DS
248
M4S23
1884
v.3

Sabri Paşa, Eyyüb
Mir'at ül-haremeyn

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

698/3

٤ وجهۀ اولى

٤ اوچ صورتی شاملدر

٤ صورت

{۱}

امم سابقه وقرون سالفۀ عربك انساب واحوالى ذكرندهدر ،

٤ اقوام عرب ، عرب بائده ، عاد اول ،

٥ ثمود ، عمالقه ، طسم ، جديس ، اميم ،

٦ بنوجرهم اولى ، خضر موت ،

٨ عرب مستعربه ،

٩ عرب مستعجمه ،

١١ صورت

{۲}

قبائل عربك ازمان جاهليه وآوان اسلاميهده اولان حال وشانلرى تعريفندهدر ،

١٢ اهل مدر ،

١٣ اهل وبر ،

١٩ صورت

{۳}

ديانت اسلاميه ظهورندن اقدم جزيرة العرب قطعهسنده حكمفرما اولان ملوك جبابره ذكرندهدر ،

٢٤ استطراد ،

٢٥ عرم ،

٣١ مناذره ،

٣٢ بنوجرهم ،

٣٤ ﴿ وجهۀ ثانيه ﴾
آتى صورتى شاملدر ،
٣٤ ﴿ صورت ﴾
{ ١ }
بعدالاسلام جزيرةالعربده ظهور ايدن خلفا وملوك اسلاميه ذكرندهدر ،
٣٥ خلفاى راشدين ،
٤١ دولت ايوبيه ،
٤٢ مصرده خلفاى عباسيه ، ملوك تركمانيه ،
٤٣ ملوك چراكسه ،
٤٤ مكه واليلكنك صورت وتاريخ تشكّلى ، اخطار ،
٤٦ مكۀ مفخمهده واليلك ايدنلرك اساميسنى شامل جدول ،
٥٣ اخطار ،
٥٤ مدينۀ منوره واليلرينك جدولى ،
٥٥ امراى مكه ، برنجى طبقه ،
٥٧ ايكنجى طبقه ،
٦٢ اوچنجى طبقه ،
٦٤ دردنجى طبقه ،
٦٥ حكايه ،
٧٧ استطراد ، رؤيا ،
٨٠ جلالى وقعهسنك خلاصهسى ،
٨٦ ﴿ صورت ﴾
{ ٢ }
قطعۀ يمانيهده ظهور ايدن اصحاب خروجى ذكر ايدر ، بنى زياد ،
٨٧ بنو مهدى ،

٨٨ فروع دولت ابوبيه ، بنی رسول ترکمانیه ،
٨٩ حکایه ،
٩٠ بنوطاهر ،
٩٢ شرفای حسینیه ،
٩٣ ﴿ صورت ﴾
{ ٣ }
قرامطه طائفه‌سنك صورت ظهوری بیانندهدر ، قرامطه ،
٩٥ قرمطیلر ،
٩٦ ابوطاهر ،
٩٨ ﴿ صورت ﴾
{ ٤ }
دولت علیه‌نك جزیرة العربی استیلاسی ،
٩٩ ﴿ صورت ﴾
{ ٥ }
وهابی اشقیاسی ،
١١٠ مسئله (١) ، مسئله (٢) ،
١١١ مسئله (٣) ،
١١٣ اخطار ،
١٢٦ استطراد ،
١٢٧ خطبهٔ صدیق اعظم ،
١٣١ جنید بغدادی ،
١٣٢ سید یحیی ،
١٣٤ سید ابوالوفاء ،
١٣٦ سید ابوالحسن علی ،

١٣٧ حكايه ،

١٣٩ عبد القادر كيلانى ،

١٤٢ عبد القاهر سهروردى ،

١٤٤ سيد احمد الرفاعى ،

١٥٠ اذان محمدى حقنده تبدلات واختلافات واقعه ،

١٦٠ منارەلردە تسبيح ،

١٦٣ ﴿ صورت ﴾

{ ٦ }

سعود مغلوبدن صكره نجد امارتنده بولنانلرك حال وشانلرى ،

١٦٦ يمن وعسير مسئلەلرى ،

١٧٤ ﴿ وجهۀ ثالثه ﴾

بش صورتى محتويدر ،

﴿ صورت ﴾

{ ١ }

جزيرة العربك احوال جغرافيەسى ،

١٧٦ ﴿ صورت ﴾

{ ٢ }

جزيرة العربى احاطه ايدن دكزلر ،

١٧٧ بحر احمر ،

١٨٠ ﴿ صورت ﴾

{ ٣ }

جده وطائف بلدەلرينك احوال جغرافيەسى ،

١٨٧ قسم (١)، قسم (٢)، قسم(٣) ، نوع (١)، نوع (٢)، نوع (٣)،

١٨٨ جزر ومد ، جزر اعظمی ، جزر اصغری ،
١٩٤ طریق وادی ، صهرنج تپه‌لری ،
١٩٦ استطراد ،
١٩٧ طائف ،
٢٠٩ معجزهٔ جلیله ،
٢١٣ مأثرلر ، مسجد عداس ،
٢١٤ مسجد غله ، مطمخ غزال ،
٢١٦ اخطار ،
٢١٦ ﴿ صورت ﴾
{ ٤ }
ینبع ، رابغ ، حنا کیه وخیبر بلده‌لری ،
٢١٦ ینبع ، ینبع البحر ،
٢١٧ ینبع النخل ، رابغ ،
٢١٨ خیبر ،
٢٢٠ حنا کیه ،
٢٢٣ ﴿ وجههٔ رابعه ﴾
آلتی صورتی شاملدر ؛
﴿ صورت ﴾
{ ١ }
طریق سلطانی ،
٢٢٧ ﴿ صورت ﴾
{ ٢ }
طریق فرع ،

٢٢٩ ﴿ صورت ﴾
{٣}
طريق غاير ،
٢٣٠ ﴿ صورت ﴾
{٤}
طريق شرقى ،
٢٣٢ ﴿ صورت ﴾
{٥}
طريق ينبع البحر ،
٢٣٤ ﴿ صورت ﴾
{٦}
طرق سائرۀ مكه ، اخطار ، طريق شام ،
٢٤٦ طريق مصر ،
٢٥١ طريق عدن ،
٢٥٤ طريق عمان ، طريق لحسا ،
٢٥٥ طريق بصره ، طريق بغداد ،
٢٥٦ استرداد مكه ،
٢٦٤ مهمه ،
٢٦٦ ﴿ وجهۀ خامسه ﴾
آلتى صورتى شاملدر ،
﴿ صورت ﴾
{١}
اقطار حجازيه‌ده ساكن اولان قبائل عرب بيانننده‌در ، اخطار ، بنى هاشم ،

٢٧١ ﴿ صورت ﴾
{ ٢ }
حويطات ، جهينه ،
٢٧٣ جهينه ، واضحه ،
٢٧٤ هيثم ، غيرت وسياست عربانيه ،
٢٧٥ ﴿ صورت ﴾
{ ٣ }
نخاوله ، بنى حرب ،
٢٧٧ حرب قبيله‌سى ،
٢٨٠ ﴿ صورت ﴾
{ ٤ }
مطير ، بنوسليم ، بنو عتيبه ، قريش ، هذيل ، ثقيف ، بنى عدوان ،
٢٨١ عتيبه ، قريش ،
٢٨٢ اشراف قبيائل ،
٢٨٥ ﴿ صورت ﴾
{ ٥ }
مكه وجده ايله قنفده آره‌لرنده وحجازك تهامه‌دن برشعبه‌سى اولان بحر احمر ساحلنده بولنان قبائل عرب ذكرنده‌در ، بنى لحيان ، بنى جحادله ،
٢٨٦ ﴿ صورت ﴾
{ ٦ }
يمن ومضافاتى وبوقطعه‌ده متوطن اولان قبائل عرب ذكرنده‌در ، يمن ،
٢٨٧ ليت بلده‌سى ،
٢٩٠ حديده ، مخا ،
٢٩١ عدن ، وادئ كنونه ،

٢٩٥ انبا ،
٢٩٨ بلاد عمران ، بنی مطر ،
٢٩٩ خضرموت ومكملا ، شمر وتريم ، خضرموت ،
٣٠٠ مكلا ،
٣٠١ شحر ، تريم ،
٣٠٢ واديلر ، وادئ حجر ،
٣٠٣ وادئ ليسر ، وادی العين ،
٣٠٤ وادئ عمد ، وادئ رخيه ، وادئ دهر ، وادئ ابن راشد ،
٣٠٥ يافع قبيله‌سی ، عوالق وساڑه ، آل حموم ،
٣٠٧ ظفار ،
٣٠٨ عمان قطعه‌سيله بلاد مشتمله‌سی ،
٣١٣ عمان ، زنكبار ،
٣١٤ سقطره ، حسا ،
٣١٨ اخطار ،
٣١٩ المره ، بنی هاجر ، بنی خالد ، استطراد ،
٣٢٠ آل عربعر ،
٣٢١ سبيع ، نجد قطعه‌سی وممالك مشتمله‌سی ،
٣٢٢ شعرا ، ثمن ،
٣٢٤ نجدده خيمه نشين اولان قبائل ، عنزه ،
٣٢٥ الذوبی ، عجمان ، قحطان ، دواسر ،
٣٢٦ جبل‌شمر شيخنك تحت اداره‌سنده بولنان قبائل ، جبل‌شمر ، مقاله ،
٣٢٧ قسم اول ،
٣٢٨ قسم ثانی ،
٩٢٣ اخطار ،
٣٣٠ وجهۀ سادسه
آلتی صورتی شاملدر ،

٣٣٠ ﴿ صورت ﴾
{ ١ }
جزيرة العرب سكنه‌سنك عادات ومذاهب قديمه‌لری ، عادات قديمه ،
٣٣٢ وادیٔ بنات ،
٣٣٣ وشم ، تعميه وتفقيه ، مداوت العسر ، ضرب الثور عن النقر ،
٣٣٤ بكاء المقتولين ، رمی‌السن ، خضاب‌النحر ، نصب الرايه ، جزّ النواصی ،
٣٣٥ التفات ، نهق ، سلوان ، مذهب قديمه ،
٣٣٧ فرقه (١) ، فرقه (٢) ، فرقه (٣) ،
٣٣٨ جنازه نمازی ،
٣٣٩ اخطار

٣٤٠ ﴿ صورت ﴾
{ ٢ }
قوانين ونظامات عربدن اولان خمسه ، سميه ، عوانی ، منن مجبوده‌نك تعريفلری ، خمسه ، سميه ،
٣٤٤ صورت يمين ،
٣٤٥ عوانی منن ، مجبوده ، عانی ، مثال ،
٣٤٦ منن ،
٣٤٧ مجبوده ،
٣٤٩ ديت قانونی ،
٣٥٠ ديتك اصول تأديه‌سی ، وجوه ،
٣٥١ قاعده (١) ،
٣٥٢ قاعده (٢) ،
٣٥٣ قاعده (٣) ،
٣٥٥ تبيضيه ،
٣٥٦ رفيق الجنب ،

٣٥٧ طنيب الطنب ،

٣٥٨ دخيله معاونت ،

٣٥٩ دقت ،

٣٦١ ملحسه ،

٣٦٤ جرّه ،

٣٦٦ حكايه ،

٣٦٧ حوادث و اخباره مجبوريت ،

٣٦٨ سياست امرا ،

٣٧٢ واضحه ،

٣٧٣ حكومت قضاة و فقهاء ،

٣٧٥ قسم (١) ، قسم (٢) ،

٣٧٦ قسم (٣) ، طبابت عربانيه ، صاريلق ، انقباض ،

٣٧٧ باش آغريسى ،

٣٨٠ داهنه

٣٨٢ ﴿ صورت ﴾

{ ٣ }

٣٨٢ عربانك سخاوت خلقيه‌لريله آچلق و صوسزلغه تحمللرى ، سخاوت عربانيه ،

٣٨٦ معجزه ،

٣٨٧ آچلق و صوسزلغه تحمل ،

٣٨٩ ﴿ صورت ﴾

{ ٤ }

غزوه و مناخ اطلاق اولنان محاربه وجرود عسكرى وخرسزلغه عائد قواعد ، غزوه ،

٣٩٢ مناخ ،
٣٩٣ جرود ،
٣٩٥ یوم ابیض ،
٣٩٦ تدابیر وحیل حربیه ،
٣٩٧ عربان خرسزلغی ،
٣٩٩ ﴿ صورت ﴾
{ ٥ }
٣٩٩ چوچوقلرك تربیه‌سی و ختان ایله ولیمه جمعیتلری حقنده‌کی اصول ،
٣٩٩ تربیهٔ اطفال ،
٤٠١ صورت تأهل و اصول ازدواج ،
٤٠٣ ختان جمعیتی ،
٤٠٧ ﴿ صورت ﴾
{ ٦ }
قبائل عربانیه بیننده خورما آغاجلریله جنس آتلرك اسباب مقبولیتی ،
٤٠٨ خورما آغاجلری ،
٤٠٩ خیل ،
٤١٠ وسم ،
٤١٢ اراضیٔ منبته حمایه‌سی ،
٤١٣ خاتمهٔ کتاب ، افادهٔ مخصوصه ،
٤١٩ التحدیث بالنعمه ، تقریض ،

Sabri Paşa, Eyüb

مرات الحرمين

مكهٔ مكرمه ومدينهٔ منوره بلدتين مباركتيننك كتب مقدسه‌ده مسطور اولديغى و تاريخ نظرنده طانديغى كوندن زمانمزه قدر كوردكارى انقلاباته وجزيرة العربده متوطن اولان قبائل عربك شمديكى احواليله اوائلده تابع اولدقلرى قوانين ونظاماته دائر برتاريخ مخصوصدر .

Mir'at ül-hareme yn

مؤلفى

بحريه ميرلوالرندن

ايوب صبرى

اوچنجى جلد – برنجى طبعى

قسطنطنيه

بحريه مطبعه‌سنده طبع وتمثيل اولنمشدر .

١٣٠٦

LIBRARY
JUN 23 1971
UNIVERSITY OF TORONTO

مرآة الحرمين

DS
248
M4 S23
1884
v. 3

مرآت جزيرة العرب

سبحانه وتعالى حضرتلرى محيئ دولت وملت ومجدد عصر معدلت ومدنيت اولان پادشاهمز ولى نعمت بيمنتمز غازى سلطان ﴿ عبد الحميد خان ﴾ ثانى افندمز حضرتلرينى كمال امن وعافيتله سرير آراى شوكت وسلطنت بيورسون §

سايهٔ فيض سرمايهٔ شاهانه‌لرنده «مرآت الحرمين» ناميله يازديغم تاريخ خصوصينك تعلق ونسبت امكنه جهتيله همان هرصحيفه‌سنده جزيرة العرب مواقعندن برر موقعك اسمنى ذكر وياد ايلمش ايدم ، حالبوكه جزيرة العرب قطعه‌سنك احوال تاريخيه وتقسيمات جغرافيه‌سى بيلنمدكجه حرمين شريفنك اماكن مقدسه ومآثر مفخمه‌سنه دائر ويريلان ايضاحاتك سطحيجه برمطالعه‌سيله خطهٔ وسيعهٔ حجازيه‌نك حقايق احوالنه واقف اوله بيلمك ،

قطعياً محال اولديغندن منحصراً جزيرة العرب قطعه‌سی احوالنی شامل اولمق اوزره شو تاریخ ملخصی یازوب مرأته علاوه ایتدم §

خلاصة الخلاصه ، اطلاقنه شایان اولان شو علاوه ، مندرجات جهتیله مرأتك ذیلی عد اولنمق ومطالعه‌سنه رغبت بخش تنزل اوله‌جقلره جزيرة العربك احوال تاریخیه وجغرافیه‌سنه دائر معلومات مجملهٔ کافیه ویرلمش اولمق فکریله ، ترتیب وتحریر ایدلمشدر §

کرك مورخین متقدمین وکرك محققین متأخرین طرفلرندن عربستان حقنده یازیلوب نشر واشاعه ایدیلان آثار ، اکرچه بر درجه‌یه قدر عربلرك اخبار واحوالنی ، اخبار واشعار ایدر ایسه‌ده جزيرة العربك « احوال حاضره‌سی ، سکنه‌سنك عادات جاریه‌سی ، عربانك قوانین ونظامات مرعیه‌سی » صورت صحیحه‌ولایقه‌ده ضبط واستکناه ایدلمامش اولدیغندن مرأتك بو پارچه‌سنده ابتدا جزيرة العرب قطعه‌سنی مسکن ومأوی اتخاذ ایلمش اولان ودور جاهلیه ایله عصر اسلامیه‌ده موجود بولنان عشائر عربك تقسیم شعوب انسابیله « احوال تاریخیه وسیاسیه‌سی وبعده جزیره‌نك تقسیمات جغرافیه‌سی ؛ سکنه‌سنك حال وشانی ؛ عدد نفوسی ؛ عادات واعتقادات قدیمه‌سی ؛ قوانین ونظامات مرعیه‌سی » علی وجه الاختصار تمیق واسطار قلندی . وبالله التوفیق §

وجهۀ اولى

اوچ صورتى حاويدر §

صورت

{ ١ }

امم سابقه وقرون سابقۀ عربك انساب واحوالى ذكرنده‌در §

اقوام عرب — « عرب بائده ، عرب عاربه ، عرب مستعربه ، عرب مستعجمه » اولمق اوزره درت طبقه‌يه منقسمدر §

عرب بائده — عرب بائده طبقه‌سى ، حضرت نوح عليه السلامدن صكره جميع اقوامك اقدمى وشعوب كثيره‌يه انقسام ايدن قبائل عربك اوليدر §

بوطبقه افرادينك حال وشانلرينه ، هانكى قبيله‌لردن عبارت اولدقلرينه دائر معلومات صحيحه يوق ايسه‌ده ، مورخلر (عاد اول ، ثمود ، عمالقه ، طسم ، جديس ، اميم ، بنو جرهم اول ، حضرموت) قبائلنك هيئت عموميه‌سى (عرب بائده) طبقه‌سنى تشكيل ايدن جماعت اولمق لازم كله‌جكنى ظن وتخمين ايديورلركه بوهيئت عموميه‌نك سلسلۀ متسلسلۀ نسبى « لاود ايله برادرى ارم » بن سام بن نوح ﴿عليه السلام﴾ه اتصال ايدر §

عاد اول — عوص بن ارم بن سام بن نوحك اوغليدر ، عوصدن تفرع ايدن قبيله، احقاف اراضيسنده توطن ايتمش وكنديلرينه « عاد اولى » دنلمشدر §

عاد اولى ، قبيله‌سى قهر وغضب الهى‌يه مظهر اولدقلرى صره‌ده « معاوية بن بكر بن عاد » ك اوغلى (بكر) بعض آرقداشلريله برابر هلاك كدن قورتلمش

و بونلرك قوميتلری ایجه بر زمان اوزامشدر ؛ عاد اول قومی هلاك كندن صكره‌كی طائفه‌یه (عاد ثانیه) اطلاق اولندی §

ثمود — جاثر بن ارم بن سامك اوغلیدر ؛ ثموده نسبت اولنان قبیله افرادی ، حجاز ایله شام آره‌سنده واقع « وادی القری » ده ساكن اولمشلر ایدی ؛ قوم ثمودك هلاكنــده قورتیله بیلانلر (رس) دنیلان محلی وطن ایدندیلر ایسه‌ده بالاخره انلر دخی هلاك اولدیلر §

عمالقه — لاود بن سامك اوغلی « عملیق » دن تفرع ایدن بطون هیئت عمومیه‌سنك لقبیدر §

عمالقه بطونی عملیقك « ارزق ، طغار ، لف ، بدیل ، راحل ، هزان ، ارقم ، جاسم » دنیلان اوغوللرندن تناســل ایدن قبائل جماعتی تشــكیل ایلمشدر §

ارزق بن عملیقك اوغوللری (حجاز) ده و « طغار ، بدیل ، راحل » بن عملیقك اولادواحفادی (نجد) جوارنده لف بن عملیقك جماعتی (یثرب) ده و ارقم بن عملیقه منسوب اولان طائفه دخی حجازك (تیما) جهتنده‌كی اراضیده متوطن ایدی §

طسم — لاود بن سامدن تفرع ایدن امم و اقوامك علم مخصوصیدر §

جدیس — امیر وزنــده اوله‌رق ارم بن سامك اوغلیــدر ، بوندن متشعب اولان قبیله افرادی (یمامه) ده متوطن ایدی §

امیم — كریم وزننده اولوب « بنی وبار »شعوبنك باباسیدر ؛ امیمك برقاچ اوغلی وار ایدی ایسه عند المورخین یالكز وبارك اسمی مضبوط وامیمه منتهی اولان قبائلك سلسلهٔ سلاله‌سی وبار سالف الذكره من بوطدر §

بنو جرهم اول — قحطان بن عابر بن ارفخشد بن سامدن تفرع ایدن قبائله « بنو جرهم اول » دینور ؛ قحطان هجرتدن (۳۰۹۵ سنه) اول یمنده تشکیل حکومت و بر مدت صکره دار بقایه رحلت ایلمش ایدی ؛ اوغلی (یعرب) پدرینک وفاتنده صندلی نشین سلطنت اولمغله برادری جرهمی حجازه والی نصب وتعیین ایتمش وجرهم کیدرك کسب استقلال ایلمش اولدیغندن بوندن آریلان قبیله یه « جرهم ثانیه » عنوانی ویرلدی §

خضر موت — خضر موت قحطانك اوغلیدر ؛ برادری یعرب یمن حاکمی اولدیغی زمان کندیسنی شحر جبالنه والی تعیین ایتمش و بو دخی جرهم کبی جبال شحرده کسب استبداد واستقبال ایلمشدر §

قبائل مرقومه بابلده بنوحامك قهر وغلبه سنه تاب آور تحمل ومقاومت اوله مدقلرندن جزیرة العربه رحلت ایتمشلر و بدایت ورودلرنده بدویت صورتیله صحاری وبووادیده ساکن اولمشلرایسه ده صکره لری تزیید قوت ایله جبراً یك چوق یرلره مالك وآثار عمرانی ومدنیت ایقاعی طریقنه سالك اولوب جزیرة العربده بیوجك بر حکومت تأسیس ایتدیلر وبر آرالق مصر وشام الکالرینی دخی ضبط [۱] واستیلا ایله (یعرب) ابن قحطانك زمان غلبه سنه دکین اجرای سلطنت ایلدیلر ایدی ، بالاخره شوکت وقدرتلری زائل ونظام وانتظام دولتلری پریشان ومضمحل اولدی §

اشبوطبقه افرادی امم سالفه نك الك اسکیلرندندر ، لسان عربی منحصراً بونلره مخصوص اولدیغندن (عرب عاربه) نامیله وتعاقب ادوار ایله نام وشانلری قالمدیغندن سائر طبقه لردن تفریق ایچون (هالکه) معناسنی شامل اولان « بائده » اسمیله دخی تسمیه اولندیلر §

[۱] بعض مورخلر « مصر وشامی استیلا ایدن عربلر (عرب عاربه) طائفه سندندر » دیدیلر .

عرب عاربه — عرب عاربه ؛ طبقه‌سی (قحطان بن عابر بن شالح بن ارفخشد بن سام) ه منتهی اولان قبیله‌لرك هیئت عمومیه‌سیدر §

بونلر عرب بائده افرادیله اختلاط ولسان عربیی آنلردن اخذ وتلقی به انهماك ایلدكلرندن كندیلرینه (عرب عاربه) نامی ویرلدی §

قحطانك باباسی عابر بن شالح اولدیغی مروی وبناءً علیه آنك نسبی دخی سام ابن نوح علیه السلامه منتمیدر §

قحطانك اولاد واحفادی بدایت نشأتلرنده بیابان وصحاریده یشادقلرندن ابتدای حالده شوكت وحشمت شرفنی احراز ایده‌مدیلر ایدی ، فقط صكره‌لری قوت وسطوتلری تزاید وشعوب وقبیله‌لری تكاثر ایتمش وترقیٔ شان وشهرتلر عرب (بائده) طبقه‌سنك زوال واضمحلالی زمانه تصادف ایلمش اولدیغندن دائرهٔ ملك دولتلرینی فوق التعریف توسیع ایلدیلر §

یمنه استیلا ایله بردولت عظیمه تأسیس ایدن (یعرب) بن قحطان بونلردن و (بنوسباء) قبائلی دخی عرب عاربه طبقه‌سنی تشكیل ایدن بطونندر §

سبانك اصل اسـمی « عبد شمس » اولوب باباسی یشجب بن یعرب بن قحطاندر ؛ هجوم ایلدیكی ممالك وبلدانی تسخیر وبی نهایه كیمسه‌لری اسـیر ایلمش اولمسی (سباء) لقبیله تلقیب اولنمسنه سببیت ویرمشدر §

سبادن صكره — «حمیر ، كهلان ، زیدان ، اشعر ، عامله » نامنده‌كی اولادلری بیوبوب میدانه چیقمش وهر برندن بر مشـهور ومتعارف قبیله آیرلمشدر ؛ شمدی یمن قطعه‌سنده اسكان ایتمكده بولنان قبائل عربك كافه‌سی سبانك اوغوللرینه منتهی برر سلاله محصولیدر §

یمن قطعه‌سنده بولنان عرب عاربه طبقه‌سی افرادینه حسب النسب بنوسبایه منتمی بولندقلری جهتله (عرب عاربه ، قحطانی ویمانی) دینور §

قحطان بن عابرك فروع وشعوب احفادی لایعد اولوب کیمی عمان کیمی نجران کیمی رس یمن وممالك سائره حوالیسنه طاغیلهرق بولندقلری دائرهلرده کسب استقلال ایتمش وهر برندن برچوق بطنلر آیریلوب مستقل بر ر قبیله تشکیل ایلمش ایسهده مرأت جزیرهنك حجمی آنلرك اصول وفروعنی استیعابه کافی اولمدیغی وذاتاً تباعد ازمان وتسامح نسابون ایله پك چوقلری اونودلمش بولندیغی جهتله بوخصوصده تفصیلات کافیه آلمق استیانلرك کتب قدیمهٔ عربه مراجعت بیورملری ایجاب ایدر §

عرب مستعربه — عرب مستعربه ، طبقهسی حضرت اسماعیل بن ابراهیم (علی نبینا وعلیهما التحیة والتبجیل) افندیمزك نسل کریملرندن عبارت اولان قبائلك « عرب عاربه » اقوامیله اختلاط ایتملرندن حاصل اولمشدر §

عرب مستعربهنك سلسلهٔ نسبلری (عدنان ونزار) ه مربوط اولدیغندن بونلره (عدنانیه ، نزاریه) دخی دینور §

عرب عاربه ایلری کلنلرندن بنی جرهم بن قحطان قبیلهلری کندیلرینه تابع اولان جماعات رفاقتیله کعبة الله جوار عالیسنده اقامتی اختیار ایتدیلر وجناب اسماعیل (علیه سلام الله الجلیل) افندیمزه برده قیز ویروب کندیلرینه داماد ایدندیلر ایدی ؛ حضرت اسماعیل حسب التعلق بنو جراهمه احفادیله اختلاط وکندینـــه منحصر اولان عبرانی لسانی براغوب جرهمیلره مخصوص اولان لسان عربی ایله تکلمی اعتیاد بیوردیلر §

مورخلر بوقضیهیه استناداً نسل نسیل اسماعیلدن تشعب ایتمش اولان قبائلی « عرب مستعربه » نامیله ذکر وتعریف ایدرلر ایسهده ابن خلدون (العرب التابعة للعرب) اسمیله یاد وتعریف ایلمشدر §

حضرت اسماعیل (علیه السلام) افندیمزك مکهٔ مکرمهده بدایت اسکانلریله هجرت نبویه نك آرهسی تقریباً ایکی بیك یدییوزطقسان اوچ سنهدر §

اسماعيل (عليه السلام) ك جرهميلردن آلديغى قيزدن اون ايكى اركك اولادى اولمشـدر ؛ بونلرك اولاد واحجاد عليه‌لرى مرور زمانله چوغالوب قبائل وشعوب متعدده‌يه تفرع ايتمش و ايچلرندن (عدنان) ايله (قحطان) اسمنده ايكى جسيم قبيله ، شعوب وقبائل عربك عمومنى احاطه ايلمشدر §

بوتقديرجه قطرحجازده بولنان عرب شعوبى ، نبىّ مشار اليه حضرتلرينك نسل نسيل مباركلرندن اولان سالف الذكر عدنان اولادندن ويمن ايله حضرموت وعمان جهتلرنده وجزيرة العربك سائر يرلرنده ساكن اولان عربان قبيله‌لرى دخى بنو قحطان احفادندندر §

بوقاريده دخى بيان اولنديغى اوزره عدنان وقحطانه منسوب اولان ايكى بيوك قبيله‌دن قبائل عديده وشـعوب كثيره آيرلمش وبونلرك هربرى برنجى درجه‌ده‌كى بابالرينك اسم وشهرتلريله ياد ايدلمشدر §

قحطانيلر ؛ زمان جاهليه عصرلرنده برر مملكتك رياست وحكومتنه مستولى وهربريسى جزيرة العرب قطعه‌سنك برر بيوك پارچه‌سنه والى اولوب امراى عدنانيه‌يى تحت اطاعت وتابعيته آلمشلردر §

عرب مستعجمه — عرب مستعجمه ، طبقه‌سى عرب مسـتعربه افرادينك ممالك اجنبيه اهاليسيله كثرت اختلاطلرندن ايچون لسانلرنده تحدث ايدن غلطدن ظاهر اولمشدر ؛ چونكه انوار ساطعة الاقطار اسلاميه ظهورينى متعاقب عرب قبيله‌لرى اعلاى كلمة الله ايچون جزيرة العرب قطعه سندن استيلا ايلدكلرى ممالك وبلدانه يايلمشلر وبوممالك واسـعه‌ده برطاقم اقوام وجماعات اجنبيه‌يه راست كله‌رك هربريله الفت وانسيت ايلمشلر ايدى §

طبقۀ مذكوره هيئت عموميه‌سى ، اگرچه جزيرة العربى ترك واجلا ايتمديلر ايسه‌ده استيلا ايتمش اولدقلرى اراضئ واسعه‌يه طاغيلوب بورالرده متوطن ملل مختلف الالسن ايله اختلاط وانسيت وبوسـايه‌ده دائرۀ فرّ وشـوكت

وقدرتلری کسب وسعت وفسحت ایلمش اولدیغندن لسانلرینك فصاحت وبلاغتی تغیر ایتمش ولسان اعجاز بیان (مضری) السنهٔ سائره ایله قاریشـوب (عرب مستعجمه) طبقه‌سنی تشکیل ایلمشدر §

قرآن کریم ، عرب مستعجمه طبقه‌سنك لسان عذب البیان اصلیلری اولان « لسان مضری » اوزرینه بارقه پیرای نزول اولمشدر §

جزیرة العربده الیوم متوطن اولان قبائل عربانیـه‌نك کافه‌سی عرب مستعجمه طبقه‌سنه منسوبدر ؛ بوطبقه‌یی تشکیل ایدن قبائل عرب ، هرنقدر وطن اصلیلری اولان جزیرة العربی ترك ایتمدیلر ایسه ده ابنای جنسلرندن اولمیان ملل مسلمه وعربان اجنبیه ایله اختلاط حالنده یشـادقلرندن لسان ولغتلرینه بعض مرتبه تغیر کلمشدر ، مع مافیه دیار سائره عربلری لسانلرینه باقیلنجه بونلرك لسانلری اولدقچه ینه فصیحدر §

عرب عاربه اقوامنك نسباً منتمی اولدقلری قبیله‌لرك اسـملری بالاده سبقت ایلدیکی جهتله بوندن صـکره کله‌جك قبائل عرب بحثنده بونلرك نسبلرینی تعریف وتفصیله حاجت اولمدیغندن یالکز هانکی موقعلرده اقامت ایتمکده ، قبیله‌لری نصل اسملرله یاد ایدلمکده ، نفوسلری نه مقداره بالغ اوله بیلمکده ، بولندیغنی وکردندادهٔ مطاوعت اولدقلری نظامات وقوانین نه کبی شیلردن عبارت اولدیغنی تعریف وبیان ایله برابر اخلاق واطوارلرینه دائر بعض حقایق ذکر واتیان ایده‌جکز §

بوآنه قدر کلوب کچمش اولان قبائل عرب احوالنه دائر مورخین اسلاف طرفلرندن قلمه آلنان تاریخلرك مندرجاتی الآن موجود بولنان قبیله‌لرك احوال ومشوار ، وافعال واطوارلرینه تطبیق ایدلدیکی تقدیرده اسـکی عربلر ایله شمدیکی عربلرك آره‌سنده هیچ برفرق یوق کبیدر ، حتی مرور زمانله اسکی

قبيلەلردن تفرع وتشعيب ايتمش اولان يكى عرب قبيلەلرينك اسملرندن صرف نظر اولنور ده اسكيلرينك اسملرينه باقيلور ايسه يكى عرب قبيلەلرينك همان كافەسى قبائل سالفه ناملرينه موافق اسملرده بولنور §

﴿ صورت ﴾

{ ٢ }

قبائل عربك ازمان جاهليه وآوان اسلاميەده اولان حال وشانلرى تعريفندەدر §

قبائل عربك بدايت حاللرى برنجى درجەده جاهليت ، ايكنجى درجەده اسلاميت ، اوزره جريان ايدوب بوحاللرك هر ايكيسنده عربلر اهل مدر « يعنى اهل‌مدن وامصار » واهل وبر « يعنى چركه وجادر آلتنده امرار اعمار ايدن باديه نشينلر » اولمق اوزره ايكى نوعه منقسمدر §

قبائل عربانك حال جاهليتده كافەسى اديان مختلفەيه تابع اولوب بونلردن (حمير) عربانى { انى وجدتها وقومها يسجدون للشمس من‌دون الله } آيت كريمەسيله مثبت اولديغى يعنى بلقيس حميريه وصفنده هدهدك حضرت سليمانه عرض وتعريف ايلمش بولنديغى اوزره شمسه و (لخم) قبيلەسى عربانى مشترى يلديزينه و (كنده) عربانى دخى (قره) پرستش ايدرلردى ؛ قبيلۀ حنيفه عربانيله قبائل سائره افرادى دخى عبدۀ اوثان اولوب هر بررلرينك اصنام مخصوصەلرى وار ايدى ، صكرەلرى برطاقمى يهوديت ، برطاقمى نصرانيت ، يولنه صاپديلر ؛ برطاقملريده اصنامه عبادت خصوصنده ثابت قدم اولوب قالديلر ؛ ربيعه قبيلەسيله غسانيلر ؛ نصرانيتى ، حميريلرله بنى كنانه وبنى الحارث وكنده قبائلى دخى يهوديتى وتميم عربانى مجوسيتى قبول ايدوب قريشيلر زنديقيتده قالمش وعبادت اوثان دخى بين العرب شايع اولمش‌ايدى §

وقتا كه آفتاب جهانتاب اسلاميت افق هدايتدن طالع اولوب ظلمت كفر وجهالت شعشعهٔ انوار محمدى ايله زائل وبارقهٔ شريعت احمدى چار اقطار عالمه شامل اولدى ، جزيرة العرب سكنه‌سى على العموم حصار متين اسلامه داخل وشرع شريف غرايه عرض اتباع وانقيادله اقصاى مطالب و سعادته واصل اولوب تحصيل رضاى بارى مقصدى اوزرينه كوكبهٔ انوار دين مبينى اقطار جهانه نشر و تعميم و بوسايه‌ده پك چوق يرلرى آوردهٔ قبضهٔ تسخير ايلديلر §

دبدبهٔ قدرت وصولتلرى رفته رفته تعظم ودائرهٔ شوكت ودولتلرى كون بكون توسع ايدوب ملوك وسلاطين معاصرينه غلبه چالديلر ؛ فنون وصنايعده ايسه پك ايلرى كيتديلر ؛ صحايف امكانده ايقاع واتيان ايلدكلرى آثار جليله ، ملك وملتلرينى سلّم معارف ومدنيتك برنجى درجه‌سنه ايصال وترقئ هنر وصنايعه بذل فكرتله علوم وفنون كشفنده مراتب قصوايه كسب اتصال ايلدكلرينه دلالت ايدر §

بغداد ده طرح وتأسيس اولنان مدرسه‌لر ، اندلس قطعه‌سنده كشاد اولنان مكتبلر ؛ علوم وفنونك شهراه ترقى يه ايصالى اوغرنده صرف ايديلان امكلر ، همتلر ، عربلرك نه كبى فكره خادم اولدقلرينى معان اولوب تاريخك اك پارلاق صحيفه‌لرينى تزيين وتوشيح ايدن مباحثندندر §

حيفا كه مرور زمانله اويولده كى همتلرى زائل واوروپاليلرك بونلردن اخذ وتلقى ايلدكلرى علوم وفنونك ترقى وازديادى خصوصنده دركار اولان سعى وغيرتلرى درجهٔ تحسينه واصل اولمشدر §

اهل مدر — قبائل عربك برنجى نوعى جزيرة العرب سكنه‌سى بيننده (حضرى ، بلدى) اطلاق ايديلان « اهل مدر » اولوب بونلر قصبات وقراده ساكن ومملكتلرينك موقع واستعدادلرى نسبتنده زراعت وحراثت و خورما

آغاجی وباغ وبستان تدارکنه غیرت ویتشدیره بیلدکاری محصولاتله تعیشه بذل مقدرت ایلدکاری کبی تأمین معیشت ایچون بلاد سائره اهالیسیله اخذ وعطا ایدرلر وتجارت طریقیله استدکاری مملکتلره گیدوب کلیرلر ، متبوعلری اولان ملوك وسلاطین وامرایه عرض انقیاد ایله برابر تزیید اسباب هنر ومعارف وصنایعه صرف مساعی و همت و توسیع دائرهٔ عیش و ثروت و یساره بذل ماحصل قدرت ایدرلر §

اهل وبر — قبائل عربك ایکنجی نوعی عربان وبدویلردن عبارت اولان « اهل وبر » در ، اهل و بر هرکسك بیلدیکی بدوی عربلری اولوب بونلر عمرلرینی جبال وتلال وبیابان وصحاریده وجادر آلتلرنده کچیررلر ، بادیه نشین اولان اهل وبرك اکتساب معارف وصنایعه ذرّه قدر میل ومحبتلری اولمدیغندن تحصیل امر معاش وتدارك اسباب انتعاشده بیله هم جنسلری اولان بلدیلردن فرقلری واردر ، اسکان ایتدکاری منازل ومساکن تکلفات وتجملاتدن عاری اولوب وجودلرینی شمسك شدت حرارتندن ، هوانك اختلاف وتغیراتی تأثیرندن ؛ محافظه ایده‌جك قدر سکنادن عبارتدر ؛ اك چوغی دوه ویا قیون یوکندن یاخودکچی ویابارکیر قیلندن نسج واعمال ایدیلان چادرلرده وبرازلریده خورما دالندن یاپیلان قولبه[١] لرده وبرطاقمی طاش وچامورله اورولان خانه‌لرده ساکن اولورلر ؛ مفروشاتلری خورما دالندن منسوج حصیره ، یوکدن معمول کلیملره[٢] ؛ ملبوساتلری بوی کوملکیله برر مشلاخ وکفیه وبرر ده مدس دنیلان چارغه منحصردر §

کوملکاری مائی بزدن ، مشلاخلری یوکدن ، کفیه‌لری بعضیلرینك

[١] بو قلبه‌لره اهل حجاز « عشه » واهل یمن « عریش » اطلاق ایدرلر ، اکر طاشدن ایسه مخزن دیرلر .

[٢] بو کلیملره بین العربان (شمله) تعبیر اولنور .

ایپلکدن وبعضیلرینك دخی ایپکدندر ؛ مدس تعبیر ایتدکاری چارقلر دخی دوه وحیوانات سائره دریسندندر §

ارکك قادین ، غایت اوزون کوملك کیمکی عادت ایدنمش اولدقلری جهتله دون نه دیمك اولدیغنی بیلمزلر ؛ ارکك چوجقلری بسبتون چپلاق کزدیروب فقط قیز چوجقلرینك بللرینه دریدن یاپیلمش پوسکللی بر قوشاق باغلایوب عورت محلنی ستر واخفا ایدرلر §

حوایج ضروریه دن فضله هیچ بر شیٔ تدارك ایتمیوب مأکولات ومشروباتلری غایت مختصردر ، مواد حیاتیه یه مدار اوله جق اغذیهٔ طبیعیه و حوایج ضروریه دن اشد احتیاجله محتاج اولدقلری شیلری تهیه واحضاره مکب اولدقلری اجلدن اك چوغی « دوه ، قیون ، کچی » بسلیوب بونلرك حاصلاتیله و برازلریده « چوبانلق ، زراعت ، فلاحت » کبی شیلرله ادارهٔ اولاد وعیال ایدرلر §

دوه ، قیون ، کچی ، کبی حیوانات حاصلاتیله کچینانلری سیار حالنده در ، بونلر مواشیلرینی آب وهواسی کوزل ، اوتو بول ، صویو کور ، موقعلره سوق ایدرلر ؛ زراعت وفلاحتله اداره یی اعتیاد ایدنلر قریه لرده وقابل زراعت اولان یرلرده ساکن اولورلر ، حتی جزیرة العربك شمال طرفنده واقع اراضیده اسکان ایدن عنزه قبیله سی عربانی یاز کونلرینی شام وبغداد وجزیره کبی منبت اولان مواقع جوارنده وقیش کونلرینی مسکن اصلیلری اولان یرلره عودتایله صویی واوتی بول اولان وادیلرده کچیررلر §

تعیشلری دوه ، قیون ، کچی ، حاصلاتنه منحصر اولان بدویلر ، بالطبع خیمه نشین اولدقلرندن برمحلدن دیکر محله نقل وهجرت خصوصنده ابلا کوچلك چکمزلر ، همیشه بیابان وصحاریده وحشت وعزلتله امرار زمانه مکب ومع مافیه علوم ومعارف وفنون وصنایع تحصیلندن مجتنب اولدقلرندن

مملكتلرينه امر وحكمى جارى اولان سلاطين سالفه‌دن هيچ برحكمدار بونلرى سائر اقوام متمدنه كبى دائرهٔ اطاعته ادخال ايله حقوق حكمرانيسنى مطلوب اولان مرتبه‌يه ايصال ايده‌مامشدر §

بدويلرك صدر اسلامده وقوعى ذكر وبيان اولنان مطاوعت وانقيادلرينى هرحالده اولوقتك شوكت وسطوت قاهرانه‌سى حصوله كتيرمشدر §

واقعا جزيرة العربه حكمى جارى اولان دولتك قوهٔ قاهره صاحبى اولمسى اقتضا ايدر ، بالفرض ممالك عربانيه ولاتى صاحب قدرت اولمقله برابر ايقاع مشكلات ايتمامك فكرى اوزرينه ضبط وربطده ادنى مرتبه مساعده كوسترسه‌لر ، عموم عربان ، رفع لواى عصيان وهر امر و رأيه ارائهٔ روى مخالفتله طغيان ايدوب ايچلرندن (شيخ) ناميله انتخاب ايلدكلرى آدملره عرض مطاوعت وانقياد ايدرلر §

عربان بيننده شيخلك على الاغلب پدردن موروث برشيدر ؛ هرشيخ منافع مخصوصهٔ ذاتيه‌سنى محافظه ايچون استقلاليت آرزوسنده اولديغندن « الحكم لمن غلب » وفقنجه اوفق تفك شيخلر امراى عربانيه‌دن قوى الشكيمه اولانلره ابراز مطاوعت وجناح صحابت وحمايتلرينه عرض دخالت ايله امرار زمان ايده بيلورلر §

قبائل بدويه افرادى عالم مدنيت وانسانيتك خارجنده يتشمش اولدقلرندن خيردن شرى فرق و تمييز ايتمزلر ، شيخلرى طرفندن خير اولسون شر اولسون هرنه امر ويريلور ايسه بالاتفاق آنك اجراى ايجابنى وجائب قوميه‌دن صايارلر §

جزيرة العربده بولنان عربان مشايخى ايسه ، منافع ذاتيه‌لرينى خللدن وقايه ايچون قبيله‌لرى خلقنى دائرهٔ عدالت باهرهٔ سنيه داخلنه كيرمكدن توحيش وتنفير وهر شيخ كندى جماعتنى برطاقم حيله آميز وكذب انكيز سوزلرله تخويف

و تحذير ايلر ؛ بدويلرك طبيعتلرنده اگرچه بعض مرتبه خشونت ورعونت دخی وار ايسه‌ده بوخشونت سلاطين عظام اوامرينه اطاعت وانقياده مانع درجه‌ده اولميوب درايت فطريه وذكاوت جبليه‌لری سوقيله شرف مدنيتی سهولتله قبوله قابليتلری واردر ؛ بوكا دليل ايسه جانب سلطنت سنيه‌دن كرك عسير ويمن قطعه‌لرينه وكرك بحرين طرفلرينه سوق واعزام بيوريلان عساكر شاهانه مأموراولدقلری نقاطه پای انداز سطوت وصولت اولوب اطرافه نشر انوار عدالت ايلدكلری اثناده اقتباس انوار معدلت ايدنلرك حائز اولدقلری آسايش و استراحتی كورنلر هنوز گرداندهٔ مطاوعت اولميان شيخلرك اغفالاتنه آلدانميوب زيرجناح سنيه‌يه عرض دخالت ايلمش اولملريدر §

بعض بدويلر پادشاهلرك سطوت قاهره‌لرينی تصديقده تردد ايدرلركه قوة وشوكت پادشاهی نه‌ديمك اولديغنه عدم وقوفلری جهتيله بوترددده بردرجه‌يه قدر حقده ويرلسه بجادر §

كوزلريله كورميوب‌ده يالكز سماعاً واقف اولدقلری اخبارك موثوقيتی متواتر اولسه بيله ، ايناناممق بدويلره مخصوص برحال اولوب حتی « عربانك ايمانی كوزنده‌در » مثل مشهوری بدويلرك بوحالی حقنده ضرب اولنمشدر §

عربان قبيله‌لری چوللرده و طاغ آره‌لرنده سير و حركت صورتيله يشادقلرندن ممالك شاهانه‌دن بعض محللری كورمك شويله طورسون ! ايچلرنده مابوساته متعلق حوايج ضروريه‌لرنجه مرجعلری اولان جزيرة العرب بلاد مشهوره‌سنی بيله كورميانلری پك چوقدر §

اوقور يازار اولمدقلری و فن تاريخه واقف بولنمدقلری جهتيله آباء واجدادلرينك خلفای راشدين عصرنده وهله ملوك امويه وخلفای عباسيه زمانلرنده ظهوره كتوردكلری خدمات مبروره دن ذاهل و الحالة هذه افق

عالی کونده بیك رنکه قویلقده اولان پولتیقهٔ کونیه‌دن و عالم مدنیتك شرف ومزیتندن غافل اولوب قالمشلردر §

بدویلر شجاعتجه دخی بلدیلره فائقــدرلر ، شجاعت بدویلر ایچون ضروری اولوب بونك باشلوجه سببیده امر تعیشــلریچون اتخاذ ایتدکلری غصب وغارت ، مسلك رزیله‌سندن وحضریلر کبی مال و جانلرینك دشمن تعدیسندن محافظه‌سنی جناح صیانت وصحابتنه صیغندقلری دولتك سایهٔ مرحمتنه تفویضله کندی کسب وکار وراحتلریله مشغول اولمیوب بلکه ذکری ســبق ایتــدیکی اوزره وحشت و عزلت ایله چوللرده و تلال و جبــال آره‌لرنده کشت وکذار ایدرك اولاد و عیال و مال و منالرینی اضرار اعدادن محافظه وحمایه‌یه بالطبع کندیلرینی مجبور کورملری و بناءً علیه همیشه مسلح کزوب کیجه ، کوندز ابراز خسار وضرر ایده‌جك حادثاتی مدافعه‌یه حاضر وآماده بولنملریدر §

بورأی وفکر الك عادی بر بدوی عربنك بیله ذهننــه اویله برحالده یر ایتمشدرکه تعدیلی قابل دکلدر §

بدویلرك « آچلغه ، صوسزلغه ، کونلرله طیانملری ، یورولوب طورمق بیلمدکلرندن بعید بعید مسافه‌لری سرعتله قطع ایتملری ، وقت صباوتلرندنبری حرب وقتاله آلشــدقلری جهتله اثنای جنك و جدالده صولت و شجاعت کوســترملری » حق الانصاف جالب نظر تحســین وتقدیر اوله‌جق حالات محیر العقولندندر §

بدویلر ، بدایت نشأتلرندن بوکونه کلنجه‌یه قدر طور بداوتك جریانه خلل طریان ایتدیرمامکه آشــوری درجه غیرت ایتمشلر وآلان بوغیرتی محافظه‌یه بذل مقدرت ایلمکده بولنمشلردر §

یکدیکرینی اوروب مالنی آلمق ، کندی بینلرنده حلال عد اولندیغندن

اثنای سير وحركتلرنده راست كلوب كوزلرينه كسديردكاری ومخصوصاً غزوه قصديله اوزرلرينه كيتدكاری عربان و قوافلی اوروب بولدقلری اموال ومواشی‌يی قهراً وجبراً يغما وغارت و قارشو قويمق ايستيانلرك جانلرينه بيله سوء قصد واهانت ايدرلر §

اموال واشيالريله حيواناتی نهب وغارت اولنان اشخاص طرفلرندن قبائل عربان مشايخ وامراسنه مراجعت وحراميلرك جور وتعدّی وظلمندن شكايت اولنسه قولاق ويروب احقاق حق ايده‌جك برشيخ بولنمز §

بوآنه دكين هرهانكی بربلده‌يی شبيخون وسكنه‌سنی مغلوب ومغبون ايتديلر ايسه بيچاره‌لرك اموال واشياسنی كاملاً غارت ومنازل ومأوالرينی هدم وتخريبه غيرت ايتمشلردر §

زمان سعادتده بولنان قبائل عربك همان كافه‌سی شرف اسلام ايله مشرف اولمش وعصر جاهليتده متصف اولدقلری اخلاق ذميمه‌دن واز كچوب طريق سلامت رفيق غزواتده قطع مسافات جهاد وشرقاً وغرباً بك چوق بلده‌لرك فتح وتسخيريله نام شهامت آسام عاليلرينی دفتر ايامه سيف جلادتله ثبت واملا ايلمشلر ، ايسه‌ده وآاسفا كه دولت عباسيه انقراضندن صكره برچوغی جدلرينك حال جهالتده متصف اولدقلری احوال ذميمه‌يه رجعت و احكام وسياست شرعيه‌يه توفيق معامله‌دن واز كچه‌رك طور بداوتلريله متناسب برطاقم قوانين ونظامات عربانيه ترتيب وتنظيميله اساس ديانت وسلامتلرينی توهين ايله ابراز جبلت ايلديلر §

اولوقت تنظيم ايدلمش اولان نظامات وقوانين عربانيه‌نك احكام سخيفه‌سی بينلرنده الآن مرعی الاجرا اولوب بوقوانين و نظاماتك نه‌كبی موادی شامل اولديغی انشاء الله تعالی آلتنجی وجهه‌نك حاوی اولديغی صورتلرده بالاطراف تعريف وتفصيل ايديله‌جكدر §

﴿ صورت ﴾
{ ٣ }

ديانت اسلاميه ظهورندن اقدم جزيرة العرب قطعه‌سنه حكمفرما اولان ملوك جبابره ذكرنده‌در §

ملوك عاد اولى — عاد اولى ملوكنك دار الملكلرى « خضرموت ، شحر » بلده‌لرى اولوب اولوقت بلاد يمانيه ايله ممالك عمان آره‌سنده واقع احقاف چوللرنده ساكن اولان عرب قبيله‌لرى بونلرك اقوام ورعيتى ايدى §

تاريخ ظهورلرى خلقتك ايكى بيك بشيوز وزمان انقراضلرى اوچ بيك قرق دردنجى سنه‌سى اولوب مدت سلطنتلرى بشيوز قرق بش سنه‌يه بالغ اولمشدر §

برنجيلرى عاد ، بن عوص ، بن ارم ، بن سام ، بن نوح ﴿عليه السلام﴾ وايكنجيلريله اوچنجيلريده شديد ايله شداد ، بن عاد ، بن عوصدر §

شداد بن عادك عموم تبعه‌سيله برابر جنته نظيره اولمق اوزره صحراى عدنده طرح ايتديرمش اولديغى قصر ارمه كيدرك وصولندن بركون اول برصيحهٔ سماويه ايله هلاك وجمله‌سنك يرى زيرخاك اولديغنى روايت ايدرلر §

مفسرلردن بعضيلرى « اشبو { ارم ذات العماد التى لم يخلق مثلها فى البلاد } آيت جليله‌سى قصر مذكور حقنده نازل اولدى » ديمش ومورخ ابن خلدون بوآيت كريمه‌نك « قصر ارم » دكل (ارم قبيله‌سى) حقنده صحيفه زيب نزول اولديغنه ذاهب اولمش ايسه‌ده روايات موثوقه احكامنه نظراً بوقول شريفدن مراد الهى ارم قبيله‌سنك ساكن اولدقلرى موقعك اسمى اولمقدركه عاد قومنك جدى اولان سام بن نوح ﴿ عليه السلام ﴾ ك اوغلى ارمه نسبتله مشهور اولمشدر §

قوم عاد اصنامه عبادت ایلدکلرندن حق تعالی حضرتلری هود بن شالخ بن ارفخشـد بن سام بن نوح (علیهما السـلام) ی آنلره پیغمبرلك ایله کوندروب کندیلرینی هدایته سـوق و دعوت بیوردی ایسه‌ده بونلر نبیّ مشار الیهك دعوتنی قبول ایتمدیلر و حق عالیسـنده دورلو دورلو ادبسزلك ایقاعنه جرأت ایلدیلر ، عاقبت یاغمورسزلقـدن قحط عظیمه مبتلا اولوب قادینلری علی العموم عقیم قالدی ، و هجرتدن ٣١٧٢ سـنه اوّل شـدتلی برفورطنه ظهور ایدوب جمله‌سنی هلاك ایلدی ؛ ایمان ایدنلر رهین نجاة اولدی ایسه‌ده بونلرك عددی پك آز ایدی §

حضرت هود ٤٤٠ یاشنده وحضر موت جوارنده ارتحال ایتمشدر §

صاحب السنور — لقمان ایله قوم ثمود دخی عاد اولی طائفه‌سـندن اولوب شام ایله حجاز بیننده واقع حجر وادی القراده متوطن ایدیلر §

قوم عادك هلاکندن صکره حجر وادی القراده ساکن اولان قوم ثمود دخی آزوب الهـه عصیان و اللر یله یاپدقلری پوتلره عبادت ایله اظهار بغی وطغیان ایلدکلرندن الله تعالی حضرتلری آنلره صالح (علیه السـلام) ی پیغمبرلکله کوندردی §

حضرت صالحك قوم ثمودی دعوته مأموریتی ، عابر بن آدم بن ثموددن صکره نائل سلطنت اولان (جندع) ك زمان حکومتنده ایدی §

حضرت صالح عبیل بن اسف بن شاخ بن عبیل بن کاثر بن ثمودك وثمود دخی عابر بن ارم بن سـامك اوغلی اولوب عدن جوارنده ساکن ایدی ، صادر اولان فرمان الهی اوزرینـه قوم ثمودی دینه دعوت ایچون ساکن اولدقلری ارض حجره کیـدوب « سز یاز کونلرینی یومشاق یرلرده و قیش کونلرینی طاغلرده کچیروب اویولمش محافظه‌لی محللرده هر شـیدن امین

اولديغكز حالده يشامقده اولديغكز حالده اللهى اونوتديكز ، نعم جليله‌سنى خاطرلريكزدن چيقارديكز ، بو حال علامت عصياندر ، اثر طغياندر ، بونى ترك ايديكز ، اللهك نعمتلرينه شكر ايديكز ، يوقسه عذاب اليم ايله هلاك اولورسكز » ديه ثموديلرى دين حقه دعوت ايتدى §

عبدهٔ اوثان وعندهٔ اصحاب بغى وطغيان اولان ثمود ، قوم واجب اللومنك برازلرى مسلمان اولوب قصورى حضرت صالحك رسالتنى انكار و « سن بزى اوته دنبرى بابالريمزك عبادت ايلدكلرى الهه‌يه پرستشدن منعه چاليشه‌يورسين » مؤاخذه‌سيله نبئ مشار اليهى ازعاجده اصرار ايدرك مسلمان اولانلرى انواع جفا واذا ايله استهزايه باشلاديلر و برآراليق پوتلرينى صحرايه چيقاروب حضرت صالح ايله امتحان اولمق ايستديلر ايدى ؛ حضرت صالح موافقت ايدوب صحرايه چيقدقده كنديلرى پوتلرندن طلب حاجت ايدوب فقط ايستدكلرى شيلر رونماى ظهور اولمديغندن حضرت صالحه « شو قيادن بزم ايچون تويلى وحامله بردوه چيقار » ديديلر ونبى مشاراليه دعا ايتمسيله كوستريلان قيا حركت ايتدكدن وحمانى وضع ايدن قادينلر كبى ايكله‌دكدن صكره يارىلوب ايچندن قوم ثمودك ايستدكلرى كبى بردوه چيقدى ، فقط ثموديلر ينه ايمان ايتمديلر §

حضرت صالح بالاخره وحى الهى دلالتيله (ثمود) قصبه سنده كى صودن بركون دوه‌نك وبركون ثمود قومى حيوانلرينك صوارلمسنى تكليف ايتمش و بو تكليف ثموديلر طرفندن دخى قبول ايدلمش ايدى ، صكره ثموديلر ينه مخالفته قيام ورؤسادن طقوز كيشى بينلرنده حضرت صالح ايله كنديسنه تابع اولان مؤمنلرى اولدرمكه عهد وپيمان ايدوب امر جليل دعوت وهدايتى قبولده تردد ايله ابراز اسائت ونهايت سالف الذكر دوه‌يى سكرليوب اولدرمكه جرأت ايلدكلرندن اوچ كون صكره مهيب برصدا ظاهر وقوتلى قوتلى زلزله‌لر واقع اولمغله مسلمان اولميانلرك جمله‌سى يوزلرى اوزره دوشوب هلاك اولديلر §

ثموديلرك هلاكنی متعاقب حضرت صالح ذات عالئ نبوتپناهيلرينه عرض انقياد ايلمش اولان توابعيله برابر فلسطينه واورادن دخی مكۀ مكرمه يه هجرت و اللی سكز ياشنده اولديغی حالده اول جای جنت آساده دار نعيمه رحلت ايلديلر §

عاد اونی ، دورنده بولنان اقوامك جمله سی جسماً وقوةً عظيم وقوی وجبار وعنيد اولدقلری مرويدر §

ملوك يمن — وقعۀ هائلۀ طوفاندنصكره حضرت نوح عليه السلامك اولادی ، اقطار عالمه طاغيلوب هربری توابعيله برلكده بر موقعی مسكن ومأوی ايدنمشلر ايدی ، ايچلرندن عابر (حضرت هود عليه السلام) ك اوغلی (قحطان) دخی يمن قطعه سنده اسكان ايتمش وهجرتدن ٣٠٩٥ سنه اول بالاستقلال اورانك پادشاهی اولمشدر §

قحطانك اصل اسمی (يرد) ايدی ، زمان قحطده خلقی اطعامله آجلق الندن آزاد ايلديكی ايچون (قحطان) اسميله تلقيب اولندی §

قطعۀ يمانيه ايشته اوزماندنبری مسكون ومعروف برخطۀ جسيمه اولوب سكنه سی قحطانك اثر سلاله سی واشبو قحطان عرب عاربه بحثنده مسطور اولديغی اوزره «عابر بن شالخ بن ارفخشد بن سام بن نوح» عليه السلامك اوغليدر §

يمن قطعۀ جسيمه سنده «حمير بن سبا» يه كلنجه قدر اجرای سلطنت وحكومت ايلمش اولان ملوكه (قحطانيه) و «حارث الرائس» ه قدر پادشاهلق ايدنلره (ملوك حميريه) وآندنصكره كيلره هم (حميريه) وهمده (تبابعه) تسميه اولنور §

تبع «كثير الاتباع ومطاع» معناسنه اولوب خضر موت وسبأ وحمير ولايتلرينه مالك اولان ملوكه منحصر برلقبدر §

ملوك يمانيه‌نك، تاريخ ظهور وانقراضلريله مدت سلطنتلرينه وعدد نفوسلرينه دائر پك چوق روايتلر واردر ؛ الك قوتلى روايات حكمنجه ملوك يمانيه اوچ بيك قرق درتده ظهور ايدرك التى بيك طقسان ايكيده منقرض اولمشلردر §

بو روايتك قبولى تقديرده ملوك يمانيه‌نك مدت سلطنتلرى اوچ بيك قرق سكز سنه‌يه بالغ اولور ايسه‌ده مدت مذكوره ظرفنده چار بالش نشين سلطنت اولانلرك افراداً عددينى تعيين ايده‌جك شايان صحت واعتماد بر تاريخ كوروله‌مامشدر §

ملوك حميريه انقراضندن صكره اولكاى يمانيه حبشه حكمدارلرندن درت نفر ملكك ايادئ ضبط وتسخيرينه كچدى ايدى، بونلر آلتى بيك طقسان اوچده ظهور ايدوب التى بيك يوز التمش بشده منقرض اولديلر ؛ بو تقديرجه مدت سلطنتلرى يتمش ايكى سنه‌دن عبارتدر §

بوندن صكره ملوك حميريه نسلندن «ابومرهٔ سيف» نامنده برى ملك كسرى معاونتيله يمنى بتكرار ضبط وتصرف ايدوب فقط تاريخ ضبطنك برروايتده اون بشنجى وبعض روايته كوره دردنجى سنه‌سنده حبشيلر [١] طرفندن قتل اولنمش وآندنصكره قطعهٔ يمانيه‌ده حمير نسلندن برفردك فرما نفرما اوله‌مديغى جملهٔ رواياتدن بولنمش ايسه‌ده مع مافيه هر ناحيه اهاليسى اوزرينه آل حميردن برر ذات حاكم اولوب ملوك طوائف كبى حكمران اولمش وعلى رواية ابومرهٔ سيفك قتلندن دولت اسلاميه ظهورينه دكين يمن قطعه‌سى ملوك فرس النده قالمشدر §

ايكنجى روايت برنجى روايته نظراً دها معتبر اولوب حتى اكاسره طرفندن تعيين اولنان واليلره (مرازبه) تسميه اولنور ايدى §

[١] عرب تاريخلرنده (حبش) تعبير اولنانلر، شيمديكى حبشيلر يعنى اتيو پيانلر اولميوب شيمديكى سودانيلردر .

ملوك مرازبه ، يالكز سكز نفر اولوب دار الملكلرى قطعهٔ يمانيه ايدى ، ابتداى ظهورلرى سال هجرتدن قرق درت سنه اول وزمان انقراضلرى هجرت سنيه وقوعندن اون سنه مؤخر اولمغله مدت سلطنتلرى اللى اوچ سنه‌يه بالغ اولمشدر §

بوروايت صحيح اولوب مرازبه‌دن ملك « بازان بن ساسان » باعث خلقت ﴿ عليه افضل التحية ﴾ افندمز حضرتلرينك بدايت بعثتلرينه قدر يمنده والى وحاكم اولمش وعاقبت اسلام و اهتدايى قبوله موافقت ايتمك حسبيله قبل پيغمبريدن حكومتنده ابقا بيورلمش ايدى ؛ اونجى سنهٔ هجريه‌ده وفات ايلديكندن سلطان الانبيا افندمز ، اوغلى شيرينى قطعهٔ يمانيه‌دن بعض ممالكه والى وقدر ومزيتلرينى بين الاهالى عالى بيورديلر §

حمير و تبابعه ملوكنك تختكاهى (صنعا) وصنعايه اوچ مرحله اوزاق برمسافه‌ده واقع (مأرب) شهرى ايدى §

مأرب ، بلدهٔ مشهوره سى خضر موت طاغلرينك نهايتنده وفى زماننا اراضىٔ غير مسكونه‌دن عبارت بولنان محلده ايدى ؛ ديار سبأ دخى بواراضىٔ خاليه‌دن عبارت اولوب آتى الذكر استطرادده تعريف اولنديغى اوزره سد مأرب بودياررده ايدى §

❊ استطراد ❊

سدّمأرب — عرم — سيل عرم

مأرب [١] بلدهٔ مشهوره سنى جبال اطراف دره‌لرندن نزول ايدن سيلاب مضرتندن محافظه ايچون ايكى يوكسك طاغ آره‌سنده ياپديرلمش اولان متين سدّه « سدمأرب » وبوسدك آرقه‌سنده اجتماع ايدن صولرك برلشدكلرى

[١] بوبلده‌يه (بلدهٔ سبأ) دخى دينور .

نقطه‌یه عینك فتحی ورانك كسریله « عَرِم » وسدّ ماربك ییقلمسیله ظهور ایدوب بلاد سبایی غرقاب وخراب ایلمش بولنان سیلاب عظیمه دخی « سیل عرم » دینور §

قرأن كریمده (بلدة طیبة) ستایش جلیلیله مذكور اولان « مأرب » بلده‌سی صنعای یمنه اوچ مرحله بعید وآب وهواسی غایت لطیف وجید برمحلده واقع اولوب « سبأ ابن یشجب » ك اثریدر §

عرم — دینلان سیل عظیم ، اشته بوكوزل مملكتك اوست باشنده بلاد یمانیه جبالندن انفجار ایله آشاغی طوغری اینمكده اولان یتمش قدر بیوك ، كوچك دره‌لرك صولریله براشه‌رك دریالركبی برجسامت كسب ایلمش ایدی §

مأرب ، بلده‌سی فی الاصل سالف الذكر سبأ ابن یشجبك اولاد واحفادیله تأسیس واسكان ایلدیكی موقع اولوب اوائل حالنده عادتا كوچك برقریه حكمنده ایكن صكره‌لری كرك سبأنك وكرك اولاد واحفادینك چولوغی چوجغی مأرب قصبه‌سنك اساس افكن اولدیغی وادیٔ كبیر استیعاب ایده‌میه‌جك درجه‌لرده چوغالدیغندن برطاقمی بلدهٔ مذكوره اطرافنه نقل ورحلت وهر بر بطنی برموقع مستحسن انتخابیله كوزل كوزل قصبه‌لر ، قریه‌لر ، طرح وتأسیسه غیرت ایدوب پك آز برزمان ایچنده تاریخلرده خبر ویرلدیكی اوزره درت بیك یدییوز قرق قدر قصبه وقریه وجوده كتیردیلر §

سبانك اولاد واحفادی طرفندن یاپیلان قصبه‌لرله قریه‌لرك براوجی صنعای یمن وبراوجی حدود شام اتصالنده وبرقریه دیكرینه آلتی ساعت اوزاق اوله‌رق غایت دوز بر وادی ساحه‌سنده اولدیغندن هر بر كوی دیكر كوی داخلندن رؤیت وصبا حدن یوله چیقیلسه سیر متوسط ایله كیدلدیكی حالده آلتی ساعت ظرفنده برقریه‌دن دیكر قریه یه مواصلت اولنور وطرق وموارد هر درلو

مخاطره‌دن امین وآزاده اولدیغندن هر نره‌یه کیدلمك لازم کلسه ، کرك کیجه‌لری وکرك کوندزلری یالکزجه کیدیلوب کلینور ایدی ؛ یوللرده عقرب حیّه کبی موذیات وسائر مضر اولان حشرات مفقود اولدیغی کبی قری وقصبات داخلنده کهله ، پیره ، سنك ، دیدکلری حیوانات بولنمزدی ؛ بلاد سائره‌دن متوارد یولجیلرك اوزرنده کهله یاخود پیره بولنسه ، دخی ممالك سبا حدودینه وصوللرنده تلف اولوب کیدردی §

برقصبه‌دن دیکر قصبه‌یه یاخود برکویدن اوبر کویه منتهی اولان یوللرك صاغلری صوللری ، یعنی بلاد سبائی بری برینه ربط و الصاق ایدن طریقلرك هرایکی طرفلری باغلر ، بوستانلر ، ایله وهر باغ وبوستان دخی انواع شکوفه ومیوه‌لر ایله ، مزین ایدی ؛ باغلرده بوستانلرده ، میوه وشکوفه اوقدرچوق واوقدر مبذول ایدیکه ، کوی قادینلری باشلرینه برسپت آلوب اللریله ایپلیك بوکه‌رك اشجار میوه دار کولکه‌لرنده کزوب تنزه ایدرلر وبك آز بر زمان ایچنده آغاجلردن سقوط ایدن فواکه متنوعهٔ نفیسه ایله سپتلری طولمش اولدیغی حالده خانه‌لرینه عودت ایدرلر ایدی §

بوقدر باغ وبوستانك سقی وار واسی برچوق صویه محتاج اوله‌جغی وارد خاطر اولمق طبیعی ایسه‌ده نهر عرم بوقاریده ذکر اولندیغی اوزره مأرب بلده‌سی قربندن جریان ایتمکده بولنمش وبونهرك اطراف اربعه‌سنده متعدد خرقلر ، جدوللر ، آچیلمش اولدیغندن ذکر اولنان بوستانلر ایشته بوجدوللر ایله خرقلردن آقیدیلان صولر ایله سقی واروا اولنور ایدی ؛ بناءً علیه دیار مأربك آب وهواسنه جیادت وخضارت مستحصله منظره‌سیله مملکتك هرطرفنه اوزکه برلطافت کلوب شهر مذکور کیتدکجه کسب عمران ایدرك یمین ویسارنده ذکر اولندیغی اوزره بری برینه متصل باغلر ، بوستانلر ، یتشدیرلمش ایدی §

خداوند عميم النوال حضرتلرينك بوقدر الطاف وعنايات الٓهيه‌سنه مظهر اولان مأرب اهاليسنك بنيان عقيده‌لرينه بر آرالق وهن وضعف طارى اوله‌رق « اكر زياده‌جه ياغمور ياغار ونهر عرم سيلى مجراسندن چيقوب باغلريمزى ، بوستانلريمزى بصار ايسه ، مملكتمز خراب وهزار تعب ومشاق ايله وجوده كلمش اولان بونجه باغلر ، مزرعه‌لر ، محو وناياب اولور ايسه حالمز نيه منجر اولور ؟ » ديمكه وبو انديشهٔ طاقت فرسا يوزندن راحتسزلق كوسترمكه باشلادقلرندن سبأ ابن يشجب وبرروايته كوره نعمان بن عاد ياخود احفاد سبادن اسمى نامعلوم برملك ، بلاد سبأيى سيلاب ملحوظه مخاطره‌سندن محافظه ايچون نهر عرمك اوكنه طول وعرضى برر فرسخ اولمق اوزره برسدّ سديد طرحيله اهل مأربى ذكر اولنان انديشهٔ طاقتفرسادن قورتاردى §

مورخلر سدّ ماربك بانيسنى تعيينده اختلاف ايلمشلر وبو سدّك طول وعرضنى ، متانت وجسامتنى تعريفده دخى روايات متخالفه نقل وبيان ايتمشلردر §

نعمان بن عادك بنا ايلديكنه ذاهب اولانلر « سدّ مذكورك طول وعرضى اون ايكيشر بيك خطوه اولوب اوتوز يرنده آياغى وار ايدى » ديديلر وسبأ ابن يشجبك تأسيس ايتديكنه قائل اولانلر دخى (سدّ عرمك اساسنى سبأ ابن يشجب طرح ايتدى ، فقط اوقدر جسيم برسدّك اكمالنه عمرى وفا ايده‌ميه‌جكينى درك واذعانله آز برزمانده اتمامنه چاره بولمق ايچون يتمش بيوك وادى سكنه‌سنك جلب وجمع ايله استخدام ايدلمك امرينى ويردى ، ايدى ؛ حالبوكه عمرى يتنه وفا ايتمديكندن ملكنى توارث ايدن ملوك حميريه تعطيل عمليات ايتميه‌رك عاقبة الامر رسانيدهٔ حدّ ختام ايلديلر) تعريفيله سدّك ابتداى طرحندن اكمال عملياتنه دكين برقاچ حكمدارك توارث تخت وملك ايلديكنى ايما ايلديلر §

فى الواقع اويله جسيم برسدك اكمال عملياتى ملك واحد عصرنده ختامپذير اوله بيلمسى اعمار بنى بشره نظراً ممكن اولمديغندن روايت ثانيه ، روايات سائره‌يه مرجح كورينور §

سدّ مذكور زفت ايله ياپشديرلمش بيوك بيوك قيالردن طرح وترصين وايجابى قدر شعبه‌لره تقسيم وبرطاقم فوقانى وتحتانى اولوقلر ، خرقلر ، ترتيب ايله ايكى طاغ آره‌سنده اعمال وتأسيس ايدلمش ايدى ، مرور زمانله بعض يرلرى فناپذير اولدى ايسه‌ده ملوك تبابعه سلاله‌سندن بلاد سباء حكمرانلغنى توارث ايتمش وسليمان بن داود عليهما السلامك شرف ازدواجيله اكتساب عزّ وسعادت ايلمش اولان (بلقيس) نام ملكه اقتضا ايدن يرلرينى تعمير ايله فوق العاده برصورتده تشييد وتحكيم ايدوب بيوك ، بيوك منفذلر آچمش وبربرى فوقنده اوچ عدد قپو كشاديله هر برباب فلك نطاقنى غايت متين برطرز وهيئتده بنياد ايلمشدر §

مأرب اهاليسى هرسنه بلقيسك اثر بنيادى اولان بوقپولرك برينى آچارلر ايدى ، يعنى برنجى قپوبى برسنه وايكنجى قپويى ايرتسى سنه واوچنجى قپويى دخى دها ايرتسى سنه آچوب بوقپولردن جريان ايدن صويى جداول مرتبه‌يه توزيع وتقسيم ايدرك مزارع وبساتينى ايستدكارى كبى صواررلر ايدى §

بلقيس ، سدّ مأربى تعمير ايتدكدن صكره بلاد سبأنك معموريتى زياده‌لشه‌رك قرا و قصباته آچيلمش اولان جدوللرك هر ايكى جهتى اشجار متنوعهٔ نفيسه ايله كاغد اوزرنده كوستريلان مكلف رسملر كبى تزيين واعمار ايدلمش اولديغندن ديارسبأ اهاليسى كونبكون كسب تنعم وباغلرده ، بوستانلرده ، ذوق وصفايه ميل وركونله تكبر وتعظم ايدرك قرأن باهرالبرهان كريمده مسطور اولديغى وجهله اظهار كفر وطغيانه قدر جرأت ايدوب فنا برحالده آزديلر ، هيچ برمملكت اهاليسنه احسان بيورلمامش اولان فضل وعنايت الٓهى

ولطف بی‌غایت سبحانی مقابله‌سنده کیجه‌یی کوندوزه قانوب طاعت وعبادته اشتغال ایتمك لازمکلور ایکن بالعکس ارتکاب انواع شرك وشقایه انهماکده اصرار ایدرك مظهر قهر حضرت قهار اولمغه کسب استحقاق ایلدیلر ایدی §

جناب ارحم الراحمین حضرتلری کمال لطف و مرحمتلرندن بربرینی متعاقب اون اوچ پیغمبر ذیشان بعث وارسالیله کندیلرینی طریق هدایت رفیق صوابه دعوت بیوردی ایسه‌ده شقاوت ابدیه‌یی سعادت سرمدیه‌یه ترجیح ایلمش اولان اهل سباء انبیای مشار الیهمك « ای ! بلاد فردوس آسای مأربده ساکن اولان اهالی !!! الله تعالینك احسان وعطا بیوردیغی ارزاق مبذوله‌دن ییوب ایچوب ادای شکرینه غیرت ایدك ! سزك بلده کز جنت باغچه‌لرینه مشابهدر ! ربکز کمال غفران ایله موصوف اولدیغندن کثرت شکریکز نعم دارین ازدیادینه سبب اولور ! اوامر الهیه‌یه اتباعدن امتناع ایدر ایسه‌کز ، سدّ عرم ییقلوب جمله‌کزی غرقاب فنا وعدم ایدر !!! » نهجنده اولان وصایا ونصایحنی کمال تمسخر واستهزا ایله تلقی ایدوب دنیا وآخرتده موجب عار وعتاب ومستوجب خسار وعذاب اولان افعال شنیعه‌یی ترك ایده میه‌جکلرینی ایما و اشراب ایله برابر { فقالوا ربنا باعدبین اسفارنا } مطابقنجه قرا وقصباتك یکدیکره اوقدر یقین بولنمسندن ممنون اولمدقلرینی یعنی کویلرك ، قصبه‌لرك بربرلرینه اوزاق اولمسی طلبنده بولندقلرینی بیان ایدرلر وانبیای مشار الیهمك (بوسدّی الله تعالی کوسته‌بکلر « فاره‌لر » واسطه‌سیله خراب ایتسه کرکدر) دیه موجب تخریب بلاد اوله‌جق سدّك اندراسنه کوسته‌بکلرك سببیت ویره‌جکنی بیان ایتملری اوزرینه الله تعالینك سدّ مذکوری دلوب ییقمق اوزره خلق ایده‌جکی فاره‌لره کندیلر ایله مدافعه ممکن اوله بیله‌جکنی بی محابا سویلرلر ایدی §

بو فکر فاسد الجاسیله برچوق کندیلر تدارکیله سدّ مأرب کنارینه

باغلادیلر ایسه‌ده ؛ عاقبت قضاء قهار ازلی بلاد سبا حقنده بدید وبناءً علیه اهل مأربك سعی واجتهاد وكمال احتیاطلری غیر مفید اولوب بعثت حضرت پیغمبریدن تقریباً درت یوز ییل مقدم که یمن حکمدارلرندن عمر ومزیقیانك دوریدر ، انبیای مشار الیهمك اخبار واخطار بیوردقلری اوزره بیریكمش اولان سیل صولری سیلان ایله دیار سبانی محو وغرق ایلدیکندن جمعیت معیشتلری پریشان ونتیجهٔ حاللری السنهٔ انامده داستان اولدی §

مأرب اهالیسی اوغرایه‌جقلری فلاکته قبل الوقوع کسب معلومات ایتسه‌لر ایدی ، هیچ اولمازسه جانلرینی‌قورتارمغه چالیشورلردی ؛ حالبوکه هیچ برکیمسه‌نك خبری اولمیه‌رق برکیجه آکسزین کدیدن بیوجك برچوق فاردلر ظاهر اولوب اهالینك قضاء ناکهانی‌یه مدافعه تصور خامیله بسلمکده اولدقلری کدیلری قاچردیلر و آن غیر منقسمه‌ده سد مأرب تملنی دەلەرك سیلك یاردمیله اول سد متینی درعقب ییقدیلر ؛ قادر مطلق حضرتلری اهل سبایه اسم منتقمیله‌تجلی بیوردیغندن بتون بلاد سبا ، سیل‌عرم هجومندن غرق اوله‌رق باغ وبوستانلرده اولان اشجار کوکلرندن چیقوب تارو مار ودرت بیك یدییوز قصبه و قریه لمحة البصر ایچنده محو اولوب یرلری خرابه زار اولدی §

اوکوزل باغلرده ، باغچه‌لرده کوکنار وایلغین کبی بعض یابانی آغاچلر ایله اکله صالح اولمیان نباتاتدن بشقه بر شیء قالمدی §

ملوك غسانی — سیل العرم وقعه‌سندنصکره قطعهٔ جسیمهٔ یمانیه اهالیسنك اکثریسی ممالك سائره‌یه طاغلمش وبوجمله‌دن و « کهلان ابن سبأ » نسلنده (بنو آزد) قبیله‌سی‌شام شریف‌طرفنده « غسان » نامیله بنام اولان‌صویك کنارینه قونه‌رق بوصویه‌نسبتله اکتساب‌شهرت وشان وبرآرالق‌شام شریف خطهٔ جسیمه سنی تمامیله استیلایه غیرت ایدوب ملوك « غسانیه » حکومتنی

تشكيل ايتديلر ، ايچلرندن برطاقمی دخی دیار بکره هجرتله ملوك « کنده » یه مخصوص اولان بنیان سلطنتی وضع وتأسیس ایلدیلر §

ملوك غسانيه « آل جفنه » دیمکله دخی متعارفدر ؛ ابتدای ظهورلری شوکت اسلامیه شرف ظهورندن بشیوز ییل اقدم اولوب دار الملکلری سواد معظمهٔ شام ایدی ؛ مدت سلطنتلری آلتی یوز سنه یه وبو مدت ظرفنده سلطنتله بکام اولان سلاطینك عدد افرادی اوتوز برنفره بالغ اولوب بونلرك جمله سی روم قیصرلرینك تحت تابعیتنده حکم سوردیلر وبوسایه ده خیلوجه قوتلندیلر ایسه ده مبانئ سلطنتلرینه عاقبت الامر وهن وخلل عارض وهجرتك اون آلتنجی سنه سی حکم وقوتلری منقرض اولمشدر §

جبلة بن الایهم ، که ملوك غسانیه فروعندندر ؛ عمرالفاروق (رضی الله تعالى عنه) افندیمزك زمان عدالت ضمان خلافتلرنده شرف اسلامی قبول ایدرك اسقاط فریضه حج ایچون مکهٔ مکرمه یه عزیمت واثنای طوافده فزاره قبیله سی عربلرندن قضاءً کوملکنك اوجنه باصمش اولان برشخصه حدت ایدوب یوزینه برطوقات ضربیله برقاچ دیشنی قیرمش ایدی ، مضروب ، حضورعدالتموفور خلیفه یه چیقوب حقنی دعوا ایتمش وجناب فاروق طرفینی جلب ومحاکمه ایله جبلة بن ایهمك قصاصاً ویاخود دیةً مضروبی ارضا ایتمسنه حکم ایلمش اولدیغندن « ابن ایهم » خلیفهٔ مشار الیه طرفندن ویریلان حکم شرعی یی استهجان و حتی عادی بر شخصله کندوسنك سیان طوتلمسندن ناشی حضرت فاروقی تعییب ایله ابراز علایم حدت وطغیان ایدرك استحصال ایتدیکی مأذونیت اوزرینه خانه سنه ولیلاً دیار رومه عودت و بالاخره اسکی دین باطلنه رجعت ایدوب حرکات کفر وظلمت ایچنده اولدیغی حالده عالم وجوددن دفع ثقلب ایتمشدر §

مناذره ، آل منذر — مناذره ملوکی یمن اهالیسندن وکهلان

بن سبأ اولادندندر ، بونلر دخی غسانیلر کبی سیل عرم وقعه‌سندن صکره مملکتلرندن چیقوب مکهٔ معظمه‌یه هجرت وبورادن (حیره) بلده‌سنه عزیمت ایله اجرای سلطنت ایلدیلر §

آل مناذره ، دولت وسلطنت جهتیله ملوک عربك الك بیوکارندن اولوب دارالملکلری کوفه قربنده واقع «حیره» بلده‌سی اولمق حسبیله (ملوك حیره) نامیله تلقیب ایدلدیلر وبرآرالق (لخمیون) دخی تسمیه اولندیلر §

آل مناذره‌دن مقام حکمداری‌یه صعود ایدنلرك عددی قطعیاً تعیین اولنه‌ماز ایسه‌ده مدت سلطنتلری آلتی یوز یکرمی ایکی سنه‌یه بالغ اولوب ابتدای ظهورلری هجرت جناب رسالتپناهیدن تقریبا بشیوز آلتمش ایکی سنه اول وزمان انقراضلری سال سعادت فال هجرتدن اون ایکی سنه صکره‌در §

بنو جرهم — حجاز اقلیمنده سلطنت سورن ملوك جراهمه ایکی قسمه منقسمدر ، بونلرك برقسمنی تشکیل ایدن افراده « جرهم اولی » ودیکر قسمنه « جرهم ثانیه » دینورکه . جرهم اولی عاد قومیله معاصر اولدیغندن آنلرك حقیقت حاللری مجهول وجرهم ثانی ابنای قحطاندن اولدیغی تاریخ دلالتیله معلوم اهل عقولدر §

جرهم ثانی ، یعرب بن قحطانك برادری اولوب یعرب ممالك یمن ملکی اولدیغی اثناده عموجه زاده‌سی قطورا ایله اولاد و اتباعنی آلوب مکهٔ مکرمه‌یه هجرت واول طرف واضح الشرفده اختیار آرام واقامت ایدوب صکره‌لری تسلطنله خیلیجه مدت سلطنت سورمشدر §

بنو جرهمدن حجازده ملك اولانلرك افرادی اون درت نفر اولوب دارالملکلری مکهٔ مکرمه ایدی ، حکومت بیت عزت ملوك جراهمه‌دن صکره بنو خزاعه‌یه انتقال ایلمش ایدی ، اقلیم حجازی ضبط ایدن بنو خزاعه‌نك

اجدادی آزد قبیله‌سی رفاقتیله یمن اقلیمندن چیقوب مکهٔ معظمه‌یه کلدیلر وحکومت مکه‌یی کابراً عن کابر توارث ایدوب شوکت وقدرتلرینی درجهٔ کماله ایصال ایلدیلر ایسه‌ده حضرت اسماعیل (علیه السلام) ك سلالهٔ طاهره‌سندن وقریش قبیله‌سنك بیوکلرندن اولان قصیّ ابن کلاب ، قریش قبائلی افرادینی دائرهٔ اتحاده جلب وادخال ایله‌بوسایه‌ده (بنوخزاعه) نی مکهٔ مکرمه‌دن طرد وابعاد و بنای شوکت وقدرتلرینی پریشان وبرباد ایلمشدر §

قریش قبیله‌سندن سریر آرای سلطنت اولانلرك برنجیسی سلطان الانبیا افندیمزك جدّ اعلالری اولان سالف الذکر قصیّ بن کلاب اولوب بعده اولادلری پدرلرینك یرینه کچه‌رك مکه حکومتینی ظهور اسلامه قدر اداره ایتدیلر ، سیف حمیرینك ارتحالندن یعنی عرب عاربه ، طبقه‌سی ملوکنك انقراضندن صکره یمن قطعه‌سی ملوك ایرانیه اداره‌سنه انتقال ایتدی ایسه‌ده صکره‌لری نجران عربلری تناصر ایدرك استانبول قیصرندن استمداد وقیصر طرفندن دخی بوق کتیبهٔ امداد ایتملری اوزرینه قطعهٔ مذکوره حبشیلرك النه کچمشدر §

حبشیلر ، استانبول قیصرینك معاونتی ایله یمن وحضرموت قطعه‌لرینی اله کچیردکدن صکره حجاز ممالکنه دخی کوز دیکه‌رك جدّ امجد پیغمبریدن عبد المطلب ابن هاشم بن عبد منافك زمان حیاتنده مکهٔ معظمه‌یه بیوجك برقول اوردو کوندردیلر ایسه‌ده طیور ابابیل واسطه‌سیله هلاك اولدیلر §

سیف حمیریدن صکره ملوك عربك جزیرة العربده حکم ونفوذلری قالمدی ایدی ، اکرچه جبال وصحاریده کشت وکذار ایدن بدویلرك قحطان و حمیر اولادندن برر امیرلری وار ایدیسه‌ده بو امیرلرك حکملری قبائل متعدده افرادینه دکل ، شمدیکی قبائل عربان شیخلری کبی یالکز کندی قبیله‌لری افرادینه نافذ اوله بیلور ایدی §

٥

جزيرة العربك شرق شماليسنده وعراق جهتنده ملوك مناذره (آل حيره) وشام طرفلرنده ملوك (غسان) اخلافی اولان امرا دخی برر مدت اجرای حکومت ايلديلر ، فقط آل جفنه (غسانيلر) قياصرهٔ روم وآل حيره دخی اكاسرهٔ عجم طرفلرندن ويركوی معين ايله منصوب ولاة مقامنده اولدقلرندن هرنه وقت استناسه عزل وتبديل اولنورلر ايدی §

پادشاه ممالك لولاك وشهنشاه قلمرو افلاك افنديز حضرتلری عرب عاربه ملوكی محو و منقرض اولديغی صره ده پرتو بخش كهوارهٔ وجود و ضيا پاش عيون كر وبيان بزم شهود اولمشلردر ؛ صلی الله عليه وسلم §

وجههٔ ثانيه

آلتی صورتی شاملدر §

صورت
{١}

بعد الاسلام جزيرة العربده ظهور ايدن خلفا وملوك اسلاميه ذكرندهدر §

اجمال احوال رسول ملك المتعال — بعثت ورسالتی عالملره محض رحمت

ونعمت اولان رسول اكرم صلى الله عليه وسلم افنديز ميلاد عيسادن بشيوز آلتمش طقوز سنه و على قول بشيوز يتمش سنه صكره شهر ربيع الاولك اون ايكنجى و نيسانك اون يدنجى كونى عوالم بديعة الآثاره نشر انوار وجود ايدوب عمر شريفلرينك قرق برنجى سنه سنده شرفبخش اورنك بعثت وفرمان فرماى خطهٔ شفاعت اولديلر §

محرم حريم احديت (عليه اكمل التحية) افنديز حضرتلرى سال فرحت اشتمال نبوتلرينك اون اوچنجى سنه سى مكهٔ مكرمه دن مدينهٔ منوره يه هجرت واون برسنه صكره دعوت الهى يه اجابت بيورديلر §

ميلادك آلتى يوز يكرمى ايكنجى سنه سى تموزينك اون آلتنجى كوننه مصادف اولان روز فيروز هجرتلرى سنين هجرت ايچون بين المورخين مبدأ تاريخ اتخاذ اولنمشدر §

مدت نبوت ورسالت سنه لرى يكرمى اوچ ييله و عمر جليل جناب نبوتپناهيلرى دخى آلتمش اوچ سنه يه بالغ اولوب بومدت قليله ظرفنده جزيرة العربك حجاز ويمن ونجد وعراق وسائر محللرنده بولنان قبائل عربك اكثريسى تدريجاً ايمانه كلمش يعنى ظلمت كفر وضلالتده قالان برقاچ خيره بخت قبيله افرادندن غيرى جزيرة العرب سكنه سنك كافه سى مشكات تجلى لمعان حضرت نبويدن استفاضهٔ انوار اسلاميت وسعادت حال دنيويه و اخرويه احرازيله كسب شرف مسعدت ايلمش ايدى §

دائرهٔ منجيهٔ اسلاميته داخل اولان قبائلدن بعضيلرى اگرچه رحلت نبويه يى متعاقب جهالت اصليه لرينه رجعت ايلديلر ايسه ده ابابكر الصديق افنديمزك زمان خلافتلرنده آنلرك جمله سى ينه شرف اسلامى قبول ايدوب داخل دائرهٔ نجات اولديلر §

خلفاى راشدين — سنين هجرتك اون دردنجى سنه سى جناب ابابكر

الصديق ﴿ رضى الله عنه ﴾ افنديمزك خلافت جليلەلرى عموم طرفندن تصديق اولنمش وخليفهٔ مكرم اليه افنديمزك مدت خلافتلرى ايكى سنه اوچ ماه طقوز كونه وعمر شريفلرى آلتمش اوچ سنەيه بالغ اولمشدر §

عمرالفاروق ﴿ رضى الله عنه ﴾ افنديمزك ابتداى خلافتلرى تاريخ هجرتك اون اوچنجى سنەسنده شرفوقوعبولمش ومدت خلافتلرى اون سنه آلتى آى درت كونه بالغ اولمشدر ؛ ذات عالئ خلافتپناهيلرى هجرتك يكرمى اوچنجى سنەسى حائز رتبهٔ جليلهٔ شهادت اولدقلرندن عمر شريفلرى آلتمش اوچ ييلدن عبارتدر §

عثمان ذو النورين ﴿ رضى الله تعالى عنه ﴾ افنديمزك خلافتلرى تاريخ هجرتك يكرمى اوچنجى وشهادت سنيەلرى هجرتك اوتوز بشنجى سنەسنده واقع اولمق حسبيله مدت خلافتلرى اون ايكى وعمر شريفلرى سكسان ايكى يه سنەيه بالغ اولمشدر §

امام على ﴿ كرم الله وجهه ورضى الله عنه ﴾ افنديمزك ابتداى خلافتلرى هجرتك اوتوزبشنجى ومرتبهٔ عاليهٔ شهادته وصوللرى هجرتك قرقنجى سنەسنده وقوعه كلمش اولديغندن مدت خلافتلرى درت سنه طقوز ماهه و عمر شريفلرى آلتمش اوچ ييله بالغ اولمشدر §

خلفاى مشارالهمك زمان عدالت ضمان سنيەلرنده جزيرة العرب سكنەسى على العموم دائرهٔ اطاعت و انقياد داخلنده ايدى §

امام على ﴿ كرم الله وجهه ﴾ نك وقوع شهادتندن صكره امام حسن ﴿ رضى الله تعالى عنه ﴾ افنديمز دخى آلتى آى خلافت ايتدكدن صكره زمام سلطنتى دولت امويەنك برنجيسى اولان ابن ابو سفيانه ترك وتسليمله اختيار كوشهٔ انزوا وعزلت وعمر شريفلرى قرق آلتى يه وصولده دار السرور بقايه رحلت بيورديلر §

ملوك امويه — امويه ملوكنك ابتداى ظهورلرى هجرتك قرق برنجى وانقراضلرى يوز اوتوز ايكنجى سنه‌سنده واقع اولوب مدت استيلا واستقلاللرى طقسان برسنه‌يه وبو مدت ظرفنده سلطنت سورنلرك افرادى اون اوچ نفره بالغ اولمشدر ؛ دار الملكلرى شام شريف ايدى §

امويلرك ابتداى ظهورلرندن انقراضلرينه دكين جزيرة العرب سكنه‌سى على العموم تحت اطاعت و انقيادلرنده اولوب يالكز (عبـدالله بن زبير) حضرتلرى علمكشاى مخالفت ومكهٔ مكرمه‌ده طقوز سـنه قدر فرمانفرماى حكومت اولمشدر §

روايت اولنديغنه كوره حضرت معاويه‌نك برادرى يزيد بن ابى سفيان فاروق اعظم حضرتلرى ظرفندن شام شريفده والى ايكن هجرتك يكرمنجى سنه‌سى مقام خلافتدن استيذان ايتمكسزين برادرى معاويه (رضى الله عنهما) نى يرينه اوتورتمش وحضرت فاروق كيفيتى خبر آلدقده اصلسز برغائله ظهورينه سبب اولمامق ايچون ابن ابى سفيانك مأموريتنى قبول وتصديق بيورمشدر §

جناب معاويه حضرت عثمان (رضى الله عنه) افنديمزك زمان خلافتلرنده دخى مأموريتنده ابقا بيورلديغى و ذاتاً اوزاقدن اوزاغه اقرباسندن بولنديغى جهتله خليفهٔ مشار اليهك وقوع شهادتى عقبنده قاتللرندن اخذ ثار ايتمك بهانه‌سيله دعواى خلافته قيام وشام وحلب ومصر اهاليسنى جلبله امام على (رضى الله عنه) افنديمزك اوزرينه سوقله اشعال نائرهٔ خصام ايلمشدر §

مسند جليل خلافت امام علينك شهادتندن صكره بحق امام حسن (رضى الله تعالى عنه) افنديمز حضرتلرينه انتقال ايتديسه‌ده معاويه ابن ابى سفيان حضرت امامك حقوق مبحوثه‌سنى ازاله‌يه ابتدار و استحصال مقصد ايچون مقاتله‌يه قدر تشـمير ساعد اقتدار ايلديكندن امام همام حضرتلرى بلا سبب

اهل ايمانك قانى دوكمامك ايچون امر جليل خلافتى كندى اختياريله جناب معاويه‌يه ترك بيورديلر §

معاويه‌نك ارتحالندن صكره اوغلى يزيده بيعت ايدلمش وحضرت حسين ايله عبد الله بن زبيرك يزيد فاسقك حكومته لايق اولمديغنه دائر وقوعبولان تبليغاتنه قولاق ويرلمامش اولديغندن ابن زبير مكهٔ مكرمه‌يه وامام حسين دخى وقوعبولان دعوت اوزرينه كوفه‌يه هجرت ايلمشلر ايدى §

اهل مكه ابن زبيرى خلافته قبول ايله بيعت ايلديلر ايسه‌ده حضرت امام كربلاده شهيد واول خاك دهشت ناكده اكثر اولاد واقرباسيله برابر واصل رحمت ربّ مجيد اولمش ايدى ؛ بوخبر سوزش اثر حرمين اهاليسنك يزيده بيعتنه مانع اولديغندن ابن زبير طرفداريله محاربه ايتمك اوزره شامدن مكه‌يه برچوق عسكر سوق اولنمش وفقط بوعسكر مكه‌يى محاصره وابن زبير ايله محاربه ايدركن يزيدك خبر وفاتى آلنديغندن حرمين اهاليسنك جمله‌سى عبدالله بن زبيره بيعت ايتملريله جزيرة العرب قطعه‌سى بالاستقلال ابن زبيرك يد تصرفنه كچمشدر ؛ فى ٦٤ سنه §

ايكى سنه صكره عراقده بنى ثقيف قبيله‌سندن مختار عبدالله الثقفى نامنده برآدم امام حسين افنديمزك قانى طلب ايتمك بهانه‌سيله خروج ايدرك باشنه وافر عسكر جمع وتحشيدله كوفه‌يى استيلايه جرأت واورا خلقندن كندوسنه خيلى كيمسه‌لر عرض بيعت ايتمشيدى §

عبدالله الثقفى حضرت امام حسينك قاتللرندن تاريخك خبر ويرديكى اوزره يتمش بيك قدر آدم قتل واعدام واستديكى كبى اخذ انتقام ايتديسه‌ده صكره‌لرى آزوب دعواى نبوته قالقيشديغندن ابن زبير برادرى مصعبى عراق حاكمى تعيين وبرچوق عسكر ترفيق ايله مختارك اوزرينه كوندرمش ومختار ثقفى ارائهٔ

صورت عصيان ومخالفت ايلديكندن اثنای مدافعه‌ده قتل وتلف ايدلمشدر ؛ فی ٦٧ سنه §

بش سنه صكره ملوك امويه‌دن عبد الملك ، اعتساف جور وتعدّيده ظلمهٔ اسلافه اقدم اولان حجاج اظلمی قرق بيك عسكر ايله ابن الزبير عليهنه تجهيز وارسال ومكهٔ مكرمه‌ده برچوق دفعه‌لر حرب وقتالدن صكره جزيرة العربی ابن زبير حضرتلرندن اخذ واستيصال واول ورد باغ خلافتی مرتبهٔ عال العال شهادته ايصال ايلمشدر ؛ فی ٧٣ سنه §

امويلردن مروان ابن محمدك زماننده اطراف واكنافدن برطاقم خارجيلر باش كوسترمش وحتی خضرموتدن (عبيد الله يحيی) نامنده برشخص رونمای ظهور اولوب خطهٔ حجازيه ويمانيه‌يی استيلا ايله برسنه درت آی قدر اجرای حكومت ايلمشدر ؛ فی ١٢٠ سنه §

مروان ميدان شجاعت وغالبيتده يكران اولديغندن زماننده خروج ايدنلرك جمله‌سنی ملكندن وخصوصيله عبدالله يحيی‌يی يمن وحجاز قطعه‌لرندن طردوتبعيد ومبانئ قدرت وشوكتنی تأييد وتشييد ايلدی‌ايسه‌ده كيدرك آنك دخی اسباب سطوت وصولتی رهين زوال اولوب نوبت خلافت بنوعباسه انتقال ايتديكندن ابومسلم خراسانی سيفدنج قريه‌سنده ويوز يكرمی طقوز سنه‌سنده ، قرهٔ عين رسول جناب امام حسين ابن بتولك اخذ ثاری دعواسيله صولتنمای ظهور اولوب امويه‌يه تابعيت دعواسنده بولنانلری جبراً و قهراً خلفای عباسيه‌نك برنجيسی بولنان ابوالعباس السفاح عبد اللهك بيعتنه دعوت ومجانبت ايدنلردن حدسز ، حسابسز آدملری قتل ايله بنو عباسه بيوجك برخدمت ايلمشدر ؛ فی ١٣٢ سنه §

عباسيلرك بدايت ونهايت سلطنتلری — خلفای عباسيه‌نك حكملری ابتدا ممالك عراقده جاری وبالآخره خطهٔ جسيمهٔ مصريه‌يه ساری اولمشدر ،

بدايت ظهورلری آنفاً بيان اولنديغی اوزره يوز اوتوزايکی تاريخنده ونهايت انقراضلری آلتی يوز اللی آلتی سنهٔ هجريه‌سـنده‌در ؛ بو حسابه كوره مدت سلطنتلری بشيوز يكرمی درت سنه‌يه بالغ اولوب بومدتك يوز يكرمی سنه‌سی كمال غالبيت وقوت و شوكتله كچمش و فقط قصوری اولان درت يوز درت سنه‌سی انحطاط وتناقص تدريجی ايله كذران ايتمشدر §

مقام خلافتله تشرف ايدن افرادی اوتوزيدی‌يه بالغ اولوب . دارالخلافت ومقر سلطنتلری بغداد بهشت آباد ايدی §

ابتدای ظهورلرنده ممالك اسلاميه‌نك قسم اعظمی حوزهٔ تصرفه كچيرديلر و جزيرة العرب قطعهٔ جسيمه‌سنی كاملاً ضبط وتسخير ايله قبائل عربی علی العموم تحت اطاعت و انقياده آلديلر ايدی ، ايكيوز طقسان آلتی سـنه‌سی قرامطه طائفهٔ باغيه‌سی ظهور ودولت عباسـيه‌نك سطوت وصولتنی كسرله بنيان سلطنتلرينه ايراث ضعف وفتور ايتمش وبراز صكره سواد معظمهٔ شامی دخی حواليسيله برابر ضبط ونزع ايلمشدر §

قرمطيلر شامی خلفای عباسـيه الندن نزع وضبط ايتدكدن صكره نظر حرص وطمعلرينی مصر اولكاسـنه عطف ايلمشلر ايدی ؛ مصر خليفه‌سی بو خبر دهشت اثردن خوف و تلاشه دوشمش ومصر عسـكريله قرمطيلره مقابله ايدیله‌ميه‌جكنی كركی كبی آكلامش اولديغندن مغرب ديارنده سطوت نمای ظهور اولان ملوك فاطميه‌نك دردنجيسی اولان معز لدين اللهه ضروری التجا وبر مقدار عسكر كوندرديكی تقديرده قاهرهٔ مصری تسليم ايده‌جكنی عرض و ايما ايلمش و بو خبر فرحبخش معز لدين اللهك آرايوب بوله‌مديغی اخبار ساره جمله‌سندن اولمغله جوهر قايد قوماندسنده اوله‌رق ترتيب ايلديكی قول اردوينی همان مصره كوندرمشدر ؛ فی ٣٥٨ سنه §

جوهر قايد مصره وصولنده قاهره‌يه متهیٔ هجوم اولان قرمطيلرله جنك

وجدال و طائفهٔ مرقومه‌یی بالاستیصال بو طریق ایله بلاد مصریه‌یی ضمیمهٔ ممالك ایلیه‌رك (فی ۳۵۹ سنه) معز لدین اللهه عرض کیفیت و آلدیغی امر واشارت اوزرینه شهر جسیم قاهره ایله جامع ازهری بالتأسیس ختام عملیاتده بیان حاله مسارعت ایلمش اولدیغندن معز لدین الله اولاد واحفاد وبالجمله انسابیله برابر مهدیه‌دن هجرت و بعد زمان (جیره) دنیلان موقعه مواصلت ایدوب جوهر قایدك روحیچون نیل اوزرینه یاپدیردیغی کوپریدن کچه‌رك وشهر قاهره‌ده کندینه مخصوصاً یاپدیرلمش اولان قصره نزول ایدرك شهر شهیر قاهره‌یی مرکز خلافت اتخاذ ایتدی ؛ فی ۳۶۲ سنه §

معز لدین الله شیعی المذهب اولوب احکام نجومه اعتقاد ایدردی ، مصرده ایکی سنه یدی آی قدر حکمران اولدقدن‌صکره ارتحال دار آخرت ایلدی ؛ فی ۳۶٤ سنه §

شهر قاهره معز لدین اللهك امر واشارتیله بنا ایدلمش اولدیغندن اولوقت شهر مذکوره (معزیه) دنیلمش ومعز لدین اللهدن صکره محروسهٔ مصرده اجرای امر خلافت ایدن ملوکك عددی اون نفره رسیده اولمشدر §

ملوك فاطمیه مصری ۳۶۲ سنه‌سی استملاك وبشیوز آلتمش یدیده ترك تخت وتاج ایلدیلر ، مدت سلطنتلری ایکیوز آلتی سنه‌یه بالغ اولوب یوز اون سنه قدر حرمین محترمینده فاطمیه دولتنك اسملری آرایش منابر اولمش وسکسان‌سکز سنه قدر برزمان ینه خطبه‌لر خلفای عباسیه نامنه اوقونمشدر §

دولت ایوبیه — نوبت سلطنت بشیوز آلتمش یدی تاریخنده دولت ایوبیه رجالنه انتقال وبونلرك حکم تصرفلریده ٦٤٧ سنه‌سی حدّ غایته کسب اتصال ایتمشدر §

ملوك ایوبیه ، اون نفر ملکدن ومدت سلطنتلری سکسان سنه‌دن عبارت

اولوب ملوك فاطميه كبی بونلرده مصر دارالنصری مقر سلطنت اتخاذ ایتدیلر و سواد شام و حلبی دخی برآوردهٔ قبضهٔ تسخیر ایلدیلر ایسه‌ده ملوك فاطمیه كبی حرمین محترمینده اوقونان خطبه‌لری كنـدی اسملرینه حصر ایتمیه‌رك خلفای عباسـیه اسملرینی دخی ذكر وایراد ایله ابراز راسمهٔ حرمت وفقط احكام سیاسیه‌یه تشریكدن مجانبت ایلمشلردر §

مصرده خلفای عباسیه — تاتار بدكردار ، دارالسـلام بغدادی ضبط وتسخیر ایله خلفای عباسیه خانمانی پریشان ونارمار ایلدیكی اثناده احمد ابن محمدالظاهر بامرالله عباسی مصره عزیمت ووصولندن اوچ سنه صكره مصر ملكی بولنان ظاهر بیبرس كندوسنه تبركاً بیعت ایلمش ایدی ؛ فی ٦٥٩ سنه §

احمد بن محمد الظاهر بامر الله ایله مشار الیهك اولاد واحفادندن اون یدی ذات مصرده سجاده پیرای خلافت اولوب معنوی بر سلطنت سوردیلر ایسه‌ده تصرفات صوریه ملوك مصریه‌یه متفرع ایدی §

احمد بن محمد الظاهر بامرالله سلسله‌سنك خلافت معنویه‌سی صاحب قران سلطان سلیم خان حضرتلری مصری استیلا ایلدیكی تاریخده (٩٢٢) نهایت بولمش و بو حسابه كوره مدت سـلطنتلری ایكیوز آلتمش اوچ سـنه قدر سورمشدر §

ملوك تركمانیه و چراكسـه ، تیمناً آل عباسدن بر خلیفه‌یه ومسـتوفی وظائف تخصیصله شـان خلفایی توقیره همت ایلدیلر و خطبه‌لرده مشـتركاً اسملرینی یاد ایتـدیره‌رك مسكوكات متداوله‌یه نام نامیلرینی برلكده اوله‌رق قازدیردیلر ؛ ملوك چراكسـه دخی بو مسـلكی اختیار ایلدیلر ایدی ، صكره‌لری ملوك دیالمه و سلاجقه بونلرك اكثریسنه غلبه چالوب زمام سلطنت وخلافتی اللرندن آلدیلر ، مصره هجرت ایدن خلفایه دخی امور سـلطنته

مداخله ایتدیرلمدی ایسه‌ده صورت رسمیه و احترامیه‌ده کندیلرینه مراجعت وبعض ایشلرده رأیلرینه متابعت اولنوردی ، مصرده‌کی عباسیلرك بغداد خلفاسی کبی استقاللری اولمدیغندن بونلر آتی الذکر ملوك مصریه‌نك حکم وتغلبلری آلتنده ایام گذار اولدیلر §

ملوك ترکمانیه — ملوك ترکمانیه آلتیوز قرق طقوز سنه‌سی اوائلنده ظاهر ویدییوز سکسان درت سنه‌سی منقرض اولمشدر ؛ مدت سلطنتلری یوز اوتوز درت سنه وعددنفوسلری یکرمی بش نفر اولوب مقرّ سلطنتلری قاهرهٔ مصر ایدی §

ملوك ترکمانیه‌نك دردنجیسی اولان ظاهر بیبرس زماننده هلاکو بغداده استیلا ومستعصم خلیفه‌یی قتل و افنا ایلدیکندن آل عباسدن سالف الذکر احمد ابن محمد الظاهر بامر الله مصره هجرت ایلمش و ملك ظاهر بیبرس کمال احترامله برابر ترتیبات لایقه تعیین ایله خلافتنی تصدیق ایدرك مظهر رضای جهان آفرین اولمشدر §

ملوك چراکسه — ملوك چراکسه‌نك ابتدای ظهورلری یدییوز سکسان درت وزمان انقراضلری طقوز یوز یکرمی ایکی سنهٔ هجریه‌سیدر ، بونلردن یکرمی درت نفر اوتوز ایکی سنه سلطنت سورمشلر ومصری استیلا ایدن آزادلو چرکس کوله‌لردن بولنملری جهتله ملوك چراکسه تسمیه اولنمشلردر §

ملوك چراکسه دخی ملوك ترکمانیه کبی مصرده چار بالش نشین خلافت اولان عباسیلره بیعت وفوق الغایه حرمت ورعایت ایدرلرایدی §

ملوك ترکمانیه ایله ملوك چراکسه زمانلرنده حجاز و یمن قطعه‌لری ممالك مصریه‌یه الحاق ایدلمش ایسه‌ده کرك عراقده بالفعل سلطنت سورن و کرك

مصرده معناً اجرای خلافت ایدن خلفای عباسیه آشاغیده بیان اولنه‌جغی اوزره زمانلرنده جزیرة العربك بعض یرلرنده روغای ظهور اولان اصحاب خروج تعرضندن وارسته اوله‌مامشلردر §

سادات کرام — سادات کرامك شرف وشانلری جزیرة العرب سکنه‌سی نظرنده مستقر ومن جهة الاحترام امرای ترکانیه و چرا کسه‌نك جمله‌سندن معظم وموقر اولمق حسبیله کرك (سادات حسینیه) وکرك اشراف حسنیه‌دن بك چوق کیمسه‌لر دعوای استقلال ایله جزیرهٔ مز بوره‌یی استیلایه اقدام ایتمشلر وفقط خلفای عباسیه ایله ملوك مصریه‌نك قدرت و سطوتلری اجرای مرامه حائل اولدیغندن اقصای مقصده واصل اوله‌مامشلردر §

ممالك اسلامیه‌نك سائر محللرنده دخی سادات و اشراف مشار الیهمدن حکومات متعدده ظاهر واستیلا ایلدکاری یرلرده نفوذ حکومت وسلطنتلری مدت مدیده قائم ومستمر اولمشدر ؛ الیوم فاس حکمدارینك نسباً سلالهٔ طاهرهٔ مذکوره‌یه منتمی اولدیغنی روایت ایدرلر §

مکه والیلیکنك صورت وتاریخ تشکلی

اخطار — پادشاه (انبیا علیه وعلیهم التحایا) افندیمز حضرتلری مکهٔ معظمه فتحنی متعاقب اصحاب کرامدن « عتاب بن اسید بن ابی العیص بن امیة بن عبد شمس بن عبد مناف » رضی الله عنهی جلب و احضار ایله عهدهٔ استیهاللرینه شهر جسیم مذکور والیلکنی توجیه واحاله ایدوب « ای عتاب ! بن سنی کیملرك اوزرینه والی نصب وتعیین ایله کوندره‌یورم ، بیلیرمیسین ؟ سنی خصهٔ اهل الله اوزرینه اعزام ایدییورم !!! » بیوردیلر §

سلطان الانبیاء افندیمز حضرتلرینك بو یله بیورمقدن مقصد عالی‌ٔ

رسالتپناهیلری اهل مکه‌یه حرمت و رعایتك لزومنی جناب عتابه ایما وتلمیح ایدی §

عتاب ابن اسید ، سنین هجریه‌نك اون اوچنجی سنه‌سنه دکین بلا انفصال مکهٔ مفخمه والیلکنده قالوب سنهٔ مذکوره خلالنده وصدیق اعظم افندیمزك روز دلسوز رحلتلرنده عازم دار السرور بقا اولدیلر ، آندن صکره مکه حکومتی حضرت فاروق بعده جناب ذی النورین و بالآخره حیـدر کرار طرفلرندن برر مأمور وساطتیـله اداره ایدلدی ، دها صکره‌لری ایسـه حکومت مذکوره اداره‌سنی عبد الله بن زبیر حضرتلری درعهده ایدوب ، آنك ارتحالنده امویه مأمورلری و دولت عباسـیه ظهورنده دخی عبد الله سفاحك عموجه‌سی داود درعهده ایتمش و ۲٥۱ سنه‌سـنه یعنی اسماعیل بن الاخیضر بن ابراهیم بن عبد الله بن الحسن بن علی بن ابو طالب (رضی الله عنهما) ك علمکشای ظهور اولدیغی زمانه قدر اسملری آتی الذکر جدولده محرر اولان کیمسه‌لر مکهٔ مکرمه والیلکنه تعیین و اعزام قلنمش ایدی ، سنهٔ مرقومه خلالنده والیلك لغو ایدیلوب بلدهٔ مسعوده حکومتنك زمام اداره‌سی اشراف وساطتك ایادیٔ استقلالنه کچدیکندن مکهٔ مکرمه‌ده اجرای حکومت ایدن شریفلره « مکه امیری » عنوانی ویرلمشدر §

﴿ مکهٔ مکرمه‌ده والیلك ایدنلرك اسملرینی حاوی جدولدر ﴾

تاریخ هجری	اسامی	تاریخ انفصالی
۸	عتاب بن اسـید	۱۳
۱۳	نافع بن عبد الحرث الخزاعی	۳٥
۳٥	عبد الله الحضرمی	۳۷
۳۷	قثم بن العباس	٤۲

تاريخ هجرى		تاريخ انفصال
٤٢	خالد بن العاص بن هشام	٦٠
٦٠	عمرو بن سعيد بن العاص الاشدق	٦١
٦١	وليد بن عتبة بن ابى سفيان	٦٤
٦٤	عبد الله بن الزبير	٧٣
٧٣	حجاج بن يوسف السقفى	٧٥
٧٥	ابان بن عثمان بن عفان	٨٢
٨٢	هشام بن اسماعيل	٨٧
٨٧	عمر بن عبد العزيز	٨٩
٨٩	خالد بن عبد الله القسرى	٩٦
٩٦	عبد العزيز بن عبد الله بن خالد بن الاسيد	٩٧
٩٧	داود ابن طلحة الخضرمى	٩٨
٩٨	عبد العزيز ابن عبد الله بن حالد بن الاشيد	١٠٣
١٠٣	عبد الرحمن بن ضحاك ابن قيس الفهرى	١٠٤
١٠٤	عبد الواحد النضرى	١٠٧
١٠٧	ابراهيم بن هشام بن اشماعيل	١١٤
١١٤	محمد بن هشام المخزومى	١٢٦
١٢٦	يوسف بن محمد بن بوسف السقفى	١٢٧
١٢٧	عبد العزيز بن عمر بن عبد العزير	١٢٩
١٢٩	عبد الواحد بن سليمان بن عبد الملك	١٣٠
١٣٠	محمد بن عبد الملك بن مروان	١٣٣
١٣٣	داود بن على بن عبد الله بن العباس	١٣٤
١٣٤	يزيد بن عبدالله بن عبد المدان	١٣٨
١٣٨	عباس بن عبد الله بن سعيد	١٣٩

تاريخ هجرى		تاريخ انفصالى
١٣٩	زياد بن عبد الله الحارثى	١٤٣
١٤٣	هيثم بن مناوية العتكى	١٤٤
١٤٤	سرى بن عبد الله بن الحرث بن عباس	١٤٦
١٤٦	عبدالصمد بن على بن عبـد الله بن العباس	١٤٩
١٤٩	محمد بن ابراهيم الامام بن يحيى بن محمد بن على بن عبدالله بن العباس	١٥٠
١٥٠	جعفر بن سليمان	١٥١
١٥١	عبدالصمد بن على	١٥٥
١٥٥	محمد بن ابراهيم الامام	١٥٨
١٥٨	ابراهيم بن يحيى بن محمد بن ن على بن عبد الله بن العباس	١٦١
١٦١	جعفر بن سليمان	١٦٤
١٦٤	عبد الله بن القثم بن عباس	١٨٤
١٨٠	حماد البربرى	١٨٧
١٨٧	فضل بن عباس بن محمد بن على	
	عباس بن محمد بن ابراهيم	
	سليمان بن جعفر بن سليمان	
	موسى بن عيسى بن موسى	
	عبـد الله بن محمد بن ابراهيم	
	عبد الله بن القثم بن عباس	٧
	عبيد الله بن القثم	
	عبدالله بن محمد بن عمران	
	عبدالله بن محمد بن ابراهيم	
	عباس بن موسى بن عيسى	
	على بن موسى بن عيسى	
	محمد بن عبدالله العثمانى	

تاريخ هجرى		تاريخ انفصالى
	احمد بن اسماعيل بن على	١٩٤
١٩٤	داود بن عيسى بن موسى بن محمد بن على	٢٠٤
٢٠٤	عبيدالله بن الحسين بن عبيدالله بن العباس بن على بن ابوطالب	٢٠٩
٢٠٩	صالح بن العباس بن محمد بن على ..	٢٢١
٢٢١	محمد بن داود بن عيسى بن موسى بن محمد بن على	٢٣٧
٢٣٧	على بن عيسى بن جعفر بن المنصور	٢٣٩
٢٣٩	عبدالله بن محمد بن داود بن عيسى	٢٤٢
٢٤٢	عبد الصمد بن موسى بن محمد بن ابراهيم الامام الزينبى	٢٤٥
٢٤٥	محمد بن سليمان بن عبدالله بن محمد بن ابراهيم الامام الزينبى	٣٤٩
٢٤٩	عبد الصمد بن موسى بن محمد	٢٥٠
٢٥٠	جعفر ابن الفضل بن عيسى بن موساى شاشان	٢٥١

ظهور اسماعيل بن يوسف بن ابراهيم بن عبد الله بن الحسن بن على ابن ابوطالب فى ٢٥١ سنه

لازمه — اسماعيل بن يوسف الاخيضرك زمان استقلالنه قدر مدينهٔ منوره حكومتى دخى مكهٔ مكرمه واليلكنه تابع اولديغندن ولاة مكه بعضا مكهٔ معظمه‌ده اوتوروب مدينهٔ منوره حكومتنى وكالة برذاته تفويض ايدرلر وبعضا مدينهٔ طيبه‌يى مركز ولايت اتخاذيله مكهٔ مكرمه حكومتنده بروكيل بولنديررلر ايدى §

بو اصول اوزره مدينهٔ رحمت دفينه شهر دلاراسنده واليلك ايدنلرك اسملرى آتى الذكر جدولده محرردر §

هشام بن عبد الملكك دورى ، سنه ١٠٧ دن — ١٢٥ قدر

عبدالواحد بن عبدالله النصرى ، ابراهيم بن هشام المخزومى ، محمد بن هشام المخزومى ، نافع بن علقمة الكنانى §

يزيد بن وليدك دورى ، سنه ١٢٥ دن — ١٢٦ قدر

يوسف بن محمد الثقفى §

وليد بن يزيدك دورى ، سنه ١٢٦ دن — ١٢٦ قدر ماه (٥)

عبد العزيز بن عمر بن عبد العزيز §

مروان بن محمد بن مروانك دورى ، سنه ١٢٦ دن — ١٣٢ قدر

عبدالعزيز بن عمر بن عبدالعزيز ، عبد الواحد بن سليمان بن عبدالملك ، ابوحمزة الخارجى [١] ، عبدالملك بن محمد بن عطية السعدى ، وليد بن عروة السعيدى ، محمد بن عبدالملك بن قروان §

ابوالعباس [٢] سفاحك دورى [٣] ، سنه ١٣٢ دن ١٣٦ قدر

داود بن على بن عبدالله بن عباس ، عمر بن عبد الحميد بن عبدالرحمن بن يزيد بن خطاب §

منصور بن محمد بن على بن عبدالله بن عباسك دورى، سنه ١٣٦ دن — ١٥٨ قدر

عباس بن عبدالله بن معبد ، زياد بن عبدالله الحارثى ، هيثم بن معاوية العتكى الخراسانى ، سرى بن عبدالله بن الحارث بن العباس ، محمد بن الحسن

[١] ابوحمزة خارجى عبد الواحد بن سليمانك واليلكنده مكه يى تغلبا ضبط ايتمش ايدى ، مروان بن محمد ، ابوحمزه عليهنه سوق ايلديكى عسكرى ، عبدالملك بن محمدك قومانداسنه توديعا كوندرمش وعبدالملك غلبه ايدوب ابوحمزه يى قتل ايتمش اولديغندن مروان بن محمد عبد الملكك خدمتنه مكافاة اولمق اوزره عهده سنه مكه واليلكنى توجيه ايلدى .

[٢] خلفاى عباسيه دورى بوراده ابتدا ايدر .

[٣] ابو العباس سفاح محمد بن على بن عبدالله بن عباس رضى الله عنهمانك اوغليدر .

بن معاوية بن عبدالله بن جعفر بن ابی طالب [١] ، سری بن عبدالله بن الحارث بن عباس ، عبدالصمد بن علی بن عبدالله بن عباس ، محمد بن ابراهيم الامام بن محمد بن عبدالله بن عباس §

محمد مهدی بن منصورك دوری ، سنه ١٥٨ دن — ١٦٨ قدر

ابراهيم بن يحيي بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس ، جعفر بن علی بن عباس ، عبيدالله بن قثم بن العباس ، محمد بن ابراهيم الامام بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس §

موسی الهادی بن مهدينك دوری ، سنه ١٦٨ دن — ١٧٠ قدر

حسين [٢] بن علی بن الحسن المثنی بن حسن السبط بن علی بن ابوطالب §

---

[١] محمد بن حسن بن معاويه « نفس الزكيه » ديمكله متعارف اولان محمد بن عبدالله المحض بن حسن المثنی بن حسن السبط بن علی بن ابی طالب { رضی الله عنه } طرفندن نصب اونمشدر ٠ نفس زكيه ، ١٤٥ سنه‌سی مدينه‌ده دعوای خلافتله ظهور ايتمش وائمهٔ اربعه‌دن امام ابو حنيفه وامام مالك رحمهما الله ايله مشار اليهمانك طبقه‌لرنده بولنان علما كنديلرينه بيعت ايلمش اولديغندن سالف الذكر محمد بن حسن ايله يمن واليسی تعيين ايلديكی قاسم بن اسحاق مكه‌يه كوندردی ايدی ، مكه واليسی سری بن عبدالله شعب ازاخرده قارشولیوب مدافعه ايتمك ايستديسه‌ده مغلوب اولوب قاچديغندن محمد بن حسن مكه ولايتی اداره‌سنی اله آلوب فقط آز بر مدت صكره داود بن عيسی بن موسی بن علی بن عبدالله بن عباس قومانداسنده اوله‌رق محاربه ايچون بغداددن بر فرقه عسكر كوندريله‌جكی شايع اولمسيله مدينه‌يه عودت امرينی آلمش ويوله چيقوب (فيد) مرحله‌سنه وصولده نفس الزكيه‌نك شهادتنی ايشيده‌رك بر طرفه صاوشمش اولديغندن سری بن عبدالله عودت و ١٤٦ سنه‌سنه دكين اجرای حكومت ايلدی ٠

[٢] حسين بن علی بن حسن المثنی ١٦٩ سنه‌سی اوائلنده ومدينهٔ منوره‌ده علم افراز ظهور اولوب خلافتنی تصديق ايدرك كنديسنه بيعت ايدنلرله مكه‌يه كيتمش وموسی الهادی خبر آلدقده او سنه حج قافله‌سنده بولنان محمد بن سليمان بن علی بن عبدالله بن عباسه مدافعه امرينی كوندرمش اولديغندن محمد بن سليمان ترويه كونی حسين بن علی‌يه محرم اوله‌رق (فخ) نام موقعده ملاقی اولوب طرفدارلرندن يوز كيشيله برابر شهيد ايلدی ٠

« فخ » زاهره يقين بر محل اسمی اولوب عليه الصلاة والسلام افنديمزك بعض اصحابيله برلكده بو موقعده جنازه نمازی قيلدقلرينی (وبوراده اهل بيتمدن بری مسلمانلردن بر فرقه ايله شهيد ايديلور) بيوردقلرينی روايت ايدرلر ٠

هرون الرشيد بن محمد المهدينك دوری ، سنه ١٧٠ دن — ١٩١ قدر

احمد بن اسماعيل بن علی بن عبدالله بن عباس[١] ، حمادالبربری ، سليمان بن جعفر بن سليمان بن علی بن عبدالله بن عباس ، عباس بن موسی بن عبدالله بن عباس ، عباس بن محمد بن ابراهيم الامام ، عبدالله بن قثم بن عباس ، علی بن موسی بن عيسی بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس ، فضل بن عباس بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس ، محمد بن عبدالله بن سعد بن مغيرة بن عمر بن عثمان بن عفان ، موسی بن عيسی بن موسی بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس §

محمد الامين بن هرون الرشيدك دوری ، سنه ١٩١ دن — ١٩٨ قدر

داود بن عيسی [٢] بن موسی بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس §

مأمون بن هرون الرشيدك دوری ، سنه ١٩٨ دن — ٢١٨ قدر

داود بن عيسی بن موسی ، حسين بن حسن بن علی الاصغر بن زيدالعابدين علی بن الحسين بن علی بن ابوطالب [٣] ، علی بن محمد بن جعفر الصادق ،

---

[١] بونلر هرون الرشيدك زمان ادارهسنده تعيين ايدلمش اولان واليلر ايسهده نصبلری صرهسيله مضبوط دكلدر .

[٢] داود بن عيسايه مدينه واليلكی ادارهسی دخی علاوه ايدلمش ايدی ، عيسا مدينه يه اوغلی سليمانی كوندرديكندن اهالی ، مدينهنك مكه يه رجحانی اولوب بناء عليه داودك مدينهده بولنمسی لازم كلهجكنی بر قصيده ايله ادعا ايلديلر و مكهليلرده ديكر بر قصيده ايله مكهنك مدينه يه ترجيحی اقتضا ايدهجكی دعواسنده بولنديلر ايدی ، بالاخره جدهده بنی عجلدن بری ديكر بر قصيده ايله جواب ويروب طرفينی اسكات ايلدی .

[٣] مأمون بن هرون الرشيد جلوس ايتديكی زمان داود بن عيسايی مكه واليلكنده ابقا ايتمش وبالاخره حسين بن حسن الافطسك غلبهسندن قورقوب مدينهٔ منورهيی مكهٔ مكرمه واليلكی ادارهسندن آيرمشدر ، چونكه عراقده (سری بن منصور شيبانی) خلقی بيعت اهل بيته دعوت واوصرهده حسين الافطسی مكه واليسی تعيين ايله توسيع دائرهٔ اتفاقه غيرت ايلمش ايدی ، حسين الافطس سری بن منصوردن آلديغی مكتوب اوزرينه مكه يه متوجهاً مدينهدن چيقوب (سرف) منزلنه واصل اولدقده داود بن عيسانك مكه يی ترك ايلديكنی ايشيدهرك مسارعة داخل شهره كيروب جماجله برابر عرفاته عزيمت وبعد قضاء [*

عیسى بن یزید جلودی ، محمد بن عیسى بن یزید جلودی ، یزیدبن محمد بن حنظلة المخزومی ، ابراهیم بن موسى الكاظم ، هرون بن المسیب . حمدون بن علی بن عیسى بن هامان ، عبدالله بن حسن بن عبدالله بن عباس بن علی بن ابوطالب [۲] ، صالح بن عباس بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس ، سلیمان بن عبدالله ابن سلیمان بن علی بن عبدالله . محمد بن سلیمان بن عبدالله بن سلیمان بن علی بن عبدالله ، حسن بن سهیل [۳] ، عبیدالله بن عبدالله بن حسن بن جعفر بن الحسین بن علی بن ابوطالب §

معتصم بن هرون الرشیدك دوری ، سنه ۲۱۸ دن — ۲۲۸ قدر

صالح بن العباس بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس ، اشاش الترکی [٤] ، محمد بن داود بن عیسى §

واثق بن معتصمك دوری ، سنه ۲۲۸ دن — ۲۳۲ قدر

محمد بن داود بن عیسى §

---

[*] الحج عودت ایدوب فقط بواثناده (۲۰۰ سنه سنده) سری بن منصورك قتل اولندیغی خبری شایع اولمغله خوفندن محمد بن جعفره خلافتله بیعت ایتمك ایستدی ؛ فقط محمد قبول ایتدیكندن اوغلی علی بن محمده بیعت ایدوب خلق دخی كرها بیعت ایتدیردی ؛ لكن اداره ینه كندنده ایدی ؛ برقاچ آی مرورنده بغداددن عیسى بن یزید جلودی كلوب حرب ایلدی ومحمد بن جعفر نفسنی خلافتدن خلع ایدرك عیسى بن یزید جلودی ایله عراقه متوجه اولدی ؛ جلودی مكه ده اوغلی محمد بن عیسى بن یزیدی و بر روایته كوره محمد بن حنظلة المخزومی یی وكیل براقش ایدی ؛ ایكییوز ایكیده یمندن ابراهیم بن موسى الكاظم اسمنده بری كلوب عنوة مكه یی باصدرق یزید بن محمد بن حنظله یی قتل ایله مكه یی ضبط ایلدی ؛ امام ازرقی روایتنه كوره یزید بن حنظله حمدون بن علی طرفندن وكیل ایدی .

[۲] اشبو عبد الملك زمان ولایتنده مدینه دخی مكه یه الحاق اولنمشدر .

[۳] حسن بن سهیل مكه والیسی اولدی ایسه ده وكالتله اجرای مأموریت ایلدی .

[٤] اشاش تركی غلامان چراكسه دن بر عسكر ضابطی اولوب اوسنه حج ایتمك ایستمش وهر هانكی بلده یه كیرر ایسه او بلده نك والیلكی كندینك اولمق اوزره معتصمدن بر ده اراده نامه آلمش ایدی ؛ وقتا كه مكه یه داخل اولدی ؛ محمد بن داودی وكیل ایتدی ؛ مع مافیه خطبه لرده ینه اشاشك اسمی یاد اولنور ایدی .

متوكل بن معتصمك دورى ، سنه ٢٣٢ دن — ٢٤٧ قدر

على بن عيسى بن جعفر بن ابى جعفر المنصور ، عبدالله بن محمد بن داود بن عيسى ، محمد بن سليمان بن عبد الله بن محمد بن ابراهيم الامام ، محمد بن المستنصر [١] ابن المتوكل بالله ، ايتاح الغلام [٢] §

مستعين بن المعتصم بن هرون الرشيدك دورى ، سنه ٢٤٨ دن — ٢٥٢ قدر

عبد الصمد ابن موسى بن محمد بن ابراهيم الامام ، جعفر بن الفضل بن عيسى بن موسى بن محمد بن على بن عبدالله بن عباس ، اسماعيل بن يوسف الاخيضر بن ابراهيم بن موسى الجون بن عبدالله بن حسن المثنى [٣] §

اخطار — اسماعيل بن يوسف الاخيضرك زمان استقلالنه قدر مدينهٔ منوره حكومتى دخى مكهٔ مكرمه واليلكنه تابع ايدى ، اگرچه بعض اسباب مجبره دن طولايى آره صره تفريق ايدلمش ايسه ده على الاغلب هرايكى بلدهٔ مقدسه بر ولايت اوله رق اداره ايدلمش اولديغندن ولاة منصوبه بعضاً مكهٔ معظمه يى مركز ايالت اتخاذيله مدينهٔ منوره حكومتنى وكالة برذاته تفويض ايدرلر وبعضاً دخى مدينهٔ طيبه ده اوتوروب مكهٔ مكرمه حكومتنده بر وكيل بولندير رلر ايدى §

اصول مبسوطه وجهله مدينهٔ رحمت دفينه شهر دلاراسنده واليلك ايدنلرك اسملرى آتى الذكر جدولده محرردر §

---

[١] محمد بن مستنصر ، والئ مكه اولديسه ده بالفعل مأموريتده بولنميوب طرفندن وكيل كوندرمشدر .

[٢] ايتاح معتصمك كوله لرندن وذى نفوذ امراسندن اولوب متوكلك ارتحالنه دكين مكه ولايتنده قالمشدر .

[٣] اسماعيل بن يوسف الاخيضر ، جعفر بن فضلك مكه واليلكينده تغلبا مكه يى ضبط ايلدى ، جعفر مقام ابراهيمده كى تزيينات ذهبيه يى اخذله مدافعه يولنده صرف واستهلاك ايلديسه ده مغلوب اولوب قاچديغندن اسماعيل بن يوسف مكه يى بعده مدينه يى اله كچيره رك ٢٥٢ سنه سى مدينه ده (جدرى) علتندن وفات ايلدى .

مدينهٔ منورهده كركـ اصالةً وكركـ وكالةً واليلك
ايدنلرك اسملرينى حاوى جدولدر

سهل بن حنيف الانصارى
ابو ايوب الانصارى
مروان بن الحكم
سعيد بن العاص
مروان بن العاص
وليد بن عتبة بن ابوسفيان
عمرو بن سعيد بن العاص
وليد بن عتبة
عثمان بن محمد بن ابوسفيان
عبدالله بن الزبير
معصب بن الزبير
جابر بن الاسود
عمر بن عبد العزيز
عثمان بن حبان
ابابكر بن محمد بن عمرو
عبدالرحمن بن ضحاك
عبد الواحد النضرى
ابراهيم بن هشام
خالد بن عبد الملك
طلحة بن عبدالله
طارق بن عمرو
حجاج بن يوسف

ابان بن عثمان
هشام بن اسماعيل
محمد بن هشام
يوسف بن محمد
عبد العزيز بن عمر بن
عبد العزيز
محمد بن عبد الملك
داود بن على
يزيد بن عبدالله
زياد بن عبيد الله
محمد بن خالد
رياح بن عثمان
عبدالله بن الربيع
جعفر بن سليمان
حسن بن زيد
عبدالصمد بن على
محمد بن عبدالله
زفر بن عبدالله
ابراهيم بن يحيي
اسحق بن عيسى
عمر بن عبدالعزيز
اسحق بن سليمان

عبدالملك بن صالح
محمد بن عبدالله
موسى بن عيسى
ابراهيم بن محمد
على بن عيسى
محمد بن الابراهيم
عبيدالله بن مصعب
بكار بن عبدالله
محمد بن على
ابو البختري
وهب بن منبه
داود بن يحيي
عبيدالله بن الحسين
صالح بن العباس
محمد ابن داود
عيسى بن جعفر
عبد الله بن محمد
عبدالصمد بن موسى
محمد بن سليمان
عبد الصمد بن موسى
جعفر بن الفضل
ظهور اسماعيل بن يوسف
الاخيضر سنه ٢٥٢

امرای حرمين

خلفای راشدين دورندن صكره حجاز قطعهٔ مسعودهسی ممالكی ايكی امارت جليلهيه تفريق اولنوب برينه (مكهٔ مكرمه امارتی) ديكرينه (مدينهٔ منوره امارتی) نامی ويرلمش وبوامارتلرك زمام ادارهسی برچوق مجادلات ومقاتلات وقوعندن صكره سبطين مكرمين (رضی الله عنهما) يه منتهی اولان سلالهٔ طاهره اللرنده قالمشدر §

تاريخ مطالعهسنی اعتياد ايتمامش اولانلر مكهٔ مكرمه امارتی (اشراف حسنيه) يه ومدينهٔ منوره امارتی (اشراف حسينيه) يه منحصر اولديغنی ظن ايدييورلر ايسهده مدينهٔ منورهده بعضاً (حسنيلر) ك ومكهٔ مكرمهده بعضاً (حسينيلر) ك دخی اجرای امارت ايلدكلری تواريخ موجوده شهادتيله مثبت ومحققدر §

امرای مكه — مكهٔ مكرمهده سجاده نشين امارت اولان اشراف كرام دورت طبقهيه تقسيم وبوطبقهلری تشكيل ايدن ذوات (امرای مكه) عنوانيله توسيم ايدلمشلردر §

امرای مكه ايچنده حسينيلر دخی وار ايسهده اغلبی مكهٔ مفخمه حكومتی امارته تحول ايتمزدن اول جدلری ينبع وسائر بلاد تهاميه ونجديهده فرمانفرما اولان حسنيلردندر §

١ — طبقه ، ساداة بنی حسن طبقات اربعهسنك برنجی طبقهسنی تشكيل ايدن اشراف كرامه « بنواخيضر » دينور §

٩٩ سنه قدر اجرای حكومت ايدن « بنی اخيضر » ايكيوز اللی بر تاريخ هجريسی خلالنده ظهور ايدوب اوچيوز اللی سنهسی اواخرنده منقرض اولمشدر §

مكهٔ مكرمه حكومتی ٢٥١ تاريخنه قدر خلفای راشدين ايله ملوك بنیاميه

وخلفای عباسیه طرفلرندن منصوب والیلرك اداره‌سنده ایدی ، بنو اخیضر سنهٔ مرقومه‌ده ظاهر وبلاد یمامه‌یی ضبط ایله اجرای حکومته متبادر اولدیلر §

بنو اخیضر — اشرافی ابتدا بلاد یمامه‌یی بعده مکهٔ مکرمه‌یی مقر حکومت اتخاذ ایتمشلردر ، بونلردن کرسی پیرای امارت اولان اشرافك عددی اون اوچ اولوب اوچی یالکز بلاد یمامه‌یه وقصوری بلاد یمامه ایله برابر ارض حجازه حکم ایلدیلر §

سادات بنو اخیضردن الك اول اسماعیل بن یوسف الاخیضر بن ابراهیم بن عبد الله بن موسى الجون الحسنى ظهور ایتمشدر §

اسماعیل بن یوسف الاخیضردن اول مکهٔ معظمه‌ده وبنی امیه حکومتی اواخرنده نفس زکیه محمد بن عبدالله المحض حضرتلرینه بیعت اولندیغنی وحتی اثنای بیعتده منصور عباسی دخی مدینهٔ منوره‌ده بولنوب بیعت واقعه‌یی اوزون برقصیده ایله ستایش وتصدیق ایلمش اولدیغنی روایت واشبو (بیعتکم یخفض بطاعتنا ه ان الخلافة فیکم یا بنی حسن) بیتی اوطویل الذیل قصیده جمله‌سندن ایدوکنی حکایت ایدرلر §

اسماعیل بن یوسف الاخیضر بلاد یمامیه‌یی ضبط ایلدیکی زمان جعفر بن الفضل بن عیسى بن موسى بن محمد بن علی بن یوسف بن عبدالله بن عباس بن عبد المطلب (رضی الله عنه) مستعین بن معتصم عباسی طرفندن مکه والیسی ایدی ، بنو اخیضر فرقه‌سنه صوك درجه‌لره قدر مدافعه فکریله متوکل خلیفه‌نك مقام ابراهیمه وضع ایلدیکی آلتون لوحه‌لری سوکوب سکه ضربیله صرف واستهلاك ایلدیسه‌ده مظهر غلبه اوله‌مدیغندن فرار ایتدی وابن یوسف مکهٔ مکرمه اطرافنی الده ایتدکدن صکره مدینهٔ منوره‌یه عزیمت ایله بوراده خسته‌لنوب ۲۵۲ سنه‌سی اقلیم بقایه رحلت ایلدی §

اسماعیل بن یوسف الاخیضرك ارتحالنده بلاد یمامه حکومتی برادری

شريف ابو عبدالله محمد بن يوسف الاخيضره وآنك وفاتنده ديكر برادرى شريف ابوجعفر احمد بن يوسف الاخيضره وبونك ارتحالنده ديكر برادرى شريف حسن بن يوسف الاخيضره انتقال ايتمش ايدى §

شريف حسن ، بلاد يمامه حكومتنى اله كچير ديكى آنده حدود حكومتنى توسيعه صرف يارای اقتدار و نهايت مكهٔ مكرمه امارات جليلهسنى تشكيل ايله كسب استقلال ايتدى §

ام القرى حكومتى شريف حسنك ارتحالنده عموجهسنه يعنى يوسف الاخيضرك برادرينه وآز برمدت صكره شريف محمد بن يوسف الاخيضره انتقال ايدوب محمد بن يوسف الاخيضرك انتقالنده اوغلى شريف يوسف بن محمد بن يوسف الاخيضره وآندن صكره برادرى شريف ابوعبدالله ابراهيم بن محمده وابو عبداللهدن صكره شريف محمد بن محمد بن يوسف الاخيضرك ادارهسنه كچوب محمد بن محمدك ارتحالنى متعاقب شريف حسن بن يوسف بن محمد بن يوسف الاخيضر وآندن صكره برادرى شريف احمد بن يوسف بن محمد وبوندن صكره شريف محمد بن احمد بن يوسف بن محمد وآنك ارتحالنده شريف محمد بن جعفر بن يوسف بن محمد بن يوسف الاخيضر وشريف محمدك وفاتنده شريف صالح بن اسماعيل بن يوسف بن محمد بن يوسف الاخيضر مكهٔ معظمه امارتنه مظهريتله كامور اولمشلردر §

شريف صالح بن اسماعيلك اولاد واحفادى ممالك سردان داخلنده ايدى ، برارالق بحر محيطه قريب اولان «غانه» شهرينه هجرت وبر مدت اوراده دخى اجراى حكومت ايلديلر §

٢ ــ طبقه ، امراى مكه طبقات اربعهسنك ايكنجى طبقهسنى نسب شريفلرى حسن بن على (رضى الله عنهما) يه منتهى اولان اولاد موسى سلسلهٔ سليلهسى تشكيل ايدر §

بين المورخين« موسيون و بنی موسی» اطلاق اولنان اشراف کرام بو طبقه‌یی تشکیل ایدن ذوات ذوی الاحترام اولوب بونلردن ابتدا سجاده زیب امارت اولان ذاتك اسمی شریف موسی الثانی بن عبدالله بن موسی الجون بن عبدالله المحض بن حسن المثنی بن حسن السبط بن علی بن ابوطالب (رضی الله عنهم) در §

بلاد حجازیه‌ده ۱۰۳ سنه فرمانفرما اولان موسویونك افرادی اون بر نفردر ، برنجیلری اولان شریف موسی الثانی ۳۵۰ تاریخنده ظهور ایتمش و کندندن صکره مقام آرای دارالسعادهٔ امارت اولانلرك مدت حکومتلری ۴۵۳ سنه‌سی خلالنده حدّ غایت وانجامه ایرمشدر §

شریف موسی الثانی ابن عبداللهك ارتحالنده اوغلی شریف داود بن موسی الثانی وآندن صکره شریف محمد الاکبر بن موسی الثانی ومحمد الاکبرك وفاتنده شریف حسین بن محمد الاکبر وآندن صکره شریف محمد الثائر ابن محمد الاکبر ومحمد الثائرك وفاتنده شریف ابوهاشم محمد بن محمد الثائر وابوهاشمك ارتحالنده شریف ابو جعفر محمد بن الحسین بن محمد الاکبر زمام امارتی اله کچیرمش وشریف ابو جعفر محمد ملوك فاطمیه عصرنده کرسی پیرای استقلال اولوب مکهٔ مکرمه ایله ارض تهامه‌نك مواقع سائره‌سنده یکرمی سنه قدر اجرای حکومت ایلمشدر §

شریف ابوجعفرك اواسط مدت امارتنه دکین ملوك عصر مکهٔ مکرمه‌ده کندی طرفلرندن دخی برر امیر بولندیررلر ایدی ، شریف ابو جعفر قوت وشوکتنی تزیید ایله کسب استقلال وبو استقلالدن صکره مکهٔ مکرمه حکومتی بالفعل شرفای کرامه انتقال ایتدی §

ابوجعفرك تاریخ وسبب استقلالنده روایات متخالفه نقل ایدرلر ، اقوای اقواله نظراً ابوجعفر خطهٔ مصریه اداره‌سی اخشیدیلرده ایکن کسب استقلال ایتمشدر ، حتی کافور اخشیدی ، دها وفات ایتمامش وملوك فاطمیه قاهرهٔ مصری الده ایده‌مامش ایدی ، زیرا کافور اخشیدینك وفاتی ۳۵۶ ده وابو

جعفرك استقلالى ٣٥٨ ده در ، اوچیوز آلتمشده اولديغنى ادعا ايدنلرده واردر ، مشار اليهك سبب استقلالى ايسه نبى حسن ونبى حسين (رضى الله عنهما) بيننده واقع اولان فتنه اولوب بوفسادك اثناى ظهورنده ابوجعفر مدينهٔ منوره دن مكهٔ مفخمه يه عودت ايله اعلان استقلال ايتمش ومصر حكومتى فاطميلره انتقالنده معز العبيدى شريف ابوجعفرك امارتنى ايفا ايله استقلالنى تصديق ايلمشدر §

شريف ابو جعفرك وفاتنده ابو محمد جعفر بن محمد بن حسين بن محمد اكبر وآندن صكره شريف عيسى بن ابوجعفر محمد وبوندن صكره شريف ابوالفتوح حسين بن محمد الثابر وآنك وفاتنده شريف تاج المعالى بن ابوالفتوح حسين بن محمد الثابر سجاده زيب امارت اولمشلردر §

ابو جعفرك اوغلى شريف عيسانك زمان امارتنده مصر ملكى عزيز عبيدى مكه يه برامير علوى كوندرمش وبوذات حرمين اهاليسنى فوق الحد تضييق ايله خطبه لرده عزيز عبيدينك نام بدفرجامنى اوقوتمش ايدى ؛ عزيزك وفاتنده اوغلى حاكم بامرالله سالف الذكر شريف ابو الفتوحه برخطبهٔ عجيبه ارسال وبوخطبه نك مسجد الحرام منبرنده قرائت ايتديرلمسنى امر واشعار ايلدى ، فقط وارد اولان خطبه ده اصحاب كرامله بعض ازواج مطهراته ايراث شين ايده جك تعبيرات غير لايقه استعمال ايدلمش اولديغندن قرائت اولنور ايكن اهالى خطيبه هجوم ايدوب قاچيرديلر ، آندن صكره مكه ده عبيديلرك مذهبنه دائر سوز سويلمك ممكن اولهمدى §

شريف ابو الفتوح اولاد موسى الجنده غايت شجيع وجسور اولديغندن حاكم بامر اللهك خطبه سنى ردّ وتزييف ايله عبيديلرك اطاعتندن چيقمش وحرمين اهاليسى كنديسنه خلافتله عرض بيعت وفرمانبرى ايلمشدر. چونكه وارد اولان خطبه ده اصحاب كرامه سب ولعن اولنمش وبوخطبه مندرجاتنك حرمين اهاليسنه تصديق ايتديرلمسى شريف ابوالفتوحه نامهٔ مخصوصه ايله

جبر و الحاح ایدلمش ایدی ، شریف ابو الفتوح متعاقباً شام طرفلرینه کیدرك اعلان استقلال ایله برچوق محاربادن صکره (٤٠٣ سنه) عودت وآز بر مدت مرورنده خطهٔ بقایه رحلت ایلدی §

مدت امارتی ٤٣ سنه‌در §

شریف ابوالفتوح شامه کیدر ایکن قبائل عرب تصدیق خلافتنه مسارعت ایلدیکندن حاکم بامرالله ایشك وخامتنی دربیش ایله تشبثات حربیه‌یه قیام ایلمش ایدی ، ابو الفتوح بیهوده یره قان دوکولمامك ایچون ادعای خلافت فکرنده اولمدیغنی ابی حسان مفرح واسطه‌سیله حاکم بامراللهه بیلدیرمش وحاکم بامرالله ممنون اوله‌رق کمال مسارعتله امارتنی تصدیق ایتمشدر §

تاج المعالی ابن ابو الفتوح مدینهٔ منوره امارتیله مکهٔ مکرمه امارتنی توحید ایلمش ایدی ، مشار الیهك کنیه‌سی (ابا عبدالله) لقبی (شکر) اولوب ٤٦١ وعلی قول ٤٦٤ و بر قوله کوره ٤٥٣ سنه‌سی بلا ولد وفات ایلدیکندن کوله‌لرندن بری امیر اولمق استمش ایدی ، ابوالفتوحك شامه عزیمتی اثناده مکهٔ معظمه‌یی ضبط واستیلا ایدن ابوالطیب داود بن عبدالرحمن بن القاسم ابن الفاتك عبدالله بن داود بن سلمان بن عبدالله بن موسی الجون بن عبدالله بن حسن المثنی بن حسن السبط (رضی الله عنه) سالف الذکر کوله‌یه غلبه ایدرك زمام امارتی النه آلمش ایسه‌ده یدی سنه صکره مکهٔ مفخمه امارت جلیله‌سی « بنو هاشم » اداره‌سنه انتقال ایلمشدر §

بنی ابو طیبدن ابتدا نائل مقام امارت اولان سالف الذکر محمد بن ابی القاسم بن عبدالرحمن بن جعفر ٤٥٣ سنه‌سی کرسی نشین حکومت اولوب فقط ایکی سنه صکره یمن ملکی علی بن محمد الصلیحی قطر حجازی استیلا ایله مکهٔ مفخمه امارتی بنو طیبدن نزع وضبط ایلمشدر §

بعض مورخلر علی بن محمد الصلیحینك مقام امارتی « محمد بن جعفر

بن محمد بن عبدالله بن هاشمه توديع ايله رجعت ايلديكنى روايت ايدييورلر ايسه‌ده تاج المعالى بن ابوالفتوحك ارتحالنى متعاقب بنو سليماندن حمزة بن وهاس بن ابى الطيب داود السليمانى امير اولمش ويدى سنه قدر بنو موسى ايله مقاتله ايلدكدن صكره زمام امارت محمدبن جعفر بن محمد بن عبدالله بن هاشمك النه كچه‌رك انك ارتحالنده اولادلرينه انتقال ايلمشدر §

حمزة بن وهاس بن ابوالطيبدن بشقه بنى سليماندن كرسى پيراى غلبه اولان يوقدر، اگرچه محمد بن ابى الفاتك ايله ايكى برادرينك دها جالس صندلئ امارت اولديغنى نقل ايدرلر ايسه‌ده حمزة بن وهاس ايكنجى طبقه‌نك خاتمه‌سى اولديغى محقق اولديغنه نظراً بوروايتك مقارن صحت اولمامسى اقتضا ايدر §

امام فاسى روايتنه كوره محمد بن جعفر (هواشم) اطلاق اولنان امراى مكه‌نك برى اولوب بين المورخين نسبى « ابو هاشم محمد بن جعفر بن عبدالله بن ابى هاشم محمد بن الحسين بن محمدالثائر [١] بن موسى بن عبدالله بن موسى الجون بن عبدالله المحض بن حسن المثنى بن حسن السبط (رضى الله عنه) » اولمق اوزره مضبوطدر ، ابوهاشم اوتوزسنه قدر مقام امارتده بولنمش وبوندن صكره مكه‌ده اجراى امارت ايدن اشرافه « هواشم » اطلاق اولنمشدر §

بوطبقه‌نك خاتمه‌سى اولان بنى سليمان تلمسان ايله مغرب اوسطده حكومت سورن بنى سليمان دكلدر ، اوراده اجراى حكومت ايدن اشراف « سليمان بن عبدالله المحض بن حسن المثنى بن حسن السبط بن على بن ابوطالب (رضى الله عنهم)ك » اولادلرى اولوب عباسيلرك زمان خلافتلرنده عموجه‌لرى ادريس مغربه وبابالرى سليمان بصره‌دن هراته كچه‌رك اوراك حاكم صاحب استقلالى اولمشلر ايدى ، بالاخره ادريس وفات ايدوب برادرى سليمان مغرب وتلمسانى استيلا ومدت مديده تدوير چرخ سلطنت وحكومته اعتنا ايلدى §

---

[١] معتز بن متوكل عباسى دورنده اهل مدينه‌دن اخذ ثار وانتقام ايتمش اولمسى (ثائر) تلقيب ايدلمسنك وجهى اولمشدر ٠

٣ ــ طبقه ، امرای مکه طبقات اربعه‌سنك اوچنجی طبقه‌سنی تشکیل ایدن ساداة اشرافه « هواشم » دینور §

« بنی‌فلیته » دیمکله متعارف اولان « هواشم » طبقه‌سی اشرافی ٤٦١ ودیکر برقوله کوره ٤٦٤ وعلی روایة ٤٥٣ سنه‌سی خلالنده ظاهر و ٥٩٨ وایکنجی قوله کوره ٦٠١ وقول ثالث حکمنجه ٥٩٠ سنه‌سی منقرض اولدقلرندن مدت امارتلری ١٣٧ سنه‌یه وارمش وبو مدت ظرفنده ایچلرندن اون اوچ کیشی زینت ساز مقام امارت اولمشدر §

سادات هواشم سلسلهٔ امارتنك برنجیسی اولان ابوهاشم محمد بن جعفر زمان امارتنده مصر ملکی اسمنی خطبه‌دن اسقاط ایله بغداد خلیفه سی نامنی اوقوتمش وملك مصر نامنك خطبه‌دن اسقاط اولنمسی اوزرینه مصر ملکی حرمین اهالیسنك عائدات سنویه سنی کوندرمامش ایدی ، شریف محمد داخل بیت اللهده معلق اولان آلتون وکموش قندیللری وباب معلا جناب بیت‌الله قنادلری اوزرنده‌کی لوایح ذهبیه‌یی اخذ وقلع واحتیاج واقعی بویولده دفع ایله بغداد خلیفه‌سی اسمنك خطبه‌لرده ایراد ایدلمسنه دوام واذان محمدیدن « حی علی خیر العمل » جمله‌سنی چیقاروب احراز نیك نام ایتدکدن بشقه بغداد خلیفه‌سنك کوندردیکی اوتوز بیك دنیار ایله تحکیم بنیان حکومت وبنی سلیمان فرقهٔ مخالفه‌سنی مدافعه‌ده ایجه زمان صرف مساعی وغیرت ایلدیسه‌ده باشه چیقامدیغندن ینبعه فرار وبناءً علیه مکه حکومتی سالف الذکر حمزة بن وهاسده استقرار ایلدی ایدی ، بالاخره برفرقهٔ شجیعه تدارکیله عودت ایدوب حمزة بن وهاس طرفلوسنی قاچیردقدن صکره کسب استقلال و ٤٨٤ سنه‌سی خلالنده خطهٔ بقایه ارتحال ایلدی §

شریف محمد بن جعفرك ارتحالنده اوغلی شریف قاسم بن ابو الهاشم محمد وآنك وفاتنده اوغلی شریف فلیته بن قاسم بن ابوالهاشم محمد بن جعفر خطهٔ حجازیه امارتنه مظهریتله کامور اولدیلر §

شريف قاسم بن محمدك خلال امارتنده (اصهيد بن سارتكين) مكهٔ معظمه‌یی استيلا و ٤٨٧ سنه‌سنه دكين حرمين اهاليسنه تضييقات متواليه اجرا ايلديسه‌ده شريف قاسم بن محمد ٤٨٨ سنه‌سی اصهيدی قاچيروب ٥١٨ تاريخنه قدر سجاده زيب امارت اولمش وآنك وفاتنده كرسیٔ امارتی اوغلی فليته بن قاسم توارث ايتمشدر §

ابو فليته كنيه‌سيله متعارف اولان شريف فليته ٥٢٧ سنه‌سی وفات ايدرك يرينه اوغلی شريف هاشم بن فليته و٥٤٩ وعلی قول ٥٥١ تاريخنـــده وفات ايدن شريف هاشمك يرينه دخی عمدة الدين امير شجاع قاسم بن فليته امير اولمش ايدی ، عمدة الدين ٥٥٣ سنه‌سی عموجه‌سی شريف قطب‌الدين عيسا ايله چيقارديغی منازعه‌ده مغلوب اولوب زمام امارتی قطب‌الدين عيسايه تسليم ايتمش وآز برمدت صكره ينه عموجه‌ســنه غلبه ايدوب فقط بالاخره قتل اولنديغندن حكومت مكه قطب الدين عيساده قالمشدر §

٥٦٥ سنه‌سی قطب الدينك برادری شريف مالك قرانداشی قطب‌الدينی قاچيروب يارم كون قدر اميرلك ايتدی ايسه‌ده ٥٦٧ وقعه‌سنده منهزماً فرار ايلمسی اوزرينه قطب‌الدين عيسی مقام امارتده كسب اســتقلال و٥٧٠ ده حكومتخانهٔ عقبايه ارتحال ايلديكندن مســند جليل امارت شريف داود بن عيسی‌يه وبرسنه صكره برادری شريف مكثر بن عيسی‌يه وبعـــده مدينهٔ منوره اميری « قاسم بن مهناء الحسينی » يه واوچ آی مرورنده ايكنجی دفعه اوله‌رق شريف داود بن عيسی‌يه وبوندن صكره ايكنجی دفعه اولمق اوزره شريف مكثر بن عيسی‌يه و٥٩٨ سنه‌سی شريف مكثرك اوغلی شريف محمد بن مكثر بن عيسی‌يه توجيه اولنمش وشريف محمد بن مكثردن صكره بلد الامين حكومت مقدسه‌سی بنوقتاده‌يه كچوب « اشراف هواشم » طبقه‌سنه خطّ خاتمه چكلمشدر §

بحراً ورود ايدن حجاجدن (عيذاب) موقعنده ياخود (جده) اسكله‌سنده

يديشرمصر آلتونی آلنور ودائرهٔ امارت بو ویرکو ایله اداره اولنور ایدی ، مصر ملکی صلاح الدین ایوبی شریف مکثرك زمان امارتنده دائرهٔ امارت مأمورلرینه توزیع اولنمق اوزره سنوی سکز بیكٌ اردب بغدای ایله ایکی بیك مصر آلتونی تخصیص ایله برسنه‌لکنی سوق وارسال وبعدزین حجاجدن ویرکو آلنمامسنی امر واشعار ایلدیکندن شریف مکثر حاجیلردن ویرکو آلنمامسی وفیما بعد خطبه‌لرده ملك مشارالیهك اسمنی ذکرایله دعا ایدلمسی امرینی ویردی §

٤ — طبقه ، امرای مکه ؛ طبقات اربعه‌سنك دردنجی طبقه‌سنی شریف ابوعزیز قتادة بن ادریس الحسنی سلسله‌سندن اولان اشراف کرام تشکیل ایدر §

ابوعزیز قتاده‌نك برادری شریف صرحنه‌نك اولادلری بلاد ینبع امراسی ساداتندن وشریف قتاده ابوعزیز بوسلسله‌نك علو همت وشجاعتله رهین اشتهار اولان بهادرلرندندر ، ینبع قلعه‌سی امیری اولدقده دائرهٔ اداره‌سنده بولنان مشایخ عربانی جلب وعبدالله المحض اولادلریله حرب ایدرك بلاد ینبع وصفرا اراضیسنی و٥٩٨ و علی قول ٦٠١ سنه‌سی رجبنك اون یدنجی جمعه کونی بغتةً هجومله مکهٔ معظمه‌یی وارض حجاز اداره‌سنی ساداة هواشم الندن اخذ ونزع ایتمش وقبائل عربی ترك عسکریله بالتهدید حدود حکومتنی یمن قطعه‌سی اتصالنه دکین تمدید ایدرك قطر حجاز سکنه‌سنی علی العموم کردنداده انقیاد واطاعت ایتمشدر §

ابوعزیز قتاده‌نك مکهٔ معظمه‌یی اله کچیرمسنی تسهیل ایدن اسبابك باشلوجه‌سی بلدالحرامه هجوم ایلدیکی کون شریف محمد بن مکثرك وادیٔ تنعیمده بولنمش اولمسیدر ؛ چونکه مکه اهالیسی هرسنه رجبنك اون یدنجی کونی عبدالله بن زبیر ﴿ رضی الله عنهما ﴾ نك سنتنی احیا نیتیله عمره ایچون وادیٔ تنعیمه چیقارلر وبرقاچ کیجه بووادیده قالوب تنزه ایدرلر ، بوعادت الآن باقیدر ، شریف محمد بن مکثرك تنعیمده بولندیغی کون ابو عزیز قتاده مکهٔ معظمه‌نك اوست

طرفندن اينوب اعلان امارت ايتدى ، شريف محمد بن مكثر اگرچه مدافعهده بولنمق ايستديسهده مغلوب ومنهزم اولهرق فرار وبرمدت قليله صكره ارتحال دار قرار ايتمش اولديغندن شريف ابوعزيز مدينهٔ منوره اميرى شريف سالم بن قاسم الحسينى يه ومتعاقباً اهل ثقيفه دخى غلبه ايدوب بعده يمن جهتنه يوريمش واورالريده الهگچيرمكه موفق اولهرق بنو فليتهنك سرچشمهٔ حكومتنى تغييرايله دائرهٔ اداره وامارتنى تعريف اولنديغى وجهله توسيع ايتديكندن كمال استقلال ايله اون آلتى سنه قدر حكومت سوردكدن صكره طقوز يوز اون يدى سنهسى اواخرنده وفات ايتمكله يرينه اوغلى شريف حسن كچهرك مكهٔ معظمه امارتى بونك اولاد واحفادنده استقرار ايتمشدر §

حالا مكهٔ معظمه امارت جليلهسنه رونق بخش اجلال اولان دولتلو سيادتلو شريف عون الرفيق پاشا حضرتلرى ابوعزيز قتادهنك اعاظم فروعاتندندر §

روى زمينده بولنان شرفاى كرامك كافهسى (امام حسن) وساداة عظامك جملهسى (امام حسين) بن على ﴿ رضى الله عنهم ﴾ حضرتلرينه منتهى برر سلالهٔ سليله محصولى اولمغله ساداتك اولاد واحفاد كرام « حسين » واشرافك دخى اولاد وامجاد « حسن » ﴿ رضى الله عنهما ﴾ دن اولديغى شك و شبهه دن بريدر §

شيمدى (اشراف بنى حسين ، ساداة بنى حسن) دنيلور ايسهده بو تعبير محلنده بيان اولنديغى اوزره تعريف صحيح دكلدر §

حكايه — ناصرلدين الله عباسينك شريف ابوعزيز قتادة بن ادريسه پك آشورى محبتى اولديغندن بغدادى تشريف بيورملرينى رجا ايلمش ايدى ، دعوت خليفهيه اجابت ايچون ابوعزيز بغداده متوجهاً حركت ايدوب فقط كوفه اهاليسى يانلرنده برر ارسلان اولديغى حالده استقبال ايلدكلرندن « ارسلانك بودرجه ذليل اولديغى محله كيدهمم » ديهرك عودت ايلمشدر ، انتهى §

ابوعزيز قتاده ٥٢٦ سنه‌سی ولادت و٦١٧ سنه‌سی ٩٠ یاشنده اوله‌رق عالم بقایه رحلت ایلمشلردر ، کندیلری غایت منصف وفوق التعریف شجیع و بهادراولدیغندن مدت امارتنده اهل‌فساد هیچ برطرفدن باش کوستره‌مدیکی جهتله حرمین اهالیسی مظله نشین امن وآسایش اولدیلر ایدی §

ابو عزیز قتاده‌نك ارتحالنده مکهٔ مکرمه امارت جلیله‌سی شریف حسن بن ابوعزیز قتاده‌یه انتقال ایتدی ایسه‌ده یمن ملکی مسعود بن محمد باباسی اولان مصر ملکی محمددن آلدیغی امراوزرینه بیوك برقوت ایله کلوب شریف حسن بن قتاده ایله حرب وبعدالغلبه مکه‌یی ضبط ایدرك « نور الدین علی بن عمر بن رسول » نامنده برینی مکه‌یه والی نصب وتعیین ایله عودت ایلدی ، شریف حسن ٦١٠ سنه‌سی حدیبیه وادیسنده نورالدین بن علی ایله مقاتله ایتدیسه‌ده مغلوب اولدیغندن شامه بعده بغداده کیدوب ٦٢٦ سنه‌سی وفات ایلدی §

مکه امارتنی حسن بن قتاده‌دن نزع ایدن ملك مسعود (اقسیس) لقبیله مشهوراولان یوسف بن‌الملك الکامل محمد بن‌الملك العادل ابی‌بکر بن‌ایوبدر §

ملك مسعود حسن بن قتاده‌نك شیوع ارتحالی اوزرینه « صارم الدین یاقوت المسعودی» نام شخصی مکه والیسی نصب وتعیین ایتمش وکندیسی اوسنه وفات ایتمش اولدیغندن سالف الذکر نورالدین علی بن عمر بن رسول یمنی استیلایه جرت وکندی نامنه اخذ بیعت ایلدی §

ملك مسعودك وفاتنده پدری ملك کامل مصردن « طفتکین ترکی » نامنده بروالی تعیین واعزام ایتمش وشریف راجح بن قتاده ٦٢٩ سنه‌سی یمن ملکی نور الدین طرفندن کلان عسکر ایله طفتکین ترکی‌یی مکه‌دن چیقارمش ایدی ، مصریلرله یمنلیلر یکدیکره رغماً مکهٔ معظمه منبرشریفنده اسملرینی یاداایتدیرمك غیرت جاهلانه‌سی اوزرینه مصریلر طفتکین ترکی نی ویمنلیلر شریف راجح

بن قتاده‌يى التزام ايدوب ٦٢٧ تاريخنــدن ٦٣٧ تاريخنه دكين يدى دفعه شريف راجحى ويدى دفعه طفتكين تركى‌يى اقعاد و ابعاد ايلديلر §

٦٣٧ ده مصر ملكى صالح بن كامل بالذات حج ايدوب دفع نزاع مقصديله شريف راجحك يرينه مدينه اميرى شريف شيحة بن قاسم الحسينى يى تعيين ايتدى ايسه‌ده ٦٣٩ ده يمن ملكى يينه شريف راجحى اعاده ايتمش وبالآخره عزل ايدوب شريف ابوسعيد حسن بن على بن قتاده‌يى نصب ايلمش اولمسنه مبنى شريف راجح ابوسعيد عليهنه قيام ومدينه‌ده ساكن اولان طايى زاده‌لرندن استمداد ايلدى ايدى ، ابوسعيدك ينبعده اولان اوغلى ابونمى شريف راجح فرقه‌سنه تصادف ايله محاربه وعاقبت غلبه ايدوب پدرى ابوسعيده شريك امارت اولمشدر §

٦٥١ ســنه‌سى شريف جماز بن حسن بن قتاده و٦٥٢ سنه‌سى شريف راجح بن قتاده و ٦٥٣ ســنه‌سى شريف غانم بن راجح وبرقاچ آى صكره شريف ابو نمى بن ابا ســعيد حسن بن على بن قتاده ايله عموجه‌سى شريف ادريس امير واجب التوقير اولديلر §

شريف ابونمى ٦٦٧ سنه‌سنه قدر عموجه‌سى شريف ادريسه مشاركت ايلديسه‌ده ســنۀ مرقومه‌ده يالكزجه امير اولمش و٦٦٧ ده شريف ادريس وبرسنه صكره يينه شريف ابو نمى تفرد ايدرك قرق كون صكره شريف غانم ايله مدينۀ منوره اميرى شريف جماز بن شيحة الحسينى و ٦٧٠ ده شريف ابو نمى و ٦٧٣ ده برادرلرى ومتعاقب يينه شريف ابو نمى و ٦٧٧ ده جماز بن شيحة الحسينى وبعده شريف ابونمى و ٨٠٠ سنه‌سى صفر الخيرنده شريف حميضه بن ابونمى ايله شريف رميثة بن ابو نمى زيب افزاى دار الامارۀ بلد الله اولمشدر §

شريف ابو نمى برادرلرينه غلبه صورتيله مقام امارته كلديكى سنه منادە

مصر قافله‌سیله مقاتله ایدوب قافلهٔ مذکوره محافظه‌سنده بولنان عسکرك چوغنی وحتی قوماندانلرینی قتل ایتمش اولدیغندن حکومت مصریه شریف ابونمی علیهنده برقول اردو تجهیز ایلدی ایدی ، علمانك آرهیه کیرمسی وشریف ابونمینك وارد اولان بعض هدایای حجازیه ایله ندامتنامه‌سی اوزرینه تهیه قلنان عسکر کوندرلیوب ابونمی منصب امارتده ابقا ایدلدی §

شریف ابونمینك مشارکة ومنفرداً اولان امارتنك مدتی اللی‌سنه‌یه قریب اولوب برقوله کوره یدی یوز اوچ سنه‌سی ارتحال ایلدیلر §

شریف حمیضه برادری شریف رمیثه ایله موسم حجه قدر امارت ایلدیلر ایدی ؛ شریف عطیفه ایله شریف ابوالغیث سجاده پیرای امارت اولان برادرلری شریف حمیضه ایله شریف رمیثه حقنده اوسنه حجه کلمش اولان «کرك» والیسی امیر بیرسه شکایت ایلملری اوزرینه امیر بیرس مشار الیهمانی عزل ویرلرینه شریف عطیفه ایله شریف ابوالغیثی نقل ایدوب شریف حمیضه ایله برادری شریف رمیثه‌یی مصره کتیردی ایسه‌ده [۱] منصب امارت برسنه‌صکره شریف حمیضه ایله شریف رمیثه‌یه وبالاخره برادرلرینه وبعد مدة یینه شریف حمیضه ایله شریف رمیثه‌یه و ۷۱۳ سنه‌سی برادری شریف ابوالغیث بن ابونمی‌یه توجیه اولنمشدر §

شریف حمیضه ایله شریف رمیثه ابوالغیثی مصردن کتیرمش اولان عساکر مصریه سطوتنه تاب آور تحمل اوله‌میوب یمن جهتنه فرار ایلمشلر ایدی ، ۷۱٤ سنه‌سی شریف حمیضه ابوالغیث علیهنه قیام و بیچاره‌یی یطاغنده باصوب اعدام ایدرك مقام امارتده کسب استقلال ایتدی ایسه‌ده برادری رمیثه ۷۱٥ سنه‌سی غلبه ایدوب مکه‌دن قاچیردیغی جهتله عراقه کیدرك سلطان خدابنده‌یه

[۱] بعض قوله کوره ابوالغیثك امارتنه شریك اولان ذات (شریف محمد بن ادریس بن قتاده) در .

دخالت و ٧١٨ سنه‌سی عودت ایدوب عراق ملکی ابی‌سعید ابن‌خدابنده نامنه خطبه اوقوتدی ایدی ، حکومت مصریه ٧١٩ ده شریف حمیضه‌یی عزل ایدوب برادری شریف رمیثه‌یی نصب ایتمشدر ، متعاقباً شریف رمیثه مصره جلبله مکه امارتی شریف عطیفه‌یه توجیه و ٧٢٢ سنه‌سی شریف رمیثه شریف عطیفه‌یه تشریك ایدلمش ایسه‌ده ٧٣٤ سنه‌سی شریف رمیثه کسب استقلال و ٧٣٥ ده شریف عطیفه برادری رمیثه‌یه اشتراك وبالآخره شریف عطیفه انفراد ایلدیلر ایدی ، ٧٣٧ ده ایکیسی بردن مصره جلب ایدیله‌رك منصب امارت شریف رمیثه‌یه توجیه وشریف عطیفه مصرده توقیف اولندی §

والحاصل اسملری ذکر اولنان درت برادر اوتوز درت سنه‌قدر مشترکاً ادارهٔ امورامارت ایلدیلرایسه‌ده بینلرنده آره‌صره محاربات شدیده وقوعه‌کلور وبعضاً حکومت مصریه وبعضاً‌ده ملك خدابنده طرفندن سوق واعزام اولنان عسکر ایله آره‌لری بولنور ایدی ، عاقبت شریف رمیثه‌دن غیریسی یکدیکری متعاقب ارتحال وشریف رمیثه کسب استقلال ایتدی ایسه‌ده حکومت مصریه ٧٤٦ سنه‌سی شریف رمیثه‌یی عزل ایله اوغلی عجلان بن رمیثه‌یی وایکی سنه صکره دخی ثقبة بن رمیثه‌یی تعیین ایتمش وبناءً علیه بو ایکی برادر ، مشترکاً اجرای حکومته باشلامشدر §

شریف عجلان مصردن عودت‌ایلدیکی ٧٤٦ زمان اهل مکه اجرای شهر آیین ایتمش وباباسی رمیثه بومسرت فوق العاده ایچنده وفات ایلمشدر §

شریف رمیثه یدی دفعه مقام آرای امارت اولوب برادری حمیضه ایله اون و دیکر برادری عطیفه ایله بش سنه مشارکت واون بش سنه قدرده منفرداً امارت ایلدیکنه نظراً مدت امارتی اوتوز سنه قدر سورمشدر §

٧٤٧ وبرقولده ٧٤٨ سنه‌سی شریف عجلان بن رمیثه‌نك برادرلری

شريف ثقبه ايله شريف سند و شريف مغامس ، شريف عجلانك امارتنـه تشريك وبراز صكره شريف عجلان تفريد ايديلوب برادرلرى عزل اولنمش ايدى ، ٧٥١ سـنه‌سى شريف ثقبه تفريد و مدت قليله مروروندە شريف عجلان شريف ثقبه‌يه تشريك و ٧٥٧ ده شريف عجلان عزل اولنوب يرينه ثقبة بن رميثه تعيين ومتعاقباً شريف ثقبه عزل ايديلوب منصب امارت بر وجه اسـتقلال شريف عجلانه توجيه و ٧٥٨ سنه‌سى شريف ثقبه شريف عجلانه تشريك اولنمش و ٧٦٠ ده ايكيسى دخى عزل ايديلوب شريف سند بن رميثه ايله محمد بن عطيفة بن ابى نمى نصب وتعيين قلنمشدر §

٧٦١ سنه‌سى اشراف مكه ايله عساكر مصريه بيننده وقوعبولان مقاتلهٔ خونريزانه اوزرينه شريف عجلان اوغليـله مصره جلب و توقيف ايدلدى ايدى ، ملك منصور محمد بن المظفر جلوس ايتمسـيله منصب جليل امارتى عجلان بن رميثه‌يه توجيه واميرمشاراليهك طلبى اوزرينه برادرى ثقبة بن رميثه‌يى تشريك ايلدى §

اولوقت شريف ثقبه وادئ (مر) ده وآغيرجه خسته ايدى ، ٧٦٢ ده رحلت و شريف عجلان اوغلى شريف احمدى تشريك امور امارت ايدوب شريف سندك اسمنى خطبه‌دن اسقاط ايلديكى كبى ثقبة بن رميثه وفات ايتمش و شريف عجلان كنديىنه عائد وظائفك ايفاسنى اوغلى احمد بن عجلانك عهدهٔ اسـتهالنه تفويض واحاله ايلمش اولمق حسبيله امارت جليلهٔ مكه بالاستقلال احمد بن عجلانه انتقال ايلديسه‌ده خطبه‌ده و زمزم مبارك تعريفنامه‌سنده يىنه عجلان بن رميثه‌نك اسمى ذكر وياد اولنور ايدى §

٧٦٦ ده مصر ملكى امير مكه‌يه سنوى «١٦٠» بيك درهم صرّه ايله بيك اردب بغداى كوندرلمسنى اصول اتخاذ ايدوب بوكا بدل حجاجدن آلنه كلان نامناسب ويركولرك بعدزا آلنمامسنى اشعار ايتمش وعجلان بن رميثه ٧٧٧ سنه‌سى

يتمش ياشنده اولەرق ارتحال ايلمش اولديغندن اوغلى احمد بن عجلان ٧٧٨ سنەسى اوغلى محمد بن احمدك مشاركتنى اعلان واون سنه صكره عزم عالم رضوان ايتدى ومحمد بن احمد دخى باباسى احمد بن عجلانك ارتحالندن يوز كون مرورنده مقتولا وفات ايلدى §

شريف محمدك قاتلى حقنده برقاچ روايت واردر ، برقوله كوره مجهول برشخص عجيب طرفندن قتل اولنمش وديكر برقوله نظراً مصريلردن برى اولدرمشدر ؛ چونكه احمد بن عجلانك محبسنده شريف محمد بن احمدك عموجەسى شريف محمد وداييلرى شريف احمد ايله شريف حسن ابن ثقبه ودايىزادەسى شريف على بن احمد بن ثقبه ودها برچوق اشراف وار ايدى ، حكومت مصريه بونلرك اطلاقنى رجا ايدوب فقط شريف احمد بن عجلان موافقت ايتمديكندن شريف محمد بن احمد بن عجلان پدرينك وفاتى متعاقب اشراف مشارالبهمك كوزلرينه ميل چكديرمش ايدى ، شريف محمدك بووضع ناىجاسندن مصر ملكى متأثر اولوب اقدمجه احمد بن عجلاندن مصره قدر قاچمش اولان عنان بن مغامس بن رميثەيى شريف محمد بن احمدك يرينه تعيين ايچون مصر امير الحجيله مكۀ مكرمەيه ارسال ومحمد بن احمد على العاده محمل مصريه يى استقبال ايتمش ايدى ؛ بو صرەده خونۀ باطنيۀ مصريەدن برى شريف محمدى ضرب وقتل ايتديكندن شريف عنانه الباس خلعت اولنوب امارتى اعلان ايدلدى وعنان بن مغامس ٧٨٨ سنەسى موكب مصريەايله شهر اقدس مكەيه دخالت ايلدى ؛ اكرچه محمد بن احمد بن عجلان طرفلوسى شريف عنانى مدافعه ايتمك ايستديلر ايسەده امكان مساعد اولمديغى جهتله هر برى برطرفه كريزان اولدقلرندن شريف عنان كمال سربستى ودبدبه ايله دائرۀ امارته عزيمت وعموجەزادەسى احمد بن ثقبه ايله عقيل بن مبارك بن رميثەيى شريك امارت ايلدى §

عنان بن مغامس برسنەصكره عزل اولنوب يرينه على بن عجلان بن رميثه

نقل اولنمش وبرسنه صكره عنان بن مغامس علی بن عجلانه تشریك ایدیلەرك ٧٩٠ ده عزل ودرت سنه صكره نصب وعلی بن عجلان دخی ٧٩٧ ده قتل اولنمسیله یرینه محمد بن عجلان و ٨٩٨ سنه‌سی حسن بن عجلان تعیین و ٨٠٩ ده برکات بن حسن بن عجلان و ٨١١ ده شریف احمد بن حسن بن عجلان باباسی حسن بن عجلانك امور امارتنه تشریك قلنمشدر §

شریف حسن بن عجلان — ٧٩٧ سنه‌سی استقلالنده برادری علی بن عجلانك قاتللرینی وبو فساده سببیت ویرن ارباب فتنه‌یی اله کچیروب تلف ایتمش وبو موفقیتندن صولتنهای حصول اولان دهشت کندیسنك شرف مهابت وشجاعتنی آرترمش اولدیغندن براز مدت مرورنده معارضلریله ایتدیکی محاربه‌یی ده قزانوب اعلان استقلال ایلدی §

شریف حسنك بو محاربه‌سی اوقدر شیرانه واو قدر خونریزانه ایدیکه معارضلر کندیسنی مصحف شریفلر ارائه‌سیله استقبال ایدوب براة عفو وامان استحصالنه موفق اوله‌بیلدیلر ! اکر براز دها حربه دوام ایدلمش اولسه ایدی فرقهٔ مخالفه طرفنده فرد متنفس قالماز ایدی §

محاربه‌دن اوچ کون صکره فرقهٔ مخالفه بقیة السیوفی ینبعه متوجهاً مکهٔ معظمه‌یی ترك ایلدکلرندن شریف حسنك استقلال امارتی تحقق ایلدیسه‌ده ٨١٨ ده عزل ایدیلوب یرینه شریف رمیثة بن محمد بن عجلان کوندرلمش اولدیغندن شریف حسن اوغلی برکاتی مصره ارسال وحکومت مصریه برکات بن حسنی باباسنك ابقای امارتی امریله اعاده واسبال ایلدیلر §

٨٢٠ سنه‌سی شریف برکات پدرینه تشریك و ٨٢١ ده شرکت امارتدن تبعید ایله یرینه شریف احمد تعیین ایدلمش‌ایدی ، شریف حسن ٨٢٣ سنه‌سی امور امارتك علی الاشتراك اولادلرندن برکات ابن حسن ایله ابراهیم ابن حسنه توجیه واحاله ایدلمسنی‌مصر حکومتندن استرحام‌ایتمش وحکومت مصریه

امارت کندی عهده‌سنده اولمق شرطیله یالکز برکات ابن حسنك مشارکتنی تصدیق ایتمسی شریف ابراهیمك موجب اغبرار وانکساری اولمغله ینه کیدوب بالاخره عودت وخطبه‌ده کندینك دخی اسـمی یاد ایدلمسی نیازینه مبادرت ایلدیکندن رجاسی رهین مساعفه اولوب ایجابی اجرا قلندی §

شریف حسن بن عجلان — ك امارتی صورت محرره اوزره تأییـد اولندقدن ایکی سنه صکره (٨٢٥ سنه‌سی) جدّه جراییی محصولی مکه امارتنه وسفائن هندیه اعشاری حکومت مصریه‌یه عائد اولمق اوزره شریف حسن مصر حکومتنه سنوی اون بیك آلتون اعطاسنی درعهده ایتمش وبو مقاوله مصریلر طرفندن یدی سنه مدت ایچون قبول وامضا ایدلمش ایسه‌ده ٨٢٧ سـنه‌سی عزل و ٨٢٨ ده ینه نصب ونقل اولنمش و ٨٢٩ سنه‌سی جماذی الاخرینك اون آلتنجی کونی وفات ایلمشدر §

شریف حسن بن عجلان — خیری سور ، هرشیئه صبر ایدرایدی ، مکه ایله مدینه‌ده رجال ونسوانه مخصوص برر باب رباط بنیاد ایتدکدن بشقه زماننده موجود اولان خسته خانه‌لری ، کهنه رباطلری تعمیر واحیا ومساکن غربانی کندندن خوشنود وارضا ایدرك اون آلتی سنه قدر کرسی پیرای امارت اولمشدر §

شریف برکات بن حسن بن عجلان — ٨٢٩ سنه‌سی مصره دعوت والباس منصب خلعت اولنمش و ٨٤٥ وعلی قول ٨٤٦ ده عزل ایدیلوب یرینه شریف علی بن حسن بن عجلان نصب وتعیین قلنمش ایدی ، شریف برکات زمام امارتی الدن چیقارمامق وعلی بن عجلانی مکهٔ معظمه‌یه قویمامق ایستدی ایسه‌ده منهزم اولوب قاچمش وسنهٔ مرقومه شوالنده شریف علی بن عجلان عزل ایدیلوب یرینه شریف ابو القاسم حسن بن عجلان کوندرلمشدر §

شریف برکات ٨٤٩ ده وشریف ابوالقاسم بن حسین ٨٥١ ده وبراز

صكره بينه شريف بركات و ٨٦٠ ده شريف بركاتك اوغلى شريف محمد بن بركات حائز منصب امارت اولمش وشريف محمد بن بركات ٨٧٧ سنه‌سی عراق قاضيسنى طوتوب مصره كوندرمشدر §

چونكه عراق پادشاهى اوزون حسن استيلاى حرمين مقصديله بر محمل ترتيب ايدوب مكه‌يه كوندرمش وبو محملى رفاقتنه مقدار كافى عسكر ويريلان (رستم) نامنده بر امير الحجك اداره‌سنه تفويض واحاله ايلمش ايدى ، رستمك تعليمات خفيه‌سى ورفاقتنده حجاج و اهالى بى اغفال ايده‌جك برده قاضيسى اولديغندن ترتيب ايديلان محمل متعدد سنجقلر ، متنوع علملر ، ايله طونادلمش وبو علملر ايله سنجاقلر ايجابى تقديرده استعمال ايدلمك ايچون برر علمدارك اداره‌سنه ويرلمش ايدى §

شريف محمد عراق قافله‌سى امير الحجنك فكر استيلاجويانه‌سنى هر نصلسه آكلايوب هم كنديسنى وهمده رفاقتنده بولنان قاضيسنى طوتوب مصره كوندرمش وبو كيفيت حكومت مصريه نظرنده بادئ خوشنودى ومحظوظيت اولمغله برقلنج وبر اسب صبا رفتار وبرده منشور كونديله‌رك شريف محمدك خدمت واقعه‌سى تقدير ايدلمشدر §

وارد اولان اسبك اكرى وقلنجك هر جهتى آلتون ومجوهرات كونا كون ايله مرصع وبلاد شام ويمن ايله ينبوع واقطار حجازيه‌نك ضبط وربطى على الاستقلال شريف محمد بن بركاته عائد اولديغى منشور مذكورده مسطور ومصرح ايدى ، بناءً عليه محمد بن بركات حجازك هرطرفنه عساكر شجيعه ارساليله قبائل عربى حكومت مصريه‌يه منقاد وفرمانبر ايدرك بوسايه‌ده صيت وصداى عدلى بلاد آفاقه منتشر و ٩٠٣ سنه‌سى وفات ايتمكله مكهٔ معظمه امارت جليله‌سى ٨٧٨ ده كنديسنه تشريك ايديلان اوغلى بركات بن محمده منتقل اولدى §

محمد بن بركاتك وفاتندندرت سنه (٩٠٧) صكره اوغلى هزاع بن محمد بن بركات برادری برکات بن محمد بن بركاته شريك امارت اولوب فقط سنهٔ مرقومه خلالنده وفات ايلديكندن يرينه بين الاهالى (احمد جازانی) لقبيله مشتهراولان برادری احمد بن بركات تعيين ايدلمش و ٩٠٨ سنه‌سی اودخی ارتحال ايلمشدر §

شريف احمد جازانی برادری برکات بن محمدك عليهنه قيام ومصرقافله‌سی ورودنده غلبه ايله استقلال امارتنی اعلان ايلديسه‌ده سنهٔ مرقومه رجبنك اونجی جمعه كونی اثنای طوافده قتل ايديلوب يرينه برادری حميضة بن محمد بن بركات تعيين اولنمش وسنهٔ مرقومه يوم ترويه‌سنده بركات بن محمدك حميضه‌يه وقوعبولان غلبه‌سی اوزرينه برات امارت اوغلى على بن بركات بن محمد ايله برادری قايتبای بن‌محمد شريك اداره اولمق شرطيله شريف بركات بن محمد بركاته ويرلمشدی ، على بن بركات ٩١٣ سنه‌سی و آنك يرينه تعيين ايديلان محمد [١] بن بركات آز بر مدت صكره و شريف قايتبای دخی ٩١٨ سنه‌سی وفات ايلديكندن شريف بركات بن محمد مقام امارتده يالكز قالوب اوغلى ابونمی يی مصره اعزام ومكه امارتنك بالاستقلال ابونمی‌يه توجيه ايدلمسنی استرحام ايلمش ايدی ، سلطان غوری شريف بركاتك رجای واقعنی قبول ايله ارض حجاز و ينبوع حكومتنی شريف ابونمی يه توجيه و اولبابده يازيلان براتی اعطا و البس خلعت زربفت ايله مكهٔ معظمه‌يه مكرماً اعاده وتسريب ايلدی §

شريف ابونمی — عاقل ، مدبر وحرب وضربه مقتدر اولديغندن زمان‌امارتنده كرك حجاج وكرك اهالی وتجاردن هيچ بركيمسه متضرراولمامق حسبيله قدر وشانی بين الاهالی متعالی اولمشدر ، مصرك فتحی زمان امارتنه

[١] شريف محمد مصرده تولد ايلمش اولديغندن باباسی بركات ابن محمد اسمنی (محمد شافعی) قويمشدر .

تصادف ایلدیکنـدن مصره عزیمت و نیل اوزرنده واقع « روضه » قصر دلارامنده سـلطان سـلیم خان حضرتلرینه عرض کالای بیعت ایله برابر کتیردیکی بعض تبرکات مسعوده ایله بیت معظم آناختارینی تقدیم ایتـدی ؛ سلطان سلیم حضرتلری دخی موفقیتنك شکرانهٔ یکانه‌سی اولمق اوزره حدود یمنـه وارنجه‌یه قدر اقطار حجازیه امارتنی وجدهٔ معموره محصولنی ابو نمی یه احسان وباباسی برکات ایله کندیسنه برخلعت فاخره وبرقبضه سیف مرصع اعطاسیله اعاده ایلدی §

بووقعه‌یی اکثر مورخین صورت مبسوطه اوزره نقل وروایت ایلمشلر ایسه‌ده مورخین مکه‌نك ضبط وافاده‌لرینه مباینـدر ، مکه مورخلری دیرلرکه : ۹۲۳ سـنه‌سی پادشاه مغفور الیه مکهٔ معظمه‌یی برآوردهٔ دست تسخیر ایتمك ایچون خطهٔ حجازیه‌یه برمقدار عسکر سوق ایدلمسنی تصور بیورمشلرایدی ، مصرده مسجون اولان مکه قاضیسی صلاح الدین ابن‌ابی‌السعود [۱] بن‌ظهیره مکه‌یه عسـکر سوق ایدیله‌جکنی اوکره‌نوب شریف برکاتك شرف منزلتنی و پادشـاهه بلا مخالفت عرض مطاوعت وفرمانبری ایده‌جکنی واکر کندی طرفنـدن برمکتوب کوندرلسه عسکر سوقنه حاجت بیله قالمیه‌جغنی بالواسطه پادشاه فلك بارکاه حضرتلرینـه عرض وارکان دولتی دخی تأمین ایدوب شرفصادر اولان ارادهٔ سنیه اوزرینه کیفیتی شریف برکاته یازمش اولدیغندن شریف مشار الیـه بلا تردد اوغلی ابو نمی یی تهنیتنامهٔ مخصوصه ایله مصره کوندرمش وپادشاه دل آکاه حضرتلری شریف ابو نمینك مصره ورودندن محظوظ اوله‌رق باباسنك امارتنی وکندیسنك پدرینه اولان مشارکتنی بالتصدیق سلطان غوری طرفنـدن اقدمجه حبس وتوقیف ایدلمش اولان اعیان مکه‌یه ترفیقاً مکهٔ مکرمه‌یه اعاده بیوردیلر §

[۱] قاضی صلاح الدینك سبب حبسی حکومت مصریه طرفندن بغیر حق طلب اولنان اون بیك دینار مصری‌یی تسویه واعطا ایده‌مامش اولمسیدر .

استطراد — ابونمی حضرتلرينك امانات مقدسه‌يی ومفتاح بقعهٔ مفخمه‌يی بلا طلب مصره كتيروب سلطان سليم حضرتلرينه تسليم ايله خلافتنی تصديق ايتمسی ، پادشاه مغفور الهك عربستان سفرينه قبل نبويه‌دن مأمور وتعيين اولدقلری حقنده سفر مذكور وقوعندن اولجه قپو اغاسی حسن اغاطرفندن كورلمش اولان (رؤيا) ی صالحه‌نك صحتنی تأييده برهان كافيدر §

جنتمكان سلطان سليم خان حضرتلری يا كندی وياخود صلحای بندكاندن حسن ظنی اولان بربنده‌سی طرفندن كورولان رؤيا اوزرينه حركت بيوررلر وفقط بندكان طرفندن كورولان رؤيالره قبل العرض واقف اولورلر ايدی §

رؤيا — قپوسی آغاسی بركيجه حرم همايون قپوسنده كنديسنه مخصوص اوطه‌سنده اويور ايكن رؤياسنده ذكر اولنان قپونك شدتليجه چالنديغنی ايشيدوب كيمدر ؟ اوديمش وفقط قپوقناديتك طيش طرفلری كورينه‌جك قدر آيرلديغنی كورمكله خارج بابه عطف نظردقت ايدوب سرای همايونك سمالری منوروعربستان اهاليسنه بكزر برطاقم مسلح عسكرايله طولمش وهر برينك النده برر ده سنجاق بولنمش اولديغنی مشاهده ايدرك رهين حيرت اولمش ايدی ، قپو آغاسی بوحيرتده ايكن قپويه تقرب ايتمش اولان درت شخصك بری سرآغاز خطاب اولوب « بوكورديكك عسكرلر اصحاب كرام پيغمبردر ، پيغمبريمز بزی سليم خانه كوندرديلر وخدمت حرمينی كنديلرينه تفويض بيورديلر ، شوذات صديق اعظمدر ، بوده عمر الفاروقدر ، يانمده‌كی عثمان بن عفاندر ، بن ايسه علی بن ابوطالبم ! هايدی پادشاهه خبر وير !!! » ديه‌رك غائب اولمشلردر §

قپو آغاسی تابصباح غريق عرق حيرت اولوب صباح نمازينی ادادن صكره طرف شاهانه‌دن كونديلان حسن جانه رؤياسنی حكايه ايتمش واو دخی كيدوب پادشاه حقايق پناه حضرتلرينه « پادشاهم ! بوحسن قولك رؤيا كورمديسه‌ده قپو آغاسی حسن قولك كورمشدر » ديه برتفصيل تقرير

ایلمشدر ، چونکه حضرت پادشاه حسن جانی کورمسیله « بو کیجه کوردیکك رؤیانی سویله » دیو برقاچ دفعه فرمان بیورمشلر ایدی ! حسن جاندن نقل وروایت ایدلدیکنه کوره رؤیانك ابتدالرنده سلیم خان حضرتلرینك یوزی قیزارمغه باشلابوب کیدرك بکا بیورمشلر وختامنده « حسن ! بن سکا دیزمیدم ؟ بز مأمور اولمدقجه برطرفه حرکت ایده میز ! آبا واجدادم اصحاب کرامتدن ایدیلر ، بز آنلره بکزه‌یه‌مدك » مقاله‌سیله هضماً لنفسه محویت کوستروب برمدت صکره مصر سفری تدارکنی امر واراده ایلمشلردر ؛ رحمة الله علیه رحمةً واسعه ؛ انتهی §

شریف برکات ۷۱ یاشنده اوله‌رق ۹۳۱ ده و اوغلی ابو نمی دخی ۸۰ یاشنده اولدیغی حالده ۹۹۲ ده وفات ایتمش وابو نمیدن صکره اوغلی حسن بن ابو نمی کرسی نشین امارت اولمشدر §

شریف برکاتك مدت امارتی ۵۳ سنه اولوب بومدتك برازی اوغلیله برادرینه مشارکت اوزره کچمش واوغلی ابونمینك مدت امارتی دخی ۷۲ سنه قدر سوروب فقط اون ایکی‌سنه پدرینه مشارکت صورتیله کذران ایلمشدر §

ابو نمی یه اوغلی احمد بن ابو نمینك دخی اون درت سنه قدر شرکتی وار ایسه‌ده شریف احمد ۹۶۱ سنه‌سی وفات ایلدیکندن یرینه برادری حسن بن ابونمی تعیین ایدلمش ایدی §

شریف احمدك پدرینه شرکتنی پادشاه فردوس آشیان سلطان سلیمان بن سلطان سلیم خان حضرتلری تصویب بیورمشلر ایدی ، چونکه سلیمان پاشا یمن سفرندن عودت ایدرکن احمد بن ابو نمی یی پدرینك تکلیفی اوزرینه درسعادته کتیرمش وشهنشاه مغفور الیه حضرتلری کمال ممنونیتندن احمد [۱]

[۱] شریف احمد بن ابو نمی « آل منديل و آل حراز » ساداتنك جدی اولان (شریف احمد) حضرتلریدر .

بن ابو نمى يى صول طرفلرينه اجلاس ايتمك صورتيـله تلطيف وامر جليل امارتده پدرلرينه تشريك بيورديلر ايدى §

حسن بن ابو نمينك اللى سنه قدر امارتى اولوب ١٠١٠ سـنه‌سى يتمش طقوز ياشـنده اوله‌رق نجد محاربه‌سنده ارتحال ايتمش ويرينه اوغلى ابى‌طالب بن حسن بن ابى نمى بن بركات تعيين اولنمشدر §

شريف حسن بن ابونمى ابتدا بيوك اوغلى حسين بن حسن بن ابونمى‌يى وآندن صكره مسعود بن حسن بن ابونمى يى شريك امارت ايلمش ايسـه‌ده يكديكرى متعاقب ايكيسيده وفات ايلدكلرندن ابوطالب بن حسن بن ابونمى‌يى تعيـين واو دخى ١٠١٢ سـنه‌سى وفات‌ايتمكله امور اداره شركتى برادرى ابالعون ادريس بن حسن بن ابونمى‌يه توجيه ايدلدى §

شريف ابوطالبك پدرينه مشاركتى اثناده حسـن بن ابونمى‌يه جنتمكان سلطان محمد خان طرفندن بر قبضه مرصع قلنج كوندرلمش ايدى ، بو سيف مرصعك مكهٔ معظمه‌يه وصولنده اعيان اشراف و ضابطان عساكر ايله مشايخ قبائل مسجد الحرام حرم شريفنـده جمع اولديلر ، شريف حسن بئر زمزم ابنيه‌سيله ملتزم لطيف آره‌سنده كندى طرفندن اولمق اوزره كندى اليله‌اوغلى ابوطالبه بر خلعت فاخره كيـديردى ومنبرده نام شاهانه‌دن صكره ابوطالبك اسمنى اوقوتدى §

ادريس بن‌حسن بن ابونمى جانشين پدر اولدقده برادرى فهيد بن‌حسن ايله برادر زاده سى محسن بن حسن بن ابو نمى يى آراى اشراف ايله شريك امارت ايتمش وشريف فهيد ١٠٢٠ سنه‌سى درسعادتده [١] وشريف ادريس

[١] شريف فهيد بن حسنك تاريخ ارتحالى « مات بالروم فهيد بن الحسـن » مصرع برجسته سيدر.

دخی ١٠٣٤ سنه‌سی آلتمش یاشنده اوله‌رق (شمر) طاغنده وفات ایلملریله محسن بن حسین بن حسن اعلان استقلال ایتمشدر [١] §

شریف محسن بن حسین ١٠٣٨ ده وآنك یرینه تعیین قلنان احمد بن عبد المطلب ١٠٣٩ ده و شریف احمدك خلفی اولان مسعود بن ادریس ١٠٤٠ ده وآنك جانشینی وحالا زیبایش بخش کرسیٔ امارت اولان شریف عون الرفیق پاشا حضرتلرینك جدی اولان عبد الله بن حسن بن ابی نمی ١٠٤١ ده وفات ایلدکلرندن مکهٔ مکرمه امارت جلیله‌سی محمد بن عبد الله بن حسن بن ابی نمی یه انتقال ایتدی §

بیت معظم امیر مسعودك زماننده ضربهٔ سیلابله سقوط ایدوب عبدالله بن حسنك اثنای امارتنده تجدید ایدلمشدر §

شریف عبدالله خلعت امارتی کرهاً اکتسا ایلدیکی جهتله بعدالحج یرینه اوغلی محمدی تعیین وزید بن محسنی تشریك ایدوب کوشهٔ انزوایه چکلدیسه‌ده خطبه‌لرده تبرکاً اسمی یاد اولنور ایدی §

محمد بن عبداللهك زمان امارتنده جلالی وقعه‌سی ظهور ایدوب شریف نامی بن عبدالمطلبك امارتی اعلان اولنمشدر §

جلالی وقعه‌سنك خلاصه‌سی — یمن عسکری قانصو پاشانك اطاعتندن چیقوب قنفده‌یه وبوراده سید نامینك امارتنی اعلان ایله مکه‌یه هجوم ایلدیلر واسفل مکه‌ده مدافعه ایتمك ایستیان شریف محمد بن عبداللهی قتل ایتدیلر ، محمد بن عبداللهك شریك امارتی اولان زید بن محسن مدافعه‌ده دوام ایتدیسه‌ده احمد بن حراز ، حسین بن موسی ، سعید بن راشد ، کبی مشاهیر اشراف

[١] شریف ادریس بن حسن جبل شمرده (یاطب) دنیلان برمحلده وفات ایتمش و (یاطب) لفظی حساب اولندقده اتفاقات غریبه‌دن اولمق اوزره متوفای مشار الیهك مدت امارتنه تاریخ دوشمشدر .

شهيد وهزاع بن محمد الحرث جريحه‌دار اولوب ايكيوز نفر مكه‌لى قتل ونابديد اولمسى اوزرينه مدافعه ممكن اوله‌ميه‌جغنى آكلايوب بقية السيوفله برابر مرالظهران واديسنه چكلمش اولديغندن جلاليلر داخل شهره كيروب سيد نامينك امارتنى وعبدالعزيز بن ادريس بن حسنك شركتنى اعلان ايلديلر ، بعده جده‌يه كيدوب تجار واهالى اموالنى نهب وغارت ايتدكدن صكره عودت ايله بيوت اشرافى يغما ايتديلر ايسه ده ١٠٤٢ سنه‌سى مصردن براً و بحراً كوندريلان عسكر جلاليلرك برچوغنى قتل واعدام ايله ايشى بيتيروب زيد بن محسنى مقام امارته اعاده ايلديلر §

تنقيح التواريخ مؤلفنك نقل وروايت ايلديكنه كوره شريف سعد بن زيد مكه اميرى اولديغى زمان شريف حمود نزع امارت دعواسنه قيام وايقاع فتنه وفساده صرف مساعى واهتمام ايدرك « مكه ، مدينه ، جده » اوزرينه مسلط اولوب ابناى سبيله دست دراز كيد ومضرت اولمغى اعتياد ايتمش و برقاچ كره جده واليسى حسن پاشا ايله مقاتله‌يه دخى جرأت ايلمش اولمسى اوزرينه شريف سعد تحويل افكار و اموال تجار ايله استانبولدن فقراى حرمين ايچون كوندريلان صره‌يه اطالهٔ نظر حرص وآز ايدرك جده بندرنى استيلا ايچون يمن امامندن مقدار كافى عسكر كتيردوب ايقاع فتن و فسادى التزام وجده واليسى حسن پاشانك (منى) ده رمى جمار ايدركن اوزرينه قورشون آتديرمغه اهتمام ايلديكنه بناءً مملكتك شيرازهٔ نظام وانتظامى بوزولمش و اشقياى قبائل طرق وموارد حرمينى كسوب شام قافله‌سنى غارت ويغمايه قويولمش ايدى §

شريف سعدك جرأتى دربار شوكت شعار خلافته عرض اولندقده شام واليسى حسين « سياوش پاشانك برادريدر » پاشانى سزدار ومصر اميرالحجى اوزبك بكك مصردن ترتيب اولنان عسكره باشبوغ تعيينيله دفع فتنه ايچون مكهٔ معظمه‌يه عزيمتى فرمان بيورلديغندن حسين پاشا شام قافله‌سيله مكه‌يه

وصولنــده دفع فتنه‌یه بالاهتمام شریف سـعدی عزل ویرینه عموم اشراف وساداتك تصویب وتنسیبیله سالف الذكر شریف بركاتی نصب ونقل ایتمشدر §

شریف زید بن محسن اوتوز بش سـنه قدر كمال عدل و حقانیتله بلاد حجازیه و یمانیه‌یی حسن اداره‌یه غیرت و ۱۰۷۷ سـنه‌سی اقلیم بقایه رحلت ایلمش ایدی ؛ یرینه اوغلی سـعد بن زید تعیین و ۱۰۷۹ ده برادرلری شریف حمود بن زید ایله شریف احمد بن زید تشریك ایدلمش و ۱۰۸۲ سـنه‌سی شریف سـعد بن زیدك یرینه شریف بركات بن محمد بن ابراهیم كتیرلمشدر §

شریف بركات ۱۰۹۳ ده وفات ایدرك یرینه اوغلی شریف سـعید بن بركات و ۱۰۹۵ ده شریف احمد بن زید و ۱۰۹۹ ده شریف سعید بن سعد بن زید ومتعاقباً شریف احمد بن غالب بن محمد بن مسعود بن حسن بن ابی نمی و ۱۱۰۱ ده شریف محسن بن حسـین بن حسن بن ابی نمی و ۱۱۰۳ ده دفعهٔ ثانیه اوله‌رق سعید بن سعد ایله كذلك دفعهٔ ثانیه اولمق اوزره سعد بن زید و ۱۱۰۵ ده عبدالله بن هاشم بن محمد بن عبدالمطلب تعیین ودرت آی مرورنده اوچنجی دفعه اولمق اوزره سعد بن زید وآندن صكره اوچنجی دفعه اوله‌رق سعید بن سعد وآنك اوزرینه عبد المحسن ابن احمد و متعاقباً عبد الكریم بن محمد بن یعلی بن حمزة ابن موسی بن بركات بن ابونمی تعیین اولنمشلر وعبدالله ایله سعد وسعید وعبد المحسن و عبد الكریم برسنه ظرفنده بری بری آردنجه نائل منصب امارت اولدقلرندن مقام امارتده پك آز بر مدت بولنمش وهله عبدالمحسن (عبد المحسن) لفظی تركیب ایدن حروف عددنجه یالكز « طقوز كون » امیرلك ایده بیلمشدر §

شریف عبد الكریمدن صكره دردنجی دفعه اوله‌رق شریف سعد متغلباً امیر اولمش واون سكز كون صكره شریف عبدالكریم زمام امارتی یینه اله آلمش

ايدى ، ١١١٦ سنه‌سى خلالنده دره‌لركى قانلر آقيدلديغندن شريف عبدالكريم عزل اولنوب يرينه دردنجى دفعه اوله‌رق شريف سعيد بن زيد تعيين ايدلدى §

شريف سعد بن سعيدك درت دفعه امارتى اولوب برنجى امارتى آلتى سنه وايكنجى امارتى ايكى سنه واوچنجى امارتى يدى سنه يدى آى ودردنجى امارتى يالكز اون سكز كون دوام ايتمش وبوحسابه كوره اون بش سنه يدى آى اون سكز كون اميرلك ايدوب ٦٤ سنه قدر معمر اولمشدر §

شريف سعدك شريف عبدالكريم ايله وقوعبولان مقاتله‌سنده آلتى يوز وعلى رواية بيك ايكيوز كيمسه قتل اولنمش ومقتوللرك باشلرى معلاده كائن سلطان مراد سبيلى اوكونه بيغيله‌رق برتپه تشكيليله اهالى ترهيب ايدلمشدر §

شريف سعيد بن زيد ١١١٧ سنه‌سى وآنك يرينه اوچنجى دفعه‌ده امير اولان شريف عبدالكريم دخى ١١٢٣ سنه‌سى وشريف عبدالكريم اوزرينه بشنجى دفعه اوله‌رق تعيين قلنان شريف سعيد بن زيد ١١٢٩ سنه‌سى خلالنده انفصال ايدوب شريف سعيدك يرينه اوغلى شريف عبدالله تعيين اولندى §

شريف سعيدك مدت امارتى اون سنه يدى آى قدر برزمان اولوب برنجى امارتى بش آى ايكنجى امارتى برسنه اوچنجى امارتى ايكى سنه درت آى ودردنجى امارتى طقوز آى وبشنجى امارتى دخى آلتى سنه برآى سورمش و ١١٢٩ سنه‌سى مقام امارتده و ٤٤ ياشنده اوله‌رق وفات ايلمشدر §

شريف عبد الكريم دخى اوچ دفعه‌ده آلتى سنه امارت ايدوب برنجى امارتنده آلتى وايكنجى امارتنده اوچ واوچنجى امارتنده بش سنه اوچ آى قدر حكومت ايده بيلمشدر §

شريف سعد بن زيدك ارتحالنده امارت مكه عموم اشرافك اختيار واسنّى اولان شريف عبد المحسن بن احمد بن زيده تكليف اولنمش ايسه‌ده قبول ايتميه‌رك عبد الله بن سعيدك نصب وتعيين ايدلمسى دها مناسب اوله‌جغنى

سویلمش وبورأیی عنـد الاشراف تصویب ایدلمش اولمسی اوزرینه شریف عبد الله مقام امارته کتیرلمش و ١١٣٠ سنه‌سی بینه شریف عبد المحسنك رأی وقراریله شریف علی بن سعید تعیین ایدلمشدر §

شریف علی بن سعید امارتنك سکزنجی آیی ابتدالرنده شریف عبدالمحسنك برادری شریف مبارك بن احمد بن زید تعیین وبراز صکره شریف یحیی بن برکانك قامت استعدادی خلعت فاخرهٔ امارت الباسیله تزیین قلنمش و ١١٣٢ ده شریف یحیی عزل اولنوب یرینه خلفی شریف مبارك بن احمد کتیرلمشدر §

شریف عبدالمحسنك وقوع وفاتی وبعض اشرافك سعایتی اوزرینه شریف یحیی ١١٣٢ سـنه‌سی شریف مبارك ایله آچدیغی محاربه‌ده مغلوب اولدیغندن مقام امارته ایکنجی دفعه اوله‌رق شریف مبارك تعیین اولنمش و ١١٣٤ سنه‌سی عزل ایدیلوب منصب امارت خلعتی ایکنجی دفعه اولمق اوزره شریف یحیی بن برکاته و ١١٣٥ ده اوغلی برکات بن یحیایه و ١١٣٦ ده اوچنجی دفعه اوله‌رق مبارك بن احمده وبش آی مرورنده ایکنجی دفعه اولمق اوزره عبدالله بن سعیده و ١١٤٣ سنه‌سی محمد بن عبدالله بن سعیده و ١١٤٥ سنه‌سی مسعود بن سعیده واوچ آی صکره دفعهٔ ثانیه اوله‌رق محمد بن عبداللهه و ١١٤٦ سنه‌سی ایکنجی دفعه اولمق اوزره مسعود بن سعیده و ١١٦٥ سـنه‌سی مساعد بن سـعیده و ١١٧٢ ده جعفر بن سعیده و ١١٧٣ سنه‌سی دفعهٔ ثانیه اوله‌رق مساعد بن سعیده و ١١٨٤ ده عبد الله بن سعیده وآز برمدت مرورنده احمد بن سعیده وسنهٔ مرقومه خلالنده عبد الله بن حسین بن یحیی‌یه وینه سنهٔ مرقومه ایچنده دفعهٔ ثانیه اولمق اوزره احمد بن سعیده و ١١٨٦ سـنه‌سی سرور بن مساعده الباس واکسا اولنمشدر §

سرور بن مساعد سجاده زیب امارت اولدیغی سـنه اون سکز یاشنده ایدی ، زمام امارتی الندن آلمق اوزره عموجه‌سی احمد بن سعید بعض قبائلی

افرادینی تسویل و تشجیع ایدرك اون بش دفعه سروور بن مساعد ایله خونریزانه مقاتله ایتمش و بعض محارباتده غلبه دخی ایلمش ایسه ده اون بشنجی محاربه سنده یاقه یی اله ویردیکندن ١١٩٥ ربیع ثانیسنك یکرمنجی کونی جده محبسنده وفات ایلدی §

١٢٠٢ سنه سی وفات ایدن شریف سرورك یرینه برادری شریف عبدالمعین کچمش ایدی ، فقط یارم کون وعلی روایة برقاچ کون صکره برادری شریف غالب و ١٢٢٨ سنه سی شریف یحیی بن سرور و ١٢٤٢ ده شریف محمد بن عبد المعین بن عون [١] و ١٢٦٦ سنه سی عبد المطلب بن غالب و ١٢٧٢ ده ایکنجی دفعه اوله رق شریف محمد بن عبدالمعین بن عون و ١٢٧٤ ده عبدالله پاشا ابن محمد بن عبد المعین بن عون و ١٢٩٤ سنه سی حسین پاشا ابن محمد بن عبدالمعین بن عون و ١٢٩٨ سنه سی دفعهٔ ثانیه ده اوله رق عبدالمطلب بن غالب و ١٢٩٩ ده شریف (عون الرفیق پاشا) بن محمد بن عبد المعین بن عون ، لابس لباس زر بفت امارت اولمشلردر که مقام جلیل امارت حالا عون الرفیق پاشا حضرتلرینك وجود هاشمانه لریله مباهیدر §

وهابی اشقیاسی شریف غالب بن مساعدك زمان امارتی اولان ١٢٠٥ سنه سی خباثتنمای ظهور اولوب ١٢٢٠ سنه سنه دکین امیر مشار الیه ایله اللی آلتی دفعه محاربه ایدرك نهایت سنهٔ مرقومه خلالنده مکهٔ مکرمه یی ضبط و تسخیر ایلدیلر §

---

[١] شریف یحیانك یرینه جده والیسی احمد پاشا شریف عبد المطلبك تعیین ایدلمسنی تصور ایدرك کیفیتی درسعادته یازمش ومتعاقباً کورولان لزوم اوزرینه علمای مکه اتفاقیله شریف عبد المطلبك امارتنی اعلان ایلمش ایسه ده درسعادتجه شریف محمد بن عبد المعین بن عون بن محسن بن عبد الله بن حسین بن عبد الله بن حسن بن ابی نمی تنسیب ایدلمش اولدیغندن شریف عبد المطلبك امارتی تأخر ایلدی .

مكهٔ مكرمه امارتيـله مبجل اولان امرای اشرافك اسملرینی حاوی جدول اولوب امرای مشارالیهمك برازلری منفرداً وبرازلریده مشتركاً ایفای مأموریت ایلمشلردر §

﴿ برنجی طبقه [١] ﴾

اسماعیل بن یوسف الاخیضر بن ابراهیم بن موسی الجون
شریف ابوعبدالله محمد بن یوسف الاخیضر
» ابو جعفر احمد بن یوسف الاخیضر
» حسن بن یوسف الاخیضر [٢]
» محمد بن یوسف الاخیضر
» یوسف بن یوسف الاخیضر
» ابراهیم بن ابو عبدالله محمد بن یوسف الاخیضر
شریف محمد بن محمد بن یوسف الاخیضر
» حسن بن یوسف بن محمد بن یوسف الاخیضر
شریف احمد بن یوسف بن یوسف الاخیضر
» محمد بن احمد بن یوسف الاخیضر
» محمد بن جعفر بن یوسف الاخیضر
» صالح بن اسماعیل بن یوسف الاخیضر

[١] بو طبقه امراسی ٢٥١ ده ظهور ایدوب ٣٥٠ سنهٔ هجریه‌سنده منقرض اولمشدر، مدت حكومتلری ٩٩ سنه‌در .

[٢] اسماعیل بن یوسف الاخیضر، بلاد یمانیه‌ده علم افراز ظهور اولمش ایدیسه‌ده برادری شریف حسن، قطر حجاز اداره‌سنی كاملاً الده ایتمشدر .

﴿ ایكنجی طبقه [٣] ﴾

شریف موسی الثانی بن عبدالله
» داود بن موسی بن عبدالله
» محمد الاكبر بن عبدالله
» حسین بن محمد الاكبر بن عبدالله
» محمد الثائر بن محمد الاكبر بن عبدالله
» ابوهاشم محمد بن محمد الثائر بن عبدالله
» ابو جعفر محمد بن حسین بن محمد الاكبر [٤]
شریف ابومحمد جعفر بن محمد بن حسین بن محمد الاكبر
شریف عیسی بن ابوجعفر محمد بن محمد الاكبر
» ابو الفتوح حسین بن محمد الاكبر
» تاج المعالی ابو عبدالله شكر بن ابو الفتوح

[٣] ایكنجی طبقه ٣٥٠ سنه‌سی تشكل ایدوب ٤٥٣ سنه‌سی منقرض اوله‌رق ١٠٣ سنه حكم فرمای بلاد حجاز اولمشدر .

[٤] ابو جعفرك اواسط امارتنه قدر مكه‌ده ملوك اسلاف طرفلرندن منتخب بر مأمور بولندیرلمش ایسه‌ده ابوجعفر كسب استقلال ایتمش وآندن صكره امارت جلیلهٔ مكه بالفعل شرفای كرام اداره‌سنده قالمشدر .

﴿ طبقهٔ ثانيه خاتمه‌سى [١] ﴾

شريف حمزة بن عباس بن داود بن عبدالله المحض بن حسن المثنى ابن الامام حسن السبط

﴿ اوچنجى طبقه [٢] ﴾

شريف ابوالهاشم محمد بن جعفر
« قاسم بن ابو الهاشم بن جعفر
« فليته بن قاسم بن جعفر
« هاشم بن فليته بن جعفر
« امير شجاع قاسم بن فليته بن جعفر
« قطب الدين عيسى بن جعفر
« مالك بن فليته بن قاسم بن جعفر
« داود بن عيسى بن فليته بن قاسم
« مكثر بن عيسى بن فليته
« قاسم بن مهنا بن عيسى بن فليته
« داود بن عيسى بن فليته
« مكثر بن عيسى بن فليته
« محمد بن مكثر بن عيسى بن فليته

﴿ دردنجى طبقه [٣] ﴾

شريف ابو عزيز قتاده
شريف حسن بن ابو عزيز قتاده
ملك مسعود بن اقسيس
نورالدين على بن عمر بن رسول
طفتكين تركى [٤]
شريف راجح بن قتاده [٥]
« شيحة بن قاسم الحسينى [٦]
« ابوسعيد حسن بن على
« ابونمى بن ابوسعيد حسن
« جماز بن حسن بن قتاده
« راجح بن ابو عزيز قتاده
« غانم بن راجح بن قتاده
« ابونمى بن ابو سعيد حسن
« ادريس بن على بن قتاده
« ابونمى بن ابو سعيد حسن
« ادريس بن على بن قتاده
« ابونمى بن ابو سعيد حسن
« غانم بن راجح بن قتاده
« جماز بن شيحة الحسينى [٧]
« ابونمى بن ابو سعيد حسن
« جماز بن شيحة الحسينى
« ابونمى بن ابوسعيد حسن

[٨]
« حميضه } بن ابو نمى
« رميثة
« عطيفه } بن ابو نمى
« ابوالغيث
« حميضه } بن ابو نمى
« رميثه
« عطيفه } بن ابو نمى
« رميثه

---

[١] بواداره سكزسنه قدردوام ايتمشدر .

[٢] اشرافك اوچنجى طبقه‌سى ٤٦١ سنه‌سى رونماى ظهور اولوب ٥٩٨ سنهٔ هجريه سنه دكين رونق پيراى مقام امارت يعنى ١٣٧ سنه قدر فرمانفرماى دارالامارهٔ حكومت اولمشدر .

[٣] بوطبقه ٥٩٨ دن بدأ ايدر .

[٤] طفتكين تركى بدى دفعه شريف راجح بن قتاده اوزرينه امير اولمشدر .

[٥] شريف راجح يدى كره طفتكين تركى اوزرينه امير اولمشدر .

[٦] شريف شيحه مدينهٔ منوره اميرى ايدى .

[٧] شريف جماز بن شيحه مدينه اميرى ايدى .

[٨] بودرت برادر ٣٤ سنه منصب امارتله مأمور اولوب دفعاتله يكديكرى اوزرينه امير اولمشلر وبربريله پك چوق منازعه‌ده بولنمشلردر .

شريف عجلان بن رميثه
» ثقبه بن رميثه
» سند بن رميثه
» محمد بن عطيفه
» عجلان بن رميثه
» ثقبة بن رميثه
» احمد بن عجلان بن رميثه
» محمد بن احمد بن عجلان
» عنان بن مغامس بن رميثه
» احمد بن ثقبة بن رميثه
» عقيل بن مبارك بن رميثه
» على بن عجلان بن رميثه
» عنان بن مغامس بن رميثه
» محمد بن عجلان بن رميثه
» حسن بن عجلان بن رميثه
» بركات بن حسن بن عجلان
» احمد بن حسن بن عجلان
» رميثة بن محمد بن عجلان
» حسن بن عجلان بن رميثه
» بركات بن حسن بن رميثه
» احمد بن حسن بن عجلان بن رميثه
» على بن حسن بن عجلان
» ابوالقاسم حسن بن عجلان
» بركات ابن حسن بن عجلان
» محمد بن بركات بن حسن بن عجلان
» ابو القاسم بن حسن بن عجلان
» بركات بن حسن بن عجلان
» محمد بن بركات بن حسن بن عجلان
» بركات بن محمد بن بركات
» هزاع بن محمد بن بركات

شريف احمد (جازانى) بن محمد بن بركات
» حيضه بن محمد بن بركات
» على بن بركات بن محمد بن بركات
» قايتباى بن محمد بن بركات
» بركات بن محمد بن بركات
» محمد بن بركات [١]
» ابو نمى بن بركات بن محمد
» حسن بن ابو نمى بن بركات بن محمد
» احمد بن ابو نمى بن بركات
» ابو طالب بن حسن بن ابو نمى
» حسين بن حسن بن ابونمى
» مسعود بن حسن بن ابو نمى
» ابا لعون ادريس بن حسن بن ابونمى
» فهيد بن حسن بن ابو نمى
» محسن بن حسين بن حسن بن ابو نمى
» احمد بن عبدالمطلب بن حسن بن ابونمى
» مسعود بن ادريس بن حسن بن ابونمى
» عبدالله بن حسن بن ابو نمى
» محمد بن عبدالله بن حسن بن ابونمى [٢]
» زيد بن محسن بن حسين
» سعد بن زيد بن محسن
» حمود بن زيد بن محسن
» احمد بن زيد بن محسن
» بركات بن محمد بن ابراهيم
» سعيد بن بركات بن محمد
» احمد بن زيد بن محسن

[١] محمد بن بركات مصرده تولد ايتمش اولمسنه مبنى پدرى محمد شافعى تسميه ايتمشدر .
[٢] بيت معظم محمد بن عبدالملك زمان امارتنده يپقلدى .

شريف سعيد بن سعد بن زيد
« احمد بن غالب بن محمد
« محسن بن حسين بن حسن ابو نمی
« سعيد بن سعدبن زيد
« سعد بن زيد بن محسن
« عبدالله بن هاشم بن محمد
« سعد بن زيد بن محسن
« سعيد بن سعد بن زيد
« عبدالمحسن بن احمد بن غالب
« عبد الكريم بن محمد بن يعلى
« سعد بن زيد بن محسن
« عبد الكريم بن محمد بن يعلى
« سعيد بن سعد بن زيد بن محسن
« عبد الكريم بن محمد
« سعيد بن سعد
« عبدالله بن سعيد بن سعد
« يحيى بن بركات
« مبارك بن احمد بن زيد
« يحيى بن بركات
« بركات بن يحيى بن بركات
« مبارك بن احمد بن زيد
« عبدالله بن سعيد

شريف محمد بن عبدالله بن سعيد
« مسعود بن سعيد
« مساعد بن سعيد
« جعفر بن سعيد
« مساعد بن سعيد
« عبدالله بن سعيد
« احمد بن سعيد
« عبدالله بن حسين بن يحيى
« احمد بن سعيد
« سرور بن مساعد
« عبد المعين بن مساعد
« غالب بن مساعد
« يحيى بن سرور بن مساعد
« محمد بن عبد المعين بن عون
« عبد المطلب بن غالب بن مساعد
« محمد بن عبد المعين بن عون
« عبد الله پاشا بن محمد بن عبد المعين
له حسين پاشا ابن محمد بن عبد المعين
« عبدالمطلب بن غالب بن مساعد
« عون الرفيق پاشا ابن محمد بن عبد المعين [١]

امرای مدینه — امرای مکه جدولنده اسملری کوستریلان (ساداة حسنیه) نك زمان امارتلرنده مدینهٔ سعادت دفینه امارت معززه سی (ساداة حسینیه) اداره سنده بولنور وساداة مشار الیهم مرکز خلافتدن انتخاب وتعیین اولنوردی §

بنی امیه دورنده (حسن المثنی) ابن الامام حسن السبط ﴿ رضی الله عنه ﴾

[١] مشار الیه حضرتلری الان پیرایه بخش کرسیٔ امارتدر، فی ١٣٠٦ سنه

مدينــهٔ منوره اوقاف متوليسى اولمش ايدى ، عبــدالرحمن بن اشعث خطهٔ عراقيه‌ده غياباً حسن المثنى حضرتلرينه بيعت وعراق اهاليســنى مشار اليهك دائرهٔ بيعتنه‌ادخاله غيرت ايلديكندن اله كچيريلوب قتل‌ايدلمش و بووقعه‌اوزرينه اختفا ايدن حسن المثنى دخى تسميم قلنمش اولمسنه بناءً يرينه (زيد الشهيد ابن الامام زين‌العابدين على) بن الامام حسين بن‌على (رضى‌الله عنهما) تعيين و منصور عباسى زماننده عهده‌ســنه مشتملا تيله برابر مدينهٔ منوره امارتى توجيه اولنمشدر §

حضرت زيد يوز ييل قدر معمر اولوب وقوع شهادتى اوزرينه مدينهٔ منــوره امارتى على بن ابى طالب (كرم الله وجهه) حضرتلرينك برادرى عقيلك نسلندن اولان (مسلمَ بن عقيل) بن محمد بن عبدالله بن محمد بن عقيل بن ابى طالبه ومسلمك تاريخ شهادتى اولان ٣٣٤ ســنه‌سى دخى (ابوالقاسم مسلم) بن احمد بن‌مسلم بن‌عقيله وآنك وفاتنده (عبدالله) بن‌حسن بن‌عبدالله بن عباس بن على بن ابوطالب (رضى‌الله عنه) ه توجيه واحاله اولندى §

عبدالله بن حسن افاضل علمادن اولمق حسبيله حرمين محترمين قاضيلغى دخى عهده‌سنده اولمغله بوايكى مأموريت جسيمه‌يى حسن ايفا ايلمش وآندن صكره مدينــهٔ منوره امارتى خلعت فاخره‌سى مدينــهٔ منوره سورينى طرح وتأسيسه موفق اولان (اسحق) بن‌محمد بن يوسف بن‌جعفرالطيار (رضى‌الله عنه) ك قامت استيهالنه كيدرلمشدر §

اسحق بن محمدك يرينه شريف (حسن) بن طاهر بن مسلم بن عبدالله بن طاهر بن يحيى بن جعفر الحجة ابن عبدالله بن حسين بن على بن ابوطالب (رضى‌الله عنهما) وآنك يرينــه‌ده شريف (هانى) ابن ابوعلى طاهر بن مسلم وآندن صكره شريف (ابوعماره مهنا) بن ابوهاشم داود بن قاسم بن عبدالله بن طاهر بن يحيى بن جعفرالحجة الحسينى امير اولمش ومدينهٔ منوره

امارتی حسن بن طاهرك زماننده بالاستقلال (ساداة حسينيه) يه تفويض اولنمشدر §

عبدالله بن طاهرك جدّ جليل القدر امجدی مسلم بن عبد الله ، عصرنده فريد زمان اطلاقنه جدير وشايان بر ولیّ بی اشتباه وعارف دل آكاه ايدی ، حفيدی ابن‌طاهر استقلال امارتی ملوك فاطميه وكلاسنه تصديق ايتديردكدن صكره مسجد سعادت منبرنده كندی نامنه خطبه اوقوتمش و دائرهٔ امارتك توسع ايلمسی اوزرينه عمی زاده‌سی شريف (ابوعلی) طاهری امور امارته تشريك وعهده‌سنه امير الجيش منصبنی توجيه ايلمش اولديغندن ابوعلينك وفاتنده اوغوللری (هانی) ايله (مهنا) پدرلرينك منصب محلولنی ادعاوحقّ تقدم معارضه‌سيله يكديكری تضييق وازعاجه اجترا ايدرك دائرهٔ امارته‌مزاحمه ايلديلر ، بو مزاحمه‌دن حسن بن طاهر متأثر ومجادلات واقعه سببيله ابو علی زاده‌لره دلگيراولوب استعانه فكريله محمود سبكتكين ايله ملاقات ايچون خراسانه عزيمت واوراده رحلت ايتمش‌اولمغله سالف الذكر ايكی برادر يكديكری‌عليهنه سوق عسكر ايله بالدفعات محاربه وعاقبة الامر (مهنا) بن ابوعلی غلبه ايدوب امير اولدی §

مهنادن صكره امارت مقام عاليسنی برادری (هانی) و آندن صكره (ابوعماره) مهنا بن ابوهاشم داود بن قاسم الحسينی وبعده شريف (حسين بن مخيط) بن احمد بن حسين ابو هاشم داود ويدی ييل صكره شريف (شهاب الدين) حسين بن ابو عمارة المهناة و آندن صكره اوغلی شريف (مهناة الاعرج) بن شهاب الدين تزيين ايلديلر §

حسين بن مخيط اصحاب زهد و ورعدن اولمق حسبيله مدت امارتی يدی سنه‌قدر دوام ايتمش وحتی اوغلی مهناة الاعرجك اولاد واحفادينه (مهنائيه) عنوانی ويرلمشدر §

مهناة الاعرجدن‌صكره (حسين بن‌مهنا) وآندن‌صكره قرنداشی‌شريف

(عبد الله مهنا) بن مهناة الاعرج وبعده دیکر قرنداشی (ابو فلیته قاسم بن مهناة الاعرج سجاده پیرای امارت وفرمانفرمای مملکت اولدیلر [١] §

ابوفلیته‌نك بین‌الاهالی‌قدری عظیم وفی‌نفس‌الامر متدین وشجیع ومهیب وسمیح برامیر کریم اولوب مصر ملکی صلاح الدین ایوبینك محبت‌ومخادنتنی قزانمش و ٥٨٤ سنه‌سی محارباتنك کافه‌سنده صلاح الدین مشارالیه ایله برلکده بولنوب خیلیجه یارلقلر ایتمشدر §

مدینهٔ منوره خلعت امارتی ابوفلیة قاسمك ارتحا لنده اوغلی (هاشم بن قاسم) ابوفلیته‌یه وآنك وفاتنده برادر زاده‌سی شریف (عزالدین جماز) بن قاسم بن مهنایه وآندن صکره (شیحة [٢] بن هاشم) بن قاسم بن مهنایه وبعده (ابوسند جماز) [٣] بن شیحه‌یه اکسا اولندی §

هاشم بن قاسم مکه امیری ابوعزیز قتادة بن ادریسك مقاتلات متوالیه‌سی اوزرینه استنصار ایچون شامه عزیمت وملك شامك تجهیز ایتدیکی عسکری استصحاباً عودت ایدوب فقط مدینهٔ منوره‌یه وصولدن‌اولجه وفات ایلدیکندن اوغلی (عزالدین) ابوعزیزك صفرا قریه‌سی جوارینه سوق ایتمش اولدیغی عسکر ایله محاربه وقتاده فرقه‌سنه مکیلرك دخی موجب استغرابی اوله‌جق برصورتده غلبه ایدوب فرقهٔ مذکوره یی تلفات کثیره ویردکدن‌صکره رهین انهزام و ینبع قلعه‌سنه التجا ایدن ابوعزیز قتاده‌یی تضییق ومحاصره‌یه دوام ایتمش وبرمدت صکره ابوعزیزك طلب ورجاسی‌اوزرینه قلعه آلنان‌صلحنامه‌یه وضع امضا ایله مدینهٔ ومنوره‌یه عودت ایلمشدر §

هلاکونك بغدادی یازدهٔ خسار ایلدیکی زمان مدینهٔ منوره امارتی

[١] شریف قاسم بن‌مهنا ٥٧١ سنه‌سی مکهٔ مکرمه امارتنده بولندی .
[٢] شریف شیحة بن قاسم ٦٢٧ سنه‌سی مکهٔ مکرمه امارتنه دخی تعیین اولندی .
[٣] شریف جماز بن شیحه ٦٦٩ سنه‌سی مکهٔ مکرمه امارتنده ایدی .

سالف الذكر عزالدين جماز ومكهٔ مكرمه امارتى دخى اباسعيدحسن بن‌علينك اوغلى شريف ابو نمى عهده‌سنده ايدى §

شريف جمازك حفيدى ابو سند جماز بن شيحه غايت غضوب بر امير اولديغندن (حرون) لقبيله اشتهار ايتمش وارتحالنده برادرى (منيف) بن شيحه وآنك وفاتنده برادر زاده‌سى (مقبل) بن جماز وآندن‌صكره (كبش) بن منصور تعيين ايدلمشدر §

منصورك « كبش ، كبيش ، فضيل ، عطيه » نامنده درت اوغلى اولوب كبشك منصب امارتى احراز ايلمسى اوزرينه ديگر برادرلرى كنديلرينك منصب امارته دها مستحق اولدقلرى دعواسيله قيام ومدت مديده يكديگرى مزاحمه وازعاجه دوام ايلدكلرندن (كبيش) بيوك برادرى كبشدن و(فضيل) دخى كبيشدن زمام امارتى نزع ايتمش ايسه‌ده (عطيه) بر مدت صكره برادرلرينك اوچنه بردن غلبه ايله مقام امارتده كسب استقلال و٧٨٣ سنه‌سى اجل موعوديله ارتحال ايدرك يرينه اوغلى (محمد بن عطيه) و ٧٨٨ ده (عمير بن قاسم) بن جماز وآنك يرينه‌ده (جمال‌الدين‌جماز) بن‌هبة بن‌منصور تعيين اولندى §

جمال الدين جمازك زمان امارتنده بر طاقم فسده ايقاع اختلال وآسايش اهالى‌يى اخلال ايتمش وبوحال حكومت مصريه‌يى قوهٔ عسكريه ايله مداخله‌يه مجبور ايلمش اولديغندن ملك ناصر ايجابى قدرعسكر سوق ومنصب امارتى جمال‌الدينك الندن اخذ و نزع ايدوب مدينهٔ منوره اداره‌سنى مكهٔ مكرمه اميرى (حسن بن‌عجلان) ه احاله ايتدى ايدى ؛ حسن بن‌عجلان مدينهٔ منوره امارتنى (ثابت) بن نضير هبة بن منصوره و ٨١١ سنه‌سنده « يعنى ثابتك وفاتنده » پدرى (نضير) بن هبته‌يه توجيه ايتمش و حسن بن عجلان ٨٢٠ سنه‌سى وفات ايلديكندن (عزيز بن هنازع) بن هبه مستقلا امير اولوب ٨٢٥ ده وفات ايتمكله يرينه (حسن بن‌جماز) وآندن‌صكره (ايبان) بن جماز

بن هبنه وبعده (مانع بن على) بن عطيه بن منصور و ٨٣٩ ده (وثبان بن مانع) وآنك ارتحالنده برادرى (قايتباى بن مانع) وبعده (سلمان بن مانع) وآندن صكره (ايسان بن مانع) وبوندن صكره (سلمان بن عزيز) بن هنازع وآنك ارتحالنده (زهير بن ايسان) وزهيرك عزلنده قرنداشى (ضيغم) بن زهير و دها صكره (فسيطل) بن زهير وآندن صكره (زهير) وبونك تاريخ وفاتى اولان ١٠٩٩ ده (حسن بن زهير) تعيين اولنمش وحسن بن زهيرك وفاتنده مدينهٔ منوره اداره سى مكهٔ مكرمه ده كرسى پيراى امارت اولان امرايه تفويض واحاله اولنمشدر §

مدينهٔ منوره ده سجاده پيراى امارت اولان سادات اساميسنى حاوى جدولدر

حسن المثنى ابن السيد الامام الحسن السبط رضى الله عنه	ابوفليته الاعرجى الحسينى
زيدالشهيد ابن الامام زين العابدين على الحسينى	هاشم بن ابوعبدالله الاعرجى الحسينى
مسلم بن عقيل بن محمد العقيلى	عزالدين الاعرجى الحسينى
ابى القاسم مسلم بن احمد	شيحة الاعرجى الحسينى
اسحق بن محمد بن يوسف الجعفرى	ابوسند جماز الاعرجى الحسينى
حسن بن طاهر الحسينى	منيف بن شيحة الاعرجى الحسينى
ابو على طاهر الحسينى	مقبل بن شيحة الاعرجى الحسينى
هانئ حسينى	كبش ابن المنصور الحسينى
مهناى حسينى	كبيش ابن المنصور الحسينى
ابو عمارة الحسينى	فضيل ابن المنصور الحسينى
حسين بن مخيط الحسينى	عطيفة ابن المنصور الحسينى
شهاب الدين الحسينى	محمد بن عطية الحسينى
مهناة الاعرج الحسينى	عمر بن قاسم الجمازى الحسينى
حسين الاعرجى الحسينى	جمال الدين الجمازى الحسينى
ابو عبدالله الاعرجى الحسينى	ثابت بن نضير الجمازى الحسينى
	عجلان بن نضير الجمازى الحسينى

عزيز بن هنازع الجمازی الحسينی	ايسان الجمازی الحسينی
حسن الجمازی الحسينی	سليمان الجمازی الحسينی
ابتان الجمازی الحسينی	زهير بن ايسان الجمازی الحسينی
مانع الجمازی الحسينی	ضيغم بن ايسان الجمازی الحسينی
وثبان الجمازی الحسينی	فسيطل بن ايسان الجمازی الحسينی
قايتبای الجمازی الحسينی	زهری بن ايسان الجمازی الحسينی
سليمان الجمازی الحسينی	حسن بن زهری الحسينی

اخطار — بورايه قدر اسملری ذكر وتعداد اولنان (اشراف حسنيه) و(ساداة حسينيه) نك جمــله سی حكمفرمای قطر حجاز اولان ذوات كرام اولوب هر برينك نسب شريف طاهری حسنين احسنين ﴿ رضی الله عنهما ﴾ افنديلريمزه منتهی وكتب‌شاذليه مؤلفلرينك نسب شريفلری حقنده اختلاف ايلدكلری طريق فيض رفيق (شاذلی) پيری عارف بالله سيد علی ابوالحسن شاذلی (قدس سره الجلی) افنديمز حضرتلری دخی ساداة (حسنيه) كباری اعاظمندن بريدر ؛ مؤلفلر اگرچه پير مشار اليهك نسب اطهرلری حقنــده اختلاف ايتمشلرايسه‌ده بواختلاف حضرت پيرك ائمه اهل بيت سلالهٔ طيبه‌سنه منتهی برسلاله‌دن اولوب اولمدقلری جهتنده دكلدر ، روايت اولنان اختلاف سـيد علی ابو الحسن شاذلی حضرتلرينك حســن ابن علی ابن ابو طالب اولادندمی ؟ يوقسه‌حسين ابن علی ابن ابو طالب اولادندمی ؟ اولديغنده‌در ؛ شجرة الارشاد ، مؤلفی (ابن الوفای شاذلی)نك امام‌شاذلی نسب شريفنك كيفيت تسلسلی‌امرنده ضبط وتميق‌ايلديكی ترتيب ، غايت محق وعقل وحكمت دلالتيله صور مضبوطهٔ موثوقه‌يه موافقدر §

ابن الوفانك نقل وروايت ايلديكنه كوره ابو الحسن شاذلی حضرتلرينك سلسلهٔ نسب شريفلری « السيدالشريف علی ابوالحسن الشاذلی، ابن عبدالله ، ابن عبــد الجبار ، بن تميم ، بن هرمز ، بن خاتم ، بن قصی ، بن يوسف ،

بن يوشع ، بن ورد ، بن بطال ، بن احمد ، بن محمد ، ابن عيسى ، بن محمد ، بن الامام حسن السبط ، ابن الامام علی ، ابن ابی طالب « رضی الله عنهم اجمعين » اولمق اوزره مرویدر §

ابن الوفاء ، اثر خامه‌سی اولان (شجرة الارشاد) نام رساله ده غوث کامل مشار اليهك ترجمهٔ حاللرینی‌ده بر صورت واضحه‌ده یازمش اولدیغنـدن خلاصه وجهله ترجمهٔ ایدوب علی وتیرة الاستطراد بومحله درجله قصد تیمن واستسعاد ایلدك §

اسـتطراد — ابوالوفاء بیوررلرکه : شیخ ابوالعباس المرسینك « بن شیخم ابوالحسن الشاذلی حضرتلرینك صعید مصر چولنده (صحرای عیذاب) دنیلان محلده كائن قبر شریفلرینی زیارت ایتـدم ، تربهٔ شریفه‌لرنده منظورم اولان شجره‌ده نسب شریفلری امام حسین ﴿ رضی الله عنه ﴾ افندیمزه ایصال ایدلمشـدر » دیدیکنی روایت ایدرلر ایسـه‌ده بوروایت حضرت پیرك آل حسـندن اولمق اوزره مضبوط اولان روایت مشهوره‌یه مخالفدر ، مع مافیه نسب کریم شاذلینك حسـنین الطاهرینك هر ایکیسـنه اتصالی دخی ممکن اوله بیلور ؛ آنجق ریحانهٔ نبی حسـن بن امام علی ﴿ رضی الله عنهما ﴾ نك « زیدالابلج ایله حسن المثنی » دن غیری عقبی اولمدیغنـدن ابوالحسن شاذلی حضرتلرینك مضبوط اولان نسبنده امام حسن بن علینك اوغلی اولمق اوزره کوستریلان « محمدك » حضرت امامه عقب اوله‌رق قبولی طوغری اوله‌ماز ؛ بونك صحیحی « ابن عیسی بن محمد ابن الحسن المثنی ابن الحسن السبط » اولمقدر §

سـید ابوالحسن شاذلی حضرتلرینه (شاذلی) اطلاقی ایسه تونسه قریب « شاذله » قریه سـنه نسبت اولنمق ایچوندر ؛ ذات عالیٔ غوثیتپناهیلری « شاذله » قریه‌سـنده نشأت و بعده عراق عربی سـیاحت ایلمشلردر ؛ بالذات بیوررلرکه : « بن عراقه دخولمده شیخ صالح ابی الفتح واسطی ایله

ملاقات ايتدم ايدى ، بوذات سيد احمد الرفاعى ﴿ رضى الله عنه ﴾ ك اجلّ اصحابندن اولوب ممالك عراقيه‌ده مثلى كورلمامشدر ، عراقده پك چوق شيخ وار ايدى ، قطب عصره ملاقات آرزوسيله بونلرى برر برر زيارت ايدردم ، بر كون ابو الفتح واسطى حضرتلرى « سن قطبى عراقده آرارسين ، حالبوكه بوعصرك قطبى سنك مملكتكده‌در ! اكر عودت ايدر ايسه‌ك آكا ملاقى اولورسين ! » ديديلر ، بناء عليه مغرب زمينه عودت واستادم قطب الوقت ابى محمد عبد السلام بن بشيش الشريف الحسنى حضرتلريله ملاقات ايتدم ، ذات غوثيتپناه عاليلرى اولوقت « رباطه » دنيلان محلده كائن طاغك تپه‌سنده‌كى مغاره‌ده ساكن ايديلر ، دامن جبلده بولنان دره‌ده اغتسال ايله كنديمى علم وعمل مزيتندن بالكليه تجريد ايدرك فقير وبيوايه اولديغم حالده شاهقهٔ جبله چيقمغه باشلادم ، غوث معظم اليه‌دخى آشاغى اينيورلرايدى ، بنى كوردكارى آنده « مرحبا ، اى على ابن عبدالله بن عبدالجبار ! » ديه‌رك رسول اكرم ﴿ صلى الله عليه وسلم ﴾ افنديمزه قدر آباء واجدادمك اسملرينى ذكر وتعداد بيوردقدن صكره « مادمكه علم وعمليكى ترك ايله فقير اوله‌رق كلدك ! غناى دنيا و ثروت آخرتى آلدك » ديديلر ، بوالتفاتدن وجودمى رعشهٔ دهشت استيلا ايتدى ! بصر بصيرتم آچيلنجه‌يه قدر نزد عاليلرنده قالوب كنديلرندن فوق العاده كرامتلر كوردم ، حتى بر كون حضور شريفلرنده اوتورردم ، قوجاقلرنده كوچك برچوجق وار ايدى ، خاطريمه « حضرت شيخدن اسم اعظمى سؤال ايتسم » خاطره‌سى خطور ايتدى ، چوجق همان يانمه كلوب اللرى بوينمه آته‌رق « اى ابوالحسن ! حضرت شيخدن اسم اعظمى صورمق ايستيورسين ! حالبوكه اسم اعظم سن سين ! يعنى اسم اعظم قلبكه وديعه قلنمش اولان سرّ اللهدر !!! » ديدى ، حضرت دخى « اوغلم ! سنك قلبكده اولان مضمرى تماميله حسّ وتفرّس ايدرك بنم طرفمدن سكا جواب ويردى » ديدكدن صكره « اى على ! آفريقايه نقل ورحلت « وشاذله » قريه‌سنده اختيار اقامت ايله ؛

الله تعالی سنی (شاذلی) تسمیه ایتسه کرکدر !!! آندن صکره تونسه کیدر وبوراده حکومت طرفندن پك چوق زحمتلر چکرسین ! آنك اوزرینه بلاد مشرقه هجرت ایدرك بوراده شرف قطبانیتی توارث ایدرسین !!!» بیوردیلر ، کندیلرندن وصیت ایستدم ، دیدیلرکه «سکا وصیتم {الله ، الله}در ، لسانکی خلقك ذکرندن ، قلبکی خلقك قلبنه بکزتمکدن صاقین ! اللهی هیچ بروقت اونتمه ! جوارحکی کوتو فعللردن حفظ ایله ؛ اداء فریضـهیه حصر ایت ! سنده اللهك ولایتی اولوقت تمام اولور ! اوزریکه فرض اولان حقوق اللهی ایفادن بشقه برفکر ومقصد ایله خلقی ذکر وياد ایتمه ! اوحالده ورع وتقوایی تمامیله ایفا ایلمش اولورسین ، اشبو { اللهم ارحمنی من ذکرهم ومن العوارض من قبلهم ، ونجنی من شرهم ، واغننی بخیرك عن خیرهم ، وتولنی بالخصوصیة من نبیهم ، انك کل شئ قدیر } دعای شریفندده دوام ایت §

حضرت شیخك امر وفرمانیله افریقایه عودت ونهایت تونسه مواصلت ایدوب فقط قحط وغلا شدتله اجرای احکام ایتمکده واهالی آچلقدن زقاقلرده اولمکده ایدی ، کندی کندیمه دیدمکه « اکر پارهم اولسـه ایدی ، اکمك آلوب بوآجلره ویردم » بوصرهده قلبمه «سنك جیبکده پاره واردر» الهامی سانح اولدی ، جیبمی یوقلایوب پاره اولدیغنی آکلاینجه باب المنارهده کائن اکمکجی دکاننه کیدوب « شو اکمکلری بنم ایچون صای» دیدم وخلقه تقسیم ایدرك پارهسـنی ویردم ایسـهده خباز « مغرب زمین اهالیسی کیمیا کرلك ایدرلر ، سنده اودیار سکنهسندنسین ! بوآقچه کیمیا کر الندن چیقمش نقود موهومه وموقته اولدیغندن شایان قبول دکلدر » دیدیکندن وبشـقه پارهم اولمدیغندن باشمدهکی (صارق) ایله اکنمکدهکی (برنوس) ی ترهین ایدرك متحیرانه باب مناره طرفنه عودت ایلدم ، وقتا که قپویه کلدم ، برذات « ای علی ! پارهلرك نرده در » دیدی ، چیقاروب تقدیم ایتدم ، برمدت النده صاقلادقدن

صکره بکا اعاده وبونلرك مسکوکات مقبوله‌دن اولدیغی جهتله خبازك قبول ایده‌جکنی بیان وافاده ایتدی ، کتیروب خبازه ویردم ، قبول ایدوب رهنمی اعاده ایلدی ایسه‌ده عودتمده اوذاتی بوله‌مدیغمدن جمعه کوننه قدر مستغرق بحر حیرت اولوب قالدم ایدی ، جمعه کون جامعك رکن شرقیسی طرفنده‌کی مقصوره‌نك یاننده تحية المسجدی قیلوب سلام ویردکده صاغ طرفمده اوذاتی کوروب ایفای راسمهٔ حرمت ورعایت ایلدم ، تبسم ایتـدیلر و « ای علی ! سن اللهك قوللرینی طویورمقمی ایسترسین ؟ الله اکر آنلری طویورمق ایستسه ایدی ، طویورر ایدی ، الله تعالی احوال عبادینه مطلعدر » دیدیلر ، افندم ! سن کیمسین ؟ الله ایچون سـویله !!! دیه کیم اولدیغنی سـؤال ایتدم ، « بن احمد الخضرم ؛ چینده ایدم ! تونسده سـکا ملاقی اولمقلغم امر واراده بیورلمسی اوزرینـه یتیشوب معاونتکده بولندم » جوابنی ویردیلر ، فقط صلات جمعه‌یی ادادن صکره کندیلرینی کوره‌مدم ؛ انتهی §

سید علی ابوالحسن الشاذلی حضرتلری آفریقانك مغرب اقصادن معدود اولان وسپته‌یه یقین برمحلده بولنان « غماره » نام قریه ده و٥٩٣ سنهٔ هجریه‌سنده زیور بخش مهد وجود اولوب ٦٥٦ سنه‌سی ٦٣ یاشنده اوله‌رق صعید مصر طریقنـده ارتحال ایلدیلر ، تربهٔ شریفه‌لری بریهٔ عیذابده (حمیثرا) دنیلان محلده در ، حین ارتحاللرنده برچوق کرامات جلیـله و مآثر فاضله ظهور ایتمشدر §

حکایه — اسکندریه قاضیسی شیخ عمادالدین دیمشدرکه : اسکندریه‌ده آلفتـه بر قادین وار ایدی ، وفات ایتـدکده بعض کیمسه‌لر مومی الیهانی رؤیالرنده واحسن بر حالده کوره‌رك سـببندن صوروب « امام شاذلی حضرتلری وفات ایدوب حمیثرایه دفن اولندی ، آنك حرمتنه جناب حق

مشارق ومغارب زمينده مدفون اولان مسلمانلرى مغفرت ايلدى !!! بنده اومغفرت اولانلردنم » جوابنى آلمشلردر §

بو رؤيا حجاجك عزيمتندن صكره كورلمش ايدى ، تاريخنى ضبط ايتديلر وحج قافله‌لرى ورودنده حضرت شيخك تاريخ وفاتى اوكره‌نوب ضبط اولنان تاريخه مطابق بولديلر ، رضى الله عنه وعن سائر الاولياء §

امام شاذلى حضرتلرينك حليهٔ شريفه‌لرى — سيد ابو الحسن على الشاذلى الحسنى ﴿ رضى الله عنه ﴾ حضرتلرى ؛ بغـداى بكزلى ، اوزونجه بويلى ، نحيف الوجود ، ضعيف العارض ، طويل الاصابع ، اولوب لسانى فصيح ، كلامى مليح ، طبيعتى رشيق ولطيف و خلقتى حجاز اهاليسـنه شبيه ايدى §

امام شاذلى رضى الله عنهك خرقهٔ طريقتى — قطب معظم ، امام ابوالحسن شاذلى حضرتلرى خرقهٔ تصوفى « ابوالفتح الواسطى الرفاعينك اشارت صريحه‌سيله ، ابوعبدالله القطب الغوث عبدالسلام ابن بشيش الشريف الحسنى

اخطار — بو صحيفه اكرچه يوز نومرولى ايسـه ده بوندن صكره كى صحيفه ده سكسان بر رقمى كوريله‌جكدر ، بوتخلفك سببى ، كتابك طبعى تمام اوله‌جغى صره‌ده اشراف بحثنه يكرمى صحيفه قدر برعلاوه‌نك درجنه كورينان لزومدر ، بو لزوم واقعا صحيفه نومروسنى شاشرتمش ايسه ده علاوه ايديلان صحيفه‌لرك رقملرى يانته برر ييلديز وضعيله تخلفك وقوعى اشارت ايدلمشدر §

﴿ رضى الله عنه ﴾ » ايله « شيخ الجليل محمد ابن الشيخ ابى الحسن على ابن حرازم » دن وابن حرازم ، شيخ ابى محمد صالح بن ينصار بن غفيان الدكالى المالكيدن وشيخ ابى محمد صالحده ابى مدين شعيب الاندلسى الاشبيلى الانصارى ﴿ رضى الله عنه ﴾ دن و ابى مدين ، قطب الكبير ابى يغرادار ابن ميمون الهزميريدن او دخى شيخ ابى شعيب ايوب بن سعيد الصنهاجيدن وشيخ ابى شعيب ، شيخ الكبير ولى الله ابى محمد تنوردن واودخى شيخ الجليل ابى محمد عبدالجليل ابن ويخلاندن وشيخ ابى محمد ، شيخ ابى الفضل عبدالله ابن ابى بشردن واوده باباسى ابى بشر الحسن الجوهريدن وابى بشرالحسن ، شيخ ابى على النواويدن وابى على النواوى شيخ الصوفيه ، سرى السقطيدن اكتسا ايلمشدر §

شيخ ابو مدين شعيب الانديسنك شيخ الشاشيدن دخى نسبتى واردر §

شيخ شاشى حضرتلرى شيخ سعيد مغزلدن واوده شيخ ابى يعقوب ، تاج العارفين امام الخرقه ، جنيد ابى القاسم القواريرى البغداديدن وشيخ جنيد دايىسى سرّى السقطيدن خرقه پوش تصوف اولمشلردر §

سرى سقطى حضرتلرينك شيخ الخرقهسى ايسه معروف الكرخى وآنك شيخى داود الطائى وآنك شيخى حبيب العجمى وآنك شيخده سيد التابعين ، امام القوم ، رئيس اصحاب الخرقه ابى سعيد الحسن البصرى ﴿ رضى عنه الله البارى ﴾ در §

حسن بصرى حضرتلرى ايسه امير المؤمنين امام على ابن ابو طالب ﴿ كرم الله وجهه ﴾ دن و حضرت امام سيد المخلوقين حبيب رب العالمين ، محمد المصطفى ﴿ صلى الله تعالى عليه وسلم ﴾ افنديزدن اكتساى خرقهٔ طريقت ايلمشلردر §

بعض اسانيدده ذكر اولنديغنه كوره حبيب عجمى حضرتلرى ابى بكر محمد

بن سیریندن واو دخی انس بن مالك (رضی الله عنه) دن وجناب انس رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) دن ومعروف کرخی حضرتلریده امام علی الرضا (رضی الله عنه) دن واودخی پدرلری امام موسی الکاظمدن وامام موسی الکاظم باباسی امام جعفر الصادقدن وجعفر الصادق پدرلری امام محمد الباقردن و امام باقر باباسی امام علی زین العابدیندن او دخی پدر موقرلری امام حسین الشهیددن وجناب امام پدر مکرملری امیرالمؤمنین امام علی (کرم الله وجهه) دن وحضرت علی عموجه زاده‌سی سید المرسلین ابی‌القاسم محمد (صلی‌الله علیه وسلم) دن لابس خرقهٔ طریقت اولمشلردر §

امام باقر علم باطنی بر قولده قاسم بن محمد ابن الامام ابی بکر الصدیق (رضی‌الله عنه) دن وجناب قاسم سلمان الفارسیدن وسلمان فارسی دخی سیدالمرسلین (صلی‌الله علیه و سلم) افندیزدن اخذ وتعلم ایلمشلردر §

امام سید علی ابوالحسن الشاذلی حضرتلرینك شیخی سالف الذکر ابی عبدالله سید عبدالسلام ابن بشیش بن منصور بن ابراهیم الحسنی الادریسی حضرتلری ، خرقهٔ طریقتی قطب الشریف عبدالرحمن الحسن المدنی العطار زیاتدن ، اودخی شیخ تقی‌الدین‌الفقیر [١] نهروندی ایله ابی احمدالقطب‌الکبیر جعفر بن عبدالله ابن سید بونة الخزاعیدن اکتسا ایلمشدر §

شیخ تقی الدین الفقیر الواسطی العراقینك خرقهٔ صوفیه‌یی تلبسده ایکی سندی واردر ، برنجی سندی فخرالدین قطبدر ، شیخ فخرالدین حضرتلری قطب نورالدین ابی الحسن علیدن و شیخ نور الدین ، قطب تاج الدیندن ، وتاج الدین قطب ، شمس‌الدین محمد المعدانی القطبدن واودخی قطب الکبیر، شیخ زین الدین القزوینیدن وشیخ زین الدین ، قطب ابی اسحق ابراهیم البصریدن وابی اسحق ، عارف بالله قطب ابی القاسم احمد المروانیدن وابی

[١] فقیر واسط عراقده برقریه اسمیدر .

القاسم ، شيخ سعيددن وشيخ سعيد ، شيخ سعددن اودخی قطب ابی محمد فتح السعود دن و ابی محمد فتح ، قطب الکمال سعید الغزوانیدن و او دخی قطب ابی محمد جابردن وابن محمد جابر اقطاب اسباط محمدیه‌نك اولی اولان امام حسن ﴿ رضی‌الله عنه ﴾ دن وامام حسن ، پدر مکرمی امام علی‌ابی‌الحسن ﴿ کرم‌الله وجهه ﴾ دن وحضرت امام رسول الله ﴿ صلی‌الله علیه وسلم ﴾ دن لابس خرقهٔ تصوف اولمشدر §

شیخ تقی‌الدین الفقیرالواسطینك ایکنجی‌سندی ، سیدالطوائف ، الشریف الحسینی الجلیل ابی العلمین ، السید احمد ابن السید ابی‌الحسن علی‌الرفاعیدر §

سید احمدالرفاعی حضرتلرینك‌دخی لبس خرقه‌ده ایکی سندی واردر §

برنجی‌سندی شیخ علی‌الواسطی‌القاریدر ؛ شیخ علی‌الواسطی‌حضرتلری شیخ ابی فضل بن کامخدن وابن کامخ ، شیخ غلام بن ترکاندن وابن ترکان ، شیخ علی الروزبادیدن و شیخ علی الروزبادی شیخ علی العجمیدن و علی العجمی ، شیخ ابی بکر الشبلیدن و ابی بکر الشبلی ، شیخ ابی القاسم الجنید بغدادیدن وشیخ جنید بغدادی ، دایسی سری السقطیدن وشیخ سری ، شیخ ابی محفوظ معروف الکرخیدن وشیخ معروف ، شیخ داود الطائیدن وشیخ داود ، شیخ حبیب عجمیدن وحبیب عجمی ، شیخ ابی سعید الحسن البصریدن وحسن بصری حضرتلری امیر المؤمنین امام علی ابن ابی طالب ﴿ کرم الله وجهه ﴾ دن وجناب امام ﴿ صلی‌الله علیه و سلم ﴾ افندیمزدن لابس خرقهٔ تصوف اولمشدر §

سید احمدالرفاعی ﴿ رضی‌عنه الباری ﴾ افندیمزك ایکنجی‌سندی ، اهل‌الله بیننده اك ابتدا (باز الاشهب) تلقیب ایدلمش اولان دایسی منصور الربانی البطایحی در ؛ منصور بطایحی حضرتلری ، دایسی شیخ ابی المنصور الطیبدن وابی‌المنصور ، عم زاده‌سی شیخ ابی سعید یحیی البخاری الواسطی الانصاریدن

وشيخ ابی سعید ، ابی الفرندیدن وابی الفرندی ، شیخ ابی‌القاسم السندوسی الکبیردن وشیخ ابی القاسم ، شیخ محمد رویم البغدادیدن وشیخ محمد رویم ، شیخ سرّی السقطیدن و شیخ سری ، معروف کرخیدن و شیخ معروف ، امام علی بن موسا الرضادن وامام علی ، باباسی امام موسی الکاظمدن وامام موسی پدری امام جعفر الصادقدن و امام جعفر الصادق ، باباسی امام محمد الباقردن وامام باقر پدری زین العابدین علیدن واودخی پدری امام الهمام ، سبط الرسول (علیه السلام) سید الحسین الشهید کربلادن و جناب امام باباسی امام علی ابن ابی طالب (کرم الله وجهه)دن وحضرت امام نبی اکرم (صلی الله علیه وسلم) افندیزدن اخذ طریق ولبس خرقه ایلمشلردر §

سید احمد الرفاعینك ایکنجی شیخی منصور البطایحی ، امام محمد الشنبکی البطایحی (رضی‌الله عنه) دن دخی لابس خرقهٔ طریقت اولمش و امام ابی محمد الشنبکی خرقهٔ بکریه شیخی ابی بکر الهوازانی البطایحیدن اخذ طریق ایلمشدر §

صدیق اعظم (رضی الله عنه) افندیزدن الک اول لابس خرقه وطاقیه اولان ذات (ابی بکر الهوازنی) حضرتلریدر ؛ حضرت صدیقی رؤیاسنده کوره‌رك کندیلرندن اکتسای خرقه وطاقیه ایتمش واویانوب اوخرقه وتاجی اوزرنده بولمش اولمسنه مبنی کندی وقتنك شیخ المشایخی اولوب برمدت صکره سید الصوفیه امام سهیل بن عبد الله التستری حضرتلریله دخی ملاقات ایتمکله آندن دخی اکتسای خرقه ایتمش و جناب سهل شیخ ذی النون مصریدن وذوالنون مصری ، شیخ اسرافیل المغربیدن ، اودخی ابی عبدالله محمد حیشة التابعیدن وابی عبدالله ، جابر الانصاری (رضی‌عنه‌الباری) دن وجابر الانصاری حضرتلری ، امام علی ابن ابی طالب (کرم‌الله وجهه) دن وجناب امام ، رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) افندیزدن لابس خرقه اولمشلردر §

سيد ابی حسن الشاذلی الحسنی حضرتلرينك شيخی ، عبد السلام بن بشيش [١] حضرتلری ، خرقهٔ طريقتی شيخی ابی احمد جعفر ابن عبدالله ابن السيد بونة الخزاعيدن واودخی سيد احمدالكبير الرفاعی (رضی الله عنه) دن اخذ وتلبس ايتمشدر §

ابی احمد جعفر ابن عبد اللهك سيد احمد الرفاعی افنديزدن بشقه شيخی يوق ايسه ده شيخ عبد السلام ، قطب الكبير شمس الدين بری العراقيدن وقطب الكبير برّی حضرتلری، شيخ علی ابن نعيم البغداديدن واودخی سيد احمد الكبير الرفاعيدن دخی اخذ طريقت ايلمشلردر §

شيخ ابو المحاسن الشاذلی قدس سره الجليدن نقل اولنان روايت صحيحه يه نظراً سالف الذكر شيخ برّی حضرتلری سيد احمد الرفاعی (عليه رضوان الهادی) دن بلا واسطه اخذ وتلبس ايلديكی خرقهٔ طريقتی ، شيخ عبدالسلام بن بشيش ايله سيد احمد البدوی كبی برچوق كبار اهل اللهه الباس ايتمش وبناءً علی هذا التقدير خرقهٔ شاذليه اوچ طريق ايله سيد احمد الكبيرالرفاعی (رضی الله عنه) ه كسب اتصال ايلمش اولور §

شيخ عبد الرحمن الجوهری الشاذلی قدّس سره حضرتلری شاذليه طريقنك انتساى خرقه جهتيله رفاعيلردن هيچ برفرقی اولمديغنی آتی الذكر منظومه سنده بيان ايلمشلردر §

يا شاذلی لك الفخار بخرقة * بالشاذلی لها تلألأ رونق
قم وابتهج وافخر بها فطرازها * بامامنا الغوث الرفاعی يلحق
(هذی الفروع وقد عرفت اصولها)
(والكل فی الاقطاب غصن مورق)

---

[١] بوذاتك مشيش اولمسيده مرويدر .

﴿ صورت ﴾

{ ٢ }

قطعهٔ يمانيه‌ده ظهور ايدن اصحاب خروجى ذكر ايدر §

بنو طبا طبا — بونلر سادات علويه‌دندر؛ ايكيوز سكسان سكز سنه‌سنده ظهور ايدوب يمن وصنعا وصعده‌يى مقر حكومت اتخاذ ايلديلر §

ايچلرندن ﺍﻙ اول ظهور ايدن ذاتك اصل اسمى يحيى بن حسين ايدى؛ سلسلهٔ نسبى سكزنجى درجه‌ده امام على ﴿ كرم الله وجهه ﴾ افنديمزه واصل اولمسنه اغتراراً امارت دعواسيله خروج ايدوب كنديسنى (امام هادى) لقبيله تلقيب ايلمش ايدى §

ابتداى خروجنده يمن قطعه‌سنده بولنان مأمورين عباسيه‌يه حرباً غلبه ايله يمن قطعه‌سنه تماميله مالك اولوب اجراى حكومته باشلادى ، برسنه صكره مكتفى بالله عباسى طرفندن عليهنه سوق اولنان قوهٔ كافيهٔ النده بولنان ممالكك صعده بلده‌سندن غيريسنى استرداد ايلديكندن كندوسى وفات ايدنجه‌يه قدر ذكر اولنان صعده بلده‌سنده اقامت ونسلندن كلان آلتى نفر احفادى دخى بربرينى متعاقب بلدهٔ مذكوره اهاليسنه امامت ايدوب ٣٥٤ سنه‌سى منقرض اولديلر §

بنو زياد — قطعهٔ يمانيه‌يى قبضهٔ تسخيره كچيرن بنو زياد افرادى آلتى نفردر ؛ ابتداى ظهورلرى ايكيوز اوچ ونهايتلرى درت يوز يدى سنه‌لرنده واقع اولمش و بو حسابه نظراً مدت سلطنتلرى ايكيوز درت سنه قدر سورمشدر ؛ دارالملكلرى (زبيد) شهرى‌ايدى §

بنو زيادڭ كرسى نشين حكومت اولانلرڭ برنجيسى « محمد بن ابراهيم بن

محمد بن عبدالله زياد » ايدى . مأمون خليفه عصرنده ظهور تهمتيله طوتولوب حبس ايدلمش و امر محافظه‌سى وزير فضل بن سهله احاله قلنمش ايدى ؛ بوصرده ديار يمانيه‌ده آسايشجه تحدث ايدن خللك دفعنه وخطهٔ يمانيه امنيت سابقه‌سنك اعاده‌سنه مقتدر برمأمورك ارسالى لازم كلوب محمد بن ابراهيمك ايسه بوايشه اهليتى فضل بن سهل طرفندن تصديق ايديله‌رك متهئ حركت اولان عسكر باشبوغلغيله كوندرلدى §

محمد بن ابراهيم ، آسايش يمنى اخلاله سببيت ويرنلرك حرباً حقلرندن كلوب ايكيوز درت سنه‌سى (زبيد) شهرينى تأسيس وقوهٔ موجوده‌سنى بالاخره جلب ايلديكى عسكر ايله تزييد ايدرك يمن اقليمنى كاملاً ضبط واستيلا والى وفاته يمن خطه‌سنه فرمانفرما اولمش وفقط كندندن صكره احفادندن آنجق بش نفر اجراى حكومت ايده بيلمشدر §

بنو زيادك دردنجيسى ابراهيم ، كوچك ياشنده مسند حكومته كچمش اولديغندن ابتداى سلطنتنده (حسين سلامه) اجراى وكالت ايتمش وبرمدت صكره زمام اداره تغلباً حسين سلامه‌نك كوله‌سى نجاح مرجانك النه كچمش ايدى ، بناء عليه بنو زياددن تفرع ايدن نجاحيلره يعنى نجاح مرجاندن صكره حكومت ايدنلره « بنو جناح » نامى ويرلمشدر §

بنو نجاحك دار الملكلرى (زبيد) شهريدر ؛ بونلر ٤١٢ ده علم نماى ظهور و ٥٥٣ سنه‌سى منقرض اولدقلرى جهتله مدت حكومتلرى ١٤١ ييل قدر دوام ايده بيلمشدر §

بنو مهدى — بنو مهدى افرادندن اك اول (على بن) مهدى ٥٥٣ سنه‌سى ظهور ايتمش وبونك احفادينه انتقال ايدن حكومت ٥٦٩ سنه‌سى رهين زوال وانقراض اولمشدر §

علی بن مهدینك مسقط رأسی زبید ساحلنده کائن (عنبره) قریه‌سیدر ، برمدت حجاز وعراقی سیاحتدن صکره ولایتنه عودت واحوال استقبالیه‌ده قبل الوقوع کشف صورتیله واعطا ایلدیکی خبرلرك صحتنی وقوعاتك تصدیق ایدیشیله زمانی خلقنك رشتهٔ اعتقاد وبیعتنی اله کچیرمکه غیرت ایدرك بوبولده تهامه قطعه‌سنی « یعنی سواحل بحریهٔ یمانیه ایله جبال آره‌لرنده بولنان اراضی سکنه‌سنی » دائرهٔ احتیالنه ادخال و بعد برهة من الزمان نواحیٔ جبالیه اهالیسنی دخی جلبله قوهٔ عسکریه‌سنی ایستدیکی درجه‌یه ایصال ایله توسیع حدود حکومت ایتدکدن صکره تهامه‌دن کلانلره « مهاجر » وجبال مبحوثه سکنه‌سنه « انصار » نامنی ویردی وبوایکی فرقه‌یی برر نقیبك تحت قوماندا‌سنه ویروب کندوسی افراد اهالی ایله اختلاط ایتمامك ایچون آیریجه بر دائره‌یه چکیله‌رك و نقبای منصوبه واسطه‌سیله ادارهٔ امور ایدرك قری و مزارع صحاری یی یغما وزمان خروجی بنو نجاح افرادینك آوان انقراضنه تصادف ایتمکله (زبید) شهرینی دخی تسخیر واستیلا ایله ٥٥٤ سنه‌سی کسب استقلال وکندینك وفاتندن صکره امر حکومت اوغلی مهدی یه وآنك ارتحالندن صکره اوغلی عبد النبی یه انتقال ایتدی ، کرك کندوسنك وکرك اوغللرینك مدت حکومتی اون بش سنه‌دن عبارتدر §

فروع دولت ایوبیه — دولت ایوبیه فروعندن بری بشیوز آلتمش طقوز سنه‌سی خطهٔ یمانیه‌یی تسخیر ایتمش وکندوسیله کندندن صکره کلانلرك مدت حکومتی آلتیوز یکرمی آلتیده پذیرای انقراض اولمشدر §

بوحسابه کوره مدت حکومتلری اللی یدی سنه‌در ، بونلردن بعضیلری دولت ایوبیه‌یه عرض انقیاد واطاعت ایتمش وبعضیلری آرزوی استقلال ایله ارائهٔ روی مخالفت ایتمکله بومخالفت انقراضلرینه سببیت ویرمشدر §

بنو رسول ترکمانیه — بنو رسول ایوبیه ، دولتی اتباعندندر ،

ظهورلرى آلتى يوز يكرمى آلتى وانقراضلرى سكز يوز اللى طقوز تاريخنده ايدى §

مدت حكومتلرى ايكيوز اوتوز اوچ سنه‌يه وحكمدارلرينك عددى اون نفره بالغ اولمشدر ؛ مقر حكومتلرى زبيد شهرى ايدى §

مورخلر بنو رسولك ملوك غسانيه‌يه مستند براصلدن اولدقلرينى راويت واثبات مدعا ايچون وقعهٔ آتيه‌يى حكايت ايدرلر §

حكايه — عمرالفاروق حضرتلرينك زمان عدالت ضمان خلافتپناهيلرنده ملوك غسانيه‌دن (جبلة ابن ايهم) شرف اسلام ايله مشرف اولدقدن صكره معاذالله تعالى ارتداد واستانبول ملكنك سايهٔ حمايتنه دخالت ايله قبول كفر وعناد ايلمش ايدى ، استانبولده يتيشان اولادندن بعضيلرى كندوسنك وفاتندن صكره ممالك تركمانيه‌يه اختيار سياحت وبوراده بجك عشيرتيله كسب انسيت ايدرك لسانلرينى اوكرنمش وبوعلاقه ايله كنديلرينى عشيرت مرقومه خلقندن عد ايتديرمشلر ايدى ، بونلردن محمد بن هارون اختلاط ايلديكى اقوام كرديه‌دن بعضيلريله برابر بغداده كيتمش وخلفاى عباسيه امراسنه كسب مناسبت وتحبب ايلديكندن بر آرالق مأموريت مخصوصه ايله مصر وشام طرفلرينه كوندريلوب كندوسنه «رسول» نامى ويرلمش ايدى §

بوذات بغداد شورشى ظهورنده شام جهتنده بولنوب كيفيتى خبر آلمسيله برابر مصره عزيمت وسلاطين ايوبيه‌دن ناصر صلاح الدينه عرض بيعت ايله مظهر قبول واحترام اولمش و ٥٦٩ سنه‌سى مأموريت مخصوصه ايله يمنه كوندرلمكله آز بر زمان مرورنده اعلان استقلال ايتمشدر §

يمن قطعه‌سنده محمد بن هارونك اخلافى بالاستقلال اجراى حكومت ايتديلر . شوكت وقدرتلرينى ايجه توسيع ايدوب حتى زمانلرنده علم كشاى ظهور اولان ائمهٔ زيديه‌يى محاربات واقعه‌ده مغلوب وپريشان ايلديلر §

بنو طاهر — بنوطاهر حكامى سكز يوز اللى طقوز تاريخنده ظاهر وطقوز يوز يكرمى ايكى سنه‌سى خلالنده محو ومنقرض اولوب آنجق التمش اوچ سنه قدر دوام ايده بيلديلر §

بنو طاهر ، نسباً خلفاى امويه‌دن عمر بن عبدالعزيز حضرتلرينه منتهى اولور ؛ برنجيلرى اولان عامر بن طاهر ، يمن قطعه‌سنك بعض محللرينى بنو رسولدن وبعض محللرينى‌ده ايادئ اشرافدن نزع وضبط ايله يمن قطعه‌سنى بتون بتون استيلا ايتمش وزمام اداره كندى ارتحالندن صكره برادرينك وآنك وفاتنده برادر زاده‌سنك وبونك ارتحالنده دخى كندى اوغلنك يد ضبطنه كچمش ايدى ؛ طقوز يوز اون يدى تاريخنده پورتكيزليلر بلاد هنديه‌دن كجرات ودكن وجزيرة العربك شرق وجنوب ساحللرينه القاى رخت تعدّى واستيلا ودكن ساحلنده غايت كوزل برنقطه‌يه (فوقا) نامنده رصين برده قلعه بنا ايدرك « هرمز » بوغازينى ضبطله اولحواليده بولنان اهالئ اسلاميه‌دن بحراً سير وسفر ايدنلره ايصال مضرته باشلاديلر ايدى ، كيفيت كجرات حكمدارى مظفر ايله يمن حاكمى عامر بن عبدالوهاب طرفندن خبر آلندقده بالاشتراك مصر ملكى سلطان غورى يه فريادنامه‌لر ارساليله استمداد ايدلمش وسلطان غورى جده‌يه كوندرمك اوزره تهيه ايتمش اولديغى امير حسينه عساكر وافيه و سفائن كافيه توديعيله پورتكيزليلره مدافعه ايچون هرمز بوغازينه سوق ايلمش ايدى ؛ امير حسين جده يه وصولنده ايجابنده تحصن ايدلمك اوزره برقلعه انشاسنه مسارعت وبعد الاكمال كجرات صولرينه توجيه وجهۀ عزيمت ايدوب فقط پورتكيزليلر طرفندن اولجه طوتلمش اولان بوغازدن كچلمك غير ممكن اولديغندن اليوم يمن ولايتنك اداره‌سى داخلنده بولنان كمرانه [۱] عودت ايدوب يمن حكمدارى عامر

[۱] شيمدى (قرون) دنيلان اطه‌در .

بن عبد الوهابه مأمور مخصوص ارساليله ذخيره‌سز قالديغنى وبناءً عليه براز ذخيره كوندرلمسى لزومنى بيان واشعار ايتمش وعامر بن عبد الوهاب امير حسينك جده ده قلعه بناسيله بيهوده اسراف وقت ايلديكنه اظهار اغبرار ايله اعطاى جوابه تنزل ايتمامش ايدى ، عامر بن عبدالوهابك اغبرار واقعى امير حسينك اسباب تحملنى سلب ونظر حرص وطمعنى يمن قطعه‌سنى عامرك الندن نزع وغصب ايتمك جهتنه جلب ايلديكندن حكومت مصريه طرفندن تعيين واعزام قلنديغى موقعه عزيمتدن انصرافله زير قوماندانسنده بولنان عسكرى يمن قطعه‌سى اوزرينه سوق وتسيير وطقوز يكرمى ايكى تاريخنده زبيد شهرينى ضبط وتسخير ايدرك اهالى حقنده روا كورديكى جور وظلم سائقه‌سيله يمنليلرى كندندن فنا برحالده تنفير ايتمش ايدى §

سلطان سليم خان حضرتلرى قطعهٔ مصريه‌يى ممالك وسيعهٔ عثمانيه‌يه الحاق بيوردقلرى ٩٢٣ اثناده امير حسينك يمنليلر حقنده اجرا ايلديكى ظلم وتعدى‌يه اكتساب وقوف ومعلومات ايدرك حريفك قتل واعدام ايدلمسى ايچون مكه اميرى شريف ابو نمى‌يه فرماننامهٔ همايون كوندرمش وشريف مشار اليه عتبهٔ عليهٔ صاحبقرانى‌يه كوندرلمك وسيله‌سيله امير حسينى دعوت ايدرك برسفينه‌يه اركاب وجده آچيقلرنده غريقاً ديار عدمه سوق واسراب ايلمشدر §

امير حسين اعدام اولندقده كوله‌لرندن امير (برسباى) نامنده برى يمن حكومتنه تغلباً استيلا وباشنه مصر محاربه‌سى بقية السيوفنى جلبله خلقه خيلوجه ظلم واذا ايلمشدر §

امير برسبايك وفاتنده (٩٢٣) طرف اشرف حضرت صاحبقرانيدن يمن ولايتى واليلكى مقرايه اميرى اسكندر بكه بالتوجيه اقتضا ايدن منشور عاليسى كوندرلمش وبوندن صكره يمن خطيبلرينك السنه‌سى دخى نام نامىٔ

همايون ايله پرزيب اولمغله (۹۲۷) سنه‌سی امرای چراکسه‌نك حکومت وخدمتلری نهایت بولمشدر §

شرفای حسینیه — سادات حسینیه‌دن عبدالله منصور ، خلفای عباسیه‌یه درکار اولان اغبرارندن ایچون ممالك یمانیه‌یه هجرت و بوراده اختیار آرام واقامت ایتمشدی ؛ بو صره‌ده یمن حکمداری بولنان امامك اداره‌سنده ضعف کلی ظاهر اولدیغندن خلق شریف عبدالله منصوره بیعت (فی ۶۰۰ سنه) و مشار الیهك جمعیتی بو صورتله کسب قوت ایتمکله شهر جسیم صنعا ایله نواحیسنی ضبط و امامت صورتیله اون درت سنه قدر اجرای حکومت ایتدکدن صکره وفات ایتمش وبعده قلمرو حکومتنی اولادلری ایکی پارچه‌یه تقسیم ایله مدت مدیده امامت ایلمشدر §

صنعاده یقین وقتلره قدر امامت ایدنلر ، عبدالله منصورك نسلندن کلمش وحتی یمن وصنعا اهالیسنك اکثریسی حکمدارلری بولنان ائمه کبی زید بن ثابت حضرتلرینك اجتهاد بیوردقلری مذهب متروکه تبعیت ایلمش اولدیغندن یمن حکمدارلرینه (ائمهٔ زیدیه) لقبی دخی ویرلمش ایدی §

قطعهٔ یمانیه‌یه مالك اولان حکمدارلر خضرموت جهتنه دخی حکم ایدرلر ایدی ؛ جزیرة العربك قطعات خمسه‌سی داخلنده اولان « نجد ، عمان » اراضیسی حجاز ویمن قطعه‌لرینه بعید وآرەلرنده بولنان کنیش ، کنیش چوللر ، اورالرك ضبطنه حجاز ویمنده اجرای خلافت وحکومت ایدنلر ایچون بر سد سدید اولدیغندن اهالئ متوطنه اوته‌دنبری برطاقم امرا ومشایخه تفویض امور ایله بونلره عرض اطاعت وانقیاد ایدرلر ایدی ، امام علی (کرم الله وجهه) افندیمزك زمان خلافتلرنده وبنی امیه ایله خلفای عباسیه زمانلرنده دخی بو حوالی سکنه‌سی برمدت اهل سنت وجماعت اعتقادینه مخالف برمذهب باطله وخلفایه بیعت وانقیاد غیرمشروع اولمق کبی برفکر عاطله صاپدقلرندن حفظنا الله تعالی

عموم اهل سنته مشرك نظريله باقوب حرباً كندى مذهب باطللرينه چويرمك ايستديلر وبو اعتقاده آلدانمش برطاقم « جهادلرى واجب وكندى مذهبلرينه چويرمك افكارينه ذاهب » خارجيلرله برلشه‌رك وعقايد صحيحه اصحابيله خيلى زمانلر جنك وجدال ايدرك بويولده‌كى فكرلرينى ايلروالتمك ايچون يك آشورى درجه‌لرده چاليشوب چاباله‌ديلر ايسه‌ده مقصدلرينه رواج ويرمه شويله طورسون ، سيف مسلول شريعت وحكومت سايه‌سنده قوت وصولت كاذبه‌لرى محو ومضمحل اولدى ؛ عقايد باطلهٔ مبحوثه‌نك حكمى ممالك مذكوره‌نك سكنه‌سى بيننده الآن جاريدر ، بونلرك نتيجهٔ اعتقاديه‌لرينك خلاصة الخلاصه‌سنه ذاهب اولمق اوزره برزمانلرده « قرامطه » نامنده برطاقم خبيثلر دها ظهور ايدوب زمانلرنده بولنان اهل سنته پك چوق فنالق ايتمشلردر ، بونلرك نوجهله ظهور ايدوب امت مرحومه‌يه نصل مضرت وخسار ايراث ايلدكلرى مقالهٔ آتيه‌ده ذكر اولنسه كركدر §

﴿ صورت ﴾

﴿ ٣ ﴾

قرامطه طائفه‌سنك صورت ظهورى بياننده‌در §

قرامطه — طائفه‌سنك بدايت ظهورى حقنده اولان روايتلر پك چوق وايجاب ايدنلرك اشاغيده ذكر اولنه‌جغى جهتله بوراده تفصيلنه حاجت يوقدر §

بوخائنلرك شرارهٔ آتش شرو مفسده‌تلرى برروايته كوره معتمد على الله‌ك (٢٦١) زماننده وبرروايته كوره معتضد بالله خليفه‌نك (٢٨٩) عصرنده زبانه‌كير اشتعال اولوب ٣٧٣ وياخود ٣٧٦ ده يعنى طايع بالله عصرنده وعلى قول ٣٨٤ ده يعنى قادر بالله خليفه‌نك ابتداى خلافتلرنده رهين انطفا اولمشدر §

بوحسابه كوره « قرامطه » خبيثلری سكسان وعلی قول يوز يكرمی اوچ سنه قدر اجرای شقاوت ايدوب فقط بومدت طرفنده اساسلوجه برحكومت تشكيلنه مقتدر اوله‌مامشلردر §

قرمطيلردن ابتدا خروج ايدن ابوسعيد حسن بن بهرام جنابی در ؛ بوخبيث (اهواز) شهرينه تابع (جنابه) قريه‌سی اهاليسندن اولوب بصره‌ده كيله‌جيلك ايدردی ، برآرالق بحرين مملكتنه كيدوب تقوی وديانت جعليه ابرازيله خلقی اغفال و بر طاقم عجيب و غريب اعتقادات باطله اختراع ايله سبكمغزان عربلندن برچوق بلهايی دائرهٔ بيعت وانقيادينه ادخال ايلدی §

ابوسعيدك بوفعلدن اصل مقصدی شرع مطهر نظرنده حرام اولان شيلری حلال اولمق اوزره قبول ايتديرمك وبودسيسه ايله قوه‌ده اولان فكرينی حيز فعله ايصال ايلمك ايدی ، چونكه ضميرنده مضمر اولان خروج شرعاً غير جائز اولديغندن خلقك كندوسنه تابع اولميه‌جقلرينی بيلور ايدی §

واقعا شوطريق ضلالده « علی بن يعلی » كبی ديخه مبالاتسز اولان برطاقم قرمطيلری اضلال ايله اوّلا قطيف شهرينی جبراً ضبط واستيلا وثانياً بحرين ناحيه‌لری سكنه‌سنك اموال واشيالرينی يغما وپك چوق كيمسه‌لری قتل وافنا ايله شقاوت وظلمتك حكمنی ايستديكی كبی اجرا ايتدی « يحيی ابن ذكرويه » نامنده بر شخصی اطماعله خلقی اضرار ايچون ممالك متجاوره‌يی دوره چيقاردی §

ابن ذكرويه معهودی اعيان قرامطه‌دن اولوب ابوسعيد حسن بن بهرامدن كورديكی تشويق اوزرينه جزيرة العربده باديه نشين اولان وسيار حالنده بشايان عربان وحشيه‌دن برطاقم آدملری دائرهٔ ضلاليه جلبله شام حواليسنه مستولی اولديغی و حسن بن بهرام طرفندن كوندريلان طوائف باغيه ايله

جمعيتنی كركی كبی آرتيرديغی جهتله « نجد ، يمامه ، يمن » قطعات جسيمه‌سنی ضبط ايله محال مذكوره سكنه‌سندن بيكلرله آدملرك جامهٔ حياتلرينی سلبه جسارت ايتدی وبوطوائفك يكديكريله برلشملرندن حاصل اولان قوت سايه‌سنده عالمده اجرا ايتمديكی افعال شنيعه ومفسدت قالمدی §

قرمطيلر — اوچيوز اون يدی تاريخنده حجاج مسلمينی عرفانده بغتةً باصه‌رق اللرينه كچوردكارينی كسوب بچديلر ؛ بعده مكهٔ مكرمه شهرينه هجوم ايله حجر الاسودی محل شريفندن سوكديلر واول خال جمال بيت اللهی مملكتلرينه كتيروب يكرمی ايكی سنه قدر يانلرنده توقيف ايله دنيا و آخرت روسياهلغنی قبوله (قبحهم‌الله) جرأت ايلديلر §

مكهٔ معظمه‌يه بالهجوم حجر الاسودی‌قلعله مملكتلری اولان ديار « هجر » ه نقل ايدن قرمطيلرك رئيسی ابو طاهر مرداری ايدی ، بو حريف شقاوت اليف مسجد الحرامه كيرديكی كون تمام اوتوز بيك حاجی كسمش وبوحجاجك بك‌چوغی احرامده بولنمش ايدی ؛ بونلرك برطاقمی مسجدالحرام حرم شريفی داخلنده و بر طاقمی‌ده كعبهٔ معظمه بقعهٔ مفخمه‌سی ايچنده كسلمشلردر §

ابو طاهر خائن حجر الاسودی مملكتنه كتيرديكی صره‌ده كيفيتی ملوك فاطميه‌دن عبد الله المهدی‌يه باعريضه بيان وكندوسنك اسمنه خطبه خوان اولمق فكرنده بولنديغنی ذكر واتيان ايلمش ايدی ؛ حالبوكه عبدالله المهدی بوفضاحتی تقبيح وابو طاهری « عجايب ! سن بلد الله الامينده دورلو دورلو فضاحت وحجر الاسودی هجره كتورمكه قدر جسارت ايتدك ! وقت جاهليه وزمان اسلاميه‌ده علی الاستمرار معزّز ومكرّم طوتيله كلان بيت اللهك ستارهٔ حرمتنی‌هتك و ازاله ايلدك ؛ بونلرله برابر بنم ناممه‌خطبه خوان اولمقمی ايسترسين ؟ الله سكا و اعوانكه لعنت ايتسون ! » جواب عتاب اشرابيله تكدير وتوبيخ ايلديكندن آكا اطاعت ايلمك خولياسندن دخی كچدی §

ابو طاهر ـــ ك عبدالله المهدى يه عرض مخالصت ايلمكدن مقصدى مشار اليهك ائمهٔ جعفريه دن اولديغنى تصديق ايتمك فكرى اوزرينه اولوب چونكه عبدالله المهدى كندوسنى محمد بن اسماعيل بن الامام جعفر الصادقه نسبت ايدرك خروج ايلمش ايدى ؛ مع مافيه صحيح الاعتقاد بولنديغى جهتله ابو طاهرك مضمرينى ردّ و جرح ايتدى §

ملوك فاطميه‌دن دخى ابوطاهرك فكرينى ترويج ايدنلر ظهور ايتمشدر . دورت يوز سنهٔ هجريه‌سنده صندلى‌نشين حكومت اولان «حاكم بامرالله منصور» بوقبيلدن اولوب غدرواعتسافنى بردرجه‌يه واردرمش‌ايديكه دعواى ربوبيته قيام و يازديغى فرامن و اوامرنده « بسم الله الحاكم الرحمن الرحيم » امضاسنى وضعه اهتمام ايتمش‌وزير قبضهٔ تصرفنده بولنان ممالكده وعلى الخصوص حرمين شرفينده نام بدفرجامنه خطبه اوقوتمشدر ، هرنرده‌ده اسمى آكاسه خلق آياغ اوزره قالقه‌رق ابراز مراسم تعظيم واحترام ايدرلردى §

قرمطيلر (٢٨٧ و ٣١٣) سنه‌لرنده كوفه و (٢٨٦) ده بحرين و (٢٨٩ و ٢٩٣) ده شام و (٢٩٠ و ٣٠٦) ده دمشق و (٣٠٧) ده بصره و (٣١٥) ده انبار و (٣١٦) ده رحبه ايله رقه وهيط بلاد مشهوره‌سى غارت واهاليسنى قتل و اتلافه و (٢٩٤ و ٣١٢ و ٣٦١) سنه‌لرى عراق قوافلى حجاجنى استيصاله جرأت ايتديلر و (٣١٤ و ٣٥٦ و ٣٦٣ و ٣٨٤) سنه‌لرى‌ده طرق حجى سدّ وبند ايلديلر ؛ فقط (٣٧٦) وعلى قول (٣٨٤) سنه‌سنه مصادف اولان طايع باللهك زمان خلافتنده صفر زائد وجودلرى سيف انتقام شريعت ايله صحيفهٔ ايامدن رفع و ظلّ ثقيل تسلطلرى خلقك اوزرندن دفع اولندى §

قرمطيلرك عقايد باطله‌سنى تعريفده‌يك چوق اختلافلر اولوب مورخلردن برفرقه طرفندن خبر ويريلان قوله كوره بونلردن ابتدا ظهور ايدن شخص

خبيث دعواى نبوته قدر جسارت ومحصول قريحه‌سى اولان بر كتابك كتب سماويه‌دن اولديغنى ايناندیرمغه غيرت ايتمش وديكر برفرقه‌نك تدقيق واختيار ايلمش اولملرینه نظراً قرامطه‌دن الك اول تلويث ساحهٔ ظهور ايدن حريف ائمهٔ اسماعيليه‌دن اولديغنى وامام مهدى طرفندن مبعوث بولنديغنى خلقه قبول ايتديرمك ايستمشدر §

بو روايتلرك هانكيسى صحيح اولديغى قطعياً معلوم دكل ايسه‌ده ايكيسى دخى مذهب رفض والحادى ترويج مقصدينه مستند اولديغنده شبهه يوقدر §

بو خبيثلر اكرچه محمد بن اسماعيل بن جعفر صادق (رضى الله عنه) ك امامتنى قائل يعنى كنديلرينى طائفهٔ اسماعيليه‌دن اولمق جهتنى نشر واشاعه‌يه مائل كبى كورنمشلر ايسه‌ده محرمات شرعيه‌نك حلال وسفك دماء مسلمينك مباح اولديغنه اعتقادايله قرمطى مذهبنده اولميانلرك كفرلرينـــه حكم ايدرلر ايدى §

امام معصومه مطاوعت ايتمكى صلوات مكتوبه‌دن ، وهر شخص ايچون مالك اولديغى اموالك خمسنى امام معصومه ويرمكى اركان ديندن ، واسرار مذهبك وقايه‌سنى صومدن ، ومذهبه دائر شيلرك اشاعه‌سنى زنا نوعندن ، عد ايتمك » قرامطه طائفه‌سنه مخصوص براعتقاد ايدى §

صومى ســنه‌ده ايكى كونه حصر ايتمك ، جنابتدن غســل ايتامك ، شرابى حلال بيلمك ، اذان محمديده « اشهد ان محمد بن الحنيفة رسول الله » ديمك ، حج ايچون قدس شريفه عزيمتى فرض مطلق عد ايلمك ، دخى قرامطه خبيثلرينه منحصر عقايد باطله جمله سندندر §

قرمطيــلره دائر دها زياده معــلومات آلمق يعنى قرمطيلرك حاللرينى اطرافيله اوكرنمك ايستنلديكى حالده ترجمان حقيقتك (١٢٩٦) سنه‌سى طبع

و نشر ايديلان تفرقه‌لرندن متحصل تاريخ وهابيانه مراجعت بيورلمليدر §

﴿ صورت ﴾

{ ٤ }

دولت عليهٔ عثمانيه‌نك جزيرة العربی استيلاسی ذكرنده‌در §

مكهٔ مكرمه — اميری شريف ابوالبركات سلطان سليم مرحوم مصری برآوردهٔ قبضهٔ تسخير ايلديكی صرده ده تبريك فتح ونصرت وتقديم تحف انقياد و متابعت ضمننده اوغلی ابو نمی يی مصره كوندرديلر ايدی ، كيفيت مستلزم محظوظيت همايون اولمغله كرك شريف ابونمی وكرك پدرلری شريف ابوالبركات حقلرنده التفات جهاندرجات ملوكانه ارزان ومقام امارت جليله‌ده بقالرينه فرمان بيورلدی . بوندن صكره اقطار حجازيه ده وامرای چراكسه‌دن اسكندر بكك زمان اداره‌سی نهايتنه دكين ممالك يمانيه‌ده سلطنت سنيه‌نك اوامری جريان ايدوب حتی خطبای كرام منابر جوامعده نام نامیٔ سلاطين عظامله ترطيب لسان ونام شوكت انسام پادشاهان عقبنده امرای محليه‌نك اسملرينی ذكر وياد ايدرلر ايدی ؛ اكرچه طقوز يوز يكرمی يدی سنه‌سی (لوند) بكلرندن (كمال) بك نامنده بری خروج ايدوب اسكندر بكی قتل ايله يمن قطعه‌سنك زمام اداره‌سنی اله آلديغندن قطعهٔ مذكوره برآرالق لونديه بكلرينك ايادیٔ تغلبنه كچمش ايسه‌ده طقوز يوز قرق بش سنه‌سی سليمان پاشا هند سفری دونوشونده دونمای همايون ايله مخانك اوكنه لنكرانداز مواصلت اولوب يمن حاكمی لوند احمد بكی جلب وقتل ايله مصطفی بك نامنده برينی يمن واليسی نصب وتعيين ايتمكله يمن قطعه‌سی بينه سلطنت سنيه‌دن منصوب ولاة ايله اداره اولنمغه باشلادی §

اوتوز سنه صكره ائمهٔ زيديه‌دن (مطهر) اسمنده بری علم افراز ظهور

اولوب زبید بلده‌سندن ماعدا خطهٔ جسیمهٔ یمانیه‌یی کاملاً ضبط و تسخیر ایله کندی نامنه خطبه اوقوتدی ایسه‌ده لاجل التأدیب ۹۷۷ سنه‌سی سوق اولنان سنان پاشا قطعهٔ مذکوره‌یی امام مطهرك الندن حرباً اخذله بهرام پاشایی یمن والیسی نصب و تعیین ایتمش و بیك قرق سنه‌سنه قدر یمن قطعه‌سی اداره‌سی درسعادتدن کوندریلان والیلر ایله اداره اولنمش ایدی ؛ فقط سنهٔ مرقومه‌ده فرقهٔ زیدیه رئیسی بولنان حسن بن محمد هر نصلسه جانب سلطنت سنیه‌دن بلاد یمانیه‌یه والی وآندن صکره فرقهٔ زیدیه رفته رفته ینه اول خطهٔ جسیمه‌یه مستولی اولمشدر §

﴿ صورت ﴾

{ ٥ }

وهابی اشقیاسی تعریفنده‌در §

دولت علیهٔ عثمانیه‌ کرك حجاز و یمن قطعه‌لرینی و کرك جزیرة العربك سائر محللرینی و بالخاصه احسا اولکهٔ جسیمه‌سنی کاملا ضبطله حوزهٔ تصرفنه کچیرمش اولدیغندن هر بلده و قصبه‌یی او بلده و قصبه سکنه‌سندن انتخاب ایدیلان مأمورلر معرفتیله اداره ایدر ایدی ؛ صکره‌لری اقطار حجازیه‌دن ماعدا جزیرة العربك هرطرفی متغلبه‌دن بر شیخك النه کچدی و بیك یوز قرق تاریخنده (عبد الوهاب) اوغلونك نشر واعلان ایلدیکی مذهبی قبول ایدن وهابیلر آشاغیده تفصیل اولندیغی وجهله جزیرهٔ مرقومه‌نك هر برجهتنی ضبط واستیلا ایلدی ایدی ؛ بالاخره مصر والیسی محمد علی پاشا اول فرقهٔ رزیله‌نك وجود ناپاکارینی تدمیر و حرمین محترمین اراضیٔ مقدسه‌سنی تطهیره تعیین بیورلمغله محلنده تعریف اولندیغی اوزره مصردن بر قوهٔ کافیهٔ عسکریه سوق ایدرك وهابیلرك مغیلانزار وجودلرینی کوکندن سوکوب و سوراخ

ملعنتلری اولان بلده لرینه وارنجه یه قدر سوروب چیقاردرق سایهٔ شاهانه ده ابقای نام ایلدی §

وهابیلك مذهبنك صورت ظهور وزمان انتشاری — قطر حجازده خباثتمای ظهور وممالك اسلامیه یه شراره ریز شقا وشور اولان وهابی فرقهٔ رذیله سی برنجی دفعه اوله رق ١٢٠٥ سنه سی مکه امیری (شریف غالب) ابن مساعد ایله بیوك برمقاتله ایلدیلر ایدی ، بوخائنلرك میدانه چیقوب خالقی بیزار ایتملری اکرچه شریف غالب ابن مساعدك زمان امارتنه تصادف ایتمش ایسه ده مبدأ ظهورلری شریف مشارالیهك امارتندن برخیلی زمان اول ایدی ، ابتدای امرده خفیاً اعلان مذهب وتدریجاً تزیید وشوکت وقوت ایچون قرای متجاوره سکنه سنی علی العموم جلب ایله جمّ غفیر عربانی مذهب باطللرینه ادخال وشرّ ومکیدتلرینی رفته رفته ممالك بعیده اهالیسنه دخی ایصال ایدرك دائرهٔ شقا وفسادی توسیع ایلدیلر ؛ عدّ واحصادن خارج مسلمانلری قتل وتلف ایدوب اولاد وعیال واموال واشیا ونسالرینی ضبط ایله اعلان اباحت ایتدیلر §

مذهب اخبثلرینك مؤسس ومجتهدی (محمد بن عبدالوهاب) دیدکاری شقیٔ جهنمیدر که بو شخص پرنقص عن اصل بنی تمیم قبائلی افرادندندر ؛ طقسان بش سنه قدر معمر اولوب بومدت ظرفنده آثار زیغ وضلال نشرینه سعی وورزش ایتمش وعرب مورخلرینك ضبطنه کوره بیك یوزاون بر سنه سی نجد الکاسنده ساکن مسالك عشیرتنك آرامکاهی اولان (حریمله) قصبه سنه تابع عیینه قریه سنده تلوث مهد وجود ایدوب ١٢٠٦ سنه سی عازم دار السقر اولمشدر §

« بدا هلاك الخبیث ١٢٠٦ » مصرع برجسته سی خبیث مرقومك وفاتی حقنده سویلنیلان تاریخلرك بریدر §

بو حريف شقاوت اليف بر آرالق اختيار سير وسياحت واخذ وعطا وتجارت ضمننده بصره و بغداد وايران وهند وشام طرفلرينه عزيمت ايتمش و ذاتاً نصاب ذكا و سرمايهٔ فساد ودهايه مالك اولمسنه مبنى وهابيلك مذهب باطلنى قبوله مستعد اولانلرك آره سنده « شيخ نجدى » ديمكله شهرت بولمش ايدى §

سير وسياحت ايتديكى يرلرده خيلى شيلر كورمش و افكارنده ظهور وخروج سوداسنى قرارلاشديروب فقط بو تصورك قوه‌دن فعله بروزى قوم مستوجب اللومنه يكى بر مذهب اختراعيله ممكن اوله‌جغنى آكلامش اولديغندن برمدت مدينهٔ منوره ده بعده سواد شامده حنابله علماسندن تحصيل علم وكمال و مملكتى طرفنه عودت ايله بر مدت عربانه مخصوص عقائد دينيه و اصول كلاميه يه دائر تصنيف ايلديكى كتابنى نشر و تدريسه اشتغال ايدرك قوهٔ نطقيه و جربزهٔ كلاميه اثرى اوله‌رق بر طاقم عقائد فاسده ايله وحشى منشان عربان وعلى الخصوص درعيه اهاليسيله شيخلرى محمد بن سعود كبى نيجه نيجه بى اذعان وايمانى ايستديكى وجهله اضلال ايدوب آنجق خروج دعواسنده بولنانلره عصبيتك وجودى شرط اعظم اولمسى و كندوسى اصلاً فرومايه‌لردن يتشمه بركيمسه بولنمسى جهتله درعيه شيخى سالف الذكر محمد بن سعودى ظهور جهتنه تشويق وبوواسطه ايله مذهب باطلنى نجد قطعه‌سنده بولنان قبائل عربانه اعلان وتدريس ايتدكدن صكره كندوسى وهابيلك نامنه تشكيل ايلديكى دائرهٔ باطله جمعيتنه مجتهد مقامنده (قاضى) ومحمد بن سعودى (امير وحاكم) طانيتديروب كنديلرندن صكره دخى چوجوقلرينك مقاملرينه توارثاً نائليتلرى امرنده وهابيلرك اتفاق واتحادينى استحصال ايتدى §

اليوم نجد اميرى بولنان عبدالله بن فيصل ، شيخ محمد بن سعود نسلندن وبو قطعه ممالكى اهاليسنه نافذ الحكم اولان قاضيلر دخى عبد الوهاب اوغلى محمد نجدى ذريتندندر §

وهابی مذهبی ظهورندن آز بر زمان اول محمد بن عبدالوهاب مدینهٔ منوره (علی ساکنها افضل التحیه) ده تحصیل علم ایله مشغول ایدی ؛ صلحای علمادن اولان باباسی عبد الوهاب و برادری سلیمان بن عبد الوهاب ایله درسلرینه دوام ایلدیکی مشایخ ، عبدالوهاب اوغلونك اقوال وافعالندن واکثر مسائله نابجا اعتراض ایدیشندن ایلروده اهل سنت علیهنده بر مذهب اتخاذ ایده جکنی تفرس ایدرك ایکیده برده توبیخ و خلقی آکا اتباعدن تحذیر ایدرلردی ، حسیات واقعه‌لری عاقبت تحقق ایدوب زیغ و ضلاله دعوتدن عبارت اولان وهابیلك مذهب باطلنی ابداعله خلقی بو مذهبه دعوت ایدرب جهلهٔ عوامی اغفال واضلال ایچون ائمه دین اجتهادینه مخالفت ومذاهب حقه افرادندن اولان اهل سنت والجماعتی تکفیره قدر جرأت ایلدیکی کبی رسول اکرم (صلی الله علیه وسلم) افندیز ایله انبیاء کرام واولیای ذوی الاحترامه توسلك وقبور شریفهٔ انبیا وصلحایی زیارتك شرك محض اولدیغنه حکم ایتدی §

عبدالوهاب اوغلونك اجتهادینه کوره انبیاء کرام وصلحای ذوی الاحترامه توسل اثناسنده حرف (نداء) استعمالی شرك ایمش ! اللهدن غیری برشیئه استناد ایدلسه یعنی « بکا فلان علاجدن فائده حاصل اولدی ، فلانجه نبی ویا ولی یه توسلدن منتفع اولدم » دنیلسه بو اسناد « مجاز عقلی » دخی اولسه ، استناد ایدنلر مشرك اولورلر ایمش ! §

بو اجتهادی تنویر ایچون عبد لوهاب اوغلونك اتیان ایلدیکی ادله ، اکرچه بر طاقم عبارات مزوره و زخارفه‌دن عبارت ایسه ده نفس وهوایه موافق بوکبی ترهات ایله عوامی اغفال و اضلال ، پك قولای اولدیغندن قبائل عرب محمد بن عبدالوهابك مذهب اخبثنی بلا تردد قبول ایتدیلر وجملهٔ تألیفاتندن اولان کتب و رسائل مندرجاتنه اعتماد ایله علی الاتفاق اهل توحیدی تکفیر ایلدیلر §

مذهب باطل مذكوری قبول ایدن سبکمغزان عربانك عددی چوغالدقده عبد الوهاب اوغلی درعیه امراسنه مراجعت وترویج مافی الضمیر ایچون اعمال لطایف الحیل امرنده صرف مساعی ومفسدت ایتمش وامرای مرقومه دخی تزیید قوت وتوسیع حدود ومملکت فکر استیلاجویانه‌سیله عبد الوهاب اوغلونك مذهبنی قبول ایدوب خلقی اومذهبی قبوله سوق ودعوت وقبولدن امتناع ایدن سکنهٔ بادیه ایله قبائل عرب مشایخنه ارائهٔ سیف سطوت ایلمش اولدیغندن عربان قبیله‌لری علی العموم درعیه امیری امرینه منقاد اولوب بلا معاش عسکر اولدیلر وعبدالوهاب اوغلونك اجتهاد ایلدیکی مذهبی قبول ایتمیانلرك کافر ومشرك اولوب قانلرینك هدر ،ماللرینك مباح ، اوله‌جغنی اعتقاد ایلدیلر §

بو مذهب باطل ١١٤٣ سنه‌سی اجتهاد اولنوب یدی سنه صکره نشر واشاعه ایدلمش و بو حسابه نظراً عبد الوهاب اوغلی ٣٢ یاشنده اجتهاده باشلایوب سکز سنه ظرفنده اکمال واتمام ایتمشدر §

مذاهب اربعه علماسندن عبدالوهاب اوغلونك برادری شیخ سلیمان ایله درس اوقودیغی مشایخ دخی داخل اولدیغی حالده برچوق ذوات اول ملحد بی دین طرفندن یازیلان کتابلرك احکام مندرجه‌سنی ردّ و تخطئه ضمننده متعدد کتابلر ، رساله‌لر ، تألیف و تصنیف ایدوب خلقی ارشاد وایقاضه چالیشدیلر وآیات واحادیث اتیانیله اثبات مدعا ایلدیلر ایسه‌ده بونلرك هپسی وهابیلرك اهل ایمان حقنده تشدید غیظ وکین و عداوتلرینی منتج اولدی §

لاحول ولا قوة الا بالله §

عبدالوهاب اوغلونك ترویج افکارینه خدمت و اجتهاد ایلدیکی مذهب باطلی نشر و تعمیمه غیرت ایدنلرك الك قوتلیسی ، امرای شرقیه‌دن درعیه

اميری محمد بن سعود ایدی ؛ بو حریف بنی حنیفه قبیله‌سی افرادندن مسیلمة الکذابك نبوتنی تصدیق ایلمش اولان حمقای عرب بقیه‌سندندر §

محمد بن سعودك وفاتنــده اوغلی عبد العزیز ابن محمد بن سعود وآنك وفاتنده سعود بن عبدالعزیز بن محمد بن سعود ، جانشین پدر اوله‌رق هر بری دیکرینی مسابقه ایدرجه‌سنه اضلال عربان واغفال قبائل امرنده صرف مساعی ومقدرت ایلدیلر §

محمد ابن عبدالوهابی ، حلقهٔ درسنه قبول ایلمش اولان علمای مدینه‌دن بك چوق مدرسلر عبدالوهاب اوغلونه اشارتله « بوشخص یقینده سالك راه ضلال اولور ، یاخود بونك تشویق و اغراسیله چوق کیمســه‌لر ضلالتده قالور » دیه بر برینه سویلرلر ایدی ، فی الواقع دیدکلری کبی اولدی §

عبدالوهاب اوغلونك بومذهب باطلی اجتهاددن مقصــدی کویا توحید باریده اظهار اخلاص ایدوب چرکاب کفردن رهایاب خلاص اولمق ایمش ! اقوام اسلامیه آلتی یوز سنه‌دنبری شرك اوزره ایمشلر ! بونلرك دیننی مرحمة تجدید ایچون وهابیلك مذهبنی احداث وابداع ایلمش و بودعواسنی { و من اضل ممن یدعو من دون الله من لا یستجیب له الی یوم القیمة و هم عن دعائهم غافلون ، ولاندع من دون الله مالا ینفعك ولا یضرك ، والذین یدعون من لا یستجیب لهم الی یوم القیمة } آیات جلیله‌سیله تصدیق ایتدیرمکه چالیشمشدر §

لکن بوآیات شریفه مآلنده دها برچوق آیتلر اولوب کرك بوراده ذکر اولنان وکرك اطناب وتفصیلدن احترازاً ذکرندن صرف نظر ایدلمش اولان آیات فرقانیه‌نك کافه‌سی مشرکین حقنده نزول ایتمش اولدیغنی تفاسیر شریفه مؤلفلری بالتدقیق بیان ایلمشلردر §

عبدالوهاب اوغلونك ذهاب باطلنه کوره هرکم نبی محترم (صلی الله علیه

وسلم ﴾ افنديدن ويا سائر پيغمبرلردن ياخود اوليا وصلحای اسلافك برندن استغاثه ايتسه ياخود اسمنى ذكر ايلسه ويا بونلرك برندن شفاعت ايستسه ويا هرهانكى برنى ويا ولينك قبر مقدسنى زيارت ايلمش اولسه ، او شخص مشرك اولور ايمش ! سبحانه وتعالى حضرتلرى قرآن كريمده ﴿ مانعبدهم الاليقربونا الى الله زلفى ﴾ قول جليليله اصنامه عبادتدن اعتذار ايدن مشركلرى تعريف وحكايه بيورمشدر ، اهل توسل دخى بوآيت كريمده احوالى حكايت قيلنان مشركلر كبى ايمش ! مشركلر اصنامك خالق الاشيا اولمبوب اشيانك خالقى الله تعالى اولديغنى اعتقاد ايدرلر ايمش ! حتى ﴿ ولئن سألتهم من خلقهم ليقولن الله ، و لئن سألتهم من خلق السموات والارض ليقولن الله ﴾ آيت كريمه لرى آنلرك اعتقادلرينه اشارت اولوب الله تعالى آنلرك كفر وشركلرينه اعتقادلرندن ايچون دكل ﴿ ليقربونا الى الله زلفى ﴾ ديملرندن ايچون حكم ايلمشدركه پيغمبرلرله صلحادن استغاثه ايدنلر ذكر اولنان مشركلرك عينى ايمش ! §

عبدالوهاب اوغلونك بوذهابى هر حالده باطل وبيمعنا و شايان تمسخر واستهزادر ، چونكه مؤمنلر انبياى كرام ﴿ على نبينا وعليهم الصلوة والسلام ﴾ ايله اولياى ذوى الاحترام حضراتنى اله اتخاذ ايتمدكلرى كبى اللهك شريكى اولمديغنى وافراد انبياء واوليانك هر برى بر عبد مخلوق اولوب عبادته قطعياً استحقاقلرى اولمديغنى اعتقاد ايدرلر §

اصنامه عبادتدن اعتذارلرى نصّ قاطع ايله مثبت اولان مشركلر ايسه پوتلرينك خلق اشيايه مقتدر اولمدقلرينى اعترافله برابر الوهيته استحقاقلرينى اعتقاد وبوذهابله پرستش اصنامى اعتياد ايلمشلردر §

مؤمنلر بواعتقاد واعتيادك خلافنى ادعا ايدرك « انبياء واوليانك عبادت والوهيته استحقاقلرى اولمديغنى بيلوب آنلره پرستش وعبادتدن توقى وفقط

اللهك قوللرى ودوستلرى اولديغنى وجناب حق بونلرك بركة وجودلريله قوللرينه رحم و شفقت ايلمكده بولنديغنى اعتراف ايله توسل ايدرلر ، يعنى « ضرر وفائده‌نك خالقى سبحانه وتعالى حضرتلريدر وپرستشه مستحق آندن غيرى براله يوقدر ، هيچ بر نبى ويا ولى ضرر وفائده‌يه عائد برشى خلق وايجاد ايده‌مز ، بونكله برابر خلاق كائنات حضرتلرى نبيلرينك ، ويليلرينك ، صالح قوللرينك بركة وجودلريله عبادينه مرحمت ايدر » ديه اعتقاد ايلرلر §

مشركلرك اعتقادى بويله دكلدر ، مشركلر بونلرك مستحق عبادت والوهيت اولمديغنى بيلدكلرى حالده آنلره پرستش يعنى كمال اعتقاد واعتماد ايله عبادت اصنامه ورزش ايدرلر ؛ بونلرك كفر و شركلرينه لاحق اولان حكم شرعى بو اعتقاد واعتمادلرندندر ، يوقسه { مانعبدهم الاليقربونا الى الله زلفى } ديمليريله كفرلرى ثابت اولماز §

بو تقديرجه عبد الوهاب اوغلونك وآكا تابع اولان دينسزلرك مؤمن موحد اولانلرى اصنامك الوهيت استحقاقنى اعتقاد ايدن مشركين جمله‌سندن عدّ و شما ايتملرندهكى حكم نصل صحيح اوله بيلور ؟ بوقاريده ذكر اولنان و حسب الايجاز ذكرندن صرف نظر ايدلمش اولان آيات بينات قرآنيه‌نك كافه‌سى كفره و مشركين حقلرنده اولوب اهل ايمانك هيچ برفردينه شمولى يوقدر §

اعلم الانبياء افنديمز حضرتلرى بر دفعه [انهم انطلقوا الى آيات نزلت فى الكفار فحملوها على المؤمنين] و بردفعه دخى [اخوف مااخاف على امتى رجل يتأول القرأن بصنعه فى غير موضعه] بيورمشلردر §

صحيح متواتر اولان بو ايكى حديثك ناقل وراويسى عبدالله بن عمر (رضى الله عنهما وعن سائر الصحابة اجمعين) اولوب هر ايكيسنك مآلنه نظراً عبدالوهاب

اوغلونك وآكا تابع اولان هزلەنك ظهور ایدەجکلرینی وکفار حقندە نازل اولان آیات کریمەنك مؤمنلر حقندە نزول ایلدیکنە حمل وتأویل ایلیەجکلرینی مخبردر §

مؤمنلرك توسلی یاخود قبور مقدسەیی زیارتلری موجب شرك اولسە ایدی ، کرك حبیب کبریا وکرك اولیاء وصاحادن اویلە برفعل صادر اولماز ایدی ، علیه الصلاة والسلام افندیمزك { اللهم انی اسألك بحق السائلین علیك } دیە دعا بیوردقلری وبودعایی اصحاب کرامە دخی تعلیم ایدوب موجبیلە عمل ایتملرینی امر وفرمان بیورمش اولدقلری احادیث صحیحە ایلە مرویدر ؛ بوایسە شبهە یوقدرکە توسلدر §

اخبار صحیحهٔ متواترەدندرکە امام علی (کرم الله وجهه ورضی الله عنه) ك والدەسی « فاطمه بنت اسد » وفات ایلدکدە رسول اکرم افندیمز مشار الیهانك نعشنی بالذات قبرە ایندیروب { اغفر لامی فاطمة بنت اسد ووسع علیها مدخلها بحق نبیك والانبیاء الذین من قبلی انك ارحم الراحمین } بیوردیلر وکوزلرینك آچیلمسی ایچون دعا رجاسندە اولان براعمی یە دخی آبدست آلوب ایکی رکعت نماز قیلدقدن صکرە { اللهم انی اسألك واتوجه الیك بنبیك محمد نبی الرحمة یامحمد انی انوجه بك الی ربی فی حاجتی لتقضی ، اللهم شفعه فیّ } نهجیلە دعا ایتمسنی امر ایلدیلر §

آدم (علیه السلام) شجرهٔ منهیەدن اکل وتناول وبعدە اظهار ندامت ایدرك { اللهم بحرمة هذا الولد ارحم هذا الوالد } دعاسیلە توسّل ایلدکدە { یا آدم لوتشفعت الینا بمحمد فی اهل السماء والارض اشفعناك } خطاب عزتی شرفصدور ایتمش وعمر بن خطاب ، عباس ابن عبد المطلب (رضی الله عنه) ە توسّل ایلە استسقا ایلمشدر §

صحابهٔ کرام حضراتی سالف الذکر اعمی یە تعریف بیوریلان دعانی

رحلت نبویه‌دن صکره دخی استعمال ایدرلر ایدی ، بودعاده‌کی « یامحمد » لفظی ایسه حرف ندانك عند التوسل استعمالی مجاز اولدیغنی ایما ایدر §

آثار صحابه وتابعینی جامع اولان کتابلری مطالعه ایدنلر زیارت قبورك ونداء صریح ایله استشفاع وتوسلك مشروعیت استعمالنه دلالت ایده‌جك پك چوق شیلره تصادف ایدرلر §

ابن حجر شرحی حواشیسی مؤلفلرندن مرحوم شیخ محمد ابن سلیمان الکردی ، عبد الوهاب اوغلونك مذهب خبیثی احکامنی رد وابطال ضمننده ومحمد بن عبد الوهابك حیاتنده تألیف کتب ورسائل ایدنلرك الك مشهور ومتبحری اولوب ردیه‌سنك برمحلنده عبد الوهاب اوغلونه خطاباً شویله دیشدر : ای محمد ابن عبد الوهاب ! مسلمانلردن کف لسان ایلمکی سکا نصیحت ایدرم ! بوندن بنم مقصدم اللهك رضاسیدر ، اکر برشخصك اللهدن غیری‌یه اسناد تأثیر ایلدیکنی استماع ایدر ایسه‌ك آکا طوغری‌یی سویله واتیان ادله ایله اقناعه غیرت ایله ! سواد اعظم تکفیر اولماز ، سن سواد اعظمدن بعضسین ، سواد اعظمدن بعضی کفره نسبت صحته دها اقربدر ؛ شاذك شهراه ضلاله سلوك وتبعیتی ممکن اولوب « برکیمسه که آنکچون طوغری یول ظاهر اولدقدن صکره پیغمبر علیه السلامه مخالفت واعتقاد وعملده مؤمنلر طریقندن غیری‌یه تبعیت ایدر ایسه آخرتده بزآنی دوست اولدیغی کفر وارتداده اصرارلرز وجهنمه ایصال ایدرز ، اول جهنم نه قبیح قرارکاه اولدی » مفاد جمیلنی شامل اولان { ومن یشاقق الرسول من بعد ماتبین له الهدی ویتبع غیر سبیل المؤمنین ، نوله ماتولی ونصله جهنم وساءت مصیرا } آیت کریمه‌سی اشبو مسئله‌یه دلالت ایدر §

زیارت قبور فضائلی حقنده ایسه ، احادیث عدیده وارد اولمش واصحاب

كرامله تابعين بنام حضراتی مرقد سعادتی زيارته دوام ايده كلدكاری جهتله بومسئله يه دائر كتب مخصوصه تأليف و تصنيف اولنمشدر §

نداء ايله توسل دخی بو قبيلدندر ، كرك نداء وكرك توسلدن برضرر ترتب ايتمز ، نداء ايله توسل ايديلان ذاته اسناد تأثير اولنور ايسه اوحالده نداء وتوسلك غير جائز اولديغنه حكم اولنور ، افعالدن برفعلك اللهدن غيره اسنادی دخی صحيح اوله بيلور ، فقط تأثيرك هر حالده اللهه اسنادی اقتضا ايدر ، تأثير ، قوله ويا اشيادن برشيئه اسناد اولنمديغی حالده يالكز فعلك اسنادی مجاز عقلی يه حمل اولنه‌جغندن جائزدر ؛ « فلان علاج بكا فائده ويردی . فلان ولی يه توسلم ايشه يارادی ، شو طعام بنی طويوردی ، شو صو بنی قاندردی » ديدكاری كبی !!! بو سوزلر هرهانكی برمسلماندن صادراولسه « آنك اسلاميتی اعتقادينك صحتنه قرينهٔ كافيه اولديغی جهتله » اسناد مجازی‌يه حمل اولنه‌رق اومسلمان تكفير اولنه مز ؛ انتهى §

بومسئله‌لر عبدالوهاب اوغلونك ذهاب باطلنی ردّ وتخطئه‌ده ايراد واتيان اولنان ادلّه‌نك خلاصة الخلاصه‌سی اولوب مفصلات دلائله مطلع اولمق ايستيانلرك اولبابده تأليف ايدلمش اولان كتابلری مطالعه بيورملری اقتضا ايدر ؛ فقط (زبيد) مفتيسی سيد عبد الرحمن الاهدلك حكم افاده‌سنه كوره وهابيلرك بطلانیٔ مذهبلری { يخرج من قبل المشرق يقرؤن القرأن لايجاوز تراقيهم يمرقون من الدين كما يمرق السهم من الرمية سيماهم التحليق } حديث صحيحيله مثبت اولديغندن عبد الوهاب اوغلونك مذهب باطلنی ردّ وتخطئه ايچون برچوق كتاب مطالعه‌سنه دخی حاجت يوقدر §

سيماهم التحليق ، قول شريفنده ، خروج ايده‌جكاری خبر ويريلان طائفه‌نك وهابيلردن عبارت اولديغنه دلالت واضحه وصريحه واردر §

وهابی مذهب باطلنی قبول ايدنلرك باشلرينی طراش ايتملری عبدالوهاب

اوغلونك اجتهاد ایلدیکی مسائلك الك اهمیتليسى اولمغله وهابيلرك كافه‌سى مطروش ایدیلر ، بوایسه خوارج ومبتدعه فرق ضاله‌سندن هیچ برطائفه‌ده كورولوب ایشیدلمامشدر §

برقادینك محمد بن عبد الوهابى اسكات ایلدیکی — عبد الوهاب اوغلى ، وهابى قادینلرینك دخى مطروش بولنملرى اقتضا ایده‌جكنى امر ایدردى ! بركون وهابى مذهبنه دخالتى آرزو ایدن نسواندن برينه باشنك صاچلرينى كسوب ارككلر كبى طراش اولمسى امرينى ويردكده ، قادين سر آغاز جواب اولوب « افندى ! سن قادینلرك مطروش بولنملرينى امر ایدرسين ! لكن قادینلرك صاچلرى زينت نسوانيه‌نك الك مقبول ومعتبريدر ! صقالك اركككلر ايچون زينت ذكوردن عد اولنديغى كبى !!! » ديمش وابن عبدالوهاب { فبهت ... } حكمنجه اعطاى جوابدن اظهار عجزله سكوت ايلمشدر §

عبدالوهاب اوغلونك اجتهاد ایلدیکی مذهب ، قابل عدّ واحصا اولميه‌جق برطاقم عقايد شنيعه‌يى جامع ايسه‌ده اول ملحد بى دينك اصل الاساس ضلالتى اوچ مسئله‌يه انحصار ایدر §

١ مسئله — عمل ايماندن برجزء اولمق وتكاسلاً اوقات مفروضه‌دن بر وقتك نمازينى ترك ايتمش وبخلا برسنه‌نك ذكاتنى ويرمامش اولان برشخصك كافر اوله‌جغنه وحتى دمنك هدريتيله مالنك سائر وهابيلره حلال اولديغنه اينانمقدر §

٢ مسئله — ارواح انبياء واوليادن توسل ايله استغاثه واستشفاع جائز اولمديغنى وحق تعاليدن ماعدايه التجا ايلمك شرك محض اولديغنى بيلوب دلائل شريف قرائتنى ترك ايلمكدر §

٣ مسئله — اموات اوزرينه طرح قباب ايله ايچلرنده قنديل ياقمق وصدقه نذر ايتمك ديناً جائز اولمامقدر §

وهابيلرك حرمينی استيلا ايتدكلری اثناده صلی الله عليه وسلم افنديزك مرقد شفاعت مرصد عليه‌لرينی محيط اولان قبهٔ سعادتدن ماعدا كافهٔ اصحاب كزين واهل بيت كرام واولياى عظام حضراتی مزارلری اوزرنده‌كی قبه‌لری كاملاً هدم وتخريب ايتملری ذكر اولنان مسائل ثلاثه‌يه اولان اعتقادلرندن ايدی ، اولوقت قبهٔ سعادتی بيله هدمه چاليشديلر ايسه‌ده بوكا جسارت ايتمك ايستيانلرك هربری بر كونا بليه‌يه كرفتار اولدقلرندن ايفای مافی الضميره موفق اوله‌مديلر §

مدينهٔ منوره‌يی اله كچيردكلری صرده‌ده رئيسلری اولان شخص اهالی‌يی بريره طوپلايوب اهل مدينه‌نك دينلری وهابيلرك استيلاسيله رهين كمال اولديغندن الله تعالی كنديلرندن خوشنود اولديغنه وآباء واجدادلری شرك اوزرينه وفات ايلمش اولدقلرندن آنلرك ديانت باطله سنه ميل و رغبت ايدلميوب بونلرك علی العموم كفرله ياد ايدلمسی لازم كلديكنه و مواجههٔ سعادتده سابقی وجهله طوروب استشفاع ايدلمك غير جائز اولديغنه دائر طويل الذيل برنطق ايراد ايتمش و امامليری محمد بن عبد الوهابك اجتهادی اوزره مواجههٔ شريفه اوكوندن كچيلوركن هيچ طورميه‌رق « السلام علی محمد » ديمك كافی اوله‌جغنی علاوهٔ مقال ايلمش ايدی §

وهابيلرك برفرقه‌سيده مسجدالحرامی تحت محاصره‌يه آلوب (وهابيلرك استيلای ممالكه قيامی) بحثنده بيان اولنه‌جغی اوزره سكنهٔ كرامنه مدت‌مديده « كدی ، كوپك ، كوكرجين ، اوت ، آغاج ياپراغی » كبی شيلر يديرديلر §

بوخائنلر بتون اهل سنت والجماعته معاذ الله كافر نظريله باقوب مالل‌ربنك حلنه ذاهب اولدقلرندن وبوعقائد باطله يغما كران عربانك مشربنه خوش

كلدیكندن وهابیلك مذهبی مار البیان مقالەدە كوستردیكی وجهلە فوق العادە برسرعتلە منتشر اولمش وجسیم برجمعیت پیـدا ایدوب شرارۂ شرّ مفسدت وضلالتلری جزیرة العربك هر نقطەسنی آتش دهشت ایچندە براقمش ایسەدە جنتمكان سلطان (محمود) خان ثانینك زمان قهرمانیلرندە جمعیتلری پریشان وبقیة السیوفی دخی بلدەلرینە كریزان اولمشدر §

نجد اهالیسی الآن وهابی المذهبدر §

رؤسای وهابیەدن عبد العزیز بن مسعود (١٢١٠) سنەسی مكۀ مكرمەیە مباحثات دینیەدە بولنمق ایچون كندی مذهبی علماسندن برقاچ كیمسە كوندرمش ایدی ، انعقاد ایدن مجلس علمدە فساد عقیدەلری كندی اعترافلریلە رهین ثبوت اولوب كیفیت كندی مبعوثلری طرفندن عبدالعزیزە تقریر وقطمیر یازلمش ایسەدە عبد العزیز حقی قبولدن اعتراض ایدرك سالك اولدیغی طریق ضلالتدە قالمشدر §

وهابی علماسنك علمای مكەیە تصدیق ایتدیرمك ایستدكلری مسائل دینیە فروعی یكرمی مادەیە قدر بالغ اولور ایسەدە بومادەلرك اصلی آتی الذكر مسائل ثلاثەدن عبارت قالوركە بواوچ مسئلە یوقاریدە دخی ذكر اولنمش ایدی §

عبدالوهاب اوغلی برنجی مسئلەنك یعنی عملك ایماندن جزؤ اولمق اعتقاد فاسدینك امام احمد بن حنبلك اجتهادینە توفیق اولندیغنی ادعا وبوسایەدە ترویج مرامە مزید غیرت واعتنا ایلدی ایسەدە حضرت امامك اقوالی مضبوط وكتب مدونەدە منقول اولدیغی جهتلە مكە علماسی بونسبتك حكمی اولمدیغنی امتحان ایچون مكەیە كوندرلمش اولان وهابی علماسنە تصدیق ایتدیردیلر §

وهابی مبعوثلری ایكنجی مسئلەنك حكمنی یعنی اللهدن غیریدن استمداد واستشفاع ایلە دعا جائز اولمدیغنی اثبات ایچون « اهل مكە اللهە دعا ایدركی

حسنین جامع شریفیدر

رسول اکرم وابن عباس ایله معلاده مدفون اولان شیخ محجوبه توسل ایدرك (یارسول الله ! یامحجوب ، یاابن عباس) دیه ندا ایدرلر ، حالبوکه امامز عبدالوهاب اوغلونك اجتهادینه کوره « لااله الاالله محمد رسول الله » دیوبده اللهك غیری یه دعا ایدنلر کافر اولوب بونلرك مال و دمی حلالدر » دیدیلر ایسه‌ده « یوق ، یوق زیارت قبور مشروع اولوب عبـدالوهاب اوغلونك ذهابی کبی باطل دکلدر ، زوارك اهل قبوره توسلی کندیلرینه عرض پرستش وعبادت فکریله دکل ، اصحاب قبور واسطه‌سیله الله تعالی حضرتلرندن استمداد ایتمکدر ، بوایسه جائزدر » جواب صوابنی آله‌رق سکوت ایلدیلر ایدی §

اخطار — شیخ محجوبك اسمی سید عبد الرحماندر ، علوم ومعارفده عصرینك وحیدی ایدی ؛ (۱۲۰٤) سنه‌سی وفات ایدوب معلا مقبره‌سنده تهیه ایدیلان قبره دفن اولنـدی ؛ قبری الآن معروف اولوب زوار زیارت ایدرلر ؛ انتهی §

علی القاری مرحوم توسـلك مشروعیتنی اثبات ایچون مناسـکنده دیمشدر که : { یبتغون الی ربهم الوسیلة } آیت کریمه‌سنده‌کی { وسیله } قول شریفندن مقصد حضرت پیغمبردر ، دیدیلر ، بوصورتده حضرت پیغمبره وسائر انبیا ایله اولیا وصلحایه توسلك جوازی ثابت اولور ، اکر وهابیلرك اعتقادلری اوزره اللهك غیره توسل شرك و کفر اولمق لازم کلسه ، اهل صلاتك علی العموم کافر اولمسی اقتضا ایدرکه « بومسئله حکمنك » سلیمان کردینك دیدیکی کبی وهابیـلره دخی شمولی واردر ، زیرا هرحالده بر مسلمان نماز قیلسه قعدهٔ اولی وثانیه‌ده { ایها النبی ورحمة الله } دیه دعا ایدر §

توسل وزیارت اهل قبوردن مقصد انتفاعدر ، چونکه ارواح عین مرایا اولوب یکدیکره منعکس اولور ؛ هرکیم اهل قبوردن برینـه متوجه اولوب توسل ایتسه ، صاحب قبرك روحندن زائرك روحنه انعکاس فیض ایدر ، زائر

ايله مزورلك هانكيسى كمالى ايسه كمالسز اولانى ضررلى چيقار ، يعنى زيارت اولنان قبرك صاحبى كمال جهتنده زائردن نقصان ايسه زائر منقبض اولور ، اوائل ظهور اسلامده زيارت قبورك تحت ممنوعيته آلنمسنك حكمتى بوايدى ، چونكه اصحاب قبورك همان كافه‌سى اهل جاهليه‌دن ايدى ، وقتا كه زمان اسلام امتداد واهل ايماندن بعضيلر ارتحال ايتدى ، واقف خفاياى حكم (صلى الله عليه وسلم) افنديمز حضرتلرى زيارت قبوره مساعده بيورديلر ، بومسئله‌دن ايسه وهابيلرك « زيارت قبور جائز دكلدر » ديدكلرينك بطلانى ظاهر و { ومن حج فزار قبرى بعد وفاتى كان كمن زارنى فى حياتى } حديث شريفى حكمنجه حضرت پيغمبرى زيارتك وجوبى ثابت اولور §

وهابى مبعوثلرى اوچنجى مسئله‌نك صحت حكمنى ادّعاده اصرار يعنى جامع ومساجدلك وبالخاصه مسجدالحرامك سرج وقناديل ايله تزيينى ومزارلر اوزرينه طرح قباب ايدرك قبورك زيارتى جائز اولمديغنى درميان ايله ابوهريرة صحابيدن منقول اولان { لعن زائرات القبور والمتخذين عليها المساجد والسرج } حديث شريفنى مقام دليلده اتيان وتذكار ايدرك سوزلرينى عصر سعادتده بويله شيلرك اولماسيله اثبات ايتمك ايستديلر وتنوير مدعاضمننده { من احدث فى امرنا هذا ماليس منه فهو رد } حديثنى نقل ايله زيارت قبورده برفائده متصور اولمديغنى سويلديلر ايسه‌ده علماى مكه طرفندن ايكنجى مسئله‌يه اعطا قلنان جواب تكرار ايدلديكندن ملزم اولديلر §

وهابيلرك استيلاى ممالكه قيامى — عبدالوهاب اوغلى اهل ايمانى تكفير ايچون ابداع ايلديكى مذهب باطل احكامنى نشر ايدرك خلقى اومذهبه دعوت امر مستكرهنه قيام ايله قبائل شرقيه‌يى كاملاً اله آلمش وبوواسطه ايله نزعة اميرينك دائرۀ شقاوتنى توسيع ايدوب بالاخره قطعۀ واسعۀ يمانيه وحجازيه‌يى دخى امير مرقومك حوزۀ تصرفنه ادخال و حدود خباثت آلود وهابيه‌يى

شامه يقين برنقطه‌يه ايصال ايلمش اولديغندن درعيه اميرينك استيلا ايلديكی ممالكك براوچی (مزيريب) ه قدر وارمش ايدی ؛ وهابيلر حجاز قطعه‌سنی تلويث ايلدكلری صره‌ده «يعنی ١٢١٠ سنه‌سی خلالنده» عبد الوهاب اوغلی مكهٔ معظمه‌يه علما نامنده برقاچ زنديق كوندروب يالان طولان ايله حرمين علماسنك اعتقادينی افساد ايتمك ايستدی ايسه‌ده ، بوحريفلر حرمينه واصل اولوب علمای اهل سـنته معتقدات باطلهٔ خبيثه‌لرينی بيلديرملريله علماء كرام حرمين آنفاً بيان اولنديغی اوزره حجج قاطعه وبراهين مقنعه ايله رد ايلديلر §

وهابيلك مقاصد كاسده وعقائد فاسده‌سنی ترويج زعم خائنانه‌سيله قلبكاه جسم جسيم اسلاميته كوندرلمش اولان زنديقلرك علمای حرمين طرفنـدن اتيان اولنان ادله‌يی مدافعه‌ده اظهار عجز ايله محجوب وشرمنـده اولديغی وبناء عليه سكنهٔ حجازيه بيننده وهابيلرك معتقداتی مكفراتدن عبارت بولنديغی رهين ثبوت اولدقده مكهٔ مكرمه قاضيسی حضورنده عبد الوهاب اوغلونك مذهبی باطل وبومذهبه داخل اولانلرك كافر اولديغنی متضمن برحجت يازيلوب اعلان اولندی ، بوذكر اولنان حجت يازيلورايكن وهابی علماسی دخی موجود ايدی §

بوواقعه ١١٦٥ سنه‌سی ارتحال ايدن شريف مسعود بن سعيد بن سعد بن زيدك زمان امارتنده ايدی §

شريف مسعود محكمه‌دن ويريلان حجت اوزرينه علماء نامنده اولان سالف الذكر ملحدلری حبس وتوقيف ايلديسه‌ده بالاخره بعضيلری فرار ودرعيه اميری نزدنده قرار ايله وقوعحالی عرض وحكايت وحرمين علماسـندن كوردكلری مدافعهٔ حكيمانه‌يی تعريف ايله مكه‌ليلردن شكايت ايلدكلری جهتله وهابيلرك حرمين اهاليسی حقنده كی غيظ وكينلری آرتدرق وهر ايكی طرف

یکدیکری علیهنده استعمال سیف وسنانه قالقیشەرق مکه امیری وهابیلرك حجاجنی قبول ایتمامکله برابر درعیه امیرینه عرض تبعیت ایلمش اولان قبائلی تحت اطاعته آلمق ودرعیه امیری دخی امرای مکه اطاعتنده بولنان قبیلەلری کندی اطاعتنه جلب ودعوته یول بولمق تشبثاتنه قیام ایلملری اوزرینه بیك ایکیوز بش سنەسی شریف غالب بن مساعد بن سعید بن سعد بن زید ایله وهابیلر بیننده برنجی دفعه اولەرق برحرب وقوعبولدی وبوحرب بعضاً مکیلر وبعضاً وهابیلر مغلوب اولمق اوزره مکه اهالیسیله وهابیلرك آرەسنده ایکیده برده مقاتله وقوعنی وهرایکی طرفدن نفوس کثیره ضیاعنی منتج اولدی §

صکرەلری وهابیلرك قوت وشوکتلری ازدیاد وظلم وتعدیلری اشتداد ایتمکله مکه امیری اطاعتنده اولان قبائل وعربانك همان کافەسی عبدالوهاب اوغلونك مذهبنی قبول ایله درعیه امیرینه عرض مطاوعت ایتمش وبناءً علیه درعیه امیری وهابیلردن برفرقه تفریقیله طائف بلدەسنی ضبط واستیلایه سوق ایلمش ایدی . بوفرقهٔ رزیله ١٢١٧ سنەسی ذی‌القعدەسنده طائف قلعەسنی ضبط واستیلا واهالیدن اله کچیردکارینی چولوق چوجوق دیمیوب علی‌العموم قتل وهلاك ایلدیلر [١] §

وهابیلرك بوفرقهٔ رزیلەسی نائل اولدقلری موفقیته اغتراراً مکه‌یه دخی هجوم ایتمك ایستدیلر ، فقط زمان موسم حج اولوب شام قافلەلریله قوافل سائره حجاجنك مقابله ایدەجکاری ملحوظ اولمسنه وبویله برجمعیته مقابله ، وهابیلر ایچون غیر ممکن بولنمسنه بناءً او فکردن کچەرك حجاجك عودتنه دکین طائفده قالوب بعده مکه‌یی استیلا تصوریله حرکت ایلدیلر ایدی §

---

[١] طائفلیلرك نسوان واطفالی دخی مقتول اولوب بونلردن پك آز کیمسه قورتیله بیلمشدر ، بو وقعەنك تفصیلی (تاریخ وهابیان) نام اثرمزده یازلمش اولمغله استك ایدنلرك مطالعه بیورملرینی توصیه ایدرز .

بو خبر اهل مكه‌یه واصل اولدقده مقابله‌یه كافی عسكری اولمدیغی جهتله شریف غالب جده‌یه عزیمت وطائف وقعهٔ جگرخراشنه كسب وقوف ایدن اهالی وهابیلرك مكه اهالیسی حقنده دخی قتل عام معاملهٔ غیر لایقه‌سنی روا كوره‌جكلرینه ذهابله اهل مكه ایچون طالب آمان اولمق اوزره وهابی فرقهٔ رزیله‌سی قوماندانلغنه مبعوث مخصوص كوندرمك تشبثنه مراجعت ایلدیلر ؛ تشبثات واقعه‌لری مثمر اوله‌رق فرقهٔ مذكوره قوماندانی مكه اهالیسنه اعطای آمان وبیك ایكیوز اون سكز سنه‌سی محرمنك سكزنجی كونی حشرات وهابیه‌یی استصحاباً اول شهر مقدسه القای لوث وجود ایله خلقی كریان ونالان ایدرك اون درت كون قدر زعملرنجه اهالینك ایمانلرینی تجدید وزیارت قبور وتوسل كبی عنـدلرنده شرك عد اولنان معتقدات اسـلامیه‌دن تحذیر ایله هر برینه آیری آیری توبه وبردكـدن صكره شریف غالبی بالمقاتله دردست ایچون عمومیتله جده‌یه كیتدیلر ، فقط جده اهالیسی داخل حصاردن مدافعه‌یه اهتمام وحشرات مرقومه‌نك پك چوغنی قتل واعدام ایلدكاری جهتله جده‌یی ضبط واستیلادن قطع امید ایله مكه امارتنی شریف غالبك برادری شریف عبدالمعینه توجیه وبلدهٔ مقدســه‌یی شریف غالب طرفلیلرندن محافظه ایچون مقدار كافی وهابی عسكری تعیین ایدوب ورودلرینك سـكزنجی كونی درعیه‌یه عودت ایلدیلر §.

شریف عبدالمعینك بو امارتی قبولدن مقصدی مكه اهالیسنی اشرّای وهابیه مضرتندن محافظه ایتمك ایدی §

شریف غالب وهابیلرك عودتندن ٣٨ كون صكره جده والیسی شریف پاشا ایله عساكر موجوده‌یی استصحاباً مكه‌یه عودت ومحافظه ایچون براقیلمش اولان وهابیلری طرد وتبعیدامرنده ارائهٔ سیف سطوت ایدوب زمام امارتی تكرار اله آلدی ایسـه‌ده وهابیلر محاربات كثیره‌دن صكره طائفك هر طرفنی

ضبط ایله اوراسنی (عثمان المضایقی) یه توديع ایتمش و عثمان المضایقی موجود معیتی اولان وهابیلر ایله بلدتین مبارکتین اطرافنده و شریف غالبك تحت اطاعتنده اولان قبائل افرادینی دخی مقاتلات شدیده ایله دائرهٔ تبعیتنه ادخال ایلمش اولدیغندن بیك ایکیوز یکرمی سنه‌سی مکهٔ معظمه اهالیسنی محاصره واول بلدهٔ مسعوده‌نك هرطرفنی احاطه ایدوب طرق وموارددی قطع ایلدی §

بومحاصره اولقدر امتداد وقحط وغلا اول درجه اشتداد ایتدیکه اهالی محاصره‌نك صوك کونلرنده لحوم کلاب اکلیله دفع جوع ایدرلردی §

شریف غالب مکه اهالیسنك جانلرینی تأمین، وهابیلر ایله مصالحه‌دن بشقه، برچاره ایله ممکن اولمدیغنی آکلایجه عثمان المضایقی‌یه مبعوثلر ارسالیله تکلیف مصالحه و « مکه امارتی ینه کندنده قالمق ، مکه اهالیسی حقنده و هابیلر طرفندن معاملهٔ رفقیه ارائه اولنمق » کبی بعض شرائط معقوله‌ایله عقدمعاهده ایدوب ١٢٢٠ سنه‌سی ذی‌القعده‌سی اواخرنده مکهٔ معظمه شهرشهیرمبارکنی تسلیم ایتدی §

وهابیلر مکه‌یی الده ایتدکدن صکره مدینهٔ منوره‌یی دخی ضبط واستیلا ایله خزینهٔ نبویه‌یی غارت و اهالی حقنده بر طاقم ذکری مستهجن افعال غیر لایقه‌اجرا ایدوب بعده (مبارك بن‌مضیان) اسمنده برینی مدینه حاکمی نصب وتعیین ایله درعیه‌یه چکلدیلر §

وهابیلرك بلدتین محترمینی اله کچیردکدن صکره حرمین اوزرنده‌کی حکملری یدی سنه قدر امتداد ایتمکله بومدت ظرفنده مصر وشام محمللرینی مکه‌یه‌قبول ایتمدیلر وکعبهٔ معظمه‌یه « قیلان » دنیلان سیاه شیاقدن ایکی ستاره کیدیردیلر ، فقط خلق آنلرك دینی استکراهله دخالتی قبولدن امتناع ایدرلر وبونلرده نارکیله استعمالنی یساغ ایدوب ایچن اولورسه فنا حالده تکدیر وتعزیر ایلرلردی §

دولت ابد مدت عليه سنين مذكوره خلالنده محاربات خارجيه ومناقشات داخليه ايله مشغول اولديغندن قطر حجازه عساكر عثمانيه سوقيله وهابيلرى تأديب وتنكيله اختلاس زمان ايده مامش و١٢٢٦ سنه سى وهابيلرك شقاوتى دائرهٔ تحملى تجاوز ايتديكندن مصر واليسى محمد على پاشا اولقوم شومك تأديب وتنكيلنه مأمور بيورلمش ايدى ؛ صادر اولان فرمان پادشاهى اوزرينه بر قول اوردو تشكيل و قوماندانسنى اوغلى طوسون پاشايه احاله وتفويض ايدوب سنهٔ مرقومه رمضاننده مصردن چيقاردى §

طوسون پاشا ينبع البحره واصل و اشراى وهابيه نك تحت استيلاسنده اولان (ينبع) قلعه سنى ضبط واستملاك شرفنه نائل اولوب (جديده) طريقيله مدينهٔ منوره يه متراهى اولدى ايسه ده (صفرا) وادسيله جديده بوغازى آره سنده و ١٢٢٧ ذى الحجه سى خلالنده بيوك برمقاتله ايدوب فنا حالده مغلوب اولدى §

بو محاربه ده بالذات طوسون پاشايه برضرر اصابت ايتمدى ايسه ده معيتنده بولنان اوردوى همايون مصريه دن پك آز كيمسه قورتيله بيلدى ايدى §

مغلوبيت واقعه محمدعلى پاشانك عرق غيرت وشجاعتنى تحريك ايتديكندن بيوك برقول اوردو دها تشكيليله قوماندانسنى بالذات درعهده ايدرك ١٢٢٧ سنه سى جانب حجازه عزيمت ايلدى §

محمدعلى پاشانك قوماندانسنده اولان اوردوى همايون مصريه ده ١٨ طوپ ايله ٣ عدد خمبره وپك چوق جبه خانه وار ايدى §

اوردوى مذكورك بر فرقه سيده سنهٔ مذكوره شعباننده صفرا وجديده بوغازلرنى وشهر رمضان حوالنده دخى كذركاهلرينه مصادف اولان سائر قريه لرى بلا محاربه ضبط واستملاك ايلديلر §

بو موفقيتده عسكردن زياده پاره ايله ايش كورولمش يعنى شريف غالبك

ترتيب وتصويبى اوزرينه مشايخ عربه مقدار كافى ريال كوندرلمك صورتيله مواقع مذكوره ايادىٔ وهابياندن بلاحرب ومقاتله نزع واسترداد ايدلمشدر §

بو يولده صرف ايديلان نقود نا معدوددن يوز بيك ريال « حرب » قبائلى عربانك شيخ المشايخنه واون سكز بيك ريال دخى قبائل مذكوره شيخلرينه ويريلوب اقتضا ايدنلره ده معاشلر، صره‌لر تخصيص قيلنمش ايدى §

بو مخادعهٔ حربيه شريف غالبك ترتيبى اولوب اكر طوسون پاشا دخى شريف غالب ايله مخابره‌يه تنزل ايلمش اولسه ايدى قوجه بر اوردوئى غائب ايتمامش اولور ايدى §

شريف غالب صورت ظاهرده اكرچه وهابيلره تابع ايديسه‌ده حرمينك وهابيلردن نزع واستردادى اقدم آمالى اولمق حسبيله تشبثات واقعه‌سى صميمى ايدى §

محمد على پاشا مرحوم اعمال دسايس الحيل ايدرك واوردوى همايوندن هيچ بر ضايعات ويرميه‌رك سنهٔ مرقومه ذى القعده‌سى اواخرنده مدينهٔ منوره‌يى استرداد ايدوب كيفيتى دربار شوكت قراره عرض اولنمق اوزره مصر حكومتنه بيلديردى §

حكومت مصريه بوخبر ساره اوزرينه اوچ كون اوچ كيجه اجراى شهر آيين ايتديلر ودرسعادت ايله بلاد اسلاميه‌يه تاتارلر چيقاروب اعلان مسرت ايلديلر §

اوردوى همايون مصريه‌نك برفرقه‌سيده جده طريقيله مكهٔ معظمه‌يه سوق اولنمش ايدى، بوفرقهٔ غالبه ١٢٢٨ محرم الحرامى اوائلنده جده‌يه مواصلت وهمان مكهٔ مكرمه‌يه توجيه وجههٔ عزيمت ايدوب شريف غالبك تدابير خفيه‌سى اوزرينه بلدة الحرامى بلا حرب ضبط ايلديلر؛ چونكه فرقه

مصریه‌نك جده‌یه وصول خبری مکه‌یه منتشر اولدقده اشرافی وهابیه قومندانلریله برابر فرار وهر بری برطاغ تپه‌سنه التجا ایله قرار ایلمش ایدی ؛

وهابیلرك امیری سعود بن عبد العزیز ۱۲۱۷ سنه‌سی حج ایچون مکهٔ معظمه‌یه کیدوب بعد الحج طائفه چیقمش وبرمدت صکره درعیه‌یه عودت ایلمش اولدیغندن درعیه‌یه وصولنه دکین مدینهٔ منوره‌نك فرقهٔ مصریه طرفندن ضبط واسترداد اولندیغنه واقف اوله‌مامش ایدی ؛ وقتاکه درعیه‌یه واصل اولدی مدینهٔ منوره‌نك ومتعاقباً مکهٔ معظمه ایله طائفك استرداد اولندیغنی خبر آلوب الخبار حیف اتدی وفرقهٔ مصریه‌نك مکهٔ مفخمه‌یه وصولنده طائف والیسی (عثمان المضایفی) عساکر وهابیه‌یی استصحاباً فرار ایلدیکندن طائف پرانلی عوری دخی بلاحرب ومقاتله اله کیرلوب دربار شوکتقراره عرض واشعار وبلدتین مبارکتین آناختارلری دخی مأمورین مخصوصه‌یه تودیعاً ارسال وتقدیم ایلمشدی ؛

محمد علی پاشانك باب عالی‌یه کوندردیکی تحریرات مفصله‌ده وهابیلرك قطعهٔ حجازیه‌ده حکم وتسلطلری بالکلیه زائل برفقره وار ایدی ؛ پادشاه عنایت موفور فقرهٔ مذکوره مطالعه‌سیله رهین حظوظ وسرور اولوب پاشای مشار الیهك خدمت واقعه مشکوره‌سنی تقدیر وتشریفات متوالیه ایله برابر احوال حجازیه‌نك تنظیم واصلاحنی دخی کندیلرینه احاله وتفویض بیوردقلرندن پاشای مشار الیه اولبابده زیور بخش سطور اولان فرمان جهان مطاع پادشاهی یه امتثالاً سنهٔ مرقومه شوالی خلالنده جانب سنی المناقب حجازه تصمیم عزیمت وهمان حرکت ایلدی ؛

بو صره‌ده شریف غالب طائف شهرینی ضبط واستیلا ایله اهالیسنی قتل عام ایدن وهابی فرقهٔ باغیه‌سی قومنداننی (عثمان المضایفی) یی دردست ومأموره‌سیله

مشغول ایدی ، عاقبت اله کچیروب مغلولاً مصره کوندردی واوراده توقیف ایدلمیه‌رك استانبوله کوندرلدی §

محمد علی پاشا مکهٔ معظمه‌یه وصولنده شریف غالبی درسعادته کوندروب برادر زاده‌سی شریف یحیی بن سرور بن مساعدی کرسیٔ امارته اقعاد و(١٢٢٩) محرمنده اله کچیریلان (مبارك بن مضیان) ی بلا تأخیر استانبوله ارسال ایلمش ایدی §

مبارك بن مضیان ؛ وهابیلر طرفندن مدینهٔ منوره امیری تعیین قلنان شخص خبیث بی اذعان اولدیغندن کوکسنه یافته یاپشدیریلوب استانبولك هرکوشه‌سنده تشهیر ایدلدکدن صکره طائف قوماندانی عثمان المضایقی ایله برلکده باشلری کسیلوب جانلری جهنمه کوندرلدی ، فقط شریف غالب غایت اعزاز و احترام ایله سلانیکه اعزام قلنمش و (١٢٣١) سنه‌سی وفات ایتمکله نعش غفران نقشی احتفالات فوق العاده ایله دفن ایدیلوب قبری اوزرینه برده قبه طرح اولنمشدر [١] §

وهابیلر حرمین محترمین حدودندن طرد وتبعید ایدلدکدن صکره « تربه ، بیشه ، بلاد غامد ، زهران ، بلاد عسیر » طرفلرنده بولنان بقیة السیوفی دخی دفع وتنکیل ایچون برفرقه عسکر سوق اولنمش ایدی ؛ (١٢٢٩) شعباننده پاشای مشار الیه دخی مکه‌دن حرکت ودیار مذکوره حدودینه مواصلت ایله اشقیای و هابیه‌نك اکثریسنی قتل و تدمیر و برطاقمنی در زنجیر ایتدکدن ودیار مذکوره قرا وقصباتنی یاقوب ییقدقدن صکره ینه مکه‌یه عودت و (١٢٣٠) رجبنه دکین اقامت ایدوب بعده اوغلی حسن پاشایی مکه والیسی تعیین ایله شهر مکه‌دن نهضت ورجب شریفك اون بشنجی کونی مصره

[١] شریف غالبك مدت امارتی یکرمی آلتی سنه‌در .

مواصلت ايتمش و بو حسابه كوره « ۱۹ » آى قدر حجاز قطعه سنده سير وسياحت ايلمشدر §

وهابيلرك رئيس شقاوت انيسى اولان سعود بن عبدالعزيز (۱۲۳۹) جماذى الاوليسى حلولنده وفات ايتمكله اوغلى عبدالله بن سعود جانشين پدر اولمش وبقية السيوف اشقيا دخى حجاز وعسير ممالكندن چكيلوب درعيه امارتنى درعهده ايدن عبدالله بن سعوده التجا ايلمش اولمنسه بناءً محمد على پاشا مصره وصولنده اوغلى ابراهيم پاشانك قوماندانسنه برفرقۀ مصريه توديعيله عبدالله بن سعود اوزرينه سوق ايتدى ايدى §

ابن سعود اگرچه اقدمجه طوسون پاشا ايله بالمخابره درعيه امارتى عهده‌سنده ابقا ايدلمك شرطيله عرض مطاوعت ايدرك اويولده برمعاهده عقد ايلمش ايديسه ده محمد على پاشا بومعاهده يى قبول ايتمامش ايدى §

ابراهيم پاشا فرقه‌سى ۱۲۳۱ سنه‌سى اواخرنده مصردن حركت و۱۲۳۲ سنه سى اوائلنده درعيه بلده‌سنه مواصلت ايتمش وعبدالله بن سعود دخى معيت موجوده‌سيله استقبال ايلمش اولديغندن بينلرنده حروب كثيره ومقاتلات عديده وقوعندن صكره ۱۲۳۳ ذى القعده‌سنده عبدالله بن سعود دردست ايدلدى §

سعودك اسارتيله برابر درعيه‌نك الده ايدلديكى مصره منعكس اولنجه قلعه‌دن يوز پاره طوپ آتيلوب اعلان مسرت ايديله‌رك ويدى كون يدى كيجه اجراى شهر آيين ودكاكين وازواق انواع اقمشه ايله تزيين اولندى §

محمدعلى پاشانك امر تنكيل وهابيانه فوق العاده اهميت ويرديكنى وبويولده حسابسز پاره‌لر صرف ايلديكنى روايت ايدرلر §

عبدالله بن سعود دردست ايدلديكى وقت اعاظم وهابيان ايله برابر مصره

كوندرلمش ايدى . مصريلر هيكلى بالائى ترتيبله اوزاقى برمحلدن استقبال وهر برينى بر هجين دوه سنه اركاب ايله ١٢٣٤ محرمنده سواد قاهرهٔ مصره ادخال ايلديلر §

بو آلايك سير و تماشاسنده بولنان اهالى نامعدود و شراب سرور ايله جمله سى بيخود ايدى §

محمد على پاشا عبدالله بن سعودى كمال بشاشت واحترام ايله قبول ايدوب برطرفه اوتورمسنى اشارت وصورت آتيه اوزره محاوره يه مبادرت ايلدى §

پاشا — چوقجه اوغراشديكز !

ابن سعود — الحرب سجال !

— اوغلم ابراهيم پاشايى نصل كورديكز ؟

— محاربه‌ده شجيعانه بر صورتله ابراز اهليت و دسايس الحيل اجراسنده امكانك مساعده سى قدر غيرت ايتدى ؛ آكا مقابل بزده چاليشدق وامر مدافعه و محاربه‌ده ذره قدر قصورده بولنمدق ايسه ده الهك ديديكى اولدى !!

— تأسف ايتمه . بونك ايچون ذات عالى پادشاهيدن رجاى عفوده بولنه‌جغم !

— قدر ، نه ايسه او ظهور ايدر !

— او چكمجه‌يى برابركده كزديرمنك سببى ندر ؟

— بابامك حجرهٔ نبويه‌دن اخذ و غصب ايلديكى اشياى نفيسه‌يى قويدم ؛ تا پادشاهمزه عرض ايلمكچون !

(پاشانك امرى اوزرينه بو چكمجه آچيلوب ايچنده اولان اشياى معاينه كوزدن كچيرلدى . اشياى مذكوره كورلدكى صورتده محمد علينك اربع قيمته

مصحف شريف ايله غايت بيوك قطعه‌ده ٣٣٠ عدد اينجو وبرعدد بيوك زمرد حبه‌سندن وبرطاقمده قنديل تعليقنه مخصوص آلتون زنجيرلردن عبارت ايدى)

محمد على پاشا بوأشيايى معاينه‌دن صكره محاوره‌يه دوام ايدوب ديديكه :

— خزينهٔ نبويه‌دن آلنان اشياى نفيسه بونلردن عبارت دكلدر ؛ دها برچوق شيلر اوله‌جقدر !

— حق دولتكز واردر ، فقط بن بابامك خزينه سنده بونلرى بولوب آلدم ، حجرهٔ معطره استيصالنده پدرم يالكز دكل ايدى ، كبار عرب واهل مكه ايلرى كلانلرى ايله حرم سعادت آغالرى ومكهٔ مكرمه اميرى شريف غالب دخى برابر ايدى ، بونلرك كافه‌سى فعل غارتده پدرمه مشاركت ايلمشلردر !

— اوت ! اوت صحيحدر ! شريف غالبك نزدنده خيلوجه اشيا بولوب آلدق !!! [١]

بومحاوره‌دن صكره ابن سعود عونه‌سيله برلكده درسعادته كوندرلديكندن باب هما يون اوكنده باشلرى كسيلوب جزالرى ويرلمش وابراهيم پاشا درعيه قلعه‌سنى هدم و خراب ايدرك ١٢٣٥ سنه‌سى محرم الحرامنده مصره عودت ايتمكله تنكيل وهابيان امر معتناسنه نهايت ويرلمشدر ؛ انتهى §

وهابى خبيثارى حقنده دها اطرافليجه معلومات ايستيانلر ١٢٩٦ سنه‌سى طبع و نشر ايديلان « ترجمان حقيقت » تفرقه‌لرندن متحصل تاريخ وهابيانه مراجعت بيورسونلر !

---

[١] شريف غالبك يانده بولنان اشيانك يغما كران وهابيلردن آلنمش اولمسى اقواى احتمالاتدن اولمغله محمد على پاشانك عبد الله بن سعودى بلا تردد تصديق ضمننده « اوت اوت صحيحدر » ديمسى رواة مصريه‌نك على الخصوص قاهره مورخى احمد الجبرتينك مسموعات قبيلدرى جمله‌سندن اولميدر .

استطراد — باعث ظهور انبياء (عليه وعليهم التحايا) افنديمز حضرتلرينك سرای بقايی تشريف بيوردقلری روز جكرسوزدن شوزمانه كلنجه‌يه دكين يوزلرله ملحدلر ظهور ايدوب دين مبين محمدی وشرع عزيز احمدی عليهنده بولنديلر و برطاقم كتابلر تأليفيله اهل سنتی بالاغفال اضلال وسنت سنيهٔ مصطفويه احكامنی تغيير وابدال ايتمكه چاليشديلر ؛ لكن سبحانه وتعالی حضرتلری اهل ايمانك بنيان رصين الاركان عقيده‌سنی وهن وخلل تطرقندن وقايه ايچون هرعصر وزمانده بر مجدّد مجدّد خلق وبعث ايلدی §

احكام شرعيه‌نك قابل تغيير وتحريف اولمديغنه دلالت ايدن احوال واضحه‌دندركه فرق ضاله دهاتنك بالاهتمام ميدانه قويدقلری مذاهب باطله موقع آرای قبول اوله‌ميوب آز بر زمان ايچنده شرف واعتباردن ساقط اولدی وبو مذهبلره تبعيت ايدن جم غفير جهله‌نك عقائد فاسده‌سی فرقهٔ ناجيه ائمه‌سنك عقاقير فيض اجتهاد واستطاعتيله تقويه واصلاح اولندی §

عصر سعادت اوزادقجه اگرچه بعض زنديقلر نقلت نمای وجود اولوب قلوب خلائقه القای تخم الحاد ايتمك ايستديلر وبرچوق كيمسه‌لری تسويلات شيطنتكارانه ايله دائرهٔ فاخرهٔ شريعتدن چيقارديلر ايسه‌ده اقطاب معالی القاب عظامك قوهٔ معنويه وتصرفات قدسيه‌لريله اكثريسی متنبه اولوب طريق حقه رجوع ايتمش وتمرّد ايدنلريده قنطرهٔ سيف مسلول شريعتدن گچيرلمشدر §

شرف ظهورلريله تشييد اركان شريعت ايدن اجلهٔ اولياء اللهدن بعضلرينك ترجمهٔ حاللرينی وبولندقلری اعصارك تشتت احوالنی ذكر ايدهلم §

﴿ صديق اعظم رضی الله عنه ﴾

احكام احكام دين ايچون تشمير ساعد همت وفئهٔ كثيره‌نی فئهٔ قليله ايله

دائرهٔ تربیه وتأدیبه ادخال امرنده ابراز مآثر فداکاری وغیرت ایدن اخیارك برنجیسی { ثانیٔ اذهما فی الغار } وخلیفهٔ اولای حبیب کردکار اولان عبدالله ابوبکر الصدیق ابن عثمان ابوقحافه ﴿ رضی‌الله عنهما ﴾ افندیمز حضرتلریدر §

خلیفهٔ مشار الیه افندیمز هجرت نبویه‌نك اون اوچنجی سنه‌سی جمادی الاخره‌سنك یکرمی ایکنجی جمعه کیجه‌سی بین العشائین رحلت آباد رضوانه خرامان اولوب حجرهٔ معطره داخلنه دفن اولندیلر ؛ مدت خلافتلری ایکی سنه اوچ آیدن بش کون اکسیکدر §

خاتم نبوت ﴿علیه اصفی التحیة﴾ افندیمزك سرای بقایه رحلتلرینی متعاقب مکهٔ مکرمه ایله طائف ومدینهٔ منوره اهالیسندن غیری اعراب بادیه علی الاغلب لابس لباس جهل وحماقت ومتدنس ادناس تردد وردت اوله‌رق رقبهٔ انقیادی ربقهٔ اطاعتدن چیقاروب رهرو تفرقه وضلال اولدیلر ایدی §

صدیق اعظم افندیمز اعراب بادیه‌نك چوقلوغنه باقمیوب صورت مترجمه‌سی آتیده محرر اولان خطبهٔ بلیغه‌یی ایراد ایله صحابهٔ کرامه ارتداد عربانی اخبار وکندیسنه متابعت اولنمسه دخی فرقهٔ طاغیه‌نك کثرتنه باقمیه‌رق دین مبینك عهد محمدیده ظهیر ومعینی اولان قادر بیچونك عون ونصرتنه استناداً تك وتنها اوزرلرینه کیتمك فکرنده اولدیغنی بیان وتذکار ایدرك حاصل اولان موافقت اوزرینه شجعان مسلمیندن تهیه قیلنان عسکری خالد بن ولید قومانداسیله سوق ایلدیلر ؛ حضرت خالد ایسه عون وعنایت حقه توکل و { ینصرك الله نصراً عزیزاً } قول جلیلنه توسل ایله عزیمت ایدوب { ان جندنا لهم الغالبون } کریمهٔ منیفه‌سنك حکمنه مظهریتله عودت ایتدیلر §

﴿ خطبه ﴾

ای ! اخوان صفا و اصحاب محمد المصطفی ، جماعت اعراب بادیه ، آداب

دين ايله مؤدب وتهذيب اخلاق ايله متحلى اولمديلر ، اغنام انعام سوائمدن استخراج زكات ايچون كوندريلان عماله اداء زكاتدن امتناعله عدم اطاعت وبناء عليه فرمان كائنات مطاع خدايه مخالفت ايلديلر !!! بوندن البته خبريكز واردر ! نبئ معظم (صلى الله عليه وسلم) افنديمز حضرتلرى تقويت دين مبينى بزم رقبهٔ معاونتمزه احاله بيورمش وبز دخى تعهد معاونت ايلدكمزدن تأكيد عهد ايچون ﴿ واوفوا بالعهد ان العهد كان مسئولا ﴾ كريمهٔ منيفه‌سى زينت بخش صفحهٔ نزول اولمش ايدى ، بوحالده اركان اسلامدن اولان امر زكاتى تعطيل ايدن فرقه حقنده نه رأى وتدبيرده بولنورسكز ؟

« اصحاب كرام مقاتله‌نك عدم جوازينه ذهابله « بز فراق رحلت پيغمبرى ايله شكسته دل برجماعتز ! عربانك كثرتى ايسه قابل انكار دكلدر ؛ آتش فتنه بزم ايچون باعث رخنه اولور ايسه حال مشكل اولور » نتيجه‌سنده برجواب ويردكلرندن جناب خليفه سوزينه دوام ، ديديلركه »

بو تدبيرده اتحاديكز وارميدر ؟ يوقسه بعضيكزك رأيى بشقه‌ميدر ؟ عصر سعادتده دين مبينك معينى اولان خلاق عالم حضرتلرينك عون ونصرتى شيمديده بى پايان اندازهٔ عنايت اوله‌جغنه شبهه ايدلمسون ! غلبه ونصرت ﴿ كم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة ﴾ حكم جليلنه كوره چوقلوقده دكل ، قادر بيچون حضرتلرينك قوت وقدرتنده‌در ! بوخصوصده بكا معاونت ايتمز ايسه‌كز ، بنم يار ومعينم خداى واهب الامالدر ، فرقهٔ باغيهٔ اعرابك چوقلوغندن ذره قدر خوف وكدرم يوقدر ، فرد وتنها اوله‌رق جماعت طاغيه اوزرينه كيده‌جكم ! اللهك اذنيله يا غالب كلورم ، ياخود فى سبيل الله مقتول وبواجتهاد ايله نزد عالئ پيغمبريده مقبول اولورم ؛ انتهى

بين الاسلام ظهور ايدن نزاع واختلاف تدابير حكيمانه وحركات شجيعانهٔ مشروحه ايله مبدل حسن وفاق وائتلاف اولمسى يعنى حضرت صديقك ثبات وغيرتى وجناب خالد بن الوليدك شجاعت ومعاونتى سايه‌سنده مرتدين قبائل عربك

افكار ايله اعطاى زكاته مسارعت ايلمسى اوزرينه مهاجرين وانصار اقوال وافعالده اتحاد ايتديلر واطراف واكنافه سوق سرايا وكتائب دهشت ايله قوت اسلاميه وشوكت محمديه‌يى آرتيرديلر ايدى §

صكره‌لرى قرناً بعد قرنٍ حل مسائل ايچون مراجعت اولنه‌جق ثقاتك وجودى آزالوب تدوين كتب و رسائله احتياج كورنمش ومباحثات جاريه‌ده آراء و اختلاف تزايد ايدرك اصول دينده نيچه نيچه بدعتلر حصوله كلمش اولديغندن اقوام اسلاميه اثر كزين صحابه ﴿ رضى الله عنهم ﴾ ه تبعيت ايدن اهل سنت و الجماعت ايله برابر يتمش اوچ فرقه‌يه انقسام ايلدى كه بوصره‌ده « ابو حنيفه نعمان بن ثابت ، مالك ، بن انس بن مالك ، محمد بن ادريس بن عباس بن عثمان بن شافع ، ابو محمد احمد بن محمد بن حنبل ، سفيان ثورى ، داود طائى » ﴿ رضى الله عنهم ﴾ كبى مذاهب حقه ائمه‌سيله (ابراهيم ادهم ، داود طائى ، بشر حافى ، امام محمد ، امام ابو يوسف ، شيبان راعى ، سرّى سقطى) مانندى مشايخ عظام وفقهام كرام حضراتى نور پاش عالم وجود اولوب اقتفاسى سبب نيل سعادت عقبى اولان طريق وسطاى صحابه حدودينى تعيين وارائه وميليونلرله اهل ايمانى باديه پيماى زيغ وضلال اولمق تهلكه‌سندن حفظ وحمايه ايلديلر §

زنادقه‌دن تناسخه قائل اولان ابومسلم خراسانى ، خلق قران ادعاسنده بولنان جهلهٔ معتزله ، سامراده دعواى نبوت ايدن محمود فرج ، خضرموتده ظهور ايدن عبدالله خارجى ، كفر والحادى تعميم قصديله « فرند ، زمرد ، قسب الذهب ، لامع » كبى كتابلرى تأليف ونشره چاليشان احمد بن يحيى ابن اسحق الراوندى ، دولت عباسيه‌يى دوچار ضعف وپريشانى ايدن قرامطه زنديقلرى اسلامك ، ايشته اوزمان كشمكشنده ميدانه چيقديلر ، عصر خامس اوائلنده « كه عباسيلرك قوت وشوكتى بتون بتون زائل وقبائل عرب استيلاى جهالتله جهالت قديمه‌يه ارتجاعه مائل ايدى » عربانده اسلاميته عائد كلمهٔ

شهادتدن بشقه برسوز بيلان آدم قالمديغندن منافع جويان مشايخ بريره طوپلانوب عربانه مخصوص نظامات وقوانين ترتيبله اعراب باديه‌یی بوقوانين داخلنده حركته سوق وترغيب ايلديلر §

فقط مشايخ مرقومه ، بيان قرامطه انقاضندن وغلاة عبيدين عقائدینی تقليد ايلمش طائفه‌دن اولدقلری جهتله تنظيم ايلدكلری قوانين ونظاماتك احكام مندرجه‌سی حدود شرعيه خارجنده ايدی ، بناءً عليه برقاچ عصر صكره محلنده تعريف اولنه‌جغی اوزره عقلای اهل مدينه بعض مرتبه تعديلات اجراسيله قوانين مذكوره‌يی بردرجه‌یه قدر اصلاح ايدوب مشايخ عربانه دخی قبول ايتديرديلر §

اساس عالم اسلاميت ، ذكر اولنان دورلرك وقايع مهمه ، وفرق مختلفه‌نك مجادلات مذهبيه‌سنه تصادف ايلديكی حالده بيله آتی الذكر اعزهٔ كرامك تصرفات قدسيه‌لری سايه‌سنده ذره قدر متزلزل اولمدی §

برآرالق قرامطه بوزونتيسی بقيه‌سندن عبارت اولان وهابيلر دخی ميدانه چيقوب حرمين شريفينی ضبط و استيلا ايتديلر ايسه‌ده آنلر دخی سلطنت سنيه‌نك سطوت قاهره‌سنه تاب آور تحمل اوله‌ميوب انفاً بيان اولنديغی اوزره محو وپريشان اولديلر §

حمد اولسون زمانمزده مسلمانلق ادعاسيله برابر مذاهب حقه علیهنده علنی اوله‌رق نشر اراجيف ايدن برفرد قالمدی ؛ ديانت نصرانيه‌يی نشر وتعميمه چاليشان قتولك وپروتستان مسيونرلرينك تعريضات غيرتكارانه‌لرينه‌ده احمد مدحت افندی حضرتلرينك اسلامی مدافعه مقصديله قلمه آلمش اولدقلری (مدافعه) نام رساله‌سيله نهايت ويرلدی §

﴿ جنيد بغدادى قدس سره الهادى ﴾

(٩)

عصر ثانى اواخرنده ناشر انوار ظهور وقائد قوافل اصحاب حضور وشعور اولان محيىء دين مبين ، سرّى سقطى (قدس سره الجلى) حضرتلرينك همشيره زاده‌سى عارف اشهر وامام اكبر ، تاج الابرار ومرشد اقوم الاحرار (ابوالقاسم الجنيد) بن محمد البغدادى حضرتلريدر §

سال ميامن اشتمال ولادتلرى معلوم دكل ايسه‌ده ٢٩٨ سنۀ هجريه‌سنده وفات ايدوب بغدادك « شو نيزيه » دنيلان مقبره‌سنه دفن اولندقلرى عند المورخين مضبوطدر §

جنيد حضرتلرى ، طاييسى سرّى سقطيدن اخذ انابت وبرچوق زمانلر ايفاى حسن خدمت ايله اكتساى خرقۀ طريقت ايتمش وحارث بن اسد المحاسبى ايله صحبت واعيان شيوخه ملاقات ايدوب امام شافعينك كبار اصحابندن اولان ابى ثوردن فقه شافعيه‌يى تلقى ايلمش اولمسنه مبنى عند العلماء مذهبنى تقليده جواز ويرلمشدر §

عقيده‌سى ذمايم احوال واساس طريقتى دسايس اهل وحدت وشبه بدع وضلالدن محمى اولديغى كبى ذات قدسى صفات ولايتناهيلرى جلائل اوصاف كريمه وفضائل احكام شرعيه ايله قائم وسجيۀ عاليه‌لرى مايوجب اعتراض اولان رذائل اخلاقدن سالم ايدى §

كعبىء معتزلى عزيز مشار اليهك كمالنى استعجابله : « بن بغدادده برشيخ كوردمكه بوعصرده آنك مثلى يوقدر ، كتبه طمطراق الفاظنى ، فلاسفه دقائق كلامنى ، شعرا فصاحت وبلاغتنى ، اهل كلام معانى حكميانى استماع ايچون مجلسندن آيرلمزلردى » ديمشدر §

مشارق و مغاربده اولان اقطاب عارفين وبالجمله ائمهٔ مرضيين ﴿ قدس الله ارواحهم ﴾ ك سلسلهٔ طريقتلرى على الاغلب جناب جنيده اتصال ايدر §

الله تعالى كنـديلرينى منبر قرباته اعلا ولسان عذب البيانلرندن منابع حكمى اجرا ايله وجود فيض آلود مسعودلرينى تجديد شريعت ايچون خلق ايلمشدر §

بلاد اسلاميه‌ده متداول اولان طرق صوفيه‌نك شيخى وكروه اولياء ايله فحول علماء وصلحانك منتهاى سلسلهٔ بيعتى جنيد بغدادى حضرتلريدر §

مغربده شيخ اكبر ابى مدين شعيب بن حسن تلمسانى‌يه منسوب اولان طريقت « تلمسانيه » وشيخ عارف بالله سعد الدين بن يونس الشيبانى الجباوى‌يه منسوب اولان طريقت « سـعديه » وشيخ امام ابى على الروزبادى يه نسبت ايديلان طريقت « روزبادية الخزازيه » واستاذ اكبر ابى محمد رويم البغدادى‌يه منسوب اولان طريقت « خرازية الرويميه » وامام عارف بالله ابى الحسـين النورى‌يه منسوب اولان طريقت « ادهميهٔ نوريه » وشيخ اجلّ عبد القاهر ابى النجيب البكرى السهروردى‌يه منسوب اولان طريقت « سهرورديه » وشيخ جليل بيدانى ابى محمد عبد القادر الجيلانى‌يه منسوب اولان طريقت «قادريه» نك زر سلسلهٔ نسبتلرى هب اوقطب الاقطابه مربوطدر §

﴿ سيد يحيى قدس الله سره الاسنى ﴾

(٢)

عصر رابع خلالنده تشييد بنيان دين ايدنلرك بريده سادات حسينيه‌دن « ثابت بن سـيد حازم على بن ابو الفضائل سـيد على المغربى الاشبيلينك » اوغلى سيد يحيى [١] حضرتلرى اولوب درتيوز اللى سـنه‌سى مغرب زمين

[١] بوذات سيد احمد الرفاعى عليه رضوان البارينك ده‌ده‌سيدر .

ديارندن بصره‌يه هجرت و اون سنه صكره ديار بقايه رحلت ايلمشدر §

مشهدشريف متبركاری بصره‌ده « فم الدير [۱] » دنيلان مزارستانده‌در §

غلاة ملاحده ودهاة باطنيه قائم بامرالله عباسينك زمان خلافتنده احكام شرعيه‌يی تعديل وتغييره قيام وخلقی مذاهب حقه عليهنه دعوته اقدام ايله قصر قوی‌الاركان دينی صارصمش وهله مستنصر بالله علوينك مصردن كوندرديكی قوهٔ عسكريه سرداری بساسيری بغداده وصولنده « حی علی الصلاة » يرينه « حی علی خير العمل » جمله‌سنی وضعله بدعت سيئهٔ اصول كراهت شمولی احيا ايلمش ايدی [۲] §

ملوك سلاجقه‌دن ارطغرل بكك همتيله سالف الذكر بساسيری قتل و اعدام اولنديسه ده بغداد و حواليسنده ساكن اولان اهالی ملاحده طرفداری اولديغندن يالكز بساسيرينك قتليله فساد واقعك اوكی آلنه‌ميوب شريعت احمديه عليهنده بولنان اصحاب زيغ وضلال حقنده قوهٔ قدسيه استعمالی اقتضا ايتمش وقائم بامرالله اصحاب تصرفدن برذاتك برات نقابت ايله مركز بغی وشقا اولان بصره‌يه تعيين واعزام ايدلمسنی ذهننده قرارلاشديروب فقط فرمانفرما اولديغی بلاد و ممالكده او اقتدار معنوی‌يی حائز بر ذات اولمديغنی بيلديكندن مدت مديده سر بجيب مراقبه اولوب قالمش ايدی ، بالاخره مغرب زمين اهاليسندن سيد يحيا حضرتلرينك بصره‌يه هجرت ايلديكنی بالاستخبار اوصاف مطلوبه‌يی حائز اولان بو ذات ملكی الصفاتی كمال توقير وتعظيمله بغداده دعوت واحضار ايدرك فساد مذهبيه و شورش باطنيه‌يی دفع وازاله مقصديله سيد مشار اليهی بصره نقابتنه نصب و تعيين و اعطا ايلديكی

---

[۱] شمدی بو مقبره‌يه (سبيليات) تعبير اولنور كه بصره نقيبی سيد سعيد افندی حضرتلرينك پوست نشين اولدقلری دركاه شريفدر .

[۲] اشبو استطرادك خاتمه سنده اذان محمدی اختلافاتنده دائر ايضاحات مفصله ويريله‌جكدر .

براة واسع الاحكامدن سياست شرعيه‌نك هرنوعنى اجراده مستقل الرأى اولديغنى ذكر وتبيين ايله مستعجلاً اعاده ايلدى ايدى §

سيد يحيى حضرتلرى بصره‌يه وصولنده سنن سنيه وسير مرضيهٔ محمديه اوزره عملى معتاد و هرفعل وطورنده ابراز علايم زهد وصلاحله نشر انوار عدل وداد ايلديكندن نائرهٔ فتنه وآشوب بردن بره انخماد وآثار زيغ وضلال پك آز برزمان ايچنده مبدّل حسن حال اولوب بغاة زمان ترك جدال ومناقشه ايدرك احكام جليلهٔ شرعيه‌يه انقياد ايلدى §

﴿ سيد ابو الوفاء قدس سره العليا ﴾

(٣)

عصر خامس اوائلنده رونقبخش سجادهٔ وجود اولان مجدّد شريعت غرا ، « محمد بن محمد بن زيد بن حسن العريضى ابن زيد بن امام زين العابدين على بن الامام حسين بن على ابن ابوطالب ﴿ رضى عنه الله الغالب ﴾ ك اوغلى وطريق شنبكيهٔ وفائيه‌نك پيرى اولان تاج العارفين ، قائد الواصلين ، سيد (محمد ابوالوفاء)حضرتلريدر §

٤١٧ رجب المرجبنك اون ايكنجى كونى ولادت وبشيوز بر سنه سى ربيع الاولنك يكرمنجى كونى ٨٤ ياشنده اوله‌رق رحلت ايلديلر §

قبرمبارك مسعودلرى بغداد مضافاتندن « قلمينيا » دنيلان بلده جكزدر §

بدايت امرلرنده سواريلكه مائل ايديلر ، صكره‌لرى حراميلكه سلوك ايدرك بركون سيد ابى محمدعبدالله طلحة الشنبكى‌نك ساكن اولديغى «حداديه» بلده‌سنه يقين برمحلده بعض كيمسه‌لره راست كلمش وبيچاره‌لرى صويوب اوزرلرنده بولنان اموال و اشيايى يغما وغارت ايلمش ايدى ، ابوالوفانك

النــدن قورتيلان جماعت شنبكيه تكه‌ســنه التجا ايله بيان حاله مسارعت ايلدكارندن عبدالله الشنبكى حضرتلرى نقيب مخصوص ارساليله ابوالوفايى دعوت ايلديلر ايدى ؛ ايرتسى كونى ابوالوفاء حضرتلرى ابو محمد الشنبكينك دعوتنه اجابت ايدوب خاكپايلرينه رومال اولدقده ابو محمد الشنبكى حضرتلرى « اهلاً بالمقبولين » ديه‌رك سيد ابوالوفايى آرقداشلريله برابر قبول بيورديلر و « افندم ! مقبولين زمره سنه بزنوجهله التحاق ايده بيلورز ؟ كه شكنبه‌لريزده حرام ، قلنجلريزده قان واردر » يولنده ايراد ايديلان سؤاله { الله تعالى حضرتلرى جميع كناهلرى مغفرت ايدر } جوابنى بعدالاعطا تاج العارفين ؛ سيد ابوالوفايى آن غير منقسمه‌ده مقام كشف وارشاده ايصال واعلا ايتديلر ؛ آنك اوزرينه حضرت سيد عصرنده بولنان اصحاب حال وكمالك اكمل واجلّى وطريق فيض رفيق شنبكيه‌نك پير واجب التبجيلى اولوب « شيخ بقان بطو ، شيخ عبدالرحمن الطفسونجى ؛ شيخ مطر الباذرانى ، شيخ ماجد الكردى ، شيخ احمد البقلى ، شيخ جاكير » كبى اجلهٔ اولياء اللهى سجادهٔ ارشاده اجلاس ومجلس عاليسنه دوام ايدن شيخ عبد القادر جيلى وسائره كبى كبار اقطاب مقام اقدس قربله كسب استيناى ايلديلر §

قدم راسخ اصحابندن برجمّ غفير ، ذات خجسته صــفات كريمانه‌لرندن اخذ انابت وفحول اعلامدن برچوق ذوات حلقهٔ وعظ وذكرينه مداومت ايلديلر ؛ بونلرك ايچنده ابناى ملوكدن اون يدى نفس نفيس ايله قرق قدر ارباب وجد وحال اولديغنى روايت ايلديلر §

اول قطب محترم ؛ مدت العمر جد امجدينك شريعت وسنتنى احيايه غيرت وخلق عالمى طريق حقه سوق وهدايت ايلديكى اجلدن غوثيتى محقق وهله أولياء زمان قطبيتنى تصديقده متفقدر §

خرقهٔ مباركهٔ تصوف وطريقتى قطب زمان سيد طلحة بن ابى محمد

الشنبكيدن وجناب طاحه ، امام صوفيه شيخ ابی بکر الهوازنی البطايحيدن وشيخ ابی بكر ، امر وفرمان پيغمبری ايله سيد الصحابه ابوبكر الصديق ﴿ رضى الله عنه ﴾ دن اخذ واكتسا ايتمش وشيخ الوقت سهل بن عبد الله التستری ايله دخی اجتماع ايلمشدركه عبد الله التستری ذی النون مصريدن واوده شيخ اسرافيل المغربيدن وشيخ اسرافيل ابی عبد الله محمد حبيثة التابعيدن ومحمد حبيثه ، جابر الانصاريدن وجناب جابر ، امين الامه امير المؤمنين على بن ابوطالب ﴿ كرم الله وجهه ورضى الله عنه ﴾ دن و حضرت امير عمّی زاده‌سی سيد الزاهدين و حبيب خالق العالمين ﴿ صلى الله عليه وسلم ﴾ دن لابس خرقهٔ طريقت اولمشدر ؛ رضى الله عنهم اجمعين §

﴿ سيد ابو الحسن على قدس سره الجلى ﴾

(٤)

بشنجی عصرك اوائلنده سجاده پيرای اشتهاراولان اعزّهٔ عظامك بريده سالف الترجمه « سيد يحيى بن ثابت الحسينك اوغلى وغوث الاقطاب سيداحمد الرفاعی ﴿ عليه رضوان الله الهادى ﴾ نك پدر مبجلی ابو الحسن سيد على حضرتلری اولوب ٤٥٩ سنه‌سی بصره ده مهد آرای وجود و٥١٩ سنه‌سی آلتمش ياشنده اوله‌رق عازم خانقاد خلود اولديلر §

سيد ابو الحسن حضرتلری پدرلری سيد يحيانك ارتحالنده هنوز برياشنه كيرمش وطايپلری ايله خاله زاده‌لری اولان امرای مشهورهٔ بصريوندن صيرفی زاده‌لرك حجر تربيتنه آلنمش ايدی ، پدرلری قبل الوفات خرقهٔ اهل بيتی بشيكده ايكن اوزرينه اورتمش وامر تربيه‌سنی عموجه زاده‌سی سيد حسنه حواله ايلمش اولديغندن سيد حسن حضرتلری ابو الحسنك حسن تأديب

وتربيه‌سنه حصر همت وعموجه‌سی سيد يحيادن اكتسا ايلديكی وراثت خرقه‌سنی بوكا الباسله ايفای احكام وصايت ايلدی §

حضرت سيد لابس خرقهٔ وراثت اولدقدن صكره كون بكون ترقی علم ظاهر وباطنی والده‌سنك پدری شيخ حسن بن موسی ابن سعيد النجاريدن اخذ وتلقی ايتمكده وبطائحده ساكن اولان طايی زاده‌سی سيدمنصورالبطائحی الانصاری‌يی صيق صيق زيارت ايلمكده ايدی §

٤٩٧ سنه‌سی شيخ منصورك امريله (فاطمة الانصاريه) يی عقد وتزويج ايدوب بلاد بطائحدن نهر دقليده اختيار اقامت واصحاب وداد ومحبتك تزايدی اوزرينه طاييسندن بالاستيذان « قرية الحسن » بلده‌سنده برخانقاه عالی طرح وتأسيسنه صرف مساعی وهمت ايدوب خليفه مسترشد بالله ايله ملاقات ايچون بغداده كيدنجه‌يه قدر ارشاد اهل ارادت ايله مشغول اولديلر §

دلالت هدايت آيت مرشدانه‌لريله بلا سپارهٔ غفلت بشريه‌دن بالانسلاخ دائرهٔ منجيهٔ اخلاصه كيرن اعاظم اسلامك احصی وتعدادی قابل دكلدر §

حكايه — ٥٢٩ سنهٔ هجريه‌سی بلاد واسطيه‌ده اهل بدعت ايله اهل سنت آره‌سنده بيوك برفساد ظاهر اولمش واهل واسط اولتاريخده طوائف صوفيه ورجال عترة محمديه‌نك رئيس فضائل انيسی اولان صاحب ترجمه سيد علی ابوالحسن الحسينی حضرتلرينه مراجعت ايلمش ايدی §

جناب سيد مستعد اشتعال اولان نائرهٔ فساده رشاشه ريز زلال همت اولوب آثار بغی وشقاقی رهين اضمحلال واحيای سنن رسوب متعال ايدرك نزاع ومناقشه‌يه دائر ميدانده برشیء براقدی ايسه ده ملاحدهٔ عصرك رجال حكومتدن بعضيلر ينه انتسابی اولدغنی وبناء عليه ايلروده آتش فساد وفتنه قولايلقله سونديريله‌ميه‌جك برصوتده اشتعال ايليه‌جكنی كشفله اعيان علمانك

سوق ورجاسی او رینه بغداده عزیمت وامیر مالك ابن المسیبك راس القریه محله‌سنده کائن خانه‌سنه شرفبخش مسافرت اولوب مسترشد بالله عباسی ایله ملاقات ایدرك اهل‌سنت ایله اصحاب ضلال وبدعت بیننده سرنمای ظهوراولمش ایکن لطف حق ایله اوکی آلنان ماجرانی جرا ماجرا نقل وحکایت ایتدیلر وبوآتش جهانسوز ، مستعد اشتعال اولمق‌حسبیله شمدیدن برچاره‌سی بولنماز ایسه ایلروده مخاطرات سیاسیه ملحوظ اولدیغنی ذکر وبیان وبعض‌دلائل مقنعه دخی درمیان ایلدیلر §

خلیفه مسترشد ، واسط عاملی عماد الدین زنکینك عرض واشعاری اوزرینه سید ابی الحسن علینك حیثیت وقع ونسبنی آکلایوب حقلرنده ایفای مراسم حرمت ورعایت وفقط « ملوك قوی‌الشکیمه‌دن اولان خراسان پادشاهی سلطان محمودك حرکات مشهوده‌سندن طولانی شو آرالق اصحاب فسادك تأدیب و تنکیلی مشکلدر » مقاله‌سیله بیان معذرت ایلدیکندن سید ابوالحسن حضرتلری مأیوساً عودت وبرهفته‌صکره خسته‌لنوب دعوت ارجعی‌یه اجابت ایتدیلر ، نعش مغفرت نقش شریفلرنی ابن مسیب بغدادده « رأس القریه » محله‌سنده واقع مقبره‌یه دفن ایله اوزرینه برقبه یاپدیرمش ومؤخراً برده خانقاه طرح وتأسیس ایلمشدر §

بوتربهٔ شریفه الآن زیارتکاه اولوب قلوب خلایقده منزلت مخصوصه‌سی اولدیغندن پادشاه دیانتپناه افندیمز حضرتلری تربهٔ مذکوره‌یی حاوی اولان خانقاه شریفی فوق‌العاده برصورتده تعمیر وپوست نشینلریله مدرس وحلقه شیخی ومقام ناظرینی توظیف واطعام زوّارایچون مستوفی‌طعامیه‌دخی تخصیص ایدوب مظهر دعای بالخیر اهل قلوب اولدیلر §

﴿ عبد القادر جيلانى قدس سره الصمدانى ﴾

(٥)

بشنجی عصرك مجدد صاحب تصرفی ، طريق قادريه‌نك پير جليلی شيخ الشيوخ ابی محمد محيی الدين شيخ (عبد القادر) جيلی ابن « ابوصالح عبدالله ابن موسى بن جنكی دوست الجيلانى حضرتلريدر §

٤٨٠ سنه‌سی جيلان قصبه‌سنده تزيين مهد وجود و ٥٦١ سنه‌سی ربيع الاولنك يكرمی سكزنجی جمعه ايرتسی كيجه‌سی بعدالمغرب طقسان بر ياشنده اولديغی حالده ترك عالم شهود ايلمشلردر §

جيلان — طبرستانده قرای متعدده‌دن متشكل برقصبه‌در §

اول پير واجب التوقير كنجلكنده بغدادی بالتشريف اتراب ومقابره دواملە برابر مجالس علمايه ملازمت وهربرندن تلقیٔ علوم وفنونه صرف مساعی و غيرت ايدردی §

ابی غالب بن الباقلانى ، جعفر بن السراج ، ابی طالب بن يوسف ، كبی اعزهٔ فحولدن علم حديث وقاضی ابی سعيد المخرمی المخزومی ، ابی خطاب الكلوذانيدن علم فقه و ابی زكريای تبريزيدن فن ادب تحصيليله بين العلماء مشهور وعلى الاغلب بغداد سوری برجلرندن برنده اختيار اقامت ايلديكندن برج مذكور « برج العجمی [۱] » ديه معروف اولمش ايدی §

---

[۱] برج عجمی ، بغداد سورينك امام اعظم قپوسيله قرانلق قپو دينيلان دروازه‌لری آره‌سنده شرق جهتنه كشاده اولان آق قپودن كيرلديكی وقت صول جهته كلان ديوارك التصاقنده‌در ، برج مذكور فوقانی اولوب فقط حضرت پيرك چله خانه‌سی آلت قاتنده ايدی ، مخلصين زوار قصد تبركايله زيارت وهركيم كيرر ايسه مستغرق دريای نور دهشت اولديغی حكايت ايدرلر ايدی ، حيفاكه مدحت پاشانك اعاظم سيئاتندن بری اولمق اوزره بغداد قلعه‌سی هدم ايلديكی صره‌ده برج مذكور دخی خاكله برابر يقيلوب مأثر شريف قادری محو و بی‌نشان ايدلمشدر .

اثنای وعظ و نصیحتده کندینـه مخصوص بر حالت و نطق جانبخش شریفلرنده فوق العاده فیض و برکت وار ایدی ، بعضا کشف خواطره دائر سوزلر سویلر وبعضا صمت وسکوت ایلر ایدی ، زهد وصلاحی اقطار عالمه شایع وفی نفس الامر کمالات صـوریه ومعنویه‌یی جامع اولدیغنـدن خواص وعوام توقیر وتعظیمنی اعتیاد وهرسوزینه اعتماد واعتقاد ایدیلر §

فقرانی سـورر ، علما وصلحایه اظهار ودّ ومحبت ایدر و اکثر زمانی خوف وبکا ایله امرار ایلردی §

ذوق صادق ، مدد کامل ، وجدشامل ، همم عالیه ، برکات نامیه صاحبی اولدیغی کبی علم وعمل وریاست جهتیله طریقتک فرد کاملی ایدی §

بهجة الاسرار ، مؤلفی شنطوفیٔ مصری ، پیر مشار الیهک سلسلهٔ نسبی ریحانهٔ نبی امام حسین بن علی حضرتلرینه ایصال مقصدیله « عبد القادر ، ابوصالح موسای جنکی دوست ، ابن عبدالله بن یحیی الزاهد بن محمد بن داود ابن موسی بن عبـدالله بن موسی الجون بن عبد الله المحض بن الحسن المثنی ابن الامام حسن السبط ابن الامام علی ابن ابی طالب (رضی الله عنه) ک اوغلیدر » دیه برروایت نقل ایتمشدر §

شنطوفینک بو قولی علمای نسب عندنده بالادله معترض ایسه‌ده اول پیر واجب التوقیرک جلالت قدر ومنزلتنـده ، کثرت خوارق وکراماتنـده ، مشاهیر اقطاب عالمدن اولدیغنده شك وارتیاب یوقدر §

عصرنده بولنانلر علی العموم دیانت وصلاحنه اعتقاد ، سوزلرندن انتفاع ایتمشلر وبرکة فیض وجود ونفسیله حسابسز آدملر تائب و مستغفر اولوب طریق حقه رجوع و انتساب ایلمشلردر §

پیر جلیل مشارالیه حضرتلری حال صدق و مقام وجد صاحبی ایدیلر ، حاللری مقاملرندن اکمل اولمق حسبیله شطحیاته دائر بعض کلمات دخی ایراد

ايدرلردی ، فقط بو كلماتك صدوری مقام وجدهدر ، چونكه سكر وجد ، صاحبنه غلبه ايدرك شطحاته عائد سوزلر سـويلدر ، حالبوكه سكر حالنده صادر اولان كلمات مستلزم قدح مقام ومنزلت دكلدر ، شـوقدركه او كلمانه اقتدا ايدنلر ضلالتده قالوب هلاك اولورلر §

اول قطب صاحب الكمال سلاطين رجال واعاظم اولياء واصحاب احوالدن اولوب اعيان علماء علم وكمالی ثنا وشـيوخ فحول تعظيم وتوقيرنده اعتنا ايتمشلر وبيكارله صلحاء عرض انابت واتباع ايلمشلردر §

سيد ابراهيم الاعزب حضرتلری « عبدالقادر ، زمانزده وحيد صديقين وفريد مقربين در » ديمش وسيد عبدالرحيم حضرتلری دخی « بغداده كيرديكم زمان شيخ عبد القادر جيلی به تصادف ايدوب طهارت قلب وسلامت خاطر صاحبی اولديغنی آكلادم وعودتمده دائم سيد احمدالرفاعی حضرتلرينه سويلدم ايدی ، سيدالرفاعی حضرتلری (عبدالقادر جيلی عبدصادقدر ، حالنده مبارك علميله عاملدر ، توفيقات ربانيه‌دن نصيبی واردر ، كنجلكنده بركون شيخ منصور ربانيك مجلسـنه كيرمش وكنجلك جهتله التفات ايدلديكـندن اوتوره‌جق ير بولاميوب آياقده قالمش ايدی ، حضرت شيخ « شو غلام عجمی‌يه ير ويرك ، بوچوجق يقين زمانده اهل صدق مجلسنده منزلت محموده صاحبی اولسه كركدر !!!) ديدی » بيورديلر » ديه حكايه ايلمشدر §

اول پير محترم كنجلكنده تاج العارفين ، سيد ابوالوفاء الحسينی مجلسنه دخی وضع قدم ايلمش اولديغندن سيد ابوالوفاء حضرتلری « ای كنج ! سنك شانك يقينده عالی اوله‌جقدر » بيورديلر ايدی §

سيد احمدالرفاعيدن شيخ عبد القادرك مرتبه‌سنی صوروب « عبدالقادر بورجلدركه بحر شريعت صاغ وبحر طريقت صول طرفنده در ، هرهانكيسنه

ایسترایسه طالار ؛ عصرمزده حال ودلال جهتیله آنك ثانیسی یوقدر !!! » جوابنی آلدیلر §

اول شیخ جلیل حیاتنده وعظ ونصحله مشغول وبدایت سلوکارنده کثرت مجاهده وعبادت ایله مألوف ایدیلر ، بك چوق وقت خراب آباد یرلرده وحتی یکرمی بش سنه قدر چیر چپلاق صحرای عراقده کزدیلر وقرق سنه یاتسونمازی آبدستیله صباح نمازی قیلدیلر ؛ آخرالامر شیخلری ابوسعید المخرمی ابن مبارك حضرت خضرك امر واشارتیله کندیلرینی بغداده جلب والباس خرقهٔ طریقت ایله نائب مناب ایتمش وشیخ ابوسعیدك وفاتنده مدرسه‌سی عبدالقادر حضرتلرینه توجیه ایدلمش اولدیغندن اصحاب عشق وارادت برتعصب فوق العاده ایله مذکور مدرسه‌یی تعمیر وتوسیع ایتمکله الی آخرالعمر بومدرسه‌ده اجرای وعظ ونصیحت وخلق عالمی جانب حقه سوق ودعوت ایلدیلر §

عبدالقادر جیلی حضرتلری خرقهٔ تصوفی حمادالدباس الرحبی البغدادی ایله ابوسعید علی المخرمی المخزومی ابن المبارك (رضی‌الله عنهما) دن اکتسا ایلدیلر وجناب حماد شیخ اکمل وعارف افضل شیخ منصور البطایحی الربانیدن وشیخ ابی سعید دخی عارف بالله شیخ ابوالحسن علی بن یوسف القرشی الهکاریدن وشیخ علی بن یوسف ، شیخ ابوالفرج الطرطوسیدن واوده شیخ عبد الواحد تمیمیدن وعبد الواحد شیخ ابوبکر الشبلیدن وجناب شبلی سری سقطیدن اکتسای خرقهٔ تصوف ایتدیلر ؛ رضی الله تعالی عنهم اجمعین §

﴿ عبد القاهر سهروردی قدس سره السرمدی ﴾

(٦)

اوائل عصر خامسده احیای دین ایدن اقطاب کرامك بریده « عبدالله

بن محمد بن‌عمویه بن عبدالله بن سعد بن الحسن بن القاسم بن علقمة بن‌النصر بن عبدالرحیم بن القاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق (رضی الله عنه) ك اوغلی قدوة العارفین ابی النجیب ضیاء الدین عبد القاهر «سهروردی» حضرتلریدر §

٤٩٠ سنه‌سی سهرورد [۱] بلدهٔ مشهوره‌سنده کهواره زیب وجود و٥٦٣ سنه‌سی جماذی‌الاولانك اون سکزنجی جمعه ایرتسی کیجه‌سی یتمش یاشنده اوله‌رق عازم خانقاه خلود اولدیلر §

کنجلکلرنده بغداده عزیمت والی وفاته اقامت ایدوب نظامیه مدرسه‌سنده وعظ ودرس ایله مشغول اولدیلر ، علم شریعت وحقیقتده تالیفات عدیده‌سی واردر §

علم فقهی اسعد المهنیدن وعلم تصوفی امام غزالئ طوسینك برادری احمد الشهابدن اخذ وتلقی ایتمش واحمد شهابك برادر زاده‌سی ابو حفص عمر السهروردی وابن عساکر وسمعانی وعبد الله بن مسعود بن عبدالله بن مطر الرومی کبی اجلهٔ اعیان مشایخ دخی کندیلرندن تعلم ایلمشدر §

خرقهٔ طریقتی قاضی وجیه الدیندن واو دخی شیخ فرج الزنجانیه‌دن وشیخ فرج شیخ ابو العباس النهاوندیدن وابو العباس شیخ محمد بن حفیف الشیرازیدن وشیخ محمد قاضی رویم ابو محمد البغدادیدن و رویم سید الطائفه جنید بغدادیدن اخذ واکتسا ایدوب برادر زاده‌سی شیخ شهاب الدین عمر قدس سره واسطه‌سیله نشر انوار طریقت ایلمشدر §

شیخ ابو النجیب سهروردی حضرتلرینك نفسنه حاکم وسید احمد الرفاعی احوالنه شبیه برحال ایله متصف بولندیغنی حکایه ایدرلر ، چونکه

[۱] سهرورد زنجان عجمه یقین بر قصبه‌نك اسمیدر .

ظاهر شريعت اوزره عامل وباطن حقيقتی عارف يعنی حقيقت وشريعتی جامع اولمغله قولاً و فعلاً آداب شرعيه دائره‌سندن آيرلمزلردی ، بدايت حالده مجاهدات شاقه‌ده و نهايت حالنده حضور اوزره عالمده بولنديلر ، مبداء سلوكلرنده سنه‌لرجه قربه بدوش سقالق ايتديلر و قزاندقلری پاره ايله بعض فقرايی اعاشه ايلديلر §

برمدت بغداد خرابه‌لرنده امرار وقت ايلديلر ايسه‌ده صكره‌لری فيض وكمالی بين الاهالی شايع اولمغله تأسيس قلنان مدرسه‌يه فرش سجاده اقامت وارشاد طالبين امر مهمنه بذل همت ايدرك بيكلرله مسلمانلری حائز نصاب كمال ايلديلر ، رضی الله عنه §

﴿ سيد احمد الرفاعی عليه رضوان الباری ﴾

(٧)

نور ظهورلريله خافق عالم مستنير و شهرت شايعه‌لری آفاقگير اولان اقطاب جهانك سند وسيدی بر دستگير ، سيد احمد الرفاعی الكبير الحسينی حضرتلريدر §

صورت نشأت وتاريخ ولادت ورحلتلريله سلسلة الذهب نسب شريفلری مرأت مدينه وجهه‌لرنده يازلمش اولديغندن بورده تكراره حاجت يوقدر §

ذات غوثيت‌پناهيلری عصرينك فريدی واقطاب عالمك وحيدی اولمق حسبيله بركات انفاس قدسيه‌لريله نفوس غافلهٔ جهانی قصوای كمال وعرفانه ايصال ايدرك زمان هدايت نشان حياتلرينی عصر سعادته شبيه بر حاله كتيروب اقطار آفاق واطراف بلاد وممالكده اثر بغی وطغيان براقمديلر §

رواق عاليسنك مواسم مخصوصه‌سنده كنديلرنی بك چوق مخلصلر زيارت وايام سائره‌ده بيكلرله مريدلر امّ عبيده تكه‌سنده اقامت ايدردی §

ايام مواسمده بولنان مورخلردن ابن جوزی ، زوارك كثرتنی استغرابله تاريخنده « بن شعبانك اون بشنجی كيجه‌سی ام عبيده رواقنده بولندم ، يوز بيكدن [١] زياده اهل وجد وحال موجود اولوب بونلرك كافه‌سی سيد احمد الرفاعينك مطبخ فيض جودندن اعاشه و اطعام اولنوردی » ديمش وصاحب الطبقات امام شعرانی ايله (كواكب الدريه) مؤلفی امام مناوی ، مختصر ودول اسلام مصنفی امام ذهبی ومورخ مشهور قاضی ابوالوليد ابن شحنه ، ابن جوزينك افاده‌سنی مع زيادة تصديق ايلدكدن صكره اول قطب عظيم القدرك حلقهٔ ورددنده ومجالس نصح وعظيله رواق مباركنده بهر كون اون آلتی بيك مريد موجود اولديغنی ومريدلرينك عددی قابل عدّ واحصی اولمديغنی صورت مفصله‌ده بيان ايتمش و ابن كثير ايله مورخ شمس الدين يوسف ابو المظفر دخی مشار اليهمك مرويانی تأييد ايده‌جك برچوق شيلر نقل وبيان ايلمشدركه بورواياتك يكديكره موافقتی رواق احمديه زوارينك كثرتنه يعنی لايعد دينه‌جك درجه‌چوقلوغنه دلالت ايلديكندن قطب مكرم اليه حضرتلری حقنده هرنه دنيلسه صحيح وكرچكدر ؛ حتی عصرينك جهابذهٔ رجالی خالقك پير دستكير حضرتلرينه شدّت محبت وارتباط قلوبنی ايما صدديله كنديلرنی « قبلة القلوب » تسميه ايلمشلردر §

ابن خلكان ديركه : سيد احمد الرفاعی فقيه وصالح وشافعی المذهب وخلق حسن ومذهب صاحبی اولمسنه مبنی خلق على العموم طرفندن انتساب و وهله وكالنه حسن اعتقاد اظهار ايتمشلر ايدی ، طريقته عرض دخالت ايدنلرك چوغی احوال عجيبه‌يه مالك اولديلر ، قيزغين فرونلره كيررلر ، ييلانلره ركوب

---

[١] ابن جوزينك يوز بيكدن زياده تعبيری زوارك چوقلوغنی بيلديرمكدن كنايه‌در .

ايدرلردی ، تكیه‌سنك موسملرنده بلاد اطرافدن تعدادی مستحیل زیارتجیلر كلوب كیدر وجمله‌سی مطبخ سماحت احمدیه‌دن ییوب ایچردی §

عصرنده مكارم اخلاق محمدی سید احمدالرفاعی‌یه انتقال ایتمش وحیاتنده خلفا وخلفاسنك عددی چوغالدقچه چوغالوب خلاصة الاكسیر مؤلفنك روایتنه كوره یوزسكسان بیك نفره قدر وارمشیدی ، بوخلیفه‌لرك برطاقمی مریدلریله برابر حضرت سیدی زیارت ایچون ام عبیده تكیه‌سنده اجتماع ایدرلردی ، رواق مباركنك مشیختی ودائرهٔ ولایتنك وراثتی كندیلرندن صكره برادر زاده‌لرینه انتقال ایتدی §

سید احمد الرفاعی حضرتلرندن نور پاش ظهور اولان كرامات وخوارقك ضبط وتعریفی قابل دكلدر ، سلطان المحدثین عزّ الدین الفاروثی مرحوم مشایخ حفاظدن امام تقی الدین واسطی یه دیمشلردر كه : اوغلم ! بن چوق شیخلره خدمت وبالذات ملاقی اوله‌مدیغم اهل اللهك مصاحبلرینی رؤیت ایتدم ، سیر سلف واخبار اولیاء اللهی هپ كوزدن كچیروب محكّ شریعت ایله حقی باطلدن فرق وتمییز ایلدم ، علم واطلاعمه اصحاب كراملە ائمهٔ اثنی عشردن صكره نبیّ اكرم (صلی الله علیه وسلم) حضرتلرینه اتباعده وحسن خلق ایله علو منزلتده سید احمد الرفاعی (علیه رضوان الباری) كبی برشیخ بالغ اولمدی ! اكر عوامك انكارایله سنی تجهیل وتكذیبه ابتدارایته‌جكلرینی بیلسه‌م ایدی ، اوسید جلیل القدرك مناقب جلیله وخوارق عجیبه‌سنه دائر اویله سوزلر سویلر ایدم! كه قولاغك استماعندن كلال كلوب ، صبروتحملدن فهمك ذاهل وحاسهٔ ادراكك منقطع اولوردی ! الله تعالی آكا مراتبك اعلاسنی ! مشاربك احلاسنی ! قدرت وتصرّفك اعظم واقواسنی ! مقاماتك اكرم واسناسنی ! اطوار واحوالك اجمل واكملنی ! سلوكك اجلّ وافضلنی ! ویرمشدر ، امر عظیم دینك مجدّدی وجد امجد مجدینك محیئ سنن وشریعتیدر !!! اكرظهور

ايتمامش اولسه ايدى ، بوعصرلر خلقنك اصحاب شطح وجموح اقوالنه انكباب وانهماكارى ، ذلّ وانكسار وطريقت نبىّ مختار وسيرت آل وابرار واصحاب اخياردن تباعدلرى سيئه‌سى اولمق اوزره طريق حق منسد اولور ايدى ! برزمانده بولندقكه كتابلرده حضرت سيدك اخلاق حسنه‌سى ذكر اولنامش اولسه وسير ذلّ وانكساريله اهل‌اللهك منتفع وآفاقك منور اولديغى افعال نبويه‌يه اتباعيله تبرك ايدلمامش بولنسه‌ايدى ، دينه بدعت قارشديرلمش سوزلر ، اللهك امرينه مخالف عقيده‌لر ، سنن سيئه‌لر ، دن بشقه برشيء ايشتمزايدك !!! الله تعالى آنى جدى سيدالانبيانك امتى وسنن سنيه‌سيله شريعت محمديه وطريقت مرضيه‌سيچون خير ايله جزا ايلسون ! سيد احمد الرفاعينك كرامتلرندن اعظم واصح برخبرصحيح بزه هيچ برطريق ايله واصل اولمدى ، آنك ولايتى قطعياً محقق وعصرينك اكملى اولديغى ايسه عند الاولياء مصدقدر §

برقومك آياغى سورچوبده بوخصوصده سنكله منازعه‌يه قيام ايدرلر ايسه « دعوا كزده اكر صادق ايسه‌كز ابراز حجت وبرهان ايدك » ديمليسين : انتهى §

نوبت فيض وكمال ، عصرنده سيد احمدالرفاعى حضرتلرينه انتقال ايتمش اولديغندندركه هرنه زمان كرسى نشين وعظ ونصيحت اولسه فحول فضلاء واكابر علماء اطرافنى احاطه ايدر واصحاب علوم و معارف وعظنى ديكلمك ايچون اطرافدن قوشوب كلورلرايدى ، ايراد كلامه باشلاديغى زمان سامعلره حيرت كلوب متكلمين لال وابكم ومنكرلر مدهوش وبى‌فهم اولورلر ايدى ، سالكلر وجد و رقصه كلورلر ايدى ، اهل خشوع آغلارلر ايدى ، ارباب تمكين ذهول ايدرلر ايدى ، ذات ملكى الصفات كريمانه‌لرى ايسه وارث اولديغى جوامع الكلم ايله وعظ و نصيحت ايدوب ديكليان جماعته كوره هر فندن بحث ايلر ايدى ؛ بناء عليه فصاحتندن ادبا مستفيد اولورلر ، معارفندن علما استفاضه ، تبيانندن اهل كلام استفاده ، ايدرلر ، تحقيقاتندن

اهل فلسفه كشف غطاى حقايق ايلرلر ايدى ، بلغاء دقايق خطابندن حصه‌دار واولياء حقايق احوالندن لذتياب اولورلرايدى ، عقلاء حكمتندن ، حكماء مواعظندن ، فقراء ادبندن ، والحاصل سامعينك هرصنفى كنديسنه كوره فضائل ومعلوماتندن اقتباس ايدرلر وبودرجه فيوضات الهيه‌يه مظهريتى امرنده ابراز حيرت ايلرلر ايدى ، او عصرده علم حقيقتده مغز شريعتله معمور الاطراف آنك مجلسندن غيرى برمجلس يوق ايدى ، مجلس عاليسنده هرخاطره حضور وجمعيت كلوب هردورلو فائده حاصل وقلوب خلائق طرف اقدس خالقه متوجه ومتمايل اولورايدى ؛ وعظنده علوّ ، سوزنده غلوّدن برشمه بولنمازايدى ، مجلس شريفى علماى زمان ايچون مدرسه وفقراى عصرايچون رباط وعمارت ، سالكلر ايچون رياضت ، عارفلر ايچون دليل ومحبت ايدى ، سبحانه وتعالى حضرتلرى رحمتنى ايستديكنه تخصيص واحسان ايدر §

سيد مشاراليه حضرتلرينك ولايتى عندالعارفين غوثيت وقطبيتك فوقنده ومرتبهٔ جليلهٔ قطبيت وغوثيت آنك رتبهٔ ولايتنه نسبتله برنشانه وآيت حكمنده اولديغندن خاندان اهل بيت ايچنده ائمهٔ اثنى عشردن صكره آندن [illegible] بروليّ كامل ظهور ايتمديكنه قطعيا قرار [illegible]

كرامات جليله وخوارق فاخرهسى لايعد اولوب بونلرك الك بيوكى مدالید خارقهٔ عجيبه‌سيدر §

سيدالمخلوقين حضرتلرى رسل فخام وانبياء عظام بيننده نصل تفرّد ايلمش ايسه ، لسان عذب البيان محمدى وتلثيم يد مؤيّد احمدى شرفيله سيد احمد الرفاعى حضرتلرى دخى بين الاولياء اويله‌جه تفرّد ايتمشدر §

بوعلوّ منزلت وسمّو قدر ومنقبت ايله برابر ذات عالئ غوثيتپناهيلرى كافهٔ احوالده آداب شرعى وسلوك محمدى اوزره اولوب بودائرهٔ منجيه‌دن قيل قدر انحراف وتباعد ايتمامشدر §

۵۷۸ سنه‌سی بر کون رحله پیرای وعظ ونصیحت اولوب اویله سوزلر سویلدیلر که تأثیر مقالات شوق انکیزیله اون بر شخص ترک حیات مستعار ایتمش وکندیلری دخی مرض موته طوتولوب ۵۷۸ سنه‌سی جماذی‌الاولیسنك یکرمی ایکنجی پنجشنبه کونی وفات ایلدکلرندن امّ عبیده مقبره‌سنده کائن دده‌سی شیخ یحیانك تربهٔ شریفه‌سنه دفن اولنمشدر §

طرق عدیده ایله نقل وروایت اولنان اخبار صحیحه‌دندرکه غوث معظم الهینك جنازه‌سی نمازینه حاضر اولان جماعت صفنك بر اوجی امّ عبیده وبر اوجی امّ عبیده‌یه بش ساعت اوزاقده بولنان (قاراناتا) دره‌سی کنارنده ایدی ، نمازقیلانلرك عددی‌ایسه قابل احصی‌اولمیوب کویا که یوم حشراولمشده عموم خلائق امّ عبیده صحراسنده اجتماع ایلمش ایدیکه بو جماعتك نصفنه قریبی صبیان ونسوان ایدی §

اقطار عالمده مشهور والسنهٔ مذکوراولان اعیان اقطابك سلسلهٔ خرقه‌لری علی الأغلب سید محترم الیه حضرتلرینه منتهی اولدیغندن کبار اهل الله اولان پیر لازم التوقیری « شیخ الطرائق ، استاذ الجماعه ، شیخ الکبیر ، ام البراهین ، حجة الکبری ، سید العارفین ، تاج المتقین ، شیخ المواقف ، علم الائمه ، غوث الاکبر ، منهل المدد ، باب [illegible] ، [illegible] ، [illegible] ، حبل الراسخ ، اب الصفا ، اب الوفاء ، دولة الربانیه ، حبل‌المتین ، ماوی‌المنقطعین ، ناصرالسنه ، ترجمان الحضرت ، عروس مملکت الاحمدیه ، شیخ الامه ، وارث اکمل ، طریق واضح ، صاحب الید ، قاموسی‌المنظم ، رجل‌کامل ، فردجامع ، انسان الملکی ، روح بتولیه ، مظهر المطالسم ، عین الناظره ، بصیرة الطاهره ، حقیقة المطهره ، تاج‌الشیوخ ، سلطان الادلاء ، ذوابة المجد ، جاجلة‌التدلیات ، نتیجة الخالصه ، عبدالصالح ، شیخ الکل ، بحرالرائق ، ملك الربانی ، سید المتواضع ، شیخ العواجز ، شیخ من لا شیخ له » القاب جلیله‌سیله تلقیب

ایلدیلر ؛ رضی الله عنــه وعن آبائه آل بیت النبی المرضیین واخوانه الاولیاء العارفین اجمعین ؛ انتهی §

﴿ اذان محمدیه حقنده وقوعبولان اختلافات وتبدلات ﴾

مرأت مدینه وجهۀ خامسه‌سنك اوچنجی صورتنده مختصراً بیان اولندیغی اوزره مدینــۀ منوره ده الك اول اذان اوقویان ذات (بلال حبشی) ومکۀ مکرمه‌ده جمله‌دن اول اذان ویرن صحابه دخی (جبیب) بن عبــد الرحمن ﴿ رضی الله عنهما ﴾ در §

جمعه کونلری مناره‌لرده ایلك اذانی اوقونمســنی دخی حضرت عثمان ﴿ رضی الله عنه ﴾ افندیمز عادت ایدوب برنجی دفعه‌ده (عباد) بن صامت یاخود (ابویعلی) رضی الله عنهما اوقوتمشلردر §

مشارالیه افندیمز بواذانی اوقوتمقدن مقصد عالیلری اصحاب حرف وتجارتی جمعه نمازینه حاضرلندیرمق ایدی §

محمد بن سعدك امام شعبیدن نقل ایلدیکی روایته کوره ســلطان الانبیاء افندیمزك بری « بلال حبشی » بری « ابو محذوره » بریده « ابن ام مکتوم » اولمق اوزره اوچ نفر مؤذنلری وارایدی ، بلال حبشی حضرتلری بولنمدیغی وقتلرده اذانی ابو محذوره [١] واو دخی بولنماز ایســه ابن ام مکتوم اوقور ایدی §

مدینۀ منوره ایله بعض اســفار نبویه‌ده اذان اوقومق مطلقا حضرت بلاله منحصر اولوب فقط بعضا مدینۀ منوره ده ام مکتــوم اوغلی عمرو بن

---

[١] ابو محذوره‌نك مکه‌ده قالمش اولمســنه نظراً بو اصولك مکه‌یه مخصــوص اولمسی لازم کلیر .

قيس بن شريحك [١] دخی اوقودیغنی و اشبو عمرو بن قیسك اسمی برقوله كوره عبدالله اولدیغنی روایت ایدرلر §

ام مكتومك اسمی عاتكه بنت عبدالله بن عنكشه‌دركه عنكشه بنی مخزومه منتمی برقبیله‌یه منسوبدر §

ابومحذوره‌نك اسمی اوس « وعلی روایة سمرة » بن معیر بن لوذان بن ربیعة بن معیر بن‌عریج بن سعید بن‌جمحدر ، بلال بن رباحله برلكده اذان اوقومغی رجا ایتمش و بورجاسی نزد عالئ پیغمبریده رهین قبول اولمغله بعضا اذان اوقومق شرفنی احراز ایلمش ایدی §

ابو محذوره امام كلبی روایتنه نظراً رسول اكرم افندیمز مكه‌ده ایكن یالكز صباح اذانلرینی اوقورلر ایدی §

نبی محترم افندیمز حنین غنائمنی تقسیم ایچون جعرانه‌ده بولندقلری صره‌ده ابومحذوره‌یه‌ده اذان محمدی‌یی بالتعلیم مسجدالحرام مؤذنلكنی احسان وتوجیه بیوردقلری جهتله صحابهٔ مشار الیه مدینهٔ منوره‌یه هجرت ایتمیوب مكه‌ده قالدیلر [٢] §

مورخلر عثمان بن عفان ﴿ رضی عنه الله المنان ﴾ افندیمزك دخی اذان اوقودقلرینی وحتی ذات عالئ خلافتپناهیلری اذان اوقورلر ایكن رسول معظم افندیمزك مسجد سعادت داخلنده بولندقلرینی روایت ایدرلر §

حضرت بلال صدیق اعظم ﴿ رضی الله عنهما ﴾ افندیمزك كوله‌سی اولدیغندن مشار الیهك خلافتنده دخی اذان اوقومش وفقط عمر بن خطاب

[١] شریح بن عامر بن لؤی قبیله‌سی افرادندندر .

[٢] بو روایت ابن جریحدن منقولدر .

(رضى الله عنه) ك مؤذنلك ايتمسى حققنده واقع اولان تكليفنى قبول ايتمامشدر [١] §

جناب بلال عمر بن الخطاب (رضى عنه الله الوهاب) افنديمزه مسجد قباده افضل الانبياء افنديمز حضرتلرينه مؤذنلك ايتمش اولان سعد القرظك انتخاب ايدلمسنى توصيه ايلمش وخليفهٔ معظم ايله دخى مشار اليهك تصويبى اوزره مسجد سعادت مؤذنلكنى سعدالقرظه توجيه ايلمش اولديغندن مسجدسعادت مؤذنلكى نسلى منقطع اولنجه يه قدر سعد القرظك اولاد واحفادينه منحصر ايدى §

عصر سعادتده مسجد النبيدن غيرى مدينهٔ منوره محلاتنده طقوز قدر مسجد شريف وار ايدى ، فقط بونلرك آيرى آيرى مؤذنلرى اولمديغندن مساجد مرقومه جماعتى بلال بن رباحك اذانيله نماز قيلارلر ايدى [٢] §

مصرده الك اول عمرو بن العاص جامعنده اذان اوقوندى ، چونكه مصر قاهره فتح اولنديغى وقت عمرو بن العاص برجامع تأسيس ايتمش وموجود اولان صحابه ايله تابعين حضراتى جماعتله نماز قيلمق امر مسنونى محافظه فكر صلاحكارانه سيله جامع مذكورده اجتماعى عادت ايلمش ايدى §

ابو عمرو الكندى عمرو بن العاص جامع شريفنك مؤذنلرينى ذكر وتعريف صدديله ديمشدركه : عمرو بن العاصك فسطاط مصرده كائن جامعنده اول مؤذنلك ايدن ذات ابومسلم سالم بن عامر بن عبد المرادى ايدى ، [illegible] عمر بن الخطابه مؤذنلك ايتمش ومصر غزوانده عمرو بن العاصه رفيق ايديلان عسكر ايله برلكده بولنوب يوم فتحده عمرو بن العاصك مؤذنلكنى دخى ايفا ايلمش اولديغندن عمرو بن العاص

[١] بوخبرك ناقل و راويسى محمد بن سعددر ،

[٢] بو روايتى دار قطنى ايله ابو داود بكير ابن عبد الله الاشجدن نقل ايلمشدر .

مصر فتحنی متعاقب طرح وتاسيس ايلديکی جامع شريفك مؤذن باشيلغنی ابومسلمه توجيه وطقوز نفرده معاون تعيين ايلدی ايدی ، ابومسلم وفات ايدنجه‌يه دکين جامع مذكورك باش مؤذنلکنده بولنديغی جهتله انقراض نسلنه قدر عمرو بن العاص جامعنك مؤذن باشيلق جهتی ابو مسلمك اولاد واحفادنده قالدی §

ابو مسلم جامع مذكور سرمؤذنی ايکن اوقوديغی اذانك هم اولی وهمده آخری « لااله الاالله » ايمش §

بوروايت ابوالخيردن منقولدر §

ابومسلمك وفاتنده يرينه برادری شرجيل بن عامر تعيين اولندی وابن عامرك مؤذنلکی زماننده مصر اميری مسلمة بن مخلد ، عمرو بن العاص جامعنی توسيع ايدوب برده مناره علاوه ايلدی §

اولوقته دکين جامع مذكورك مناره‌سی يوق ايدی §

شرجيل بن عامر مصرده مناره‌يه چيقوب اذان اوقويانلرك برنجيسيدر §

مسلمة بن مخلد جامع مذكور مناره‌سی اتصالنده اعتکافه کيروب فقط فسطاط مصرده كائن كليسالرك چاکارندن راحتسز قالديغی وشرجيلی جلبله بوکا برچاره بولنمسنی توصيه ايتمش اولديغی جهتله شرجيل « بن نصف الليده اذانه باشلايوب فجره قريب برزمانه قدر اوزاتيرم ، بن اذان اوقور ايکن چاك چالينيرايسه اذان اوقنورايکن چاك چالنمق اوياميه‌جغندن اوائناده چاك چالنمامق امرينی وير » ديمش و مسلمة بن مخلد او يولده بر امر نشر ايدرك كيجه‌لری چاك چالنمامق اصولنی وضعه موفق اولمشدر §

شرجيل ارتحالنه (يعنی ٦٥ نجی سنهٔ هجريه‌يه) قدر نصف الليلدن بدأ ايله طلوع فجره دکين اذان اوقومق عادتنی ترك ايتمدی ايسه‌ده صکره‌لری مصرده

مسجدلر ، جامعلر ، چوغالدیغندن مسلمة بن مخلد « خولان ونجیب » نامندهکی مسجدلردن بشقه نقدر مسجد وجامع وار ایسه هپسنه بررمناره یاپدیروب بونلرده دخی اذان اوقونمسنی امر ایلدی §

اذانده بعض تبدلات — معزلدین اللهك مصره سوق ایلدیکی عسکر سرداراغنه تعیین قیلنان قائدجوهر ، مصره کیروب قاهره‌یی تأسیس ایدنجه‌یه قدر مصرك هرمسجد وجامعنده اوقونان اذانلر مدینهٔ منورده‌ده اوقونان یعنی الآن معروف اولان اذان محمدینك عینی ایدی ، جوهر قائد ٣٥٩ جماذی الاولانك سکزنجی جمعه کونی ابن طولون جامعنده نماز قیلوب عبدالسمیع ابن عمرالعباسینك خطابت ایتمسنی ومؤذنلرك « حی علی الصلاة » یرینه « حی علی خیرالعمل » دیمسنی امر ایله اذان محمدی‌یی من وجه تغییر ایلدی وعبدالسمیع جوهر قائدك امریله جمعه نمازینی دخی قیلدیره‌رق برنجی رکعتده { جمعه } وایکنجی رکعتده { اذاجاءك المنافقون } سوره‌لرینی اوقویوب ایکنجی رکعتده رکوعه وارمقسزین سجده‌یه ایندی ایدی ، جوهر قائدك قاضی عسکری علی بن ولید ، عبد السمیع بن عمره اظهار انفعال وحرکات جاهلانه‌سنه اعتراض ایله « ای جماعت ! نماز فاسد اولدی ، درت رکعت صلاة ظهر قیلك » دیه باغردی ایسه‌ده بواعتراض مظهر قبول اولمدقدن بشقه هراذانده « حی علی خیر العمل » دنیلمك امری ویریلوب بواصول عموم جوامع ومساجده تعمیم اولندی §

جوهر قائد عبد السمیعك هرسوره اولنده وحتی خطبه‌ده بیله جهراً بسمله اوقومدیغنه اظهار حدت ایله سنهٔ مذکوره جماذی‌الاولاسی اواخرنده جامع العتیقه سلاملق ایدوب اذانده « حی علی خیرالعمل » دنیلمك ونمازلرده بسملهٔ شریفه جهراً تلاوت ایدلمك امرینی ویردی ایسه‌ده قرق بر سنه صکره حاکم بامرالله فاطمی عموم جوامع ومساجد مؤذنلریله قاضی القضاة مالك بن سعید فارقی‌یی جاب وجمعله من بعد اذان محمدیدن « حی علی خیرالعمل »

جمله‌سنی اسقاط ایله یالکز صباح نمازی اذانلرنده « الصلاة خیر من النوم » دنیلمسی و سرای مؤذنلری هر اذان عقبنده « السلام علی امیر المؤمنین ورحمة الله » دیمکی عادت ایلمسی لازم کله‌جکنی متضمن برفرمان اوقوتدی ، بوفرمانی قرائت ایدن شخصك اسمی ابو علی العباسی ایدی §

مصرقاهره جوامعی مؤذنلری بوامره امتثالاً « حی علی خیر العمل » دیمکی ترك ایلدیلرایسه‌ده برسنه‌صکره ینه « حی علی خیر العمل » دیه‌رك اذان ویرمك ودرت سنه صکره (٤٠٥) دخی « حی علی خیر العمل » یرینه « حی علی الصلاة » وسرای مؤذنلریده هر اذان عقبنده « السلام علی امیر المؤمنین ورحمة الله » یرینه « الصلاة رحمك الله » دیمك امر مخصوصنی آلدیلر §

سرای مؤذنلرینه ویریلان امرك سببی ، سنن نبویه‌دن متروك اولان برسنتی احیا تصوری ایمش ! چونکه حضرت بلال حجرهٔ سعادتك باب فلك جنابی اوکونده طوروب بعضا « السلام علیك یارسول الله » وبعضا « السلام علیك بابی انت وامی یارسول الله ، حی علی الصلاة ، حی علی الصلاة ، السلام علیك یارسول الله [١] » دیرلر وبعضادخی «السلام علیك یارسول الله ورحمة الله وبرکاته ، حی علی الصلاة ، حی علی الفلاح ، الصلاة یارسول الله » دیو ندا ایدرلرایدی [٢] ، حضرت صدیق سجاده زیب خلافت اولدقده سعد القرظی دخی درکاه عالئ خلافت قپوسنده طوروب « السلام علیك یاخلیفة رسول الله ورحمة الله وبرکاته ، حی علی الصلاة ، حی علی الفلاح ، الصلاة یاخلیفة رسول الله » دیمکی اصول اتخاذ ایتمش وعمر بن الخطابك ابتدای خلافتلرنده ینه بواصوله رعایت ایدوب فقط خلیفهٔ مشار الیهك « سزلر مؤمنلرسکز ! بنده سزك امیریکزم ! » دیمسی اوزرینه « السلام علیك یا امیر المؤمنین ورحمة الله وبرکاته

[١] بو روایتك ناقل و راویسی امام واقدیدر .

[٢] بو روایت بلادریدن منقولدر .

حى على الصلاة ، حى على الفلاح ، يا امير المؤمنين » ديه ندا ايتمكى اعتياد ايلمش ايدى ، بالآخره صادر اولان امر عالئ خلافتپناهى يه امتثالاً « رحمك الله » جمله‌سنى دخى علاوه ايلدى ، [١] §

بو عادت مستحسنى مؤذنلر بنى اميه وخلفاى عباسيه زمانلرينه قدر ترك ايتميوب ابواب خلفا وامراده اولوجهله ندا وآنلرده اوقات خمسه نمازلرينى جماعت ايله برلكده ادا ايدرلرايدى ؛ [٢] §

ملوك فاطميه ، ايشته بواثره كيتمك ايستديلر ايسه‌ده بونلر جماعت ايله نماز قيلمغى اعتياد ايتمامش اولدقلرندن مؤذنلرى صباح نمازى اذانلرينى متعاقب مناره‌لرده ملوك وامرايه سلام ويروب ملوك اسلاف قپولرنده اوقونمسى معتاد اولان « السلام عليك ..... » عباراتنى مناره‌لر اوزرنده اوقورلر ايدى §

سلطان صلاح الدين ايوبى رسوم فاطميه‌يى بالتغيير بغداد خليفه‌سنه تعظيماً مناره‌لرده صلاة وسلام كتيرلمك اصولنى وضع ايتدى ، بو اصول مصر وشام وحجاز جوامعنه دخى سرايت ايدوب يدى يوز آلتمش سنهٔ هجريه‌سى خلالنده يالكز جمعه كيجه‌لرى ياتسو اذانلرينى واوتوز برسنه‌صكره دخى آشاغيده تعريف اولنه‌جغى وجهله اوقات خمسه اذانلرينى متعاقب « الصلاة والسلام عليك يارسول الله » دنيلمسى عادت حكمنى آلدى §

تغيير اذان محمدى امر مستهجنيله برزمانلر اماميه طائفه‌سى دخى اوغراشديلر كه او زمان ابو على بن كتيفات بن الافضل شاهنشاه بن بدر الجمالينك حافظ لدين الله ابى الميمون عبد الحجيد ابن الامير ابى القاسم محمد بن المستنصر باللهى حبس و تسجين ايلديكى زمان اولوب كنديسى اماميه طائفه‌سى متعصبلرندن

[١] رحمك الله جملهٔ جمله‌سنك علاوه‌سى عثمان بن عفان ﴿ رضى الله عنه ﴾ ك زمان خلافتلرنده وقوع بولديغى روايت ايدنلرده واردر .

[٢] خلفاى عباسيه صكره‌لرى جماعتله نماز قيلمغى ترك ايلديلر .

اولمق حسبيله زمان وزارتى اولان ٥٢٤ سـنه‌سى خلالنده مذهب اسماعيليه اصحابنه مخالفت ايچون اذاندن « حى على خير العمل » جمله‌سـنى ازاله وفقط يرينه « محمد وعلى خير البشر » جمله‌سنى علاوه ايتدى ومذهب اسماعيليه‌نك مجتهدى اولان اسماعيل بن امام جعفر الصادقى دخى انكار ايلدى ايدى ، ايكى سـنه صكره قتل اولنمغله حافظ لدين الله ميـدانه چيقوب اذان محمديدن « محمد وعلى خيرالبشر » جمله‌سنك ازاله وكما فى السابق « حى على خير العمل » جمله‌سنك علاوه ايدلمسنى امر واراده ايلدى §

اماميه‌دن ابتدا « محمد وعلى خير البشر » ديه اذان اوقويان شخص « امير كابن شكنبه حسين » دنيلان كيمسه‌در §

بوذاتك « على بن محمد بن على بن اسماعيل بن حسن بن زيد بن الحسن بن على » بن ابو طالبـك اوغلى اولديغنى روايت وسيف الدوله بن حمدان عصرنده بركيجه حلب جامعلرى مناره‌لرينك برينه اويولده براذان اوقوديغنى حكايت ايدرلركه آندن صكره اويله اذان اوقومق مذهب اسماعيليه ده بولنان افراد ايچون عادت اولمشدر §

بوروايت شريف محمد بن اسعد الجوانى النسابه‌نكدر §

حلبده « حى على خير العمل » ، « محمد وعلى خير البشر » ديه‌رك اذان اوقونمسى نور الدين محمودك زمانـنـه دكين دوام ايتمش ايدى ، نور الدين محمود « حلاويه » مدرسـه‌سنى تأسيس وكشاد ايدوب لاجل التبرك مشاهير صلحادن اباالحسن على بن الحسن بن محمد البلخى الحنفى يى دعوت ايتديلر واباالحسن حضرتلرى فقهاى بلده ايله برابر اجابت ايدوب نماز وقتى حلولنده برذاتك مناره‌يه چيقوب صـورت مشروعهٔ معروفه اوزره اذان اوقومسنى و ممانعت ايدن اولور ايسـه جماعت طرفـنـدن ضرب و تهديد اولنمسـنى

امر وتنبيه ایتمش و فقهادن بری چیقوب اولوجهله اذان و یرمش اولدیغندن اذان محمدی اولکوندن اعتباراً آرتق تغیر ایتمدی §

مصرك اذانلری ٥٦٧ سنه‌سنه یعنی سلطان صلاح‌الدین یوسف بن ایوبك زمان سلطنتنه دکین فاطمیلرك ترتیب ورسومی اوزره دوام ایلمش ایدی ، صلاح الدین شافعی مذهبنده وشیخ ابی‌الحسن الاشعری اعتقادنده اولدیغندن « حی‌علی خیرالعمل » بدعتنی‌قالدیردی ، آندن‌صکره کرك مصر وشام وکرك بلاد ملحقه جامعلرنده اوقونان اذانلر مکهٔ معظمه‌ده اوقونان اذانلرك عینی ایدی ، بو اصول اتراکك دیار مصریه‌ده تأسیس مدارس ایلدکاری تاریخه « ٧٦١ سنهٔ هجریه‌سنه » دکین مستمر وبعده ابوحنیفه مذهبی دخی منتشر اولمق حسبیله حنفیلرك مدرسه‌لرنده اوقونان اذانلر وقیلنان نمازلرکوفیون اذانلریله نمازلرینه موافق و مدارس سائره‌ده اوقونان اذانلر ایله قیلنان نمازلر دخی مکیلرك اذانلریله نمازلرینه مطابق اوله‌رق اوقونوب قیلنورایدی ، یالکز مؤذنلر جمعه کیجه‌لرنده یاتسو اذانلرینی متعاقب حضرت پیغمبره سلام و یررلر ایدی ، بو اصول مصر قاهره محتسبی صلاح الدین عبد الله البرلسی طرفندن اتخاذ اولنمش ایدی ، یدیوزطقسان بر سنه‌سی محتسب نجم الدین محمد الطبندینك امریله اوقات خمسه اذانلری عقبنده (الصلاة) اوقونمق اصولی عادت وعموم جوامعه اعلان کیفیت ایدلدی §

نجم الدین طبندینك بواصولی تعمیمه قدر جرأتی برسرخوشك سوزیله عمل ایتمش اولمسیدر §

نقل اولندیغنه کوره سرخوشلردن برطائفه جمعه کیجه‌سی مؤذنلرك یاتسو اذانندن صکره (الصلاة) اوقودقلرینی استحسان ایتمکله ایچلرندن بری آرقداشلرینه خطاباً « هر اذان عقبنده رسول اکرم افندیمزه صلاة وسلام اولنمسنی آرزو ایدرمیسکز ؟ » دیمش ورفیقلری « اوت ! پك اییی اولوردی »

جوابنی ویرمش ایدی ، بوسؤالی ایراد ایدن آدم اوگیجه‌نك صباحیسی بربشاشت وانشراحله اویانوب « بوگیجه بكا رؤیامده «صلی الله علیه وسلم» افندیمز { محتسبه كیدوب هر اذان عقبنده صلاة وسلام اولنمق اوزره مؤذنلره امر ویرلمسنی تبلیغ ایله } دیدی ! واروب سویلیه‌یم » دیدكدن صكره كیدوب مصر قاهره محتسبنه رؤیاسنی سویلدی ایدی §

اولوقت مصر محتسبی « نجم الدین محمد الطبندی » اسمنده اختیار برآدم اولوب فقط غایت جاهل وفوق التعریف احمق اولدیغی ومع مافیه ذمایم اخلاقله متصف بولنـدیغی جهتله عند الاهالی معلوم ومذموم ایدی ، رؤیا صاحبنك (رسول الله جمعه كیجه‌لرنده اولدیغی كبی اوقات خمسه اذانلری عقبنده دخی « الصلاة والسلام علیك یارسول الله » دنیلمسی حقنده مؤذنلره امر ایتمكزی فرمان بیوردی) دیدیكنی جهالتی حسبیله بالاستعجاب عموم مؤذنلری جلب وجمعله « بوندن صكره هر بر اذان عقبنده (الصلاة) اوقویه‌جقسكز » امر قطعیسنی اعطایه شتاب ایلدی [۱] §

بیچاره نجم الدین حضرت پیغمبرك بعد الوفات شرع شریفه موافق اولمیان برامری ویرمیه‌جكنی و سبحانه وتعالی حضرتلرینك { ام لهم شركاء شرعوا لهم من الدین مالم یأذن به الله } قول جلیلیله پیغمبرینك لسانیله تحدید بیوردیغی شریعته برحكم علاوه ایدلمكدن نبی بشری منع ایلدیكنی واشبو { ایاكم ومحدثات الامور } خبر صحیحی نبی مختار افنـدیمزدن نقل و روایت ایدلدیكنی تخطر ایده‌مدیكندن الی یومنا هذا دوام ایتمكده اولان بدعتك اتخاذینه سبب محض اولدی ؛ شیمدی جهـلادن بعض اشخاص صلاة و سـلامی اذان شریف تمه‌سـندن عدّ وظن ایله ترك ایتامكه اهتمام وهله بعض ملاحده ، قریه‌لرنده

[۱] ممالك عثمانیه جوامعی مناره‌لرنده « الصلاة » اوقونمق عادت مستحسنه‌سی سلاطین مبرات آیین عثمانیه دن غازی خداوندكار سلطان مراد خان اول بن سلطان اورخان غازی دورنده اتخاذ اولنمشدر .

اذان محمدی عقبنده معتقد اولدقلری ذوات ارواحنه اعطای سلام ایدرلر §
لاحول ولا قوة الا بالله وانا اليه راجعون §

مناره لرده تسبیح — کیجه لری مناره لرده تسبیح ایدلمك حضرت موسی ﴿ علیه السلام ﴾ زماننده قالمش بر سنتدر ، نبی مشار الیه افندیمز فرعونیلرك غرق صورتیله هلاکندن صکره صحرای تیهه واصل اولوب ثلث اخیر لیالدن طلوع فجره قدر سبحانه وتعالی حضرتلرینی صدای بلند ایله ذکر وتسبیح ایتمکی اعتیاد ایتدیلر و بنی اسرائیله تسبیح زمانی حلولنی بیلدیرمك ایچون کوموشدن ایکی بوری اتخاذیله بونلرك صورت استعمالنی قومندن ایکی شخصه اوکرتدیلر ایدی ، هر کیجه نك ثلث اخیریله زمان رحیل ونزولده وبالخاصه بیرام کونلرنده ذکر اولنان بوریلر چالینورایدی ؛ هرنه وقت بوری چالنسه اسباط موسی ﴿ علیه السلام ﴾ دن بنی « لاوی » طائفه سی قالقوب صوت بلند ایله (توارة) شریف اوقورو بنی اسرائیل یوکسك صدا ایله ذکر وتسبیحه مشغول اولور ایدی §

بو اصول اوزره عبادت اولنمسی یوشع بن نون عصرینه قدر دوام ایتمش وحضرت داود دخی بیت المقدسی طرح وتأسیسه باشلادیغی زمان بوسنتی محافظه ایچون بنی لاویدن برطاقم مأمورلر تعیین وترتیب ایلمشدر §

ثلث اخیر لیالده مأمورین مرقومه نك برطاقی بیت المقدسك اطرافنده « عود ، سنطور ، مزمار ، دف » کبی سازلرله تعالی وتقدس حضرتلرینی طلوع فجره قدر ذکر ایدرلر و برطاقیده داخل بیت المقدسده (توراة) و (زبور) شریف اوقورلر ایدی §

بومأمورلرك عددی کثیر اولوب مفصلاتی کتاب زبورده مسطوردر §

لاویلر ، صورت محرره اوزره بیت مقدسك داخل وخارجنده عبادته

مبادرت ایلدکاری زمان قدس شریفك هرمحله‌سنده بولنان رجال سکنه صدای بلندایله بولندقلری نقطه‌لرده ذکر وتسبیحه دوام ایدرلرایدی ، لکن بونلرك ساز چالملری ممنوع اولوب ساز ایله عبادت ایتمك یالکز بیت مقدسك داخل وخارجنده بولنان و مقداری حضرت داود طرفندن ترتیب وتعیین قلنمش اولان بنی لاوی مؤذنلرینه منحصر ایدی §

بیت مقدسك اطرافنده اولنان عباداتك قرای متجاوره‌یه منعکس اولان صداسی ، قریه‌لر اهالیسنی اویاندیرمقده و آنلرده یوکسك سسلر ایله ذکر وتسبیح ایدرك آوازلرینی کندی کویلرینه یقین اولان قریه‌لر سکنه‌سی قولاقلرینه اولاشدیرمقده اولدیغندن بالجمله قرا وقصبات بنی اسرائیل رجالی هرکیجه ثلث اخیرندن طلوع فجره قریب بر زمانه قدر رفع صدا ایله ذکر الله ایدرلر ایدی §

بواصول بخت النصرك بیت المقدسی هدم وخراب ایله بنی اسرائیلی بابله نقل واجلا ایلدیکی تاریخه‌قدر دوام ایتمش وبنی اسرائیل بابلده بولندیغی مدت تعریف اولندیغی وجهله عبادت اولنامشدرکه مدت مرقومه یتمش سنه قدر تمادی ایلدی §

بنی اسرائیل بابلدن عودت وبیت المقدسی تعمیره صرف مساعی وغیرت ایلدکاری صرده بنی لاوی احفادی ینه حضرت داودك ترتیبی اوزره عبادته ابتدار وبوترتیب حضرت یحیی بن ذکریا (علیهما السلام) ك شهادتنه دکین امتداد ایلدیسه‌ده نبی مشار الیهك شهادتنی متعاقب بیت المقدس خراب اولمش ویهودیلر عیسی (علیه السلام) علیهنه قیام ایلدکارندن بالاداسرائیلیه‌ده شرایع بنی اسرائیل احکامی اوزره کیجه‌لری قالقیلوب ذکر وتسبیح ایدلمك عادتی ترك وابطال اولنمشدر §

دور اسلاميه‌ده اصول تسبيح الك اول مصرده ومسلمة بن مخلدك زمان امارتى اولان (٥٩) سنهٔ هجريه سى خلالنده اجرا اولندى §

آنفاً بيان اولنديغى اوزره مسلمة بن مخلد بن صامت بن تازالانصارى الصحابى حضرتلرى عمرو بن العاص جامعنه برمناره ياپديروب بعضا منارهٔ مذكوره اتصالنده اعتكافه كيرمكى عادت ايدنمش و فقط كليسالرده چالنان چاكارك صدالرندن بحضور اولوب جامع مذكورسر مؤذنى شرحيل بن عامره « صباحلرى چاك سسلرندن راحتسز اولمقده‌يم ، اى شرحيل بوكا برچاره بولنه‌بيلورمى ؟ » ديه صورمش ايدى ، شرحيل « موافقت بيوريلور ايسه ممكندر ، نصف الليلده اذان اوقومغه باشلايوب طلوع فجره قدر تمديد ايدرم ، بن اذان اوقور ايكن ناقوس چالنور ايسه چالديرلمامسنى ايجاب ايدنلره امر ايديكز » ديديكندن ومسلمة بن مخلد بوكا موافقت ايلديكندن شرحيل كيجه يارسندن اعتباراً اذان اوقومغى اصول اتخاذ ايتمش وجناب مسلمه اذان محمدى اوقونديغى زمانلر چاك چالنمامسنى امر ايدوب حضور قلبله عبادته باشلامشدر §

٢٥٤ تاريخنده ابو العباس احمد بن طولون بو يله اوزون اوزادى اذان اوقومق اصولنى قالديروب متعدد مكبّرلر تعيين و هر برينه مستوفى ادرارات تخصيص ايدرك صباحه يقين برزمانده مناوبة مناره‌لرده تكبير وتسبيح ايدلمك وزهد وعشقه دائر قصيده‌لر ، شعرلر ، اوقونمق اصولنى وضع ايتدى ، اوغلى ابو الجيش خمارويه دخى ذكر اولنان مكبّرلرى خدمتلرنده بالابقا باباسى احمد بن طولون زماننده تخصيص قلنان معيناتى كما فى السابق اعطا ايلدى §

بو ترتيب ٥٦٨ سنه‌سنه دكين دوام ايدوب سنهٔ مرقومه خلالنده ملك (صلاح الدين) يوسف بن ايوب شيخ الاسلام تعيين ايلديكى (صدر الدين) عبد الملك بن درباس الهدبانى المارانى الشافعينك رأى وتصويبيله مناره‌لرده اولنان ذكر وتسبيح يرينه عقائد اشعريه‌يى شامل قصيده‌لر ، الهيلر ، اوقونمسنى

تحت قراره آلەرق اولوجهـله حركت اولنمق اوزره مصر و شام جامعلرى مؤذنلرينه تبليغات مؤثره وتنبيهات مؤكده اجرا ايتديردى §

كرك ملك صلاح الدين وكرك شيخ الاسلامى صدرالدين شيخ ابى الحسن اشـعرى مذهبى اعتقادنده اولدقلرندن خلقى بو اعتقاده دعوت و مخالفت ايدنلرى تكفيره قدر جرات ايدرلر ايدى §

مصرده جمعه كونلرى خلقى جمعه نمازينه حاضرلاندرمق ايچون منارەلرده (الصلاة) اوقونمق ٧٠٦ سنەسى خلالنده اتخاذ اولنمش واللى بش سنه صكره دمشق شام وحلب ايله بلاد سائرەيه دخى نقل ايتمش براصول اولوب بواصولك حكمى كرك مصر وشام وحلب وكرك ممالك سائرۀ اسلاميه جامعلرنده الآن جاريدر § — سلك الدرر —

﴿ صورت ﴾
{ ٦ }

سعود مغلوبدن صكره نجد امارتنده بولنانلرك حال و شانلرى تفصيلنده در §

بشنجى صورتده اسمى ذكر اولنان سـعود نامسعود دوچار اولديغى مغلوبيت اوزرينه ترك دياله برمحلده عازم دار البوار اولديغنى متعاقب يرينه اوغلى عبد الله كچدى ايدى ، بودخى پدر سقر مقرى سعودك اثر ناهموارينه اقتفا وميدان شـقاوتده پدرندن اوكرنمش بولنديغى اويونلرى تماميله اجرا ايتمك ايچون كنديلرينى اوتەدن برى ساكن اولدقلرى بلده يه قدر تعقيب ايدن عساكر شاهانۀ مصريه ايله حربه اجترا ايلمش ايديسەده مصريلرك صولت دليرانەلرينـه تاب آور مقاومت اولەميـەرق اثناى انهزامده حياً طوتيلوب درسـعادته كوندرلديكندن بعض اغواتيله برابر جزائرلرى اى

ترتيب وشيخ محمد بن عبدالوهاب دخی مصره قدر کتیریلوب دیشلری کاملاً سوکوله نهایت عمرینه قدر توقیف ایدلمك کبی مؤاخذەلرله تعذیب قلندی ایدی §

عبد الله مقتولدن صکره اقرباسندن (ترکی) اسمنده بریسی وهابیلره باش اولمش وآرەدن آز بر زمان مرورنده ینه کندیلرندن (مشاری) اسمنده برشخص ذکر اولنان (ترکی) یی قتل ایله یرینه‌چوب اوتورمش اولدیغندن ترکینك اوغلی (فیصل) بالاخره باباسنك قاتلی اولان (مشاری) یی کسوب اول قوم شومه شیخ اولدی وعموم وهابیلری کندینه بند ایدرك فرقهٔ مصریه عساکر شاهانه‌سنه قارشو قویق ایستدی ایسه‌ده اثنای محاربه‌ده فرقهٔ مرقومه میرلوالرندن خورشید پاشانك النه کچەرك تحت الحفظ مصره ارسال ویرینه سعود شقاوت نمودك مصرده بولنان اوغلی (خالد بك) تعیین ایدیلوب نجدك مقر حکومتی اولان موقعه سوق و اسبال اولندی §

خالد بك، هرنه قدر سعود بدبودك صلبی اوغلی ایسه‌ده مصرده تربیه اولەرق بیومش وطور و حرکتی وهابیلرك مذهب ومشربلرینه بتون بتون مباین بولنمش اولمق حسبیله بیچاره مقام امارتده آنجق برایکی سنه قدر پایدار اوله‌بیلدی؛ چونکه متغلبەدن (ابن ثیان) اسمنده برحریف دولت ابد مدت علیه حجاز قطعهٔ مبارکه‌سنك زمام اداره‌سنی اله آلدقدن صکره طرف سلطنت سنیه‌یه صورت اطاعت کوسترمك دسیسه‌سیله سالف الذکر خالد بکه غلبه چالوب نجد امارتنی غصب ایتمش ایدی؛ برقاچ سنه صکره مصرجه سبیلی تخلیه قلنمش اولان شیخ فیصل دخی طوغریجه نجده کیدوب ابن ثیانی قتل وتدمیر وجانب سلطنت سنیه‌یه عرض مطاوعتله بتکرار مقام امارتده جایکیر اولوب اولونجه‌یه قدر ایفای مأموریت ایلدی §

شیخ فیصلك «عبد الله، سعود، محمدسعید» اسمنده اوچ اوغلی وارایدی،

الك بيوكارى اولان (عبدالله) پدرى فيصلك وفاتندن صكره قائممقاملق عنوانيله جانب سلطنت سنيه‌دن نجد قطعه‌سى امارتنه تعيين و « قطيف » ايله « حسا » بلده‌لرينك وبوسواحلده بولنان سائر يرلرك وحتى « قاسم » و « جبل شمر » ك اداره‌لرى دخى كندوسنه تفويض بيورلديغندن فيصلك ايكنجى اوغلى «سعود» قرنداشى عبداللهك بوقدر اقباله مظهر يتنى چكه‌مامك سائقه‌سيله علم افراز عصيان اولوب » بحرين » جزيره‌سنده باشنه بريكديرديكى حشراتله « نجد » ملحقاتندن اولان (قطيف ، حسا ، قطر) طرفلرينى استيلا ايتدى §

شيخ عبدالله ، برادرى سعودك دفع مضرتى ضمننده الك كوچك برادرى « محمدسعيد » ك رفاقتنه برچوق عربان ترفيقيله سعودك اوزرينه سوق وتسريب ايلدى ومحمدسعيد دخى سعودى تعقيب ايله برمحلده قيصديروب محاربه‌يه باشلادى ايسه‌ده اثناى محاربه‌ده هر نصلسه يقاىنى اله ويرمش و بو عارضه عسكرينك پريشانئ جمعيتنى انتاج ايلمش اولديغندن سعود بدبودك قوتى آرتدى ايدى §

سعود بوغالبيته كووه‌نه‌رك نجد خطه‌سنى تماميله برآوردهٔ دست استيلا ايتمك ايستديسه‌ده بيوك برادرى عبدالله سلطنت سنيه جانبندن منصوب اولوب حالبوكه اويله برباغينك جانب سلطنت سنيه‌دن تعيين قلنان مأمور عليهنه قيام ايتمسى وداخل دائرهٔ حكومت سنيه اولان يرلرك خودبخود تجاوز وتخطيسنه نظر مسامحه ايله باقلمسى حكمةً وحكومةً جائز اولمديغنه جناح ومستلزم الفلاح حضرت پادشاهى‌يه صغنمش اولان سكنه‌نك محافظهٔ حقوق تابعيتلرى لايق شان حكومت وسلطنت اولديغنه بناءً سطوت افزاى صدور اولان امر وارادهٔ حضرت پادشاهى موجبنجه سعود نامسعودك بازوى مفسدتى سيف سطوتله توهين وحوالئ مرقومه سكنه‌سى اول باغئ بد افكارك شرومضرتندن تأمين قلنمق خصوصى آلتنجى اوردوى همايون اركاننندن فريق نافذ پاشا [١] يه

[١] سابق بصره واليسى مشير نافذ پاشا حضرتلريدر .

احاله بیورلمش ایدی ، نافذ پاشا حضرتلری قوماندەسـندە بولنان عساکر شاهانەنك صولت دلیرانەسیلە شقئ مرقومك تعدیات شقاوتکارانەسنی کلیاً ازالە ایدوب نجد قطعەسنی ماحقاتیلە برابر دائرۀ انقیاد واطاعتە ادخال واستراحت مقتضیۀ اهالینی مطلوب عالی درجەسـنە ایصال ایلە جانب سنی الجوانب حضرت خلافتپناهی یە دعوات خیریە استحصالنە موفق اولدیلر §

یمن وعسیر مسئلەلری — وهابیلر قطعۀ یمانیـەیی دخی تسخیر واسـتیصال ایتدکلری اثنادە طائف ایلە صنعا بیننده واقع سروات طاغلری اوزرندە ساکن وبرمیلیون نفوسە قریب عرباندن عبارت اولان عسیرلولری دائرۀ جمعیتـلرینە بالادخال مذهبلرینە تبعیتدە اغفال ایتمشـلر ایدی ، وهابیلرك حقندن کلندیکی صرەدە عسیرلولرك دخی دائرۀ مطاوعت وانقیادە آلنملری لازم کلوب بوکا مصر والیسی محمد علی پاشا طرفندن پك چوق همتلر صرف اولندی ایسەدە عربان مرقومە صعب المنال جباللردە ساکن اولدقلرینە وعساکر مصریۀ شاهانە حشرات اشقیایە نسبتلە پك آزاولمقلە برابر اوزرلرینە سوق اولنان فرقە فنا برحالدە بوزولدقلرینە بناءً مصردن برقوۀ کافیە جلبیلە کوشماللری ایلرویە تعلیق ایدلمش وبوصرەدە حجاز قطعەسـنك وخصوصیلە سروات طاغلرینك زمام ادارەسی سلطنت سـنیەیە کچدیکندن مصر عساکر شـاهانەسی خطۀ حجازیەدن قالدیریلوب سـواحل دریادە بولنان مملکتلری محافظەیە کافی برمفرزە براغلمش ایدی ؛ (١٢٦٣) §

عسیرلولر قبائل متعددەدن مرکب و چوجقلرینە وارنجەیە قدر عمومیتلە متمرد وخصوصیلە وهابی المذهب اولدقلرندن ایچلرندن برینی امیر انتخابیلە آکا فوق الغایە مطاوعتلە برابر شـدید الشکیمە والیلرك کونلرندە حکومت سنیەیە عرض انقیاد وفرمانبری ایدرلر وفقط کوزلرینە کسدیردکلری ولاة زمانلرندە اظهار بغی وشـقاوتدە آمرلرینك امرلرینە متابعتی امور دینیەدن

عد ايلرلر ايدی ، ازجمله امیر اسبقلری اولان « عائض » حکومت سنیه علیهنه قیام و (حدیده) یی بیله بعضاً حصر وتضییقه اقدام ایلدیکی دفعاتله واقع وحتی آره صره سلطنت سنیه اداره‌سنده بولنان محللردن بعضیلرینی ضبطله حصول امنیت و آسایشه مانع اولوب (کرد محمود) پاشا زماننده مقاومت قابل اوله‌میه‌جق درجه‌ده حشراتله « حدیده » اوزرینه هجوم کوسترمشلر ایدی ؛ بو هجومه مقابله ایچون حدیده حکومتی فوق العاده براُمیدسزلك ایله تهیهٔ اسباب کارزار ایدرك محاربه تدارکنده بولندی وفقط عائضه مدافعه ممکن اولمامق حسبیله زمام حکومتك الدن چیقاجغنه ذاهب اولدی ایدی §

خذلهٔ اشقیا حسب الحکمه باد سمومك شدتله حکم سوردیکی بر کونده کورینوب تمام زوال وقتنده یعنی کونشك غایت قیزغینلغی زمانده حدیده‌یه ایکی ساعت قریب برمحلدن هجوم ایتمك ایستدکلرندن او آرالق وزان ایتمکده اولان سام روزکارینك شدتندن متأثر اولوب خاك هلاکه سریلدیلر ، ایچلرنده پنجهٔ موتدن یاقه‌سنی قورتاره بیلانلر اولدی ایسه‌ده آنلر دخی بلده‌لرینه معاودته جان آتدیلر §

عائض معهود ساحهٔ عالمدن رفع ثقلت وجود ایتدکدن صکره یرینه اوغلی محمد کچدیکندن کندیسنه جانب سلطنت سنیه‌دن روی التفات کوسترلمش وبرمدت صکره بودخی پدری کبی عصیان طرفنه پویان اولدیغی جهتله سوق اولنان قوهٔ کافیه‌یه عرض علایم مطاوعت ایتمسی اوزرینه قباحتندن کچیلوب جلب وتأمینی ضمننده میرالامرالق رتبهٔ رفیعه‌سیله برابر عهده‌سنه عسیر قائممقاملغی احاله و احسان بیورلمش ایدی ، لکن محمد بن عائض کندی حقنده بیدریغ بیوریلان معاملهٔ عفویه وعاطفت سنیه‌یی دولت علیه‌نك عجز فتورینه حمل ایله پدرندن قالمش وکندی طرفندن مبایعه ایدلمش اولان برطاقم درمه چاتمه طوپلرله تفنکاره واطرافدن باشنه‌طوپلانان برقاچ طوپچی نفراتی

برطاقم اشکاره کوونه‌رك بيك ايکيوزسکسان يدی سنه‌سی رمضاننده رفع لوای عصيان وباباسی کبی ابراز علائم طغيان ايدرك کليتلو حشراتله حديده‌یی استيلايه جسارت ايتمش وحديده قلعه‌سنك جهات اربعه‌سنی چويروب قلعه ديوارلری اوزرندن داخل بلده‌يه کيرمك ايچون خورما آغاجلرندن اسکله‌لر اعماليله برقاچ دفعه‌لر هجوم کوسترمش ايسه‌ده داخل قلعه‌ده بولنان عساکر شاهانه افرادی آنلره نسبتله اقلّ قليل اولدقلری حالده کمال غيرت و همتله کيجه‌لی کوندزلی ياغديردقلری طوپ و تفنـك دانه‌لرندن دشمنه خنـدقلر طولوسی تلفات ويرديرمش وعاقبت اول دشمن بد مذهب عساکر شاهانه‌يه غلبه‌دن اميدينی کسه‌رك کلدکلری يره چکيلوب کيتمشدر §

محمد بن عائضك بويولده‌کی تخطی ودائرهٔ تابعيتك خارجنه تجاوز وتعدّيسی حکومت سنيه‌نك نظر اهميتنی جلب ايلديکندن حقندن لايقيله کلنمك وباشـنه طوپلانمش اولان قبائل عربانيـه افرادی کاملاً دائرهٔ ندامتکاری واطاعته چکيله‌رك سايهٔ شاهانه‌ده اورالرك دخی اصلاح احواليله برابر سکنه‌سنك اسباب امن واسترحت وآسايشلری استکمال ايدلمك اوزره تهيه قلنان فرقهٔ منصورهٔ شاهانه سرعسکر اسبق رديف پاشا قومانده‌سنه توديع ايله ارسال قلنمش ايدی §

رديف پاشا تعرضی حرکتك محاربه‌جه اولان فوائدينی و سوق الجيش فننی بيلنلر ايله ايفای مأموريته باشلامش بولنديغی جهتله جبال عسيريه‌نك برنجی اسکله‌سی اولان قنقده‌يه چيقوب محمد بن عائضك تحصنکاهی اولان وصعب المنال جبال اوزرلرنده بولنمق حسبيله الله کچورلمسی انظار ناسده غايتله عسير وبلکه محال وغير يسير کورينان قلاع وبلادی برر برر فتح وشقئ مرقومك حصانتنه کوونديکی (ربذه) قلعه‌سی که اطرافی سنك ومداخل ومخارجی غايتله تنـك برحصن حصين ايدی ، برحمله‌ده تدمير ايتمش واشقيا ايچون آرتق اميد نجاة قالمامش اولمسی اوزرينه ابن عائض دامن عفو وآمانه صاريلوب بعض مرتبه

معاملهٔ عفويه دخی كورمش ايدی ، بالآخره جبه‌خانه‌لردن بری نا كهانی آتش آلوب اوراده بولنان ضابطان ونفراتدن برخيلوسـنی سوزان و بجان ايتمش وشو مخاطره‌دن هيچ بر كيمسه‌نك خبردار ايدلماسی ابن عائضك مركوز جبلتی اولان فساد واهانتی ميدانه چيقارمش اولديغندن كندوسيله بعض همپاسنك ايشلری كوريلوب مقدملری قانلرينه كيرمش اولدقلری بيچاره‌لرك مجازات دنيويه‌سی كندولرينه كوسترلمشدر §

جبل عسيرك فتح وتسخيری موفقيتی حاصل اولدقده رديف پاشا عساكر شاهانه ايله برابر جبالرك اك يوكسك باشنه قدر چيقمش و (ربذه) قلعه‌سنك يوم فتحنده جبالدن اينر ايكن بر ايكی محلده كندوسنی آله‌ميه‌رق دوشمش ايدی ، بوندميدر ؟ يوقسه تحملندن زياده‌مشی وحركتك تأثيرندنميدر ؟ ندر ؟ آياغنك برسنده ظهور ايدن « سيوريجه » محلی هواسـنك ياردميله عظيم بر « جبان » اولوب آز بر وقت ايچنده مشی وحركتنه مانع اوله‌رق تبديل مكانه احتياج مس ايتديرمش اولمسی اوزرينه كندولری درسـعادته جلب ايديلوب يرلرينه غازی احمد مختار پاشا حضرتلری مامور وتعيين بيورلمش وآنلر دخی بقيهٔ اصلاحات ايله صنعانك واطراف واكنافنك توسيعاتی حيز مطلوبه ايصاله موفق اولمشدر §

جزيرة العرب ، قطعه‌سی مصر فاتحی جنتمكان سلطان ﴿ سليم ﴾ خان طاب ثراه حضرتلرينك زمان سلطنتلرندن يعنی اوچيوز آلتمش بوقدر سنه‌دنبری دولت عليهٔ عثمانيه‌نك حوزهٔ اداره‌سنده قالمش وحرمين ايله اقطار حجازيه‌نك بعض يرلرنده وخطهٔ يمانيه‌نك سواحله قريب بعض مشهور محللرنده مأمورلر بولنديريله‌رق اداره اولنه كلمش ايكن جزيرهٔ مذكوره ده ساكن اولان قبائل عرب هر نصلسه شمدی‌يه قدر حقيله تحت اداره وانضباطه آلنه‌ميوب كندی شيخلريله اميرلرينك اداره‌لری آلتنده براغلمشلر ايسه‌ده بو آنه قدر انتخاب

ایدیلان امرا ومشایخك كافه‌سی شرف مدنیت ومزیت انسانیت نه ایدوكنی بیلمدكلرندن هر بری فكرینی قبیله‌سی افرادندن استحصال ایده‌جكی منفعت شخصیه‌سنه خدمته یعنی عربانی حكومته عدم اطاعت جرأتنه سوقه حصر ایدرلر ونعمت تابعیت ومدنیتك كافل اولدیغی حال سلامت وراحتك لذتنی طاتمامش اولان عربان دخی شیخلریله امیرلرینك اغفالات وتهدیداتنه آلدانه‌رق آنلرك ظلم وتعدیلرینه تحمل ایلرلر ایدی §

اقطار حجازیه‌نك سلطنت سنیه ادارهٔ عادله‌سی داخلنده بولنان محللر اهالی وعربانندن براعانهٔ مالیه كورلمدكدن بشقه حرمین محترمین آره‌سنده واقع یوللرك تمادیٔ امنیتی و اسقاط فریضه ایچون كیدوب كلان حجاج مسلمینك حصول سلامتی ایچون كرك طریق مذكورده وكرك جوارنده اسكان ایدن « حرب » عربانیله قبائل سائره عربلرینه جانب سلطنت سنیه‌دن كلیتلو مرتبات نقدیه وعینیه ویرلمكده اولوب فقط عربلر تعدیدن لذت آلمش اولدقلرندن كندیلرینی طریق استقامته‌سوق ایده‌جك یرده میدانی خالی بولدقجه موكب حج شریفه وكلوب كیدن قوافل زوار وتجاره ایستدكلری كبی تسلط ایلر وسلطنت سنیه‌یی عادتا تربیه‌لرندن عاجز اعتقاد ایدرلر ایدی ، حتی بیوك شیخلری اولان سعید ابن‌جزایه حكومت سنیه‌جانب عالیسندن دفعاتله (بونلری سمت صلاحه چك ، یوقسه سلطنت سنیه آنلرك تربیه‌سنه قادردر !) مآلنده مكتوبلر یازیلوب « عربان عجایب برقومدر ! قولاً اولنه‌جق تخویفه قولاق ویرمیوب فعله باقرلر » جوابی آلنمش یعنی بومثللو جوابلر ایله‌حكومت‌سنیه‌نك حاشا اقتدارسزلغی اعتقادنده بولندقلری بیلدیرلمشدر §

حمد اولسون عسیر ویمن ونجد قطعات جسیمه‌سنك امرای عظیمه سیكه بونلرك شرندن بنی‌حرب وسائر قبائل عربلری لرزان اولورلر ایدی ، سایهٔ شاهانه‌ده ۱۲۷۷ سنه‌سی قوهٔ قاهره ایله هر بررلرینك حقلرندن كلنمش

اولمسی جماعات عربانیه‌یه بیوك برعبرت اولمش وحرب عربانی علیهنه کچن سنه‌لرده کوستریلان حرکتدن شیخ سعد ابن جزایه خوف وتلاشه دوشه‌رك سیف سیاسته آقیدیله‌جق قانی بورنندن بوشانمش اولمغله علی الفوز ییقلوب دار جزایه کیتمشدر §

شیخ سعد ابن جزایه‌نك وفاتندن صکره اوغلیله قبیله‌لوسی شیخلری مدینهٔ منوره حکومتنه عرض دخالت وبردها شهراه استقامتدن آرلمیه‌جقلرینی تأمینه مبادرت ایتملری اوزرینه قباحتلری عفو ایدلمش وآندن صکره ایچه برمدت ابنای سبیله ایصال گزند خسار وتعدّی اولدقلری ایشیدلمامش‌ایسه‌ده موکب حج شریفه آره صره بعض جبال اوزرندن آتلمقده اولان اسلحه دخالت مبسوطه‌نك جعلی برشیٔ اولدیغنی اشراب ایدر §

جزیرة العربك کرك صحاری وجبالنده وکرك قرا وقصباتنده متوطن اولان عربلرك مجموع نفوسی اون ایکی میلیونه متقارب اولدیغنی موثوقاً روایت ایدرلر که بونلرك برطاقمی مدنیت وبرطاقمیده بدویت صورتیله یاشامقده‌در ؛ اکر بونلر کاملا دائرهٔ فاخرهٔ اطاعته ادخال و ممالك محروسهٔ شاهانه‌نك سائر سکنه‌سی مثللو کسب تجارت وصنعتله اشغال اولنسه ، فطانت ذاتیه و قوهٔ انتقالیه‌لری سوقیله مدت قلیله ظرفنده مدنیتك کافل اولدیغی صنایع وثروتدن استفاده ایده‌جکلرینه شبهه یوقدر §

جزیرة العرب ، یمن ونجد ومسقط کبی نیجه اراضیٔ منبته‌یی محیط اولوب خطهٔ یمانیه‌ده قهوه‌نك اعلاسی کثرتله حصوله کلور وجزیرهٔ مذکوره‌نك کافهٔ سواحلنده وعلی الخصوص بصره کورفزنده وبحرینده اینجو و صدف چیقاریلور ؛ بوندن بشقه بعض محللرنده حاصلات زراعیه ومعمولات‌صناعیه دخی حصوله کلور ، اراضیسی اومثللو شیلری کثرتله یتشدیرمکه و سکنه‌سی

كوردكلرى صنايعى ميدانه كتورمكه مستعددر ؛ بويله منبع تجارت اولان محللرده متمدن وسيار حالنده ساكن اولان اهالى و سكنه ايله كافهٔ قبائل عربى تحت اطاعت وانقياده آلمق مشكل دكلدر ؛ اكثريسى كندى مشايخ وآمرلرينك پنجهٔ ظلم واعتسافلرينك زبونى اولوب زير جناح مستلزم الفلاح سلطنت سنيه‌يه دخالته وسيله آرادقلرى ايسه يمن ونجد قطعه‌لرينه سوق اولنان عساكر شاهانه قوماندانلرينه اول حواليده بولنان امرا ومشايخ قبائلدن فرياد نامه‌لر وعرض محضرلر ايله استمالت واستمداد ايده كلدكلرى اثبات مدعايه دليل قويدر §

عسير مسئله‌سنده كوستريلان سطوت ، يمن وحجازده ساكن اولان عربان مشايخنك دماغلرنده فساد اولنلرينه وسائر اشقيايه موجب غيرت اولمغله جمله‌سى اسكى سركشانه‌كلرى ترك ايتمشلر وبولندقلرى جواره حرمةً حقلرنده مقدما سزاوار بيوريلوب زعملرنجه قدرتسزلكه حمل ايله ضمننده ايتمش اولدقلرى قيدسزلقدن واز كچوب قوهٔ قاهرهٔ سلطنتك نصل شى اولديغنى كوز يله كوره‌ميانلرى بيله قولاق ايله ايشيدوب هر بريسى بولندقلرى محللرده طبيعتيله روى اطاعت وانقياد كوسترمكده بولنمشلردر §

امراى مصريه اويله حرمت ورعايت طانيمدقلرندن مدت اداره‌لرنده عربانى اوقدر قورقوتمشلر وكوزلرينى اودرجه ييلديرمشلر ايديكى هرهانكى بر « دلى باشى » چولده وياخود بلده خارجنده النه كچديكى عربى بلاموجب قتل واعدام ايتسه هيچ برطرفدن سس چيقاريله‌مز ايدى ؛ وطنلرينك زمام اداره‌سى سلطنت سنيه النه كچدكدن صكره برقاچ سنه‌لر عرض وادبلريله وقت كچيرديلر وارادات واوامر سنيه‌يى حقلرنده عظيم نعمت بيلديلر ايسه‌ده صكره‌لرى يينه قامتى آزديروب عقللرينه كلان تعديّاتى اجرادن چكنمديلر ، بونكله برابر امراى مصريه‌نك صولت وشدتلرينى وصف ومدح ايله مأمورين دولت عليه‌يى ذم وقدح ايدوب حكومت سنيه‌يى على طريق الاستهزا

(دوبله) ناميله يعنى صيغهٔ تصغيرايله ذكر وياد ايتمكى عادت ايدنديلر ايدى ؛ سايهٔ قدرتوايهٔ حضرت كيتى ستانيده دولت عليه « دوبله » ميدر ؟ يوقسه اراضئ مقدسهٔ حجازيه وجزائرعربيه‌ده قان دوكامك افكاريله حقلرنده مراعاتمى ايديليرمش ؟ حمد اولسون چشم دقت وسمع حقيقت ايله كوروب ايشيده‌رك ايشى كركى كبى آكلاديلر ؛ حرمين محترمينى حج وزيارت امليله ايريدن قريدن وسائر بلاد اسلاميه‌دن وهمدينلرى اولميان اقوام اجنبيه ايچندن « ينبع ، جده » اسكله‌لرينه قدر سالماً كلوبده ديناً وملةً متحد بولنان برملتك ايچنده مال وجاننـدن امين اولميان حجاج مسلمينك كورمكده اولدقلرى حقارتدن روحانيت حضرت نبوى متأذى اولمازمى ؟ يمن وعسيرجهتنده لمعان ايدن سيف سياست وتربيه اومقوله اشقيانك كوزلرينى قماشديرمش وايلروده بردها ظهوره ميدان ويرلمامك يعنى طريق فيوضات رفيق حجازده برچوق سنه‌لردنبرى ريشه كير استقرار اولان شجرهٔ مفسدت وشقاوتك بتون بتون كوكنى كسمك ايچون نوبت تربيه بنى حرب وقبائل سائره عربانه كلمشدر §

حرمين سكنه‌سى بنى حرب قبائليله آنلره پيرو اولان جماعاتك قريباً تربيه ايدلملرينى آرزوايتمكده وشوكتمآب، قدرت نصاب افنديمز حضرتلرينك دعوات ديموميت ايام عمر وشوكت شاهانه‌لرينى اوقات خمسه عقيبنده تكرار ايله آمال مبحوثه‌لرينك قوه‌دن فعله بروزينه انتظار ايلمكده‌در §

وجهۀ ثالثه

بش صورتی محتویدر §

صورت
{ ١ }

جزیرة العربك احوال جغرافیه‌سی بیاننده‌در §

جزیرة العرب — آسیا قطعه‌سنك طرف جنوبیسیله طرف غربیسنده واقع وقدیمدنبری عربان قبیله‌لری ساکن غایت بیوك وجسیم برشبه جزیره‌در §

شمالاً برّالشام وجزیره چولی، شرقاً بصره وکورفزی، جنوباً بحر محیط هندی [١] ، غرباً بحر احمر [٢] وباب المندب ، بوغازیله محیط ومحدوددر §

طرف شمالیسندن طرف جنوبیسنه قدر طولاً تقریباً ایکی بیك بشیوز کیلو مترو [٣] وجهت غربیه‌سندن طرف شرقیسنه قدر عرضاً ایکی بیك کیلومترو مسافه‌یی مشتمل وجنوب طرفنه طوغری عرضاً وسعت زائده‌یی کافل اولوب تربیعاً اوچ ملیـون یوز التی آلتی بیك کیلو مترو اراضی ایله اون ایکی ملیون اهالی‌یی حاویدر §

جغرافیا فننه آشـنا اولان اوروپالیلر جزیرة العرب مساحۀ سطحیه‌سنك فرانسه ممالکندن درت قات بیوکلکنی و سکنه‌ـسنك اون ایکی ملیونه بالغ اولدیغنی تقدیراً بیان ایتمکده اولدقلری مرویدر §

---

[١] عمان دکزی دیمکدر .

[٢] جده دکزی دیمکدر .

[٣] برکیلو مترو برمیله مطابق مقیاسدرکه بیك مترو مسافه‌دن عبارتدر .

بوقدر واسع اراضی‌يی محيط اولان برمحلده اويله اون ايكی مليون سكنه تخمين اولنمسندن اكثر محللرينك غير مسكون اولديغی مستدل اولوب نظرياتی دخی شو تخمينی تصديق ايدر §

تقويم البلدان ، مؤلفی سلطان « عمادالدين ايوبی » جزيرة العربك دوری سير عادی ايله يعنی كاربان آياغيله طولاشيلديغی حالده بر باشندن چيقيلوب ديكر باشنه تقريباً يدی ماه اون بر كونده واريله بيله‌جكنی بيان ايتمشدر §

بوتقديرجه جزيره‌نك نهايت حدّی اولان برية الشام چولندن مدينهٔ منوره‌يه متوجهاً چيقيلور ايسه اسكله‌سی اولان ينبع البحره « يكرمی آلتی » وينبع البحردن رابغ اسكله‌سنه قدر « اوچ » ورابغدن جده‌يه كذلك « اوچ » وجده‌دن عدنه وعدندن مهره سواحلنه ومهردن عمانه و عماندن حسايه « يعنی هجره » « اوتوز » ر و هجردن عراق عربك ابتداسنه « اون بش » وعراق عربك ابتداسندن بصره‌يه « ايكی » وبصره دن كوفه‌يه « اون ايكی » وكوفه‌دن بر الشام چولنده حركت اولنان نقطه‌يه « قرق » كونده واريلور كه بويرلر هر بر كونی بر مرحله اعتبار اولنمق اوزره من‌حيث المجموع ايكيوز يكرمی بر كونده وآی‌حسابيله‌دخی يدی‌آی اون بر كونده قطع ايدلمش‌اولور §

برمرحله سكز فرسخ عربی (اوتوز ايكی كيلو متره) اعتبار ايدلمكده اولديغندن جزيرة العربك مساحهٔ دوريهٔ محيطيه‌سی تمام يدی بيك طقسان ايكی كيلو متروية بالغ اولور و بو حساب دخی ايكيوز يكرمی بر مرحله‌نك اوتوز ايكی متروية ضرب بيله بولنور §

بوجزيره‌ده زمينی سطح دريادن خيليجه مرتفع وبسيط محللر وقابل زراعت يرلر واردر ، اصل نجد ناميله متعارف اولان موقع ، جزيره‌نك مسافات طوليه‌سيله عرضيه‌سی ، مواقع سائره‌سنك نصفی مثابه‌سنده اولان محليدر ؛ اراضیٔ مرتفعهٔ مبسوطه برطاقم كنيش كنيش چوللردن مركب

بر دائره داخلندهدر ، جانب شرقیسیله طرف جنوبی وغربیسنده بولنان چوللر ، قوملق وجانب شمالیسنده واقع اولان چوللر ، دخی طاشلقدر ؛ اشبو چوللردن مرکب اولان مواقعك خارجنده دیکر بر دائره دها واردرکه بودائرهنك اکثر محللری غیر منبت جبال متسلسلهٔ صغیرهدن عبارتدر §

عسیر وصنعای یمن طاغلری ایشته بوجبال متسلسلهنك قطعهٔ یمانیه ایله بحر عمان سواحلنده کسب وسعت وجسامت ایدن موقعلری داخلنده اولوب بورالری زراعته مستعد ونافع محللردر §

جبال مبسوطه ایله سواحل دریا آرهسنده بولنان اراضی قوملی ودوز یرلردر ، بحر احمر جزیرهٔ مزبورهیی اوچ طرفندن قوشاق کبی احاطه ایتمشدر ؛ جزیرهنك ثلثانی قدر محلی غایت منبت وقابل زراعت ایسهده دیکر ثلثی غیر منبت و سکاندن خالی قوملق و طاشلاق چوللردن عبارت اولدیغی وآقر صولری ندرت اوزره بولندیغی جهتله قابل زراعت اولان محللرك محصولاتی یاغمور ایله ویاغمور یاغمدیغی وقتلرده دخی قویو صولریله یتیشدیریلور §

بوجزیرهنك اکثر مواقعی منطقهٔ حارّه آلتنده بولنمق حسبیله شدتلیجه حرارتی واراضیسنك پك چوق شوره زار وغیر منبت یری وار ایسهده دین مبین اسلامك ظهوری و حضرت ابراهیم ﴿ علیه السلام ﴾ ك دعوتی ، بو قطعهده شرفپاش وقوع اولدیغندن کرهٔ ارضك اك مسعود ، اك مبارك ، موقعی جزیرة العرب قطعهسیدر §

﴿ صورت ﴾

{ ٢ }

جزیرة العربی اوچ طرفدن احاطه ایدن دکزلرك ذکرندهدر §

بحر احمر — بحر احمر « خليج عربی ، بحر قلزم ، وشعب (شاب) دكزی ، جده » ه دكزی ناملريله دخی متعارف بر دكزدر §

جهت غربيه‌سی (مصر حبشستان) الكالرينه وجهت شرقيه‌سی (حجاز و يمن) قطعه‌لرينه كسب اتصال ايدر ؛ طرف شماليسندن سويش قنالی واسطه‌سيله آق دكزه وطرف جنوبيسندن باب المندب واسطه‌سيله بحر محيط هندی‌يه متصلدر ؛ طولی ايكی بيك آلتيوز وعرض متوسطی ايكيوز قرق كيلو متر‌ودر ؛ جهت شماليه‌سی ايكی كورفزه منقسم اولوب شرق جهتنه دوشن كورفزه (عقبه كورفزی) وغرب جهتنه تصادف ايدن كورفزه دخی (سويش كورفزی) دينور §

بحر احمرك آطه‌لری پك آزدر ؛ اگرچه شعب (شاب) تعبيراولنان يعنی آغاج كبی نموّ حالنده بولنان طاشلر آطه مقامنده ايسه‌لرده بونلر سفائن حقنده آطه‌لر قدر نافع دكلدر ؛ بوشابلرك بعضيلری سطح بحردن بر ذراع مقداری خارجده وبعضيلری دكزك عمقندن سطحی ارتفاعنده در ، بحرك ساحلنده ودرين محللرنده بولنانلر شابلر « سياه » وسطح دريايه قريب اولانلر « يشيل » رنكده كورينور وبو دكزده آمد شد ايدن سفائن اكثريتله شاب تهلكه‌سنه دوچار اولور §

شابلرك اكثريسی ساحله قريه يقين موقعلرده اولديغی واوفاق يلكن قايقلری دخی مجبوراً كناردن كيدوب كلمكده بولنديغی جهتله شابه اوتوروب غرق وياخود سقطلانمقده اولان سنبوقلر تعداد اولنميه‌جق قدر چوقدر §

دكزك وسطنده بولنان شابلر پك آز اولوب بونلرك بعضيلرينه فنار وضع اولنمش و فنارسز اولانلريده بحريون عندنده متعارف ومشهور بولنمش اولديغندن انكين طريقيله آمد شد ايدن بيوك سفائن ، شاب تهلكه‌سندن سالم وامیندر §

شاب دكزنده – صدف، اينجو ، باغه ، يسر – كبى ذى‌قيمت شيلر حصوله كلور وبو دكزده بولنان بالغك انواعى بحار سائره‌ده اندر بولنور §

بحر عمان – بحر محيط هندينك برجزئى اولان عمان دكزى باب المندبدن هرمز بوغازينه قدر جزيرة العربك جنوب طرفى سواحلنى محيط اولوب جزء اعظمى اولان بحر محيط هندى‌يه هرمز بوغازى واسطه‌سيله بصره كورفزنده كسب اتصال ايدر §

صدف ، اينجو ، عنبر قارداش قانى ، مرجان – كبى شيلر بو دكزدن چيقار §

بصره كورفزى – خليج فارس ، ناميله دخى متعارف اولان بصره كورفزى آسيا قطعه‌سنك جنوب غربيسى طرفنده وعربستان ايله عجمستان الكلرى بيننده طقوز كيلو مترو طولنده ودرت يوز اللى كيلو مترو عرضنده بركورفز در §

شرق طرفندن هرمز بوغازى واسطه‌سيله بحر عمانه كسب اتصال و شط ايله فرات نهرلرى دخى يكديكريله برلشدكدن صكره بو كورفزه انصباب ايدر §

عجم سواحلنده الك ايشلك اسكله‌سى « بندرعباس» و «ابوشهر» وعربستان سواحلنده دخى « بصره » و« قطيف » اسكله‌لريدر ، صدف ايله اينجونك غايتله اعلاسى بوكورفزده بولنور §

جزيرة العرب قطعه‌سنى آلتى پارچه‌يه تقسيمله غرباً طرف شماليسنده واقع اراضى‌يه (حجاز) وجنوب غربيسى طرفنده بولنان اراضى‌يه (يمن) وطرف جنوبيسنه (خضر موت) وجنوب شرقيسى طرفنده واقع اولان اراضى‌يه (عمّان) وطرف شرقيسنده بولنان محلاره (حسا ، بحرين ، هجر) وجزيره وسطنده بولنان اراضى‌يه دخى (نجد) تسميه ايدرلر §

حجاز — حجاز قطعهٔ مسعوده‌سی که اقسام مبحوثه‌نك برنجیسیدر ، آنفاً بیان اولندیغی اوزره جزیرة العربك شمال غربیسی جهتنده و بحر احمرك سویشدن یمنه قدر اولان سواحل شرقیسنده واقعدر ، جزیره‌نك بوقسمی شمالاً بادیة الشام چولی ، شرقاً نجد ، جنوباً یمن ، غرباً بحر احمر ، شمالاً وغرباً مصر ، الکاسیله محاط ومحدوددر §

جانب شمال وشرقیسندن جانب جنوب وشرقیسنه قدر طولاً مسافهٔ بعدیه‌سی بیك بشیوز کیلو متر ودر §

اقطار حجازیه‌نك شمال غربیسی طرفنه دوشن محله (تیه عرب) و (تیه بنی اسرائیل) تسمیه اولنور §

تیه عرب ، اراضیسنك جانب جنوبیسی مهما امکان محصولدار ومعمور ایسه‌ده شمال جهتی جبال ایله محاط اولدقدن بشقه محصول ویره‌جك بریری اولمدیغندن بورالرك هر موقعی اثر عمراندن مهجوردر §

تیه بنی اسرائیلده برینه جبل سینا (یعنی طورسینا) وبرینه جبل (حورا) دینور ایکی جبل مبجل واردر §

جبل سینا — ایکی بیك سکز یوز اون درت مترو یوکسکلکنده و (عقبه) دنیلان محل ایله سویش کورفزی آره‌سنده واقع اولان اتکی بحر احمرك وسطنه طوغری چیقمشدر §

جبل حورا — جبل حورا دخی جبل سینا قربنده وایکی بیك درت یوز یتمش بدی مترو یوکسکلکنده‌در ؛ حجازك وسطیله جنوب طرفنه دوشن اراضی‌یه « بادیة العرب » تسمیه اولنورکه بو اراضی ؛ ایکی قطعه‌یه منقسم اولوب اقطار حجازیه‌نك وسطنده بولنان پارچه‌سنه (نفس حجاز) ویمن ایله جدّه آره‌سنده قالان یعنی ساحل دریادن عبارت اولان پارچه‌سنه دخی (تهامه) دینور §

اقطار حجازيه‌نك « جده ، ينبع ، طائف ، ابوعريش ، طور » كبى بلاد معروفه‌سى وار ايسه‌ده اك مشهور ومسعود بلده‌لرى مكهٔ مكرمه ايله مدينهٔ منوره اولوب اشبو بلدتين مباركتينه (حرمين محترمين) اطلاق اولنور §

مملكتين مذكورتينك احوال جغرافيه‌لرى جزيرة العربده واقع بلاد وممالكك جمله‌سندن اول يازلمق اقتضا ايدرايسه‌ده (مرآت مكه ، مرآت مدينه) جلدلرى بلدتين مذكورتينك اوصاف واحوال مخصوصه‌سنى حاوى آيريجه آيريجه برر جلد خصوصى اولمق اوزره ترتيب ايدلمش اولديغندن بوراده تكراره حاجت يوقدر §

خطهٔ حجازيهٔ مسعوده ، اراضيسى سكنه‌سنى اداره‌يه كافى محصول يتشديرمز ؛ اگرچه « بلسنك ضمغ ، كونلك ، عنبر » كبى حاصلاتى چوقجه وبعض مواقعى مزروع ودوزجه ايسه‌ده طاغلق طرفلرى زياده‌جه‌در §

بوقطعه‌ده يتيشايان آت وقيسراق ايسه دنياده چيقان، آتلرك قيسراقلرك جنسنجه برنجيسيدر §

﴿ صورت ﴾
{٣}

جده وطائف بلده‌لرينك احوال جغرافيه‌سى بياننده‌در §

جدّه — حجاز قطعه‌سى بلاد مشهورهٔ جسيمه‌سنك بريده « جده » بلده‌سيدر §

جدهٔ معموره ، مكهٔ مكرمه‌نك طقسان كيلو مترو جهت غربيه‌سنده وبحر سويش ساحلنده ١١ درجه ٢٩ دقيقه عرض شمالى ايله ٣٧ درجه طول شرقيده واقع اولوب حجاز ولايتنك اك ايشلك اسكله‌سيدر §

بر كيلو مترو ٣٢٨١ قدم اولديغنه نظراً جـده بلده‌سی مكهٔ معظمه نك آلتی ميل بعد غربيسنده اولمق لازم كلوركه بومسافه دوه آياغی يورومه‌سيله ايكی كونده « يعنی اون سكز ساعتده » قطع اولنمقده‌در §

حجاز ولايتی اخراجاتنك باشلوجه‌سی « صغر دريسی ، قهوه ، ضمغ عربی ، عطريات متنوعه ، دوه قوشی توكی ، فيل ديشی ، صبار ، اينجو ، صدف ، خورما ، مرجان، بلسنك ياغی ، بچاق ، قنا ، يسر ، باغه ، بال» كبی شيلر اولوب ادخالاتی بلاد حجازيه سكنه‌سنك حوائج اصليه‌سندن عبارت اوله‌رق « مصر ، بصره ، اوروپا ، آفريقا ، بورسه ، سوريه ايله بومبای » طرفلرندن كتيريلان « پرنج ، بغدای ، آرپه ، دقيق ، جام ، كل ياغی ، صابون، چوقه ، بز ، شكر ، تخته ، فيل ديشی ، دوه قوشی توكی ، مسك ، آقمشه ، حولی ، حالی ، استر » دركه بونلرك كافه‌سی داخل ولايته جده اسكله‌سندن ادخال وامرار ايدلمكده وبنا برين جده كمركنده سنوی بش آلتی مليون غروش ادخالات رسمی آلنمقده‌در §

اسكله‌سنك ايشلككی جده بلده‌سنی بياغی برتجار يتاغی حالنه قويديغندن يولجيسی غايت چوغالمشدر ، هله مواسم حجده ورود ايدن حجاج ايله زوار وتجارك مقدارينی تخمين ايده بيلمك « غير مطرد اولمق جهتيله » ممكن دكلدر §

سكنهٔ موجوده‌سی مصر وشام ايله هند ويمن مجاور وتجارلری داخل اولمق وكافه سی مسلمان [١] بولنمق اوزره يكرمی بش بيك نفوسه بالغ اولور §

بحر احمر سواحلی ممالكنه كوره جده بلدهٔ معموره‌سی ممالك قديمه دن

---

[١] ايكيوز قدر ده خرستيان واردركه بونلرك چوغی اصناف و برازلريده قونسلوسخانه‌لرك طاقيدر .

معدود و جوانب اربعه‌سی (٩١٢ و علی قول ٩١٥) سنه‌سی ملوك چراكسه‌دن مصر ملكی ملك الاشرف قانصو غورینك بنا ایلدیكی سور ایله محاط ومحدوددر §

بو سورك «باب المكه ، باب المدینه ، باب الشریف ، باب الشهدا ، باب البحر ، باب المغاربه» اسمنده آلتی قپوسیله «برج لیلا ؛ برج مجنون» نامنده ایكی مشهور برجی اولوب لیلا ایله مجنونك اسملرینه منسوب اولان برجلرك اتصالنده مدفون اولدقلرینی روایت ایدرلر §

بو روایتی تاییدایده‌جك قیود تاریخیه كورلمدیسه‌ده ذكر اولنان برجلرك او اسملرله یاد ایدیلیشی روایت واقعه‌نك صحتنی بر درجه‌یه قدر تأمین ایدر §

سورك سالف الذكر قپولردن مكه قپوسی «شرق» مدینه قپوسی «شمال» شریف قپوسی «یمن» شهدا قپوسیله بحر و مغاربه قپولری دخی «دكز» جهتلرینه آچیلور §

ملك الاشرفك یاپدیردیغی سور جده بلده‌سنی بروقتلر پورتكیز دونغماسندن محافظه ایتمشدر ، چونكه پورتكیز دونغماسی سورك بناسندن آز برمدت صكره جده لیماننه كیره‌رك مملكتی طوپه طوتوب لكن قلعه اهالیسی ملك الاشرفك وقتیله تعبیه ایلمش اولدیغی طوپلر ایله مدافعه‌یه اقدام ایلدكلرندن دونغما تاب آور تحمل اوله‌میه‌رق كیرو چكلمش و بو آجی‌یی چیقارمق اوزره ٩٤٨ سنه‌سی سكسان پاره كمی ایله «ابی الدوائر» اسكله‌سندن قریه كایتلو عسكر و مهمات چیقاردی ایسه‌ده مكهٔ معظمه امیری شریف ابونمی حضرتلرینك همتی وجده بكی علی بك ایله عربان واهالینك غیرتی سایه‌سنده برخطوه ایلرولیه‌مدیكندن مجبور عودت اولمشدر §

جده قلعه‌سی حرمین بلدتین مباركتیننك آناختاری مثابه‌سنده اولدیغندن

١١٣٨ سنه‌سی استانبولدن تمش اوچنجی یکی چری اورته‌سیله مقدار کافی یاق کوندریلوب قلعهٔ مذکوره تسلط اجانبدن تأمین ویکرمی ایکی سنه صکره دخی (١١٦٠) صادر اولان ارادهٔ سنیه اوزرینه اقتضا ایدن موقعلری جده وحبش والیسی مشهور تاتار عثمان پاشا معرفتیله تعمیر وترصین ایدلمشدر §

جدهٔ معموره شهرنده « برقشله وبر لیمان دائره‌سی ایله بش جامع شریف واوتوز مسجد وبرحکومت وبرکمرك دائره‌سی ویدی تربه وایکی برج واوچیوز صهریج وبرحمام ایله بیك اوچیوز قدر خانه وطقوز یوز دکان وقرق قهوه خانه واون برمغازه وقرق یدی فرون وبردقیق فابریقه‌سی وقرق یدی حیوان دکره‌نی وبربویاخانه واون آشجی دکانیله ایکی لوقانطه واوتوز خان وبربالقخانه وبر خسته‌خانه وبر اجزا خانه وبر صدفجی کارخانه‌سی و اون صبیان مکتبیله بر رشدیه وبر قرانتنه اداره‌سی وبرتلغراف ایله درت آجنته‌خانه وبرسلحخانه وایکی کرچخانه وبر غازخانه ودرت حوض وطقوز چشمه وبر سفائن صو دپوسی وآلتی قره‌اولخانه وبر قلعه وبرده بلدیه دائره‌سی واردر §

بونلرك اکثریسی یارم کارکیر واولدقجه منتظم وهله زقاقلری خط مستقیم اوزرینه مرتب و دکانلری انواع اقمشه وامتعهٔ هندیه ایله مملو ومزیندر §

حکومت قوناغی سورك مدینه قپوسنده اولوب موقعی غایت لطیف وهواسی سائر موقعلرك هواسنه نسبتله جید وخفیفدر §

بوندن اول حکومت مأمورلری شیمدی حبسخانه اتخاذ ایدلمش اولان مصر والیسی مشهور محمد علی پاشانك اوغلی طوسون پاشایه منسوب اولان کوشکده اقامت ایدرلر ایدی ، بوکوشکه نقل ایتمزدن اقدم ایسه هیئت حکومت یمن محله‌سنده کائن « قاعة الاماره » دائره‌سنده ایدیلر که بودائره جده‌نك الك اسکی حکومت قوناغی اولوب شیمدی خراب اولمشدر §

جده بلده‌سی ١٢٨٠ سنه‌سنه کلنجه‌یه دکین جده وحبش ایالتنك مرکزی ایکن هیئت ولایت سنهٔ مرقومه‌ده مکهٔ مکرمه‌یه نقل ایتمشدر ، ولاة اسلاف اوائلده اکرچه جده شهرنده اقامت ایدرلردیسه‌ده حج موسملرینی بینه مکهٔ مکرمه‌ده کچیررلر ایدی §

جده جامعلرینك برینی ١٠٥٣ سنه‌سی مقام صدارتده بولنان قره مصطفی پاشا و برینیده ١١٣٤ سنه‌سی جده و حبش والیسی اولان بکر پاشا طرح وتأسیس ایتمشلردر §

بکر پاشا جامعی الیوم معمور و کثرت جماعت ایله مشهور وقره مصطفی پاشایه نسبت ایدیلان معبد لطیف دخی « جامع الاماره » اسمیله متعارف ومذکوردر ، جده‌نك حمامیله خانلرندن بری دخی قره مصطفی پاشا مرحومك جملهٔ خیراتندندر §

بوقاریده دخی بیان اولندیغی اوزره جده بیوتنك چوغی یارم کارکیر اولوب فقط بونلرك اکثریسی ایکی قاتدن آلتی قاته قدر بیوت هندیه طرز و اندازه‌سی اوزره یاپیلمش وپنجره‌لرینه جام وچارچوبه کچیرلمامش اولدیغندن زقاقلرده حاصل اولان توزدن اوطه‌لرده اوتورلمق آلیشمیانلر ایچون کوچچه‌در §

جده اهالیسی عمومیتله چالیشقان وعلی الاغلب زنکین وهر نوع اخذ وعطا وتجارته آلیشقیندر ؛ اهمیت طبیعیه‌سی جهتله لیمانی عصر عالئ حضرت پادشاهیده اوقدر شهرت وانتظام کسب ایتمشدر که جده اسکله‌سی بحر احمرك برنجی بندری و لیمانی دخی سویش دکزنده آمد شد ایدن کمیلرك ملاذ وملجائیدر §

بر ایکی اوروپالیدن غیری کافه‌سی اسلام اولان اهالیسنك برطاقی یالکز

هندستان وسائر مستملكات اجنبيه و برطاقيده [١] « حبش ، سواكن ، مصر ، زنكبار ، صوماطره ، جاوه ، ژاپونيا ، چين ، اناطولی ، روم ايلی ، سوريه ، بلاد مغرب ، نجد ، يمن ، عراق ، بحرين ، مسقط ، اوروپا ، روسيه ، ايران » اهاليسيله اخذ وعطا ايتمكده اولدقلرندن هركون هرطرفدن آردی آره‌سی كسيلميه‌رك يابانجی كميلر كلوب كيدر . لكن ليمانی تشكيل ايدن شابلرك چوقلوغلغندن ليمانه كيرلمك مشكلجه وحتی مخاطره‌ليجه اولمق حسبيله يرلی قلاغوزی آلمدقچه جده‌نك يرلی كميلرندن غيری سفائن ايچون ليمانه كيرلمك غير قابل وهله ايكنديدن يعنی صولر قرارمغه باشلاديغی زماندنصكره دخول ايتمك مستحيلدر ؛ بو يله وقتلرده دخول وخروجه جرأت ايدن رؤسای سفائنك شامت جرأتلری اولمق اوزره برچوق كميلر قضازده اولديغنی روايت ايدرلر ، چونكه جده ليمانی ذكر اولنان شابلرك وضعيت طبيعيه‌سندن متشكلدر ؛ سفائن ايچون موجب امنيت و سلامت برحالده واسعه وسعتليجه ايسه‌ده مدخل منفردی اولان « مسماريه » و « شاب كبير » بوغازلری پك زياده عارضه‌ليدر §

داخل ليمانده اوچ قولاجدن اون يدی قولاجه قدر درينلك اولديغندن ايجه بيوك كميلر داخل اولوب حتی اللی آلتمش سنبوق ايله اوچ درت پوسته واپوری و ايكی اوچ بكلك كمی دائمی صورتده بولنور ونفس جده اسكله‌سنده سكسان طقسان طونيلاتواق سنبوقلر اعمال و انشا اولنه بيلور §

جده اهاليسنك برقسمی « تسبيحجيلك ، قيومجيلك ، صدفجيلك ، بقاللق ، بوياجيلق ، بالقجيلق » صنعتيله وبر قسمی « مرجان ، يسر ، صدف ، انجو » صيديله تجارت ايدرلرايسه‌ده برقسمی قايقجی وكميجی اولوب بوقسمك ايچنده بحر

[١] بونلردن « محمد يوسف باناجی ، محمود خوبجی ، عبد القادر جاجوم ، موسی بغدادی » افنديلر لوندره ايله معامله‌ٔ تجاريه‌سی اولانلرك وبيت بنان ايله سيد عمر سقاف افنديلرده جده تجارتنجه شهرت بولانلرك اك ايلری كلانلرندندر .

محيط هندی‌یه قدر کیدوب کلمش وبعضاً چین اسکله‌لرینه و صورت دائمه‌ده «سنغفور ، زنکبار » ه سفر ایتمکی اعتیاد ایلمش اولان قپودانلرده واردر §

یرلیدن آلتیوز طونیلاتودن بیك طونیلاتویه قدر اون پاره بیوك یلکن کمیسی وایکیوزی متجاوز سنبق صاحبی اولوب بوکمیلر « سواکن ، مضوع ، الوجیه ، ینبع البحر ، حدیده ، زیلغ ، مسلط ، مکلا ، بصره ، شحر» ه قدر کیدوب کلبیورلر §

جده لیماننده « شرق ، جنوب ، غرب شمال » روزکارلری وزان ایدر ، غرب شمال روزکارلرینه اهالی بیننده(بحری) وجنوب وشرق روزکارینه‌ده (ازیب) دینور §

شمال روزکاری صاغلم ونافع ایسه‌ده جنوب وشرق روزکارلری پك فنا ومضردر §

بحری روزکارینك رطوبتی وشرق روزکاری اکثریتله سام اولدیغندن فوق‌العاده حرارتی وار ایسه‌ده بورطوبتك فائده‌سی اولدیغنی وسام روزکاریله اولان حرارتك غیر مضرتی اولمدیغنی روایت ایدرلر §

سانتغرات حسابیله صیچاق الك شدتلی وقتلرده قرق بردرجه ایسه‌ده دریانك رطوبتی کیجه‌لری سرینلك ویرر §

کوز وقیش موسملرنده « حما » دنیلان ایستمه خسته لغی اجرای حکم ایدر ایدیسه‌ده عین « حمیدیه » صوبی داخل شهره اجرای ایدلدکدن صکره بوخسته لغك یوزده یتمش سکسان نسبتنده آز آلدیغی مرویات موثوقه‌دندر §

جده لیمانی تشکیل ایدن شابلر — جده لیمانی تشکیل ایلمش اولان شابلر اوچ قسمدر §

١ — قسم ؛ ساحله كسب اتصال ايدن شابلردر ، بوشابلر دكزده جزر اعظم ظهور ايتدكجه قره كبی كورينور §

٢ — قسم ؛ سطح آبه تقرب ايتمش اولان شابلر اولوب بونلرك مركز ظهورلری قعر دريادر §

٣ — قسم ؛ سطح بحره بعيد اولان يعنی ايكنجی قسمك عكسی بر وضعيتده بولنان شابلردر §

بوشابلرك وضعيتلری افقی وغير متسلسل اولمق وهر بری ديكريله موازی برخلقيتده بولنمق حسبيله بونلردن برچوق « خطلر » وبو خطلردن دخی « اجتماع مباهيه خطوطی » صولريله متعدد « دره‌لر » حاصل اولور وبرنجی قسمدن حاصل اولان شابلر قعر دريايه طوغری ايندكجه ارتفاعلری قره‌يه نسبتله خفيف ، خفيف « ميللر » وبوميللردن اوفق تفك « تپه‌لر » حصوله كلور §

دكز ايچنده يتيشان شابلر دخی خلقت جهتيله اوچ نوعدر §

١ — نوع ؛ سطح دريايه قريب اولان شابلردركه نقدر چاليشيلسه ونه درلو آلات وادوات استعمال اولنسه ، بوشابلرك قيرلمسی قابل اوله‌مز §

٢ — نوع ؛ آغاجلر واوتلر كبی دكزك ديبنده ظهور ايدرك نشو ونما بولان شابلردر ، بوشابلرك ياراديليشلرنده قيرلمق قابليتی اولديغنـدن غايت قولايلقله قيريلور §

٣ — نوع ؛ هنوز تصلب ايتمك درجه‌سنده يعنی بالچق حالنده بولنان شابلردر §

جزر ومد — جده لیماننده ایکی دورلو « جزر ومد » وقوعبولورکه بونك برینه « جزر اعظمی » وبرینه‌ده « جزر اصغری » دینور §

جزر اعظمی — مایس ابتداسندن تشرین اول غایتنه دکین امتداد ایدن آلتی آیلق جزردر §

قره‌یه کسب اتصال ایلمش اولان شابلرك دکزه ایلریلمش اولان یرلرنده‌کی صولر ، شهور مرقومه ظرفنده برنجق متروقدر آزالدیغندن قره شکلنی آلور ایسه‌ده تشرین ثانی ابتداسندن نیسان غایتنه قدر صولر رفته رفته چوغالوب ذکر اولنان شابلری ستر ایدر §

جزر اصغری — هرکون وقوعبولان جزر ومد اولوب صولر بهر کون قرق بش سانتیمتره قدر یوکسه‌لوب ینه چکلمکله دکز ساحلی اسکی حالنی بولور §

ایشته بوتعریفدن آکلاشلمش اوله‌جغی اوزره جده لیمانی ذکر اولنان شابلرك وضعیتندن تشکل ایتمش وکلوب کیدن کمیلر جده ساحلنده ایکی میل قدر آچیق برمحله تیمورلمك مجبوریتنده بولنمش اولمق جهتلریله طیشاری چیقارلمسی ایجاب ایدن یولجیلر ایله اشیا « سنبوق » تعبیر اولنان قایقلر ایله چیقاریلور §

حیفا که ! بوقدر ایشلك ومنتظم برلیمانه مالك اولان جسیم برمملکت ایچنده بوآنه دکین ماء لذیذ جاری اولمدیغندن اهالینك ذی قدرت اولانلری مملکتك کرك ایچنده وکرك خارجنده بیوك بیوك صهرنجلر یاپدیرمشلر وجابجا جسیم جسیم چقورلر قازدیرمشلر ایدی ، ذکر اولنان صهرنجلری بوچقورلرده بریکن یاغمور صولریله طولدیروب ایچه‌جکلرندن فضله‌سنی حجاج و زواره فروخت ایله خانه‌لرینك بر سنه‌لك مصرفنی صو اخچه‌سندن چیقاردقدن بشقه کار دخی ایدرلرایدی ؛ بومملکتده بعضا ایکی اوچ سنه یاغمور یاغمدیغی دخی

واقع اولور ، بويله سنه‌لرده صوقحطندن پك زياده مشقت چكيلور و بردوه يوكى صويه اوتوز قرق غروش قدر برپاره ويريلورايدى ، قحط (ماء) زمانلرنده جلب ايدلمك ايچون جده‌نك اوچ ساعت خارجنده و « سروريه » دنيلان محلنده برطاقم قويولر قازديرلمش ايدى ؛ بوقويولرك صولرى بردرجه‌يه قدر ايچلمكه قابل ايسه‌ده سيل و دكز صولريله قاريشيق اولديغندن ياغمور صولرى قدر لذيذ دكلدر ، مع مافيه تازه ايكن ايچلمك ايجاب ايدر ، اكر كوب ويا قيرباده بر كيجه قاله‌جق اولور ايســه تعفن پيدا ايدر ، بو تعفن محذورينك دفعى ضمننده ذكر اولنان قويولردن آلنان صولره مخصوصاً ياپديرلمس اولان قيربالر اوفق تفك شــيلردر ، سقالر زياده‌جه طيانسون ايچون كيجه كوندوز قيربالرك كرك ايچ وكرك طيش طرفلرينه ايچ ياغى سوررلر ، حالبوكه ياغلى صو ايچمكه آليشــيق اولميانلر ايچون بوقويولردن كتيريلان صولرى ايچمك كوچجه در §

جده شهرينك آلتى يدى ساعت بعد شرقيســنده واقع جبال متسلسله آره‌لرنده وعلى الخصوص مكهٔ مكرمه‌نك شمالاً آلتى ساعت خارجنده وجده‌نك طقوز ساعت جهت شرقيه‌سنده واقع « وادىٔ فاطمه » قريه‌سنده متعدد آقار صولر اولديغى وقريهٔ مذكوره‌نك سطحى جده‌يه نظراً ايجه مرتفع بولنه‌جغى اجلدن جريان ايدن صويك جده‌يه سهولتله ايندريلمسى ممكن واسهل وهله جده اسكله‌سى سويش قنالنك كشادندن صكره برقاتدها كسب شرف واهميت ايدرك بنا برين هر برطرفدن ســفائن كثيره كلوب كچمكده اولمسى جهتله مملكتك طاتلو صويه احتياجى غير منكر اولديغنه وصويه محتاج اولان محللر اهاليسنك صويوزندن دخى اســتراحتلرى سايهٔ قدرتوايهٔ حضرت خلافتپناهيده خيرٌ حصوله ايصال ايدلمكده بولنديغنه مبنى جده سكنه‌سيله حجاج مسلمين و سائر كلوب كچنلرك شوصوسزلق بليه‌سندن قورتارلمسى الطاف مالا نهايهٔ پادشاهيدن اميد وانتظار اولنور ايدى §

مقدملری شهرك ایچنده برصو اولدیغنی روایت ایدرلر ایسه‌ده بوصو اصحاب خیر طرفلرندمی ؟ یوقسه حکومت طرفندنمی ؟ کتیردلمش اولدیغی معلوم دکلدر §

برقوله کوره ذکر اولنان صویی بیك اللی سنه‌سی صدراعظم قره‌مصطفی پاشا کتیرتوب فقط مجراسی شهرك کنارینه وصولده عمری رهین ختام اولدیغندن صویك داخل شهره اجراسی کندوسنه مقدر اولمامشدر §

ماء مذکورك منبعی جده‌یه ایکی اوچ ساعت اوزاق اولدیغی ومرور زمانله مجراسی بوزیلوب خاك وخاشاك ایله طولدیغی کچن سنه وقوعبولان کشفده آشکار اولمش ایدی §

بومجرانك مطلوب درجه‌ده تعمیری ایسه درت بش بیك لیره ایله ممکن اولوب جده‌نك زنکین اهالی وتجارلرینك حال یسارلرینه کوره بوقدر برشیئه همت اولنسه طرفلرندن قولایلقله طوپلانابیلور ایسه‌ده اکثر اغنیانك سالف الذکر صهرنجلر حسبیله صویه احتیاجلری اولمامقله برابر بونلرك یوزندن خیلی تجارت دخی حصوله کتیره کلدکلرندن آنلرك طرفندن بویله برهمتك حصولی شویله طورسون اللرندن کلسه کتیریله‌جك صویك کتورلمامسی اسبابنی استحصال امرنده بذل جود ایدجکلری درکار وبومطلبك میدانه کلمسی بهمه حال حکومت سنیه‌نك ذلال دائمی الجریان همتی بوراده دخی اجرا ایدلمکه وابسته بولندیغی مستغنیء تعریف وتذکار اولدیغندن کرك اهالی وکرك حجاج بویله خیرلی ایشك عصر مبرات حصر حضرت خلافتپناهیده خیز آرای حصول اولمسنی تمنی ایدرلر ایدی ، حمد اولسون شهرك ایکی ساعت بعدنده بولنان (عین وزیر) ینك جده‌یه اجراسی عثمان پاشانك حجاز ولایتی والیلکی اثناده تحت قراره آلنمش واجرای ایجابنه قالقیشیله‌رق اسباب مقتضیه‌سی تهیه واهالیسنك اتفاقیله صرف همات متوالیه قلنمش اولمسی اوزرینه سایهٔ

موفقيتوايهٔ حضرت پادشاهيده عين مذكور داخل شهره كتيريلوب « عين حميديه » تسميه سيله يوللرى كاركير ومكمل برصورتده اعمال وانشا اولنمشدر §

بومأثر جليل سروش پسندانه حجاج واهاليى سالف الذكر متعفن صولرى ايچمكدن قورتاردقدن بشقه مملكتك حصول عمرانى وخلقك ذات حضرت خلافتپناهى ايچون الى قيام الساعه دعوات وشكرانى جالب اولمشدر §

عين حميديه‌نك جده شهر ينه اجراسى حالا حجاز واليسى صفوت پاشانك زماننه تصادف ايلمسى جهتله بوموفقيت جليله پاشاى مشار اليهه نسبت ايدلمكده ايسه‌ده عين مذكورك جلبى موفقيتى سالف الذكر عثمان پاشانك همت وحلفى جميل پاشانك غيرت مخصوصهٔ فوق العاده‌لريله حاصل اولديغندن بو موفقيتى صفوت پاشايه حصر ايدنلر خطا ايتمش اولورلر §

عين حميديه ، صوينك مجراسى « جده‌نك جهت شرقيه‌سنده وشهرك ايكى اوچ ساعت اوزاغنده واقع طاغ اتكلرندن شهرك اوتوز دقيقه خارجنده برنقطه‌يه كلنجه‌يه قدر اولان محلى كاركير اولوب بورادن محلات اتصالنده واقع مقسم جسيمه دكين اولان محلنه اون ايكى سانتيمتره قطرنده چفته بوريلر فرش اولنمش وبومقسمدن دورت قوله توزيع اولنان يوللره دخى طوپراق كونكلر دوشنمشدر §

شهرك «عيدروس» دنيلان محلنده ، كه بوراسى سورك مكه قپوسى اتصالنده برموقعدر ، عين حميديه صوينه مقسم اولمق اوزره بيوك برمخزن وبومخزنك برطرفنه مكمل برچشمه بنياد ايدلدكدن صكره بوجوارده‌كى عسكرى خسته خانه‌سنه اجرا قيلنان صو ايچون برچشمه وباغچه‌سنه بيوجك برحوض طرح وحفر اولنوب صوينك فضله‌سيله كوزل برباغچه يتشديرلمش ويمن محله‌سنده يعقوب آغا قپوسى ميدانده ومحلهٔ مذكوره سا كنلرندن جاوه شيخ

المشايخى ابراهيم عراقى افنـديك خانه‌سى اتصالنه دخى برر چشمه تأسيس وانشا ايدلمشدر §

اسكله ميداننده نام نامئ حضرت خلافتپناهى‌يه منسوب ومثمن الشكل برچشمه ياپيلمشدركه بوچشمه‌نك اورته‌سى فسقيه‌لى واطرافى موصلقلى اولوب اطرافنده سدّ وضعيتنده بوكسكجه برپروازه وبونك كنارنده تيمور پارمقلق واردر §

تعريف اولنان چشمه‌نك شمال طرفنده‌كى قپوسـنك اوزرينه معلم شهير (فيضى) افنديك [١] سويلديكى آتى الذكر تاريخ يازلمش وبوتاريخك بالاسى طغراى غرّاى پادشاهى ايله توشيح ايدلمشدر §

تاريخ

سـلطان كرو بى شـبيم * خاقان پر عدل و كرم
اول شـهريار محتشم * خان زمان عبد الحميد
ظلّ خـدا كيم ايلمش * ذات همايونك خـدا
جمله عباد الله ايچـون * مسـتلزم فيض جديد
بيكسـلره امداد ايدر * هر بلده‌يى آباد ايدر
آثار خير ايجـاد ايدر * احسانى چوق لطفى مزيد
از جمله شـهر جده‌ده * هيچ يوق ايدى آب زلال
ماء المطردن بشـقه صو * بو يرده اولمزدى بديد
ايشـته بو كره شاه دين * ماء الحيـاة لطفنى
اول سويه‌ده اجرا ايدوب * اولدى اهالى مسـتفيد
ياپدردى عين بى بديل * شيرين صوينى ماننديل
عيناً تسـمى سلسـبيل * لب تشـنكانه بر نويد

[١] مكتب سلطانى معلمى فيضى افنديدر .

(فيضى) دعاسين قيل رقم ❊ ياغدقجه باران كرم
اولسون بو شاهك دمبدم ❊ عمرى فزون بختى سعيد
ايكى آووچله ايچ صو يى ❊ خان حميده قيل دعا
يابدى بو زيبا چشمه يى ❊ خان جهان عبد الحميد
١٣٠٤

سفن حربيهٔ شاهانه وادارهٔ مخصوصه واپورلرينه مجاناً ويريلوب سائر كميلره [١] صاتلمق ايچون اسكله باشنده « دپو » ناميله بيوك بر مخزن وبو مخزندن آلتى مترو طولنده وايكى مترو عرضنده اولهرق دكز ايچنه ممتد برده متين اسكله ياپيلوب اسكلهنك ايچنه تيمور بوريلر وبونلرك اوچلرينه مانيقهلر وضع ايدلمش اولديغندن صو آلمق ايچون وارد اولان فلكه وقايقلرك واريللرى غايت قولايلقله طولديرلمقدهدر §

مظلوم محلهسنده شافعى جامعى قربنده و « جامع المعمار » اتصالنده وشام محلهسنده جسيمجه برر چشمه وجامع المعمار چشمهسى پيشگاهنده بيوجك بر صهرنج و اتصالنده شافعيلره مخصوص بر آبدست حوضى وتجاردن خونجى حاجى محمود افنديننك خانهسى اوكونده وسط بر چشمه وحكومت دائرهسنده اوچ موصلقلى برچشمه ودائرهٔ مذكوره قارشوسنده اسكى غربا خستهخانهسى عرصهسى اوزرينه مكمل وغايت مزين بر باغچه واشبو باغچه داخلنده برده بيوجك حوض ياپيلوب باغچهنك اطرافى ديوار وپارمقلق ايله چوريلهرك جهت غربيهسنه كوزل رسمده برده قپو وقشلهٔ همايون داخلنه نو رسم بر چشمه وباغچهسى اورتهسنه مكمل وفقط كوچك برحوض ياپديرلمش اولديغندن نضارت حاصله جهتيله شهرك داخل وخارجى صفا افزا بر خضارت ومن جهة المنظره دلربا بر هيئت وزينت كسب ايلمشدر §

[١] بو صونك بهر طونيلاتوسى ايكى فرانغه فروخت ايدلمكده اولديغنى روايت ايدييورلر .

اهالی ار کلک قادین اقشاملری بو باغچه لری طولاتوب تنزه ایدرلر §

طریق وادی جده دن مکهٔ مکرمه یه منتهی « طریق وادی » اسمنده
برجاده واردر ، بو یولک هر ایکی طرفی غایت یوکسک قوقاز طاغلرله مزین
ایسه ده حجاز قطعه سنده واقع بالجمله طاغلر کبی بونلرده چیپلاق اولدیغندن
کوندوزلری حرارت شمسدن قیزوب طریق وادی یی چارچابر یاقار §

ان کیجه مذکور طاغلرک وادی یه متمایل اولان تپه لرینه تجمع [illegible]
[illegible] بشدیرلمش اولسه ایدی بر زمان ایچنده بر چوق فیدانلر
پیدا اولوب طریق وادی یی تبرید وایکی طرفنی تزیین ایله کیجه لی کوندوزلی
[illegible] هوانی [illegible]
اصلاح ایدر §

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] §

صهریج تپه لرینک صرتلری جده شهرینه نسبتله رطوبتسز اولدقدن
بشقه هواسی غایت لطیف اولدیغندن جده اهالیسنک زنکینلری اکر بورالرده
مواسم صیفه مخصوص کوشکلر وباغچه لر طرح وتاسیس ایتسه لر هم جده
شهر معموریتی تزیین ایتمش وهم ده یاز موسملرینی کمال راحت ایله کچیرمش
اولورلر ایدی §

محرر فقیر بو آرزوی (١٢٨٩) سنه سی تصویر ایلمش ایدم . (١٣٠٤)
[١] سنه سی آلدیغم معلوماته کوره ذکر اولنان تپه لرک اوچ بش دقیقه جده جهتنده

[illegible] شقاق [illegible] مشکلات و[illegible] طرح
و تأسیس [illegible] ایتمش [illegible] ایکی اوچ [illegible] ایرلق تخمینا [illegible]
[illegible] ایدلمشدر §

[illegible] داونك تعریف و تصویرینه نظرا استانبولك مشهور (بوقباوشه)
مغازه سی ذکر اولنان دائره یه نسبتله ایوب سلطانده کی اویونجاجی دکانلری
مثابه سنده [illegible]

[illegible] سید عمر شقاق دائره سنه
[illegible] آلسه ده بعد اوره عمر شقاق دائره سی یاننده باغچه جی
قلبه سی کبی قالمشدر [illegible] جده نك اغنیای اهالیسی بیننده صهریج
تپه لری طرفلرینه ابنیه طرح و تأسیسی فکری حاصل اولمشدر [illegible]
[illegible] صیفی پوراده
[illegible] توقع [illegible] ایلدیلر [illegible]
صهریج تپه لرنده ساکن اوله جقلر ایچون هرکون شهره کیدوب کلمك
ممکن اولدیغندن مالزمه تدارك و تهیه سنده دخی کوچلك یوقدر §

[illegible]
[illegible] حضرت [illegible] جده اعلای [illegible] رضی الله
عنها حضرتلرینك مقام [illegible] تربه شریفه لری [illegible]
و جده شهرینه متصل [illegible]
[illegible] مقام شریفت مذکور [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بعید الاحتمال اولدیغندن [illegible] کبی [illegible]

برقوميسيون واسطه‌سيله مشار اليها والده‌مزك مقام شريفلرى اوزرينه غايت مكمل ومزين برتربه يايديريلوب صهرنج تپه‌لرينه طرح وتأسيسى توصيه اولنان بيوت وقصور باغچه‌لرى ساحل بحره قدر ايندير لسه و ساحلده برده متين ريختم بنا ايديله‌رك بورالرى حكومت سنيه‌نك ادارهٔ عادله‌سنده بولنديرلسه مقام شريف مذكور ايادئ اعادى‌يه انتقال و همندن قورتارلمش اولور §

جده‌دن مكه‌يه وارنجه‌يه دكين اون قدر دربند محلى واردركه بودربندلره بين العربان « قهوه » دينور ؛ بوقهوه‌لرك دخى اطرافى آغاجلرله تزيين وبررده منتظم قره اولخانه طرح وتأسيس ايدلسه جده طريقى هم‌دائمى‌صورتده تسلط اشقيادن تأمين ايدلمش وهمده برمنظرهٔ شوق افزاى خضرا تهيه قلنمش اولور ايدى §

شو كونلرده « شميسهٔ ، بحره ، جده » قهوه‌لرى نقطه‌لرينه اسلحه و مهمات ايله برابر يوزر نفر استيعابنه كافى برر متين قره‌اولخانه طرح وتأسيس اولنديغنه باقيلور ايسه فكر معروضك اركان ولايتجه دخى متصور اولديغى آكلاشيلور §

استطراد — وهابيلر حرمين محترمينى استيلا ايلدكلرى اثناده سعود مردود جده‌يه تحصن ايتمش اولان شريف غالبى اله كچيرمك وبودسيسه ايله شهر مذكور حصارينى دخى آوردهٔ دست احتيال ايلمك ايچون جدهٔ معموره اوزرينه سوق كيتبهٔ ثقلت ايتمش وكوندرديكى ملاعين وهابيه فرقه‌سنك زمام اداره وقوماندەسنى بالذات درعهده ايدرك جده شهرينى مدت مديده محاصره ايله درون بلده‌يه كيرمك ايچون‌قلعه ديوارلرينه نردبانلر قوروب اشعال كانون جدال ومشاجره ايلمش‌ايسه‌ده داخل حصارده بولنان عساكر شاهانه اسلحهٔ ناريه استعماليله و اهالى دخى شريف غالبك وجده واليسى شريف پاشانك غيرتنى اولمق اوزره وهابيلرك باشلرينه قاينار صولر دوكمك صورتيله مدافعه‌يه

غيرت ايدوب قلعه‌يی حسن محافظه ايتديلر وفرقهٔ رزيلهٔ وهابيه‌يی برقاچ دفعه‌لر دوچار هزيمت وپريشان ايلمديلر ايدی §

وهابيلرك قوماندانی اولان سعود اهل سنت طرفندن اولنان مدافعهٔ دليرانه‌يی كورونجه وهابيلر ايچون حصاری اله كچيرمك ممكن ومتصور اولمديغنی آكلاديغندن رفاقتنده بولنان حشراته «بن بونلرك اهل نار اولدقلرينی اقدمجه سزه خبر ويرمش ايدم !» سوزيله تسليت يعنی حريفلرك اعتقادينه بوصورتله دخی تقويت ويروب محاصره‌يی تركله دونوب مكهٔ مكرمه طرفنه كيتدی §

جده اهاليسنده اولوقتی كورنلر وهله كورنلردن ايشيدنلر اليوم موجوددر ؛ مناسبت دوشوردكچه اولوقعه‌ده وهابيلرك قوماندانی اولان شقیٔ بدخواهك سويلديكی سوزلری نقل وحكايه ايدرلر §

طائف — نام ديكری «وادیٔ عباس» اولان طائف بلدهٔ مشهوره‌سی مكهٔ مكرمه‌نك اون سكز ساعت جانب شرقيسنده وسطح بحردن بيك بشيوز يتمش بش مترو مرتفع اولان جبل غزوان [١] اتكنده اولوب مكهٔ معظمه‌نك جبل «قرا» طريقيله ايكی و «سيل» يوليله اوچ قوناق بعدنده وجبل قرانك درت ساعت آرقه‌سنده‌در §

طائف بلده‌سی تخميناً درتيوز خانه‌يی وتقريباً ايكی بيك نفوسی حاويدر ، نفس طائفده درت طابور استيعاب ايده‌جك برقشلهٔ همايون وآلتی عدد اوفق مسجد ايله شهرك جهت غربيه‌سنده بيوك برمسجد وآلتی جامع وبرده حرم شريف وبرمدرسه ودرت صبيان مكتبی وبرسبيل وبر مدير قوناغی وبر ولايت دائره‌سی واون آلتی صيفيه كوشك وايكيوز دكان وبرقلعه وبرسور وطقوز فرون واون قصاب دكانی وايكی سلخخانه وبرحمام واوچ حوض واردر §

---

[١] غزوان ، دنيلان طاغ سلسلهٔ سراة شعبه‌لرندن بر جبل مرتفعدر .

[illegible] عبد الله ابن عباس [illegible] قريب [illegible]

مزار لامع الانوارلرى [illegible] الحمد لله [illegible]

[illegible]

[illegible] [٢] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] بن آدم [illegible]

طائف [illegible] « وج » [illegible]

[illegible]

وج ايسه‌ده اصل « وج » [illegible]

واقع وادينك اسم مخصوصى اولوب بووادى طائف غزوه‌سى وقوعندن اول

قبل عالى پيغمبريدن تحريم ايدلمشدر ؛ اجلهٔ علماى اوليادن محى الدين

عربى حضرتلرى فتوحات مكيه‌نك « احاديث مكه والمدينه شرفهما الله تعالى »

بحثنده « وج » واديسنك سبب تحريمنى (ذكر تحريمه ابو داود عن عروة

بن الزبير قال اقبلنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم من الثنية حتى اذا كنا عند

الدرة وقف رسول الله صلى الله عليه وسلم فى طرف القرن الاسود حذوها

فاستقبل « نوجا » ببصره و قال مرة واديه و وقف حتى اتقف الناس كلهم ثم

قال ان صيد وج وعضاهه حرام محرم لله وذلك قبل نزوله الطائف وحصاره

لثقيف) عباره‌سيله تعريف و بيان ايتمشدر .

[illegible]

بو واديده يانده طورولور [illegible] اغاجى واردركه بو اغاجك مورخ

مطربنك خبر ويرديكى شجر مشقوق اولمسى محتملدر .

[illegible]

قوم عمالقه انقراضندن صكره طائف آل ثمود وطن اتخاذ ايتمش [illegible]

---

[٢] بو ذات [illegible] [١]

[illegible] اولمشدر §

طائفك زمینی مكه مفخمه‌دن خیلوجه مرتفع اولدیغندن حرارتنك آلتی [illegible] اللطافت [illegible] و [illegible] حكمتی اجرا ایتدیکی [illegible] آراقه [illegible] اولوب [illegible] اقامت ایدرلر §

[illegible] ایلولی ۲۲ [illegible] اوزری ۲۳ و بعضا ۲٤ درجه‌یه قدر حرارت اولدیغندن بوآیلرده [illegible] کورلمشدر § [illegible]

اقطار حجازیه‌ده طائفدن صغوق بر محل یوقدر ؛ حتی نفس طائفده وجبل مذکورك سطحنده بولنان قریه‌لرده قیش کونلری صویك طوکدیغی کورلمشدر §

کرك طائف برلطائف بلده‌سنك اطرافی و کرك جبل مذکورده واقع قریه‌لری باغلو باغچه‌لو یرلردر ؛ میوه‌نك هر درلوسی و علی الخصوص اوزومك انواعی وجاوش اوزومنك فوق العاده اعلاسی وقرنك انجیر ایله شفتالینك ، شام طوتنك ، انجیرك ، زردالینك ، اریکك ، جوزماتك ، لیمونك ، نارك وسائر فواکهك هرجنسی بویرلرده بولنور ، صولری ایسه خطهٔ حجازیه‌نك مواقع سائره‌سنده بولنان صولرك الطفی والذی اولوب بوصولرك الك لطیفی «ماء سلامه» در §

---

[1] بوصو «مثنى» نك آرقه‌سنده واقع برطاغدن کلور ایدی ؛ بیچاره که یولی بوزیلوب بردها تعمیر ایدلمامش اولدیغندن ارتق غائب اولمشدر §

شیمدی موجود صولرك اولدقجه اعلاسی سلامه‌ده (عجلان) قویوسنك ودها آشاغیجه‌سی ابن عباس مسجدی جوارنده بولنان قویونك صولریدر §

طائفه برنجی ساعت اوزاق برمحلده کائن قبر عکرمه (بوذات ابن عباس (رضی الله عنهما) نك کوله‌سیدر) یه یقین اولان وحاد (یعنی وهد) اسمیله [١] متعارف بولنان آقر صودخی غایت الطف والذدر §

جبل کراده (مرسین) صویی نامیله مشهور دیکر برصو دها اولوب بوصو آردیج آغاجلری آلتندن کچه‌رك وبرطاقم طاشلرله دوکونه‌رك کلدیکندن سائر صولره نسبتله غایتله صاغلم وزیاده‌جه مدرر اولمغله حجاز صولرینك برنجیسیدر §

شهرك اطرافنده مثنی وشوره کبی برطاقم جسیم آقر صولر دخی واردر، بوصولرك هرهانکیسی اولور ایسه اولسون «قله» تعبیر اولنان طوپراق بارداقلره قونیلوب روزکار اسن محللرده برمقدار طوردیریلور ایسه دیش طیانه‌میه‌جق درجه صوغور §

شریف عبد الله پاشا مرحوم نامزاج اولدقلری زمان آلتی یدی طبیبدن متشکل قونسولاطوده مشار الیهك ایچه‌جکی صویه دقت اولنمسی خصوصنه قرار ویرلمش وبوقرار اوزرینه عبدالله پاشا مرحوم موجود صولرك تحلیل ومعاینه ایدلمسنی امرایلمش ایدی؛ اطبای مومی الیهم طرفندن اولنان معاینه وموازنه‌ده خفت ولذت ونفع جهتلریله قره قولاق صویندن صکره سالف الذکر (مرسین) صویی برنجی و (عجلان) قویوسنك صویی ایکنجی وجلعده واقع مفتی افندی باغچه‌سی قویوسنك صویی اوچنجی اولمق اوزره بولنمش وپاشای مشار الیهك مرسین صویی ایچمسی خصوصنه اتفاق ایدلمشدر §

---

[١] وحاد، برقریه اسمی اولوب «ماء وحاد» بوقریه‌ده اولمغله قریه‌نك اسمیله متعارف اولمشدر.

وهابيلر ــ وهابيلر حجاز قطعه‌سـنك جيادت هوا جهتيله اك لطيف بربلده‌سی اولان طائف شهرينی (۱۲۱۷ سنه‌سی) پايمال خيول استيلا ايلديلر ايدی ، وهابيلرك طائفه كيردكاری زمان اهالی يه ايتدكاری غدر وخساری تماميله يازمق قلبی يوفقه اولان برمحرر ايچون مشكلدر §

بوشهرشهيرك وهابيلر النه كچمسی وطائف اهاليسنه اولقدر ظلم واهانت ايدلمسی « عثمان المضايقی » ديدكاری شقينك يوزندن و شريف غالبـك جملهٔ خطاياسندن ايدی ؛ عثمان المضايقی « عثمان بن عبدالرحمن المضايقی » ديمكله متعارف اولوب ام القراينی اشقيای وهابيه‌نك آغوش ضبط وتسخيرينه دوشورمامك فكری اوزرينه تجديد مصالحه امرنده يانته شريف غالب طرفنـدن « محسن الخادمی » نامنده بر آدم ترفيق اولنه‌رق درعيه‌يه كوندرلمش ايدی ؛ عثمان المضايقی ديانت وهابيه طرافداری برشقی اولمق وبوجهتله غياباً شريف غالبك عليهنده بولنمق حسبيله آرقداشی اولان محسن الخادمی خائننی دخی اقناعله درعيه‌يه وصولنده سعود بن عبدالعزيزك ترويج مافی‌الضميرينه خدمت وسعود طرفندن كندی قومانداسـنه ويريلان وهابيون فرقهٔ باغيه‌سنی استصحابله طائف قربنده واقع « عبيله » موقعنه عودت ايدوب شريف غالبه تحريرات مخصوله ارساليله كرك سعود بن عبد العزيزك وكرك كنديسنك نقض عهد ايتدكلرينی ومكهٔ معظمه‌يی ضبط وتسخير ايچون عربان حجازيه‌نك علی العموم سعود نامسعوده كردندادهٔ مطاوعت اولملری ضمننده طرف طرف اوامر شديده نشر ايلدكلرينی بيلديردی وبو امرلرك تأثيرات مضرهٔ سريعه‌سـيله هم شريف غالبی وهمده حرمين اهاليسنی قورقودوب اجرای مظالم وتعدی‌يه باشلادی §

بعض ناپاكك آدی طاهر اولور
صكره مردارلغيده ظاهر اولور

شریف غالب کرچه نصایح لینهٔ مقتضیه‌یی حاوی مکاتیب ارسالیله عثمان المضایقینك ترك شقاوت ایتمسنی توصیه ایتدیسه‌ده شقیٔ مرقوم شریف مشار الیهك مکتوبلرینی برطور بی‌ادبانه ایله ییرتوب آته‌رق درجه درجه شقاوتنی آرتیرمش ومقر امارتدن سوق ایدیلان برقاچ فرقه عسکره دخی غلبه چالمش اولدیغندن شریف غالب بالمجبوریه طائف حصارینه چکیلوب قپاندی §

عثمان المضایقی بوحرکتدن شریف غالبك وهابیلره مقاومت ایده‌میه‌جکنی حس ایتمکله ١٢١٧ سنه‌سی شوالی اواخرنده طائف قربنده واقع « ملیس » قریه‌سنی اردوکاه اتخاذیله طائف حصارینی محاصره‌یه قرار ویردی و مخابرهٔ واقعه اوزرینه اکفر کافران اطلاقنه وجوهله شایان اولان بیشه امیری « سالم » بن شکبان ملعونی دخی بالورود عثمان مضایقی خبیثیله برلشه‌رك شریف غالبه میدان اوقودی §

سالم بن شکبانك معیتنده امرای بیشویه‌دن یکرمی قدر شیخ اولوب کندی قوماندانسنده بیك نفر و هر بر شیخك قوماندانسنده بشر یوز نفر وهابی خونه‌سی وار ایدی §

شریف غالب طائف اهالیسیله بالاتفاق ملیس اردوکاهنه خونریزانه وغایت مردانه بر هجومله محاربه‌یه بالابتدار سالم بن شکبانك بیك بشیوز قدر نفرینی کشتهٔ تیغ دمار واعدای بدلقا جمعیت باغیه‌سنی مجبور انهزام و فرار ایلدی ایسه‌ده سالم بن شکبان بر اوقدر عسکر دها تدارکیله عودت وقریهٔ سالف الذکری باصوب اموال واشیای اهالی‌یی یغما وغارت ایتمش و شریف غالب ابن شکبانك بودفعه‌کی کلیشندن رهین خوف وخشیت اوله‌رق برکیجه طائفدن نهانیجه چیقوب فرار ایتمکله کیفیت طائف سکنه‌سنه القای دهشت وهراس ایلمش اولدیغندن اوزون اوزادی بر مذاکره‌دن صکره اهالیدن

برطاقمی اولاد و عیالنی آلوب نهانجه قاچمشلر و برطاقمیده قضایه رضا ویروب نفس طائفده قالمشلر ایدی .§

-حصارده قالان طائفلیلر بواتفاق اوزرینه مهاجمه کوسترن وهابیلر ایله اشغال کانون کارزاره بالابتدار اشقیای خباثت انتمای وارده‌یی دفعاتله بوزوب تارومار ایتدیلر ایسه‌ده دشمن غایت چوق اولوب آردینی آره‌سنی کسمه‌رك تلفاتلرینك ایکی اوچ مثلی عسکر جلبیله تزیید قوت ایتمش اولدیغنـدن عاقبة الامر حصاری تسلیمه قرار ویردیلر وحصاره تسلیم اشارتی چکوب طالب عفو وامان اولمق ایچون اردوکاه اعدایه برده مبعوث کوندردیلر ایدی ، بواثناده اشقیا فرقه‌لری فنا برحالده بوزولوب قاچمغه باشلامش ایدیسـه‌ده حیفا که اهالی طرفندن بالانتخاب رئیس اشقیایه کوندریلان آلچق حریف وهابیلرك بر طرفدن فرار ایتمکده وحتی طائف طرفنـه دونوب باقمقدن بیله احتراز ایلمکده اولدقلرینی کوردیکی حالده کمال حمق وبلاهتندمیدر ؟ یوقسه وهابی دیانته کیرمك ایستدیکندمیدر ؟ ندر ؟ باشندن صاریغنی چیقاروب بلند آوازایله « ای‌عساکر غالبهٔ شجیعه ! شریف غالب دهشت هجومکزه طاقت کتوره‌میوب قاچدی ! طائف اهالیسی‌ایسه کمال ضعف وجبانتلرندن حصاری ترك وتسلیم ایتمك شرطیله سزدن طالب عفو وامان اولمغه قرار ویردیلر وبو ایشـه بنی کوندردیلر که (بن سزك اوته‌دنبری خیر خواهکزم) واقف وآگاه اولوك که آرتق اهالینك ایلر طوتر یری قالمدی ، آمان دونمکز ! نخل بختکز مرادیکز اوزره ثمره بخش اولدی ! بوقدر زحمت چکمش ، بوقدر تلفات ویرمش ، ایکن طائفی برآوردهٔ دست تسخیر ایتمدکجه عودت ایتمکز لایق دکلدر ! بن سزی تأمین ایدر وبوخصوصده یمین بالله ایله سویلرم که طائفلیلر بلا مقاومت سزه تسـلیم اوله‌جقلر وهرنه تکلیف ایدر ایسه‌کز قبول ایده‌جکلردر !!! » یایغرهٔ بدویه‌سـیله حریفلری دعوت ایتمشدر §

طائفك بو صورتله ايادیٔ اعادی‌یه تسلیم ایدلمسی دخی شریف غالبك اهالی‌یی براغوب قاچمسندن ایلری کلمش برخطادر §

چاره یوق چالسه‌ك اکر باشنی طاشدن طاشه
سرنوشت ازلی حك ایله تغییر اولماز

وهابیلر « الخائن خائف » حکمنجه « بو خبرك کذبه دخی احتمالی واردر » دیه وهلهٔ اولاده مبعوث منحوسك سوزینه ایناممق ایستدیلر ایسه‌ده بالای حصاره تسلیم اشارتی دخی چکلمش اولدیغنی کورنجه حصارك برطرفنه تجمع وتحشد ایدوب کیفیتی طائف اهالیسندن تحقیق واستمزاج ایچون برآدم کوندردیلر §

افکار اهالی‌یی آکلامق ایچون وهابیلر طرفندن تعیین واعزام قلنان حریف صارقیدیلان اورغان ایله بالای حصاره صعود ایدرك « ای اهالی ! اکرکرچکدن تسلیم اولوب مبعوثکزك افاده‌سی وجهله طالب عفو وامان اولمش ایسه‌کز ، نفسکزی قوتارمق ایچون نقدر مالکز وارایسه بورایه کتورملیسکز ! » دیمش وابراهیم بن محمد الامین نامنده برخیرخواهك تشویق وترغیبی اوزرینه کتیریلان اموال واشیایی آزبن صیلایوب « یوق یوق ، بوقدر مال ایله سزه عفو وامان براتی ویریله‌مز ! مالکزی تماماً کتورملی واخفای اموال ایدنلرك اسملرینی مبین بردفتر صحیح ویردکدن صکره شو اشیایی محافظه ایچون ایچکزدن برده نوبتجی قویملیسکز ! مع مافیه رجالکزك ایستدیکی محله کتمسنه مساعده اولنه بیلور ایسه‌ده اولاد وعیالکز اسیر وعلی‌العموم درزنجیر ایدیله‌جکدر !!! » کبی برطاقم ناملایم وغلیظ سوزلر ایراد وکندیسنه معاملهٔ رفقیه‌ده بولنمسی رجا اولندقجه شدت وخشونتنی مزداد ایلمش اولدیغندن سابق الذکر ابراهیم بن محمد الامین صبر ایده‌میه‌رك حریفك کوکسنه برطاش اوروب که‌برتدی §

ايام انبساط ايله‌در لذة حيات
طوفان غمده آدمه لازمی عمر نوح

طاش ایله تپه‌لنان وهابینك جان خبیثی جهنمه واصل اولدیغی ساعتــه دکین ابواب حصار مسدود وبناءً علیه قلوب اهالیده بردرجه‌یه قدر اشقیا قورقوسی مفقود ایدیسه‌ده حریفك تپه‌لنمسی اوزرینه بر چوق اشقیا حصار استوارقپولری یاننه صوقولوب قورشون وکله اصابتندن قورتلمش اولدقلرندن آلات آهنیه استعمالیله قپولری قیروب ایچری کیردیلر وراست کلدکلری اهالی‌یی رجال ونسوان ویا اطفال دییوب قتل واعدام ایدرك زقاقلری خون مظلومین ایله لاله رنك ایتدیلر ، برحالده‌که بشیکده‌کی معصوملر دخی پاره پاره ایدلدی ، قتل ایدلمش اولان بیچاره‌لرك نعشلرینی بیله حیوانلره چیکنه‌دوب اله کچیریلان اموال واشیایی یغما وغارت ایلدیلر §

خلقـه غدر ایلینـك عاقبتی خیر اولماز
کندی بولمازسه‌ده برکون اولوب اولادی بولور

وهابیلر حصارك طرف شرقیســنده ومتین متین ابنیه‌لر ایچنده محصور اولانلره دخی مهاجمه کوستردیلر ایســه‌ده بونلری اله کچوره‌مکه موفق اوله‌مدقلرندن غروب شمسه قدر اوزرلرینه یاغمور کبی قورشونلر یاغدیره‌رق بیچاره‌لری ازعاج وبرچوغنی قلعهٔ فردوسه انهاج ایدرك بعد غروب الشمس کیرویه چکیلوب یوللری کسدیلر §

بوابنیه‌لرك ایچنده محصور قالان بیچاره‌لر (دنیامقام حسرت ودرد بلا ایمش • محنت اوچاغی غم اوی ماتم سرا ایمش) دیه‌رك نوحه وفریاد ایدرلر وسردار وهابیاندن استحصال عفو وامان ایچون کوندریلان حریف ملعنت الیفك ورودینی دوربین امید وحیرت ایله کوزه‌دیرلر ایدی §

بیچاره‌لرك كمال انكسار و نهایت اضطرارله مبعوثلرینك نره ده قالدیغنی تفتیش و تحری ایدرکن ملاعین اشقیا طرفندن موارد خارجیه‌نك قطع اولندیغنه یعنی طائف قریه‌لرندن مكه‌یه كیدوب كله‌جك یوللرك دخی ایادیء اعدایه كچدیكنه دائر برحوادث ایشیدوب اولاد وعیالنی طائف حصارنده براغوب مكه‌یه كیتمك اوزره قرای اطرافه یاییلان بقیةالسیوف اهالینك احوالنی دوشونه‌رك مستغرق بحر اكدار وآلام اولدیلر وبراز صكره اقدمجه بوزیلوب قاچمش اولان عثمان مضایقینك تزیید قوت ایله (عبیله) موقعنه عودت ایلدیكنی اوكره‌نوب ایشلك بتون بتون فنالشدیكنی آكلادیلر ، مكر اهالی طرفندن كوندریلان مبعوث منحوس عثمان مضایقی‌یی دعوت ایچون ملعون مرقومك فرار ایلدیكی محله قدر كیتمش ایمش ! عثمان مضایقی عبیله موقعنی ركز خیامله تلویث ایتدیكنی متعاقب استحصال عفو وامان ایچون كوندرلمش اولان خائن ، برتلاش فوق العادهٔ ملحدانه ایله محلات آره‌لرنده كزه‌رك « ای طائف اهالیسی ! سزك ایچون ابن شكباندن اخذ امانه موفق اولدم ! جمله‌كزی تبریك ایدرم ، بنم بوخدمتمی محكمهٔ وجدانكزده محاكمه وتقدیر ایدرك اولاد وعیالكزی آلوب ابواب حصاردن چیقیك ، واستدیككز محله كیدك » مقالهٔ مزورانه‌سیله خلقی آلداتمش اولدیغندن بعض كورمز یرلره التجا ایله اختفا ایتمش بولنان بقیةالسیوف اهالی بوخبرك صدق وصحتنی بالتصدیق هربری اولاد وعیالنی آلوب خانه ومأوی واموال واشیاسنی ترك ایدرك كمال یأس وحرمانله ابواب سوره توجه ایتدیلر ایدی ؛ لكن محافظین ابواب جمله‌سنی یكایك یوقلایوب نقود واشیایه دائر اوزرلرنده برشیء بوله مدقلرندن علی العموم چویروب واسع برتپه اوزرینه چیقاردقدن صكره تپه‌نك اطرافنی دائراً مادار حشرات مساحهٔ باغیه ایله چویردیلر §

تپه اوزرینه چیقاریلان بیچاره‌لرك عددی مضبوط دكلسه‌ده اكثریسی چولوق چوجوق وعریان ایدی §

اون ایکی کون قدر مذکور تپه‌ده اوزرنده آج وبیعلاج براغلدقلری وبونلرك چوغی ناز ونعم ایله پرورده پاکدامن مخدّراتدن بولندقلری حالده وهابیلر کاه سلاح وعصا وکاه سنك جفا وازدرا ایله اشکنجه ایدرلر ایدی ؛ بوقدر ادبسزلك و انصافسزلق ایله دخی تسکین غیظ و کین ایده مدکلرندن اموال ودفائن اولان مواقعی خبر آلمق بهانه‌سیله برر برر چاغروب دوکرلر ، سوکرلردی وفریاد وفغانله استرحام عفو وامان ایلدکجه ، ابن شکبانله سعود وعثمان مضایقی‌یه آدملر کوندروب رجال قسمنك قتل وتلف ایدلملرینه مساعده ایسترلر ایدی §

دکل تدبیرله برفرد قادر محو واثباته
سطور نسخهٔ تقدیره بوقدر خامه اویدرمش

ابن شکبان خنزیری شرق جهتنده واقع رصین ومتین ابنیه‌لره تحصن ایلمش اولان دلاورلری اون ایکی کون قدر تضییق ومحاصره ایدوب حربا تخلیه ایده‌مدیکندن « هرکیم خانه‌سندن چیقوب ترك سلاح ایدر ایسه عفو وامانده‌در ! » دیه‌محکم وعدلر ویرمش وذاتاً محصورلرك ذخیره وجبخانه‌لری قالمامش اولدیغندن بیچاره‌لر ابن شکبان ملعون بی ایمانی طرفندن اولنان مواعید عرقوبیه‌یه قاپیلوب ترك سلاحله خانه‌لرندن چیقدیلر ! حیفا که ابن شکبان سوزنده طورمدیغندن جمله‌سنك اللرینی آرقه‌لرینه باغلایوب سابق الذکر تپه اوزرینه کوندردی ، بو بیچاره‌لر ابن شکبان ظالم بی ایمانك قوردیغی طوزاغه طوتلدقلری اثناده مقدما تپه اوزرینه چیقارلمش اولانلرك کافه‌سی چولوق چوجوقلریله برابر قتل وتلف ایدلمکه باشلامش ایدی §

ابن شکبانك برحیله شیطان پسند ایله اله کچوردیکی محصورینك ٣٦٧ سی رجال اولوب بونلرك کافه‌سی دست بسته اوله‌رق اولاد وعیاللریله برابر

مذكور تپه اوزرینه چیقاریلوب علی العموم قتل ایدلدی ؛ بونلر تپه اوزرینه چیقاریلورکن اولجه قتل ایدلمش اولانلرك چوغی نیم مرده اولوب هول جان ایله چابالامقده ایدیلر §

تپه اوزرنده تلف ایدیلان موحدلرك نعشلری مدت مدیده اشقیا حیوانلرینه چیکنه‌دلدکدن صکره وحوش وطیوره ضیافت اولمق اوزره تمام ١٦ کون میدانده براقلدی §

نعوش مقتولین مکشوف العوره اوله‌رق سابق الذکر تپه اوزرنده یاتمقده اولسون ! ملاعین اشقیا بیوت ومنازلی کزه‌رك نه‌قدر اموال واشیا بولدیلر ایسه باب سور پیشکاهنه کتیروب طاغلر کبی ییغدیلر و نقود واشیانك سعود بدبود ایچون خمسنی بعد التفریق قصورینی بین الاشقیا تقسیم ایتدیلر §

موثوقاً خبر ویرلدیکنه کوره باب سور پیشکاهنه کتیریلوب ییقلمش ویاغمور دن خرسزدن قورتیله بیلمش اولان اشیای متنوعه قرق بیك ریال نقد ایله حوصلهٔ تخمیندن بیرون اشیا واموال کونا کون اولوب نقودك اون بیك ریالی بنات ونسوانه توزیع وتقسیم قلنوب امتعهٔ نفیسهٔ مغصوبه بعد التقسیم غایت رخیص واهون بربها ایله اسواق وپازارده صاتلمشدر ، مع مافیه آوانیٔ نحاسیه ایله چوقه البسه‌دن غیری اشیانك هیچ بری پاره ایتمدیکندن وهابیلر پاره ایتمیان اشیای نفیسه‌یی سئلهٔ عربانه طاغیدوب زعم باغیانه‌لرنجه اظهار جوانمردی وسخاوت ایتمشلردر §

کتب نفیسه بحثنه کلنجه ، جنود شقاوت نمود ملاعین کرك کتبخانه وکرك زوایا وتکایا ومنازل طولابلرندن تفاسیر واحادیثه وعلوم سائره‌یه متعلق حوصلهٔ حسابدن خارج کتب شریفهٔ نادیده اغتصابیله کافه‌سنی پارچه‌لیوب زمین حقارت ومذلته آتدیلر وجلدلری مزین ومذهب اولان مصاحیف شریفه قابلرندن چارقلر یاپوب مردار آیاقلرینه کیدیلر که بوجلدلرك اوزرنده

بعض آيات شريفه واسامیٔ مباركه دخی مسطور ومنقوش ایدی ، زمین خونین طائف بر درجه‌یه واردی كه كتب جلیلهٔ نفیسه اوراقی پارچه‌لرندن باصیله‌جق یر بولنمق ممكن دكل ایدی §

ابن شكبان ، مصاحیف شریفه‌یه رعایت ایدیله‌رك كتب نفیسهٔ سائره كبی پارچالانمامسنه دائر برتنبیه نامه نشر ایتدی ایسه‌ده بدوی عربلرنده علی الخصوص وهابی حشریلرنده مصحف شریفی كتب متنوعهٔ سائره‌دن فرق وتمییزه اقتدار اولمدیغندن الـه‌ كچیردكلری مصاحف شریفه‌نك جمله‌سنی پاره‌لیوب انداختهٔ زمین حقارت ایلدكلرندن قوجه طائف بلدهٔ معظمه‌سنده یالكز اوچ قطعه مصحف شریفله برقطعه بخاری نسخهٔ نفیسه‌سی قالمش ایدی §

معجزهٔ جلیله — عربان بی اذعانك جسارت ملحدانه ایله هزار پاره ایدرك آیاقلر آلتنده قالمق اوزره یرلره آتدقلری كتب نفیسهٔ مباركه ایچنده نقدر مصاحف وتفاسیر شریفه واحادیث نفیسه اوراق پریشانی وار ایسه حسب المعجزه برهوا اولوب هیچ بر پارچه‌سی یره دوشمامشدركه بو كتابلرك پارچه‌لنوب یره آتیلدیغی اثناده روزكار دخی یوق ایدی ؛ انتهی §

نعوش شهدا اون آلتی كون قدر ذكر اولنان تپه اوزرنده قالمش وحرارت شمسك تأثیریله چوروبوب فنا برتعفن حصوله كتورمش ایدی §

هزار نیاز و استرحامله ابن شكباندن رخصت آلنوب ایكی بیوك چوقور حفریله بعضیلرینك نصفی و بعضیلرینك آنجق ربعی قالمش اولان اجساد قتلا جملةً بوچوقورلره طولدیریلوب اوزرلری سنك وترابله قپادلدی ، مؤخراً و حوش و طیور واسطه‌سیله محال بعیده‌یه كتیرلمش اولان جوارح اعضا تعفنی دخی وهابیلری راحتسز ایتمكه باشلادیغندن ایكی حفیرهٔ دیكر دها قازیلوب اطراف واكنافده بولنان بقیهٔ طعمهٔ وحوش وطیور بوایكی حفیره‌یه طولدیرلدی §

وهابی اشقیای خباثت انتماسنك اجسام شهدانك اعضالری یکدیگرندن منفصل اولونجه یه دکین میـداننده براقمقدن مقصدلری نعوش قتلا یه عانی برحقارتده بولنمقدن عبارت ایدی ایسه‌ده « سبب رفعت اولور غم یمه افتاده ایسه‌ك » « بربنا تا که خراب اولمیه معمور اولماز » حکمنجه جسملری انداختهٔ خاك حقارت و مذلت اولان شهدانك مراتب اخرویه‌لری تناقص ایتمز §

جنود ملحدین ، طائف اهالیسی قتل عامندن واغتصاب ایتدکلری اموال واشیانك توزیع وتقسیمندن صکره مذهب باطللری ایجابی اوله‌رق مقابر کباری کزوب نقدر قبه وتربه‌یه تصادف ایتدیلر ایسـه جمله‌سنی ییقوب زیر وزبر ایتدیلر ، بعده برر یول بولوب ده رؤسـای وهابیونه حلول ایتمش بولنان بقیة السیوفی ایستدکلری یرلره کیتمك شرطیله حصار طائف خارجنه چیقاروب صالویردیلر §

خنازرهٔ اشقیا هدم قباب اثناسـنده ترجمان القرأن عبد الله بن عباس بن عبـد المطلب (رضی عنهم الله الغالب) حضرتلرینك وجود نورآلود لطیفلرینی دخی چیقاروب آتشه یاقمق اوزره قبر منورلرینی نبش ایتمك ایستدیلر ایسه‌ده صندوقهٔ شریفلری پوشیده‌سنی قالدیرملریله برابر اطرافه منتشر اولان رایحهٔ طیبه‌دن اورکوب « بوقبرده پك بیوك برشیطان اولمیدر ، قبرینی نبشله وقت کچیرمکدن ایسـه اولدیغی کبی آتشه یاقمق اولادر » هذیانیله کیرو چکلدیلر وبرچوق باروت جلبیله قبر شریف مشارالیهی برهوا ایتمکی تصور ایدوب فقط حسب الکرامه باروت آتش ایله یانمامش اولدیغنه بناء ترك افکار ایلدیلر §

بووقعه اوزرینه مشارالیهك مرقد شریفلری برقاچ سنه صندوقه‌سز قالمش ایدی ، بالاخره سید یسن افندی مرحوم تبرکاً برصندوقه یاپدیردیلر §

وهابیلر ، سـید عبد الهادی و دها سائر مشاهر کبار اهل الله اتراب

منيفه‌سنی دخی نبش ایده‌جك اولدیلر ایسه‌ده کرامات اولیاء اولمق اوزره هیچ برینه ایصال دست مضرت ایده‌مدکلرندن بالضروره نبش قبور فکرندن کچدیلر §

عثمان مضایقی ایله ابن شکبان ملعونلری تربهٔ شریفه‌لرك قبهٔ زیبنده‌لری ییقلمزدن اول جوامع شریفه ومدارس لطیفه‌نك علی العموم هدم وخراب ایدلملری امرینی ویردیلر ایدی §

اعاظم علمای اهل سنتدن مرحوم یسن افندی حضرتلری «جماعت ایله ادای صلاة ایچون تأسیس ایدلمش اولان مساجدی خراب ایتدیرمکدن مقصدیکز ندر؟ اگر «عبد الله بن عباسك قبر شریفلری واردر» دیمك ایستر ایسه‌کز؛ مشارالیهك قبری مسجد کبیرك صاغ طرفنده وبرقبهٔ مخصوصه آلتنده اولدیغندن مسجدك هدمنی اقتضا ایتمز» اعتراضیله کرك عثمان مضایقی وکرك ابن شکبانی الزام ایلدیکندن درویش «مطوع» اسمنده برزندیق بدآیین سر آغاز خطاب اولوب «دع ماریبك الی مالا یریبك» سفسطه‌سیله یسن افندی مرحومه اعطای جواب ایتمك ایسته‌مش ایسه‌ده مشارالیهك «مسجدده ریب وشك اولورمی؟» سؤالنه { فبهت الذی کفر } حکم جلیلنجه تدارك جوابدن عاجز قالوب مشارالیه حقنده زبان آلای شتم وسب اولمسی اوزرینه عثمان مضایقی «بزسزك ایکیکزك دخی رأییله حرکت ایتمیه‌جکز! مسجدی ترکله یالکز عبد الله بن عباسك مرقدی اوزرنده‌کی قبه‌یی هدم وخراب ایدك» دیه‌رك مباحثهٔ علمیه‌یه میدان براقمامشدر §

— تاریخ وهابیان صحیفه عن ٧٠ الی ٩٧ —

مکهٔ معظمه وهابیلردن استرداداولندیغی زمان طائف بلده‌سی بوملعونلرك دست ملعنتلرنده قالدی ایدی ، وقتا که محمد علی پاشامکه‌یی استردادله سعود بن عبد العزیزی حشراتیله برابر درعیه‌یه قدر سوردی ، عثمان مضایقی اولاد

وعياليله طاغلره فرار ايلديكندن طائف بقية السيوفى محمد على پاشا طرفندن مصطفى بك قوماندا سيله سوق اولنان عساكر مصريه‌نى استقبال ايدوب حصارى تسليم ايلديلر ، عثمان مضايقينك مكهٔ معظمه‌يه هجوم ايچون سيل موقعنه تحشيد ايلديكى عربان اوزرينه يورويوب قانلى بر محاربه‌دن صكره وهابيلره بيوجك برغلبه چاله‌رق اشقيادن طائفليلرك انتقامنى آلديلر §

طائف بلده‌سنده اشجارك هرنوعى بولنور ، حتى مورخ مشهور «مطرى» عصر عالئ جناب رسالتپناهيلردن قالمه برقاچ سدر [۱] آغاجى اولديغنى وطائف اهاليسى بوآغاجلرى يكديكره تعريف ايتمكده بولنديغنى روايت ايدر §

مطرينك روايتنه كوره بوآغاجلردن برينك حجم تدويرى قرق بش و ديكرينك قرق وعلى قول قرق بر و برينكده اوتوز يدى قارشدر §

سروخوش خرام باغ رسالت افنديمز حضرتلرى ذكر اولنان آغاجلرك آره‌سندن كچركن رهكذارلرينه تصادف ايدن آغاجك برى اول عرعر حديقهٔ اعزازى تعظيم ايچون ايكى شق اولوب يول ويرمش وسيدناقه سوار افنديمز دخى اوزرنده اولدقلرى حالده اول شجرهٔ مشقوقه آرالغندن كچوب كيتمش اولديغنى دخى مورخلر روايات موثوقه جمله‌سندن اوله‌رق نقل ايدرلر §

طقسان آلتى سنهٔ هجريه سنده امام مطرى بوآغاجى زيارت ايدوب ميوه‌سندن دخى يديكنى وطائف سكنه‌سنك كمال اخلاص ورغبت ايله بونلردن اقتطاف اثمار ايدرك اكل و تناولنى محض خير و بركت اعتقاد ايلدكارينى تاريخنده بالاطراف ذكر وحكايه ايدييور §

ابن فورك — دخى « قافله سالار خيل انبيا ﴿ عليه و عليهم التحايا ﴾ افنديمز حضرتلرينك طائف سفرنده بركيجه چمن آراى باغ بلاغ مازاغ اولان شكوفهٔ بادامكرنده نوم عارضه‌سى واقع اولمش ايدى . راكب اولدقلرى دوه ،

[۱] طربزون خورماسى دنيلان شجر نبق آغاجنك اسميدركه كراس ديمكدر .

سدره جنسندن بر آغاجه تصادف ایتمکله درخت مذکور ایکی شق اولوب صلی الله علیه وسلمك شرف قدومنی تکریم ایچون دوەنك بلا مزاحم مرورینه یول ویردی واشرف مخلوقات حضرتلری شجرۀ مشقوقۀ مذکوره آرەلغندن عزّو دولت ایله کچوب کیتدی ایدی ؛ ذکر اولنان درخت سعادت بخت معلا الآن ایکی ساق اوزره پابرجا اولوب طائف یولنده مشهور ومتبرك برزیارتگاه شریف مبارکدر » نهجیله اول شجر اعجاز اثری بالذات کوروب زیارت ایلدیکنی خبر ویریبور §

حیفا که هجرتك یدی یوز یکرمی طقوز و علی روایة بیکنجی سنه سی خلالنده شجرۀ مسعودۀ مذکوره کوکندن قورویوب بتون بتون محو ونابدید اولمشدر، شیمدی نه اودرخت سعادت بختك اثری واردر ونەده نرەده اولدیغنی بیلن واردر ! فقط شجره معجزۀ جلیلەسی صحیحدر ، طائفك اعصار سابقه اهالیسی ذکر اولنان معجزۀ جایلەنك محل وقوعنده اوسعادته مظهر اولان آغاجك جنس ونسلندن برطاقم فدانلر سربر آوردۀ ظهور اولوب میوه ویرمکه باشلادیغندن بوآغاجلرك شجرۀ مبسوطه جنسندن اولدیغنه اعتقاد ایدرلر ومیوەلرینی اقتطافله علی طریق التبرك اکل وتناول ایلرلر ایدی §

مأثرلر — طائف بلده سی اطرافنده اوچ مأثر شریف واردر که اهالی قادینلره وارنجه یه قدر بونلرك زیارتنی خیر وبرکت عد ایدرلر §

مسجد العداس — ذکر اولنان مأثرشریفەنك بری (عدّاس) مسجد لطیفیدر ، بومسجد مبارك طائفه یکرمی دقیقه قدراوزاق اولان مثنی موقعنك اورتەسنده و (عداس) دنیلان باغچەنك ایچنده در ، سلطان الانبیاء افندیمز بنی ثقیفی دینه دعوت ایچون ابن مسعود ایله برلکده طائفی تشریف بیوردیلر و بنی ثقیف قومی ذات عالئ رسالتپناهیلرینی قبول ایتمدکلرندن سالف الذکر « عداس » باغچەسنه عزیمت ایله مأیوساً برطرفه اوتوردیلر ایدی §

عداس ، بو باغچه صاحبنك كوله‌سی اولوب رسول اكرم افندیمزه برمقدار اوزوم كتیرمش وصلی الله علیه وسلم افندیمز حظ ایتمش اولدیغندن كوله‌نك نره‌لی اولدیغنی صوردیلر و موصللی اولدیغنی اوكرنوب « اویله ایسه قرنداشم موسانك همشهریسی ایمش سین ! » نه‌جیله عداسی تلطیف بیوردیلر ایدی ، عداس « موسی پیغمبر ایدی سنك قرنداشك نصل اوله بیلور ؟ » دیوب { بنده پیغمبرم } جوابنی آلدقلری و مسلمان اولوب امام الانبیاء افندیمز حضرتلریله اوراده نماز قیلدقلری جهتله بالاخره بو محل شریفه برمسجد شریف طرح وتأسیس ایدلمشدر ! « مسجد العداس » دنیلان معبد مبارك ایشته او نمازگاه متبرکدر §

مسجد النمله — مآثر ثلاثه‌نك بریده « مسجد النمله » در §

بو معبد مبارك قرآن كریمده وسلیمان (علیه السلام) بحثنده حكایه بیوریلان (نمله) قصه‌سنك مركز وقوعیدر ، سید الانبیاء افندیمز بورانی مخصوصا زیارت بیوردقلرندن صكره‌لری مصلای نبویه‌یی ارائه ایچون برمسجد شریف بنا ایدلمشدر §

مطمخ الغزال — مآثر ثلاثه‌نك اوچنجیسی (مطمخ الغزال) دنیلان محل مباركدر §

بو محل مسعود طائفك شمال جهتی وادیسنده (جعل) دنیلان محلك بر چاریك ایلروسنده ویكرمی اوتوز آرشون طول وعرضنده قیالق بر موقع اولوب بو قیالرك اوزرنده جابجا كیك ایزلری واردر ، اهالینك ارباب وقوفندن اولانلرك روایتلرینه كوره « كیك » معجزهٔ جلیله‌سی (یعنی برصیاده طوتلمش اولان دیشی آهونك لسانه كله‌رك یاورولرینی امزیروب كلمك اوزره رسول اكرم افندیمزی صیاده كفیل ویرمش اولمسی) بو موقع شریفده واقع اولمشدر ؛ شمدی بو زیارته « كیك ایزی زیارتی » دینور §

آثار عتيقه (ياخود) ايپوقراطك رسمى — طائف ايله مكهٔ معظمه بيننده وبيوك سيل ايله كوچك سيل دنيلان مجرالرك آره‌سنده مشهور بر «عقبه» واردر ، بوعقبه‌نك يكرمى آرشون جبل جهتنده ومكه‌دن طائفه كيدنلرك صاغ طرفنده واقع يكپاره بيوك برقيا اوزرينه باشى آچيق اوزون صقاللى بيوك ومدهش برانسان رسمى حك ايدلمش وبورسمك آلتنده فرنكى العباره (*Hypocrate*) اشبو «ايپوقراط» اسمى يازلمشدر §

بورسم ياريدن يوقارى ياپيلمش وغره‌وه قلميله اويولمشدر ؛ شريف عون الرفيق پاشاحضرتلرى بورسمك نه اولديغنى وبورايه نه‌وقت غره‌وه ايدلديكنى مراق ايدوب حقيقت حاله كسب وقوف واطلاع ايچون حجاز قطعه‌سنده تحريات لازمه اجرا واوقطعه يه دائر اولان كتب قديمهٔ عربى مطالعه ايتمش ايسه‌ده صحيح برمعلوماته دسترس اوله‌مامشدر §

مشار اليهك برادرى شهيد حسين پاشانك امارتى خلالنده انكليز سياحلرندن برى بدوى قيلغيله جبل شمردن طائفه كيدركن (سويله) موقعنده عربان النه دوشمش وكندوسنك اجنبى اولديغى بعض دلائل ايله ميدانه چيقمش اولديغندن بدويلر مرقومك اوزرنده بولنان سياحتنامه‌سيله اشياسنى ضبط ايدوب قتل ايتمك اوزره يره ياتيررلر ايكن شريف عبدالله پاشا مرحومك سويله‌ده كائن باغچه‌سنك باغچوانى ومعتوق كوله‌سى يتيشوب برچوق كوچلك ايله سياحى وجهنه آله‌رق طائفده بولنان حسين پاشايه كتيروب تسليم ايلمش ايدى §

حسين پاشا انكليزى سرياورى محمد اغانك خانه‌سنه مسافر ويرديلر واشياى مسروقه‌سنى كاملاً استرداد ايله كندوسنه اعاده ومأمور مخصوصه ترفيقاً مكه‌يه اوغرامامق شرطيله جده‌يه اعزام ايلديلر ايدى §

بوذات عبدالله بن عباس (رضى الله عنه) ك تربه‌سنك قبهٔ زیبنده‌سنی فن وصنعت نقطهٔ نظرندن استغراب وفوق‌الغایه استحسان ایلدیکندن مذکور قبه ایله اثنای راهده مشهود چشم دقتی اولان سالف الذکر ایپو قراط تصویرینك رسملرینی آلمشدر §

اخطار — ایپو قراطك حیاتنده مکه و طائف ایله جده وجوارلرینك اراضیٔ غیر مسکونه‌دن اولدیغی و مع ذلك ایپو قراط حجاز قطعه‌سنی سیر و سیاحت ایتمامش بولندیغی بزجه معلوم اولدیغندن بوخصوصه دائر بیان افکار ایتمیوب یالکز مورخلك وظیفه‌سنی ایفا ایچون مسموعات ومشهودات موقعیه‌مزی قید ایله اکتفا ایتدك §

﴿ صورت ﴾

{ ٤ }

ینبع ورابغ ایله خیبر وحناکیه بلده‌لری تعریفنده‌در §

ینبع — اقطار حجازیه‌ده ینبع اسملی ایکی بلده اولوب بونلرك برینه (ینبع البحر) دیکرینه‌ده (ینبع النخل) دینور §

ینبع البحر — بحر احمرك جانب غربیسنده دکز کنارنده و مدینهٔ منوره‌نك ایکیوز یکرمی بش کیلومترو جهت غربیه‌سی بعدنده [١] یعنی مکه‌یه طوغری اللی اوچ ساعت اوزاقلغنده واقع غایت ایشلك بر اسکله اولوب سکنه‌سی تخمیناً بشبیك نفوسه بالغ اولور §

قصبه‌نك اطرافی ١١٢٦ سنه‌سی درسعادتدن کوندریلان عثمان آغا معرفتیله تجدید ایدلمش اولان سور ایله محاطدر §

سورك داخلنده سکز یوز خانه و اوچیوز دکان ایله اوچ جامع و برشونه

[١] دوه آیاغیله بش قوناق مسافه‌در .

ويرده حكومت قوناغى واردر ، كوزل برليمانى ومدينهٔ منوره‌نك اسكله‌سى اولديغندن قصبهٔ مذكوره‌ده برطابور پياده عساكر شاهانه‌سيله برطاقم طوپجى افرادى بولنديرلمقده‌در §

ينبع البحرك دخى جده كبى طاتلى صويى اولمديغندن اهالى صهرنجلرده متراكم ياغمور صولرندن و « سهيلى » بلده‌سنك اوچ درت ساعت بعدنده واقع سيل يولى اوزرنده محفور و فقط آزاجق طاتسز قويوصولرندن ايچرلر §

ينبع النخل — بوقصبه ينبع البحرك جانب شرقيسنده وآلتى ساعت بعدنده واقع برقاچ قريه‌دن عبارتدر ، هر برقريه‌نك اطراف اربعه‌سنده‌كى آقار صولرك و سكنه‌سى طرفندن يتشديرلمش اولان باغلرك ، باغچه‌لرك ، خورما آغاجلرينك عدّ وحسابى اولمديغندن قراى مذكوره مجموعنه « ينبع النخل » تسميه ايدلمشدر §

ينبع النخلده او قدر چوق آقار صولر واردر كه موجود باغلرى ، بوستانلرى ، صواردقدن صكره فضله‌سى بوش بوشنه آقوب كيدر §

بوصولردن برينك برايكى بيك كيسه مصرفله ينبع البحره اجراسى قابل ايسه‌ده شمدى يه قدر جويبار همتنى بويوله آقيده‌جق براهل خير ظهور ايتمامشدر §

رابغ — بوراسى بحر احمر كنارنده وجده ايله ينبع البحرك آره‌سنده واقع اوفاق بر اسكله اولوب جده‌نك بحراً يدى ميل وبراً اوتوز ساعت بعد شماليسنده‌در §

مذكور اسكله برجامع ايله خورما داللرندن معمول برقاچ صالاشدن عبارت برقريه اولديغندن سكنه‌سى قرنتينه وكمرك مأمورلريله برقاچ نفر ضبطيه عسكرى وبرقاچده باغجى وقايقجيدن عبارتدر §

اصل رابغ قصبه‌سی ذکر اولنان اسکله‌نك جانب شرقیسنده واسکله‌یه برساعت قدر اوزاق بر مسافه‌ده واقع اولوب مستحکم برقلعه ایله یدی قویو واون صهریج وبش جامع وآلتمش دکان ویوزاون آلتی خانه واوچیوزآلتمش طقوزنفوسی شاملدر §

قصبهٔ مزبوره قوملی براووه اوزرنده وسیل اوغراغی محلده اولدیغندن هرقنغی محلی قازلسه شربی قابل صولرچیقار ؛ مع مافیه میاه جاریه‌سی یوقدر§

مملکتك اطراف اربعه‌سی بساتین و خورما وموز آغاجلریله مزیندر ، سکنه‌سی تقریباً ایکی بیك نفوسه بالغ اولور ایسه‌ده جمله‌سی حال بدویتده یاشامقده‌در ، قصبه‌نك موقعی براً مکهٔ مکرمه‌یه درت قوناق ومدینهٔ منوره‌یه آلتی قوناق بعیددر ، کرك مدینهٔ منوره‌دن وکرك مکهٔ مکرمه‌دن حرکت ایدن حجاج مسلمین قافله‌لری بورایه کلدکلرنده برویا ایکی کون اقامتله استراحت ایدرلر واطرافدن کلان حجاج وسائره‌یه مخصوص میقات اولمدیغندن مدینه‌دن مکهٔ معظمه‌یه کیدنلر ایله مصر وشام قوافلی حجاجی بومحله وصولده احرامه کیررلر §

رابغ قصبه‌سی کرك شام وکرك مصر محمللرینك اوغراغی اولدیغندن ایاب و ذهابده محمللره اعطاسی ایجاب ایدن ذخائرك حفظنه مخصوص قلعهٔ مذکوره داخلنده متعدد انبارلر و دائمی صورتده اقامت ایدن مع طوپجی بربلوك عساکر شاهانه ایله مقدار کافی طوپ واردر §

خیبر — خیبر ، یهودی لساننده « قلعه » معناسنه اولملیدر ، زیرا اهالی عموم قلعه‌لرینی ذکر ایتمك ایستدکاری زمان خیابر دیرلر §

علی روایة ابتدا مدینهٔ منوره‌یی بنا ایتمش اولان (یثرب) نام شخصك برادری «خیبر» اسمنده اولمغله وخیبر قلعه‌سنك بانیسی شخص مرقوم بولنمغله بومملکته خیبر اسمی و یرلمشدر §

خيبر قصبه‌سی ، آقار صولری و مزارع کثیره‌یی و بر چوق خورما آغاجلرینی وآربه ، بغدای تارلالرینی مشتمله اولدیغندن وقتیله جسیم بربلده ایمشسه‌ده الیوم حلیهٔ عمراندن عاری وسکنه‌سی آزادلو سیاه کوله‌لر نسلندن یتشمه افراداً نهایت بیك کشی‌یه بالغ اوله بیلان سیاهیلردن عبارتدر §

من القدیم جریان ایدن صولرك یوللری تسویه وتسلیك ایدلمامش اولمق حسبیله تراکم ایدن صولردن جابجا کوللر ودورغون صولر پیدا اولمش واهالی بوصولرك حصوله کتیردیکی تعفناتدن جیادت هوانك مختل وظهورایدن شدتلی حالرله قوای جمیتلری معطل اولدیغنی بیله‌مدکلرندن علت حمادن یاقه‌سنی قورتاره بیلانلرك هربری برطرفه چکیلوب اجلای وطن ایلمشدر §

حماخسته‌لغی اکرچه حکمنی الآن شدتله اجرا ایتمکده ایسه‌ده صولرینك وخصوصیله هواسنك کوله‌زاده‌لردن عبارت اولان سیاهیلره یرادیغنی روایت ایدییورلر ، سیاهیلرك اوقدرمختل ومتعفن برهوا ایچنده اوتوروب یاشادقلری دخی بو روایتك صحتنی تصدیق ایدر §

خورما موسملرنده یعنی یاز کونلرنده اطرافدن بك چوق عربان کلوب قریهٔ مذکوره ایچنده وجوانب اربعه‌سنده اقامت وخورما موسمنك آرقه‌سنی آلدقدن صکره هربری منازل ومواقع مخصوصه‌سنه رجعت ایدرلر ، خیبرده بغدای وآربه دخی کلیت اوزره حصوله کلمکده‌در §

خیبرك — خرابیتنه سبب اولان عفونتك دفعنه اکر برچاره بولنسه یعنی میاه جاریه مجراسنك بوزولوب طولمش اولان یرلری آچیلسه مملکتك هواسنه طبیعی براعتدال کله‌جکندن زراعت وحراثت ومدنیتله یاشامنی تمنی ایدن عربان قبائلنك بوراده اسکانه رغبت ایده‌جکی وبوکیفیت خیبرك غائب ایتمش اولدیغی شرف معموریتك تکرار اعاده‌سنه سببیت ویره‌جکی قویاً مأمول و اسبابنك قریباً یارادلمسی دخی الطاف الهیه‌دن مسئولدر §

حناكيه — حناكيه بلده‌سی مدینهٔ منوره‌نك اوچ مرحله شمال شرقیسی جانبنده واقع برقریه‌در §

بو قریه اقدملری فوق الغایه معمور ومشهور برقصبه ایمشسه‌ده شمدی اوفق برقلعه ایله برقاچ خانه‌یی شامل برقریه اولمشدر §

هواسی لطیف ، اراضیسی غایتله منبت اولوب نجد قطعه‌سیله اقطار حجازیه‌نك نهایت حدودی بوراسیدر §

قلعه‌سی مشرف خراب ایکن سایهٔ شاهانه‌ده تعمیر و قوهٔ عسکریه‌سی ایجابی درجه توفیر وتکثیر ایدلمشدر §

اراضیسنك قوهٔ نابته ونامیه‌سی کالده وقویو لرینك صولری دخی بسیط ارضك ایکی قامه سفلاسنده اولدیغندن اطراف واکنافدن خیلی عربان کلوب بوراده توطن وزراعت وحراثتله مشغول اوله‌رق تمدنه رغبت ایتمشلر وبر طرفدن دخی کثرتله کلمکده بولنمشلردر §

اخطار — اقطار حجازیه‌نك بلاد مشهوره‌سندن بشقه‌جبال واودیه‌سنده اسکان‌ایدن عربان قبیله‌لری آشاغیده ومحل مخصوصلرنده برر برر ذکر وبیان اولنه‌جقدر §

حجاز اراضیسنك بعض احوالیله محصولات داخلیه‌سی وسکنه‌سنك صورت اداره ومعیشتی

— خطهٔ حجازیه اراضیسنك اکثر یرلری قوم وطاشدن مرکب طاغلرله اووالردن وبعض یرلریده شوره‌زار چوللر وطاغ آره‌لرندن عبارتدر §

اکثر مواسمده یاغمور دخی یاغماز ، آنك ایچون محصولات داخلیه‌سی درجهٔ کفایه‌ده وجبال وصحاریسی اوت بتورمك ، دفع احتیاج ایده‌جك قدر اکین یتشدیرمك قابلیتنده دکلدر §

تهامه‌نك ایچ طرفلرنده و بعض طاغلرك دوز یرلرنده طوپراغی منبت صولری جاری موقعلر دخی وار و بورالرده حاصل اولان شـيلر قطر حجاز ممالکی داخلنده شهر تشعارایسه‌ده اهالینك بغدای و حبوبات سائره کبی احتیاجات ضروریه‌سی بومبای ، مصر ، بصره ، بغداد طرفلرندن کلیر §

بو قطعهٔ مبارکه‌نك محصولات موقعیه‌سی « خورما ، پلسنك یاغی ، ضمغ عربی ، سـنامکی ، قنا ، شـفتالی ، اریك ، الما ، قایصی ، آرمود ، توت ، آیوه ، عنّاب ، انجیر ، جویز ، تمور هندی ، بادم ، اوزم ، موز ، قاون قارپوز ، لیم ، پورتقال ، لیمون ، آغاج قاونی ، خیار ، طاتلی لیمون ، آجور ، فرنك انجیری ، قرین بهار ، هنـدبا ، قباق ، انکنار ، صوغان ، بامیه ، ملحیه ، صارمصاق ، کرویز ، معده‌نواز ، تازه فصولیه ، دره اوتی ، بازی ، حاوج ، طورب ، طوماتس ، بقله ، بادنجان ، پراصه ، لخنه » کبی شیلردر §

اغنام و سائر حیواناتدن (دوه ، کچی ، آت ، مرکب ، قیصراق ، استر ، اینك ، هجین ، اوکوز) ك هرجنسی و حیوانات وحشیه‌دن (بیان کچیسی ، بیان اشـکی ، بیان اوکوزی ، میمون ، قورت ، کییك ، صرتلان ، تلکی ، فهد » و قوش قسمندنده « چیل ، اوردك ، طاوق ، قاز ، هندی ، اووه‌یـك ، ککلیك ، دوه قوشی ، بالقچل ، طوی ، باغرتلان قوشی ، کوکـرجین ، هدهد ، قارغه ، آق بابا ، قارتال) ك درلوسی موجود اولوب جبل کراده « یبانی زیتون ، آردیج ، یبانی بادم ، یبانی یاسـمین » و تهامه طرفلرنده « تمرهندی ، طوت ، خورما ، قنا ، ایلغین ، بنك » اغاجلری بولنور §

جبل کرا « سراة » دنیـلان صره طاغلرك مکهٔ معظمه‌نك اون ایکی ساعت جهت شرقیه‌سی بعدنده بولنان برنقطه‌سی اولوب تپه‌سی سطح دریادن ایکی بیك مترو یوکسکدر §

سراة ، صره طاغلرینك پك چوق یرلری یالچین قیا اولمق حسبیله بورالرده

اوت ، آغاج كبى شيلر بولنماز ايسه‌ده جبل كرانك كوزل كوزل اورمانلرى ، جارى صولرى ، صاغلم هوالى موقعلرى ، واردر §

حجاز قطعه‌سى مواسمى ، برى ياغمور بريده قوراق اولمق اوزره ايكى‌يه منقسمدر §

فصل باران اورتالغى بردنبرى يشيللك ايچنده براقير ايسه‌ده روزكارى صيجاق وسوركلى اولديغندن موسم نضارت و خضارت پك چوق زمان حكمفرما اوله‌مز §

بوقطعه‌ده اسن روزكار ، شدتلى وانسان ايچون زيانلى ايسه‌ده سام يللرى سائر روزكارلردن مضردر §

جبللرده وطاغ آره‌لرنده ساكن وعلى‌الخصوص تهامه اووه‌لرنده متوطن اولان عربان « دخن ، دوره » زرعيله تعيش ايدرلر ؛ بحر احمرك حجازجهتى سواحلنده اسكان‌ايدنلرك اداره ومعيشتلرى‌ايسه على‌الاغلب بالغه‌منحصردر §

بحر احمرك غريب الشكل بالقلرى وماهئ طائر انواعنك پك بيوكلرى و جسيم جسيم قاپلومبغه‌لرى واردر ، حتى « جده ، رابغ ، ينبع البحر » سكنه‌سنك اكثريسى دكزدن چيقان مخلوقات بحريه‌يى وبالخاصه بالقلرى اتمك يرينه يرلر ، كچيلرى دخى بالقدن حاصل اولان كسبلر يله‌در ؛ فقط يمن سواحلنده بالغك پك اوقدر سوروم واعتبارى يوقدر ، چيقاردقلرى بالقلرى قوروتوب صمان واوت يرينه حيوانلره يديررلر §

جده وسائر سواحل سكنه‌سى دكزدن « صدف » دخى‌چيقاروب تجارلره صاتارلر ، بوصدفلرده نادراً انجو دخى بولنور وتسبيح وسيغاره‌لق وسائر اعمال ايديلان يسر (يوزسورى) دخى جده دكزى ساحللرندن چيقاريلور §

وجهۀ رابعه

آلتی صورتی مشتملدر §

صورت

{ ۱ }

حرمین آره‌سنده واقع و « طریق سلطانی » دیمکله متعارف اولان یولك ذکر وتعریفنده‌در §

اسقاط فریضۀ حج شریف ایچون مکۀ مکرمه‌یه کیدوب کلمکده اولان اهل ایمان حجرۀ معطره وروضۀ مطهرۀ نبویه‌یی زیارت قصدیله مدینۀ منوره (علی ساکنها افضل التحیه) شهردلاراسنه دخی عزیمت ایده کلدکلرینه وبلدتین مبارکتین آره‌سنده واقع اولان یوللر متعدد اولدقدن بشقه بونلردن بعضیلری قورقنج و مخاطره دن غیر سالم [۱] ایدوکنه بناءً حرمین شریفین بیننده بولنان یوللرك تعریفنی وجیبه‌دن عد ایلدك §

طریق سلطانی — مکۀ مکرمه‌دن چیقانلرك برنجی قوناقلری (وادیٔ فاطمه) دنیلان قریۀ مشهوره‌در §

بوقریه مکۀ مکرمه‌یه دوه آیاغیله آلتی ساعت اوزاق بر یرده اولوب متعدد آقار صولری وبرچوق بوستانلرله خورما وسائر جنس آغاجلری شامل باغ وباغچه‌لری واردر §

مکۀ مکرمه‌ده صاتیلان لیمون ، ترنج وسبزوات متنوعه اکثریتله بوقریه‌ده یتشدیریلور §

---

[۱] مکۀ مکرمه امیریله حجاز ولایتی والیسی زوارك هانکی یولدن کیدوب کلملرینی تنسیب ایدر ایسه قافله‌لرك بهمه حال او یولدن کیتملری واکثریا کیتدکلری طریقدن عودت ایتملری اصول مرعیه‌دندر .

مكه‌دن چيقانلرك ايكنجی مرحله‌سی (بئرعسفان) دنيلان قويونك بولنديغی محل اولوب بومرحله‌نك براسميده (بئرالتفله) در §

بئر عسفان مرحله‌سی وادئ فاطمه قريه‌سنه اون ايكی ساعت بعيد و قويولرينك صولری غايت خفيف ولطيفدر §

آب روی انبياء (عليه وعليهم التحايا) افنديمز حضرتلرينك ريق سعادتلريله مخلوط بناءً عليه نيل و فرات امثالی ايرمقلرك و بلكه آب كوثرك نظرنده مغبوط اولوب بين العرب (بئرالتفله) دنيلان مشهور قويو بورادەدر §

بئر التفله‌دن قيام ايدنلر سكز ساعت صكره (خليص) قريه‌سنه واررلر ، خليص، قريه‌سی مكهٔ معظمه‌يه اوچ مرحله اوزاق اولوب برچوق آقار صولری، متعدد قويولری ، شامل ونيجه نيجه بوستانلرله خورما آغاجلرينی مشتملدر §

مكه‌دن مدينه‌يه ومدينه‌دن مكه‌يه كيدوب كلان قافله‌لر « خليص » مرحله‌سنده يالكز صو آلنه‌جق قدر برزمان اكلندكدن صكره « قضيمه » يه متوجهاً حركت ايدرلر §

قضيمه ، دردنجی مرحله اولوب خليص مرحله‌سيله آره‌سی اون ايكی ساعتدر §

قضيمه ، مرحله‌سنك اوچ عدد قويوسی وار ايسه‌ده موقعاً ساحل بحره يقين اولديغندن صولری براز طوزلوجه وقريهٔ مزبوره ، بالنی مبذول بركوی اولمق جهتيله بوقوناق محلی كلوب كيدن يولجيلر حقنده خوشجه‌در §

بورادن قالقانلر قضيمه‌نك اون آلتی ساعت مدينه جهتنده بولنان (رابغه) واررلر §

مكهٔ مكرمه‌دن رابغه قدر كيديلان مسافه بوينده اوفق تفك برقاچ تپه وار ايسه‌ده بونلر اويله جبال مرتفعه‌دن اولمديغی ورابغ قصبه‌سی ساحل بحره

يقين برموقعده بولنديغی اجلدن بومرحلهنك اكثر محللرندن دكز كورينور § قضيمهدن رابغه قدر اولان يولك زميني غايت دوز وقومسال اولمق حسبيله راحتجه كيديلور §

مكهٔ معظمهدن مدينهٔ منورهيه كيدن يوللر رابغده تعدد ايدركه بونلرك الك ايشلكنه (طريق سلطانى) دينور §

طريق سلطانى جادهسنك برنجى مرحلهسى يعنى رابغدن قيام ايدن يولجيلرك اولكى قوناقلرى رابغه آلتى ساعت بعدى اولان (مستوره) موقعيدر §

بومرحله (ميمون اووهسى) دنيلان چولك ميدانندهده اولوب برينك صويو طاتلوجه وديكرينككى طوزلوجه اولمق اوزره ايكى قويوسى واردر §

مستوره مرحلهسندن (بئرا الشيخ) دنيلان وصويو طاتلى برقويوسى اولان مرحلهيه واريلور، كه بورانك مستوره ايله آرهسى اونايكى ساعتدر §

بئرالشيخدن قيام ايدنلر بئرالشيخك اون ايكى ساعت اوزاغنده بولنان (صفرا) قريهسنه كيدرلر ، بوايكى مرحلهنك آرهسنده « ابن حصانى » نامنه منسوب مشهور برقويو واردر §

صفرا قريهسى اولدقجه بيوجك بركوى اولوب سكنهسى بشيوز نفوسه بالغ درجهسنده ايسهده جملهسى عالم بداوتده ياشارلر §

قريهٔ مذكورهنك آقارصولرى وبناءً عليه متعدد باغچهلرى وار ايسهده مغروساتى كاملا خورما وليمون وقنا آغاجلرندن عبارتدر §

صفرانك اوچ ساعت بعده (حمراء) قريهسى اولوب بورادهدخى صفرا قريهسى كبى پك چوق باغچهلروآقار صولر واردر ؛ قنا ايله بلسنك ياغنك اعلاسى بوقريهده چيقديغندن كلوب كچن حجاج ويولجيلر صاتون آلورلر §

اخطار — عربلر بهاسی استکثار اولنمسون ایچون پلسنك یاغنك ایچنه ضمغ عربی ایله صوقارشدیروب اهون فیأتله فروخت ایتمکی عادت ایدنمش اولدقلرندن بو اخذ و عطاده دقت ایدلملیدر ؛ پلسنك یاغنك خالصیله مغشوشی ، ایچنه برچوب صوقیلوب یاقلمغله بیلنور ، چونکه حیله‌سز اولان یاغك ایچنه صوقیلوب چیقاریلان چوب ، یانمش کبریت طوقندیریلور ایسه همان پارلایوب اوزرنده کی یاغ کاملاً یاندقدن صکره کندی کندینه سونرواوزرنده یاغدن اثر قالماز ؛ حیله قاتلمش یاغ ایسه بونك عکسی اولوب یاغله برابر صوقیلان چوب دخی یانار ؛ انتهی §

صفرادن قالقان قافله‌لرك اکثریسی حمراده اقامت ایتمیه‌رك « جدیده » بوغازینك مبدئنده واقع (حوبه جیّه) دنیلان محله قدر کیدرلر ، بوایکی مرحله‌نك آره‌سی آلتی ساعت اولوب قوناق محلنده ماء جاری دخی واردر §

حوبه‌جیه‌دن صکره (بئرعباس) مرحله‌سنه واریلور ، بئرعباس مرحله‌سی حوبه‌جیه‌نك بش ساعت مدینهٔ منوره جهتنده‌در ، بومرحله‌یه کیدیلور ایکن مشهور « جدیده » بوغازندن کچیلور که بوایکی قوناغك آره‌سنده ایکی اوفق قریه‌جکز واردر §

بئر عباسدن قیام ایدنلر اون ایکی ساعت صکره (بئر شربوفی)یه واصل اولورلر ، بورادەدخی صویی غایتله طاتلی برقویو واردر §

بئرشربوفی مرحله‌سندن قالقانلر درت ساعت مرورنده (شهدا) موقعنه مواصلت ایدرلر ؛ بومحلده دخی طاتلی صولی برقویو واردر §

بومرحله ایله مدینهٔ منوره شهر دلاراسنك آره‌سی اون درت ساعتدر ؛ مدینهٔ منوره اهالئ کرامی مکهٔ معظمه‌دن وارد اولان زوار وحجاجی مدینهٔ منوره‌نك ایکی ساعت مکهٔ مکرمه جهتنده بولنان « بیار علی» نام بوستانلقدن استقبال ایدرلر §

بوطريقدن كاوب كچنلر ايچون ذكر اولنان مرحله‌لرده اينوب قالمق عادت دكلدر ، دوه‌جيلر ايسترلر ايسه مرحله‌دن مرحله‌يه قونه‌رق كيدرلر ، ايسترلرايسه قويولى يرلرده صولرينى آله‌جق قدر اكلنوب بعده صوسز يرلرده كيجه‌لرلر ؛ فقط رابغدن قيامك آلتنجى كونى بهمه‌حال مدينهٔ منوره‌يه كيرمك عادات قديمه‌دندر §

طريق مذكور محامل شريفه ايله حجاج قافله‌لرينك قديم وفقط مثلى عديم صويى چوق انيشى يوقوشى يوق ، بر طريقى ايسه‌ده آنفاً ذكر و تعريف اولنان « بئرعباس » مرحله‌سنه قدر ايكى طرفى جبال‌متسلسله ايله محاط اولديغى و اكثر محللرنده غايت طار بوغازلر بولنديغى جهتله « بنى حرب » عربانى اشقياسندن بعضيلرى وقت بوقت بوغازلرك بعضيلرينى طوتوب كاوب كيدن قافله‌لره تعدّى وماللرندن بشقه بعضا جامهٔ حياتلرينى سلبه قدر تصدّى ايده‌كلدكلرندن حجاج مسلمين موكبلريله قوافل زوار وسائر يولجيلر سمت مقصوده بالمجبوريه « فرع ، غاير » دنيلان طريقلردن عزيمتى ترجيح ايدرلركه بوايكى يول‌سايهٔ عمرانوايهٔ حضرت پادشاهيده چندسنه اقدمجه كشاد ايدلمشدر §

﴿ صورت ﴾
{ ٣ }

فرع ، اطلاق اولنان طريقى تعريف ايدر §

رابغدن مدينهٔ منوره‌يه كيديله‌جك يوللرك بريده « فرع » دنيلان طريقدر §

فرع يولندن كيتمك شرطيله رابغدن چيقان يولجيلر برنجى مرده (بئر رضوان) اطلاق اولنان مرحله‌يه واصل اولورلر ؛ بو مرحله رابغك اون ايكى ساعت بعدنده اولوب صولرى طاتلو ايكى عدد قويوسى واردر §

بئر رضوانك رابغه اون اوچ ساعت بعيد اولديغنى دخى روايت ايدرلر ايسه‌ده صحيحى اون ايكى ساعت اولمقدر ؛ بعض دوه‌جيلر بو مرحله‌نى ايكى يه بولوب « ظهر العقبه » نى برنجى و « بئر رضوان » ى ايكنجى قوناق صايارلركه « ظهر العقبه » رابغه يدى ساعتدر §

بئر رضواندن صكره اون ايكى ساعت ايلروده بولنان (ابو ضياعه) قريه‌سنه واريلور ، عند البعض (ابوضياعه) يه (ام ضياعه) دينور وتندرست دوه‌لرسكز ساعتده واره بيله‌جكى روايت اولنور §

بوقريه‌نك آقار صولرى و متعدد باغچه‌لرى وار ايسه‌ده مغروساتى كاملا خورما اغاجلرندن عبارتدر §

ابو ضياعه‌دن قيام ايدنلر (رَيّانْ) دنيلان قريه‌يه واررلر ؛ ريان قريه‌سى ابوضياعه‌نك اون ساعت بعدنده‌در ؛ ابوضياعه مرحله‌سيله بوقريه‌نك اره‌سنده متعدد آقار صولرى و بيوك بيوك باغچه‌لرى شامل (ام العيال) و (مضيق) قريه‌لرى واردر §

ريادن صكره سكز ساعت ايلريده بولنان (صمد) مرحله‌سنه واريلور ؛ صولرى غايت لذيذ ولطيف اولمقله مشهور ومتعارف اولان (اغصب) و (رخيص) قويولرى بوايكى مرحله‌نك اره‌سنده‌در §

صمد مرحله‌سندن قالقان يولجيلر سكز ساعت صكره (مجزّ) مرحله‌سنه مواصلت ايدرلر ، بوراده (غدير) تعبير اولنور كولومسى چيقور بر محل واردركه ياغمور نزولنده حاصل اولان سيل صولرى بوكولده تراكم ايدر §

مجزدن صكره (بئر ماشى) دنيلان مرحله‌يه واريلور ، بومرحله ايله مجزك آره‌سى اون ايكى ساعت اولوب بئر ماشى مرحله‌سنك صوينى طاتلو برقويوسى واردر §

بو مرحله‌ده بولجيلرى اشقياى عربان‌دن محافظه ايچون مدينهٔ منوره حكومتى طرفندن هربار لزومى مقدار عساكر ضبطيه بولنديريلور §

بئر ماشى مرحله‌سيله مدينهٔ منوره‌نك آره‌سى سكز ساعتدر §

تعريفى صددنده اولديغمز « فرع » يولى مدينهٔ منوره‌نك ايكى ساعت خارجنده بولنان (بيار على) موقعنه وارمقسزين (طريق سلطانى) ايله كسب اتصال ايدر §

رابغدن درت ساعت آيرلدقدن صكره يولك مدينهٔ منوره‌يه قدر طرفينى جبال متسلسله ايله محاط وكيريلوب چيقيلان بوغازلرى غايت مخوف وطار ايسه ده جوارنده اسكان ايدن « عوف » قبيله‌سى طريق سلطانى جاده‌سى اطرافنده بولنان (بنى حرب) عربانى كبى اشراردن اولميوب بونلرك ايچنده بولنان اخيار ، باديه پيماى شقا اولان اشراره نسبتله زياده‌جه اولديغنه وابناى سبيله ظلم وتعديلرى يعنى كاوب كچن قافله‌لره خسار وزيانلرى دخى پك نادر وقوعبولديغنه مبنى محمل شريفلر ايله اكثر قوافل اشبو « فرع » طريقندن عزيمتى اختيار ايده كلمشلردر §

❊ صورت ❊

{ ٣ }

مدينهٔ منوره‌نك (غاير) اسميله موسوم اولان طريقى ذكرنده‌در §

مكهٔ مكرمه‌دن مدينهٔ منوره‌يه كيدن طرق ثلثه‌نك اوچنجيسى (غاير) اطلاق اولنان يولدر §

بو يولدن مدينهٔ منوره‌يه بش كونده كيديله بيلور ايسه‌ده (غاير) دنيلان يوكسك طاغدن كچيله‌جكندن شغدفلى ويوكلى دوه‌لر ايله اشبو جبله چيقوب اينمك غايتله دشوار و موجب فتور واكدار اولديغندن طرق سائره ، تسلط اشقيادن وارسته اولدقچه دوه‌جيلر بو يولدن كچمكى ايستمزلر ! حالبوكه

سلطانی وفرع طریقلرینه کوره طریق غایر غایت کسدیرمه بریول اولدیغندن اسب و هجین سوار اولانلر ایله یایا کیدنلر بویولدن عزیتی اختیار ایدرلر §

سیدالبشر ﴿ علیه من الصلوة الاوفر ﴾ افندیزك سال میامن فال هجرتده مدینهٔ منوره‌یی بوطریقدن تشریف بیوردقلری روایات موثوقه‌دندر §

رابغدن چیقلدقده اون ایکی ساعت قطع مسافه اولنور ایسه (بئر مبیرك) دنیلان مرحله‌یه واریلور ؛ بومرحله‌ده بیوجك برقویو وار ایسه‌ده صویی براز طوزلوجه‌در §

مبیرك قویوسی مرحله‌سندن قیام ایدنلر ؛ اون ایکی ساعت مرورنده (رصفه) مرحله‌سنه مواصلات ایدرلر ؛ بورانك زمینی صولی اولمغله (اشمه) دنیلان چوقورلر ، یوجیلری قویودن مستغنی ایتمکده‌در §

رصفه مرحله‌سندن سالف الذکر (غایر) جبلنك اتکنه قدر آلتی ساعت سورر و بوطاغك اتکنده اکثر زمانلر ماء جاری ظهور ایدر §

جبل غایر اتکندن سطحنه اوچ ساعتده چیقیلورکه بوجبل سطحنك یارم ساعت قدر جهت شرقیه‌سنده (رصد) اسمیله معروف برقویو واردر §

جبل غایرك بدایت سطحیله بئرماشی دنیلان مرحله‌نك آره‌سی اون ایکی ساعت مسافه اولوب بویول ، طریق شرقی ایله بوراده برلشور §

بئر ماشیدن مدینهٔ منوره‌یه سکز ساعت مسافه اولوب بومسافه‌ده صولری غایت لذیذ برقاچ قویو واردر §

﴿ صورت ﴾

{ ٤ }

مدینهٔ منوره ایله‌مکهٔ معظمه بیننده بولنان طریق «شرقی» تعریفنده‌در §

طريق شرقی دخی بيوجك بريولدر ؛ شمسك حرارتجه حكمنی اجراده اظهار شدت ايلديكی موسملرده و عربان اشقياسنك جديده طريقنه مسلط اولديغی وقتلرده ، كرك محامل شريفه وكرك قوافل سائره‌نك مدينهٔ منوره‌دن مكهٔ مكرمه‌يه ومكهٔ مكرمه‌دن مدينهٔ منوره‌يه شرق طريقيله كيدوب كلدكلری كراراً واقع اولمشدر §

طريق مذكور حجازك جانب شرقيسنده واقع اولمق ملابسه‌سيله « طريق شرقی » ديمكله متعارفدر §

طريق شرقيدن عزيمت نيتيله مكهٔ مكرمه‌دن چيقان يولجيلر اون درت ساعت مرورنده (وادی الليمون) دنيلان قريه‌يه واررلر §

وادی الليمون مرحله‌سنك مكهٔ معظمه‌يه درت ساعت بعدنده بئر (برود) اسميله معروف صويی طاتلی بر قيو واردر ؛ قافله‌لر اكثر وقتلر بو قويو ياننده طوپلانوب بعده وادی الليمونه كيدرلر §

وادی الليمون مرحله‌سنك متعدد آقار صولری و برچوق « خورما ، ليمون ، ترنج » آغاجلرينی شامل باغچه‌لری واردر §

بو مرحله‌دن قيام ايدنلر ، اون ساعت صكره (ضريبه) اطلاق اولنان قوناق محلنه وارمش اولورلركه بوراده دخی اشمه تعبير اولنان چيقورلر واسطه‌سيله ايجابی قدر صو بولنور ؛ بو قوناقدن صكره (بركهٔ زبيده) يه مواصلت اولنور ، بركهٔ زبيده مرحله‌سی ضريبه دنيلان قوناق يرينك اون ساعت بعدنده اولوب مشهور بر قويوسی يوق ايسه‌ده سيل صولريله طولار برجسيم بركه‌سی واردر §

بركهٔ زبيده مرحله‌سندن قالقان يولجيلر ، اون ايكی ساعت صكره (حاده ، فرع) دنيلان قريه‌لره واررلر ؛ بو قريه‌لرك دخی متعدد قويولری واردر §

ذكر اولنان قریه‌لردن صکره (سوار قیه) مرحله‌سی واردرکه بومرحله ایله حاده و فرع قریه‌لرینك آره‌سی سکز ساعتلك مسافه‌در §

سوار قیه — برچوق‌قویولری شامل برقصبه اولوب ساداة بنی‌حسین بوراده اسکان ایدرلر §

سوارقیه‌دن (حجریه) دنیلان محله واریلور ؛ حجریه‌نك سوار قیـه ایله آره‌سی اون ساعتدر ، بومرحله‌نك دخی متعدد قیولری واردر §

حجریه مرحله‌سـندن قیام ایدنلر ، اون ایکی ساعت صکره (غراب) مرحله‌سنه واررلر §

غراب مرحله‌سی اوقدر صولاق برموقعـدرکه لاعلی‌التعیین هرنره‌سی برایکی ذراع قدر حفر ایدلسه ماء لذیذ نبعان ایدر §

بومرحله‌دن صکره (خنق) دنیلان بوغازه کیریلور ، خنق مرحله‌سیله غراب مرحله‌سنك آره‌سی اون اوچ ساعت قدر چکر §

خنق بوغازنده یاغمور صولرندن بریکمش غایت جسیم برکول [١] وادرکه بوکولدن مدینهٔ منوره‌یه اون ایکی ساعتده کیدیلور §

طریق شرقی جبال متسلسله آره‌سـنده‌ا ولمدیغندن اکثر محللری بسیط صحرالردن عبارت ایسه‌ده سالف الذکر خنق مرحله‌سـندن مدینهٔ منوره‌یه قدر اولان مسافه‌سی یعنی اون ایکی ساعتلك یری طرق سـائره کبی هرایکی طرفی طاغلرله محاطدر §

﴿ صورت ﴾

{ ٥ }

مدینهٔ منوره‌نك اسکله‌سی اولان (ینبع البحر) طریقی تعریفنده‌در §

---

[١] بوکولك صویی هیچ بر وقت اکسیلمز .

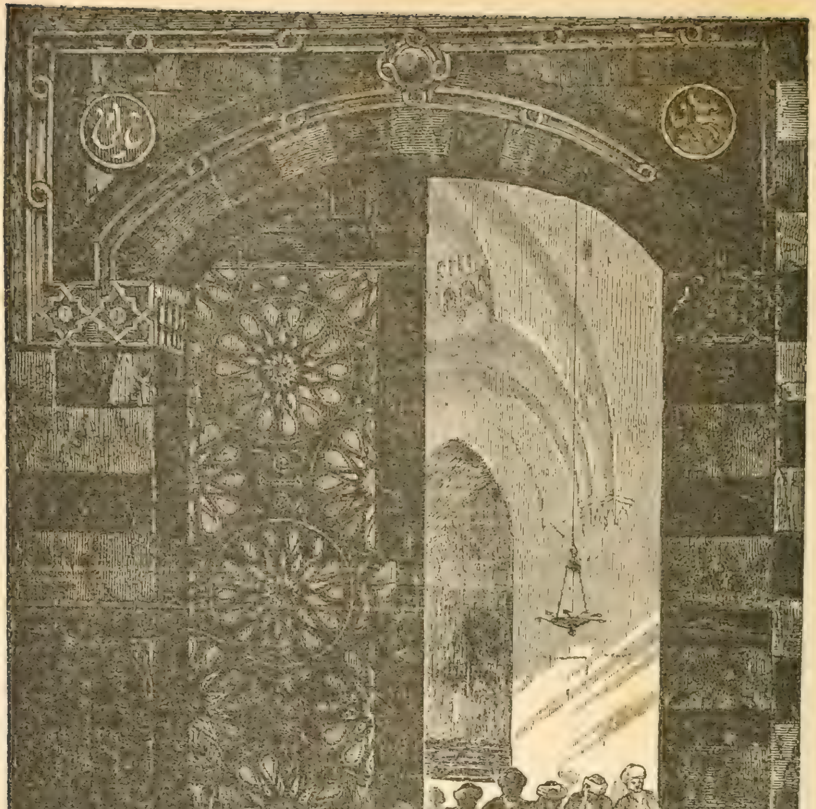

جامع الازهرك داخلاً كورونشيدر

مدينهٔ منوره نك اسكله‌سی اولان ينبع البحردن بلدهٔ مسعودهٔ طيبه‌يه متوجها حركت اولندقده اولاً (بئر سعيد) ه واريلور §

بوراسی ينبع البحرك اون آلتی ساعت بعدنده واقع و قويوسی غايتله لذيذ صولی برمرحله‌در §

بئر سعيد مرحله‌سندن صكره اون ساعت ايلريده بولنان صفرا قريه‌سنه كيديلور كه طريق سلطانی (ينبع البحر) يوليله ايشته بوقريه‌ده برلشور §

بوندن صكره اولان قوناق يرلری طريق سلطانی بحثنده ذكر ايدلديكی جهتله بوراده آنلردن بحثه لزوم يوقدر ؛ ينبع البحر ايله مدينهٔ منوره شهر اقدسنك آره‌سی دوه آياغيله بش قوناقدر §

رابق ايله ينبع البحرك آره‌سنده (رايس) ديمكله متعارف برليمان اولديغندن بحراً كيدن يولجيلر بعض كره رايس ليمانی اسكله‌سنه دخی چيقوب مدينهٔ منوره‌يه كيدرلر §

رايس اسكله‌سندن قيام ايدنلر سكز ساعت مرورنده (بدر) قريهٔ مباركه‌سنه وبش ساعت دها كيدرلر ايسه (صفرا) قريه‌سنه مواصلت ايدرلر §

بدر الكبرا غزوهٔ جليله‌سنده صهپانوش شهادت اولان اصحاب كرامك قبرلری بدر قريه‌سی ساحه‌سنده‌در §

رايس اسكله‌سی يولی صفرا قريه‌سنده طريق سلطانی ايله برلشديكی وايلروسی طريق سلطانی بحثنده تعريف ايدلديكی جهتله اورالردن دخی بحثه حاجت يوقدر §

مدينهٔ منوره ايله رايس اسكله‌سنك آره‌سی عربه ايشلديله‌جك درجه‌لرده بسيط ومستوی ايسه‌ده عربانك تسلطات متواليه‌سی خلقك عربه ايله كيدوب كلمه‌سنه مانع اولمقده‌در §

قبائل عربان من القديم طور بداوتده يشامغه ميلان وانكباب ومدنيتی قبولدن احتراز واجتناب اوزره بولندقلری وحسب الجهاله حلال ايله حرامی فرق وتميز ايده‌مامكده اولدقلری اجلدن قوی بولنانلری ضعيف اولانلرك مال ومناللرينی نهب وغارت وقارشو كلان اولور ايسه جانلرينه وارنجه‌يه قدر سوء قصده جرأت ايدرلر وبويولده آلدقلری ماله « مال غزا » نامنی ويررلر §

بناءً عليه برقبيله عربانی ديكر قبيله عربانك تسلطندن بروقتده سالم اولمدقلری كبی طرق مشروحه‌دن كلوب كچن يولجيلر دخی بونلرك تعديلرندن وارسته اوله‌مزلر §

ذكر اولنان يوللرك برندن حسب الايجاب يالكزجه كيدلمك لازم كلير ايسه انظار عربانده وقعلو اولان برعربك (وجهنه) يعنی حمايه‌سنه كيريله‌رك آنك رفاقتنه التجايه مجبوريت حاصل اولور ؛ چونكه حامی اولان عربلرك محميلرينی حمايه اوغرنده كنديلرينی تلف ايدنجه‌يه‌قدر سعی وغيرت وكنديلرندن صكره دخی قبيله‌لری طرفندن اخذ ثاره مثابرت ايتمك احكامی حالا عربان بيننده مرعی اولان قوانين معتبره احكامندندر §

﴿ صورت ﴾

{ ٦ }

مكهٔ معظمه‌يه كيدن سائر يوللری تعريف وارائه ايدر §

اخطار — مكهٔ مفخمه‌نك يدی عدد يولی دها واردركه قوافل ممالك اسلام من القديم بويوللردن كلوب كيدرلر §

١ — طريق شام ، طرق سبعهٔ مذكوره‌نك بری (شام) يولی اولوب « شام محمل » شريفی بويولدن كيدوب كلمكده‌در §

شام قافله‌سی اميرالحاجی شوالك اون بشنجی كونی علی الاصول سوريه واليسی

وبشنجی اوردوی همایون مشیریتی طرفندن ترتیب اولنان آلای والا ایله تشییع ایدلدکدن صکره آلای عظمیله شامدن چیقوب (قبة الحاج) ه و بورادن (کسوه) یه عزیمت و (مزیریب) ده مجتمع اولان حجاجی آله رق (خان ذوالنون) مرحله سنه متوجها نهضت ایدر §

اوائلده ابن الحصن وقفندن اولمق اوزره خان ذوالنونده حجاجه طار خانه چورباسی طبخ وتوزیع اولنمق ومستحفظین طریقه ویرلمك ایچون حاجیلردن بر مقدار باج آلنمق عادت ایدی §

خان ذوالنون ، دن قیام ایدن قافله (خان الزیت) دنیلان موقعدن کچه رك (خیمن) قوناغنه کیدرلر که مرحلهٔ مذکوره ترکمان قواص اوغلنك قریه سندن عبارتدر ، بوقریه غایت صولاق برمحل اولوب طیورك انواعی وسازالقلری ، سلوکك اعلاسی بولنور ، شام اهالیسنك صرف واستعمال ایتدکاری سلوکار بوقریه دن کتیریلیر §

خیمن ، مرحله سنـدن حرکت ایدن قافله (تلّ فرعون) ه واورادن (غباغب) موقعنه کیدر §

غباغب ، ده جنتمکان سلطان سلیم خان آثارندن اولمق ومحافظه سی سالف الذکر قواص اوغلی احفادینـه منحصر بولنمق اوزره کوزل ومتین برقلعه واردر §

ذوالنوندن خیمن مرحله سنه قدر ممتد اولان طریق حجك محافظه سی دخی قواص اوغلی احفادینه راجع وظائفدندر §

غباغب ، دن قیام ایدنلر (دیله) صوینه واورادن « مزیریب » ه وارورلر ، فقط دیله صوینده برمقدار اکلنوب دوه لری اراحه ایتمك عادات قدیمه دندر §

مزیریب ، حوران بلده سی داخلنده مشهور برپکارك اسمیدر ؛ فردوس آشیان سلطان سلیم خان حضرتلری حجاجك امر محافظه سنـه اعتنا ایدلمك

ایچون مزیریب پکارینك یاننه دخی کوزل برقلعه یاپدیروب ایچنه مقدار کافی مستحفظ قویشدر §

بوموقع تسلط عرباندن امین اولدیغی جهتله محمل شریفك برقاچ کون بوراده اقامت ایتمسی و اطرافدن کلان تاجرلرك حجاجله اخذ و عطا ایلمسی عادت حکمنی آلمشدر §

مزیریب ، قلعه‌سندن قالقان قافله قلعه‌نك براز جنوب جهتنده بولنان (کتیبه) مرحله‌سنه اینر ، بو مرحله‌نك بر چوق پکارلری ، آقار طاتلی صولری ، وارایسه‌ده مخالف سمتده اولدیغندن بوحجیلر بوراده کیجه‌لیه‌میوب (ازرغات) ه قدر یوررلر §

ازرغات ، حوران جهتنده برکویدر ، بوکویك یارم منزل ایلریسنده برقوناق یری وار ایسه‌ده صوسز ویولدن صاپا وغایت دوز اولدیغی وصاحذك غرب جنوبنده وممر سیلاب بر یرده بولندیغی جهتله بورایه دخی قونلمیوب (ازرغات) کوینه قدر کیدیلور §

ازرغات ، قریه‌سندن چیقان قافله (زرقا) یه وبورادن قیامله (ازرق) ه وارر §

زرقا ، آقار صولری شامل برقریه‌در ، ازرقده بر قلعه خرابه‌سی وبر چوق خورما باغچه‌سی اولوب قافله‌نك قوندیغی محل غایت صولاق بر موقع وزرقانك برکونلك شرق شمالنده واقعدر §

ازرق ، دن حرکت ایدنلر (عمری) وبعده (بلقا) منزلنه مواصلت ایدرلر §

عمری ، منزلنك (دومه) یولی اوزرنده و شرق جهتنده ایکی طاشلی دکرمن چویره‌جك برصویی واردر ، بوصو عماندن کلوب غور جهتنه

طوغرى جريان ايدر ، بلقا [۱] سوريه ولايتنك منتهاى جنوبيسنده ۳۳ درجه ۱۲ دقيقه عرض شمالى ايله ۳۳ درجه ۱ دقيقه طول شرقى بيننده واقع اولوب فقط قوافل حجاجك نزول ايتمكده اولديغى مرحله‌سى صوسز و اسبسز برمحلدر §

بلقا ، دن حركت ايدن قافله يدى عقبه كچلدكدن صكره (قطران) مرحله‌سنه و بورادن نهضت ايلدكده (حسا) منزلنه وارر §

سلطان سليمان قطران مرحله‌سنده برقلعه طرح وتأسيس ايتمش وطوپراق ايله طولوب دومدوز اولان بركه‌سنى حفر و تطهير امرنده صرف اولنمق ايچون اون بش بيك فيلورى كوندرمشدر §

قوافل حجاج (قطران) بركه‌سنده صو بولنمديغى زمانلر مرحلهٔ مذكوره‌نك طرف غربيسنده واقع (لجون) كوپريسنه قونارلر §

حسا ، مرحله‌سنك شمال شرقيسى جهتنده (كرك ، شويك) قريه‌لرى واردر ، حجاج قافله‌سى حساده بولندقجه ذخيره‌لرى بوقريه‌لردن كوندريلور §

شويك طاغلر آره‌سنده واقع ايسه‌ده آقار صولرى ، چايرلى يرلرى ، چوقدر ؛ غرب طرفنده واقع طاغك اوزرنده برخان وبرده پكار وخانه قريب بركوپرى واردر §

كرك ، بلقاى شام سنجاغنه ملحق برقصبه اولوب مركز حكومتى نابلسه بش آلتى قوناق بعيد بريرده واقع اولان (كرك) قريه‌سيدر ، اراضيسى منبت ومحصولدار ايسه‌ده اهاليسى عربان وعشاير غيرمتمدنه‌دن مركب اولمق و آلتى بيكى مسلمان قصورى خرستيان بولنمق اوزره سكز بيك نفوس راده‌سنده‌در §

حسا ، دن قالقانلر (ظهر عنيزه) يه عزيمت و اورادن دخى (معان) قلعه‌سنه حركت ايدرلر §

---

[۱] بلاط ، مشا دخى بلقانك نام ديكرلريدر .

حسا ایله عنیزه آراسنده اولان یول اکری بوکری ایسه‌ده شویکدن عنیزه باغلری کورندیکی جهتله طریق مذکور مخوف دکلدر §

معان مرحله‌سی شراه ناحیه‌سنه تابعدر ، اقدملری بنی امیّه رجالنك مسکن وماوالری بوراسی ایدی . سلطان سلیمانك بوراده برقلعه‌سی و برده پکاری واردر ، پکارك صویی اکرچه شایان ستایش دکل ایسه‌ده یولجیلرك صوسزلغنی دفع وازاله ایده‌بیلور §

معان ، قلعه‌سندن صکره (ظهر العقبه) یه واورادن (ذات الحج) ه کیدیلور §

ظهر العقبه ، نك براسمیده (عبادان) در ، اکرچه صوسز برمرحله ایسه‌ده مشهور اولان طبیلیات خورماسی بوراده حاصل اولور §

ذات الحج ، کده بر اسمی مجردر ، سلطان سلیمان مرحومك بوراده دخی برقلعه‌سی واردر ، بورانك صویی اشمه‌لردن عبارت اولوب قلعهٔ مذکوره اهالیسی بو اشمه‌لرك صولرینی آقیدوب مجرالرینه بوستان تخمی اکرلر ، بوستانك اعلاسی و یابان خورماسنك انواعی بومرحله‌یه مخصوصدر §

ذات الحج ، دن قیام ایدن حجاج (قاع البسیط) ه واورادن (تبوك) منزلنه عزیمت ایدرلر §

قاع البسیط ، مرحله‌سی قومسال برمحلده اولوب براسمیده (عرابد) در ، عربلرك (شرورا) دیدکاری یوکسك تپه ایشته بوقومسال محلك اورته یرنده‌در §

تبوك ، خورماسی چوق برمنزل اولوب سلطان سلیمان مرحوم بوراده دخی برقلعهٔ سنکین یاپدیرمشدر §

معجزه — سردار مجاهدین ﴿ علیه صلواة الله المعین ﴾ افندیمز حضرتلری تبوك غزوهٔ جاپله‌سنده تبوك نهری صویندن آلوب صویی دورغون بردره‌یه

سرپش اولدیغندن اولوقت صوینی غایت آز و راکد اولان سالف الذکر دره چاغلایانلر کبی جریانه باشلامش والآن آقمقده بولنمشدر §

تبوك [١] قلعه‌سنه یقین بیوك بر « برکه » واردر §

تبوك ، دن حرکت ایدنلر (مقابر قلندریه) منزلنه وآندن قالقانلر دخی « اخیضر [٢] » مرحله‌سنه کیدرلر §

مقابر ، کوچك بر تپه‌جکز اولوب صویی یوقدر ، اخیضر ، طاغلر اره‌سنده واقع بر منزل واسع اولوب قلعه‌سی شام حکومتی اداره‌سنده در ، قلعه‌یه ملاصق اوچ برکه واردرکه قلعه خلقی داخل حصار قویولرندن صو چکه‌رك ذکر اولنان برکه‌لری طولدیررلر §

اخیضر ، قلعه‌سنی سلطان سلیمانك ابتدای جلوسنده ٩٣٧ ده شام والیسی مصطفی پاشایه ویریلان امر اوزرینه بنی حارثه عربانی شیخی « طربان بن قراجا » بنا ایلمش ایدی §

چونکه بنی لام ایله بنی عقبه عربانی عصیان ایتدکجه قویویی قپادوب برکه‌لری بوشالدرلر ایدی §

اخیضر ، منزلندن (برکة المعظم) وبورادن (مغارش الزیر) مرحله‌سنه وبو مرحله‌دن صکره (جبل الطاق) ه واریلور §

برکة المعظم — بر چول اورته‌سنده سیلاب ایله طولدیرلمق ایچون یاپدیرلمش برحوض کبیر اولوب انقطاع امطارده صوسز قالور ، بو حوضك بنی ایوب پادشاهلرندن ملك المعظم عیسانك اثری اولدیغنی روایت ایدرلر §

[١] تبوکك براسمیده عاصی خورمادر .

[٢] اخیضر منزلی شام ایله مکهٔ معظمه طریقنك نقطهٔ منتصفیدر .

مغارش الزير ، لك براسميده (فرح واقرع) اولوب جبل الطاق مغارش الزيرك يارم منزل بعدنده‌در §

جبل الطاق ، حضرت صالح (على نبينا وعليه السلام) لك دوه‌سنی ذبح ایتدکلری موقعدر ، قوافل حجاج بورایه اوغرادقدن صکره شرق جانبنه دونه‌رك و (مبرك الناقه) یی کچه‌رك (حجر) مرحله‌سنه اینرلر §

حجر ، لك براسمی (قرای صالح) اولوب بو قریه‌لر طاغ اوزرنده بیوت منحوته ایله قوم تپه‌لرندن عبارتدر ، بومنزلده پك چوق قویو وار ایسه‌ده صولری ایچلمکدن منهیدر §

قرای صالح ، قومسال ویابس وآلچق طاغلی [١] برموقعدر ، رسـول محترم افنـدیمز تبوك غزاسـنه کیدرکن بو محله اوغرایه‌رق قیولرندن صو آلوب ایچمکی نهی ایتمش وسرعت ایله مرور وعبـور ایدلمکی امر وفرمان بیورمشلردر §

حجر — دیار ثمود ، دنیلان اراضی اولوب بو اراضینـك طاغلرندن یونتلمش یکپاره خانه‌لروار‌دِر ، مسجد صالح دنیلان بقعهٔ شریفه‌دخی یوکسك برمحلده صفه کبی محفوردر ، مسجد شریف مذکورك اطرافنده عهد ثموددن قالمش برچوق عجایب و غرایب شیلر واردر §

حجر مرحله‌سـنك بولندیغی طاغه جبل(اثاث) دینور ، حضرت صالح بن عبید بن اسـفان ماشیخ بن عبید بن ثمود [٢] بن عابر بن ارم بن سام ایله ثمودك عم زاده‌لری جدیس وعاد ، حجر جوارنده سـاکن اولوب اصنامه پرستش ایدرلر ایدی ، جناب حق حضرت صالحی بونلره کوندروب توحیده دعوت ایتدی ، آنلرده جناب صالحدن صخره‌دن ناقه چیقارلمسنی ایستدیلر ،

[١] بوطاغلره اثاث دینور .

[٢] ثمودك عموجه زاده‌لرینه منتهی اولان قبائل افرادینی ثموده نسبت ایدرلر .

طلبلری اوزره صخره‌دن برناقه چیقوب یاورولادقده برطاقی کفرده اصرار ایدرك قویولرندن صوارلمق ایچون ناقه‌یه بریوم مخصوص تعیین ایتدیلر ، بعده رئیسلری «قدار» ناقهٔ صالحی عقر ایلدیکندن یاوروسی صخره‌یه کیروب اختفا ایتدی ایدی ، آنك اوزرینه حضرت صالح اوچ کون صکره کندیلرینك هلاك ایدیله‌جکنی اخبار وذات نبویه‌لری (رمله) دنیلان فلسطین قصبه‌سنه چکیلوب بوراده توطنی اختیار بیوردیلر ، واقعا اخبارلری وجهله اوچ کون مرورنده آسماندن طاشلر و عذابلر نازل اوله‌رق وجههٔ اولانك ایکنجی صورتنده محرر اولدیغی وجهله قوم ثمودی هلاك ایلدی §

قافله مغارش الزیرکك یارم منزل قبله جهتنه یعنی حضرت صالح دوه‌سنك اولدیرلدیکی یره قدر کیدوب بورادن شرق جانبنده کائن سالف الذکر (حجر) ه نزول ایدرلر وصخره ایچنده‌کی ناقه‌نك صداسی ایشیدلمامك ایچون حجر منزلندن های و هوی ایله کچرلر ، زیرا ناقه‌نك صداسنی ایشیدن دوه‌لر درآن ساعت چوکوب بردها قیام ایده‌مزلر §

حجردن قیام ایدن قافله دیار ثمودك نصف منزل جنوب طرفنده بولنان (علا) موقعنه کیدر §

علا ؛ مدینهٔ منوره‌یه آلتی مرحله بعید اولوب مدینهٔ منوره توابعاتندندر ، آقارصولری ، باغچه‌لری و برده قلعه‌سی واردر ، اوجوزلق بریردر ، سلطان سلیمان قلعه‌سنی تجدید ایلمش ایدی ، صکره عربلردن برطاقم اشقیا خورمالری غارت ایلدکلرندن قلعه‌لی شام والیسنه شکایت ایتمش وبناءً علیه برحصار یاپدیریلوب عسکر اقامه‌سیله هرخورما آغاجندن بر درهم غلّه آلنوب عسکره صرف اولنمق اصولی وضع اولنمشدر ، صکره‌دن غله‌نك درهمی بهرخورما آغاجی ایچون قرقه قدر چیقدیغنی حکایه ایدرلر §

علادن قالقان قافله (قطران یاخود طوامیر) ه کیدر ، بوراسی صوسز ، اسمسز و صعب المرور برطاشلقدر §

بورادن (شعب النعام) منزلنه وار يلور ، بومنزل دخی صوسز برموقع ايسه‌ده يولك ايكی طرفنده بريكن ياغمور صولری حجاجك حوايجنی ايفا ايدر §

شعب النعام ، دن (هديه) مرحله‌سنه كيديلور ، بومرحله‌نك صولری اشمه‌لرندن متحصل ايسه‌ده اوتلری سنامكيدن عبارت اولمق حسبيله شربی اسهالی داعيدر §

هديه مرحله‌سندن صكره (مخلتين) منزلی واردر §

مخلتين ، ايكی اوفق تپه‌يی شامل صوسز برمنزل اولوب يقيننده يوكسك برطاغ و بوطاغك فوقنده متين برحصار واردر §

مخلتين ، منزلندن قيام ايدلدكده (وادی القری) يه وبعده (بيارحمزه) يه و بورادن « مدينۀ منوره‌يه » [١] مواصلت وبالاخره (بيار علی)يه حركت اولنور §

وادی القرا ، ده صوبولنماز ، فقط آغاجلق واورمانسی برمحلدر، بيارعلی حضرت حيدره منسوب برقاچ قويودن عبارت اولوب بوقويولرك هربری اوچ قولاج عمقنده‌در §

بومرحله ميقات احرام اولمغله حجاج بوراده احرامه كيررلر §

بيار علی ، دن حركت ايدن قافله (قبور شهدا) يه وبعده (جديده)يه وارر §

قبور شهدا ، ايكی طاغ آره‌سنده بريردر ، صونی ياغموردن متحصل بركولدن آلنور ايسه‌ده ياغمورلرك انقطاعنده صو بولنماز §

جديده ، ايكی طاغ آره‌سنده واقع برتپه‌جكز اوزرنده كوچوجك

[١] شامدن مدينۀ منوره‌يه ٢٤٧ ساعتده و ذی القعده‌نك يكرمی اوچنجی كونی واصل اولور .

بر قريه‌در ؛ صولرى ، باغلرى ، باغچه‌لرى ، قارپوزى ، بوستانى ، خورماسى غايت چوقدر §

جديده ، قريه‌سندن قيام ايدنلر (بدر) ه وبورادن (قاع البزو) ه اورادن دخى (رابغ) ه كيدرلر §

جديده ، قريه‌سندن بدر مرحله‌سنه قدر كلنجه‌يه دكين (وادئ خضر) ديمكله متعارف برقاچ معمور قريه‌لر اولديغى كبى بدر ناحيه‌سنك آقار صولرى ، مكمل باغلرى ، محصولدار باغچه‌لرى واردر §

قاع البزو « قوملو وصوسز براووه » در ، رابغ دخى ، قوملو براووه‌ده ايسه‌ده دكزه يقين اولديغى وقوم آلتنده طاتلى صولر بولنديغى جهتله هر نره‌سى حفر ايدلسه صو چيقار ، قويولرى دخى واردر ، خورماسى ، بوستانلرى پك چوقدر ، « علف غنم » دنيلان بالق دخى بوراده چيقار ، رابغده ساكن ايكى طائفه واردركه برينه (روى) ديكرينه (روى جماع) دينور ، بونلرك صرهٔ مخصوصه‌لرى واردر §

رابغ ، دن (طارق) ه و طارقدن (عقبة السويق) ه عزيمت اولنور §

بلادالطارق ، دنيلان قريه‌لر ، طارق مرحله‌سنك صول جهتنده در ، بلاد مذكوره برطاقم قرا ومزارع معموره ايله برچوق بادم آغاجلرينى شامل اولان جبل اوزرنده‌در §

حجاج طارق مرحله‌سنه اينديكده بلاد الطارق قراى معموره‌سنده ساكن اولان اهالى يوغورت ، ياغ ، وحبوبات متنوعه كتيروب صاتارلر §

عقبة السويق ، خليص يولنده‌در ، عقبهٔ مذكوره ايله طارق مرحله‌سنك آره‌سى غايت چتين وسنكين برموقع ايسه‌ده عقبه‌نك مكه جهتى دوزلك اولديغندن كوزل بوستانلرى وبرقويو ايله صويى جارى بركولى واردر §

اقبح قبائل اولان «زبید» عربانی بورالرده ساکن اولدقلرندن قوافله تسلط ایتمامك ایچون صرهٔ مخصوصه‌لری واردر §

عقبة السویق ، دن حرکت ایدن قوافل (عسفان) دنیلان مرحله‌یه واصل اولورلر §

عسفان ، آبار مأثورهٔ نبویه‌دندر ، بوراده آبار کثیره اولوب بونلردن برطاقی (بطن مر) ك طرف شرقیسنه مصادف اولان مدرج عثماندر §

عسفان ، مرحله‌سندن قیام ایدلدکده (ابو عروه) قریه‌سنه و بورادن مکهٔ معظمه‌یه [١] کیریلور ، یاخود عسفاندن قالقوب طریق البرقایه و بورادن وادی المر [٢] طریقیله مکهٔ مکرمه‌یه واریلور §

ابو عروه ، برطاغ اتکنده و یولك جهت غربیه‌سنده واقع کوچك بر قریه اولوب آقار صولری ، باغلری باغچه‌لری واردر §

شامدن مکه‌یه کیتمك ایچون کسدرمه بر یول دها وار ایسه‌ده صوسز واسنسز اولدیغندن فی زماننا معطلدر §

طریق مذکور بورایه کلنجه‌یه قدر تعریف اولنان یولك طرف شرقیسنده‌در ، بو یولدن عزیمتی آرزو ایدنلر شامدن چیقوب (اره‌یانی بصره) یه و اورادن (ازرق) قلعه‌سنه و بورادن (قراقر) منزلنه بعده (قلته) مرحله‌سنه و بو مرحله‌دن (صبیحه) یه و بعده (تیما) یه و تیمادن (وادی الصوان) قوناغنه و بورادن سالف الذکر علا یولیله مکهٔ معظمه‌یه کیدرلر §

شامدن ازرق قلعه‌سنه واورادن قراقر مرحله‌سنه بش منزلدر ، بومنزللرده بر مقدار صو ایله خورما دخی بولنور ، قراقردن قلته‌یه ایکی

[١] مدینه‌دن مکه‌یه بوز آلتی ساعتده و اوائل ذی الحجه‌ده واریلور .

[٢] مدینه‌دن بورایه کلنجه‌یه قدر یوللر مخوفدر .

و بورادن صبيحه‌يه كذلك ايكى و صبيحه‌دن تيمايه اوچ و تيمادن علايه درت منزل اولوب هرمنزلده برر مقدار صوبولمق احتمالى واردر §

بوطريق اون قوناق اولوب بهر قوناغك آره‌سى يكرمى يديشر ميلدر §

مكه‌دن مدينه ايچون دها برطريق واردركه اهل‌مدينه اكثريا بوطريقدن كيدوب كليرلر §

بويولدن كيدنلر آبارعليدن قياملهٔ (سمحان)ه واورادن (جبل مفرح)ه وبعده (قريش) ه وبورادن (قبور شهدا) يه وقبور شهدادن (روحا) يه وآندن (شعب) ه وشعبدن (تازى) [١] يه وبورادن (حنيف بنى عمرو) ه وآندن وادى‌الصغير طريقيله كچوب محل مقصوده واصل اولورلر §

سمحان ، ايكى طاغ آره‌سنده برموضع اولديغى كبى مفرح كوچك بر طاغدر ، قافله‌نك بومرحله‌يه وصولنده دوه‌جيلرك حجاجدن بخشش آلملرى عادات قديمه‌دندر §

روحا ، منزلنده درين بر قويو واردر §

شعب ، ايكى طاغ اورته‌سنده اولوب صويى طاغ جهتنده‌در §

حنيف بنى عمرو ، ايكى طاغ آره‌سنده واقع اوزون بر دره ايچنده كائن برطاقم كويلردن عبارتدر ، بوقريه‌لرك آقار صولرى ، صويى طاتلى قويولرى ، خورماالقلرى واردر §

بو قريه‌لرده متوطن اولان بنى عمرو ، بنى سالم قبيله‌لرينك بو قبائل افرادى بيك قدر محارب وجسور ار اولمغله اوق آتمقده ، ثروت وغناده مهرهٔ عربدن صاييليرلر §

وادئ الصغير ، مرحله‌سى برطاغ اتكنه دوشمشدركه بومرحله‌نك آقار

[١] مدينه‌دن بورايه قدر امتداد ايدن يول مخوفدر .

صولری ، صونی طاتلی قویولری ، محصولدار خورماالقلری واردر ، صولری
بنی حنیف وبدر صولرندن الذ واخفدر §

بوراده اشراف زیدیه‌دن برطائفه ساکن اولوب مارین وعابرینی مهاجمات
عربانیه‌دن محافظه ایدرلر وبوخدمتلری مقابلنده دولتدن صره آلیرلر §

۲ — طریق ، مصر یولیدر ، مصر قافله‌سنك برنجی مرحله‌سی
(برکة الحاج) در §

مصر امیر الحاجی محمل شریف مصری یی آلای عظیمله قاهرهٔ مصردن
آلوب (برکة الحاج) مرحله‌سنه عزیمت وبوراده حجاج مصریه ایله برلشدکدن
صکره (هدف البویب) منزلنه متوجها حرکت ایدر §

هدف البویب ، ایکی طاغ اورته‌سنده غایت طار برمرحله‌اولوب برشرفه‌سی
وصاغ طرفنده یوکسك برتپه‌سی واردر §

هدف البویب ، دن حرکت ایدن قافله (حمرا) منزلنه قونارکه بومنزلده
حجاج ایچون بر فسقیه ایله برطاقم ابنیه‌لر واردر §

حمرا ، منزلنك ایلروسنده (نخیل غانم) وآنك ایلروسنده دخی
(عجرود برکه) سی قوناقلری واردر §

عجرود برکه‌سی منهل اولدر ، بو منزلك بعضاً وادی یه جریان ایدر بر
صویی وملك قانصوغوری‌یه منسوب برخانی‌ایله حجاجه مخصوص‌اوچ فسقیه‌سی
واردر، سویشه مقابل‌اولوب (عیون موسی) دنیلان‌محل بومنزلدن‌عبارتدر §

مصر قافله‌سی عجرود برکه‌سی مرحله‌سندن قیام ایتدکده (منصرف)
منزلنه وبورادن (قبیبات) قوناغنه اینر §

منصرف ، مرحله‌سنده بعض‌چیقورلر وارایدی ، بوچیقورلرك آق دکز

ایله بحر احمرك برلشدیرلمسی ایچون ملوك اسلاف زمانلرنده حفر ایدلمش اولمسی مظنون اولوب شمدی سویش قنالنك کچیرلدیکی موقعدر §

قیبیاتك وجه تسمیه‌سی اطرافنده برطاقم قوم تپه‌لری بولنمسیدر §

قیبیات ، منزلندن صکره (اول التیه) دنیلان وآندن صکره (وسط التیه) اطلاق اولنان موقعلره قویلور ، وسطة التیه‌ك بر اسمیده روض الجمیلدر §

اول التیه ، دنیلان مرحله تیه بنی اسرائیلك مبدئیدر ، تیه مذکور ، واسع برچول اولوب (جبل طور) صاغ و (جبل عریش) صول طرفنده اوله‌رق قرق فرسخ طول وعرضنده‌در ، قیشین صوغوقدن ، یازین صیجاقدن بوصحراده بارنمق مشکلجه اولدیغی کبی صویی دخی یوقدر ، بنی اسرائیلك متحیر قالوب قرق سنه قدر بوایکی مرحله‌ده اکلندکلری ایچون «تیه بنی اسرائیل» دنلمشدر §

وسط التیه‌دن صکره (بطن النخیل) وآندن صکره (وادی النعمان) و بوندن صکره (وادی القریض) مرحله‌لری کلیر §

بطن النخیلك نام دیکری (وادیٔ التجر) اولوب برپکاری واردر §

ملك قانصوغوری بورایه برحصار وبرده فسقیه یاپدیرمش وبالآخره مصر بکلر بکیسی علی پاشا حصار مذکور ایله فسقیه‌یی توسیع ایتمشدر §

حجاج قافله‌سی ورودندن اولجه ذکر اولنان حصار مستحفظلری فسقیه‌نك حوضنی قویو صویله طولدیررلر وبوشالتمق اوزره مهاجمه ایدن اشقیای عربانی مدافعه ایدرلر §

وادی القریضدن قیام ایدن قافله (ابیار علایا) منزلنه واورادن (عراقیب بغله) دنیلان موضعه قریب اولان (ملاحه) قوناغنه وبورادن (صقارات) منزلی قربنده بولنان (رأس الرکب) مرحله‌سنه وبومرحله‌دن (سطح العقبه) منزلنه اینر §

ابيار علايا ، مرحلەسی اوزون بر انيش نهايتنده واقع واسع ودوز برصحراده اولوب بری (بيره) يه بريده (علاتی) يه منسوب ايكی قويوسی وياغمور صوييله طولديريلور برده حوضی واردر §

راس الركب ، مرحلەسندن قالقانلر (سطح العقبه) يه وبورادن قيام ايدنلر (منزل) دنيلان مرحلەيه ومنزل مرحلەسندن طاشلق بر يوقوشدن عبارت اولان(ظهر حجار) منزلنه وآندن حركت ايليانلر (جرفين) ه وبورادن اودونی چوق و اوجوز اولمقله مشتهر اولان (شرفهٔ بنیعطيه) يه وبعده (مطلات) ه وصكره (مغارهٔ شعيب) اطلاق اولنان منزله قونارلر §

سطح العقبەنك بر اسميده (ايله) عقبەسيدر ، بوراده بيوك برقصبه خرابەسی و اطرافنده « حويطات » عربانندن برقبيله قريەسی واردر §

حجاجك قوندقلری برده ايچيلەجك قدر صو بولنمازايسەده برميل اوزاغنده صويی طاتلی برقويو ايله برچوق خورمالقلر واردر §

منزل ، قوناغی مصر ايله مكهٔ معظمه آره سندەكی يولك ربع اوليدر ، صولری چوق وطاتلی وبولنديغی موقع دكز ساحلی اولوب جبل طور صول طرفنه كلەرك ايكی ميل قدر ممتد اولور وبوجبلك منتهاسنده ايكی انيش ايله طار بربوغاز ايله صولری طاتلی برطاقم قويولر بولنور §

مطلات ، مرحلەسی ايكی طاغ آرەسنده وبنی لام جماعتندن برطائفەنك مسكنی بوايكی طاغك آرەلغندەدر §

مغارهٔ شعيب ، مرحلەسی طاتلی صولو چقورلری و (اثل مقال) دنيلان آغاجلری شامل برموضعدر ، بوراده اوزرلرنده اسامیٔ ملوك يازلمش بعض لوحه واردر §

مغارهٔ شعيبدن صكره (قبر الطواشی) وبورادن (عيون قصب) دنيلان مرحلەيه قونيلور §

عيون قصب ، صوبى ، سازلغى ، صيجاغى‌چوق برواديدر ، يازكونلرى بوراده بولنانلردن برچوغنك موت فجائه‌يه اوغراديغنى حكايه ايدرلر ، بووادينك ساحله قريب برمحلنده زيارت اولنور برقبر واردركه خلق بوقبرى ابناى ابراهيم (عليه التحية والتكريم) دن برينه نسبت ايدرلر §

عيون قصبدن قالقيلنجه (شرم) اطلاق اولنان مرحله‌يه وبورادن قيام ايدنجه (مويلحه) قوناغنه وآندن (بطن كبريت) ه وبعده (قبر شيخ الكفافى) منزللرينه واريلور §

شرم ، دكزه يقين برموضع اولوب صاغ طرفنده‌كى طاغه (اشاره) دينور §

مويلحه ؛ ساحل بحرده اولديغندن صولرى آجمطراقدر §

ملك قايتباى ، حجه كيدركن بومنزلده اينوب استراحت ايتمش وآنكچون مويلحه‌نك براسميده (دار قايتباى) قالمشدر §

اوّل بطن كبريت ، غايت طار وطاشلق برموقع ناهمواردر §

قبر شيخ الكفافى ، مرحله‌سنده (مرزوق) اسمنده برذات مدفوندر §

شيخ الكفافى ، مرحله‌سندن قالقانلر (ازلم) منزلنه واورادن (سماق رخانين) ه وبورادن (عنتر آخورى) ساحه‌سنه واورادن واسع برصحراده بولنان (شريت) ه وبعده (الوجه) مرحله‌سنه واررلر §

ازلم ، مرحله‌سى مكهٔ معظمه يولنك ربع ثانيسى اولوب زمينى چوراق ، صولرى طوزلى ، اوتلرى سنامكى ، اوله‌رق ايكى طاغك آره‌سنده واقعدر §

رخانين ، منزلى جحفه‌يه قريب اولديغندن مصر حجاجى احرامه بوموقعده كيررلر §

عنتر آخورى ؛ طاغلر آره‌سنده طاتلى صولرى واراك آغاجلرينى شامل برصحرادر §

الوجه ، طاتلی صولی قیولری و بیوك برحوضی شامل بر وادیٔ بی‌مماثلدر ، حوض مذکوری ۹۳۱ ده مصر والیسی ابراهیم پاشا تجدید ایتمشدر ، یاغمور یاغوب سیل کلدکجه طولدیریلور §

الوجه ، مدینهٔ منوره‌نك جهت غربیه‌سنده واقع برکوچك قصبه اولوب ایکیوز خانه ایله یکرمی دکان وآلتی قرانتینه باراقه‌سنی و برجامع ایله برحکومت دائره‌سنی و برده قلعه‌یی شاملدر ، ذاتاً مدینهٔ منوره اداره‌سنده ایدی ، مصر محمانك کذرکاهنده اولمق ملابسه‌سیله مقدما اداره‌سی موقتا خدیویت مصریه‌یه براغلمش ایسه‌ده شمدی قلعه‌سی ینبع البحرده بولنان نظامیه طابورندن بربلوك عساکر شاهانه ایله اون بش نفر مصر طوپجیسی محافظه‌سنده وقصبه‌نك زمام اداره‌سی برمصر قائمقامی النده‌در §

الوجه ، دن قالقان قافله (بئر القروی) ه وآندن (حریر) ه وبورادن صوسزلغی مشهور اولان (حورا) یه وحورادن (عقیق)ه بعده (صحن بیاض)ه نزول ایدر §

صحن بیاض ، منزلی قومسال ، ییلانلری ، چیانلری ، چوق ، مخوف الاطراف برموقعدر §

صحن بیاضدن صکره (نبعا) یه و بورادن (طراطیر راعی) یه وآندن (وادی النار) ه کیدیلور §

وادی النار ، طاغلر آره‌سنده قوملق وطاشلق بروادیدر ، بومرحله‌نك یدی بیوك طاشی اولدیغندن نام دیکری (یدی وعر) در §

نبعا ، مرحله‌سی صولری طاتلی برموقع اولوب نام دیکری «فقاع حجاره‌در §

وادی النار دن صکره ینبع اعمالندن اولان (حجرا) وآندن (جبل حمر) وآندن (وادی تیما) وصکره (جبل الزیت) کلیر §

جبل الزيت ، ينبعه مشرف اولديغندن ينبع حاكمی محمل شريفی بوراده استقبال ايدوب محمل دوه‌سی‌اوكونه فرش اولنان سجاده اوزرنده علی القاعده ايكی ركعت نماز قيلار §

جبل الزيتدن‌قالقان قافله (ينبع) ه بعده (عدبيه) قريه‌سنه وآندن (اول دهنا) يه وبورادن (واسط) ه آندن(بدر) ه وبدردن (خيب البز) صحرای واسعنه وبعده ساحله‌يقين بولنان (عتيق) ه وعتيقدن (عقبهٔ ودّان) ه وعقبه‌دن (رابغ) ه مواصلت وبورادن طريق معروف مشهوره سلوك ايله مكهٔ معظمه‌يه عزيمت ايدر §

مصر محملی اوائلده بوطريقدن كيدوب كليردی ، شيمدی مصرده « محمد علی » ميداننده مكمل برآلای پياده‌دن ومحمل شريف ، خديومصر طرفندن امير الحاجه توديع اولندقدن صكره شمندوفر ايله سويشه واورادن واپور مخصوصله جده‌يه كوندرلمكده‌در ، فقط عودتی ينه مصرطريقنه منحصردر §

﴿ عدن ﴾

٣ — طريق ، طرق‌ستهٔ معروضه‌نك اوچنجيسی(عدن) طريقيدر §

عدن شهرندن چيقار يلان قافله‌نك برنجی منزلی (لحج) اولوب ايكنجيسی (يكرد) اوچنجيسی (تعز) دردنجيسی (كرايجه) بشنجيسی (وادی الحسنا) در §

وادی‌الحسنادن قالقان قافله (حيس) ه نزول ايدر §

عدن قطعه‌سی ادارهٔ عثمانيه‌ده ايكن صنعا محملی حيسدن چيقاريلور ايدی §

يمن محملنك بدايت وانقطاعی — ٩٦٣ سنه‌سی يمن واليسی وزير مصطفی پاشابازكاه خلافتدن صنعای يمن‌نامنه برمحمل‌موكبی ترتيبيله مكهٔ معظمه‌يه كوندرمسنی استيذان وصادراولان فرمان اوزرينه ترتيب ايلديكی محملی سوق

واعزام ايلدی ايدی ؛ محمل مذكور مكهٔ مكرمه يه وصولده « شريف حسن » مرحوم (بركهٔ ماجن) ده بالاستقبال الباس خلعت ومحمل ايله برابر شهر مباركه ادخال ايدرك معلاميدانانه ايندیرديلر ، آندن صكره ۱۰۴۹ تاريخنه دكين هرسنه كوندرلديسه‌ده سنهٔ مرقومه خلالنده حادث اولان فتنه اوزرينه منقطع اولوب بردها كوندرلمامشدر §

حيسدن قيام ايدن قافله (زبيد) ه واررکه « مخا » دنيلان موقع بومنزلك جنوب شماليسنده قالور §

زبيددن حركت ايدن قافله زبيد حجاجنك ميقاتی اولان (رفع) مرحله‌سنه وآندن (بيت العقبة الصغير) ه وآندن (قطيع) ه وصكره (منصوريه) يه وآندن (قلعهٔ فراوع) ه وبورادن (غاغبه) يه وبعده (بيت فقيه كبير) ه نزول ايدر §

صنعا ، حجاجی بعضا « حباب ، طويله ، بلاد بنی الخياط ، بلاد بنی الاهليه » طريقيله كلوب بوراده يولی طوغرولدرلر §

بوايكی طريقك هرهانكی برندن ورود ايدن قافله‌لر بيت فقيهدن صكره (صعولب) وآندن (دومه) وبورادن (حيران) ه بعده (عاليه) يه وآندن (ابوعريش) ه وصكره (سلامه) يه وآندن (بيش) مرحله‌سنه وبورادن (نماو) ه ونماودن (عتود) ه وعتوددن (شفيق) ه وشفيقدن (ابيار) ه وبورادن « دهيان » ه قونارلر §

دهيان مرحله‌سی اراضيسنده « شجر مقل » دنيلان آغاجك كثرتی واردر §

حجاج قافله‌لری دهياندن صكره ملوك بنی رسولدن عمرو بن منصورك جملهٔ آثارندن اولان (بركه) منزلنه وبورادن (شفق) مرحله‌سنه و اورادن دخی (قنونا) قوناغنه اينرلر §

بومنزل صولاق بروادی اولوب نام ديكری (وادين) در §

قنونا مرحله‌سندن قيام ايدن قافله (ليثه) وبورادن كثرت مياهله مشتهر اولان (هصم) منزلنه وبومنزلدن صكره تهامه‌ يمن سكنه‌سنك ميقاتى اولان (سعديه) قوناغنه واررلر §

سعديه مرحله‌سنك صوينى چوقجه (ويلملم) منزلنه اون‌سكز ميل اوزاقجه اولوب بورادن قيام ايدن قافله‌لر (ايدر) منزلنه نزول ايدرلر §

ايدر ، منزليله « ام بيضا » منزلى ميقاتدن برر مرحله ايچريده اولوب صوينى چوقجه برمرحله‌در ؛ بورادن قيام اولندقده (بيضا)يه وبيضادن صوينى چوق اولان (ام قرين) منزلنه واورادن دخى مكهٔ معظمه‌يه واريلور §

عدن ، وصنعا حاجيلرينك « نجد يمن » طريقيله عزيمت ايتملريچون بريول دها اولوب بويولدن عزيمتى مراد ايدن قافله عدندن چيقوب طاغ اتكى طريقيله شماله طوغرى يورويه‌رك واثناى طريقده « صنعا » حجاجيله بولوشه‌رق صعده اوزرندن طائفه واورادن مكهٔ معظمه‌يه كيدر §

عدن ، جهتنده بريول دها واردركه عدن شهرندن چيقلديغى زمان بلاد مكرمه‌دن كچه‌رك (قطب) ه واورادن (حقب) ه وبعده (دمت) ه وآندن (شلاله) يه وصكره (بريم) ه وبورادن (زمار) ه وزماردن صكره (زراج) ه وآندن (خزف) ه وبورادن (سيان) ه وسياندن (صنعا)يه اوغرايوب بوراده صنعا حجاجيله برلشه‌رك طوغرى يولدن كيديلور §

شحر ، حجاجى دخى قره‌دن وخضرموت يولندن صنعايه كيدر وبوراده صنعا قافله‌سيله برلشوب يوله چيقار §

شحر ، دن خضرموته بش وخضرموتدن صنعايه دخى درت منزلدر §

صنعايه قره‌دن كلمك ايستيان ظفار حجاجى اون بش مرحله قطعندن صكره صنعايه مواصلت وبوراده‌كى اجتماع ايدن حجاج اطراف ايله برلشدكدن صكره مرحلهٔ (زيد) ه وآندن (ايافث) ه وآندن (خيوان) ه وخيواندن (اعمش) ه

و بورادن (عرف) ه و آندن (هجر) ه وهجردن (سروج) ه و بورادن (شج) ه وشجدن (كشب) ه و اورادن (ابيات) ه وآندن (جرم) ه وصكره (حسن) ه وبعده (نبش) ه وآندن (بنيال) ه وصكره (وبي) ه و آندن (كدمي) يه وكدميدن (صغر) ه و صغردن (بوى) يه و بويدن (عتيق) ه وآندن (جدر) ه وجدردن (عمر) ه وعمردن دخي مكهٔ مفخمه يه مواصلت ايدرلر §

﴿ عمان ﴾

٤ — طريق ، طرق سبعهٔ مبسوطه نك دردنجيسى (عمان) يوليدر §

عمان ؛ حاجيلرى حصاردن (تزوى) يه و اورادن (عجله) و بورادن (عضوه) وآندن (بئر السلاح) ه وبورادن مكهٔ معظمه يه عزيمت ايدرلر §

طريق مذكور حصاردن مكهٔ معظمه يه وارنجه يه قدر يكرمى مرحله در ، بومرحله لرك دوردنده دفع عطش ايده جك قدر صو بولنور ايسه ده اون يدى مرحله سنده صو بولنمق احتمالى اولمدقدن بشقه سكز مرحله سى بتون قومسالدر ، آنكچون عمان حاجيلرى دكزدن كيدوب كليرلر §

﴿ لحسا ﴾

٥ — طريق ، مكهٔ معظمه طرق سبعه سنك بشنجيسى (لحسا) يوليدر §

بوطريقدن كيدن قافله لحسادن چيقدقده (جود) ه آندن (ضان)ه بعده (دهنا) وآندن (دحلمى) و صكره (جبل ابو عرب) وآندن (ملهم) واورادن (جعر) وآندن (ربض) وآندن (درعيه) وآندن (حيسيه) وآندن (مراه) وآندن (شعرا) و آندن (جنايح) وبورادن (مرقب) و آندن (مخنا) وآندن (عبل) و آندن (زكيه) وآندن (ذات عراق) منزللرينه اوغرايوب بورادن كعبهٔ مكرمه يه واصل اولور §

﴿ بصره ﴾

٦ — طريق ، مكهٔ مكرمه‌یه منتهی اولان طرق سبعه‌نك آلتنجیسی (بصره) طریقیدر §

بصره ؛ دن چیقاریلان قافله « نام دیکری بصرهٔ قدیمه اولان (درهمیه) یه وبورادن (صفوان) ه وصکره (جهر) منزلنه قونار §

جهر ، دن قالقان قافله حصن بنی موسانك بولندیغی موقع اولمق اوزره متعارف اولان (اضافا) یه وبعده (ماو) یه وآندن (عالج صغیر) ه وبورادن صوبی بولجه اولان (دجانی) منزللرینه اوغرایوب بعده (صدیر) ه وآندن (دوشم) ه بعده (سر) ه وآندن اوچ منزلدن عبارت اولان (جماین) ه بعده (مران) ه اینر ، فقط بوطریق یاز یولیدر ، قیشین بوطریقدن عزیمت ممکن دکلدر ؛ قیش قافله‌لری (عالج صغیر) دن (عالج کبیر)ه اینرلرکه طریق بوراده بری قیشه دیکری یازه مخصوص اولمق اوزره ایکی‌یه انقسام ایدر §

قافله‌لر بورادن (شوم) ه بعده ایکی منزلدن عبارت اولان (قصم غیری)یه وآندن (رسّه) وبورادن (ضریه) یه وآندن (مران) ه کیدرلر §

مران ، دن حرکت ایدن قوافل (حر) ه واورادن نجد حجاجنك میقات مرحله‌سی اولان (ذات عراق)ه وآندن (بوستان بنی عامر) ه وآندن مکهٔ مکرمه‌یه واصل اولور §

﴿ بغداد ﴾

٧ — طریق ، طرق سبعهٔ مشروحه‌نك یدنجیسی (بغداد) یولیدر §

بغداد ؛ قافله‌سی بغداددن چیقوب (صرصران) تپه‌سنه نزول ایدر §

بغداددن قافله چیقارلدیغی آوآنده امیرالحاج اولانلر محمل شریفی بغداددن آلوب بومنزله ایلتیر وبوراده حجاجله برلشمك ایچون برمدت اکلنیر ایدی§

بورادن قيام ايدن قافله (قراشر) تپه‌سنه وصكره (شط فرات)ه‌وآندن (كوفه) يه وبورادن دخی (سدّ بيابان نجف) دنيلان (مشهد علی) يه وبورادن (معتب) ه ومعتبدن (فرع) ه وآندن (سعد فراری) مسجدينه وآندن (واقصی) ه وبورادن (عقبهٔ شيطان) ه وآندن (قاع رمال) ه وآندن دخی بر چوق بركه‌لری اولوب نام ديگری (قبة العبادی) اولان (بارطان) ه وآندن (ثعلب) ه اينوب بوراده واسط قافله‌سيله ملاقات ايدر §

واسط ، قافله‌سی واسطدن چيقوب (شعشع) مرحله‌سنه واورادن (عيص) ه وآندن (ذات معين) ه وبورادن (شاهی) ه وآندن (احادی) يه وآندن (عوج) ه وآندن (سوی) يه آندن (ثعلبی) يه آندن (خريم) ه بركه‌لرينه وآندن مياه جاريه‌سی اولان (حقوقيهٔ فيد) منزلنه وبومنزلدن (شور) بركه‌لرينه وآندن (شجر) ه اينركه بورادن مدينه‌يه بريول آيريلور §

بورادن قيام ايدن قافله (معدن بنی سليم) ه وآندن (سلسل) ه وآندن (عمس) ه وآندن (قمب) ه وآندن (مسلح) ه ومسلحدن (بوستان بنی عصر) ه وبورادن دخی مكهٔ مفخمه‌يه نزول ايدر §

بغداد ايله مكهٔ معظمه آره‌سنده هرون الرشيد عباسينك زوجه‌سی « زبيده » ايله سلطان ملكشاه سلجوقينك اوقدر ابنيه وآثار جليله‌لری واردر كه قلم تعريفندن عاجزدر §

استطراد — مكهٔ مكرمه فتحندن هجرتك ۳۳۵ سنه‌سنه دكين اميرالحاج اولانلرك اسملريدر §

مورخ مشهور مسعودی ديركه : سيد الغزاة افنديمز حضرتلری هجرتك سكزنجی سنه‌سی رمضاننده مكهٔ مفخمه بلدهٔ مكرمه‌سنی فتحله (عتاب بن اسيد) بن ابی العيص بن اميه ﴿ رضی الله عنه ﴾ ی والی تعيين ايدرك عودت بيوردقلرندن جناب عتاب صادر اولان فرمان جهان مطاع پيغمبری‌يه امتثالاً

اوسنه حجاج قافله‌سنى عرفاته چيقاروب يوم عرفه خطبه‌سنى اوقوديلر §

طقوزنجى سنه ، مدينه قافله‌سنك امير الحاجى ابوبكر الصديق ﴿ رضى الله عنه ﴾ افنـديمزدر ، اوچيوز نفردن مركب اولان موكب حج شريف ايله مدينۀ منوره‌دن چيقديلر ، وسـلطان الانبيا ﴿ عليه وعليهم التحايا ﴾ افنديمز طرفندن تهيه قيلنان يكرمى بدنه قوربانلغى برابر كتيرديلر ايدى §

حركت قافله‌يى متعاقب صلى الله عليه وسـلم افنـديمز حضرتلرى داماد مكرملرى (على) بن ابوطالب ﴿رضى الله عنه﴾ ى دخى كوندرديلر ، جناب حيدر قافله‌يه (عرج) دنيلان موقعده اولاشدى ، كنديلرينه (برائة) سورۀ جليله‌سى دخى توديع قلنمش ايدى ، يوم النحر اولدقده حضرت حيـدر بوسورۀ شريفه‌يى (عقبه) نام موقعده حجاجه خطاباً اوقوديلر ، صديق اعظم حضرتلريده ترويه‌دن بركون اول (مكه)ده وعرفه كونى (عرفات) ده ونحر كونى دخى (منى) ده برر خطبه ايراد ايلديلر §

اونجى سنه قافله‌سنك امير الحاجى سيد المرسلين ﴿ عليه سلام الله المعين ﴾ افنديمز حضرتلرى اولوب عرفه وسائر خطبه‌لرى بالذات اوقوديلر §

اون برنجى سنه (عمر) بن الخطاب واون ايكنجى سنه (ابوبكر) الصديق ﴿ رضى الله عنهما ﴾ افنديلريمز بالذات امير الحج اوله‌رق اجراى خطابت ايلديلر §

اون اوچنجى سنه (عبد الرحمن) بن عوف واون دردنجى سنه‌دن يكرمى اوچنجى سنه‌يه قدر هرسنه (عمر) بن الخطاب و يكرمى دردنجى سـنه ينه (عبدالرحمن) بن عوف ﴿ رضى الله عنهما ﴾ حضرتلرى امير الحاج اولوب ذكر اولنان خطبه‌لرى ايراد ايلمشلردر §

يكرمى بشنجى سنه‌دن اوتوز دردنجى سنه‌يه قدر (عثمان بن عفان) واوتوز بشنجى سـنه (عبد الله) بن عباس ﴿ رضى الله عنهما ﴾ حضراتى امير الحاج اولمشلردر §

اوتوز آلتنجی واوتوز یدنجی سنه‌لرك امیرالحاجی دخی (عبدالله) بن عباس حضرتلری ایدی §

اوتوز یدنجی سنه شام قافله‌سیله حضرت معاویه طرفندن دخی (سحرة الرهاوی) اسمنده برامیر کوندرلمش اولدیغندن واقع اولان نزاع واختلاف اوزرینه خطابت امر مهمی (شیبة بن عثمان) الجمحی‌یه تفویض ایله رفع اختلاف اولندی §

اوتوزسکزنجی سنه (قثم) بن‌عباس واوتوزطقوزنجی سنه (شیبة) بن‌عثمان وقرقنجی سنه (مغیرة) بن شعبه وقرق برنجی سنه عتبة بن ابوسفیان وقرق ایکنجی وقرق اوچنجی سنه‌لر مروان بن‌الحکم وقرق‌دردنجی سنه (معاویة) بن ابو سفیان وقرق بشنجی سنه مروان بن الحکم وقرق آلتنجی و قرق یدنجی‌سنه‌لر (عتبة) بن ابوسفیان و اللی برنجی سنه‌دن اللی‌اوچنجی سنه‌یه قدر (سعید) بن‌العاص واللی دردنجی واللی بشنجی سنه‌لرمروان بن الحکم واللی آلتنجی سنه عتبة بن ابوسفیان واللی یدنجی واللی سکزنجی سنه‌لر ولید بن عتبة بن ابوسفیان واللی طقوزنجی سنه عثمان بن ابوسعید وآلتمشنجی سنه عمرو ابن سعید بن العاص وآلتمش برنجی وآلتمش ایکنجی سنه‌لر ولید بن عتبة بن ابوسفیان وآلتمش اوچنجی‌سنه‌دن یتمش اوچنجی سنه‌یه قدر (عبدالله بن الزبیر) ویتمش دردنجی‌سنه حجاج بن یوسف الثقفی ویتمش بشنجی سنه عبدالملك بن مروان و یتمش آلتنجی سنه‌دن سکساننجی سنه‌یه قدر ابان بن عثمان بن عفان وسکسان برنجی سنه سلیمان بن عبدالملك وسکسان ایکنجی سنه ابان بن عثمان وسکسان اوچنجی سنه‌دن سکسان بشنجی سنه‌یه قدر هشام بن اسماعیل بن هشام بن ولید بن مغیرة المخزومی وسکسان آلتنجی سنه عباس بن ولید ابن عبدالملك وسکسان یدنجی سنه (عمر) بن عبدالعزیز بن مروان وسکسان سکزنجی سنه ولید بن عبدالملك وسکسان طقوزنجی وطقساننجی سنه (عمر) بن‌عبدالعزیز وطقسان برنجی‌سنه ولید بن‌عبدالملك وطقسان ایکنجی‌سنه

(عمر) بن عبدالعزيز وطقسان اوچنجی سنه عثمان بن وليد بن عبدالملك وطقسان دردنجی سنه مسلمة بن عبدالملك و طقسان بشنجی سنه وليد بن عبد الملك وطقسان آلتنجی سنه ابوبكر بن محمد بن عمرو بن حزم و طقسان يدنجی سنه سليمان بن عبدالملك وطقسان سكزنجی سنه عبدالعزيز بن عبدالله بن خالد بن سعيد بن العاص بن اميه و طقسان طقوزنجی ويوزنجی سنه ابوبكر محمد بن عمرو بن حزم و يوز برنجی سنه مكه واليسی عبدالعزيز بن عبدالله و يوز ايكنجی سنه عبدالرحمن بن ضحاك الفهری ويوز اوچنجی ويوز دردنجی سنه عبدالله ابن كعب بن عمير ابن سبع بن عوف بن نضرا بن معاوية النضری ويوز بشنجی سنه ابراهيم ابن هشام ابن اسماعيل المخزومی ويوز آلتنجی سنه هشام ابن عبدالملك ويوزيدنجی سنه‌دن يوز اون ايكنجی سنه‌يه قدر ابراهيم ابن هشام المخزومی ويوز اون اوچنجی سنه سليمان ابن هشام بن عبدالملك ويوز اون دردنجی سنه خالد بن عبدالملك بن الحرث بن الحكم ابن العاص بن اميه و يوز اون بشنجی سنه محمد بن هشام بن اسماعيل بن الوليد بن المغيره ويوز اون آلتنجی سنه وليد بن يزيد بن عبد الملك ويوز اون يدنجی سنه خالد ابن عبدالملك ويوز اون سكزنجی سنه محمد ابن هشام بن اسماعيل ويوز اون طقوزنجی سنه مسلمة بن هشام بن عبدالملك ويوز يكرمنجی سنه‌دن يوز يكرمی دردنجی سنه‌سنه قدر محمد بن هشام ابن اسماعيل و يوز يكرمی بشنجی سنه يوسف ابن حجاج السقفی ويوز يكرمی آلتنجی سنه عمر ابن عبدالله ابن عبدالملك ويوز يكرمی يدنجی ويوز يكرمی سكزنجی سنه عبدالعزيز بن عمر بن عبدالعزيز ويوز يكرمی طقوزنجی سنه عبدالواحد ابن سليمان بن عبدالملك ويوز اوتوزنجی سنه محمد بن عبدالملك ويوز اوتوز برنجی سنه عروة بن محمد بن عطية السعدی اميرالحاج اولوب موسم حجه مخصوص اولان خطبه‌لری ايراد ايلمشلردر §

سالف الذكر عروة بن عطيه ، بنى اميه طرفندن كوندريلان قوافل حجاج اميرلرينك خاتمه‌سيدر §

سنهٔ مرقومه‌ده زمام خلافت ، بنى عباس بن عبدالمطلب النه كچديكندن هجرتك يوزاوتوزايكنجى سنه‌سى بغداددن چيقان حجاج قافله‌سنه عباسيلر طرفندن داود بن على بن عبد الله بن عباس بن عبد المطلب ويوز اوتوز اوچنجى سنه زياد بن عبدالله الحرثى ويوز اوتوز دردنجى سنه عيسى بن موسى بن محمد بن عبد الله بن عباس و يوز اوتوز بشنجى سنه سليمان بن على بن عبد الله بن عباس ويوز اوتوز آلتنجى سنه ابوجعفر المنصور ويوز اوتوز يدنجى سنه اسماعيل بن على بن عبدالله ويوزاوتوز سكزنجى سنه فضل بن صالح بن على بن عبد الله و يوز اوتوز طقوزنجى سنه عباس بن محمد بن على و يوز قرقنجى سنه ابوجعفر المنصور ويوز قرق برنجى سنه صالح ابن على ويوز قرق ايكنجى سنه اسماعيل ابن على ويوز قرق اوچنجى سنه عيسى بن موسى بن محمد بن على بن عبد الله و يوز قرق دردنجى سنه ابو جعفر المنصور ويوز قرق بشنجى سنه سرى بن عبدالله بن الحرث بن العباس ويوز قرق آلتنجى سنه عبد الوهاب بن ابراهيم بن محمد بن على بن على بن عبد الله بن العباس ويوز قرق يدنجى سنه ابوجعفر المنصور وعلى راواية محمد ابن ابراهيم الامام ويوزقرق سكزنجى سنه محمد ابن ابراهيم الامام ويوزقرق طقوزنجى سنه عبدالوهاب بن ابراهيم بن محمد بن ابرهيم ويوز اللنجى سنه عبد الصمد بن على ويوز اللى برنجى سنه محمد ابن ابراهيم ابن محمد ابن على ويوز اللى ايكنجى سنه ابوجعفر المنصور ويوز اللى اوچنجى سنه مهدى محمد بن عبدالله بن محمدبن على ويوز اللى دردنجى سنه محمد ابن ابراهيم ، ويوز اللى بشنجى سنه عبدالصمد ابن على ويوز اللى آلتنجى سنه عباس ابن محمد ابن على ويوز اللى يدنجى و يوز اللى سكزنجى سنه ابراهيم ابن يحيى بن محمد ابن على و يوز اللى طقوزنجى سنه يزيد المنصور بن عبد الله ابن شهر بن يزيد بن ثوب الحميرى ويوز آلتمش

ويوز آلتمش برنجی سنه الهادی بن موسی بن مهدی ويوز آلتمش ایکنجی سنه ابراهيم بن جعفر بن ابی جعفر ويوز آلتمش اوچنجی سنه علی بن المهدی ويوز آلتمش دردنجی ويوز آلتمش بشنجی سنه صالح بن ابی جعفر ويوز آلتمش آلتنجی سنه محمد ابن ابراهيم ابن محمد ابن علی ويوز آلتمش يدنجی سنه ابراهيم بن يحيي بن محمد بن علی ويوز آلتمش سکزنجی سنه علی بن محمد المهدی ويوز آلتمش طقوزنجی سنه سليمان بن ابی جعفر المنصور ويوز يتمشنجی سنه هارون الرشيد ويوز يتمش برنجی سنه عبدالصمد بن علی ويوز يتمش ایکنجی سنه يعقوب بن منصور و يوز يتمش اوچنجی سنه‌دن يوز يتمش طقوزنجی سنه‌يه قدر هارون الرشيد ويوز سکساننجی سنه موسی بن عيسی بن موسی بن محمد بن علی ويوز سکسان برنجی سنه هارون الرشيد ويوز سکسان ایکنجی سنه موسی بن موسی ويوز سکسان اوچنجی سنه عباس بن محمد المهدی ويوز سکسان دردنجی سنه ابراهيم بن المهدی ويوز سکسان بشنجی سنه منصور بن المهدی ويوز سکسان آلتنجی سنه هارون الرشيد ويوز سکسان يدنجی سنه عبد الله بن العاص بن علی وعلی راويهٔ منصور بن المهدی ويوز سکسان سکزنجی سنه هارون الرشيد و يوز سکسان طقوزنجی سنه عباس بن موسی بن عيسی بن محمد بن علی و يوز طقساننجی سنه علی بن الرشيد و يوز طقسان برنجی ويوز طقسان ایکنجی سنه عباس بن عبدالله بن جعفر بن ابی جعفر المنصور و يوز طقسان اوچنجی سنه داود بن عيسی بن موسی ابن محمد بن علی ويوز طقسان دردنجی سنه علی ابن الرشيد ويوز طقسان بشنجی سنه داود بن عيسی بن موسی ويوز طقسان آلتنجی سنه‌دن يوز طقسان سکزنجی سنه‌يه قدر عباس بن موسی ويوز طقسان طقوزنجی سنه محمد ابن داود بن عيسی بن يحيي امير الحج اولوب اجرای خطابت وامامت ايلمشلردر §

محمد بن داودك امير الحاج اولديغی سنه (ابن الافطس علوی) علم افراز ظهور اولديغندن محمد ابن داود اختفا ايدرك عرفاته چيقامامش وبناءً علی

ذلك اوسنه حجاجی امامسز اولەرق وقفەيه طورمشدر §

هجرتك ايكی يوزنجی سنەسی معتصم بن اسحق وايكی يوز برنجی سنەسی اسحق ابن موسی بن عيسی بن موسی بن محمد ابن علی وايكيوز ايكنجی سنەسی ابراهيم بن موسی ابن جعفر بن محمد بن علی الحسين بن علی بن ابو طالب (رضی الله عنه) وايكيوز اوچنجی سنەسی سليمان ابن عبدالله ابن جعفر بن سليمان بن علی وايكيوز دردنجی وبشنجی سنەلری عبد الله ابن الحسن بن عبد الله وايكيوز آلتنجی ويدنجی سنەلری ابو عيسی بن الرشيد وايكيوز سكزنجی وطقوزنجی واونجی سنەلری صالح ابن الرشيد وايكيوزاون برنجی سنەسی اسحق بن الياس بن محمد ابن علی وايكيوز اون ايكنجی واون اوچنجی سنەسی احمد بن العباس وايكيوز اون دردنجی واون بشنجی سنەلری عبدالله بن عبدالله وايكيوز اون آلتنجی واون يدنجی سنەلری سليمان بن عبدالله بن سليمان بن علی بن عبدالله بن عباس وايكيوز اون سكزنجی واون طقوزنجی ويكرمنجی ويكرمی برنجی سنەلری صالح بن العباس ابن محمد وايكيوز يكرمی ايكنجی سنەسی محمد ابن داود بن عيسی بن محمد بن علی بن عبدالله بن العباس بن عبد المطلب وايكيوز يكرمی اوچنجی و يكرمی دردنجی و يكرمی بشنجی و يكرمی آلتنجی و يكرمی يدنجی سنەلری جعفر المتوكل ابن المعتصم ابن الرشيد وايكيوز سكزنجی سنەسندن ايكيوز اوتوز بشنجی سنەسنە قدر محمد ابن داود بن عيسی وايكيوز اوتوز آلتنجی سنەسی محمد المنتصر وايكيوز اوتوز يدنجی سنەسی علی بن عيسی بن جعفر بن المنصور وايكيوز اوتوز سكزنجی سنەسندن ايكيوز قرق برنجی سنەسنەقدر عبدالله بن محمد بن داود بن عيسی بن موسی بن علی بن عبدالله بن عباس وايكيوز قرق ايكنجی سنەسندن ايكيوز قرق دردنجی سنەسنەقدر عبدالصمد بن موسی بن محمد بن ابراهيم الامام بن محمد بن علی بن عبدالله بن عباس وايكيوز قرق بشنجی سنەسندن ايكيوز قرق سكزنجی سنەسنە قدر محمد بن سليمان بن عبدالله بن محمد بن ابراهيم الامام وايكيوز قرق طقوزنجی سنەسی عبد الصمد بن موسی

بن محمد بن ابراهيم بن محمد بن على بن عبدالله بن عباس وايكيوز اللنجى سنه‌سى جعفر ابن فضل بن موسى بن عيسى بن موساى ساسان وايكيوز اللى برنجى سنه‌سى اسماعيل بن يوسف العلوى وايكيوز اللى ايكنجى سنه‌سى كعب البقر محمد بن احمد بن عيسى ابن جعفر بن المنصور وايكيوز اللى اوچنجى سنه‌سى عبدالله ابن محمد بن سليمان بن عبدالله الرسى وايكيوز اللى دردنجى و بشنجى سنه‌لرى على بن الحسن بن اسماعيل بن العباس بن محمد ابن على وايكيوز اللى آلتنجى سنه‌سى كعب البقر محمد ابن احمد بن عيسى ابن جعفر بن المنصور وايكيوز اللى يدنجى وسكزنجى سنه‌لرى فضل ابن عباس بن الحسن بن اسماعيل بن العباس بن محمد ابن على وايكيوز اللى طقوزنجى وايكيوز آلتمشنجى سنه‌لرى ابراهيم ابن محمد بن اسماعيل بن جعفر بن سليمان بن على بن بويه و ايكيوز آلتمش برنجى سنه‌سندن ايكيوز آلتمش اوچنجى سنه‌سنه دكين فصل بن عباس بن الحسن و ايكيوز آلتمش دردنجى سنه‌سندن ايكيوز يتمش سكزنجى سنه‌سنه قدر متوالية هارون بن محمد بن اسحق بن موسى بن محمد بن على بن عبدالله بن عباس وايكيوز يتمش طقوزنجى سنه‌سندن ايكيوز سكسان يدنجى سنه‌سنه قدر دخى ابو عبدالله محمد ابن عبدالله بن داود بن عيسى ابن موسى وايكيوز سكسان سكزنجى سنه‌سى محمد ابن هارون بن العباس بن ابراهيم بن عيسى ابن جعفر بن ابى جعفر المنصور وايكيوز سكسان طقوزنجى سنه‌سندن اوچيوز بشنجى سنه‌سنه قدر متوالية فضل بن عبد الملك بن عبدالله بن العباس بن محمد ابن على و اوچيوز آلتنجى و يدنجى سنه‌لرى احمد بن العباس بن محمد بن عيسى ابن سليمان بن محمد بن ابراهيم الامام واوچيوز سكزنجى سنه‌سندن اوچيوز اون برنجى سنه‌سنه قدر اسحق بن عبد الملك بن عبدالله بن العباس بن محمد واوچيوز اون ايكنجى سنه‌سى حسن ابن عبد العزيز بن عبدالله بن العباس بن محمد بن على بن عبد الله بن العباس واوچيوز اون اوچنجى سنه‌سى ابوطالب عبد السميع بن ايوب بن عبد العزيز بن عبد الله بن عباس

بن محمد و اوچیوز اون دردنجی سنه‌سی عبدالله بن عبیدالله بن سلمان بن محمد الاکبر و اوچیوز اون بشنجی واون آلتنجی سنه‌لری عبدالله بن عبیدالله بن العباس بن محمد ابی احمد الازرق واوچیوز اون یدنجی سنه‌سی عمر بن الحسین بن عبد العزیز هاشمی امیر الحج اولوب اصول مسنونه دائره‌سنده خطابت ایلمشلر و فقط ٣١٧ سنه‌سی مجنده رؤسای قرامطه‌دن سلمان بن الحسن مکهٔ معظمه‌یه مسلط اولوب اهالی و حجاجه اظهار غیظ وکین ایله راست کلدیکنی قتل و تلف ایلدیکندن سنهٔ مرقومه قافلة الحجی عرفانه چیقامامشدر §

هجرتك اوچیوز اون سکزنجی سنه‌سی عمر بن الحسین بن عبدالعزیز هاشمی واوچیوز اون طقوزنجی سنه‌سی جعفر بن علی بن سلمان واوچیوزیکرمنجی سنه‌سندن اوچیوز اوتوز بشنجی سنه‌سنه دکین مکهٔ مکرمه قاضیسی بولنان سالف الذکر عمر بن الحسین بن عبد العزیز هاشمی امیر الحج اولوب ایفای مأموریت وایام مخصوصه حلولنده اجرای خطابت ایتمش وآندن صکره امیرالحج مأموریت مسعوده‌سنك مکهٔ معظمه قضاتی عهده‌لرینه توجیه واحاله‌سی ومقام خلافتدن کوندریله‌جك قاضیلرك اوصاف مطلوبه‌یی حائز ذوات فضائلسمات انتخاب اولنمسی تحت قراره آلنمشدر §

مهمه — آنفاً اسملری تعداد اولنان ذوات زمانمزده تعیین ایدلمکده اولان صره امینلریله مکه منلاقلرینه عائد اموری ایفا ایچون تعیین و اعزام ایدلمش اولدقلرندن هم حجاج قافله‌لرینی حجاز جانب غفران جالبنه کتیررلر وهمده ترویه وعرفه ایله مزدلفه ویوم النحر خطبه‌لرینی ایراد ایله بعدالعرفه قافله‌لری آلوب مرکز سلطنته عودت ایدرلر ایدی ؛ فقط خطابت و امامت خدمت مقدسه‌سی بعضاً مکهٔ مکرمه وبعضاً دخی مدینهٔ منوره والیلرینه وقوافل حج اداره‌سیده امیرالحج تعیین قلنان دیکر مأمورلره احاله اولندیغندن

مكهٔ مكرمه ايله مدينهٔ منوره واليلرى بالذات اجراى خطابت وامامت ايدرلر ايدى ؛ اوچيوز يكرمى سنهٔ هجريه‌سنده بالاده كذارشپذير بيان اولديغى اوزره عرفه ويوم ترويه ايله يوم‌النحر خطبه‌لرى ومزدلفه وقفه‌سنك اقامه‌سى مكهٔ معظمه قاضيلغنه حواله اولنمش ومكه منلالغى دخى فضل و كمال جهتيله عصرينك فريدى عد اولنان عمر بن‌الحسين بن عبد العزيز هاشمى اسمنده برذاتك عهدهٔ كفايتنه تفويض وتوجيه قلنمش اولديغندن عمر بن حسين بن عبدالعزيز مكه قاضيسى بولنديغى مدتكه اون بش سنه‌دن عبارتدر ، ايفاى حسن مأموريت ايتمش وآندن صكره مقام خلافتدن بومأموريت ايچون آيروجه برمأمور كوندرلميوب موكب الحج اداره‌سنك امير الحج نامنده بر مأموره و خطابت و امامت خدمت مقدسه‌سنك دخى قضاة مكهٔ معظمه‌يه تفويض و احاله‌سى و فقط مكهٔ مفخمه قاضيلرينك فحول علمانك الك متبحرلرندن انتخاب وتعيين ايدلمسى اصول اتخاذ اولنمشدر §

بواصول محاسن شمول الى يومنا هذا مرعيدر ، محامل حجى طرف سلطنت سنيه‌دن تعيين بيوريلان صره امينلريله اميرالحج اولانلر كتيروب كتوررلر وعرفه خطبه‌سنى قضاة مكه و سائر خطبه‌لريده بابرات عاليشان جهت صاحبى اولان ذوات ايراد ايدرلر §

بك يقين زمانلره قدر امير الحجلق مأموريتى شام واليلرينه احاله بيوريلوردى ، شام واليلرى ايسه شامه واصل اولان محامل شريفه‌يى حرمينه كتيررلر و بعد العرفه محامل شريفه موكبنى استصحاباً عودت ايدرلر ايدى ؛ شيمدى يالكز صره امينلرى كيدوب كلورلر ايسه‌ده محمل شريف ايله قافلة الحجك اداره ومحافظه‌سى برهيئت عسكريه‌يه محولدر ؛ انتهى §

وجهۀ خامسه

آلتی صورتی شاملدر §

صورت

{ ١ }

اقطار حجازیه‌ده ساکن اولان قبائل عرب بیانده‌در §

اخطار — جزیرة العربده توطن ایلمش اولان قبائل عربك شعب کثیره‌سی واردر ، برملتك افراد مجموعه‌سی قوۀ عصبیه‌سنك کمالنی وناموس وشرفی بقاسنی استحصاله نصل چالیشور و غیرت وطنیه سائقه‌سیله نه یولده چابالایوب اوغراشور ایسه حقوق وطنیه و ملیه‌لرینی ایستدکاری درجه‌یه ایصال ایچون قبائل عربان دخی اولوجهله چالیشوب چابالامقده‌در §

عربان قبیله‌لرینك هر برینه مخصوص منازل محدوده و مواقع معینه اولدیغندن کرك بوفصلك وکرك فصول آتیه‌نك شامل اولدیغی صورتلرده جزیرة العربك قطعات سته‌سنده متوطن اولان قبائل عربك ذکره شایان بعض حاللریله منازل محدوده‌لری افاده وبیان وبینلرنده مرعی الاحکام اولان قوانین و عاداتلری دخی علی طریق الاختصار تعریف و اتیان اولنه‌جقدر ، انشاء الله ؛ انتهی §

بنی‌هاشم — امام حسن و حسین ﴿ رضی الله عنهما ﴾ افندیلریمز حضراتنك مبارك اصلاب شرفتاب علیه‌لرندن نور باش‌ساحۀ وجود اولان اشراف وسادات کرامه « بنی هاشم » اطلاق اولنور §

اشراف کرام و سادات ذوی الاحترامك منسوب اولدقلری قبائل

افرادينك نفوذلرى من القديم قبائل سائره جماعتلرينك جملهسنه جارى واوتهدنبرى مكهٔ مكرمه امارت جليلهسنك حصراً اشراف كرامه انحصارى ايسه بومدعاىى تنوير واثباته دليل كافيدر §

واضحه — سبطين مكرمين (رضى الله عنهما) افنديلريمز حضراتنك اولاد واحفاد عاليلرينه « اشراف وسادات » دنيلور §

بعض مورخلر ، امام حسن (رضى الله عنه) افنديمزك اولادلرينه « اشراف » وامام حسين (رضى الله عنه) افنديمزك اولادلرينه « سادات » اطلاق ايدلديكنه ذاهب اولمشلر ايسهده بوذهاب وتعريفده تاريخجه بر ياكليشلق واردر ، واقعا اولاد حسنيهيه (اشراف) دنيلهيور ايسهده بوتعبير اعصار اخيرهده ميدانه چيقارلمشدر ؛ طبقات الاشراف بحثنده تفصيل اولنديغى اوزره «قتادة بن ادريس» دورينه كلنجهيه قدر كرك مكهٔ مكرمه وكرك مدينهٔ منورهده اولاد حسين بن على (رضى الله عنهما) دن دخى اجراى امارت ايدنلر اولديغندن شرافتك حسن بن على (رضى الله عنهما) دن دخى اجراى امارت ايدنلر اولديغندن شرافتك يالكز حسن بن على (رضى الله عنهما) يه حصرى طوغرى دكلدر §

شرافت عموم ابناى هاشم بن عبد منافه وسيادت شرافتله برابر يالكز سبطين مكرمين اولادلرينه منحصر ايدى ، حتى بعض كبار محدثين و فحول مفسرين واعلام مورخين اسلاف ، احفاد معالى نژاد سبطينى ذكر وياد ايدهجك اولسهلر « السيد الشريف الحسنى و السيد الشريف الحسينى » ديرلر وفقط بنى هاشمدن برينى تعريف ايتمك ايستسهلر ساداتدن تفريق يعنى هرشريفك سيد اولمديغنى تعيين ايچون «الشريف العباسى» و«الشريف الزينبى» و«الشريف العقيلى» ديه تلقيب ايدرلر ايدى ، ملوك مصريهدن ملك اشرف يشيل عمامه

صارفقلغی ، سادات کرامه حصر ایلدیکی وقت رجال عصرك اتفاقیله شرافتی احفاد سبطینه حصر ایتدی §

کرك اقطار حجازیه وکرك ممالك سائره‌ده بولنان ابنای سبطینه امرای حجازیه‌دن (شریف ابو نمی) زماننه کلنجه‌یه دکین « السید الشریف » دینور ایدی ، شریف ابو نمینك تاریخ نظرنده مجهول اولان برملاحظه‌سی اوزرینه حجاز ده بولنان اولاد حسن ﴿ رضی الله عنه ﴾ ه « اشراف » واولاد حسین ﴿ رضی الله عنه ﴾ ه (سادات) عنوانی ویرلمش اولدیغندن امام حسن افندیمزك اولادلرینه (اشراف حسنیه) وامام حسین افندیمزك اولادلرینه (سادات حسینیه) اطلاقی سکنهٔ حجازیه بیننده عادت حکمنی آلدی ؛ مع مافیه اقطار سائره وعلی الخصوص خطهٔ عراقیه و شامیه‌ده احفاد سبطینی کما فی السابق (السید الشریف) عنوانیله ذکر وياد ایدرلر ؛ انتهی §

اشراف (حسنیه) نك بعضیلری الآن مکهٔ مکرمه وبعضلریده وادیٔ فاطمه ووادیٔ لیمونده وبعضیلری عرفات طاغنك آرقه طرفلرنده واقع (حسنیّه) دنیلان موقعده وبعضیلری مدینهٔ منوره‌ده وبرازلری ینبع البحر ایله ینبع النخلده وینبع النخلك الك بیوك قصبه‌سی عد اولنان « سویق » ده شرفمقیمدرلر §

ینبع البحر جهتنده بولنانلرك برفرقه‌سنه « ذَوِی هَجَّار » ودیکر برفرقه‌سنه‌ده « عَیَایِشَه » دینورکه سویق قصبه‌سنده اسکان ایدنلر عیایشه فرقه‌سنه منسوب اولانلردر ؛ حالا فاس شاهنك اصل جدلری سویقده ساکن اولان اشرافدن اولدیغنی روایت ایدرلر §

سادات (حسینیه) دخی برقاچ شعبه‌یه انشعاب ایتمشلردر ؛ بونلرك برشعبه‌سی مکهٔ مکرمه‌ده وبرشعبه‌سی مدینهٔ منوره‌ده ودیکر برشعبه‌سی

ينبع البحرده شرف اقامتی اختیار ایتمشـلر و برازلریده ممالك سائره‌یه هجرت ایلمشلردر §

ینبع البحر سکنه‌سندن اولان (سادات حسینیه) یه « زراعیه » تسمیه اولنور و بونلردن تشعب ایدرك سوارقیه‌ده اقامت ایدنلره دخی (سادات بنی حسین) دینور §

سادات حسنیه‌نك ایکی شعبه‌سیده یمنده و برشعبه‌سی خضر موتده اولوب یمنده بولنانلرك برینه (سادات مراوعه) ودیکرینه (سادات مهادله) وخضر موت طرفنده بولنان شعبه‌سنه دخی (سادات علویه) دینور §

حسا ، الکاسـنده دخی سادات حسنیه‌دن متوطن برفرقه اولوب کرك بونلرك وکرك جزیرة العربك جهات سائره‌سنده بولنان عموم اشراف وسادات کرامك نفوس جهتندن افراد جلیله‌سی تخمین تقریبی ایله اللی بیك نفره بالغ اوله بیلور §

عنزه قبیله‌سی — جزیرة العربك وعلی الخصوص اقطار حجازیه‌نك طرف شمالیسنده توطن ایدن وبادیه نشین اولان (عنزه) قبیله‌سی اولاد علی (١)، الحسنه (٢)، حلاس (٣)، بشر (٤) ، اسملریله متعارف دورت بیوك قبیله‌یه منقسمدر §

اولاد علی ، قبیله‌سی افرادی طریق حجده واقع (زرقا) قلعه‌سندن خیبر قلعه‌سی جوارینه قدر ممتد اولان یولك اوستنده مقیم وبونلر دخی (مشادقا (١)، مشطا (٢) ، حمامده (٣) ، جدالمه (٤) ، طلوح (٥) . قبائلنه منقسمدر §

مشادقا ، قبیله‌سـندن « طیار ، منزقان ، لحوین » اسملرنده‌کی قبیله‌لر تشعب ومشطا قبیله‌سندن دخی (العواض ، الطیور ، العطفان ، المقیل) قبائل متعدده‌سی تفرع ایلر §

حمامده قبیله‌سی یالکز برقبیله اولوب بوقبیله‌نك افرادی (مَعَانْ) اطرافنده اسکان ایتمکده‌در §

جداله ، قبیله‌سندن دخی (القربنات ، الطوزشات) قبیله‌لری تشعب ایدر §

طلوح ، قبیله‌سی دخی قبیلهٔ واحده‌در . بوقبیله افرادینك اکثریسی طریق حجده ساکن اولوب حجاجك تأمین مال وجانلرینه ساعی بولندقلرندن صرهٔ همایوندن هر برینك مرتب عطایا وخلعتلری واردر §

الحسنه ، قبیله‌سنه کلنجه بوقبیله متعدد (سمیه) لره ، قبیله‌لره ، انقسام ایتمش ایسه‌ده بونلرك کافه‌سی شام وحمص وحاب ایله بغداد آره‌سنده واقع چوللرده اقامتی اختیار ایلمش اولدقلرندن بوراجه انلرك تفاصیل احواللرندن بحثه حاجت یوقدر §

جلاس ، قبیله‌سندن (روّاله ، المخلف) قبیله‌لری ورواله قبیله‌سندن (قنعیسان ، دغمه ، فرلفه ، نصیر) سمیه‌لری والمخلف قبیله‌سندن دخی (عبدالله فرسه ، بدور ، سواله) قبیله‌لری تشعیب ایتمشدر §

جلاس ، قبیله‌سی علی العموم جبل شمرك «جوف» طرفندن « ناحورا » نك آره‌سنده کائن چولده و علی الخصوص دجله ایله فرات بیننده واقع اولان محللرده کشت وکذار ایدوب بعضاً خیبر قلعه‌سی جوارینه دخی ایتزلر §

بشر ، قبیله‌سنه کلنجه ، بوندن (جد ، سلقا) قبیله‌لری وماجدقبیله‌سندن (فدعات وسبعه) سمیه‌لری تفرع ایلمشدر §

سلقا ، قبیله‌سی عربانك اکثریسی حسا قطعه‌سنده اقامت ایدرلر §

بوقبیـله عربان بی‌اذعانی اقدمجه حکومت علیهنه قیام ایتمش اولان قوم مستوجب اللوم وهابی یه امر عصیانده متابعت ایتمشلر ایدی §

سلقا ، قبیله‌سنك شعوب وفیره وفروع متعدده‌سی وارایسـه‌ده بونلرك باشلیجه‌سی جبل شمره قریب (حائط وحویط) ایله خیبر جوارلرنده اقامت ایدن اولاد سلمان افرادیدر §

عنزه قبیله‌سنك افرادی اوفر و شهرت شایعه‌لری قبائل سائره‌یه نسبتله اکثردر ، بوقبیله افرادینك چوغی صیف موسملرینی سوریه ولایتی جوارنده امرار وقیش کونلری دخی سـیار اوله‌رق جزیرة العربك طرف شمالیسنده و شام وحمص وحلب ایله بغداد آره‌سـنده واقع چوللرده واراضیٔ متسعهٔ سائره‌ده کشت وکذار ایدرلر ؛ عدد نفوسلری من‌حیث المجموع اوچیوز اللی بیکه بالغ اولور §

﴿ صورت ﴾

{ ۲ }

حویطات وجهینه قبیله‌لری بیانده‌در §

حویطات ، بوقبیله افرادی (عقبه) ایله (ازلم) قلعه‌سندن سویشه قدر بحر احمرك طرف شرقیسـنده واقع اولان سواحل سـیار اوله‌رق اقامت وملبوساتجه اولان حوائج ضروریه‌لرینی مصردن جلب ایده‌کلدکاری اجلدن اولطرفه عرض مناسبت ایدرلر §

اسـکان ایتدکاری محللرك قوهٔ نباتیـه‌سی آز واراضیسی دائما قوراق اولدیغندن یاغمور یاغمدیغی وحیوانلری مرعاده آچ قالدیغی وقتلرده (عنزه) طرفنه دخی کیدرلر §

قبيلهٔ مزبورهدن اون ایکی قدر سمیه تفرع ایتمش ایسه‌ده بونلرك الك جمعیتلوسی « الجازای والریضات » قبیله‌لریدر §

مصر موكب الحجنك كلوب كیتدیکی طریقده واقع « حسما » یولنده مقیم اولان (بنی عطیه) قبیله‌سی دخی حویطات سمیه‌لرندندر §

عمران ، قبیله‌سیده حویطاتدن آیرلمش باشلوجه برقبیله اولوب حویطات قبیله‌سنك اسكان ایتدیکی یرلرده ساكن و (دبور ، بدول) اسملریله معروف اولان دیكر ایکی قبیله دخی (عقبه) جوارلرنده بولنان حویطات وعمران قبیله‌لریله متفق اولدقلری جهتله بونلرك بولندیغی مواقعده متمكندر §

سبایحه ، قبیله‌سی دخی بوجوارده اقامت ایدرلرایسه‌ده (تباها وترابین) قبیله‌لری غزه‌یه قریب محللرده متوطن ویلی قبیله‌سی (فزار) بولنده كائن (فقیر) دیمكله معروف اولان محلدن الوجه [١] اسكله‌سنه قدر اولان یرلرده وبواسكله‌نك حمص وادیسنده وبو وادینك جوارنده وازلم قلعه‌سنه قریب محللرده ساكندرلر §

بومواقعده یعنی اقطار حجازیه‌نك طرف شمال غربیسنده واقع محللر ایله ازلم قلعه‌سی وعقبه ایله الوجه اسكله‌سی جوارلرندن تا سویشه قدر ممتد اولان یرلرده توطن ایدن قبائله منسوب عربانك علی‌العموم افرادی تخمیناً یوز بیك كشی‌یه بالغ اوله بیلور §

ینبع البحرك اوچ مرحله طرف شمالیسنده وبحر احمرك كنارنده واقع جبل حسانده متوطن برقبیله دها واردركه بو قبیله افرادینك اكثریسی كمیجیلك ایدر ، قبیلهٔ مذكوره افرادینك الیوم یمن خطهٔ جسیمه‌سنده ساكن اولان مشهور « بنی عیسی » قبیله‌سندن منشعب اولدیغنی روایت ایدرلر §

---

[١] زمانمزده حجاج ذوی الابتهاج ایچون قرانتنه موقعی اتخاذ اولنان محل بوراسیدر .

جهينه قبيله‌سی — بوقبيله‌يه منسوب اولان جماعت جبل حسايندن ينبع البحره قدر ساحل درياده وجبل حسايندن (هديه) چشمه سنه قدر اولان مواقع ايله (شَجْوَه) قلعه‌سی و (فُقَيِّر) قويوسی اطرافلرنده و« عباس » تسميه اولنان واديده وينبع البحر ايله بونك بش ساعت طرف شرقيسنده واقع جبل (رِضْوَه) وينبع النخلده اسكان وكافه‌سی سيار اولدقلری جهتله ايستدكلری وقت ايستدكلری يرلرده سير ودوران ايدرلر §

قبيلهٔ مذكوره (اولاد مالك) و (اولادموسی) اسملريله متعارف ايكی قسمه منقسمدر §

براهمه قبيله‌سندن « صُبْحَه وعَيايشَه اشرافلری ايله عِرْوَه ، كُومَه ، سِنْبنات ، حُصَينات ، اساوره ، مسادی ، رِفاعه ، بَنی كَلب ، حَيادله ، حَمده ، مَوالِيد » قبيله‌لری تشعب ايتمش وبوقبيله‌لرك هر برندن متعدد خمسه‌لرله سميه‌لر تفرع ايلمشدركه كرك ذكر اولنان قبيله‌لرك و كرك بونلردن تفرع ايدن خمسه‌لرك كافه‌سی (اولاد مالك) تسميه اولنان قسمدندر §

واضحه — برآدمك پدريله عميسی ووالده‌سنك قرنداشيله بوايكيسندن تولد ايدن ايكی اركك اولاده « خمسه » دينور كه جمله‌سی بش نفردر §

عرباندن بری ديكرينی قتل ايتسه ، مقتولك خمسه‌سندن بری (قاتلی) اوروب دمجه اولان حقوقنی اسقاط ايدر §

خمسه ، تعبيری ايشته بوندن عبارت وقبيله‌جه تفرعی هر بری هرطرفده اولاد وانساله قاريشوب باشلو باشنه برقبيله‌اولديغی بياندن كنايتدر ، انتهی §

جهينه قبيله‌سنك « اولاد موسی » دن عبارت اولان ايكنجی قسمی

دخی قبائل عدیده یه آیرلمش اولدیغنـدن براهمه قبیله‌سـندن تشعب ایدن (مُوالِّ ، مَراوِینْ ، عَلاوِینْ ، زَیبانْ ، عَوامِرَه ، نَترَه ، سَمایِحَه) قبائل مشهوره‌سی وبونلرك هر برندن کذلك تفرع ایدن خمسه لرك جمله‌سی جهینه قبیله‌سنك ایکنجی قسمنی تشکیل ایدن قبائلدندر §

جهینه قبیله‌سی کافهٔ فروعاتیـله برابر من حیث المجموع تقریباً اللی بیك نفوسـه بالغ اولوب بونلرك بر طاقمی کمیجیلك وبالقجیلق وبر طاقمی فلاحت وزراعتله تعیش ایلمك اوزره قرا وقصباتده اقامت ایلر وقسم اعظمی عمرلرینی خیمه آلتنده وسـیار حالنده امرار ایدرلر §

هیتم قبیله‌سی ، هیتم قبیله‌سی بنی عبس قبیله‌سندن برفرعدر §

غیرت وسیاست عربانیه — بونلرك کمیت صیت وشانلری میـدان شجاعت وبهادریده بین العربان مطلق العنان اولدیغی حالده بوندن بشیوز سنه اولی همجوار بولنان دیکر برقبیله ایله بینلرنده اشتعال وطرفیندن تلفات کلیه وقوعنی انتاج ایدن نائرهٔ جنك وجدالك صلحاً تسویه‌سیچون دیکر عربان مشایخندن اوتوز اوچ نفر شیخ بر یره کله‌رك وقوعبولان وفیاتی بالحساب قانونلری اوزره دیته ربطله طرفینی بارشدیرمشلر ایدی ، بر مدت صکره قبیلهٔ مرقومه شجعانی سوزلرنده ثبات ایده‌میوب خصملری اولان قبیله اوزرینه بغتهً هجومله نقض عهد عارینی ارتکاب واله کچوردکاری ذکور واناثی اطفاله وارنجه‌یه قـدر علی العموم قتل واعدام ایله مواشی واموااللرینی نهب وغارته ابتدار ایلمش اولدقلرینه وشو حرکت سیئه صفت انسانیته منافی اولدقدن بشقه عربان بینلـرده جریان ایدن قانونك تماميله خلافی بولندیغنه بناءً مشایخ سالف الذکر قبیلهٔ مرقومه افرادینك عموماً اعداملریله صحیفهٔ ایامدن نام وشانلرینی قالدیرمغه عهد ومیثاق ایدوب فقط بالاخره هر نصلسه حریفلرك اولصورتله

مجازات ايدلملرندن واز كچيلوب «قبائل سائره بيننده الى يوم القيام نظر حقارتله باقلمق ومنازل مخصوصه‌لرنده برلكده اوتورتميوب كنديلريله مخالطه وعقد ازدواج ايتمامك ومنازل معينه‌يه مالك ايتديرلميه‌رك هر قنغى عربان منازل مخصوصه‌سنده بولنورلرسه شيخنه (زكاة) ناميله مقدار كافى اقچه ويرمك وقبيله‌لرينك اصلا اسمى (عبس) ايكن ذليل وحقير معناسنه اولان (هيتم) ناميله تسميه ايدلمك» صورتلريله تأديب و تحذير ايدلملرينه متفقاً قرار ويرلمش اولمسى اوزرينه اولزماندن شمدى‌يه دكين قبائل عربان نظرنده غايتله ذليل اولمقدنناشى حقير وذاتاً دخى فقيردرلر ، عربلر بوقبيله افرادينه (چنكانه) كوزيله باقارلر §

بنى هيتم بطوننـدن اقطار حجازيه ده بولنانلرك قبيله‌لرى (مُهَيمزان ، دَوِى رَشيد ، دوِى بَراك ، نَوامِسَه ، شَرارَت ، هِتمان) ناملريله ياد اولنور §

مهيمزان ، قبيله‌سى مدينهٔ منوره‌ده واقع (حَنَاكِيَّه وكَريزِيَّه) آره‌سنده ودوى رشيد قبيله‌سى (حائط وحويط وابوحُبّان) قريه‌لريله (وادىٔ رُما) چولنده ودوى براك (سُرّاة) جبلندن جبل (شمر) نهايتنه قدر ممتد اولان چوللرده ونوامسه ايله شرارات قبيله‌لرى دخى عنزه قبائلى اطرافندن وبعضيلرى جهينه طپراغنـده و هتمان دنيلان فرقهٔ جسيمه‌ده مكهٔ مكرمه اطرافيله قطعهٔ يمانيه داخلنده اسكان ايدرلر §

❋ صورت ❋

{ ٣ }

نخاوله و بنى حرب قبيله‌لرى عربانى ذكرنده‌در §

نخاوله ، قبيله‌سى حرمين اهاليسى بيننده غايت محقّر برقبيله‌در §

یزید لعین طرفندن مدینۀ منورەنك ضبط واستیلاسی نیت سیئەسیله کوندرلمش اولان عساکر لعنت مأثر اول بلدۀ مسعوده اهالیٔ کرامنك اموال واشیاسنی غارت وخاتونلرینك المامپارۀ عرض وناموسلرینی شکست ایتدکدن صکره شام طرفنه کیتمش اولدقلری معلومدر !!! ایشته اولزمان ظلمت نشانده شامیلرك استباحه ایتمش اولدقلری خاتونلردن حامله قالانلر تفرید وبوقادینلرك دنیایه کتیردکاری « ولد زنا » لر مدینـه جوارنده کائن باغچەلرده باغچوانلق ایشلریله تخلید ایدلمش ایدی ؛ نخاوله قبیلەسی اولوقت باغچوانلغه آیرلمش اولان چجلرك اولاد واحفادندن حصوله کلمش وبناءً علیـه قبیلۀ مرقومه افرادینه « نخاوله » اطلاق ایدلمشدر §

اولوقتدنبری مدینۀ منوره اهالیسی بوقبیله افرادیله قیز آلوب ویرمکدن اجتناب ایدوب حتی کندیلریله اختلاط بیله ایتمزلر ؛ بونلر علی‌العموم رافضی المذهب اولدقلرندن کرك ارککارنده وکرك قادینلرنده (ابوبکر ، عمر ، عثمان ، عایشه) نامنده برشخص بولنمق احتمالی یوقدر §

بوقبیله‌یه منسوب اولان شام یادکارلری ، دائما هممذهبلری اولان ملاحدۀ زوّاریله اختلاط ایدرلر ؛ و (متعه) طریقیله (یعنی مدت معینه ایله) تزوج ایتمك صورتیله بربرینك قیزلرینی ، قاریلرینی آلوب ویررلر §

زمانمزده (مدوّن) اطلاق اولنان نخاوله فاملیاسندن (یعنی شامیلر طرفندن استباحه اولنان قادینلرك طوغوردقلری چجلرك جنسندن) بر فرد قالمامش ایسه‌ده ملاحده ایله اختلاط ایتـدکاری ومتعه طریقیله یکدیکرك قیزینی ، قاریسنی آلمقده بولندقلری جهتله عددلری خیلوجه آرتمشدر §

شیمدی ذکر اولنان باغچەلرده و« حوض»تعبیر اولنان براوطه‌لرنده ساکن نخاوەلیلرك افرادی عدد جهتندن اون ایکی بیکه بالغ اوله بیلور §

مدینۀ منورەیه وارد اولان زوّارك ایچنـده نقدر ملحد ورفضی بولنور

ايسه على العموم نخاوله خانه‌لرينه اينرلر وابناى نخاوله مدينه خارجنده واقع باغچه‌لرله (حوش النخاوله) دنيلان محللرده اسكان واقامت ايدرلر ؛ بناءً عليه مدينهٔ منوره شهر مقدسنك داخلنده نخاوله جنسندن هيچ برشخص بولنماز §

حرب قبيله‌سى — حرب قبيله‌سى ، بنى سالم وبنى مسروح نامنده ايكى جسيم قبيله‌يه وبونلردن بنى سالم قبيله‌سى دخى ميمون ومَراوحَه اسملريله مسمى ايكى شعبه‌يه آيرلمشدر §

بنى سالمك برنجى شعبه‌سى اولان بنى ميمون اون ايكى سميه‌يه منشعبدر ؛ بوسميه‌لرك طقوزى بين العرب (مُحمادى ، دُلوعى ، رُحَيلى ، حَيدَرى ، عَمَرى ، سُرَيجى ، يَحيَوى ، مُورَعى ، قَايدَى) اسملريله اشتهار ايتمش وهر برندن متعدد خمسه‌لر دخى تَشعب و تَفرع ايلمشدر ؛ قصور اوچ قبيله‌نك ده اسملرى (احَمَدى ، مُحَمّدَى ، صُبحى) اولوب بونلركده هر برى درد ر قسمه منقسم اوله‌رق (حُمَيدى ، ضُميرى ، فُضَيلى ، ذُكَيرى) احمدى قبيله‌سنه و (تَمَم ، سَعادين ، لويلح ، سَواعدَه) محمدى قبيله‌سنه (عليانى ، لبيدَى ، فَخمى ، ومَرزوقى) دخى صبحى قبيله‌سنه نسبت ايدلمكده وبوقسملردن دخى متعدد خمسه‌لر تفرع ايلمكده‌در §

بنى سالمك ايكنجى قسمى اولان مراوحه دخى (نَوامِيَه ، قُراف ، ظَواهرَه ، جُبول ، حُنيطات ، ذرعات ، مجله ، مزينه ، ردادده ، حنَاينَه) اسملريله معروف اولان اوفق اوفق قبائله انقسام ايتمشدركه حوازم قبيله‌سى عربانى دنيلان جماعات جمعيت مذكوره‌دن عبارتدر §

بواوفق تفك قبيله‌لرك كافه‌سى حجاج كرامك دوه‌جيلكى ومدينهٔ منوره‌يه

ذخائر واشـيا نقلى كبى خدمتلرده بولنه‌رق تعيش ايدرلر ، بونلرك هيئت مجموعه‌سى اولدقجه اهل اطاعت برقومدر §

قبائل مبحوثه عربانندن « محمادى » مُلَف يولنده ورلوعى « خَيْفُ الْكِسا » قربنده و « رُحَيلى » بئر الرَوحا اطرافنده وحيدرى « ينبع النخلده » وعمرى « جديده » بوغازيله امّ ديانَدَه وسريجى ايله يحيوى ومورعى وقايدى فرقه‌لرى دخى ينبع النخلده و احمدى « جديده » بوغازينك « فُقرَه » دنيـلان جبل مشـهوريله آنك اطرافنده بولنان سائر جبللرده و « رَحقان » ايله « جفر » كويلرنده ومحمدى مدينهٔ منوره ايله « شجوه » نك بيننده وصبحى دخى بدر وحسنيه ايله اطرافنده بولنان جبللرده اسكان ايدرلر §

بنى سالمك ايكنجى قسمى اولان مراوحه فرقه‌سى كه (نواميه ، قراف ، حنيطات ، جيول ، حجله ، مزينه ، رداده ، حناينه) قبيله‌لرندن عبارتدر ، بونلر تمام اون سميه‌يه و هر سميه‌سى متعدد خمسـه‌لره منقسم اولوب بونلرك جمله‌سنه حوازم تسميه اولنور وبوخمسه‌لرك افرادى على العموم ذكرى آتى مواقعده بولنور §

نواميه قبيله‌سى عربانى سلطانى يولنك جهت جنوبيه‌سيله « خيف الكسا»ده وقراف عربانى « حَمرَه » قريه‌سيله اطرافنده‌كى جبللرده وظواهره عربانك برفرقه‌سى حمره‌ده وديكرى نجدده وحنيطات ايله جيول ودرعات قبيله‌لرى دخى صفرا قريه‌سيله اطرافنده بولنان جبللرده وحجله عربانى بئر الشريوفى جوارنده ومزينه عربانى نجد ايله مدينهٔ منوره‌نك طرف شرقيسنده واقع جبال آره‌سنده ورداده عربانى مدينـهٔ منوره ايله بئر الشريوفى بينـده وحناينه عربانندن بعضيلرى مدينهٔ منوره اطرافنده وبعضيلريده نجد قطعه‌سنده اسكان ايدرلر §

بنی سالم عربانک اکثریسی مدینهٔ منوره ایله ینبع البحر آره‌سنده بولندقلرندن مسروحک ایکنجی قسمی اولان متروکی سمیه‌لرندن جرم عربانی طریق فرعی ایله طریق غایرده وعطور ایله مناشک برفرقه‌سی طریق فرعیده واقع مضیق قریه‌سنده وفرقهٔ دیکری نجد بادیه‌سنده وبشر عربانی مکهٔ مکرمه اطرافنده (معبد بن عبدالله) عربانی حاره‌سی قربنده ومکهٔ مکرمه اطرافنده وبلادیه ایله حمران عربانی مکهٔ مکرمه اطرافنده وبعضیلری بلادیه نام قریه ایله اطرافنده‌کی جبللرده وبدارین وبنی جابر وشعب عربانی دخی حناکیه‌نک طرف شرقیسنده ونجد قطعه‌سنده کائن محللرده اسکان ایدرلر §

بنی حربک قسم ثانیسی اولان مسروحک اکثریسی سمیه‌لریله برابر حرمین محترمین آره‌سنده واقع محللرده اقامت ایتدکلرندن بلدتین مبارکتین بیننده واقع اراضی‌یه (اراضئ مسروحیه) تسمیه اولنور §

حرب قبیله‌سی قبائل عرب بیننده وعلی الخصوص اقطار حجازیه‌ده جسیم برقبیله‌در ؛ بونلر بالجمله فروعاتیله حساب اولنسه اقل مایکون یتمش سکسان بیک نفوسه بالغ اوله‌بیلورلر §

بنی حربک اوتوز بیکه یقین تفنکلیسی وار ایسه‌ده یکدیکریله متحد الافکار اولمدقلرندن بینلرنده وقوعات حربیه هیچ بروقت اکسیک اولماز §

حجاج مسلمینک طریقجه امنیت وسلامتیچون دولت علیه طرفندن بونلرک اکثریسنه مرتب ذخایر وصره‌لر ویرلمکده اولمقله برابر آره صره بینه رفع لوای عصیانله ابنای سبیلک اموال واشیاسنی یغما وقتل نفوس کبی تعدی وتجاوزکارانه حرکت باغیه‌یه اجترا واکثر وقتلرده مطیر وعنزه قبیله‌لرینه غزا ایدرلر §

{الاعراب اشد کفرا ونفاقا} کریمهٔ جلیله‌سنی درخاطر ایدنلر بدویلرک

بو يولده كى تعدى وتجاوز كارلغنـه پكده تعجب ايتمزلر ، بونلرك علما ايله اختلاطلرى وكتاب وسنتى استماعلرى اولمديغندن وحشت وبداوتده قالمشلردر ؛ بناءبرين كفر ونفاق جهتيله خضريدن اشددرلر §

﴿ صورت ﴾

{ ٤ }

مُطَيرْ ايله بنو سُـلَيم وبنو عُتَيبه وقريش وهُذَيل وثقيف وبنى عَدْوان قبيله‌لرينى تعريف ايدر §

مطير قبيله سى — مطير قبيله‌سندن دَوِيش ميمونه ايله بنى عَبدُ الله ، قبيله‌لرى تشعب وبوشعبه‌لرك هر برندن متعدد خمسه‌لر تفرع ايتمشدر §

قبائل وشعبات مرقومه افرادى مدينهٔ منوره‌نك برمرحله جانب شرقيسى بعـدنده واقع (حَنَق) بوغازندن (حازه) قريه‌سى آره‌سـنده كائن محلّره و (سُوارِقيه) ايله (صفينه) قريه‌لرنده سير واسكان ايدرلر §

بونلرك اكثريسى سـيار و خيمه نشين اولدقلرندن هرقنغى محلده اوت بولورلر ونه‌طرفه ياغمور ياغديغنى طويارلر ايسه اوطرفه نقل اثقال ومواشى ايلمك عادات قديمه‌لرندندر §

قبائل عرب بيننده مطيريلرك جمله‌سى چابولجيلق وخونريزلكله مشهور وهرفردى السنهٔ انامده غدار ومردمخوار اولمق اوزره مذكور اولدقلرندن جوارلرنده بولنان عربان ولا سيما (عنزه) قبيـله‌لرى هرآن وزمان بونلرك تسلط وتعديلرندن لرزان اولمقده‌در §

نفوس موجوده‌لرى تقريباً قرق بيك نفره بالغ اوله بيلور §

بنو سليم قبيله‌سى — بنوسليم قبيله‌سى مدينهٔ منوره‌نك شرق طرفندن

مكهٔ مكرمه‌یه كیدن یولك اوززنده واقع حازه قریه‌سیله مكهٔ مكرمه آره‌سنده بولنان محللرده اسكان ایتمكده ونفوس موجوده‌لری ایكی بیك نفر اولمق اوزره تخمین ایدلمكده‌در §

طریق سلطانیده وجدیده دنیلان بوغازك مدینهٔ منوره‌دن مكهٔ مكرمه‌یه كیدیلور ایكن صاغ طرفنده واقع جدیده قریه‌سنك آلتی ساعت بعدنده بولنان (فِقَرَه) جبلنده اسكان ایدن احمدی عربانی دخی بنی سلیم قبیله‌سندن آیرلمش بر بیوك شعبه‌در §

احمدی عربانه (احامده) دخی دینور §

عتیبه قبیله‌سی — عتیبه قبیله‌سی ایكی قسمدر ، بریسنه (بَرَقا) دیكرینه (بِرِیا) تسمیه اولنور وبو ایكی قسمك هر برندن متعدد قبائل وخمسات منشعب اولور §

رُوسان ، رُوقه ، مَقطه ، شَیابِن ، دَعاجِین ، عُصمه ، جَذعان ، حَناتِیس ، قبیله‌لری (برقا) و (بریا) قبیله‌لرندن آیرلمش اولان قبائل وخمسانك باشلوجه‌لرندن سكز قبیله اولوب علی‌العموم عدد نفوسلری تقریباً یكرمی بیكه بالغدر §

طائف جوارنده وطائفك طرف شرقیسنده واقع موقعلرده ساكن بعض طوائف دها واردركه بونلر دخی بنی سلیم و بنی مطیر قبیله‌لری عربانندندر §

قریش قبیله‌سی — محتاج بیان اولمدیغی اوزره قریش قبیله‌سی ، بعثت پیغمبریدن اول جمعیتجه قبائل سائره عربانی بیننده مشتهر وقوت وصولتلری مسلم اولدیغی اسكی تاریخلرده مسطور ومحرردر §

بو قبيلهٔ شجيعه‌نك جزؤ اعظمی كرك فخر كائنات (عليه افضل الصلوات) افنديمز حضرتلريله و كرك صكره‌لری مدينهٔ منوره‌يه هجرت و بر مقداری دخی خلفای راشدين افنديلريمز حضراتنك زمان خلافتلرنده اقطار شاميه ومصريه وعراقيه‌يه سوق اولنان غزاة ميانده اولمغله بعد الفتح اورالرده اختيار آرام واقامت ايتمش وكندی وطن اصليلرنده قالانلرينك برمقداريده مكهٔ مكرمه ومواقع سائره‌ده اسكانله بولنـدقلری ممالك وبلدان سـكنه‌سی صره‌سنه كچمش اولديغندن شمدی ميدانده قالمش اولان قريش قبيله‌سـنك افرادی تخميناً ايكی بيك نفوسدن زياده دكلدر §

قبيلهٔ مرقومه افرادی مكهٔ مكرمه‌نك حوالیٔ مباركه‌سندن بعض مواقع مخصوصه ايله (وادی الخيف) واطرافنده و (عرفات ، اخشبان) تسـميه اولنان دره‌لرده وبودره‌لرك حواليسنده ومكهٔ مكرمه ايله آره‌سنده واقع جبال متسلسله‌سی آره‌لرنده اسكان ايدرلر §

اشراف قبائل — قريش قبيله‌سی ، قوت وجمعيتجه قبائل سائره‌يه مرجح اولديغی كبی اصالت حسب ونسبلری دخی عندالعموم مصـدق ومسلم اولوب بو قبيله‌نك اشراف بطونی بنو هاشمدر §

قريشـيلر بنی فهر اولادندن اولوب « كنانه » زماننده متفرق اولمشلر ايدی ، قصی بن كلاب كنـديلرينی ظواهر بطاح مكه‌يه جلب وجمع ايلمش اولديغندن (قريش) تسميه اولنوب ايكی قسمه آيرلديلر كه بونلردن (بنو عبد مناف ، بنو زهره ، بنو عبد العزی بن قصیٰ ، بنو عبدالدار بن قصی ، بنو تيم ابن مره ، بنوسهم ، بنو جمح ابنیّ عمرو بن هصيص بن كعب ، بن عدی بن كعب ، بنو هلال بن مالك بن حبنه بن الحارث بن فهر ، بنو عامر بن لوی) قبائلنه « قريش بطاح » و (بنو معمر بن غالب بن فهر ، بنو

بغيض بن عامر بن لوى ، بنو محارب بن فهر ، بنو الحارث بن فهر) اولادينه « قريش ظواهر » دينور §

سامه ، حارث ، سعد ، عوف ، جماعتلرى دخى لوى بن غالب اولادندن ايسه‌لرده بونلر سائر دياره هجرت ايلمش اولدقلرندن « قريش بطاح » و « قريش ظواهر » عدادينه داخل اوله‌مديلر §

هذيل قبيله‌سى — هذيل قبيله‌سى مكهٔ مكرمه ايله طائف بلدهٔ مشهوره‌سى بيننده واقع اولان يوكسك وطريقلرى غايت صرپ و چتين طاغلرده وعلى الخصوص جبل (قرا) اطرافنده ساكن اولورلر §

علويين ، تدوين ، بنى خالد ، اسملريله متعارف اولان قبائل ثلاثه ، بنى هذيل قبيله‌سندن آيرلمش باشلوجه اوچ قبيله اولوب هيئت مجموعه‌لرينك عدد نفوسى تخميناً اون بيك نفره بالغدر §

ثقيف قبيله سى — ثقيف قبيله‌سى ، طائف واطرافنده بولنان قريه‌لرك وبالخاصه طائف صحراليله طاغلرينك آره‌لرنده وطائفك جانب جنوبيسنده واقع (بجيله) قريه‌سنده اسكان ايدرلر ؛ طائفلولرك نصفى اشبو قبيله اهاليسندندر ؛ حجاج بن يوسف الثقفى نام ظالم ايله وقت جهالتده پيغمبرلك دعواسنه قيام ايتمش اولان مختار كذاب دخى ثقفيلردندر ، بنى سفيان عربانى دخى ثقيف قبيله‌سندن تشعب ايدر §

بنى سعد ، ناصره ، ربيعه ، عيله ، قبيله‌لرى عربانى دخى نسبجه ديكر قبائله منتهى ايسه‌لرده ثقيف قبيله‌سنه مخصوص محللرده اسكان وآنلرله متحداً امرار آوان ايدرلر ؛ بونلرك من حيث المجموع جمعيتلرى تقريباً يكرمى بش اوتوز بيك نفوسه بالغ اوله‌بيلور §

بقوم ، قبيله‌سى عربانى طائفك طرف شرقيسنده واقع (رنيه ، بركه ،

عَشيرهَ) قريه‌لرنده اسكان ايلر و بنى ثقيف قبائلى افراديله مخالطه ايله متحداً امرار آوان ايدرلر ايسه‌ده بنى ثقيف قبائلندن عدّ اولنمزلر §

عَدْوانْ قبيله سى — عدوان قبيله‌سى عربانى قبائل سائره عربلرينه كرماً وشجاعةً فائق وشهرتشعار ومكهٔ مكرمه شرفاى كرامنك نظرلرنده شرف صداقتى قزانمش بختيار برطائفه ايديلر §

عليه الصلواة والسلام افنديمز حضرتلرينك سوت والده‌سى حليمه (رضى الله عنها) فرعاً بوقبيله‌يه مستند بنى سعد قبيله‌سنك تاج المخدرات وعمدة الصالحاتندن اولمق ملابسه‌سيله شرفاى كرام مكه بوسنت سنيه‌يه اتباعاً اركك اولادلرنى يقين وقتلره قدر قبيلهٔ مرقومه خاتونلرينك آغوش تربيه‌وارضاعلرينه ايداع ايدرلر ايدى ، حيفا كه صكره‌لرى حجازى استيلايه جسارت ايدن وهابيلره طرفدارلق واو خبيث حريفلره دعواى منسوبيتله طفره فروشلق ايلدكلرندن شرفاى كرام بونلردن يوز چويرمش وبناءً عليه اوزمانه قدر حائز اولدقلرى شرف وشان اللرندن چيقوب كيتمشدر §

عدوان قبيله‌سى افرادى شهرت وجمعيت مبحوثه‌يى حائز بولندقلرى آوانده جدّه ايله‌طائف آره‌سنده واقع اراضىٔ واسعه وجبال واوديه‌ده اسكان ايدرلر ايدى ؛ جمعيتلرينه نقصان وشرفلرينه نقيصه طريان ايتدكدن صكره طائفك طرف جنوبيسنده اختيار اقامت ايتديلر ، يكون نفوسلرى تخميناً ايكى بيكه‌بالغ اولور درجه‌ده‌در §

ابن الحارث و بنى سعيد قبيله‌لرى — افرادى ايكى بيك نفوسدن عبارت اولان (ابن الحارث) قبيله‌سى طائفك طرف شرقيسنده ومجموعى اوچبيك نفوسه قريب بولنان (بنى سعيد) قبيله‌سى دخى طرف جنوبيسنده آرام واقامت وبونلر دخى (بنى ثقيف) قبيله‌لرى افراديله مخالطه وانسيت ايدرلر §

﴿ صورت ﴾

{ ٥ }

مكهٔ معظمه ايله جده وقنفده آره‌لرنده وحجازك تهامه‌دن برشعبه‌سی اولان بحر احمر ساحلنده اقامت ايتمكده بولنان قبائل عرب ذكرنده در §

بنی لِحیَانْ — بنی لحيان قبيله‌سی عربانی مكهٔ مكرمه ايله جده بيننده واقع اولان محللرده اسكان واقامت ايدرلر ، بونلردن برطاقمنك تعيش واداره‌سی كلوب گيدن يولجی وحجاجدن آله‌جقلری مبالغه مقصور وبرطاقمی سائر بدويلر كبی حيوانات يوزندن تعيش ايدرك ادارهٔ اهل وعياله مجبور اولوب عمومنك نفوسجه جمعيتلری بيك بشيوز نفره بالغدر §

بنی جَحَادلَه — جحادله عربانی قبيله‌سی (لحيان) قبيله‌سی مسكنلرينك طرف جنوبيسنده وعلی الخصوص وادیٔ لَمْلَمْ ده اسكان ايدرلر ، بوقبيله افرادی مكهٔ مكرمه‌دن ينبع ويَنبعدن مكهٔ معظمه‌يه گيدوب گلان يولجيلری وسائر شيلری دوه‌لريله گتيروب گوتوررلر ، تعيشلری بوصورته منحصردر §

ذكر اولنان قبيله‌لردن بشقه (بنی فَهم) قبيله‌سی (وادیٔ خَضَرْ ده) و(يزيد) قبيله‌سی (وادیٔ يزيد)ده و (بَجَالَه ايله بنی مُنْعانْ) قبيله‌لری (وادیٔ ليتْ) ده واشراف (دوی زيد ايله بنی هلال وبنی عفيف) قبيله‌لری وادیٔ عَصمَدَه واشراف (دوی حسن ايله بَالاَسْوَد وبالاَعوَرْ وبنی سليم) قبيله‌لری وادیٔ (دُوقَه)ده وبنی (ناشر ايله بنی عاصِمْ) قبيله‌لری وادیٔ (اَجيَه) ده وبنی (عمرله بنی علی وزياد وبنی زَيْدَانْ) قبيله لری قُنفُدَه واديسنده اسكان واقامت ايدرلر §

بو قبیله‌لرك عموم افرادی تخمیناً اون بیك نفوسه بالغ اولور ؛ اقامتگاهلری اولان موقعلر غیر منبت اولدیغی اجلدن سکنه‌سندن بعضیلری یاغمورلی وقتلرده « دره و دخن » اکوب بیچه‌رك و بعضیلری دخی بحر احمر ســواحلنده بالق صید ایدرك تعیش ایدرلر §

﴿ صورت ﴾
{ ٦ }

یمن ومضافاتیله بو قطعه‌ده متمکن عرب قبیله‌لری تعریفنده‌در §

یمن — یمن خطه‌سی ، جزیرة العربك جسیم بر قطعه‌سی اولوب قرق اوچ درجه دن قرق بش درجه طول شرقیده واون ایکی درجه عرض شمالیده وجزیرهٔ مزبوره‌نك طرف جنوب غربیسنده واقعدر §

طرف غربیسی (بحر احمر) وطرف جنوبیسی (عدن کورفزی) وطرف شرقیسی (حضرموت) وطرف شمالیسی (حجاز) ایله محاط ومحدود اولوب جهت شمالیه‌سندن جهت جنوبیه‌سنه قدر مسافهٔ طولانیه‌سی یدی یوز اللی بش کیلو مترو وجهت غربیه‌سندن جهت شرقیه‌سنه قدر مسافهٔ عرضانیه‌سی دخی اوچیوز اللی کیلومترو در ، سکنه‌سی تخمین تقریبی ایله ایکی ملیون بشیوز بیك نفوسه بالغ اوله بیلور §

وضعیت جغرافیه‌سی اقتضاسنجه اجمالاً ایکی قسمه منقسم اولان اشبو خطهٔ وسیعهٔ یمانیه‌نك قسم اولی ساحل دریاده واقع اراضیٔ مستویه و بو قسمك اسمی « تهامه » اولوب بحر احمر ساحلندن اون ایکی ساعت قدر ایچرویه ممتد بر اووه در §

قسم ثانیسی تهامه یه ناظر اولان اراضیٔ مرتفعه‌در كه ، نفس یمن تعبیر اولنان محل اشبو بوراسی اولوب طائفدن صنعایه قدر ممتد اولان و (سروات طاغلری) تسمیه اولنان جبال متسلسله اوزرنده‌در §

ممالك يمانيه سكنه‌سی اكثريتله قرا وشهور وقصباتده اسكان ايدوب زراعت وتجارتله تعيشه آلشمش اولدقلرندن قطعات يمانيه‌ده خيمه‌نشين وسيار اولان قبائل عربانيه جزيرة العربك سائر يرلرينه نسبتله استكثار اولنه‌جق قدر چوق دكلدر §

اقليم ، يمن جنتمكان قانونی سلطان سليمان طاب ثراه عصرنده عموميتله ممالك عثمانيه‌يه التحاق ايتمش وحتى تهامه ايالتنك مقرّ اداره‌سی « زبيد » ويمن ايالتنك مركز اداره سی « صنعا » شهرلری اولمق اوزره (تهامه) و (يمن) اسملريله ايكی ايالته تقسيم اولنمش ايدی §

زبيد ؛ شهری ساحل دريايه اوچ قوناق اوزاق بريرده اولديغندن سكنه‌سی طاغيلوب آرتق خرابه يوز طوتديغی و « حديده » شهری ساحل درياده واقع اولمسندن طولانی زبيد شهرينه نسبتله غلبه‌لكجه بولنديغی جهتله شيمدی (حديده) شهری تهامه ولايتنجه مركز اداره اتخاذ اولنمشدر §

جده‌دن (عدن) شهرينه قدر ساحل درياده واقع اولان آتی الذكر بلده‌لر (تهامه) ولايتی ممالكندندر §

ليث — ليث بلده سی جده‌نك طوف جنوب شرقيسنده و ٩٠ ميل مسافه بعدنده اوفق وقديم برقصبه‌در §

ايچه خورما باغچه‌لرينی و طاتلی صولی بر طاقم قويولری شامل ايسه‌ده هواسی وخيم وهردم متحرك اولان توزی انسانه كوز آچديرميه‌جق قدر كثيردر §

نفس قصبه‌ده برحكومت قوناغی ايله برجامع شريف وبشيوز اللی خانه واللی دكان وقصبه‌يه يارم ساعت بعيد ودوه آياغيله مكۀ مكرمه‌نك درت قوناق اوزاغنده واقع اولان اسكله سنده برقراتنتنه خانه وبرده كمرك دائره سی واردر §

اصل سكنه‌سی تقريباً ايكی بيك كشيدن عبارت اولوب فقط جوارنده بولنان قبائل عربانيه‌نك اك يقين اسكله‌سی اولديغنه وهر فرد صاته‌جغی قويون ياغ [۱] ايله اشيای سائره‌سنی بورايه كتيروب فروخت ايله حوايج ضروريه‌سنی بورادن اخذ ايلمكده بولنديغنه بناءً ايچه ادخالات واخراجاتی واردر §

بحر احمر ليمانلری ايچنده اهميتی مشهور اولان (ليت) اسكله‌سی ليمانی ليت قصبه‌سنك يارم ساعت شمال جهتنده وكمرك ايله قرانتنه دائره‌لری ايشته بو اسكله‌ده‌در §

يقين وقتلره قدر بودائره‌لر ، طاشدن طوپراقدن معمول ابنيه‌لردن عبارت اولميوب عادی اوتدن ياپيلمش ايكی قولبه ايدی ، بيك اوچيوز بش سنهٔ هجريه‌سی خلالنده صادر اولان ارادهٔ عمران عادهٔ حضرت خلافتپناهی اوزرينه ليمان مذكوره ناظر وحاكم اوله‌رق التصاقنده بولنان شبه جزيره‌يه كاركير اولمق اوزره مكمل بر حكومت دائره‌سی ايله برجامع شريف وبر فرون وبر صبيان مكتبی ياپيلوب ليمانی محافظه ايچون دخی قره طرفنده ايكی باشی جزيرهٔ مذكوره‌يی تشكيل ايدن ايكی شعبهٔ دريايه متصل وغايت عميق برخندق وبو خندق اوزرينه بش باب مدافعه‌لی كاركير قله طرح وتأسيس اولنمشدر §

تعريف اولنان ليمان شابلرك وضعيت خلقيه‌سندن متشكل قوس واری بر خط ايله محدود ومحفوظ وبو خطك اورته يرنده برده مدخل سفائن موجود اوله‌رق اون پارچه كمی استيعاب ايدر وداخلنده بولنان سفائنی هر جهتدن وزان ايده‌جك روزكار فورطنه‌سندن محافظه وتأمين ايلر ، عمقيده كفايتسز دكلدر §

بوليمان عسير وحجاز قطعه‌لرينك يكديكره برلشديكی برنقطه‌يه يقين وبو ايكی قطعهٔ وسيعه سكنه‌سنك توسيع دائرهٔ تجارتنه مساعد اولمق حسبيله اوراده

[۱] ليتك اينك ياغی اورالرجه پك مشهوردر .

متوطن اهالی‌يه وخارجدن آرزو ايدنلره وعلی‌الخصوص مأمورين محليه‌يه ليمان مذكور قره جهتی اراضيسندن مقدار كافی اراضی توزيع واحسان ايدلمش اولمسنه‌بناء يكيدن اون‌باب خانه ايله براوقدر دكان ياپيلمش وسايهٔ معموريتوايهٔ حضرت پادشاهيده برطرفدن دكانلر وخانه‌لر انشا ايدلمكده بولنمش‌اولديغندن بو صورتله تشكل ايدن بلده‌يه (معمورة الحميد) اسمی ويرلمشدر §

حكومت مأمورلرينك (معمورة الحميد) ه نقل ايلديكنه وجده‌دن ايكی طوپ ايله بربلوك عساكر نظاميه ايله برطاقم طوپجی كوندريله‌رك سالف الذكر قله‌لر تقسيم وايوا ايدلديكنه نظراً بويكی قصبه‌نك يقين برزمانده كسب شهرت وعمران ايده‌جكی شبهه‌سزدر §

قنفده ، بلده‌سی آنفاً ذكر اولنان ليت قصبه‌سنك جنوب شرقيسنده وساحل درياده واقع برقصبه‌در ؛ سكنه‌سی عن اصل بيك بشيوز كشيدن عبارت ايدی ، بيك ايكيوز سكسان سنه‌سی بالاده نگارشپذير بيان اولديغی اوزره حكومت مشروعه‌يه قارشو كلش اولان عسير اميری محمد بن عائض غائله‌سنك دفعی امرنده درسعادتدن سوق اولنان عساكر شاهانه جبال عسيريه‌يه قريبتی جهتله‌طوغريجه بورايه‌چيقارلمش واوردوجه دخی اس‌الحركات اتخاذ قلنمش اولديغندن لاجل التجاره اطراف واكنافدن پك چوق كيمسه‌لر كلوب توطن ايتمش وبناءً عليه سكنه‌سنك عددی آرتدقجه آرتمشدر §

لُحَيَّه ، قنفده‌ ، بلده‌سنك يوز اوتوز ميل جنوب شرقيسی بعدنده وبحر احمر كنارنده واقع برشهر شهير اولوب تجارت جهتيله غايت ايشلك بر اسكله‌در ؛ درت بيك عدده يقين خانه‌يی مشتمل ايسه‌ده بونلرك اكثريسی (عشه) جنسندن يعنی خورما آغاجی داللرندن معمول صالاش نوعندن شيلردر ، سكنه‌سنی سكز اون بيك نفوس اولمق اوزره تخمين ايدرلر §

ابوعریش — ابوعریش لحیه شهرینك سكسان طقوز كیلومترو جانب شمالیسنده وبحراحمر قربنده واقع برقصبه اولوب سكنه‌سی تخمیناً بش بیك نفوسه بالغ اوله بیلور §

حدیده — حدیده شهری لحیه‌نك اللی میل قدر طرف جنوب شرقیسنده واقع برسورله محصور وغایت معمور بربلده اولوب مستحكم برقلعه‌سی واردر §

بلدهٔ مذكوره یمن قطعه‌سی ساحلنده بولنان مملكتلرك غایت ایشلك ومنبع تجارت براسكله‌سی اولدیغندن یمن متصرفلغنجه مقر اقامت اتخاذ ایدلمشدر §

هندستان وجاوه وزنكبار و بصره كورفزندن جده‌یه كلان واپورلر ایله یلكن كمیلرینك جمله‌سی ارزاق وصو آلمق ویولجی چیقارمق ایچون اكثر اوقانده وبالخاصه مواسم حجده بواسكله‌یه اوغرادقدن بشقه محصولات محلیه‌نك پك چوغی سفینه‌لره بورادن تحمیل اولنور ؛ تجارینك تجارتجه «جده ، مصر ، حضر موت» اهالیسیله مناسبتلری واردر §

حدیده بلده‌سنده ماء جاری اولمدیغندن اهالی یارم ساعت مسافه‌ده بولنان آلتی عدد قویونك صویله اداره اولنمقده‌در §

بوقویولرك صویی اكرچه عادتا دكزصویی كبی طوزلوجه ایسه‌ده وجوده مضرتی اولمقدن ماعدا هضم طعامه یاردم ایدر §

مخا — مخا شهری حدیده‌نك طقسان میل بعدنده وبحر احمر كنارنده (باب المندب) بوغازینه قریب بریرده اولوب « زبید » شهریله آره‌سی اوچ مرحله‌در §

بومملكت قدیماً مشهور وزمان سابقده غایتله معمور بربندر تجارت اولوب یكرمی بش سنه اول سكنه‌سی یكرمی بیك نفوسه بالغ ایدی ، صكره لری

عسیر عربانك تعدیات وتسلطات متوالیه‌سنه تحمل ایده‌میوب اوته‌یه برویه طاغیلدیلر ، شمدی شهرك ایچنده آنجق بشیوز نفوس قالمش و بناءً علیه اوقوجه مملکت عادتا بر خرابه‌زاره دونمش ایسه‌ده سایهٔ شاهانه ده اشقیای مرقومه‌نك حقندن کلنمش و اورالردن تسلطلری کلیاً دفع و ازاله ایدلمش اولدیغندن بوندنبویله ینه معموریت قدیمه‌سنك رجعتیله خلقك اوراده اسکانه رغبتلری مأمولدر §

عَدَنْ — عدن ، جزیرة العربك جنوباً نهایت درجه‌سنده عدن کورفزینك (باب المندب) بوغازی قربنده و (مخا) شهرینك ایکیوز یکرمی بش کیلو متره بعدنده کائن بربلده‌در §

بوراسی بیك سکز یوز اوتوز طقوز سنهٔ میلادیه‌سنده انکلتره دولتی عربان مشایخلرینك بریسندن اشترا و مخزن نامیله اوفق بر قلعه‌جکز انشا ایتمشیدی ، اولوقت اهالیسی ایکی بیك نفوسدن عبارت برجمعیت ایدیسه‌ده رفته رفته چوغالوب شمدی یکرمی بیکی تجاوز ایتمشدر §

باب المندب بوغازی مخا ایله عدن بیننده واقع اولدیغندن عدن بحراحمرك کلیدی مثابه‌سنده‌در §

عدن شهرینك صنعا ایله آره‌سی اوچ قوناق مسافه اولوب لحج عربانی بوایکی مملکتك آره‌سنده واقع اراضیده توطن ایتمشلردر §

وادیٔ کَنُونَه — کنونه وادیسی یمن قطعه‌سنك طرف شمالیسندن جهت جنوبیه‌سنه طوغری کیدیلور ایکن قنفده قربنده واقعدر §

بایَعْرْ ، بنی زَیْدْ ، بنی حَرَبْ ، بنی عَبَسْ ، بنی سُهَیْمْ ، قبیله‌لری وادیٔ کنونه داخلنده ساکن و بو قبیله‌لرك مقدار نفوسلری تقریباً بش آلتی بیك کشی یه بالغدر §

وادیٔ مذکوره ملاصق برده وادی (ویبه) واردر که بوراده (بنی بجیر ، بنی الروحه) اسملریله معروف ایکی قبیله اسکان ایدر ؛ بوایکی قبیله‌نك هیئت مجموعه‌سی اوچیوز کشیدن عبارتدر §

ویبه ، وادیسنك نهایتنده وادیٔ (حلی) دینلور برمحل اولوب بوراده تخمیناً درت بیك نفوسی شامل اولان (بالمنتشر ، بالعریان ، عوامر ، بالکنانی) قبیله‌لری اسکان ایتمکده‌در §

ابو العریش جوارنده (مسارحه و جیزان) قربنده دخی (بنی سبیل ، بنی شبیل) قبیله‌لری متوطن اولوب بونلرك جمله‌سی آلتیوز نفوسدن عبارتدر §

بنی مروان ایله حرض قبیله‌لری جیزان ایله لحیه بیننده اسکان ایتمشلر وذاتاً عارسز وادبسز شیلر اولمق حسبیله خرسزلقله تعیشی اختیار ایلمشلردر ؛ بونلرك عدد نفوسی آنجق بیك بشیوزه واره بیلور §

بنی قصیر ، بنی جامع ، بنی شیبه ، بنی شایع ؛ قبیله‌لری (لحیه) جوارنده ساکن اولوب عدد نفوسلری تقریباً بیك نفردر §

لحیه نك جهت شرقیه‌سنده (الواعظات) اسمیله مشهور اولان وادیده متوطن اولان (بنی زین ، بنی راجح ، الفرانته ، بنی طاهر ، بنی هیجان) قبیله‌لرینك مجموع افرادی تقریباً یدی بیك نفوسه وارر §

بنی حسن ، بنی عبس ، اسلم ، قبله‌لری ایسه (الواعظات) وادیسنك ایلروسنده واقع قریه‌لرده ساکن اولوب هر قریه سکنه‌سی منسوب اولدیغی

قبیله‌سنك اسمیله مشهور وجمله‌سنك عدد نفوسی بشیوزه بالغ اوله‌جغی السنهٔ ارباب وقوف ومعلوماتده مذکوردر §

لحیه ، حذاسنده (مندب) بوغازینه قدر ممتد اولان محللرده خیمه نشین برقبیله یوقدر ، بونلرك جمله‌سی بلاد و قصبات ایله قریه‌لرده ساکن اولوب زراعت وتجارت کبی مشغولیتله امرار زمان ایدرلر §

حرارت حکمنی تهامه‌ده شـدتله اجرا ایلدیکندن بوراده قهوه آغاجی یتشمز ؛ قهوه آغاجنك نشـو ونماسی یمن قطعه‌سـنك طاغلریله وادیلرینه منحصردر §

نفس یمن وصنعا — نفس یمن اراضیٔ مرتفعه وجبال عالیه اوزرنده واقع وبرنجه بلاد متعدده و قرای معمورهٔ متوافره ایله قابل زراعت مواقعی شاملدر §

طاغلرینك اکثریسی جبال سائره کبی چپلاق اولمیوب آغاجلق وزراعته مستعدغایت منبت ومحصولدار وادیلردن عبارتدر ؛ جبل عسیر دخی بوقطعه‌یه داخلدر §

یمن بلده‌لرینك اك مشهور واعلاسی حدیده‌نك اللی طقوز ساعت قره جهتنده بولنان (صنعا) شهریدر §

شهر مذکور (مخا) بلده‌سنك شمال شرقیسنده وایکیوز قرق بش کیلو مترو بعدنده قرق بر درجه اوتوز طقوز دقیقه طول شرقیده واون بش درجه یکرمی دقیقه عرض شمالیده واقع اولوب وقتیله نهایت درجه‌ده معمور برمحل مشهور ایدی ؛ صکره‌لری خراب اولمش ایسه‌ده سایهٔ شاهانه‌ده اعاده قلنان امنیتی ملابسه‌سیله شمدی دخی کسب عمران ایتمکه باشلامشدر ؛ هر صورتله شیرین واحسن و اوته‌دنبرو اطرافی باغ و باغچه‌لرله مزین برشهردر ؛ سکنهٔ

موجوده‌سی اون طقوز بیك سکز یوزی اسلام وقصوری یهودی اولمق اوزره تخمیناً یکرمی اوچ بیك درت یوز نفوسه بالغ اولور §

میاه و اثماری کثیر و بومناسبتله دمشق شامه شبیه اولوب آثار مشهورهٔ عتیقه‌دن اولان (قصر غمدان) صنعا بلده‌سی قربنده‌در §

اصل مملکت بر جبل اتکنده وآلتی قپولی بر سور اچنده‌در ، درونده یکرمی درت کبیر جامع ایله یکرمی قدر مسجد وبرچوق کوشکلر واون باب حمامله کاربان سرای تعبیر اولنور خانلر واردر §

یمنك ساحل دریاسنده واقع (تهامه) تعبیر اولنان اراضیده سنه‌ده درت دفعه زراعت اولنورسه‌ده حرارت شمسك شدتی مناسبتیله بغدای وآرپه کبی محصولات یتشدیریله‌مامکده‌در §

داری جنسندن (دره) و (دخن) تعبیر اولنان حبوبات زرع اولنوب جبللرنده حنطه ، شعیر ، سیسام کبی شیلر سنه‌ده ایکی دفعه اکیلوب بچیلور ؛ بلاد سائرده حصوله کلمکده اولان میوه وسبز و اتك هر درلوسی بوراده دخی حصوله کلور ؛ زیاده منفعتی کافله اولان حاصلات محلیه‌سی قهوه‌در §

قهوه آغاجی وقتیله یمنه مخصوص اشجاردن ایدیسه ده صکره‌لری سائر ممالکك بعض محللرینه نقل ایله اورالرده یتشدیرلمشدر §

یمن اهالیسی ایلك دفعه بالتجربه خصهٔ نافعه‌سنی آکلادقدن صکره شرب واستعماله مداومت و بالاخره بلاد سائره اهالیسی دخی بونلره تبعیت ایتمشلردر §

وسائط اعزازیه‌دن الیوم بین الناس جریان ایدن اکرام واحترامك اك باشلیجه‌سی بودر §

قهوه‌نك تنبیه وتحریك جهتیله اعصابه اولان خصهٔ لطیفه‌سی اطبانك دخی

تحت تجربه وتصديقنده اولوب بوراده چيقان قهوه جنسنك نفاستى ممالك سائره قهوه‌سنه فائقدر §

اَنْبَا — يمشى كه هندستان ميوه‌لرندن شفتالو يه شبيه برميوه‌در ، صنعا شهرنده دخى حصوله كلور ، بو ميوه‌نك رايحه‌سى اوقدر كوزل ، طعمى اوقدر لطيفدركه بر دانه‌سنك رايحهٔ طيبه‌سى بياغى بر اوطه‌يى معطر ايدر ، خام ايكن بوندن نفيس صلاته و ترشى اعمال اولنور ، كمالى بولدقده طاتلى ليمون كبى يومشاقلق پيدا ايدر ايسه‌ده صويولمغه قابليتى اولمديغندن برطرفى دلنوب صويى اميلور ، غايت طاتلو وخوشبو برميوه‌در §

يمن طاغلرنده متمكن اولان (رِفاعَه ، عَبِيدات ، مَجاهِجَه ، بنى كبير ، اوكلوب ، عبادَله ، بيشه) قبائل مشهوره‌سنى تشكيل ايدن عربان ، طائفك طرف جنوب شرقيسنه طوغرى واقع اولان اراضيده اسكان ايدرلركه بونلرك نفوسى يكرمى بيك نفره بالغدر §

بيشه قبيله‌سى عسيرليلر ايله همحدود اولمق جهتيله آره‌لرنده مدت مديده محاربات شديده وقوعبولمش ونهاية الامر عسيرلولر بيشه‌لولره غلبه چالمشدر §

طائفك طرف جنوبيسى يعنى طائف ايله جبل عسيرك آره‌سى ، بنى سعد قبيله‌سنه مقر اقامت اولمق اوزره تعريف ايدلديسه ده (بنى ميمون ، بنى مالك ، ناصِرَه ، بنى مالك ، زَهْران ، غامِد ، شَمْران ، بالْقَرْن ، بنى الاَسْمَر ، بنى الاحمر ، شُهْران) قبيله‌لرى دخى ذكر اولنان اراضى داخلنده اقامت ايلر وبونلردن آيرى آيرى اسملرله معروف برچوق قبائل دها تشعب ايدر ، عمومنك هيئت مجموعه‌سى يوز آلتمش بيك نفوسه بالغ اولوب اكثريسى

متمدن اولدقلرندن ساكن بولندقلری جبال متسلسله‌نك ساحله قريب اراضیٔ بسيطهٔ مستويه‌سنده يعنی يمنك تهامه تعبير اولنان يرلرنده ساكن اوله‌رق (دره ودخن وسيسام وپاموق) وجبال زروه‌لرنده دخی (آربه وبغدای ودره ودخن) اكوب بچرلر وبونلرك كافه‌سی زراعت وحراثت ايله كچنيرلر §

قبائل مرقومه‌دن (زهران) قبيله‌سنك مقر قرارلری جبل زهران ايله بو جبالك تهامه‌سيدر ؛ بونلرك جمله‌سی اصحاب زراعت و اطاعتدن اولدقلری جهتله كنديلرينه مخصوص اولان اوچيوز پاره كويده اقامت ايدرلر §

جبل زهرانك طرف غربيسنده و (تهامه) تعبير اولنان اراضیٔ مستويه‌سنده ساكن اولان عربان يالكز (دره ، دخن) و جبل مذكور اوزرنده متمكن بولنانلر هم دره ودخن وهمده (بغدای ايله آربه) اكوب بچرلر ، جابجا بادم محصوليده يتشديررلر §

جبل زهرانك طرف جنوبيسنده جبل (غامد) اسمنده برطاغ واردركه بوطاغده ساكن اولان عربلره (غامد) دينور ؛ بونلر دخی كنديلرينه مخصوص اوچيوز قدر قريه تشكيل ايتمشلردر §

قبائل مذكوره خمسه‌لرندن برده (بنی عمر) قبيله‌سی واردركه بونلرك بولنديغی موقعلرده حبوبات مذكوره دن بشقه قهوه آغاجی دخی بولنور §

جبل غامد ايله بوجبالك اووه‌لرنده ساكن اولان عربلره (بلدی) وبو اراضی يه (حجاز) وسكنه‌سنه (حجازی) دينور ، وجبل غامدك طرف شرقيسنده متوطن اولان (بنی كبير . حجاجه عوبيضاضی . زهران . رفاعه) قبيله‌لری بالنسبه بداوتده اولدقلرندن بونلره (غامدالبدوی) اطلاق اولنور §

(ميمون . شمران بالقرن) طاغلری دخی جبل غامد ايله جبل عسير آره‌سنده ايسه ده بونلر خطهٔ يمانيه داخلنده اولدقلرندن محللرنده ذكر اولنه‌جقدر §

عسير عربانی — اصل عسيرلولر ، عسيرك طرف شماليسيله طرف جنوبيسی آره‌سنده ساكن اولان بنی علقم رفيره ، بنی ربيعه ، مقيد ، قبيله‌لری افرادندن عبارت اولوب عددلری اون بيك نفوسه انجق بالغ اولور §

سيف سياستله جاندن اولونجه‌يه قدر اظهار عصيان ايدن عسير امير سابقی محمد بن عائض جبل عسير جوارنده بولنان قبائل عربك اكثريسنی جبراً وتغلباً دائرهٔ اطاعتنه آلمش وبناء عليه كليتلو برجمعيت پيدا ايلمش اولديغندن دولت ابد مدت عليه‌يه قارشو قويوق ايستدی ايسه‌ده قوهٔ قاهرهٔ پادشاهی جمله‌سنی پايمال ونشئهٔ زلال عدل ومرحمت اولان سكنه‌سنك استراحت حال وسعادتلرينی استكمال ايلمشدر §

قحطان ، جبل عسيرك طرف شماليسندن جنوبه طوغری ممتد اولان محللرده (قحطان) تسميه اولنان (رقيف اليمنی ، عبيده ، شريف ، سحان ، وداعه) قبيله‌لری اسكان ايدرلر §

وداعه قبيله‌سنك اسكان ايتديكی جبلدن باب المندب حذاسنه قدر ممتداولان جبللرده وطاغ آره‌لرنده قهوه آغاجی يتيشور وبورالرده اختيار اقامت ايتمش اولان سكنه قرا وقصباتده ساكن اولديغندن هرقبيله‌نك جماعتی ساكن اولديغی محلك اسميله ياد اولنور §

جبل عسيرك جهت شرقيه‌سنده و(نجران) نامنده برواديی اولوب اوتوز بيك نفوسدن عبارت اولان (يام) قبيله‌سنك بيوك برشعبه‌سی بو واديده ساكن اولمشدر §

نجران ، واديسی اوچ كون قدر ممتد بر مسافه اولوب بو واديده ايكی بيوك ماء جاری ايله برچوق خورما آغاجلری واردر §

يام قبيله‌سنك برشعبه‌سيده جبل حرازده مقيم و (دوی مُحَمَّد) ايله (دوی

حسين) نامنده اولان كثير النفوس ايكى قبيله‌سى دخى نجران واديسنك طرف شرقيسنده واقع جبل (برط) ده متوطندر §

بوايكى قبيله اوائلده عربان قبائلى متغلبه‌سندن اولدقلرى جهتله بلاد يمانيه‌نك اكثريسنه هجوم ايله سكنه‌سنك اموال واشياسنى نهب وغارت وسائر قصبه وقريه‌لر اهاليسندن و يركو اخذينه غيرت ايدرلر وحتى صنعا بلده‌سنده حكومت ايدن ائمهٔ زيديه بونلرك تعدّى و تسلطلرينى منع و دفعه قادر دكللر ايدى §

جبل برط ايله خضر موت الكاسى بيننده ساكن (آل مُرَّه ، الكَرْبَ ، الصيعرَ) اسملريله معروف اوچ قبيله واردر §

بوقبيله‌لرك دخى دوى محمد ودوى حسين قبيله‌لرى كبى نفوسلرى چوق ايسه‌ده كافه‌سى خيمه آلتنده ياتوب قالقارلر و صورت دائمه‌ده سيار حالنده ياشارلر §

جبل برطك جهت جنوبيه‌سنه دوشن محللره بلاد (حاشِد) تسميه اولنور واشبومحللرده هيئت مجموعه‌لرى ايكيبيك بشيوزنفوسه بالغ اولان(نَهم ، ارحَب) قبيله‌لرى ساكن اولور §

بلاد عمران — دنيلان يرلرده يعنى بلاد حاشد ايله همدان حدودى آره‌سنده ساكن اولان قبائلك افرادى بش آلتيوز نفوسدن عبارت اولوب بونلرك جمله‌سى زراعت وفلاحتله تعيش ايدرلر §

بلاد عمران اراضيسيله صنعا بلده‌سى بيننده واقع محللرده مقدارنفوسلرى بيك نفره بالغ اولان (همْدانْ) قبيله‌سى ساكندر §

بنى مَطَر قبيله سى — بو قبيله افرادى صنعا ايله حجه بيننده واقع

اراضيده ساكن ومقدار نفوسلری تخميناً اون بيكه بالغ اولوب بونلرك عمومی فلاحت ايله تعيش ايدرلر §

افرادی تخميناً اون بيك نفوسه بالغ اولان (البَرَوِيَة) قبيله‌سی دخی قهوه وحنطه ايله شعر ودره وفوا كبی شيلری زرع وفروختله وقتلرينی امرار وجبال واوديه‌ده اسكان ايدرلر §

البرويه — قبيله‌سی ارا ضيسنه ملاصق واديلرده ساكن اولان حضور قبيله‌سنك افرادی درت بيك نفوسه بالغ اولوب بونلر دخی زراعت وفلاحتله تعيش ايدرلر §

صنعانك جهت شرقيه‌سنده واقع اما كنده تخميناً بش آلتی بيك نفوسی جامع اولان (بنی شَدّاد ، خَوْلان ، بنی جَبر ، بنی عَبَس ، بنی فَلاح ، ضَبيان ، بنی مُجاهِد ، بنی قَيسِ الأعماس) قبيله‌لری اسكان ايدرلر §

﴿ خضرموت ومكلا ايله شمر وتريم بلادی ﴾

خضرموت — جزيرة العربك اقسام عظيمه‌سندن بريده خضرموتدر ؛ بو قطعه بالاده كذارشپذير بيان اولديغی اوزره جزيرهٔ مذكوره‌نك جانب جنوبيسنده ويمن ايله قطعهٔ يمانيه آره‌سنده اون اوچ درجه‌دن اون يدی درجه‌يه قدر عرض شماليده و قرق اوچ درجه‌دن اللی درت درجه‌يه قدر طول شرقيده واقع جانب غربيسی يمن قطعه‌سی وجانب شرقيسی عمان قطعه‌سی وجانب شماليسی احقاف وجانب جنوبيسی عمان دكزيله محاط ومحدود برموقع اولوب (مكلا ، شمر ، ظفار ، مرباط ، حاسك) بلده‌لری ساحل درياسنده واقع مشهور شهرلرندندر §

خضرموت قطعه‌سی ، بر مدت صنعاده اقامت ايدن ائمهٔ زيديه نك

يد استيلالرنده وطقوز يوز تاريخندن بيك يوز سنه‌سنه قدر دخی خضر موت اعيانندن (كثيری) خاندانی اداره‌سنده قالدقدن صكره (يافع) قبيله‌سنه منسوب (آل كثير) طرفندن تعيين اولنان نائبلر ، آل كثيرك قوهٔ اداره‌لرينه ضعف طاری اولديغنی كوروب هر بری بولنديغی بلده‌يی ضبط ايتمشلردر §

بر آرالق آل كثير نسلندن امير غالب نامنده بری هندستانه عزيمت و بر چوق آلتون تداركيله عودت ايدرك برطاقم كثير الافراد كوله‌لر آلمش وقبيله‌لوسندن باشنه طوپلاديغی جمعيتله بالهجوم بيك ايكيوز آلتمش سنه‌سی (تريم بلده‌سيله غرف ، مريمه ، سيوون ، تريس) قصبه‌لرينی برآوردهٔ قبضهٔ ضبط واستيلا ايدوب بيك ايكيوز سكسان يدی سنه‌سی وفات ايلمش ايدی §

امير غالبك وفاتندن صكره اوغلی منصور باباسنك يرينه اوتورمش وبودخی خيليجه يرلری استيلا ايدوب فقط خضر موت الكاسنی تماميله الهكچيره‌مديكندن خضر موت قطعه‌سی حكومات آتی الذكره انقسام ايتمشدر §

مكلّا — آنفاً بيان اولنديغی اوزره (خضرموت) قطعه‌سنك ساحل درياسنده و (عدن) شهرينك برّاً اون ايكی قوناق جانب شرقيسی بعدنده واقع غايت بيوك وكوزل برمملكتدر §

مكلانك عموم سكنه‌سنك قرق بيك نفوسه بالغ اوله بيله‌جكنی تخمين ايدييورلر §

بلدهٔ مذكوره ايله (بروم ، الديس ، الحض ، روكب) قصبه‌لری الحالة هذه نقيب (صلاح) اسميله معروف و سنجاغ عثمانی كشاديله مفتخر بر امير روشن ضميرك اداره‌سنده‌در §

ممالك مذكوره‌نك حاصلات سائره‌سندن بشقه يالكز كمركندن سنوی درت بشبيك كيسه اقچه قدر وارداتی واردر §

شحر — شِحرْ مكلانك ايكى قوناق طرف شرقيسنده وخضر موتك ساحل درياسنده واقع وتخميناً بشبيك نفوس سكنه‌يى جامع بر بلده‌در §

بومملكت ذاتاً برجبل اوزرنده اولوب (يعرب بن قحطان) برادرى «عامر»ى بوجبله والى تعيين ايلمش ايدى ، عامر عصرنده وقوعبولان محارباتك كافه‌سنده حاضر اولوب قتالده شدت كوسترر برآدم اولديغندن « عامر هر نره‌ده بولنسه اولوم حاضردر ! » معناسنى شامل اولان (خضر موت) تركيبنى بو آدم حقنده قوللانمغه باشلاديلر وصكره‌لرى بوقطعه‌يه (ض) حرفنى اسكان ايدرك (خضر موت) ديديلر §

شحر بلده‌سى ؛ شيمدى طاغ جهتنه دوشن (شِبامْ ، قَطَنْ) ناحيه‌لريله برابر (قُعَيْطى) اسمنده بر اميرك تحت حكمنده اولوب امير مشار اليهك مقر اداره واقامتى شحر بلده‌سيدر §

بلدهٔ مذكوره‌نك متعدد آقار صولرى وبرچوق خورمالقلرى اولدقدن بشقه زرع ايدلمكده اولان (تنبا كو) يوزندن حصوله كلان وارداتى فوق العاده‌در §

تريم — تريم دخى خضر موت قطعه‌سى داخلنده ومكلانك اون بر قوناق طرف شماليسنده وزمارك اون بش ميل بعدنده واقع خراب آباد بر بلده‌در §

بوبلدهٔ نفيسه ايله (غرف ، مريمه ، سيوون ، تريس) قصبه‌لرى « امير منصور » نامنده بر شخصك حكم واداره‌سنده‌در §

بومملكت ، اوائلده غايت معمور ، وسيع الانحا ونفوسجه كثرتندن بشقه مقرّ علما ، برموقع دلكشا ايكن شدسه‌ده عربان متغلبه‌نك تسلط وتغلبى سكنه‌سنى يكرمى سنه‌دنبرى ترك دياره مجبور ايلمش اولديغندن آرتق خرابه يوز طوتمش

وحتی اوچيـوزدن زياده مساجد وجوامعی شامل اولديغی حالده انجق اوچ بيك نفوس اهالی قالمشدر §

واديلر — خضرموت ، الكاسی متعدد شـعبه‌لره وبرطاقم واديلره منقسمدر ، بوواديلرك باشلوجه‌لرندن بری خضرموت قطعه‌سـنك جنوب غربيسندن شمال شرقيسنه طوغری (نبی الله هود) تسميه اولنان محله قدر ممتد اولان وجنوب غربيسنده واقع ومكلا بلده‌سنك طرف غربيسی ساحلنده كائن (بروم) بلده‌سی مشتملاتندن سكز پارچه قريه‌يی شامل بولنان (يبعث) واديسيدر §

نفوس عموميلری بيك بشـيوز نفره بالغ اولان (آل عمودی ، آل بالعبيد ، كرب) قبيله‌لری بوواديده اقامت وسياحين عرب وادیٔ مذكورك خيلوجه خورما آغاجنی شامل باغچه‌لريله آقارصولری اولديغنی روايت ايدرلر §

وادیٔ حجر — مشهورواديلردن بری دخی ينه بروم بلده‌سی داخلنده واوچ كونلك مسافه‌ده بولنان حجر واديسيدر §

بو واديده درت يوز بيك قدر خورما آغاجيـله يكرمی قدر ماء جاری واردر ، واديك بر باشندن اوبر باشنه درت كونده واريلور وايچنده (نوح) قبيله‌لوسندن برطاقم جماعت ساكن اولور §

خضرموتك باشـلوجه واديلرندن بريده حجر واديسنك ايلروسـنده بولنان و خورمالقلری جهتله بين العربان كوزل عد اولنان (ريدة الديك) واديسيدر §

بوراده دخی (دين) اسميله معروف اولان قبيله افرادی متوطندر §

دوغن — ريدة الديكدن صكره مشهور اولان واديلرك بری (دوغن)

نامیله بنام اولان وادی اولوب بووادینـك طولی یکرمی درت عرضی یارم ساعت چکر §

دوغن وادیسـنك حاوی اولدیغی اراضیده صغیر وکبیر یکرمی بر قدر قریه بولنور وقرای مرقومه‌ده نفوس افرادی ایکبیك بشـیوزه بالغ اولور درجه‌ده بولنان (آل العمودی ، المراشده ، القشم ، الخامعه ، نوح) قبیله‌لری ساکن اولور §

دوغن وادیسـنك آقار صولری یوق ایسه‌ده یاغمورصویله سقی واروی اولنور ونادراً قویوصویله دخی صواریلور قرق بیکی متجاوز خورما آغاجنی شامل بر چوق باغچه‌لری اولدیغنـدن منبع زراعت وتجارت بر موقع کثیر البرکتدر §

وادیٔ لیسر — لیسر ، دوغن وادیسـنك برشعبه‌سی اولوب طولاً اون ایکی وعرضاً یارم ساعت قدر ممتد اولور مشهور بروادیدر §

بووادی اللی بیکه یقین خورما آغاجنی وهرنوع مغروسات و مزروعات باغچه‌لریله بوستانلرنی حاوی وصغیر وکبیر اون قدر قریه‌یی محتویدر §

تقریبـاً بیك نفوسی جامع اولان (الخالکه ، آل محفوظ ، آل یزید ، آل بطاطی ، آل کثیر) اسملریله متعارف بولنان قبیله‌لر وایٔ مذکورده اسکان ایدرلر §

وادیٔ العین — العین ، وادیسی یکرمی درت ساعت طولنده برمسافه‌یی وبش پارچه‌قریه‌یی شامل واوتوز بیك قدرخورمالغی محتوی برچوق باغچه‌لری مشتمل اولوب بشیوز نفوسدن عبارت اولان (آل عوابسه) بووادیده اسکان ایدرلر §

وادئ عمد — عَمَدْ ، وادیسی طولاً اون ایکی و عرضاً یارم ساعت چکر بر وادیدر §

درونـــده ایکیوز بیك خورما آغاجنی شامل برچوق باغچه‌لر ایله صغیر وکبیر یکرمی آلتی قریه اولوب ایکی بیك بشیوز کشیدن عبارت اولان (باُصلیب ، باُتیس ، بنی ماُضی ، الَجعده ، الصقره ، نهد ، بنی مخاُشن) قبیله‌لری بو قریه‌لرده اقامت ایدرلر §

سابق الذکر عمد و دوغن وادیلرینك نهایتلری (قفل) قصبه‌ســنده برلشــور و بورادن یکرمی درت ساعت ایلرویه ممتد اولان (کَرْ) موقعی دخی (حزیر) قصبه‌سنه واروب طیانور §

وادئ رخیه — رَخیَه ، دنیلان وادی طولاً آلتی عرضاً یارم ساعت قدر مسافه‌یی واون پارچه قریه‌یی مشتمل واون بیك عدد خورما باغچه‌لرینی شامل بر محلدر §

اوچیوز نفوسدن متجاوز اولان (آل علی ، بنی حَیدره ، بنی بالّلیث ، شحا) قبیله‌لری بوراده اسکان ایدرلر §

وادئ دهر — دهرْ ، وادیسی طولاً اوچ ساعت ممتــد مسافه‌یی و برچوق خورمالقلی قریه‌لری شامل بر موقعدر §

جمعیتلری ایکیبیك بشیوز نفوسدن عبارت اولان (آل بالْعبیدْ ، الَصیعرْ ، یافع) قبیله‌لری بووادیده توطن ایتمشــلردر §

وادئ ابن راشد — ابن راشــد ، دنیلان وادی ایکی پارچه‌در ، بر پارچه‌سی (شیام) تعبیر ایدیلان موقعدن ابتدا ایدرکه بوکا (وادئ قیلی) و (وادئ سَرْ) دینور §

ایکنجی پارچه‌سیده (ساه) قریه‌سندن ایلروسی اولوب بوکا (وادیٔ بحری) و (وادیٔ عدم) تسمیه اولنور §

بوایکی وادی (غرف) دنیلان محلده برلشه‌رك طولا اوچ کون قدر شمال طرفنه طوغری ممتد اولان ابن راشد وادیسی انتهاسنده واقع (نبی‌الله هود) قریه‌سنده نهایت بولور §

ابن راشد وادیسی ، صغیر و کبیر آلتمش آلتی پاره قریه‌یی وبرملیون خورما آغاجنی حاوی متعدد باغچه‌لری شاملدر §

آلتی بیك نفوسی متجاوز اولان (آل کثیره ، العوامر ، آل باجری ، آل جابر ، آل تمیم) قبیله‌لری بوقریه‌لرده اقامت ایدرلر §

سالف الذکر امیر منصور بن غالب الکثیرینك حکم ایتدیکی بلده ایله قریه‌لر دخی وادیٔ مذکور داخلنده ایسه‌ده قرای مذکوره اهالیسی قبائل خمسهٔ مبحوثه افرادی خارجنده اولوب خضرموتك اطرافنده ساکن اولان قبائل عربك باشلوجه‌لری آشاغیده بیان ایده‌جکمز قبیله‌لردر §

یافع — قبیله‌سی (عدن) بلده‌سنك طرف شرق شمالیسنده واقع جبالده ساکن اولوب نفوس موجودلری علی التقریب یکرمی بیك نفره وارر §

عوالیق وسائره — (عوالیق ، آل دیب ، آل عبدالواحد ، شیبان ، عکابره ، نبی حسن) کبی قبیله‌لر عربانی عدن بلده‌سیله مکلا آره‌سنده‌کی اراضیده متوطن اولوب بوقبیله‌لرك هیئت عمومیه‌سی افرادی تخمیناً بشبیك نفوسه بالغ اولور §

آل حموم — تخمیناً بیك نفوسی جامع اوله بیلان (آل حموم) قبیله‌سی ، شحر بلده‌سنك اطراف وجوارنده اسکان ایتمکده‌در §

نبی نبی الله هود ، مَنَاهِل ، مَهْرا — نفوسلری تقریباً ایکی بیکه بالغ
اولور درجه‌ده بولنان نبی نبی الله هود ایله مناهل و مهرا قبیله‌لری ابن راشد
وادیسنك منتهی اولدیغی (نبی الله هود) قریه‌سیله (ظفار) بلده‌سی آره‌سنده
واقع مواقعده اقامت ایدرلر §

خضر موت قطعه‌سی داخلنده نسباً علیه الصلوة و السلام افندیمز
حضرتلرینه منتهی اوچ بیك قدر ساداة کرام زیب بخش مواقع اکرام
وآرام اولوب سکنهٔ سائره‌سی بونلره پك آشوری احترام ایدرلر §

الیوم لسان انامده (ساداة علویه) تسمیه‌اولنان ذوات کرام بونلر اولوب
مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره‌ده بولنان ساداة علویه بونلردن متفرعدر §

خضر موت قطعه‌سنك طاغ اتکلرینه متصل اولان یرلری زراعته
قابل ایسه‌ده قوهٔ انباتیه‌سی ذاتاً ضعیف واکثر محللری کیاه ومیاهدن بریدر ،
آنك ایچون سکنه‌سی ساحل دریاده بالق صید ایدرك وحیوانلرینه بیله بالق
یدیره‌رك کچینیرلر و ساکن اولدقلری ممالکك ساحل طرفلرنده خام عنبر
محصولی اولدیغندن بونلری طوپلایوب صاتارلر §

جوز بوا ، تنباکو ، کونلك ، ضمغ عربی ، بخور ، حنطه ، خورما ،
چویت ، وصاری صبرك اعلاسی خضر موته مخصوص حاصلاتدن اولدیغی
کبی هندستانده بولنان نباتاتك پك چوغی بوممالکتك طاغلرنده دخی
بولنور §

خضرموتك جانب شمالیسنده واقع اولان احقاف چولنده (بحر الصّاف)
تعبیر اولنور زمینی سیال قوملی برصحرا وار ایسه‌ده روزکارلی کونلرده پك
چوق یولجیلرك بومحلدن کیدر ایکن قوم آلتنده قالوب تلف اولدیغی ومستعدّ
زراعت وفلاحت اولمدیغی جهتله غیر مسکوندر §

تاريخلرده (رسّ) ديو خبر ويريلان قصبه ايله (بئر معاطله) و (قصر مشيّد) دخی خضر موت قطعه‌سی داخلنده ايدی §

بو قطعه‌نك اسكی سكنه‌سی صوسزلقدن راحتسز اولوب ايچه‌جكلری صوبی اوزاق اوزاق يرلردن كتيررلر ايدی ، بالاخره واجب الوجود حضرتلری كنديلرينه صوبی كور بر قويو ويردی ، فقط حريفلر پوت پرست اولوب نبيلری (حنظلة بن صفوان) حضرتلرينی قتل ايتدكلری جهتله قويونك صوبی كسيلدی وكنديلری عذاب اليمله هلاك اولدی §

بئر معطله دنيلان « قويو » ايشته بوقويودر §

قصر مشيد ، عرب بادیه رؤساسندن (صد بن عاد) ك رياح عاصفه‌يه مقاومت فكر فاسديله بنا ايلديكی (قوله) در §

صد بن عاد ، بوقصری غضب خدايه مدافعه ايچون طرح وتأسيس ايلديسه‌ده دكل كنديسی اولاد و احفادی بيله محو وهلاك و اوالقصر مشيد ييقيلوب آشيانهٔ بوم وغراب اولمشدر ؛ خرابه‌سنك بعض يرلری الآن موجود اولديغنی روايت ايدرلر §

ظفار — ظَفَارْ ، بلده‌سی خضر موت ايله قطعهٔ عمانيه آره‌سنده وبحر عمان ساحلنده واقع اولوب دكز بوينه طولی آلتی وقره‌يه طوغری عرضی اوچ قوناقدر §

ظفارك ساحلدن ايچرويه اون ساعت قدر ممتد اولور براوودسی وبواووه اوزرنده طقوز قطعه قصبه‌سی واردر §

بشيوز نفوسدن عبارت اولان آل كثير قبيله‌سی ذكر اولنان قصبه‌لرده و نفوس موجوده لری تقريباً اوچ بيك نفره بالغ اولان (قرا و شحره) قبيله‌لری دخی سالف الذكر اووه‌يه ناظر اولان طاغلرده اسكان ايدرلر §

ظفارك هواسی هندستان ممالکی هواسنك عینیدر ، هرسنه موسم صیفده درت ماه یاغمور یاغار و طاغلرنده حاصل اولان اون قدر ماء جاری اووه‌یه آشاغی طورمیوب آقار §

بودره‌لر صورت دائمه‌ده اووه‌یی اروا واسقا ایلدکدن صکره دکزه قدر آقوب کیدرلر ، انهارمذکوره‌دن برینه قایق ایشلیه‌جك قدر بیوجك اولدیغی جهتله بین الاهالی « حوربلد » دینور §

صوك بهار موسملرنده یاغمورلر اکسیك اولمدیغی و عرضنك قوهٔ انباتیه‌سی درجهٔ کالده بولندیغی جهتله هندستان اراضیسنده حصوله کلان فواکه وسائره ظفار بلده‌سی اراضیسنده دخی حاصل اولمقده وفقط مستقل حاکملری اولمدیغندن سکنه‌سی محله شیخلری تابعیتنده اوله‌رق اداره اولنمقده‌در §

﴿ عمان قطعه سیله بلاد مشتمله سی ﴾

جزیرة العربك اقسام جسیمه‌سندن بریده عمان قطعه‌سیدر §

بوقطعهٔ جسیمه جزیره‌نك جهت جنوب شرقیسنده وبصره کورفزیله عمان دکزی ساحلنده واللی اوچ درجه‌دن اللی یدی درجه اللی دقیقه طول شرقیده ویکرمی ایکی درجه‌دن یکرمی یدی درجه‌یه‌قدر عرض شمالیده اولوب شرقاً (بحر محیط هندی) و شمالاً (بصره کورفزی) وجنوباً (احقاف) وغرباً (یمامه) جبالیله محدوددر . اراضیسنك طولاً مسافه‌سی بشیوز قرق و عرضاً مسافه‌سی ایکیوز سکسان کیلو متره‌یه و سکنه‌سنك عددی تقریباً برملیون آلتی یوز بیك نفره بالغدر §

عمان قطعه‌سنك قابلیت طبیعیه‌سی فوق العاده و قوهٔ انباتیه‌سی سائر محللردن زیاده اولمق حسبیله پك چوق قرا و قصباتی شامل وعرضی هردرلو فواکه ومحصولات ارضیه یتشدیرمکه مستعد اولدیغندن اهالیسی بدویلر کبی

وحشت حالنده اولميوب مدنی الطبع وخوش خصالدرلر §

شامل اولديغی قصبات وقرانك اكثريسی ساحل درياده اولمق حسبيله بورالرده بولنان اهالی هميشه زراعت و فلاحت ايله اشتغاله انكباب و بالق صيديله ، اينجو وصدف تجارلغيله تعيش واكتساب ايدرلر §

عمان قطعه‌سی اداره‌سی (يعرب) ك برادری « عمان » بن قحطانه احاله اولندقدن برمدت صكره اعلان استقلال ايتمش وآنك وفاتنده عمان اداره‌سی « مالك بن حمير » ك اوغلی « قضاعه » نك النه كچمش ايدی ، بالآخره يمن حكمداری « سكسك » عمانی جبراً قضاعه‌دن آلمش و قضاعه‌نك حفيدی « مالك » ابن الحاف سكسكك اوغلی يعفرك زمان سلطنتنده‌بينه استرداد ايلمش ايسه‌ده يمن حكومتی كسب قوت ونفوذ ايلدكده عمان اداره‌سی ينه يمن حكومتنه الحاق ايديله‌رك يمن حكمدارلغندن منصوب واليلر ايله اداره اولندی وصكره لری يمن سلطنتنه عارض اولان ضعفدن استفاده ايدن ائمهٔ مشايخ اللرنده قالدی ايدی §

قرامطه استيلاسندن وارسته اولديغی اثناده دخی قديمی وجهله بينلرنده انتخاب اولنان ائمهٔ محليه واسطه‌لريله اداره اولنور ايدی ؛ طقوز يوز سنهٔ هجريه‌سنده قطعهٔ مزبوره‌يه پورتكيز و فلمنك و ايران دولتلری نظر حرص وطمعلرينی ديكديلر وطقوز يوز اون برده پورتكيزليلر سواحلی كاملاً ضبط و تسخير ايلديلر ايسه‌ده بوز قرق آلتی سنه صكره ١٠٥٧ سواحل مضبوطه اهاليسنك غلبه‌سيله پورتكيزلولرك اللدن نزع واسترداداولنمش ايكن صكره‌لری بعض محللری فلمنكلولر طرفندن استيلا ايدلمش و بونلرك غائلهٔ تصرفلری شجعان اهالی معرفتيله دفع اولنديغی صره‌ده ميدانه برده ايرانلولرك تسلط استيلاكارانه‌سی چيقمش‌اولديغندن اهالی (شحر) حاكمی (احمد بن سعيد)ك غيرت و اقداميله بالاتفاق ايرانلولری دخی وطنلرندن سوروب چيقارديلر

وآنك اوزرينه حاكم مشار اليهى كنديلريـه امير انتخابيله عرض بيعت ايلديلر (١٢٦٧ سنه) ايدى §

احمد بن سعيد يكرمى بر سنه صكره (١١٨٨) رحلت وآنك يرينه امير اولان اوغلى (صمد) دخى يكرمى سنه قدر اجراى حكومت ايتدكدن صكره (سلطان) بن صمد وآنك وفاتنده صمدك برادرى (سعيد) بن احمد بن سعيد صندلى زيب امارت اولديلر §

بونلرك ايچنده (سعيد بن احمد بن سعيد) جمله‌سندن زكى وعاقل و حتى امور حكومتى حقيله ايفا ايله برابر جهاد بولنده توسيع ملك و بلاده مائل اولديغندن ممكن اولديغى مقدار سفائن حربيه انشاسنه ابتدار ايدرك ختامنده « زنكبار » و « سيقطره » جزيره‌لريله (آمريقا) قطعه‌سى داخلنده واقع بلده‌لرى قوۀ بحريه سايه‌سنده ضبط وتسخير وايران دولتى اداره‌سنده بولنان سواحلك برجزؤيله « هُرمُز » و « كَشم » و « دَج » و« بحرَين » جزيره‌لرينى دخى بالاستيلا دائرۀ قوت و حكومتنى كركى كبى توسيع ايتمش وآندن صكره اصلاحات وانتظامات داخليه‌سنه باشلامش ايدى §

حيفا كه بوصرده « وهابى » وقعه‌سى سرنماى ميدان ظهور اولوب داخل دائرۀ اداره‌سى اولان محللر كاملاً الندن چيقديغندن بچاره محكوماً ومقهوراً كوشه كزين واوزاقدن اوزاغه اقبال زائله‌سنك عودتنه فرصت بين اولمشدر §

وهابى غائلۀ هائله‌سى جانب سلطنت سنيه‌دن ازاله اولنمسى اوزرينه (سعيد) بن احمد مقامنه رجعت ايله انفاذ حقّ حكومت ايتمكه باشلادى وقبل الوفات متصرف اولديغى ممالكى اوچه تقسيم ايدوب بوندن برقسمى اولان بصره كورفزنده واقع اطه‌لر ايله قطعۀ عمانيه‌نك (برقه) نام محل ايله جبل اخضر آره‌سنده بولنان مواقعنى بيوك اوغلى (تُوَينى) يه وآفريقاده واقع

سواحل ايله زنكبار وسيقطره آطه‌لرني ايكنجي مخدومي (ماجد) ه وقطعهٔ عمانيه‌نك طرف غربيسنده واقع محللري دخي اوچنجي مخدومي (تركي) [١] يه ترك وبخش ايتدي . لكن بو تقسيم قاعدهٔ حكومتي منافي اولديغندن اوغللري آره‌سنه آتش فتنه براقمق كبي بيوك برخطاده بولندي ايدي ، وفاتي عقبنده بيوك اوغلي تويني برادري ماجده كندوسني طانيمق يعني ماجددن بر ويركوي معين اخذ ايتمك سودالرينه دوشمش وكندوسنك بو فكر نادرستي برادري ماجد ايله بوغاز بوغازه مقاتله ايتمسني نتيجه ويرمش اولديغندن بو ايكي برادر ايكي سنه قدر جنك وجدال ايله وقت كچيردكدن صكره انكلتره دولتي آره‌لرينه كيروب ماجدك بيوك برادرينه « سنوي قرق بيك ريال ويرمسي وزنكبار جزيره‌لريله آفريقا قطعه‌سنده واقع سواحله مستقل حاكم » اولمسي شرطلريله بينلريني اصلاح ايدرك دفع غائله‌يه كفاح ايتدي §

تويني انكلتره‌لو واسطه‌سيله قطعهٔ عمانيه‌نك ثلثانه وبو قطعه‌نك الك زياده معمور ومشهور اولان بلده‌لرينه متصرف اوله‌رق سكنه‌سني تحت حكمنه آلمش ايكن بوكا قناعت ايتميه‌رك كوچك برادري تركينك يدنده بولنان محللري دخي ضبطله توسيع مملكت وتزييد سطوت وقوت ايتمكي اقدم آمال ايدنديكندن برآرالق آنكله دخي آره‌سي بوزلدي §

تركي‌يه نسبتله تويني ظاهرده اكرچه قوتلوجه ايديسه‌ده قطعهٔ مبحوثه اهاليسنك اكثريسي تركي‌يه طرفدار اولدقلري وبناءً عليه قوت ومملكتك تركينك النده كيتمسنه قائل اولمدقلري جهتله اثناي محاربه‌ده تويني تبعه‌سنك كافه‌سي كندوسندن يوز چويروب كوچك برادري تركي‌يه عرض بيعت ايتديلر ايدي §

انكلتره دولتي ينه بو ايكي برادرك آره‌سنه كيروب اصلاح ذات البين ايچون

---

[١] تركينك نام ديكري (ماجد) در .

ترکی يی مسکته جلب ايلمش وبو واسطه ايله جلب ايديلان ترکی يی تونی طوتوب حبس ايلديکی جهتله اختلال داخلی آتشی برقاندها علولنمش اولديغندن تونی خوف جانله فرار وبيك ايکيوز يتمش تاريخنده نجد اميری شيخ فيصله عرض دخالتله استظهار ايلديکنه مبنی شيخ فيصل مومی اليهك مراجعتنی قبول ايدوب اوغلی عبد اللهی مکمل بر قوتله قطعهٔ عمانيه‌يه کوندردی ايدی §

عبدالله بن فيصل ترکينك زير تابعيتنده بولنان محللرك اکثريسنی ضبط وتسخير ايله اهاليسنی تونی نك دائرهٔ اطاعتنه ادخال ومصارف حربيه‌سنی کاملاً تونی دن اخذ واستحصال ايندکدن وسنويه صورتيله نجد امارتنه اون بيك ريال ويرمکلکی کندوسنه تعهد ايتديردکدن صکره عسکرينی آلوب باباسنك تحت اداره‌سنده بولنان نجد قطعه‌سنه عودت ايتدی §

نجدامرينك مداخلهٔ مبحوثه‌سی بيك ايکيوز يتمش برتاريخنه‌قدر سوره‌رك بعده بورالرك هر جهتی تونی‌نك يد استقلالنده وزنکبار ايله سواحلی دخی برادری ماجدك تحت تصرف واداره‌سنده قالدی ايدی §

تونی بيك ايکيوزسکسان بش سنهٔ هجريه‌سنده وفات ايلديکندن يرينه کچن اوغلی (سالم) بلا تأخير عموجه‌سی ترکی يی طوتديروب حبس ايتمش وترکی انکليزلرك مداخله و توسط ايتملريله حبسدن قورتيلوب بومبايه کيتمشدر §

تونی‌نك اوغلی سالم صندلی نشين حکومت اولديغنك ايکنجی سنه‌سی اقرباسندن (عزّان) اسمنده برشخص اظهارعصيان ايله زمام‌حکومتی سالمك يدندن نزع ايتديکنه واقدمجه بومبايه عزيمت ايدن (ترکی) دخی بو وقعه‌يی ايشيده‌رك عودت ايدوب (عزّانی) قتل وتلف ايلديکنه مبنی تونی‌نك تحت تصرفنده بولنان ممالکك اداره‌سی تماميله ترکی يه انتقال ايتمش (۱۲۸۷) و بوندن بش سنه اول وفات ايدن زنکبار حاکمی ماجدك يرينه دخی

برادری « برقش » کچمش اولدیغندن تو نبی برادرلرینه ایتدیکنی بولمشدر §

مسکت یعنی مسقط ، بلده‌سی عمان دکزی ساحلنده مکهٔ مکرمه‌نك ایکی بیك کیلو مترو جانب شرقیسنده التی طقوز درجه یکرمی دقیقه طول شرقیده واوتوز اوچ درجه اوتوز سکز دقیقه عرض شمالیده واقع برشهر شهیر اولوب قطعهٔ عمانیه‌ده بولنان بلادك اك مشهوریدر §

مسقط ، شهرینك سکنه‌سی آلتمش بیك نفوسه بالغ اوله‌بیلور ؛ اسکله‌سی غایتله ایشلك وتجارتکاه اولدیغی کبی لیمانی مستحکم وفوق‌الغایه واسع وداخلنده لنکرانداز مرسای سلامت اولان سفائن هرنوع فورطنه قورقوسندن امیندر §

عمان — عمان قطعه‌سنده مشهور اولان ممالکك بریده مسکت شهرینك جانب شمال غربیسنده وساحل بحرده وایکیوز یکرمی کیلو مترو طولنده واقع اولان عمان بلده‌سیدر §

جوارنده برچوق صو منبعلرینی شامل برطاغ اولمغله عمان بلده‌سنك صولری بوجبلدن کلور ، عمان بلده‌سنك برچوق باغچه‌لریله خورمالقلری وار ایسه‌ده محصولاتنك اغلبی بغدای ایله داری وآرپه‌در §

حسا ایله عمان آره‌سنده (قطر) وبصره کورفزینك عجم سواحلنده بولنان (فارستان) ایله (کرمان) و (زنکبار) ایله (سقطره) اطه‌لری وآفریقا قطعه‌سنك طرف شرقیسنده (غار) دافوی برونده (کرمد) اطلاق اولنان محللر کاملاً مسکت ملحقاتندندر ، بو محللرك اهالیسی حسایه قاتیلدیغی تقدیرده خطهٔ عمانیه سکنه‌سنك نفوسجه مقداری تقریب تخمینی ایله ایکی ملیون ایکیوز سکسان بیکه بالغ اولور §

زنکبار — زنکبار بحر محیط هندی آطه‌لرندن برجزیره اولوب زنکبار

ممالكى بوآطه‌نك سواحلنده واوتوز يدى درجه طول شرقى ايله آلتى درجه ايكى دقيقه عرض جنوبيده واقعدر §

زنكبار جزيره‌سنك طولاً سكسان و عرضاً يكرمى بش كيلو مترو مسافه‌سى وتقريباً بشيوز بيك نفوسه بالغ سكنه‌سى واردر §

جزيرۂ مذكوره‌نك هواسى غايتله شهير وآفريقا قطعه‌سيله « مورس » آطه‌سنجه مناسبت تجاريه‌سى كثير اوله‌رق اراضيسى زراعت وفلاحته قابل وداخلا هرنوع محصولاتى شامل برمحل معموردر ، سواحلنده عنبر دخى بولنور §

سقطره — سُقُطْرَه ، آفريقا قطعه‌سنك جهت شرقيسنده و « غار دافوى » برونك يوز يتمش كيلو مترو طرف شرقيسنده اللى درجه قرق بش دقيقه ايله يِنه اللى ايكى درجه اون دقيقه طول شرقيسنده واون بردرجه واللى دقيقه ايله يِنه اون ايكى درجه واوتوز دقيقه عرض شماليده واقع بحر محيط هندى آطه‌لرندن برجزيره‌در §

سقطره جزيره‌سنك طولاً يوزاون بش وعرضاً قرق كيلومترومسافه‌سى و تخميناً آلتى بيك نفوسه بالغ سكنه‌سى و « صارى صبرك غايت اعلاسيله كوزلك ، قارادش قانى ، مرجان ، قاقوله » كبى حاصلات مقبوله‌سى واردر §

حسا قطعه‌سى [١] ، جزيرة العربك اقسام جسيمه‌سندن بريده ايكيوزدن متجاوز بلاد و قرا و قصباتى مشتمل اولان (حسا) قطعه‌سيدر §

حسا — قطعه‌سى ذاتاً برداٸره اسمى‌ايكن قرامطه استيلاسنده ابوطاهر قرمطينك بنا ايلديكى (هجر) نام قصبه‌يه (حسا) دنيلدى ، بو قطعهٔ عظيمه‌نك بلاد هجر وبلاد بحرين دخى نام ديكرلريدر §

[١] بوكا احسا دخى دينور .

بو خطهٔ وسیعه عمان قطعه‌سنك جانب شمال غربیسنده وبصره كورفزینك جانب غربیسی ســواحلی بوینده قرق سکز درجه‌دن اللی ایکی درجه‌یه قدر طول شرقیده ویکرمی درجه‌دن یکرمی طقوز درجه‌یه قدر عرض شمالیــده واقعدر §

ســكنهٔ موجوده‌سی تخمین تقریبی ایله ایکیوز اللی بیك نفوســه بالغ اولور درجه‌ســنده و (خُفُوق) ایله (رَأْسُ الخَیمَه) و (قطیف) بلاد عظیمه‌سی دخی (حسا) قطعه‌سی داخلنده‌در §

حسا قطعه‌سی اراضیسنك قوهٔ نابته‌سی كالده اولوب ساحل بحرده متعدد جزیره‌لری واردر ؛ بو آطه‌لرك الك باشلوجه‌سی بحرین جزیره‌سیدركه صدف و اینجونك اعلاسی بوراده چیقار ، اکثر اهالیسی صدف و اینجودن کسب ثروت وبالق صیدیله اکتساب اسباب معیشت و تجارت ایدرلر §

اقدملری شیمدیکی حالندن دها معمور ایمش ، روایت اولندیغنه كوره اوائلده آفریقا قطعه‌سی اهالیسی کایتلو اموال واشیا ایله بحراً قطیف شهرینه کلوبماللرینی اینجو ایله دکشدیررلر ایدی ، اینجو چیقارمه موسمی هر سنه حزیراننــدن ایلوله قدر اولوب ســنوی اوچ درتیوز بیك انکلیز لیره‌سی حاصلات صافیه آلنور ودرت بیكه قریب طالغج کمیــلری بولنوركه بو کیفیت قطیف بلدهٔ جسیمه‌سی اهالیسنك قدیماً مالك اولدقلری ثروت وسامانی اثباته دلالت ایدر §

دكزك قعرنده برطاتلی صو منبعی اولدیغنی وحتی طالغج کمیــلرینك طالغجلری طالوب کمیلرده‌کی استعمال ایلدکاری طاتلی صولری بومنبعدن اخذ ایتمکده بولندقلرینی حکایه ایدرلر §

حساده پك چوق میاه معدنیه واردر ؛ فقط ســکنه‌سی میاننده قواعد کیمیویه واسطه‌سیله میاه معدنیه‌یی معاینه وتحلیله مقتدر کیمسه‌لر اولمدیغندن

بوصولرك تركيبات كيمويه وخصائص نافعه‌لری نه اولدیغی الآن آكلاشیله‌میوب یالكز بروسه قابلیجه‌لری كبی حمام اتخاذ اولنمشلردر §

بالجمله باغلر وباغچه‌لر وحاصلات زرعیه‌دن صوایله یتشدیریلان شیلر ذكر اولنان قابلیجه‌لرك آیاقلر یله جهات سائره‌ده نبعان ایدن صولردن سقی و اروا اولنور §

حسا قطعه‌سی طوپراغنك قوت انباتیه‌سی وبالخاصه ذكر اولنان صولرك اعلالغی اشجار ایله فدانلرینك نمّوینه پك چوق یاردم ایتمكده اولدیغنـدن یكیـدن یكی یه دیكیلان فدانلر آز وقت ایچنـده یتشوب بیوجك بیوجك آغاجلر اولور §

خورما آغاجـلری عادتا ایكی اوچ انسان قوجاقلایه‌میـه‌جق درجه قالینلقده‌در ، سائر جنس آغاجلرك حال نموّی دخی اول مرتبه‌ده وحتی بوبر ومرجمك ودها بونلره مماثل شیلر همان نار آغاجی جسامتی نسبتنده‌در §

حسا اراضیسی داخلنـده بولنان صولرك اكثریسی یوز مترو مربعنده واون درت ، اون بش قولاچ عمقنده بر كول داخلندن نبعان ایدن صودن تفرع ایدركه باغ و باغچه ومزروعات اصحابی بو كولك اطرافندن ایستدكاری قدر جدوللر آچوب تارلالرینی صولارلر §

صولر عموم بوستانلرك ، باغلرك باغچه‌لرك ، تارلالرك اوكوندن وایچندن آقدیغی وغایتله صاف و برّاق اولدقدن ماعدا صورت دائمه‌ده جریان ایتمكده بولندیغی جهتله بلده‌یه بخش ایتدیكی زینت ونزاهت قابل تعریف دكلدر §

حفوف ، بلده‌سنك بر ساعت بعدنده دخی (عین النجم) دنیلور برصو منبعی واردر ، بومنبعك صوینی حسا قطعه‌سـنده بولنان منابعك كافه‌سـندن صیجاق وقوتلی وغایت طاتلی اولدیغندن اهالیسی حمامدن مستغنیدر §

اغری وصیزی علتلرینه اوغرایانلر استحمامه دوامله بتأثیرالله تعالی شفایات اولدقلرندن اومثللو علتلره مبتلا اولانلرك شو واسطه ایله قورتیله کلدکلری خلق بیننده شیوعبولمش و بوشایعه وهابی نهابیلرك عقائد باطلهٔ واهیه‌لرنجه ضلالته عطف ایدیله‌رك ماء مذکور منبعی طاش و طوپراق ایله طولدیرتیلوب اهالی اورایه کیتمکدن منع ایدلمش ایدی ؛ بالاخره ماء مذکور منبعی تطهیر وتنظیف وکوزل برقبه ایله ابنیهٔ مقتضیه آلتنه آلنه‌رق قاپلوجه هیئتنه قونلدیغندن سکنه‌سی سایهٔ شاهانه‌ده بویوزدن دخی نلطیف اولنمشدر §

حسا الکاسی سواحلنده کائن اراضی غایتله بسیط ومستویدر ، دکزك حال مدنده طاشان صویك استیعاب ایلدیکی محللرده قالان صولری بحر تماميله جزر وجلب ایده‌میه‌رك جابجا قالان صو بقیه‌سندن تحدث ایدن مواد متعفنه هوانك جیادتنی تغییر وبوندن حاصل اولان (صتمه) و(حما) علتلری سکنه‌سنك صفوت ذلال صحتلرینی تحویل ایلدیکندن اهالیسنك سیماجه رنکلری صاری وصولوق و (طحال) علتنه مبتلا اولانلری پك چوقدر §

بحرین جزیره‌لری قرق سکز درجه یکرمی دقیقه طول شرقیده ویکرمی آلتی درجه یکرمی آلتی دقیقه عرض شمالیده واقع اولوب اینجونك اعلا وشهواری ایشته بوآطه‌لرده چیقار §

بحرین جزیره‌سنك عرضی ایکی و طولی یدی فرسخ جغرافی اولوب اورته‌سنده و اطرافنده دها یوکسك محللرده واردر §

بحرین آطه‌لرندن بشقه بصره کورفزندن حسا ساحلنه قریب «آرآد ، ناروت ، منامه» جزیرلری دخی نجد قائمقاملغی ملحقاتندن اولوب بحرین جزیره‌سنك براسمیده (اوال) جزیره‌سیدر §

حسا الکاسنك اراضیسی منبت اولدیغندن بو قطعهٔ جسیمه‌ده میوه‌نك وبالخاصه سبزه‌وات وبوکا مماثل مزروعاتك هرنوعی حاصل اولور §

اکثر مغروساتی خورما آغاجیدر ؛ پاموق ، پرنج ، بادام ، لیمون ، نار ، اوزوم ، اینجیر ، بغدای ، آرپه ، داری ، دخی چوقجه اولور ، شکر قامیشیده زرع ایدلمکده ایسه‌ده بوقامیشی یتشدیرمك وشکر اعمال ایتمك اصوللرینی لایقیله بیلمزلر §

حوالیٔ مذکوره ده (کیلانی) اطلاق ایدیلان بر نوع صوف قوماشی طوقنور واعلا عبا ایله مشلخ دخی اعمال اولنور §

بحرین جزیره‌سنك قدیم سکنه‌سی عمالقه‌دن ایدی ، یمامه‌ده ساکن اولان « جدیس ، طسم » قبیله‌لری بورالره قدر یاییلمش وبونلردن صکره بحرینی (آزدی) لر استیلا ایلمشن ایدی ، بخت نصر محارباتندن صکره عربلره ضعف طاری اولدیغندن بحرین جزیره‌سی بعض قبائل متفرقه یدنده قالوب (اردشیر)بن بابك دورنده عجملرك النه کچمش واردشیرك وفاتنده عربلر یینه عجملرك اطاعتندن چیقدیلرایسه‌ده (شابورذی‌الاکتاف) عربلره غلبه چالوب بحرین ممالکنی ممالك فرسه الحاق ایلمشدر ، بالاخره حیره‌ده صندلی نشین حکومت اولان منازره اداره‌سنه کچوب هجرتك آلتنجی سنه‌سی اهالینك برطاقی مسلمان وبرطاقیده جزیه اعطاسنه طالب اولدقلرندن طرف واضح الشرف پیغمبریدن (علاء الحضرمی) حضرتلری بحرین (والیسی) نصب وتعیین بیورلمشدر §

اخطار — حسا قطعه‌سنده خیمه نشین اولان قبائل عرب بیاننده‌در §

حسا اهالیسنك مدنیته‌دزکار اولان میلانی جهتله برطاقی بلاد وقصباتنده وبرطاقیده قریه‌لرده اسکان ایتمکده بولنمش وبونلرك مقدار نفوسلریله صورت معیشتلری بالاده یکان یکان تعریف وبیان ایدلمش اولدیغندن بوندن صکره بدویت حالیله یشایان یعنی سیار بولنان عربان قبیله‌لریله بونلرك مقدار نفوسلری ومواقع اقامتلری ذکر واتیان ایدیله‌جکدر §

المره — المرهُ ، قبيله‌سى اوچ بيك نفوسدن عبارتدر ، بوقبيله افرادى دائمى صورتله قطيف بلده‌سى جوارنده دوران ايدرلر §

بنى هاجر — هاجرِ قبيله‌سى مستقل برقبيله ايسه‌ده عن اصل قحطان قبيله سندن تشعب ايتمشدر . بونلر دخى قطيف جوارنده بولنور وجمعيتلرى درت بيك بشيوز نفوسه بالغ اولور §

بنى خالد — قبيله‌سى افرادى اون بيكه قريب اولوب يدى بيك قدرى نجدوجبل ايله اطراف غربيه‌دن زبير بن عوام (رضى عنه الله العلام) حضرتلرينه منسوب اولان قطعه‌ده وقصوريده حسا بلده‌سى اطرافنده طولاشه‌رق امرار عمر ايدرلر §

استطراد — بنى خالد قبيله‌سى ايكى قسمه آيريله‌رق برقسمى صحابهٔ كرامدن خالد بن الوليد (رضى الله عنه) ه منتهى و برقسميده مشار اليهك برادر وعم زاده‌لرينه منتهى اولوب بونلرك هر ايكى قسمى بنى مخزوم جماعتى وبنى مخزوم دخى قريش قبيله‌سى بطونى اعاظمندندر §

جناب خالد (رضى الله عنه) وليد ابن المغيرة بن عبدالله ابن عمرو ابن مخزوم ابن يقظة ابن مره بن كعبك اوغلى اولوب زر رشتهٔ نسبى سلسلة الذهب جناب پيغمبرى‌يه بوراده كسب ارتباط واتصال ايدر §

صديق اكبر افنديزك عهد عالئ خلافتلرنده سرعسكر ايدى ، مسيلمة الكذابك قاتلى ، اهل ردّه جمعيتنك ممزقى ، نجد قطعهٔ وسيعه‌سنك فاتحى مشار اليه حضرتلريدر §

نجد قطعه‌سنك زمام اداره وامارتى عصر ثانى غايتنه قدر بنى مخزوم قبيله‌سندن خالد بن وليد (رضى الله عنه) ك عمى زاده‌لرينه منتهى برخاندان يدنده ايدى ، صكره‌لرى محمد ابن احمد بن عبدالله بن محمد بن منيع بن خالد

بن عبد الرحمن بن خالد بن وليده انتقال ايتمكله بو سلالهٔ سليله سعود بن عبدالعزيز وهابی ظهورينه قدر نسلاً بعد نسل قطعهٔ مذكوره امارتنى حسن اداره‌يه غيرت و اهل سنت و الجماعه اعتقادينه توفيق احوال و اقوال ايتمش وعلى العموم سنى المذهب اولدقلرندن بين القبائل « آل عريعر » ناميله كسب شهرت ايلمش اولمق حسبيله نجد قطعه‌سى اهاليسى نزدنده حائز اعتبار فوق العاده اولديلر ايدى ، بالآخره قطعهٔ مذكوره سكنه‌سندن سعود بدبود ، محمد بن عبد الوهابك تشويق واغراسيله وبرطاقم حيل ودسايس اعماليله زمام امارتى « آل عريعر » الندن اخذ وغصب ايلدى §

آل عريعر — بطنى برية الشام ايله حما بلده‌سى اطرافنده بولنان بنى خالد امراسنك عمى زاده‌لريدر ، چونكه برية الشام ايله حما بلده‌سنده متوطن بولنان بنى خالد امراسى (آل عبد القادر) ناميله متعارفدر ، بو عبد القادر ناصر بن العاص بن مهنا بن سليمان بن مهنا بن محمد بن فارس بن عبدالكريم بن مهنا [١] بن فضل بن محمد بن عبدالرحمانك اوغلى اولوب آل عريعر سلاله‌سيله بوراده اجتماع ايدر ، عبدالرحمانك پدريده خالد بن وليد حضرتلريدر §

ناصرك فامليا‌سى دخى ايكى قسمه آيريلوب برى مراد بن جابر بن ناصر بطنيدر §

ابن جابرك كريمه سى وسيد حسين برهان الدين الصيادى الرفاعى حضرتلرينك زوجهٔ محترمه‌سى (زيانة الخالديه) در §

(زيانة الخالديه) حضرتلرى مخدوم نجابت ملزوملرى سيد على الحزام بن سيد حسين برهان الدين حضرتلريله (معرة النعمان) قضاسى مضافاتندن « حسين » قريه‌سنده دفين وتربهٔ مشهوره‌سى الآن زيارتگاه موحدينن‌در §

[١] اشبو مهنا شام واطرافنده متوطن اولان قبائل عربك على العموم امير ورئيسلرى ايدى .

ابن ناصردن آیریلان برنجی قسم خاندانته انحصار ایدن شام قطعه‌سی عشایری امارتی سالف الذکر مراد بن جابرده منقطع اولمشدر §

ناصر فامیلیاسنك ایکنجی قسمی جابرك برادری و بنی خالد قبائلنك امیر مشهوری (عبدالقادر) در §

امیر عبدالقادرك اوغلی « دندن » وآنك اوغلی محمد وآنك اوغوللری الحاج درویش وعبدالرزاق مرحوملردر که بونلرك اخلاف واحفادی الیوم بنی خالد قبائلی جماعتلرینه ریاست وامارت ایتمکده‌درلر §

برية الشامده توطن ایلمش اولان بنی‌خالد قبیله‌لری یدی بطنه منقسمدر ، بطون مذکوره‌نك بری شام قربنده واقع (زرقا) قطعه‌سنده بولنان بنی‌خالد اولوب بونلرك افراد مجموعه‌سی درت بیك وحمص ایله حما و معرة النعمان وجسر ثغور بادیه‌لرنده بولنان بطون سته افرادی دخی سکز اون بیك نفوسه بالغ اولورکه قبائل‌مذکوره جماعتی افرادندن برطاقملری بادیه‌نشین وا کثریسی قریه‌لرده ساکن اولوب من القدیم اصحاب زراعت وفلاحتدندرلر ؛ انتهی §

سبیع — سُبَیع قبیله‌سی آلتی بیك نفوسدن مرکب برجماعتدر ؛ بوقبیله افرادی ریاض بلده‌سیله حسا و کویت بلده‌لری آره‌سنده بولنورلر §

﴿ نجد قطعه‌سیله ممالك مشتمله‌سی ﴾

جزیرة العرب اقسام عظیمه‌سنك برقسمیده نجد قطعهٔ جسیمه‌سیدر ، بو قطعه‌نك دائرهٔ وسعتی شمالاً برالشام ، شرقاً عراق عرب وحسا ، جنوباً احقاف ویمامه ، غرباً حجاز ، اداره‌لری حدودینه وآروب طیانیر §

اراضی جهتیله جزیرة العرب ممالکنك الك مشهور و کوزلی نجد ممالکی اولوب ۳۹ دن ٤٦ درجه‌یه قدر طول شرقیده و۱۹ دن ۳۰ درجه‌یه قدر

عرض شماليده واقع و (نجد حجاز ، نجد عارض) ناميله ايكى پارچه يه منقسمدر §

(نجد حجاز) ممالك حجازيه نك طرف شرقيسنده و (نجد عارض) بلاد حجازيه نك طرف شماليسنده اولەرق (عارض ، يمامه ، شعرا ، خرق ، ضريه ، افلاج ، هيلك ، وادى الدواسير ، رسّ ، وادى السرا ، سلايل ، نيّرين ، مرثد ، بلاد الوشم ، كرموسه ، بلاد القصم ، تمن ، سدير ، بشهر ، درعيه ، ربطه ، عينيه) نجد حجاز نواحيسى جمله سندندر §

قطعۀ مذ كوره اراضيسنك على العموم اوچ يوز قرق عدد قرا و قصباتى واهل دقت حسابنجه يوز قرق بيكدن زياده بساتين وباغچه يى شامل وسكنه سنك تخمين تقريبى ايله برمليون نفوسى متجاوز اولديغنى ونجد عارض ده اوچ بيك قدر قريه اولوب بو قريه لر اهاليسنك مشايخ محليه اداره سنده قاله رق هيچ برحكومته تابع اولمديغنى روايت ايدرلر §

شعرا — ناحيه سى مكه نك بش قوناق اوزاغنده وضريه ناحيه سى ، شعرانك طرف شماليسنده وهيلك ، شعرانك سكز قوناق جانب شرقيسنده ويمامه نك طرف غربيسنده در §

شعرا ناحيه سى بعض پكارلرله مزارعى وضريه بيوكجه بر كولى ويمامه برطاقم خورما باغچه لريله برچوق مزرعه يى حاويدر §

تمن — ناحيه سى كرموسه نك جنوب طرفنه وكرموسه ، ناحيه سى نجد عارضك جنوب جهتنه و رسّ ناحيه سى ضريه نك بر قوناق اوزاغنه دوشوب تمن ناحيه سنك برچوق خورمالغى و كرموسه نك غربدن شرقه جارى صولرى ورسّ ناحيه سنك ده مشهور برقويوسى واردر ، رس ناحيه سى سكنه سنك نواحئ سائره سكنه سنه نسبتله قويولرى چوقجه در §

نجد عارض ، اراضئ واسعه سى داخلنده حجازه اوچ مرحله اوزاق

بر مسافه‌دن بدا ایله شمال طرفنه ممتد و (جبل العارض) نامیله مشتهر برطاغ اولوب بوطاغك (درعیه) و (عینیه) اطلاق اولنور ایکی مدخلی واردر §

سرین ، دنیلان مشهور جبل دخی بواراضیده اولوب (وادیٔ بنی حنیفه) دره‌سی جبل مذکور اوزرنده‌در §

بنی حنیفه ، دره‌سنده آقار صولر اولدیغی کبی برچوق خورما واشجار سائره باغچه‌لری واردر §

قرامطه ، مسیلمة الکذاب ، وهابی ، طائفه‌سیله دها برچوق دینسزلرك منشائی اولان معهود (درعیه) قصبه‌سی سالف الذکر (جبل سرین) اوستونده ولحسا قصبه‌سیده ممرّ قوافل ومواکب حجاج اولان طریق مشهور اوزرنده‌در §

درعیه قصبه‌سی وهابیلرك ابتدای ظهورنده بین الاشقیا مرکز احتشاد اتخاذ ایدلمش ایسه‌ده بالاخره سوق اولنان فرقهٔ مصریهٔ شاهانه مذکور قصبه‌یی خراب ولانهٔ بوم وغراب ایلدیکندن شیمدی مرکز حکومت (ریاض) بلده‌سیدر §

لحسا قصبه‌سی حوالیسنده « خدایی نابت ، شفتالو آغاجلرینی ، اوزوم باغلرینی ، خورما باغچه‌لرینی » حاوی غایت طولاشقلی بروادی واردر §

مشهور اوزوم ، شفتالو ، خورما ، شکر قامیشی یتشدیریلان (ملهم) قصبه‌سی لحسانك آلتی مرحله بعدنده وجابجا نخلستان ومزارع ایله اسکی بر طوپراق طابیه‌یی حاوی اولان مقرن قصبه‌سیده (یمامه) نك طرف جنوبیسنده واقعدرکه بوقصبه درعیه بلده‌سنه اك یقین اولان قصباتك بریدر §

الیوم مقر اداره وحکومت اولوب قرای کثیره وقصبات عدیده‌دن عبارت اولان (ریاض) نواحیسی لحسایه قریب بریره‌در §

منزج ، ناحیەسی یمامه حدودنده وبلاد القصم (وادی السر) دنیلان قومسال‌چولك منتهاسنده واقع اولوب كرك منزج وكرك قصم ناحیه‌لرنده خورما واشجارسائره یوقدر ؛ منزج ناحیەسی قومسال ودوز برصحرا اوله‌رق اون بش قوناق قدر امتداد ایدر ایسه‌ده میاه جاریەسی اولمدیغندن اكینلری قویولردن دولابلر واسطه‌سیله چیقاریلان صولر ایله سقی واروا اولنور §

نجد قطعه‌سنده دها برچوق نواحی وقصبه‌لرله قریه‌لر وجبل شمروامثالی طاغلر اولوب فقط اكثر اراضیسی مستوی وقومسال اولدیغندن هر یرنده آقار صو یوقدر ، بوكبی قومسال اراضینك مزروعاتی یاغموردن و باغچه‌لری قویولردن چكیلان صولردن سقی اولنور ، مع مافیه اراضیسی منبت وقوتلی اولدیغندن هرنوع محصولات یتشدیرمكه مستعددر §

نجیلی الاصل عرب قیصراغیله نعمانی هجینك اعلاسی بو قطعه‌ده یتشدیرلمكده وعادی دوه دخی كثرت اوزره تولید ایدلمكده‌در ، جوارنده بولنان بلدان وممالك اهالیسی محتاج اولدقلری دوه‌لری بورادن اخذ واشترایه مجبور اولدقلری جهتله اسكی عربلر نجد قطعه‌سنه (ام الابل) دیرلر ایدی §

بصره‌یه مربوط اولان نجد سنجاغی قطعهٔ نجدیه ممالكنی شامل اولان دائرهٔ واسعه اولمیوب بوسنجاق بحرین ممالكندن تفریق ایدلمش بعض مواقعدن مترکب بر اداره در §

﴿ نجد قطعه سنده خیمه نشین اولان قبائل بیاننده‌در ﴾

عنزه — عنزه قبیله‌سی عربانی یوقاروده بیان ایدلدیكی اوزره حجاز قطعه‌سی داخلنده طولاشور ایسه‌ده اكثریسی نجد قطعه‌سنك طرف شمالیسنده واقع محللرده بولنورلر §

الذويى — حجازك حرب عربانى قبائلى فروعاتندن اولان (الذوبى والفرم ، بنى سالم ، بنى نخيض) قبيله‌لرى مدينهٔ منوره ايله قصيم بلده‌لرى بيننده واقع محللرده اسكان ايدرلر ؛ بونلرك نفوس موجوده‌سى تخميناً اون درت بيك كشيدن عبارتدر §

عجمان — عجمان قبيله‌سنك اصل منازل ومأواسى (واىٔ نجران) دنيلان موقع ايسه‌ده بونلر دائما رياض بلده‌سيله رمله بيننده واقع اراضيده كشت وكذار ايدرلر ، بوقبيله عربانى غايت جسور ومحارب ومقدار نفوسلرى آلتى بيكه متقاربدر §

قحطان — قحطان قبيله‌سى افرادى ايكى قسمه آيريلوب بونك برقسمى رياض بلده‌سندن (زنبه) يه قدر ممتد اولان محللرده وبرقسمى دخى (حوطه) بلده‌سيله جوارنده ساكن اولور ، بوقبيله‌نك افراد مجموعه‌سى اوتوز بيك نفوسه قريبدر §

قبائل مبحوثه‌نك اك اقدمى بنى قحطاندر ؛ اكثر قبائل عرب ذكرى سبق ايلديكى وجهله بو قبيلهٔ قديمه‌دن تفرع ايتمشدر §

قبيلهٔ مرقومه‌نك برشعبه‌سيده عسير حدودى داخلنده در ، بونلر دخى (قحطان شام ، قحطان يمن ، رجال الماء ، المتصدقه بنفوسها)ناملريله درت بيوك قبيله‌يه انقسام ايتمشدر §

دواسر — دواسر قبيله‌سى رياضى بلده‌سنك طرف جنوبيسنده (وادىٔ دواسر) دنيلان محلده اسكان ايلدكلرندن بونلره دواسر تسميه اولنور وبونلرك نفوسجه مقدارلرى تقريباً اون بش بيكه بالغ اوله بيلور §

﴿ جبل شمّر شيخنك تحت اداره سنده بولنان قبائل بيانندهدر ﴾

جبل شمر — جبل شمر ، مدينهٔ منورهنك شمال شرقيسنده و سكز قوناق بعدنده واقع بر محلدر §

بومحل ابن رشيد ، فاملياسنك تحت ادارسـنده و ابن رشيد دخی نجد اميرينك حكم وقومانداسی آلتندهدر §

جبل شمرك الك مشهور ومعمور شهری ، سكنهسی يكرمی بيك نفوسدن عبارت اولان (حائل) بلدهٔ معمورهسی اولوب جبل شـمر حاكمی بولنان ذاتك مقر اقامتی بوراسيدر §

شمر ، طاغنده حائل بلده سـندن بشقه كبير و صغير قرق قدر قريه واردر §

بوكويلرك عموم اهاليسی تخميناً سكسان بيك نفوسه قريب ايسهده جبل شمر شيخی ادارهسنده اولان قبائل عربك باشلوجهسی جمعيتلری يكرمی بيك نفوسدن عبارت شمر قبيلهسی اولوب بونلردن بعضيلری خيمه آلتنده اسكان ايدرلر §

جزيرة العرب حقنده دولتلو سيادتلو سيد فضل پاشا حضرتلری طرفندن قلمه آلنهرق نشر ايدلمش اولان مقالهٔ حكمت اساله جزيرهٔ مذكورهيه عائد بعض معلومات نافعهيی جامع اولديغنـدن مقالهٔ مذكورهيی عينيله و پاشای مشار اليه حضرتلرينك امريله بورايه نقل ايتدك §

مقاله — مكهٔ مكرمه وصنعا وشام وبغداد ومصر ، شهرلريكه هر بری كرسیٔ عربستاندر ، بورالری دولت عليهنك زير حكمنه كيرمسی ملابسهسيله ممالك دولت عليه عدادينه كيرمشدر ، حتی جزيرة العربك هيچ برطرفنده

پادشاه اولميوب موجود اولان مشايخ عرب منابرده سلطنت سنيۀ عثمانيه يه داعيدرلر، بونى دول سائره دخى بيلور ، مشايخ مرقومه‌نك بعضيلرى فرمان عالى وبعضيلرى ولاة عظام بيورلديلرى ايله تقرير و تأييد اولنمشلردر ، فرمان عاليلرك ديوان همايون قلمنده قيدى موجود در ، اصوله واقف اولنلر بيلورلركه رعايانك يكديكرلرينه تسلطلرى وياخود عصيانلرى ويا براجنبى دولت ايله مناسبت پيدا ايلملرى آنلرى منسوب اولدقلرى دولتك تحت تابعيتندن چيقارمز ، سواحلده بولنان عربك اكثريسنك معيشتى بحراً تجارت واسطه‌سيله‌در ، تقريباً درت بيك قطعه سفينه‌لرى اولوب اك بيوك قطعه‌سى اون بيك و اك كوچكى بيك كيله ذخيره استيعاب ايدر ، انجو و صدف و مرجان طالغيجلرينه و بالقجيلره مخصوص سفينه‌لر بونلرك خارجنده‌در ، سفاين مذكوره دن اكثريسنك سنجاقلرى قرمزيدر ، سببى دولت عليه سنجاغنك صفت وكيفيتنى بيلماملريدر ، سفاين مذكوره ده بولنان قپودان وقلاغوز وطايفه وطالغيج و سائره‌نك كافه‌سى عربدر ، سويشدن بصره يه قدر اومثللو مستخدمين سفاينك عددى اللى بيك نفردن متجاوز در ، بومسافه واپور ايله اون بش كونده قطع اولنور ، مشايخ اداره‌سنده بولنان ممالك محروسه‌نك سائر يرلرى كبى برحسن اداره‌يه ادخاللرى دولتجه مادى ومعنوى فوائد ومحسنات كثيره‌يى موجب اوله‌جغى دركار در ، جزيرة العرب ايله آكا تابع جزيره‌لره هرقنغى طرفدن مداخله واقع اولور ايسه اصولاً دولت عليه طرفندن مدافعه اولنه‌رق ملكك حمايه‌سى ايجاب ايدر ، زيرا سكوتى اختيار حق تصرفى ابطال ديمكدر ، بحر احمر سواحلى ايله جزيره‌لرى كذلك دولت عليه‌يه عائددر ، سواحل مذكوره شرقاً وغرباً ايكى قسمدر §

قسم اول — جزيرة العربك جهت شرقيه‌سى سويشدن باب المندب وباب المندبدن قصير نقطه‌سنه قدردر وافريقاى غربى جهتندن كذلك سويشدن باب المندب وباب المندبدن رأس عسيره قدر در ، جزيره‌نك شرق اسكله‌لرى

سويش ، وجه ، ينبع البحر ، جده ، ليث ، قنفده ، لحيه ، حديده ، مخا ، نام
اسكله‌لردر و غرب اسكله‌لری سويش ، قصير ، سواكن ، مصوع ، عصاب ،
نام اسكله‌لردر §

قسم ثانى — باب المندب خارجندن كذلك جزيرة العربك جهت شرقيه‌سنده
وبحر احمرده واقع سواحل عدن ، حسن غراب ، وبروم ، ومكلا وشحر
ورأس قصير وجهت غربيه‌سنده وكذلك بحر احمرده واقع سواحل زيلع ، بربره
ورأس عسيره قدر دها سائر اسكله‌لردر ، افريقاى غربينك بحر احمر سواحلى
مصر خديويتى اداره‌سنده اولوب سكنه‌سنك كافه‌سى اهل اسلامدر ، جنسلرى
سودان دناكل سومالدر ، اسكله‌لرده خيلى سفينه‌لرى واردر ، اما براً ايچرو
طرفلرنده اديان واجناس مختلفه‌ده اهالى واردر ، فقط سومال قطعه‌سى براً
وبحراً دولته مربوط وخديويت اداره‌سنده‌در ، درت مليون قدر نفوسى
جامعدر ، وجمله‌سى اسلامدر وايچلرنده امرا واردر ، خيلى اسكله‌لرى
اولوب الك زياده ايشلك اولان بربره اسكله‌سيدر ، بحر محيطده دخى اسكله‌لرى
واردر وكثرت خيولى اولوب بررأس اسب نهايت ايكى ليرايه قدر صاتيلور ،
باب المندبدن براً عدنه قدر اولان مسافه درت كونلكدر وعدندن شحره قدر
اون بش كونلكدر وسواحلده خيلى اسكله‌لرى اولوب بر طاقم مشايخ عرب
اداره‌سنده‌در ، انكلتره دولتى اداره‌سنده اولان محل يالكز عدن قصبه‌سيدر
وشحردن قصيره قدر اوچ كونلك مسافه اولوب سواحل جهتى قعيطى نامنده
اولان شيخك وقره‌دن ايچرو طرفلرى خضر موت قطعه‌سى اولوب امير
منصور الكثيرينك اداره‌سنده در وقصيردن دمقوط نام محله قدر اون كونلك
مسافه اولوب وساحلده خيلى اسكله‌لر اولوب برطاقم مشايخ عرب اداره‌سنده‌در
ودمقوطدن حاسك نام محله قدر اون بش كونلك مسافه اولوب ظفار
قطعه‌سى ديمكله اداره‌سى اميرى بولنان سيد فضل علوى پاشا يدنده‌در ،
وحاسكدن مسقطه قدر يكرمى بش كونلك مسافه اولوب ساحلده خيلى

اسكله‌لر موجود ومشايخ عرب اداره‌سنده در ومسقط قطعه‌سی تربيعاً بش كونلك مسافه‌دن عبارت اوله‌رق اميرينك اداره‌سنده در وقره‌دن ايچرو طرفلری نجد اميرينه تابعدر وحسايه قدر جزيرة العربك سواحل سائره‌سی برطاقم مشايخ النده‌در و حسادن بصره‌يه قدر رأساً دولت عليه اداره‌سنده‌در ، بصره خليجنه كلنجه ساحل غربيسی جزيرة العربدن اولمسيله دولت عليه وساحل شرقيسی (برّ فارس) ديمكله ايران دولتی آراسنده‌در ، بوخليج بين الدولتين مشترك ايسه‌ده درونده بولنان جزيره‌لردن جهت غربيه‌يه قريب وموازی اولنلر دولت عليه‌يه وجهت شرقيه‌يه موازی وقريب اولنلر ايران دولتنه مربوط اولمق لازم كلور ايسه‌ده خليجك مشترك اولميوب دولت عليه‌يه عائد اولمسی ملحوظ اولديغندن بوحالده جزيره‌لرينك كافه‌سی دخی دولت عليه‌يه مربوط اولمق ايجاب ايدر §

﴿ ذيل ﴾

اخطار — بعض اوروپا خريطه‌لری تأمل اولنديغی حالده متن ايضاحده محرر يرلر ملحقاتنك صورت مربوطيتنی ارائه ايدن رنك و اشارتلرده پك چوق غلطات و فاحش سهويات كورينور ، انتها المقاله §

وجهۀ سادسه

آلتی صورتی شاملدر §

صورت

{ ۱ }

جزيرة العرب سكنه‌سنك عادات ومذاهب قديمه‌لری ذكرنده‌در §

عادات قديمه – وقت جاهليه عربلرينی پوت پرست ايدن (عمرو بن لحی) زماننده و جزيرة العرب قطعه‌سنده ساحه نمای ظهور اولان عادات فاسده واعتقادات باطله‌نك حد وپايانی يوقدر §

حيوانلری ازاد ايله مرعالره صاليويروب بووضعی ثواب بيلمك ، آزاد ايديلان دوابك استعمالنی حرام عد ايلمك، عبد مملوكی آزاد ايلدكدن صكره ميراثنی اسقاط ايتمك ، دفعۀ خامسه‌ده اركك ياور وتوليد ايدن ناقه‌نی آزاد ايله علامت آزادی اولمق اوزره قولاقلرينی كسوب بيابانه صاليويرمك ، بيابانه صاليويريلان ناقه‌لری بردها قوللانمامق ، بوكبی حيوانلرك لحمنی ، سوتنی ، يوغورتنی ، ياغنی » اكل وتناول ايتامك ، عادات عجيبه‌سی بالذات عمرو بن لحيك ابداع ايلديكی بدعتلردندر §

بوحريفك رياستنی قبول ايدنلروبونلری متعاقب متسلسلا دنيايه كلوبده اعصار جاهليه هيأتنی تشكيل ايليانلر ، زمانلرنده بش دفعه طوغورمش اولان بردوه‌نك الك صكره‌كی ياوروسی اركك اولور ايسه علامت آزادی اولمق‌اوزره بودوه‌نك قولاغنی ياروب مرعايه‌صاليويررلر واسمنی (بحيره) [۱] وضعيله نه‌او دوه‌نك اوزرينه بينرلر ونه‌ده سوتنی صاغوب ايچرلرايدی §

---

[۱] سائبه ' دنيلان دوه‌نك ديشی ياورولرندن بشنجی دفعه‌ده اركك طوغورمش اولان ناقه‌يه (بحيره) دينور .

برآدم خستەلنسه ، یاخود غائب اولسه « اکر خستەم شفایات اولور ، یاخود غائبم بولنور ایسه ، بودومم آزاد اولسون » دیو بردوه آزاد ایتمکی نذر ایدرلر ومقصدلری حصولنده نذر ایتدکلری دوه یه (سائبه) [۱] نامنی ویروب (بحیره) کبی کسدسته مهار اولەرق بیابانه براقیرلر ایدی ؛ برحالدەکه آرتق او دوەدن هیچ برشخصك انتفاعی جائز اولمزایدی §

بر قویون اکر یدنجی بطنده ارکك طوغورسه او قویونك قوزوسنی پرستش ایلدکلری پوتلرك استحصال رضالری ضمننده ذبح واکل ایدرلر واکر دیشی طوغوررسه حالی اوزره براقیرلر ایدی §

بوقویون شاید بری ارکك دیکری دیشی اولەرق ایکی یاورو طوغورر ایسه اوحالده ارککنه (وَصِیلَه) [۲] نامنی ویرەرك دیشی اولان قرنداشنه باغشلایوب آنیده کسمزلر وبو ارکك یاورویه (وصلت الانثی اخاها) مثلنی ضرب ایدر ایدی §

بردوەدن اون یاورو وجوده کلسه اودوەنك برکوزنی چیقاروب رکوبدن منع آکا (حام) [۳] اسمنی ویرەرك ایستدیکی تارلادن اوتلایوب مرادایتدیکی صودن ایچمك صلاحیتنی قزانمش اولدیغنی اعلام ایچون بولارنی آلوب خلیع العذار براقیرلر وبودوه اوزرینه بینلمکدن یاخود یوك تحمیل ایدلمکدن کندینی حمایه ایتمش اولمغله بوکا بینمك یاخود یوك یوکلتمك حرام اولدیغنی اعتقاد ایدرلر ایدی §

بوعادات باطلەنك کافەسی اقوام عربدن یدی بیوك قبیلەیی دین واجب

---

[۱] سائبه ، اون دفعه دیشی یاورو تولید ایدن دوەنك اسمیدر .

[۲] یدنجی دفعەسنده بری ارکك دیکری دیشی طوغورن قویونك ارکك یاوروسنه « وصیله » دینور .

[۳] اوزرینه بینلامك ایچون کوزی چیقاریلان دوەنك اسمی حامدر .

التبجيل خليل ﴿ عليه صلواة الله الجليل ﴾ دن دونديروب دين باطل جاهليته دعوت وبت پرستلكى قبول ايتديرمكه بزل مساعى وقدرت ايلمش اولان سالف الذكر عمرو بن لحيك اختراعيدر §

الله تعالى حضرتلرى { ماجعل الله من بحيرة ولاسائبة ولا وصيلة ولاحام ولكن الذين كفرو يفترون على الكذب واكثرهم لايعقلون } آيت كريمه سيله عمرو مذكورك بوت پرستلكه توغيب ايلديكى قبائل افرادينه تعالى وتقدس حضرتلرينه نسبتله امر وتعيين ايلديكى بدعتلرك صحتنى ردّ وانكار بيورديلر §

آيت جليله‌ٔ مذكوره‌نك فحواى كريمى « الله تعالى (بحيره) و (سائبه) و (وصيله) و (حام) دن برينى امر وتعيين ايتمدى ، لكن آنلر بوايتدكلرى تحريمى الله تعالى يه نسبت وافترا ايلملر يله كافر اولديلر ، آنلرك اكثريسى كچمشلرينه تقليد وكمال جهتلرندن ناشى حلال وحرامى فرق ايتمزلر » ديمكدر §

جاهليهٔ عرب زماننده ، وادى البنات ، وشم ، تعميه ، تفقيه ، مداوات العسر ، ضرب الثور على النقر ، بكاء مقتولين ، رمى السن ، خضاب النحر ، نصب الرايه ، جزالنواصى ، التفات ، نهق ، اعتقاد ، سلوان) عاداتى دخى موجود اولوب بونلريده عمرو بن لحيك ايجاد و اختراع ايلديكنى روايت ايدرلر §

وادى البنات — يكى طوغان قيزلرى ديرى ديرى دفن ايتمك عادتيدر §

وقت جاهليه‌ده هركيمك زوجه‌سى قيز طوغورسه حريف كمال حيا وخجالتندن اوچوجغى ديرى اولديغى حالده كتيروب قبره كومر و (بوكون برقيزك طوغدى) ديه اخبار ايدنلره اظهار علايم انفعال وحدت ايلرايدى §

اهل مكه اولوقت قيزلرينى (ابودلامه) اطلاق اولنان جبله دفن ايتمكى عادت ايدنمش اولدقلرندن شاعر مشهور فرزدقك جدّى (صعصعه) ذكر

اولنان طاغده آرام واقامت ايدوب اهل مكه طرفندن دفن ايچون كتيريلان ديرى معصومه‌لرى آغر آغر بهالر ايله اخذ واشترايه صرف ماحصل غيرت ايدر ايدى §

وثم — وفات ايدن شخصك دوه‌سنى كوستكليوب مدفنى ياننده براقمق عادتيدر §

متوفى قبرندن قالقديغى وقت دوه‌سنه بينر اعتقادى اوزرينه عصر جاهليهٔ عربده وفات ايدنلرك دوه‌لرى كوستكلنه رك قبرلرينك ياننده بريره ربط ايديلور وباغلانيلان حيوانجغزلر هلاك اولونجه‌يه قدر صاحبلرينك مدافنلرى ياننده براغيلور ايدى §

تعميه وتفقيه — اصابت عيندن احترازاً دوه لرك كوزلرينى چيقارمق عادتيدر §

بوعادت اغنياى قبائله منحصر كبى براصول ايدى §

هر كيمك عدد جمالى بيكه بالغ اولور ايسه ايچلرندن اركك بر دوه‌نك بر كوزى وايكى بيكى تجاوز ايدر ايسه اول دوه‌نك ايكى كوزى چيقاريلوب قصور دوه‌لرك اصابت عيندن قورتارلديغنه اعتقاد ايديلور ايدى §

مداوات العسر — صاغلم بردوه‌يى داغلامق عادتيدر §

اعصارجاهليه‌ده اويوزه شبيه برعلت معلوم وارايدى ، بوعلتك ظهورنده دوه‌لر داغلانيلوب بچاره‌لرك علت مذكوره دن قورتارلديغنه اعتقاد اولنور وبو اصوله (مداوات العسر) دينور ايدى §

ضرب الثور عن النفر — اوركك اوكوزى دوكمك عادتيدر §

اهل جاهليه جن طائفه‌سنك اوكوزلره بينوب كنديلرينى صو ايچمكدن

منع ایلدیکنه اعتقاد ایدرلر وبناءً علیه صوایچرکن اورکن اوکوزلری دوکرلر ایدی §

بكاء المقتولين — مقتوللر حقنده آغلامق عادتیدر §

ایام جاهلیه‌ده مقتوللرك زوجه‌لری قاتللرندن انتقام آلمدقچه وفیاته آغلامامق اصولدن اولدیغی جهتیله قوجالری قتل اولنان خاتونلر قاتللردن هرنوقت اخذ ثار وانتقام ایدرلر ایسه قوجالرینه اولوقت آغلارلر ایدی §

رمی السن — دیش آتمق عادت جاهلیه‌سیدر §

جاهلیهٔ عرب زماننده چوجقلر تبدیل اسنان ایلدکچه چیقان دیشلری صلوات وباش پرمقلری آراسنه آلوب « بوندن کوزلنه تبدیل ایله » دیه‌رك شعاع شمسه طوغری رمی ایدرلر وبویله ایدیلور ایسه‌یکی چیقاجق دیشلرك طوغری چیقاجغنه وبناء علیه چوجقلرك مدت العمر دیش آغریسندن سالم اوله‌جقلرینه اعتقاد ایلرلر ایدی §

خضاب النحر — آتك کوکسنی قانلامق عادتیدر §

صید شکاره سوق اولنان خیولدن هرهانکی بر آت دیکرلرینی سبق ایله صیده ایریشور ایسه اول آتك کوکسنی طوتیلان ویا اوریلان آووك قانیله بویامق جاهلیهٔ عربك جملهٔ آدابندن ایدی §

نصب الرایه — خانه‌لرك اوکنه بایراق دکمك عادتیدر §

اهل جاهلیه خانه‌لری بیلنمك ایچون قپولرینك اوکارینه برر بایراق دیکرلر ایدی §

جزّ النواصی — آلین چیرنمك عادتیدر §

زمان جاهلیه‌ده هرهانکی برقبیله دیکر برقبیله ایله محاربه ایدرك بربرندن

اسـير آلسه‌لر اسرايه ايپلك ايتمك ايستدكلرى تقديرده ناصيه‌لرنى چيزوب اطلاق ايدرلر ايدى §

التفات — سفره كيدنلرك خانه‌لرندن چيقدقلرى وقت دونوب آرقه‌لرينه باقماق عادتيدر §

سفره كيدن اهل جاهليه خانه‌لرندن چيقارلركن دونوب آرقه‌لرينه باقارلر ايسه اوسفردن عودت ايتميه‌جكلرينى زعم ايدرلر ايدى §

نهق — اشك كبى آكيرمق عادت كريهه‌سيدر §

جاهليهٔ عرب دورنده خسته‌لق اولان برقريه‌يه دخول ايدنلر قبل الدخول مدخل قريه‌ده اشـكلر كبى آكيرر ايسه آنلره خسته‌لق سرايت ايتميه‌جكنه اعتقاد ايدلمش اولديغندن بومثللو قريه‌لره كيرنلر آكيره‌رق كيررلر ايدى §

سلوان — برنوع بونجق اسميدر §

مرض عشقه مبتلا اولانلر اكر سلوان دنيلان بونجغى صو اوزرينه صاچوبده اوصوينى ايچرلر ايسـه نقدر شدتلى اولسه دخى مرض عشقه صبر وتحمل ايده بيليرلر ايمش §

اهل جاهليه‌نك سوء احوال وبطلانئ اعتقادانته دلالت ايدر دها برچوق امور غريبه وحكايات عجيبه نقل و روايت ايدرلر ايسـه‌ده بومختصره حجمنك آنلرى استيعابه كفايتى اولمديغندن بوقدرجغنك بيانيله اكتفا ايدلدى §

مذهب قديمه — جزيرة العرب قطعهٔ جسيمه‌سـنده ساكن عربلرك كافه‌سى خليل الله افنديمزك دين وملتنه تابع اولمشلر ايدى ؛ حيفا كه مروروزمانله جمله‌سى اوقويوب يازمقدن بى بهره قالدقلرندن اللرنده اول دين منيفك اركان وشرائطنى ضياعدن حفظ وصيانت ايده‌جك بركتاب بولنمديغى وبر مسئله‌ده

اختلاف وقوعبولورايسه حل مشكل ايچون ايچلرنده مراجعت ايديله جك ارباب شريعت واجتهاددن بركيمسه قالمديغى اجلدن جهالتلرى تدريجاً كسب قوت وشدت ايدرك هربرى اشراك وزندقه يى مورث برطاقم اعتقادات باطله يه ذاهب وهله هجرت سنيهٔ نبويه دن بشيوز وعلى قول اوچيوز اون بش سنه اقدم مكهٔ معظمه شهرمقدسنى استيلا ايدن (عمرو) بن لحيك رأى وتصويبى اوزرينه پوت پرستلكى قبول ايدوب اللريله ياپدقلرى پوتلره طاپمغه مصر ومكب اولديلر §

ايچلرندن برطاقم سحره وكهنه دخى ظهور ايدوب مغيباتدن خبر ويردكلرينه وبالتصادف بعض سويلدكلرينده اصابت ايتديردكلرينه بناءً خلق كرك كهنه وكرك سحره نك اخبار مغيباتى اخبار ايديشلرينه آلدانوب مسائل دينيه نك حلّ اشكالى ضمننده بو ايكى كروه مكروه مضله مراجعت وهرديدكلرينى حسن قبول وتلقى ده يكديكره مسابقت ايله ضلالت محضده قالديلر §

قصى بن كلاب بن مره كه اجداد محاسن اعتياد پيغمبريدن بريدر ، هجرت جناب رسالتپناهى وقوعندن ايكيوز سنه اول مكهٔ معظمه حكومتنى نزع وضبطله اهل مكه يى دين منيف خليل اللهه رجعت ايتديرمك ايستدى ايسه ده نه چاره كه (عمرو) بن لحى دورنده ميدانه چيقارلمش اولان اعتقادات باطله اهل جاهليه نك دم فاسد كبى عروق واعصابنه قدر ياييلوب يرلشمش اولديغندن موفق اوله مدى §

قصى بن كلابك زمان ظهورينه مصادف اولان اهل جاهليه نك چوغى شيمديكى حال بداوتده اولان قبائل عربانيه كبى بداوتده اولوب مذهبجه اكثريسى پوت پرست اوله رق هرقبيله نك كنديسنه مخصوص متعدد پوتلرى وار ايدى ايسه ده اعتقاد جهتيله برقاچ فرقه يه آيرلمشلر ايدى §

١ — فرقه ، خالقى ، بعثى انكار وطبيعتك محيى ، دهرك مفنى اولديغنى اثباته صرف افكار ايدرلرايدى §

٢ — فرقه ، خالقى وابتـداى خالقى اقرار ايله برابر معادى انكار ايدرلر ايدى §

٣ — فرقه ، خالقى وابتـداى خلقى وبرنوع اعاده يى بعد الاقرار انكار ايدرك كنديلرينه نزد الهيده شفيع اولور امنيه‌سيله اوثانه عرض پرستش وعبوديت وپوتلرك اطرافنـده دورله ايفاى حج وزيارت ايدرلر وقوربانلر كسوب كنديلرينه قصد تقرّب ايلرلرايدى ، احرامه دخى كيروب چيقارلر ايدى §

آثوريلر كبى نجوم وكواكبه ومصريلر مثللو حيوانلره عرض عبوديت وپرستش ايدنلرى وملائكه ايله جنلره طاپانلرى وتناسخ مسلك ناهموارينه صاپانلريده وار ايدى §

تناسـخه قائل اولانلرى ايچلرندن وفات ايدنلرك اجزاى وجودلرى براشه‌رك هر يوز سنه‌ده برقوش حاصل اولديغنى وهرجنازه‌دن حاصل اولان قوش اوجنازه‌نك مدفون اولديغى مزارك باشى اوجنـه كله‌جكنى اعتقاد ايدرلر ايدى ، ايچلرنده يهوديت ونصرانيتى قبول ايتمشلرده بولنور ايدى §

مع مافيه قيز قرنداشلريله والده‌لرينى نكاح واستفراش ايتمكدن وايكى قيز قرنداشى نكاح واحده آلتنده جمع ايلمكدن احتراز واجتناب ايدرلر ايدى ؛ بابالرينك براقدقلرى خواتينى تزويج ايدنلرى تقبيح وبوكبى وحشيانه حركتى ارتكابه تنزل ايدنلرى دخى تعييب وتقديح ايدرلر ايدى ؛ امور تنظيفيه‌دن اولان مضمضه اسـتنشاق واستنجانى ؛ مسواك استعماليله طرنق كسمكى ، اوستوره طوتونمسنى ، دخى عادات قديمه‌دن بيلوب بونلرك اجراى مقتضياتنه غاية الغايه دقت واعتنا ايدرلرايدى ؛ جنابتدن غسل ايدوب «صائم اولمق ، بيت اللهى

حج وزيارت ايدرك احرامه كيرمك ، عمره‌يه كيدوب كعبة اللهى سعى وطواف ايتمك ، موقفلرده وقفه‌يه طوروب شيطانه طاش آتمق ، سارقك صاغ الينى كسمك ، مسافره اكرام ايتمك ، سنت اولمق ، قطاع طريقى آصمق ، اشهر حرامده ترك جدال ايلمك ، جنازه‌لرنى ييقايوب تجهيز وتكفين ايله نمازلرنى قيلمق ، عهده وفا ايلمك » دخى عربلرك دين اسلامى قبول ايتمزدن اول آره‌لرنده مرغوب اولان شيلردن ايدى ، شريعت غرا بوعادتلردن يالكز سزاوار قبول وتصديق اولميانلرى ردّ و الغا ايلدى §

جنازه نمازى — اهل جاهليه‌نك جنازه نمازى پك غريب بر نماز ايدى ؛ جنازه مصلايه قونلديغى وقت وليسى هركيم ايسه محاسن متوفاىى بر بر ياد وكيملره نه كبى ايلكلرده بولنمش بولنديغنى صورت مفصله‌ده ذكر وتعداد ايدر وبعده (عليك رحمة الله) ديوب سكوت ايلر §

اهل جاهليه‌نك (جنازه نمازى) ديدكلرى ايشته بوندن عبارتدر §

بوحال ضلالت ايهام خورشيد آسمان نبوت ﴿ عليه المع التحية ﴾ افنديمز افق دعوتدن طالع وانوار شرايع دين محمدى چار جهت اقطارده شرفساطع اولنجه‌يه قدر دوام ايدوب آندن صكره ظلمت كفر وجهالتك وجودى قطعهٔ مذكوره‌دن محو وزائل وهركس وحدت وجود واجب الوجودى معترف وقائل اولدى واول شمس الشموس حقيقتك ضياسى اقطار عالمك هر كوشه‌سنه منتشر اولوب زمين وزمان نور وحدت ايچنده قالدى ايدى ؛ حيفا كه عصر سعادت تباعد واصحاب كرامك عددى تناقص ايتدكجه قبائل عربانيه افرادينك مركز طبيعتلرنده مركوز اولان طوروحشت وبداوت اقتضاسنجه ظلم وجهالت كنديلرينى بتكرار شرع شريف احمدى احكام جليله‌سى اوزره عملدن تبريد وتنفيره اجبار واصرار ايتديكندن كندى آره‌لرنده معتبر اولان مشايخ طرفلرندن بالاتفاق ترتيب واشاعه قلنان قوانين باطله و نظامات فاسده‌ىى قبوله روى

موافقت كوستروب موجب ومقتضالری وجهله حركت ايتمكه باشلاديلر §

اخطار — قوانين و نظامات مبسوطه تنظيم واحكامی قبائل باديه پيمای عربانه تعميم ايدلديكی آوآنده موجود بولنان اقوام عرب قبائل متعدده يه منقسم اولوب هرقبيله‌يی كنـدی شيخی اداره وايجابی تقديرده هرقبيله‌نك بيـوك شيخی كوچك شيخلرينی يعنی محله مختارلری مقامنـده بولنان اختيـارلرينی طوپلايوب مواد مقتضيه حقنده استشاره ايدرلر ايدی §

مشايخ ومعتبران عربك بوندن تخميناً يدی سكز عصر مقدم بالترتيب موقع اجرايه قويدقلری قوانين ونظاماتك احكامنی اوكرنمك ايچون بوآنه قدر برچوق اهل مراق جزيرة العرب خطه‌سنك اكثر يرلرنده كشت وكذار وقبائل عرب احوالنه دائر يازدقلری رسائل وسياحتنامه‌لری نشر واشاعه‌يه ابتدار ايلمشلر ايسه‌ده قوانين عربانيه‌يه لايق وجهله مطلع اوله‌مدقلری آثار منتشره مطالعه‌سندن آكلاشلمس وقطعهٔ مذكوره‌يی كرك مأموريت وكرك محض سياحت طريقيله دور وسير ايدنلر ايچون اصول وقوانين عربی بيلمك درجهٔ وجوبده بولنمش اولديغندن حجاز ولايت جليله‌سی صحيه مأمورلرندن اولوب بر چوق سـنه‌لر مكهٔ مكرمه و مدينهٔ منوره بلده‌لرنده اقامت ايدن دوقتور (رائف) افنديك سوق و تشويقی اوزرينه مدينهٔ منوره حكومت دائره‌سی عربی باش كاتبی (علی موسی) افندی طرفندن عربی العباره بر رساله قلمه آلنمش وبورساله‌نك برنسخه‌سی مومی اليه رائف افندی واسطه سيله الده ايدلديكندن مناسب اولان فقره‌لری بوفصله يازلمشدر §

علی موسی افندی سـنين وفيره‌دنبری مدينهٔ منوره حكومت دائره‌سی عربی باش كتابتی مأموريتنده وبالخاصه عربان ترجمانلغی خدمتنده مستخدم اولديغی وبناءً عليه قبائل عرب بيننده جاری اولان عادات ومشوارايله قوانين واطوارك كافه‌سـنه وقوف تامه ومعلومات كامله‌سی بولنديغی اجلدن اولبابده

يازديغى كتابك مواد مندرجه‌سى قوانين و نظامات مبسوطه‌نك عينى اولديغنه اصول وقوانين عربى بيلانلر ايله حرمين اهالئ كرامى امضا زن تصديق اولمشلردر §

﴿ صورت ﴾
{ ٢ }

قوانين ونظامات جديدهٔ عربدن خمسه ، سميه ، ايله عوانى ومثن ومجبوده تعريفنده‌در §

خمسه ، سميه — برشخصك نسباً شخص ديكر ايله بشنجى ودردنجى واوچنجى درجه‌ده برلشمسنه (خمسه) وبشنجى جددن صكره رشتهٔ نسبلرى كسب اتصال ايدن طوائفه دخى (سميه) اطلاق اولنور §

سميه طائفه‌سى بربرنى آلتنجى جدلرينك اسم و شهرتلريله و يا نسبلرينه شرف وحيثيت ويرمك فكرى اوزرينه هر بررلرى اسملرينه برده مخلص علاوه‌سيله ايراد ايدرلر §

مثلا عرباندن « عويضه » نام كيمسه اولادينك آلتنجى بطنه وصولنى بيان ايچون عويضه نام وسميه‌سيله تسميه اولنور ؛ يعنى عويضه‌نك اوغلى براّكك دردنجى اوغلنك اسمى (حميد بن حمدان بن حمود بن حمد) اولسه (حميد) عويضه‌نك سميه‌سندن صاييلوب بونك اولاد واحفادينه (عويضه سميه) سى دينور §

سميه‌نك تحتنده دخى بعضاً متعدد سميه‌لر اوله‌بيلور ، يعنى بر سميه جدّينك متعدد اولادى وبونلردن برچوق چوجقلرى اولوب بونلرعلى العموم كندولرينك اسميله مشهور بشقه بشقه سميه‌لر حصوله كتورمش اولور §

بالفرض عويضه‌نك (سالم) و (حامد) اسميله ایکی اوغلی اولسه و سالم ایله حامدك ایکیسیده کثیر الاولاد بولنسه بونلر دخی عویضه سمیه‌سندن اعتبار اولنەرق سالم وحامد سمیه‌لرینه انقسام ایدرلر ؛ فقط سالم ایله حامد عویضه سمیه‌سندن تفرع ایلمش اولدقلری جهتله کندیلرینه ینه (عویضه سمیه‌سی) دنیلور §

قبائل عربانیه‌نك بویله شیلری یعنی (خمسه) و (سمیه) کبی عادتلری اختراع و قبول ایدیشلری دشمنلرندن سهولتله استحصال حقوق سبب وحکمتنه مستنددر ؛ چونکه قبائل عرباندن بری ضرب ویاقتل اولنسه ، یاخود اموال و اشیاسی نهب و غارت ایدلمش اولسه ، مضروب، اصل فاعلی اله کچورمکه ظفریاب اوله‌مدیغی تقدیرده فاعلك بشنجی جدندن متفرع خمسه‌سندن یعنی عموجه‌سنك اوغللرندن هر کیمی اله کچیررایسه حقنی آندن اخذ واستیفا ایدرلر ، زمانمزده حکومت مأمورلری دخی بعضاً بوقانونه توفیق حکم وعمل ایتمکده‌در §

حکومتك قانون عربه تبعیتی اسبابنك باشلوجه‌سی قبائل عربانیه‌نك نهب وغارتی وابنای سبیلدن حجاج وزواره وخصوصیله غربا وتجاره ایصال دست خسار ومضرتی اعتیاد ایلمش اولملریدر §

عرباندن بری هرنه‌زمان ابنای سبیلدن برینی قتل وتلف ایتسه ، یاخود بولجی ویاتجارك اموال واشیاسنی نهب وغارت ایلسه ، یاقه‌سنی اله ویرمامك ایچون جبال وبوادی‌یه قاچوب اختفا ایدر ، حکومت مرقومی بالذات طوتوب استیفاواسترداد حقوق ایتمك امرنده برچوق مشکلاته اوغرایوب نهایت موفقده اوله‌مز ، بناءً علیه مدینهٔ منوره عقلاسی استیفای حقوق ناسه برطریق سلامت آچمق اوزره بوندن اوچ بش عصر اقدم بین العربان مرعیت احکامی معلوم اولان نظامات وقوانیندن شایان قبول اولنلری تعدیل و اصلاحه مراجعت

ومسائل آتیه‌نك بعدالاصلاح احكامنك حكومتجه دخی قبولنه قرار ویروب صحایف ایامده ایفای نیك نامه همت ایلمشلردر §

عقلای اهل مدینـه طرفندن قبول وتعـدیل ایدلمش اولان مسائلدن بری قبائل عربانیه بیننـده حكمی مرعی بولنان (الدم و المال فی الخمسـة) مسئله‌سیدر §

سادات اهالیدن مركب اولمق اوزره مقدما تشكل ایلمش اولان (تعدیل قوانین عربانیه) قومیسیونی سالف الذكر مسئله‌یی یعنی (جان ومال قاتل ایله سارقك خمسـه‌سی اولانلردن آرانمغی) كافل اولان فقرهٔ قانونیـه‌یی (الدم فی الخمسة والمال فی السمیة) تصحیحیله توسیع ایتمشـلر ، یعنی « مقتولك قاتی ورثه‌سی ، قاتلك بشنجی جدندن تسـلسلاً منتهی اولان عموجه و عموجه زاده‌لرندن ومال مسروق دخی سارقك هم خمسه‌سندن وهمده سمیه تعبیراولنان یعنی بشنجی جدیله آلتنجی جدندن منشعب اولان عموجه وعموجه‌زاده‌لرندن آلمسنه قرار و یروب حقوقه متفرع معاملاتك او یولده جریانیچون عربانك نظر قبول وتصدیقلرینی جلبه همت و بزم امكانه كندولرندن صكره كله‌جكلره حقیقةً پك بیوك برخدمت ایلمشلردر §

قبائل عربان ذكر اولنان خمسه وسمیه قانونی بعض احكام تحتنده دخی استعمال ایدرلر §

فرضاً بر قبیله سمیه‌سـندن بری كندی عشیرتندن خارج بر آدمه قتل ویانهب اموال صورتیله تسلط ایدر ایسه آنك ایقاع ایلدیكی حاله عائد اولان قانونك حكمی كندوسیله خمسه‌سی حقنده اجرا اولنور §

ایقاع ایدلمش اولان حال قتل نفسه متعلق اولوبده قاتل یقایی اله ویرمیه‌رك فرار ایدرسه مقتولك حسب القانون استیفای قصاصه حق اولان اقرباسـیله خمسه‌سی قاتلك خمسه‌سندن هركیمی اله كچیرر ایسـه قاتل حقنده ایدیله‌جك

معامله‌یی عینیله بونك حقنده اجرا وشاید دعوالری دینه متعلق مسائلدن ایسه خمسه‌سندن حقلرینی کاملاً استیفا ایدرلر §

اکر اموال واشیایه دائر برشیئ چالینیر وچالان آدمك فرار ایلدیکی خبر آلینیر ایسه اوحالده ناهبی هیچ آره‌میوب هرنه چالنمش ایسه آنی فرار ایدن شخصك خمسه‌سندن تحصیل ایدرلر §

اشیای مسروقه حکومته یاخود تجارت ویاابنای سبیل کیلره متعلق اولدیغی وسارق مدت مدیده تحری ایدیله‌رك اله کچیریله مدیکی تقدیرده حکومت دخی بونلرك قانونلرینه مراجعتله اموال منهوبه‌یی فرار ایدن شخصك خمسه سیله سمیه سندن کاملاً تحصیل ایدر §

خمسه‌لرله سمیه‌لره دائر اولان قوانین ، عربان قبائلی بیننده معتبر ومعتنابه اولدیغی جهتله افرادعربان حفظ نسبه‌فوق‌العاده دقت‌واعتنا ایدرلر ، ایچلرنده نسبنی بیلمیان آدم بولنمز ، هرهانکیسنه نسبندن سؤال اولنسه « بن فلان بن فلانم » دیه‌رك اجدادندن یکرمی بطن قدر تعداد ایده بیلور §

هرهانکی برقاتلك سمیه‌سی ظنیله مقتولك خمسه‌سی طرفندن اله کچیریلان برشخصی کندوسنك ، قاتلك خمسه‌سندن اولمدیغنی بالادّعا اثبات مدعا ضمننده وبرطاقم آدملرك مواجهه‌سنده بردکنکك اوجنی آووجنه آلوبده « بن فلان بن فلانم » دیه بشنجی جدّینه قدر صایار وهربرینك اسمنی آلدقجه برپارمغنی آچار ونهایتنده دکنك الندن دوشمسیله برابر آلتنجی‌جدینی آکوب ادعاسنك مقارن صحت اولدیغنی ایکی معتبر شاهد واسطه‌سیله اثبات ایدرك برده یمین ایلر ایسه ، یاقه‌یی قورتاره‌بیلور ، یوقسه بشقه چاره اوله‌مز ، بودخی مطلقا حفظ نسبه متوقفدر §

شخص مرقوم اجدادینی اثبات ایچون اخضار ایتدیکی شاهدلری حضاره

ارائه ایتدکدن صکره ایده جکی (یمین) قبائل عربانیه یه مخصوص بریمین اولمغله صورت مضبوطه سنی بومحله درج ایتدك §

صورت یمین — اَحْلِفُ بِرَبِّ رَفَعَ السَّمٰوٰاتَ العَلِیَّةَ قَاطِعَ المَالِ وَ الذُّرِّیَّةِ وَ مُفَرِّقِ الخَمْسِ قَضَابَةَ الجَنْبِیَةِ اِنِّی مَا عَدَدْتُ اِلَّا الصِّدْقَ وَ اِنِّی لَسْتُ لِلضَّارِبِ بِخَامِسٍ §

عربانه مخصوص اولان یمین ایشته بوعباره یی قرائتدن عبارت اولوب ترکجه سی (یوکسك کوکاری قالدیران مال و اولاد صاحبلرینی ثروت وذریتلرندن آییران وختجری قبض ایدن بش پارمقلری بری برندن تفریق ایدن ذاته یمین ایدرمکه تعداد ایتدیکم نسبمده صادقم ونسبجه قاتله بشنجی دکلم) دیمکدر §

خمسه وسمیه اعتباریله عصریمزده موجود اولان عربان قبائلی افرادی نسبلرینی ضبط وحفظه مکب اولدقلری کبی زمان جاهلیتده دخی نسب بحثی فوق العاده ملتزم وآبا واجداد ایله افتخار ایتمك اهل جاهلیه عندنده غایت معتبر واهم ایدی §

حج موسملری (منی) صحرای صفا افزاسنده تجمع ایدن قبائل ، قبیله قبیله آیریله رق هر بر قبیله نك فصحا وبلغاسی مرتفع برمحله چیقوب هر بری کندی قوم وقبیله سنك مفاخره دائر خصال حمیده سنی تعداد وشمار وآبا واجدادینك سخاوت ومیدان محاربه ده سبق ایدن شجاعت وغیرتلرینی یاد وتذکار ایدرلر ایدی §

اهل جاهلیه نك بوعادته اصرار وانکبابی غیرت اللهیه طوقوندیغندن (آبا واجدادیکزی ذکر اولنان منی نك ایام ثلثه سنده یاد وتذکار ایلدیککز کبی اللهی

دها زياده ذكر ايديكز) مفاد جليلنى شامل اولان { واذكروا الله كذكركم آبائكم او اشدّ ذكراً } آيت كريمه‌سى شرفبخش موقع نزول اولدى §

عوانى منن ، محبوده — بوتعبيرلر ، خمسه وسميه تعبيراتى كبى عربانك اصطلاحات قانونيه‌لرى فروعاتندندر §

عوانى (مهلت) معناسنه اولان (عانى) مفردينك و (منن) مهلت مقابلنده ويريلان (اقچه) مفادينى شامل بولنان (منه) مفردينك جمعيدر ، محبوده دخى (مهلت) ديمك ايسه‌ده محبوده مهلتى (عانى) مدتندن اوچ ماه زياده ويا نقصاندر §

كرك (عوانى) وكرك (منن) و (محبوده) قوانين عربانيه‌دن برر قانون مستقل اولوب هر برينك حكمى بين العربان الآن جارى ومرعيدر §

عانى — برسنه ايكى آى اون بركون ايله ثلث كونه قدر برمدت مهل اعطاسندن عبارتدر §

مثال — هرهانكى برقبيله افرادندن برى كرك منسوب اولديغى قبيله وكرك قبائل سائره افرادندن برينى ضرب وجرح ايدر واثر جرحك غير مهلك اولديغنى حس ودرك ايلر ايسه درعقب عربان بيوكلرندن بريسنك خانه ويا خيمه‌سنه دخالت وكندندن صادر اولان فعلى عرض وحكايت ايلمكه مجبوردر §

صاحب خانه دخيلى اكرحسن قبول وتلقى ايدر ايسه ابراز علائم نوازش واكرام وبر قويون ياخود قوزى ذبحيله بالاطعام حصول مقصدى اسبابنى استحصاله چاليشه‌جغنى ايما وايهام ايدوب ايرتسى كونى ضاربك مسئولنى اسعافه برچاره بولمق خصوصنى مذاكره ايچون كندى قبيله‌سى معتبرانيله براشوركه خصوص مذكورى مذاكره ضمننده انعقاد ايدن جمعيتك اسمنه (جاهيه) دينور §

صاحب خانه هيئت جاهيه ايله برمدت ادارهٔ اقداح مذاكره ومشاوره‌دن صكره هيئت مذكوره ايله برلكده مضروبك وياخود اقرباسندن بيوك برآدمك خانه‌سنه كيدوب اوتورر §

صاحب خانه اكرچه جاهيه جمعيتنى فوق‌العاده وكندى حدّينك فوقنده بر رعايتله قبول ايدوب عرض مراسم احترام صدديله بيوجك برضيافت ويرمك ايستر ايسه‌ده جمعيت «ضاربك جرأت ايلديكى (فعل ضرب) خفيف برشئ اولديغى تقديرده » حصول مقصدى تأمين ايتمدكجه ياخود ايشى قوى برتعهد آلتنه آلمدقچه خانه صاحبنك قهوه‌سنى بيله ايچمزلر §

صاحب خانه جاهيه جمعيتنك رجاسنى « فى وجهى » كلمه‌سيله قبول ايدر ايسه جمعيت كتوريلان قهوه‌يى ايچوب بعده مقصدلرى اولان ايشى عانى قانوننه توفيقاً تسويه ايچون برسنه ايكى آى اون بركون ايله ثلث كون قدر برمدت مهلت طلب ايدرلر §

بوقدر مدت مهل اعطاسنه (عانى قانونى) دينور §

تعهدك الك قوتلوسى متعهد اولان آدمك صاغ الينى آلنندن بدأ ايله صقالنه قدر ايندیره‌رك « رجاكز مقبولمدر ، ايفاسنى تعهد ايدرم » سوزنى كافل اولان « فى وجهى » كلمه‌سنى تلفظ ايتمسيدر §

متن -- مضروبه ضارب ايچون جاهيه جمعيتنك مقدارينى تعيين ايلديكى اقچه‌يى ويرمك قانونيدر ؛ جمعيت مذكوره استحصال ايتدكارى مهل مدتى انقضاسنه دكين ضاربه هيچ برصورتله زيان كليه‌جكنه دائر مضروبك كندندن ياخود اقربا وتعلقاتندن تأمينات مقتضيه استحصاليله دعوايى (عانى) قانوننه توفيق صورتيله رؤيته قرار ويردكدن صكره بومدت مقابلنده ضارب طرفندن مضروبه نمقدار اقچه ويريله‌جكنى دخى تعيين ايدركه « بو قرارى ايفايه يعنى ضاربك اعطايه محكوم اولديغى اقچه‌يى تأديه » ايتمكه (متن) دينور §

مجبوده — سالف الذكر عانی قانونی حكمنك وعدهٔ مقطوعه‌یه توفيقاً بالتعديل تجديد ايديلان مهله (مجبوده) دينور ، زيرا مضروبك طرفدارلری جاهيه جمعيتنك استحصال ايلديكی مدتك انقضاسنی انتظار ايده‌ميه‌جكلرينی ادعايه قيام ايدرلر ايسه اوحالده « عانی » مدتی تعديل وتنقيص ايله مدعيلرك تعيين ايده‌جكلری مدت ايچون ضاربك برمقدار مبلغ دها اعطاسنه حكم اولنور §

ايشته « مجبوده » ضاربك ايكنجی دفعه اعطاسنه حكم ايديلان مبلغ ايچون تعيين ايديلان مدت (يعنی عانی مدتی تعديلندن صكره مضروبك قبول ايتديكی مهلت) طرفنده ضاربه طوقونلميه‌جغنی تعهد ايتمسندن ومدت مذكوره دخی عانی مدتنی اوچ آی ويادها آز برزمان تنقيص وتزييد ايدلمسندن عبارتدر §

عربانده برده سماحت دعواسی اولديغندن اكر مضروب طرفليلری معتبران قبائلدن و ناموس وحيثت طانور طاقمدن ايسه‌لر كرك (عانی) وكرك (مجبوده) مدتی مقابلنده اعطاسنه قرار ويريلان اقچه‌يی قبول ايتمزلر §

مدت قانونيه صور مبسوطه وجهله تحت قراره آلندقدن صكره ضارب مهل مستحصله مدتی انقضاسنه يك آز بر وقت قالنجه‌يه قدر ايشيله كوجيله مشغول اولوب سربست سربست ايستديكی يرلرده كشت وكذار ايدر ايسه‌ده مدت محدوده انقضاسنده خمسه‌سی ايله برلكده جاهيه هيئتی واسطه‌سيله كرك بالذات مضروبدن وكرك طرفلوسندن (عانی) ياخود (مجبوده) قانونی حكمنه توفيقاً تجديد مدت ايدلمدكجه ميدانه چيقه‌ميوب برطرفده اختفا واستتار ايدر، فقط براز اقچه دها تدارك واعطا ايله (عانی) ويا (مجبوده) قانونی حكمنجه تجديد مدت ايلر ايسه ينه ميدانه چيقوب فريخ فخور كزر §

كرك مضروب وكرك آنك طرفلوسی ضاربدن (ديت) اخذينه رضا

كوستر نجه‌یه ویاخود مدت مستحصله ختام بولوبده تجدید مدت ایدلمزدن اول مضروب ضاربدن یاخود خمسه‌سنك بریسندن اخذ ثار وانتقام ایدنجه‌یه قدر (عانی) و یاخود (مجبوده) مدتی بهر سنه تجدد وتسلسل ایدر ایسه‌ده مضروبك جریحه‌سی مهلك اولمامق مشروط اولوب شاید مضروبك آلدیغی یاره مهلك ومضر ایسه اوحالده ضارب غایت معتبر بر آدمك خانه‌سنه دخالت ایدر §

بوذات ضارب دخیلی قبول ایدرایسه مضروبك اویاره‌دن وفات ایتمیه‌جکی تبین ایتمدکجه (جاهیه) هیئتی مضروبه و یا طرفدارلر ینه مراجعت ایتمزلر ایسه‌ده مضروبك جریحه‌سی ایولکه دوندیکنی خبر آلدقلری آنده اصول مشروحه وجهله استحصال مدت خصوصنه چالشمق ایچون مضروب طرفلوسنه مراجعت ایدرلر §

عانی یاخود مجبوده قانوننه توفیقاً اخذ مدت ایچون مراجعت ایدیلان شخص خانه‌سنه ورود ایدن (جاهیه‌ی) جماعتنی اکرام قصدیله احضار طعام وتکلیف تناوله فوق الغایه الحاحله ابرام ایتسه دخی جماعت مرقومه صاحب خانه‌یه (عانی) مدتنی قبول ایتدیرمدکجه احضار ایدیلان طعام «یکرمی درت ساعت قدر میدانده قالسه بیله» اکل وتناوله رغبت ایتمزلر §

مضروب اثر ضربدن وفات ایدر ایسه کرك ضارب وکرك خمسه‌سی آرتق اسکان ایتمکده اولدقلری محلده قرار ایده‌میوب مضروبك خمسه‌سی طرفندن دیت ایله عانی مدتی قبول اولننجه‌یه قدر محل آخره فرار وکیزلی کیزلی یرلرده اختفا واستتار ایدرلر ؛ بویولده چوق کیمسه‌لرك اون بش یکرمی سنه قدر دیار غربتده پریشان ومحتاج وعریان قالدقلری کراراً واقع اولمشدر §

دیت وعانی مدتی قبولدن صکره وفات ایدن مضروبك جماعتندن بری

استحصال ايدلمش اولان عانی مدتنك ختامندن اولجه قاتلی یاخود خمسه سندن برینی قتل ایدر ایسه قانون معهود حکمنه رعایت ایتمدیکی جهتله حفظاً للقانون آنی منسوب اولدیغی قبیله افرادی طوتوب خالی بر میداندە مقتول اخیرك جماعتنه تسلیم ومقتولی نه هیئت اوزره قتل ایتمش ایسه آنك دخی اولصورتله قتل ایدلمسنی امر وتفهیم ایدرلر ، بونك سببیده مقتولك خمسه سندن غایت معتبر برآدم « فی وجهی » دیه‌رك الینی یوزینه سورمش اولمسیدر ؛ زیرا مقتولك خمسه سندن بویله بر معتبر آدم « فی وجهی » دیه‌رك الینی یوزینه سورمدکجه قانوناً عانی مدتنك ربطنه حکم اولنه‌میه‌جغی و (عانی) مدتنی تعهد ایدن آدم الینی یوزینه سوره‌رك « فی‌وجهی » کلمه‌سنی تلفظ ایده‌جکی جهتله کرك قاتل وکرك خمسه‌سی الینی یوزینه سوره‌رك کندیلرینی وجهنه آلان معتبر آدمك حمایه‌سنه داخل اولمش اولورلر §

بنا برین استحصال ایدلمش اولان عانی مدتی انقضاسندن اول خلاف مأمول برایش ظهورایدرده ضاربه ایراث زیان ایلر ایسه حمایه‌صاحبی ناموسنی وقایه ایچون حقوق حمایه‌سنی اخلال ایلمش اولان شخص عهد شکنی طوتوب حقنده بروجه معروف معاملهٔ متقابله اجرا ایتدیرور §

عانی مدتی بین العربان دستور العمل وبرقانون مقبول ومعتبر اولدیغندن مدت مزبوره معاهده‌سنی بعد العقد مدت عانی قرارینی حاوی اولمق اوزره هرایکی طرف یکدیکره بر سند اعطا ایدرلرکه بوسندده محرر اولان شهودك جاهیه هیئتی اولمسی مشروطدر §

دیت قانونی — قلیج یاخود قورشون ایله انسان اولدورمك ، عربان ایچون موجب شبهه وتأثر دکل ایسه‌ده انسان بوغمق جنایات عظیمه‌دن عد اولنور ، بناءً علیه بویله برفعلده بولنان کیمسه مخنوقك خمسه‌سی طرفندن اله کچیریلور ایسه هم کندوسنی وهمده خمسه‌سندن اوچ شخصی اولدیررلر وشاید

خانق بالذات اله کچمز ایسه خمسه‌سندن درت کشی یی تلف ایدرلر ؛ اکر خانقك خمسه‌سیله جماعتی مخنوقك خمسه‌سنه دیت اعطاسنی تکلیف ایدرلر ایسه اوحالده جاهیه جماعتی معرفتیله درت آدم دیتی اعطاسنه حکم ویریلور §

برآدمك دیت کامله‌سی « سکز یوز » ریالدن عبارت وبوآقچه‌نك تقاسیط ثلاثه ایله اوچ سنه ظرفنده تأدیه و اعطاسی بین العربان عادت اولدیغندن تقاسیط مذکوره اصول آتیه وجهله تأدیه اولنور §

دیتك اصول تأدیه‌سی — برنجی سنه دیتك برثلثی عینی ریال اولمق اوزره نقداً وایکنجی سنه‌یه عائد ثلث دیکرك نصفی نقداً ونصف دیکرینك نصفی اشیا وآنکده نصفی کذلك نقداً تأدیه واوچنجی سنه‌یه عائد ثلث اخیر تمامیله اشیا ومواشی اعطاسیله تسویه اولنور واعطا قلنان اموال واشیایه قیمت حقیقیسندن ایکی قات زیاده برقیأت وضعیله تقاسیطك اعطاسیچون قاتل طرفندن دیت آلندقدن صکره خمسه‌سی طرفندن برکونه تعدی وقوعبولمیه‌جغنی تأمین ضمننده مقتول طرفلوسندن ملّی برکفیل آلنور §

وجوه — وجوه حمایه، معناسنده برکلمه اولوب بودخی قوانین عربانیه‌دن برقانون مستقل اولمشدر §

وجوه کلمه‌سنك متضمن اولدیغی مسئلهٔ مهمه برطاقم اصول وقوانین تحتنده اجرا وبوکا دائر معاملات کاملاً ذکر اولنان اصول وقوانینی ایفایه بنا ایدلمکده‌در §

وجوه قانون قدیمی خلقك استیفای حقوقنی کافل برمسئله اولدیغندن وقتیله بواصولك عدم اخلالنه بالاتحاد قرار ویرلمشدر §

شیمدی وجوه ایچون بین العربان اوچ قاعدهٔ مرعیه موجود اولدیغنی بیان ایدرلر §

١ — قاعده ، عربانْدن بری یینه عربانْدن ویا ابنای سبیلدن برینی ضرب ایتسه ضارب یاقه‌یی اله ویرمامك ایچون عانی قانونی بحثنده تعریف اولندیغی وجهله همان معتبر برآدمك خانه‌سنه دخیل دوشر وخانه صاحبی کندی طرفندن مضروب طرفنه برقاچ آدم ارسالیله دیت قبول ایدلمسنی تکلیف ایدرکه مضروب طرفنه کوندریلان آدملرك مجموعنه یوقارووده بیان اولندیغی اوزره (جاهیه) دینور §

بوجماعت مضروبه دیتی قبول ایتدیره‌مز ، یاخود عانی ویا مجبووده مدتی استحصالنه موفق اوله‌مز ، ایسه ضارب مضروبك خمسه‌سی بیوکلرندن بریسنی کوزه ته‌رك راست کتوردیکی یرده دیت وعانی ایچون کوندریلان جاهیه هیئتی مضروب طرفندن قبول ایدلمش اولدیغندن بحثله « بن مضروبك شرّ ومکیدتندن اللهه بعده سکا دخالت ایدرم » مفادنده اولان (انا داخل علی الله وعلیك عن سیئته) عباره‌سنی ایراد ایدر §

بوآدم اکر ضارب مرقومی حمایه‌یه موافقت ایدوبده کندولکندن تصور ایلدیکی مدتی مضروب طرفنه مخصوصاً کوندره‌جکی آدم واسطه‌سیله « فلان فلانی شوقدر مدت وجهنه (یعنی حمایه‌سنه) آلدی ، معلومکز اولسون » فقره‌سیله تبلیغ ایلر ایسه تبلیغ ایدیلان مدت ظرفنده نه‌مضروب ونه‌ده آنك خمسه‌سی طرفندن برشخص ضاربه طوقونمغه جسارت ایده‌مز §

شاید تخصیص اولنان مدتك انقضاسندن اول مضروب بالواسطه اخذ انتقامه قالقیشور ایسه حامینك حقوق ضمان وحمایه‌سنه تعدّی ایدلمش اوله‌جغی و حامی بوشخصی قتل ایتمیجنه حیاسندن عربان ایچنه چیقه‌میه‌جغی جهتلرله حامی اولان ذات اکمال ناموس ایچون حقّ حمایه‌سنه تعدّی‌یه جسارت ایلمش اولان شخصی بولوب بهمه‌حال قتل واعدامه چالیشور §

وجه ودخالت ماده‌سی بوجهتله معتبر ومضبوط وسلاسل قوانین ونظامات

ایله مقید ومربوط اولدیغندن اویله برضرب حالنك وقوعنده مضروب ایله خمسه‌سی وسوزلرینی ردّ ایده‌میه‌جك غایت عزیز احباسی ضاربدن اخذ ثار وانتقام ایدنجه‌یه قدر ضاربك وجهنه کیردیکنی ایشتمامك وکندولرندن برینه دخالت ایتدیرمامك ایچون کرچه اوته‌ده بریده تستر واختفا ایدرلر ایسه‌ده ضاربك بواثناده اصول مبحوثه وجهله معتبر برکیمسه‌نك حمایه‌سنه کیردیکی تقدیرده حامی مضروب ایله خمسه‌سنك پشنی براقیوب تصادف ایلدیکی یرده « بن فلان آدمی وآنك خمسه‌سنی حمایه‌مه آلدم » دیو بلند آواز ایله اعلان واشاعه ایدرك هم کندیلرینه وهم خلقه طویورر ؛ شاید آخر برمحله کیتمشلر ایسه طرفنـدن آدملر ارسالیله « فلان آدم فلان شخصی و آنك خمسه‌سنی حمایه‌سنه آلمشدر » اعلانیله کیفیتی تبلیغ ایدر §

مضروب اکر حامینك یاخود بوایش ایچون طرفندن تعیین ایلدیکی شخصك کندی یانلرینه کلدکارینی حس ایدر ، یاخود دها اول اخذ معلومات ایلر ایسه حمایه‌یی قبل التبلیغ حامی‌یی یاخود طرفنـدن کلان آدمی قتل ویا بوکا قریب برتهدید ایله کیفیت حمایه‌یی تبلیغدن منع وزجره چالیشور ، شاید بوصره‌ده حامی ویا طرفندن کلان آدم قتل وتلف ایدیلور ایسه میانه‌لرنده جاری اولان قانون حکمنجه بونی دخی دیته یاخود عانی مدتنه ربط ایله اسکی دعوالرینك فصل ورؤیتنی صکره‌یه براغیرلر §

٣ — قاعده ، ایکی آدم بربرلریله مجادله ایدر ایکن یانلرنده بولنان معتـبر برشخص مناقشهٔ واقعـه‌نك یکدیکرك جاننه قصد درجه‌سـنه قدر واره‌جغنی درك ایتدیکی آنده کندیسی عربان بیوکلرندن ایسه (انّی اَقرَعکُم عَن بَعضِکُم بوَجهی) یعنی « بن سزی کندی حمایه‌م ایله بربریکزدن منع ایدرم » دیه‌رك بونلرك آره‌لرینه کیرر ، بوشخص اکر کندیسی معتبران عربان‌دن دکل ایسه اکابر عربانیه‌دن بریسـنك اسمنی یاد ایله « بن فلان بن فلانك وجه

وحمايه‌سيله سزك بينكزى تفريق ايدرم ! » معناسنده بولنان (انى اقرعكم عن بعضكم بوجه فلان) قوليله معارضلرك آره‌لرينى بولمغه صرف مساعى وغيرت ايلر ؛ معارضلر ايستدكارى حالده شخص متوسطك سوزينه مطاوعتله نزاعدن فراغت وايستمدكارى تقديرده آنك وساطتنه وجود ويرميه‌رك مجادله‌نك نتيجه‌سنه وارنجه‌يه قدر يكديكرى ضرب وشتمه بذل مقدرت ايدوب بعده معارضه‌لرينك سبب ونشأتنى بينلرنده صفت عدل وحقانيتله معروف اولان برذاته عرض ايله فصل دعوايه آنى حكم تعيين ايدرلر §

بوذاتك حكم و تميزى ايله هر هانكيسنك حقسزلغى تبين ايدر ايسه وجه صاحبى آنك آرقه‌سنى براقيوب بولديغى يرده قلنج ، ياخود خنجر ويامزراق ويا صوپا ايله بركره اورر §

مضروب اكر ضربهٔ واحده‌دن حاصل اولان تأثير ايله وفات ايدر ايسه قتل نفوس حقنده جارى اولان احكام مسرودهٔ قانونيه اجرا اولنور §

بو اصول بالذات جانى بى حمايه‌سنه قبول ايدنلر حقنده جارى اولوب اكر برمنوال محرر غياباً برشخصك وجهنه ويريله‌رك آره‌لرينه كيريلور ايسه كيفيت درحال اوشخصه اخبار ايديله‌جكندن شخص مرقوم حمايهٔ مسروده‌يى قبول ايلديكى تقديرده قانوناً عائد اولان حق حمايه‌سنى اصول مبحوثه وجهله جريان ايتديرر ؛ شايد حمايه‌يى قبولدن استنكاف ايلرايسه برآدمه اخبار وطالب وجه اولان آدم كيفيتى بيلانلردن استفسار ايدر وبوصره‌ده حمايه‌دن استنكاف ايلمش اولان كيمسه دخى مجادله ايدنلرك ياننده‌ن چكيلوب كيدر §

٣ — قاعده ، معتبراندن برى قدرى وضيع برقاچ آدمه ضرب ويا قتل ايله اتهام ايتمك ايستر ويمين ايله تصديقدن مجانبت ايلرايسه اتهام ايديلان شخص خصمنك اقراننده‌ن برآدمه دخالت ونظر مرحمتنى جلب ودعوت يولنده اتخاذ

اولنان اصول مرعيه وجهله باشه صاريلان و (كفيه) تعبير اولنان حرير ويا ايپلكدن معمول شيئك ايكى اوجندن طوتوب بوينونه كچيرەرك (فلان بكافلان صورتله برجنحه اسناد ايتمشدر ؛ يمين ايتدم ايسەده تأمين ايده مدم ، آنك شرندن دار الامان اولان حمايه كزه مراجعت ايتدم ، شونك شرندن بنى قورومكى رجا ايدرم) مقالەسنى ايراد ايدر ؛ بودخى آنك مراجعتنى قبول ايله عليهنده بولنان آدمه بالذات ويا بالواسطه حمايەسنى تبليغ ايدرك شايان استماع بركونه حقى وار ايسه ايستديكى وسوزينه قناعت ايلديكى شخصك برينى حكم تعيين ايتمسنى بيان ايلر §

بوقرار اوزرينه حكم تعيين اولنان آدم ايكى طرفك سوزينى ديكلدكدن صكره رأيى زمتنك تبرئەسنه تعلق ايدرسه آرتق اول آدمه اصلا مداخله ايدلمز §

يول رفاقتى ومتفرعاتى — وقتيله هربر قبيلەنك ساكن اولديغى موقع اراضيسى ، قبائل اولولرى طرفندن برر علامت مخصوصه ايله تحديد وتميز قلنديغى وهرقبيله افرادينك نفوذى الى هذا الآن اولوقت تحديد قلنمش اولان اراضى داخلنده جارى اولديغى جهتله قبائل سائره عربانندن ياخود ابناى سبيلدن برآدم بونلردن جسور وقبيلەسى بيننده نامدار ومشهور برشخصك تحت رفاقتنه كيرمز ايسه نعمت سلامته نائل اولەمز §

بالعكس صفات معروضه ايله متصف برشخصى ، دليل اتخاذ ايدر ايسه مال وجانى خوفندن امين وهر خطر وبلادن سالم اولەرق اودليلك منسوب اولديغى قبيله يوردى اراضيسنك نهايت حدودينه واصل اولور ؛ فقط بواراضيدن صكره اودليلك حمايەسى حكمدن ساقط اولەجغندن آندن صكره دخى كيدەجكى اراضيده متوطن قبيله افرادندن كذلك تعهدنى ايفايه قادر وقبيلەسنجه معتبر وجابر برآدمك حمايتنه كيرمدكجه خطردن سالم اولەمز §

بوتقديرجه جزيرة العرب قطعەسنده سيروسياحت ايدەجك يولجيلر حمايتنه

كيره جكلرى آدملرك تعهدلرى بومقابلهده مراضاة ويرجكلرى اقچه ايله قزانه بيلورلر ، هرهانكى بريولجى حمايه اصولنى مهمسهميوبده باشلو باشنه يوله چيقوب كيدر واثناى راهده قتل اولنمق وياامواﻟﻰ نهب وغصب ايدلمك كبى بربلا ويغمايه اوغرارسه ، اول آمك كرك جانجه وكرك سائرهجه اولان حقوقى هدر اولوب قوانين عربانيه احكامنجه برشئ لازم كلمز §

تبييضيه — تبييضيه ، يوز آغارتمق ايچون حاميلر حقنده موضوع برقانوندر §

حمايه تحتنه آلنان اشخاصه عربانك تعرّضى اصولاً اكرچه قابل دكل ايسهده بعضا وقوعبولديغنى دخى روايت ايدرلر ؛ بوقبيلدن اولهرق حمايه تحتنده اولان برشخصه شايد تعرّض ايديلور ايسه مغدورك حاميسى سكوت ايتميوب اكر بوايش كيجه حاليله قبيلهلوسندن وقوعه كلمش ايسه نهب اولنان طرفلردن بالاسترداد صاحبنه تسليم ايدر ؛ اكر قبيلهلوسنه فنالق ايتماكه سوز ويرن سائر قبائل افرادى طرفندن وقوعه كتورلمش ايسه چالدقلرى اموالى كيرويه آلمق ايچون آرقهلرينه دوشوب بتشديكى يرده طلب ايلر ، ويرمدكلرى حالده كندو سميهسندن رفاقتنه آلديغى كيمسهلرله برلكده كيدوب اموال منهوبهيى ايستر ؛ بودفعه دخى روى مخالفت كوستريلور ايسه حامئ مرقوم سارقلرك برينى اتلاف قصديله برال تفنك آتار §

بين العربان (تبيضيه) دنيلان قانون ايشته بومعاملهنى اجرادن عبارت اولوب حامى بووضعيله ناموسنى فوق العاده وقايه ايلمش اولور §

حامينك صورت معروضه وجهله آتديغى تفنك سارقلردن هيچ برشخصه تصادف ايتمز ، ياخود تصادف ايدوبده صورت مهلكهده تأثير ايلمز ايسه مؤاخذهسنى اويولده تكرار وايچلرندن برينى تلف ياخود فنا حالده جريحهدار ايدرك مطلبنى حيز حصوله ايصال ايلديكى حالده عودت وآندن صكره دخى

کندی ایله سمیه‌سندن اشیای منهوبه‌یی بالتدارك حمایه‌سنده اولان مال صاحبنه اعطایه مثابرت ایدر §

غاصبلردن تحصیل اولنمیوبده قوّه‌ده قالمقاق دخی نادراً وقوعبولور §

رفیق الجنب — رَفیقُ الجَنْب ، یان یانه آرقداشلق ایدنلرك صورت حرکتلرینه دائر برقانوندر §

حمایه مسئله‌سی مطلقا آقچه ویرمکه منحصر اولمیوب بعضاً عربلردن بریله یك یك ، یاخود قهوه ایچمك ، ایله دخی حاصل اوله‌بیلور §

مثلا برقافله‌نك کچه‌جکی طریق جوارنده مقیم اولان قبائل افرادندن بری قافله‌یه کلوب طعاملرینی یر وقهوه لرینی ایچرسه حسب‌القانون بوقدر جق برحقوق ایله قافله‌نك حمایه‌سی اول‌شخصه راجع اولدیغندن آنك سمیه‌سندن بریسی قافله‌یه تسلط ایدر ایسه حقوق حاصله‌یه رعایةً قافله‌یی تعدیلرندن قورتارمغه مجبور اولور §

شخص مرقوم تعدی مسئله‌سنی شاید مهمسه‌مز ایسه ، شوحال ایله آنك حمیتسزلکی استدلال ایدیله‌رك عندالعربان قدری پست وشیشهٔ ناموس وحیثیتی شکست اولوب ابنای قبیله‌سی یاننده خور وحقیر وذلیل عد اولنور §

بو اصول عربان بیننده غایت مقبول اولمغله اومثللو ابنای سبیلدن بری بالایجاب قطّاع طریق وسارقلردن بریسنك قریه‌سندن بریودوم صو ایچرسه اوآدم هرحالده آنلرك مضرتندن امین وسالم اولور §

اکرآنلرك بریسی بوحقوقی طانمیوبده اوآدمه ایصال‌دست‌تعرّض ایده‌جك اولورسه ، صو ایچدیکی قریه‌نك صاحبی جبراً آنك تسلطندن تخلیصه وساطت واشبو یولجی کندینه تسلط ایدن شخصك دها ایلریده ملحوظ اولان‌شرّندن خوفه دوشر وقریه صاحبنه عرض دخالت والتجا ایلر ایسه قریه صاحبی آنی سمت سلامته ایصال ایدنجه‌یه قدر کندوسنه رفاقت ایدر §

بوخدمت على الاكثر حسبی صورتده ایفا ایدلمکده ایسه ده بعضاً خدمت مقابلنده آقچه استنلدیکی وبعضاً ده استنلمیه‌رك مروةً ویرلدیکی دخی واردر §

بين العربان (رفيق الجنب) دنيلان قانون ایشـته بو یولده آرقداشلق ایتمکدن عبارتدر §

طنيب الطنب — طَنيبُ الطُنُبْ ، برقاچ چادرك برقبیله ویا برجماعت چادرلرینه اتصال صورتیله حاصل اولان قومشولغی محافظه‌یه عائد برقانوندر §

عربان قبائلی ، بدویت حالیله یاشامقده اولدقلرندن کندیلرینه مخصوص اولان منازل وامکنه‌یی تملّلی مأوی ومسکن اتخاذ ایتمیوب یکرمیشر ، اوتوزر ، اللیشر ، آلتمیشر ، چادره انقسامله بیکندکلری محلره کوچوب قالقارلر وحیوانلری بر مرعادن آچ کلدکجه وبولنـدقلری موقعدن دها اعلا اوتلو برمحل کشف ایتمدکجه اقامت ایلدکلری محلدن قالقمازلر §

قوراقلغك تعمیمی حالنـده اوچ کوندن زیاده برمحلده ساکن اولمیوب بردن بره کنـدی منزللرینی ترك ایله سائر عربان قبائلی ایچنه متفرقاً انتقال ونقل ایتدکلری مواقع قبائلی شـیخلرینه چادر باشنه برر قویون اعطاسـیله موافقت وحمایه‌لرینی استحصال ایدرلر §

شیخلر دخی جماعت وارده‌یی حمایةً یانلرندن آیرمیوب قبیله‌لریله هر نره‌یه نقل ایدرلر ایسـه بونلربده برابر آلوب کیدرلر وعمومنی کندی جماعتندن فرض وعدّ ایدرلر ؛ بناءً علیه بونلره هیچ برکیمسه طرفندن تعرّض اولنماز وایدن اولور ایسه دخی فاعلی قبیله‌جه ایقاع اولنه‌جق انتقامدن تخلیص کربان ایده‌مز §

بوکبی آدملره (یعنی بر قبیله‌لونك طپراغنـه نقل ایله حمایه‌لرینه دخالت

ایدنلره) عربلر (طنیب الطنب) تعبیر ایدرلر که معنای اصطلاحیسی خیمه‌لرینك کندی چادرلرینه اتصالندن متحدث « قومشولق » دیمکدر §

دخیله معاونت — بین العربان دخیـله معاونت « یعنی فراریلری بالقبول ممکن مرتبه اکرامله اعاده » ایتمك دخی قوانین قدیمه اقتضاسـندندر ؛ برآدم کرك ارکاك اولسون وکرك عورت بولنسون ، مرتکب اولدیغی جنایت ویا قباحت اوزرینـه فرار ایدر وتعقیب ایدن کیمسه‌لر عربان چادرلرندن برینـه دخالت ایتمکسزین آنك آرقه‌سـندن تفنك ویا مزراق وبوکا مماثل برشیٔ انداخت ایلر ایسه آتیلان شی کرك اصابت ایتسون وکرك ایتمسون ، چادر صاحبلری فرار ایدن آدمك توجهنه نظر ایدرلر §

فراریـنك توجهی حرم چادرلری طرفنـه اولوبده معاملهٔ مبحوثه بو چادرلره قرق ذراع تقرّب ایتمکسزین واقع اولمش ایسـه قوانین عربانیه حکمنجه برشی لازم کلمز §

معاملهٔ مبحوثه شاید بوحدودك داخلنده اولدیغی یعنی فراری چادرلره قرق آرشـوندن دها یقین برمحلده ایکن آرقه‌سـندن تفنك ویاسائر برشیٔ آتلدیغی تحقق ایدر ایسه معقبلر چادر صاحبلرینك حقوق حمایه‌لرینه تعدّی ایلمش اولدقلری جهتله چادر صاحبلری معاملهٔ مذکوره‌ده بولنان معقبلرك آرقه‌لرینه دوشوب یتیشه بیلدکارینی تفنکله بالاتلاف عودت ایدرلر §

فرار ایدن شخصك توجهی ارکاك چادرلرینـه اولوبده کندوسی طناب دئیلان چادر ایپلرینك خارجنه قدر وارمش اولدیغی وبوراده معقبلر طرفندن کندینه اویله برحال ایقاع ایدلمش بولندیغی تقـدیرده معقبلر قانوناً مدافعه ایدلمز ، لکن بوحال ذکر اولنان ایپلرك ایچ طرفنده وقوعه کتوریلور ایسه معقبلرك قصد ایتـدکاری آدمه آتدقلری قورشـون وسائره کرك اصابت

ایتسون کرك ایتمسون ، قوانین عربانیه مساغنجه اصحاب خیام بونلرك ارقه لرینه دوشوب برطاقنی اتلاف ایتمدکجه عودت ایتمزلر §

دقت — ارکك چادرلریله قادین چادرلری آره‌سنه بوقدر برفرق تعیین ایدلمسی یعنی تحدید اولنان مسافه‌نك تمییزی ایچون قادین چادرلرینه قرق آرشون قدر حق حمایه اعطا ایدلمش اولمسی عربانك عرض بحثنده هرفدا کارلغی کوزه آلدیرمق درجه‌سنده غیور اولدقلرینه دلالت ایدر §

صرف بدویلرده فاحشه نه دیمك اولدیغنی بیلان یوقدر ، بالفرض بویله برشیئه جسارت ایدن ظهور ایتسه بالاتفاق هم فاعلی همده مفعولی قتل ایدرلر ، حتی بویولده اولادلرینه بیله مرحمت ایتمزلر ، لکن کویلری یول اوزرینه مصادف اولان بدویلر نیم مدنی عد اولندقلرندن بونلرده بعضاً فحشیات وقوعی مرویدر ؛ انتهی §

دخیل دوشن کیمسه لره چادر صاحبلری طرفلرندن مراعات لازمه ایفا اولندقدن صکره قومشولرك جمله‌سی طرفندن آیری آیری برر کون ضیافت ویریلور وآندن صکره دخی اعانه صورتیله قویون و قوزی و دوه و سائره‌یه دائر شیلر اعطا قلنور §

شخص دخیل کندیسنه اولنان معامله معاونتکاری تمام اولدقدن صکره اعطا قلنان شیلری آلوب عودت ومقرکاه اصلیسنه مواصلت ایدرك ایشنی دیتاً تسویه وصلحاً برآز شی اعطاسیله قطع ایدر §

اکر اعانه صورتیله کندیسنه ویرلمش اولان شیلر تضمین وتسویه مقصده کافی اولمز ، یاخود حامیلری طرفندن اعانه اولنمز ایسه اوحالده همت یالکز قبیله‌لوسنه قالمش اوله‌جغندن قبیله افرادی بینلرنده قدرتلرینه کوره برر پارچه پاره ویامال طوپلایوب بالاتفاق آنك ایشنی حسن تسویه‌یه تشمیرساق ایدرلر §

بو اصول قوانين جاريه وعادات مرعيهٔ عربانيه‌دن اولوب بين العرب الآن جاريدر §

حفظ امانات وآكا دائر عادات — حفظ امانت دخی قوانين قديمهٔ عربدندر ؛ بنابرين عربان وسائره‌دن بری (امانت الله) اولمق اوزره قبائل عربانيه‌دن برينه دوه وقويون وامثالی كبی برشیٔ تسليم ايتسه، بو امانتی قبول ايدن شخص تسلّم ايلديكی حيوانی كندی حيوانلرندن زياده بسلمكه وحسن محافظه ايله برابر توليد و تكثير ايتمكه چاليشور §

بالفرض بو آدم اكر وفات ايتسه ، آنك يد امانتنده بولنان حيوان ورثه‌سی طرفندن محافظه ايديلوب صاحبی جانبندن استنلديكی آنده تسليم ايديلور §

متوفانك ورثه‌سی اكر صاحب امانتك كيم اولديغنی بيله‌مز ايسه تدقيقات لازمه وتحريات مكمله اجراسيله بولوب مالنی اعطا ايدرلر §

عربان عربلرينك برياخود ايكی ديشی دوه امانت آلوبده بونلرك مقدارنی توالداً چوغالتدقلری وامانته خيانت ايتامكده بولندقلری مثبت ومشهوردر §

قويون وكچی كبی حيوانلردن تولدايدن اركك قوزولری صاتوب يرلرينه ديشی قويون آله‌رق مقدارينی توفير ايدرلركه بو امانتك حفظ وتوليدينه مقابل امانت صاحبی طرفندن ويريلان شی يالكز حيوانلرك سودلرندن عبارتدر §

امانت ايشنه فساد قارشديرانلر مالك رينك بركتنی دخی غائب ايتدكلری ميانه‌لرنده امور مجرّبه‌دن اولمق حسبيله بو بابده كذب و غدری ابدی اختيار ايتمزلر §

امانت حيوانلردن بريسی تلف اولسه صاحبنه كوسترمك ايچون او حيوانك برعلامت ونشانه‌سنی كسوب حفظ ايدرلر §

بو حيوان اكر برقبيله طرفندن غارت اولنمش ايسه بو قبيله آرقه‌سنه دوشوب

امانت اولديغنی اخبار ايله قورتارنجه‌يه قدر غيرت وشايد کافه‌سـنی تحصيل ايده‌مزلر ايسه اساساً نقدر ايسه اومقدارينك استردادينه بذل مساعی ومقدرت ايدرلر §

الآن مكهٔ مكرمه و مدينهٔ منوره اهالئ کرامی طرفلرندن عربانه ويريلان هجين وسائر جنس دوه‌لرله قويون وکچی کبی امانتلر بالاده ذکر اولنان اصول دائره‌سی داخلنده دوران ايلر §

ملحسه — مُلْحَسَه ، آتش يالامغه مخصوص برقانوندر §

اوائلده عرب اهاليسـندن خواص اسماء الهيه‌يه واقف برشخص فخر کائنات ﴿ عليه افضل الصلواة ﴾ افنـديز حضرتلرينك قبر سـعادتلری تراب مستطابنه يوز سورمك ايچون بنی عوف عربانی ايچندن مدينهٔ منوره جانب سنی الجوانبنه عزيمت واثنای طريقده هرنصلسه کيفنی بوزه‌رق اعادهٔ عافيت وصحت ايدنجه‌يه قدر قبيلهٔ مرقومه افرادندن برينك خانه‌سنه بسط کليمپارهٔ مسافرت ايتمش اولمسی اوزرينه صاحب خانه طرفندن مسافر افندی‌يه آشوری درجه‌لرده نوازش ورعايت کوسترلمش وحتی رکوبی ايچون کندوسـنه مجاناً بر دوه دخی بخش وهبه ايدلمش ايدی §

مسافر افندی کورديکی مجاملهٔ مسافر نوازانه‌دن فوق الغايه مسرور وبوکا برمکافات جليله ايله مقابله‌يه مجبور اولديغندن (حکم وتأثيری حقانيتدن آيرلمدقجه باقی قالمق وکندندن صکره اولاد واحفادينه منتقل اولمق) مقاوله‌سيله صاحب خانه‌دن برچاق آلوب بو بچاغی اغياردن خالی برمحلده ياقديغی آتش علوکش ايچنه صوقمش و بر مدت صکره بچاغی قيپ قيرمزی اولديغی حالده چيقاروب اوزرينه برشی اوقودقدن وبالذات ديليله يالادقدن صکره خانه صاحبنه يالاتمشدر §

مسافر افندی قيرغين بچاغك صاحب خانه‌نك ديلنه زيان ايده‌ميه‌جکنی

بالفعل اثبات ایلدکدن صکره بوفعلك صدق و استقامته منحصر بولندیغنی بینه صاحب خانه‌یه بیلدیرمك ایچون « آل شونی بر یره صاقله ده ایستدیکم وقت انکار ایدرك اویله شیدن خبرم یوقدر !!! جوابنی ویر » دیه صاحب خانه‌نك النه برشیٔ ویره‌رك برمدت صکره « بن سکا صاقلامق اوزره کتابمی ویرمش ایدم ، شمدی لزومی واردر ، کتیر مطالعه ایده‌جکم » دیوبده صاحب خانه‌دن « خیر سن بکا اویله کتاب فلان ویرمدك ، بونده بر یاکلشلق اولملیدر » جوابنی آلدقده ذکر اولنان قیرغین بچاغی چیقاروب « اکر ویردیکم کتابی آلمدك ایسه ؟ شو سکّین آتشینی یالا ! » دیمش وحریف بچاغی یالادقده دیلی یانوب فقط بر یودوم صو ایچرمسیله دیلنده‌کی یانق محل قباروب درعقب التیام بولمشدر §

صاحب خانه بوحالدن وله حیرته دوشوب مسافرك کندینه ارائه ایلدیکی خواصی استعظام ایلدیکندن و مسافر افندینك بوکا بر ایولك ایتمك فکرنده اولدیغنی بیلمدیکندن «شیخ افندی بونه عجایب حالدر ؟ » دیمش وشیخ افندی دخی « بو بر خصهٔ جلیله‌در که حق ایله باطل بیننی تفریق وتمییز ایدر ! بنم مقصدم سندن کوردیکم ایولکه مقابله صددیله بو اثری سکا اوکرتمکدر ! معلومك اولسونکه بچاغك اوزرینه ...... عباره‌سنی اوقودم ، بوندن صکره هرکیم برماده‌نك حلّی ضمننده سکا مراجعت ایدر ایسه بر بچاق قیزدیروب ذکر اولنان عباره‌یی اوقودقدن صکره مدعی علیهه یالات ! کندینه عزو واسناد اولنان شی ، بوکا بهتان وافترا ایدلمش ایسه ، بچاغك آتشی آکا تأثیر ایتمز ، شاید بهتان دکل ایسه ، حریفك دیلی یانار » ایضاحاتیله کندندن کوردیکی کبی فیما بعد خلقی مرافعه ایچون کندوسنه مأذونیت کامله و یردکدن صکره « بعدازین هرطرفدن سزه مراجعت ایدیله‌جکدر ، احقاق حق وتمییز باطل امر معتناسنده طریق حقانیتدن آیرلماملی و مراجعت ایدنلرك ابتدا نصل

ماده ایچون کلدکلرینی بالاطراف تحقیق واستفسار ایدرك اکر جسیم برشی ایسه مدعی علیهی خالی برمحله چکوب ملایمانه تعبیراتله صلحاً ویاخود براز شی اعطاسیله خصمنی اسکانه ابتدار ایده‌جکنی متعهدانه بیان ایدوب اقرارینی آلدقدن صکره تعهدی نه‌یولده تقرر ایتمش ایسه اولوجهله آره‌لرینی بولملیسن ! مدّعی علیه اکر اقرار ماهو الواقعدن امتناع ایدرسه اوحالده ایشلدیکی جنایت مقابلنده مدعیدن برمقدار مال قبول ایتمك اوزره برکفیل قوی طلب ایتمك وکفیل ویرلدیکی تقدیرده مرافعه‌لرینك مستند اولدیغی آقچه وسائره‌دن عشرینی سکا ویرمك شرطیله عملیاته مباشرت وفصل دعوایی برقانونه توفیقه غیرت ایلملیسك ! » تلقیناتیله ذکر اولنان خواصی تعلیم وتفهیم ایدوب وداعخوان مفارقت اولمشدر §

صاحب خانه مسافر افندیدن اخذ وتلقّی ایلدیکی وجهله اجرای عملیاته ابتدار وکندیسنه فصل دعاوی ضمننده مراجعت ایدنلرك ممنون اولملری اوزرینه بین العربان کسب اشتهار ایتمش وبناءً علیه حریفك اسمی (ملحس) قالمشدر §

بو وقعه‌دن صکره انکار ایدیلان برشیئك اثباتنده اظهار عجز ایدنلر ملحسك محکمهٔ فصل وتمیزینه مراجعته باشلادیلر ، الآن کافهٔ قبائل وحتی اهل عراق ملحس اولان بدوی‌یه مراجعت وتهمت قتل وسائره ایله اتهام ایدیلانلرك ذیمدخل ویاخود بری الذمه اولدقلرینی آکلامق اوزره ملحسك بچاغی یالاتدقدن صکره ویره‌جکی حکمه تماميله امنیت ایدرلر §

بوخصه‌نك سری شخص مرقومك اولاد واحفادینه انتقال ایده کلمکده اولدیغندن عربان الك مشکل دعوالرینی فصل ایچون ملحس اولان بدوی‌یه مراجعت ایلمکده وملحس طرفینك ادعاسنی بعدالاستماع قیزغین بچاغی یلاتمزدن اول ایکی طرفدن مادهٔ نزاع اولان شیئك عشرینی یعنی مسئله ، قتله دائر ایسه

دیتك اونده برینی اخذ ایتـدكدن و كیفیت قتل ایله اتهام اولنان شخصك اوزرینه ثابت اولورسه صكره آرایوب بولدیغی یرده حقنی آلمق ویانده ایكن قتل ایتمامك شرطیله مدّعی‌یی قوی بركفیله ربط ایله آتشده قیزارتمش اولدیغی بچاغی متهمه یالاتدقدن صكره ثابت اوله‌جق حكمنده حقسز چیقان طرفدن حقنی آلوب حقلی چیقانك آقچه‌سنی ردّ ایتمكده و مدّعی قتل ماده‌سنی دیتاً تسویه‌یه رضا كوستررایسه اوحالده متهمك قدرینه‌كوره مقسطاً ایفا ایتمك اوزره ایشی تأدیهٔ دینه ربط وتوثیق وظهور ایدن دعاوینك هر برینی برمنوال محرر فصل وتحقیق جهتلرینه كیتمكده‌در §

جره — جرّه ، ایز سورمك قانوننك اسم مخصوصیدر §

عربلرك ایزسورمه حقنده اولان فراستلری شایان استغراب برماده در ، عربان علی الاكثر برمحلدن مرور ایلمش اولان انسان یاخود حیـوانك وجه ارضه تأثیر ایدن آیاغی ایزینه باقه‌رق اوانسان و یاحیوانك نوقت و قنغی ساعتده كچمش اولدیغنی خبر ویررلر §

بدویلر زمینك صلابتیله یومشاقلغی ووروز كاردن تحدث ایده‌جك احوالی بالتجربه میزان ومقایسهٔ حقیقیه آلتنه آلمشلردر ؛ میانه‌لرنده تقرر ایدن مقایسه ومیزان فننك دلالت واضحه‌سیله كیجه‌بیله اولسه ایزك صاحبی نوقت كچدیكنی ساعتیله ادراك ایدرلر §

كیجه‌لری یوله كیدركن كوزلرینه ایلیشان ایزلردن بر ویا ایكی كون اوّل ویا دها اوّلجه اورادن طائفهٔ عرباندن برجمعیتك كچدیكنی وعدد نفوسـلریله نقدر دوه‌لری اولدیغنی وقنغی قبیله مقركاهنه كیتدكلرینی سزه‌رك اخبار و حتی « بوجمعیت فلان قبیله‌یی اوروب اموال و اشیالرینی غارت ایده‌جكلردر » دیه ایز صاحبلرینك تمامی فكرلرینی بیان و اخطار وهرنه خبر ویررلر ایسـه وقوعاتك توافقیله اصابت رأیلرینی اثبات ایدرلر §

اكر بر قبيله‌يه شبيخون ايتمك فكريله اوقبيله مقركاهنه كيدرلر ايكن بر جميتلو ايزه تصادف ايتسه‌لر ، فنّ مذكور دلالتيله دشمنلرينه مقاومت ايده‌مدكلرينی آكلاسه‌لر تبديل طريق ايدرلر §

عربان چاپولجيلری ايستدكلری جماعتی اله كچوره‌ميه‌رك عودت ايلدكلری صره‌ده كوزلری سائر عربان ايزلرينه ايليشورايسه آرقه‌لرينه دوشرلر وبهمه‌حال يتيشوب اموال واشيالرينی نهب وغارت ايدرلركه عربانك (غزوه) تعبير ايلدكلری مقاتلات ايشته بوكبی چاپولجيلقدن عبارتدر §

عربان بيننده (قَصّٰاصُونْ) ناميله متعارف بر طائفه واردركه بونلرك نظر دقتلری « ايز » مسئلهٔ مبسوطه‌سنی تدقيقه معطوف اولديغندن ايز حقنده‌كی معلوماتلری سائر عربان معلوماتندن زياده‌در §

عرباندن بری ديكرينی قتل ايتسه ، ياخود مالنی سرقت ويابشقه درلو بر فعل مذموم ايقاعنه جرأت ايدوبده قورقوسندن قاچسه ، قبيله خلقی فرارينك كيم اولديغنی بيله‌مدكلری تقديرده (قصّاصون) طائفه‌سندن برشخصی جلبله حريفك ايزينی كوسترمك ، بين العربان عادت اولديغندن قصاص كوستريلان ايزك آرقه‌سنه دوشر ، اكر طاشلق بر محل كلوبده سورديكی ايزی غائب ايدر ايسه ، نره‌دن كچديكنی طاشلرك قوقوسندن حسله تعقيب ايدر ؛ قصاصك بو بولده‌كی حسی اوقدر مصيبدركه ايز صاحبی ارككميدر ؟ قادينميدر ؟ قادين اولديغی تقديرده باكره‌ميدر ؟ ثيبه‌ميدر ؟ ثيبه ايسه حامله‌ميدر ؟ نه‌در ؟ ايزندن و دوه‌لرينك دخی يوكلو اولوب اولمديغنی آياقلرينك زمينه اولان تأثيرندن آكلايوب خبر ويرر §

اكثر خلقك ايزلری قصاصلرك ذهنلرنده يرايتمش اولديغندن هرهانكی برايزی كورسه‌لر « بوايز فلان بن فلانك ايزيدر » ديه خبر ويررلر وسوزلرينيده وقوعاته تصديق ايتديررلر §

كراراً تجربه اولنمش وبر ایزك آرقەسی قوغولدقده صاحبنك خانەسنده یاخود اختفا ایلدیکی محلده نهایت بولوب طوتلدیغی دفعاتله وقوعبولمش اولدیغندن برقصاصه کوستریلان ایزلر کیملرك ایزی اولدیغنی ونه فکر واملل اوزرینه هانکی محله کیتمش بولندیغنی کوستریلان ایز دلالتیله اوقصاص اخبار ایدر ، بناءً علیه اوایزك آرقەسی سورلمیوب قصاصك سوزلرینه نظرٍ قبول وتصدیق ایله باقیلور وایز صاحبنك متجاسر اولدیغی قبایح افعاله عائد اولان جزا ومؤاخذه قانونلرینه توقیفاً جریان ایدن تدقیقات اوزرینه اجرا اولنور §

عربان بیننده ایزسوریجیلك فننده مشهور برآدم برقریه ویاخود برقبیلەده بولنور ایسه اوقریه ویاقبیلەدن هیچ برکیمسه خرسزلغه جسارت ایدەمز §

حکایت — قصاصون طائفەسندن برشخص ایز سورمك فننده فوق العاده ملکه ومهارت کسب ایلمش اولدیغندن خرسزلر بونك بولندیغی قریەده دکل ، بوقریەنك اطرافندەکی کویلرده بیله خرسزلق ایدەمزلرایدی ، عرباندن بری تجربه قصدیله بوشخصی غایت قرانلق برکیجه تنها برموقعده قیصدیروب آرقەسندن کیزلیجه بر (جوب) ضربیله بایلدوب یره دوشورمش ایدی ، مضروب برساعت صکره ضاربك ایزینه عطف نظر دقت ایدوب فقط کیجه حالیله آکلایەمدیغندن صباحه قدر اوراده آرام واقامت وکوندوز کوزیله ایزی کوزلجه معاینه ایدرك صاحبنك کیم اولدیغنی آکلادقدن صکره خانەسنه عودت ایدوب ذاتاً دکانجی اولدیغندن کسب وکاریله مشغول اولدی ، فقط دکانی اوکندن هرکیم مرور ایدر ایسه میزان معاینه ومقایسەیه چکرایدی §

وقعەدن اوچ سنه صکره ایدیکه برکون دکانده اونوررکن همان صچرایوب ابنای سبیلدن برحریفك باشنه بر(جوب) ضربیله یره دوشوردی وسببنی سؤال ایدنلره « اوچ سنه اقدم کیجه قراکلغنده وفلان یرده برآدم باشمه جوب ایله اوروب فرار ایتمشیدی ، اوآدمك ایزنی جزدان حافظەمه نقش ایتمش ایدم ،

بو آدمك ايزى جزدان حافظه‌مده منقوش اولان ايزه مطابق اولديغنـدن حريفه بر (جوب) اوروب اجراى قصاص ايتـدم » جوابنى ويرمش و مضروبدن صوريلوب « ايز فننده بو آدمك مهارتنى اولوب اولمديغنى تجربه ايچون فى‌الواقع اوچ سـنه اقدم اويله برايشه جسارت ايتدم ايدى » جوابى آلنمشدر ؛ انتهى §

واقعا ايز فنى قبائل عرب بيننده اسكى برصنعتدر ؛ كتب تواريخ وسيرده زيور آراى صحايف سطور اولديغى اوزره رسالتمأب افنـديمز حضرتلرينك هجرتلرنده اثر سـعادتلرينك جبل ثور غارشريفنه منتهى اولديغى قريشيلرك تعيين ايتدكلرى (قصّاص) طرفندن خبر ويرلمش وحتى غار شريف مذكوردن برخطوه ايلرى كيدلمامسى اخطار ايدلمش ايسـه‌ده قريشيلر غار مذكورك قپوسى اوزرنده متعدّد اوروجك يووالرى اولديغنى و بو يووالرك ايچنده كوكرجين يمورطه‌لرى بولنديغنى كوروب « بوراسى حضرت محمد (عليه السلام) طوغمزدن اول بيله انسان يوزى كورمامشدر » ادعاسـيله قصّاصى تكذيب وتخجيل ايتمش و حريف حقيقت حالى تعيين ايچون سوزنده اصرار ايتدكجه جناب حافظ حقيقى آنلرك فكرلرنى صلى الله عليه و سـلم افنديمزك اورده قالمامش اولمسى جهتنه صرف وتحويل ايلمشدر §

حوادث واخباره مجبوريت — قبائل عربان سـيل وامطار وظلم وتعـديللرندن خوف ايلدكلرى اغيار وتقلبات روزكار زوركاردن احتراز وبويله بر داهيه‌يه اوغرامامق ايچون استخبار وقايع و حوادثه حصر افكار ايدرلر ، هرجهتك وقوعاتنه كسب اطلاع ايتمك بينلرنده عادت حكمنى آلمش اولديغندن ابناى سبيلدن هركيمه راست كلسه‌لر يانـنه كيدوب كلديكى وكيده‌جكى يرلردن وبولده چاپولجى عرباندن كيملرى كورديكندن وكيفسزلك وچيچك علتندن ونره‌لره ياغمورياغوب نره‌لرى‌چايرلق، چمنلك اولديغندن و برمملكتدن

كلييور ايسه ارزاقه متعلق شـيلرك بهالرندن سؤال ايدرلر وبونلره برر برر جواب آلمدقجه يانندن آيرلمزلر §

مع مافيه بو كبي يولجيلر عربان طرفلرندن صورولان شيلره طوغرى جواب اعطاسـندن يعنى ايلريده اوكارينـه تجوب تعدّى ايدرلر خوفيله كيده‌جكلرى يرى طوغروجه خبر ويرمكدن چكنيرلر §

يولجيلردن برى عربان چادرى وياجمعى اولان بريره اوغرايوبده براز استراحت ايده‌جك اولسه ، او جماعت افرادندن طويان كلوب (اَيْشَ عِلْمُكْ) سؤاليله بونك درجهٔ معلوماتنـدن استفسار ايدر ومسافر دخى (خُصْ وَاَنَا اَقَصّ) فقره‌سيله اعطاى جواب ايلركه بوفقره‌نك معناسى (سؤالكك جهتنى تخصيص ايله‌كه بنده جواب ويره‌يم » ديمكدر §

مسافر « خص وانا اقص » ديدكده سائل بالاده افاده ايديلان شيلرى سؤاله مبادرت واخذ جوابله عودت ايدر ، فقط يولجى هر برينه آيرى آيرى جواب اعطاسنه بورجلودر ، « بربكره سويلدم يا ! كيدوب آندن حلّى اشكال ايدك ! » ديه‌مز §

بومسافردن هركس آلديغى حوادثى جماعتنه ويولده كندوسنه تصادف ايدوب صورانلره نشر ايلديكندن جزيرة العربك بر كوشه‌سنده ظهور ايدن حادثه‌دلدن دله يايله‌رق پك آز برمدت ظرفنده جزيره‌نك هرطرفنه انتشار ايدر §

سياست امرا — عربان امراسـنك سياستى دخى قوانين مخصوصه داخلنده جريان ايدر ، هر برامير لاجل الترافع حضورينه‌چيقان دعواجيلرى ابتدا سويلتوب بعده هانكيسى حقسز چيقارسه آنك اوزرينه ثابت اوله‌جق شيئى درحال اسـتحصال وحق صاحبنه تسليم واعطايه استعجال ايله ثابت

اولان شـيئك برمثانى نضله اولەرق تنكيلاً آلوب بونك نصفنى مدعى يه ويردكدن صكره نصف ديكرينى كندى ادارەسنده بولنان بيت المال صندوغنه وضع ايدر §

عربلردن بريسنك ديكر شخصه تعديسى وقوعبولور ايسه مسئلەنك سببى ابتدا امير طرفندن تحرى ايديلوب شايد بو جنايتك عينى جانيك خمسەسندن برى طرفندن مقدملرى بريسى حقنده وقوعبولان برجنايت مقابلنده قصاصاً ايقاع ايدلمش بر شى ايســه جانى مظهر عفو اولور ، فقط حقسزلغى تبين ايلديكى تقــديرده اميرك دائرەسى اوكنده واوستى آچيق برمحلده طومروغه اوريلوب خصملريله بينــلرى بولننجەيه دكين كوندوزك كونشى و كيجەنك صغوغيله مجازات اولنور §

هرامير ، حكم ايتديكى قرا ومنازل بواديده متعدد جاسوسلر كزديروب تكون ايدن حوادثه بونلرك واسطەسيله كسب اطلاع ايدر وهركيمده كوزل دوه ومشهورآت وامثالى برشیٔ اولديغنى خبرآلور ايسه تكثير تناسل ايچون بونلرك ديشــيلرندن ايستديكنى صاحبلرندن طلب ايدرك شايد ايستديكى شى هديه اولەرق تقديم اولنور ايســه مقابلنده بعضاً خلعت و بعضاً جزؤى آقچه اعطاسيله مهديلرى تلطيف ايلر §

اميرك ايستديكى شيئك اعطاسنده مخالفت ايلديكى تقديرده امير جماعتنى طوپلايوب كنديســنه مالنى اعطا واهداده تردد ايدن شخصك قبيــلەلوسى اوزرينه بغتةً هجوم ايتــدكدن ودوه ، قويون ، آت كبى نقدر مواشى وسائر اموالى وارايســه نهب وغصب وحتى اللرينه كچمش آدملرك جامهٔ حياتلرينى سـلب ايلدكدن صكره اورايه يقين بر محلده آزاجق بر زمان آرام و اقامت وعرض كالاى نياز واسترحام ايله كلوب مراجعت ايدنلردن ايستديكنه اموال ومواشيسنى ردّ ايله اجراى معاملهٔ لطفكارى وقصورينى مبتلاى انين وزراى ايدر §

اكر قبيله‌لو طرفندن « بهر سنه ذكاتمزى اخذ ايلديككك حالده اوزريمزه هجوم ايله اموالمزى غصب ويغمايه نه‌حقك واردر ؟ » ديه خطاب اولنورايسه « بيراغمز يولنى شاشيروب جماعتى طرفكزه سوق ايتمشدر ، انشاء الله ضايعاتكزى بالآخره تعويض وتسويه ايدرم » جوابيله بيچاره‌لرى اسكات ايلمك ايستر §

برقبيله تماميله وياخود قبيله‌نك بعض افرادى اميرك وياسائر برجابرك بلاى غارتنه دوچار اوله‌رق النده ، آووجنده برشئ قالماز ايسه اولوقت جوارده بولنان عربان قبائلنه‌طاغيلوب آنلردن استعانه واستقدار وآنلردخى اقتدارلرينه كوره دوه ، قويون ، كچى كبى شيلر اعطاسيله بونلرى اقدار ايدرلر §

عربان هيچ بروقت غارت ويغمادن سالم اولمدقلرى وثروت وسامانلرى چاروپا مقوله‌سى شيلر اولمقله براير على‌العموم اخذ وعطا وزراعت وتجارت علمندن غافل بولندقلرى كبى هيچ بر محلده دائمى صورتله اسكان ايتميوب اوته‌ده بريده كشت وكذاره مكبّ اولدقلرى اجلدن « دوچار اوله‌جقلرى اومثللو مصائبه برچارهٔ دافعه اولمق فكريله بينلرنده بويله براصول وضع ايتمشلر وكنديلرينى حال پريشانى واحتياجدن « هرصقالدن برتل » مثل مشهورى حكميله وارسته‌لكه ، حق بوكه كوزل بريول بولمشلردر §

حجازك بلاد سائره كبى انهار ومياه وپوكارلى محللرى اولميوب بحكمته تعالى ييلده برقاچ كره وبعضاً دخى برقاچ سنه‌ده بركره ياغمور ياغديغندن سكنه‌سى بالطبع مدنيته ميل ايده ميه‌رك نره‌سنك ياغمورلى اولديغنى و حيوانلرينك نره‌ده طويه‌جغنى طويارلر ايسه اورالرده كشت وكذار وبداوتى مدنيته تقديم ايله آج وبيعلاج سورنمكدن عار دكل افتخار ايدرلر !!! غرابت ايشته بونده‌در §

حجاز و ينك غيرى محللرده بولنان عربان اميرلرى بر شخصك منازعه

اوزرینه جلبنی ایستك ایدرلر ایسه طرفلرندن غایت اوفق بر پوصله یازوب اول کیمسه‌یه ارسال وشخص مرقوم پوصله‌نك وصولی آنده اجابته استعجال ایدر ، زیرا جلب تذکره‌سنی الان شخصك هر حالده اجابت ایتمسی قوانین موضوعه احکامندندر §

حجاز ویمن امراسی دخی حضورلرینه چیقان مدعیلرك اللرنده بولنان عصالره کندی خنجرلریله اوچر دفعه ضرب ایدرلر و مدعیلر اشبو ضربات ثلثه‌دن حاصل اولان نقش واثری خصملرینه کوستروب عودت وآنلر دخی نزد امرایه عزیمت ایدرلر §

عصالرك اوزرلرنده حاصل اولان چیزکیلره بین العربان (وَقْر) تعبیر اولنور §

عربان امراسندن بری دیکر برامیر ویاقبیله ایله حرب ایتمك ایستسه منتظم عسکرلری اولمامق حسبیله کندینه تابع اولان قبائلدن قاچر نفر جلبنی آرزو ایدرایسه کیفیتی هرقبیله‌نك شیخنه اخبار وتجمع ایده‌جکلری محلده هانکی کون وهانکی ساعتده بولنملری لازم کله‌جکنی تعیین واشعارایدر ، بونلردخی ارزاق کافیه ولوازمات حربیه تدارکیله تعیین اولنان موقعه کیدرلر §

بوکبی حرب ایچون تحشد ایدن عسکرك قوماندانی هرحالده اوعسکری جمع وتحشید ایدن امیره عائد اولدیغندن امیر دعوت ایتدیکی عربانك زمام اداره وقوماندالرینی اله آلوب هر هانکی قبیله‌نك اوزرینه کیده‌جك ایسه اوقبیله‌نك مقرّ اقامتی اولان محله متوجه اولور وحرکتندن اولجه متعدد جاسوسلر ارسالیله اوره‌جغی قبیله عربانك حال و شاننی اوکره‌نیر §

عرب امراسنده جاسوس استخدامی عادت اولوب حتی بوایشده غایت محرم وکتوم اولان آدملری قوللاندقلرندن احوال قبائلی کشف وتحقیقه کوندریلان جاسوسلر آلدقلری معلوماتی امرادن غیری‌یه بیلدیرمزلر §

حربه حاضرلنان هر هانکی بر امیر تحقیق احوال ایچون کوندردیکی جاسوسلر واسطه‌سیله اوره‌جغی عربانك احوال داخلیه‌سنی لایقیله اوکرندکدن صکره قومانداسنی درعهده ایلدیکی افرادی شوق انکیز شعرلر ، خطبه‌لر ، انشاد وایراد ایله تشجیع ایدوب بو سایه‌ده ایکی کونلك مسافه‌یی بر کیجه‌ده قطعله اوره‌جغی قبیله مقرّ کاهنی علی السحر باصار §

بو یله برباصقینده عسکرك قوماندانسنی درعهده ایتمش اولانلرك بادیه نشین اولانلری آوجی مقامنده ایلری سوق ایله کندیلرینك بقیهٔ جماعت ایله قوة الظهر صورتنده احتیاطاً برطرفه چکیلوب نتیجهٔ حاله منتظر اولملری وسوق اولنان آوجیلرده آثار ضعف ومغلوبیت روغا اولور ایسه علی‌العموم هجوم ایتملری بین العربان عادات جاریه وقوانین مرعیه‌دندر §

بادیه عربانی تشکیل دشمنه ظفریاب اولدقلری تقدیرده یغما ایده‌جکلری اموال واشیانك برازی کندیلرینه وقصوری قوماندانلرینه عائددر §

اورولان قبائل افرادینك وقبیله مهاجملره برکونه تعدی وتجاوزلری وقوعبولمامش ایسه مهاجملر یالکز نهب وغارتله اکتفا ایدرلر ، شاید آره‌لرنده بر « خوش ایمدی » سوزی وار ایسه یالکز غارت ونهبه قانع اولمیوب قبیلهٔ مغلوبه افرادینك آرقه‌لرینه دوشه‌رك جبال وتلال آره‌لرینه قدر تعقیب ایدرلر ومرکزاقامتلرینه عودتده « ذکر اولنان قبیله افرادیله آلیش ویریش ایدلمامسی وبونلردن بری هرکیمك النه کچر ایسه مالی یغما ، کندوسی تلف ایدلمسی » لازم کله‌جکی امیر طرفندن ویریلان امر اوزرینه عموم افراده اعلان واشاعت وقبیلهٔ غالبه خلقی طرفندن امیرلرینك اعلان ایدیلان امرینی قبیلهٔ مغلوبه افرادی کندی امیرلرینك تحت اطاعت وانقیادینه کیرنجه‌یه دکین انفاذ واجرایه غیرت اولنور §

واضحه — عربان امراسنك نقدر انصافسز ، اولدقلری بواعلاندن

اكلاشيله بيلور ؛ بو حريفلرك انصافسزلقلری ، مرحمتسزلكلری ، اوقدر ايلری كيتمشدركه اوفق تفك قباحت صاحبلرينك اللرينی كسرلر !!! شايد ويريلان مناسبتسز امرلردن برينه مخالفت ايدن بولنور ايسه ، بيچاره‌يی سويلتميه‌رك قتل وتلف ايدوب اموال واشياسنی ضبط ومصادره ايدرلر !!! زيرا اداره‌لرنده بولنمش اولان هرهانكی برقبيله افرادندن برنده علائم سركشی وعصيان حس ايتسه‌لر ، ذهابلری كرك مصيب اولسون كرك غير مصيب اولسون ، اوقبيله خلقنی حرباً تأديب وتنكيله قيام وقوت وقدرتلرينی امحا واضمحلاله قدر سعی واقدام ايدرلر !!! §

بر اميرك زير اداره وحكمنده بولنان قبائلدن بری شايد اميره عصيان ويا امرينه مخالفت ايدر ايسه قبائل سائره افرادی بوقبيله خلقندن علی‌العموم يوزچويروب اميرلرينه اطاعت ايدنجه‌يه‌قدر اوقبيله ايله مقاتله ايتمكی واجبات اموردن عد ايدرلر !!! بونك سببی ايسه عربان امراسنك غدر واعتسافيدر ؛ عربان معامله‌ٔ بارده كورمدكجه دائرهٔ انضباط وانقياده كيرميه‌جكی جهتله جبابرهٔ امرانك ابراز شدت ايتمكده بردرجه‌يه قدر حقلری واردر ، فقط شدته برده غدر واعتساف قاريشر ايسه او معامله انسانيتك خارجنده صاييله‌جغندن قطعياً جائز دكلدر §

حكومت قضاة وفقها — عربان اميرلری ايكی صنف قاضی استخدام ايدوب برصنفنه (قاضی) ديكر صنفنه (فقيه) اطلاق ايدرلر §

فقهلرك مأموريتی وهابی مذهب باطلنی نشر ايتمك وقاضيلرك مأموريتی‌ده قوانين عربانيه احكامنه توفيقاً فصل دعاوی ايلمكدر §

فقهلرك كافه‌سی قول اصح ومسئلهٔ اقوی اوزره حكمه مكتب اولدقلرندن فقهای عربان جماعت مسجددن چيقوب يرلرينه طاغيله‌جقلری صره‌ده مسجد قپولرينی كسه‌رك هر برينه عقايد دينيه‌لرندن بعض اسئله ايراد واعطای جوابدن

اظهار عجز ایدنلری تعییب وتوبیخدن صکره تعلیم مسائل ایله اشتغال ایدرلر ؛ جماعتك ایچنده بییقلری اوزامش آدم کوررلر ایسـه باب مسجد ده اوله‌رق او آدمك بییغنی کسرلر ، جماعته دوام ایتمیان ، توتون ، تنباکو ، انفیه کبی شیلراستعمالیله‌مألوف اولان اشخاصلك قوانین مرعیه داخلنده تربیه ایدلملری امرینی ویررلر ، آنلرك وظیفه‌لری ایشته بونلری وبونلره مماثل شیلری اجرا ایتمکدر §

قاضیلر ایسه احکام شرعیه‌یه مخالفت ایچون فصل دعاوی امرنده اسـکی دعوالری امثا لطونارلر ، مدافعه ایچون کنـدولرینه مراجعت ایدنلردن دعوالرینك اهمیتنه کوره (خُبذْ) تعبیر ایدیلان رسم مقرری آلمدقجه ضبط دعوی ایتملری ممنوعدر §

عربان اصطلاحنجه هرنوع اسلحه‌نك الك اعلاسنه (خبذ) دینور §

رسم مذکـور تأدیه اولندقدن صکره مدعی دعواسـنی بر طاقم مسن اشخاصدن مرکب برجمعیت خصوصنده تعریف وبیان و مدعی علیـه دخی ویره‌جکی جوابی جمعیت مذکوره مواجهه‌سنده ذکر و اتیان ایدر §

قاضی مدعی و مدعی علیهك ادعالرینی دیکلیوب اصولی وجهـله ضبط وتسجیل ایلدکدن صکره دعوانك حلّ وفصلنی حضّارك رأینه حواله ایدر ، فقط جمعیت ایشه آرای اتحاد ایله قرار ویرمزدن اول افاده‌لری ضبط اولنان شخصلرك دعوالرینی صلحاً فصل وتسویه ایتمك ایچون هیئت جمعیتدن بری مدعی ایله مدعی علیهی قاضینك امر وتصویبیله مجلسك خارجنه چکوب النددن کلدیکی قدر نصیحت ایدرك اصلاح ماببنه چالیشور ، اکر طرفینی اقناع ایده‌مز ایسه هیئت جمعیتدن دیکری کوندریلور وبونصیحت غروب شمسه قدر دوام ایدوب هیئت جمعیتی تشکیل ایدن اختیارلرك کافه‌سی قاضینك امریله برر کره کیدوب حریفلرك دعوالرینی صلحاً تسویه ایتمکه سعی ایدرلر ، سعی وغیرتلری مثمر

اولمدیغی تقدیرده قاضی « بویله بردعوانك وقوعی وارمیدر ؟ » سؤالنی ایراد ایدوب حضارك هر برندن بر کونه جواب اخذیله بواجوبه‌دن هرهانکیسی فصلی اقتضا ایدن دعوایه اصوب وحکم وحسمه انسب و اقرب ایسه او مثالی قبول ایدوب بعدالحکم تسویهٔ دین ایچون برمهلت اعطاسیله محکومك کفیلنی آلوب صالیویرر ، شاید احدهمالك یرینه یمین دوشر ایسه آنی خارج مجلسده دکنلك اوجیله طوپراق اوزرینه چیزلمش اولان دائره‌یه ادخال ایدوب اصولی دائره‌سنده یمین ویریلور ، یمین ایسه بری (موادّ عادیه) دیکری (مواد مهمه)یه مخصوص اولمق اوزره بین العربان ایکی نوعدر §

موادعادیه « اموال مسروقه ومنکردن » ومواد مهمه‌دخی « قتل وزنا » کبی بیوك شیلردن عبارتدر §

برنجی یمین(واللهالعظیم وبالله الکریم ، والله الذی لااله الاهو خالقالبریة ، العالم بکل خفیة ، رافع السموات العلیة ، قاطع المال والذریة ومفرق الخمس ، قضابة الجنبیة) عباره‌سنی تلاوت ایتمك وایکنجی یمین فرق کره (والله والله) دیمکدر ، برنجی یمین اصول تحلیفیه‌نك ایکنجیسی اولوب عربان بویمینه « ایمان شدیده » اطلاق ایدرلر §

چونکه تحلیف مسئله‌سی بین العربان (یمین مخففهٔ مفرده ، یمین مخففهٔ غیر مفرده ، یمین مغلظه) اولمق اوزره اوچه تقسیم ایدلمشدر §

١ ــ قسم ، (والله العظیم وبالله الکریم) دیمکدن عبارت اولان « یمین مخففهٔ مفرده » در §

٢ ــ قسم ، آنفا تعریف اولندیغی اوزره (والله الذی لااله الاهو خالق البریة ، العالم بکل خفیة ، رافع السموات العلیــة ، قاطع المال و الذریة و مفرق الخمس ، قضابة الجنبیة) یمینیــدر که بوکا « یمین مخففهٔ غیر مفرده » دینور §

٣ — قسم ، يوقاريده ذكر اولنديغى وجهله قرق كره (والله والله) لفظ جليليله يمين ايلمكدركه بوكا « يمين مغلظه » دنيلور §

عربان يمين مخففه‌يى « مال مسروق ومنكور اولان حقوق ماليه » حقنده ويمين مغلظه‌يى دخى « قتل و زنا كبى جنايت وقباحت شنيعه‌يه دائر شيلرده » تكليف ايدرلر §

طبابت عربانيه — قبائل عربانيه، افرادى مدنيته مائل اولان عربلرك ياخود اطبا وجراحلرك و يره‌جكلرى معالجاتى و ايده‌جكلرى عملياتى قبوله قائل اولمدقلرندن خسته‌لرينى بينلرنده جارى ومجرّب اولان علاجلر ايله مداوانه قرار ويرمشلردر §

صاريلق — هرهانكى برينك لوننه صفرت عارض اولسه ، بونك « قره جكر التهابندن تحدث ايتمش اولمسنه » حمل ايدرك مقام معالجه‌ده معلولك طوپوقلرينى روغن ساده ايله طلا ايدوب بعده قيرغين چوالديز و يا كوچك بچاق [١] ايله صليب شكلنده ومؤثرجه بر صورتده داغلارلر ، وبرمقدار سحق اولنمش قره بيره صو قارشديروب معلوله ايچيررلر ، معلولك علتيده بحكمة الله تعالى عمليات مبسوطه تأثيريله مندفع اولور §

اطبا بوخسته‌لغه برطاقم معدن صولريله روحلردن مركب علاجلر ايله وبعضاً سولفاتو كبى ادويه‌لر ايله مداوات ايتمكده ايسه‌ده بوعلتك انواع كثيره‌سى اولديغندن نوعى تشخيص اولنمدقجه معالجه‌سى ترتيب ايديله‌مز §

انقباض — (دفع طبيعى) ده زحمت چكنلره دوه سودى ايچيررلركه بوسودى ايچنلرده درعقب برلينت حاصل اولوب زحمت واضطرابلرى كيدر §

انقباض ايچون اطباى زمان هند ياغى ، انكليز توزى وبونلره مماثل ادويه استعمال ايتديررلر §

---

[١] قيرديريلان چوالديز ياخود بچاغك آدى (واثب) در .

باش آغريسى —(صداع) علتنه باشده بولنان طمرلردن بريسنى تيمور چيوى باشـنك داغيله مداوات ايدرلر و (كوز) آغريسيچون دخى كذلك باشده بولنان طمرلردن برينى داغلارلر §

كوز حقنده اولان عمليات مـدينهٔ منوره اهالئ مباركه‌سى بيننده دخى مجرب اولمغله كوز آغريسنه اوغرايان اهل مدينه‌يى داغ اورمقده مهارتى مسلم اولان عربلردن برينه داغلاتديردقلرى كراراً واقع والآن جاريدر §

(اطبا باش آغريسنك نوعنه كوره علاج ترتيب ايدرلر ، كوز آغريسنك ايسه تحقق ايدن نوعنه موافق علاج اسـتعمال ايدر ، زمانمزده كوز علتى تداويسى پك ايلرى كيتمش وحتى مستعد ومتفنن كحاللر ظهور ايتمش اولديغندن «علت عين » بونلر واسطه‌سيله تداوى ايديلور) §

برآدمك قارنى « مزراق ويا قما وخنچر كبى آلات جارحه ايله يارلوب باغرصاقلرى ميدانه چيقاريلور » ايسه مجروحك قارنى داخلندن برپارچه ايچ ياغى كسه‌رك بردكنك اوجنده اريمكه باشلايه‌جق درجه آتشـه كوستروب قيزديردقدن وباغرصاقلر يرلى يرينه يرلشديرلدكدن صكره اشبو قيزديرلمش اولان ايچ ياغنى صيجاق صيجاق مجروحه يديروب بعده قارننك كسيلمش اولان محلنى ديكرلر §

مجروحك جريحه‌سى ديكلدكدن صكره اوزرينه برده ياقى اورمق طبابت عربانيه احكامى اقتضاسندن اولمق جهتيله مجروحك ياره‌سى ديكلدكده برمقدار كيميونى بال ايله قارشـديره‌رق بر بز اوزرينه سوروب ياره‌نك اوزرينه ياقى كبى صاروب برقاچ كون دكشديرمكه دوام و بوبابده التيامپذير اولنجه‌يه قدر مجروحه يالكز سوكوش وات صوينى يديرمكه اهتمام ايدرلر §

(فن جراحى‌يه عائد اولان بوعمليات دخى فوق العاده ترقى ايتمشدر ، خارج بطنه چيقمش اولان امعايى فن مذكورك تعيينى دائره‌سنده اوله‌رق داخل

بطنه بالادخال بو عملياته مخصوص ایکنه وادوات سائره واسطه‌سیله دیکه‌رك اوزری یاقیلانوب بعده بز وصارغی ایله‌صاریلور وبالاخره یاره‌نك کوستره‌جکی استعداده کوره مداوات اولنور) §

عملیات مبحوثه‌یی اجرادن اولجه مجروحه بر مقدار (زباد) و (مسك یاغی) کبی شیلر قوقوتمق دخی عادات عربانیه‌دندر §

عربان افرادی اعتقادنجه بریاره‌یه عملیات اجرا ایدیله‌جکی اثناده مجروحه کوزل قوقولی شیلر قوقلادیلور ایسه آنك یاره‌سنه برضرر عارض اولمز یعنی مجروح یاره‌نك تعفننده‌ن متأثر اولمز ایمش §

(عربانك کوزل قوقولی شیلر استشمام ایتدیرملری معلوله بایغینلق کتیرمامك فکری اوزرینه اوله‌جق ایسه‌ده اطباً بوکبی عملیات اجراسنده معلوله بایغینلق کلامك ایچون « فوردی یال » کبی بعض علاجلر ایچیررلر) §

عربان حکیملری جسده اصابت ایدوب داخل بدنده قالان قورشونی آتشده قیزدیرلمش کسکین اوسطوره ایله وبرمهارت فوق العاده ایله‌مدخلندن یاروب چیقاررلر §

قورشون اکر کمیکاره طوقنوب قیرمش ومداواة ایدن آدم فرق ایتمیه‌رك یاره‌یه اوحالده التیام بولدیرمش ایسه ایکنجی دفعه‌ده نکس ایلدیکی تقدیرده اویاره‌یی ینه سابقی وجهله قیزغین وکسکین بر اوسطوره ایله آچوب کمیك پارچه‌لرینی چیقاردقدن صکره آچیلان یری دیکرلر و بر تام حصولنه دکین کیمیون وبالدن مرکب اوله‌رق ترتیب ایلدکاری برنوع علاجله مداوات ایدرلر §

(جراحلر قورشون چیقارمق عملیاتنده برطاقم آلات وادوات مخصوصه استعمال ایدرلرکه بو آلات و ادوات اشبو عملیات ایچون اعمال ایدلمش شیلردر) §

بريسنك اعضاسی شیشوب داخلنده جراحت حاصل اولور وبرطرفدن
باش کوسترمدیکی کورولور ایسه اوحالده شیشمش اولان محلك بومشاق برینه
کمور توزندن اشارت ایدیله‌رك آتشده قیزدیرلمش چوالدیزی اشارت ایدلمش
اولان محله برسرعت سحرکارانه ایله صوقوب چیقاررلر ودروننده بولنان
موادی بوصورتله خارجه آلدقدن صکره بزدن برفتیل یاپوب (خیلتیت)
دنیلان ولسانمزده شیطان بوقی اطلاق ایدیلان علاجه بولایوب یاره‌یه صوقارلر ؛
وبوفتیلی اوچ کون قدر بالاستعمال دردنجی کونی سیاه قان وصاری صوکلنجه‌یه
دکین یاره‌یی شدتله صیقارلر ، بعده فتیلی ترك ایله یاره‌نك آغزینه صوغان
لاپاسی وضع ایدوب یاره ایولشنجه‌یه قدر بولاپایی قوللانورلر §

(اطبا بوکبی باشسز شیشلری طاغتمغه مخصوص اولان ادویه استعمالنه
حصر زمان ایدوب بوندن نتیجهٔ مطلوبه حاصل اولمدیغی و شیشی داخلاً
جراحت پیدا ایلدیکی تقدیرده عملیات جراحیه اجراسنه قرار ویررلر) §

عربلر یوکسك یردن واسب ویا دوه اوزرندن دوشوب قبورغه کمیکلری
وسائر یرلری زیاده‌سیله اینجنمش یاخود قیرلمش اولانلری درعقب داغلارلر §

(کمیك قیریقلغی وجود ایچون غایت وخیم اولدیغندن اطبا قیریلان کمیکك
شکل واهمیتنه کوره عملیات اجرا ایدرلر) §

فتق علتی اولان آدمه دوکولمش تره تخمنی یورطه‌نك آقینه قارشدیروب
یدیررلر §

(بین الاطبا فتق علتنك قاصیق باغندن بشقه علاجی یوقدر) §

(داهنه) علتنه دوچار اولانلرك وجودلرینی یانمش آغاج کولنه قارشدیریلان
یاغ ایله اوغدقدن صکره بویاغی سیلوب وجودده کورینان منفذلرك هربرینه
اوچر دفعه برر طوپلی ایکنه صوقوب چیقاررلر §

معلول ایلك دفعه ده صوقولان ایکنه‌لرك آجیسنی حس ایتمز ایسه‌ده

بوایکنه‌لر چیقارلدیغی وقت هر برینك دلیکندن قانلر آقه‌جغندن دفعهٔ ثانیه‌ده صوقیلان ایکنه‌لر معلوله المشدید حس ایتدیرر وایکنه‌لرك اوچنجی صوقولیشی معلولك الم واضطرابنی فوق العاده آرتیرر §

الك اشتدادی عربان اعتقادنجه یاره‌نك ایولشمسنه اشارت اولدیغندن المی اشتداد ایدن مریضه افاقت بولدی نظریله باقوب ایکنه‌لری صوقوب چیقارمقدن واز کچرلر §

داهنه — عربان قبائلی افرادینه منحصر برعلتدر §

بوعلت مریضك کوبکندن آیاقلرینه قدر وجودینك هر برقیلی دیبنده برر اوفق دلیك پیدا اولمقدر که بودلیکلردن معلوله پك آشوری درجه‌ده برضعف طاری اولوب عادتا کمیکلری صیزلر §

ریاح و قولنج علتلرینه غایت صیجاق اکمکی دوکولمش نعناعه باتیروب دفع اولنجه‌یه قدر معلوله اکل ایتدیررلر و برطرفدنده زیتون ودوه قوشی یاغیله طلا ایدرلر §

حیه یعنی ییلا نایصیران یری آتشده یاقیلمش بر دکنك اوجیله داغلارلر ؛ بوقیرغین دکنك زهری طاغتمیوب یاره‌نك آغزینه طوپلادیغی جهتله آنك اوزرینه کیمیون و عسل ایله معالجه ایدرلر §

(بواصول موافق فن ایسه‌ده طباً دیکر وجهله مداوات دخی ایدرلر) §

سام روزکاری طوقونان معلولی برمقدار ساده یاغی ایچیردکدن صکره یاتیروب اوزرنی تحمل ایده‌جکی درجه‌ده اورته‌رك ترلدیرلر و استفراغ ایتدیروب ایکی ساعت قدر صو ایچیرمزلر §

(وخامت هوا تأثیر ظهوره کلان بوکبی خسته‌لقلری اطبا دیکر صورتلرله دخی تداوی ایدرلر) §

وجودنی کاملاً یل قاپلادیغی جهتله حرکتدن قالمش و حتی معالجه بیله تأثیر ایتمز درجـهیه کلمش اولانك بوینـه کوره بر مزار حفر ایدرك ایچنده برچوق آتش یاقوب طوپراغی تسخین ایتدکدن صکره تحمل ایدیلهجك قدر صوغودوب معلولی بو مزارك ایچنه یاتیررلر ، وباشندن ماعدا وجودنی طوپراقله اورتوب باشنه دخی روزکار اورمسون ایچون برشیٔ صاروب شدتلی ترلدیرلر وتحملی قالمیهجق درجهیه وارنجهیه دکین براغوب صکره چیقاررلر ، بعـده وجودنی ساده یاغله یاغلایوب قالین بزلرله صاردقدن و اوچ سـاعت قدر بوحالده براقدقدن صکره ات صوینی ایچیررلر §

(بوعلت بین الاطبا (رثیهٔ مفاصل) علت مشهورهسی نوعندن اولوب بوکا اطبا قاپلوجهلر ومعدن صولریله تداوی ایدلرکه بوتداوی بوکون آوروپاجه اك مقبول ومرغوب براصولدر) §

مستسقی به دخی بوبولده معالجه ایدرلر ، فقط مستسقی نی یکی کسیلمش اولان حیوانك دریسی ایچنه صوقوب بعده چوقوره یاتیرهرق صورت مسروده وجهله ترلدیرلر

مزاردن چیقاردقلرنده معلولك قارنی اسکی حالنه کلمش یعنی قارننده اولان فنا صو کاملاً ترابه چیقمش اولور §

ایشته بو درجهیه کلان مستسقینك وجودنی اولوجهله یاغلایوب قصور مداواتی دخی صورت مشروحه اوزره اجرا اولنور §

(اطبا بوصوینی آلت مخصوصه استعمالیله اخراج ایدرلر و هر قاچ دفعه نکس ایتسه حاصل اولان صوینی ذکر اولنان آلت واسطهسیله چیقاریرلر) §

(اسهال) و (قی) کبی کیفسزلکلره مبتلا اولان مریضلرك طبانلرینی آتشده قیزدمش تیمور ایله (صلیب) شکلنده اولهرق داغلارلر §

معالجات وعمليات مبسوطه عربان آره‌سنده الآن جاری ومرعیدر ، قبائل عربانیه افرادی بونلردن ماعدا برشیٔ بیلمزلر وبیلانلرك مداواتنی دخی قبول ایتمزلر §

﴿ صورت ﴾
{٣}

عربانك سخاوت خلقیه‌لریله آجلق وصوسزلغه نه درجه‌لره قدر تحمل ایده بیلدکلری ذکرنده‌در §

سخاوت عربانیه — عربان قبائلی افرادی علی‌العموم کرم وسخای طبع ایله مشهور واحتیاجلری درجهٔ کماله رسیده اولانلر بیله سفرهٔ اقتدارلری داخلنده بولنان اطعمه‌یی مسافرلرینه عرض واطعام ایله اکرام ایتمکه مجبوردرلر، کندیلری من‌القدیم جومردلکده عالی جنابلق ایله یاد ایدلمکده اولدقلرندن آره‌لرنده سخی اولانلر ممدوح و خسیس بولنانلر مذموم ونا مقبولدر §

بر بدوی نه‌قدر فقیر اولسه و حتی محتاج نیم فطیر بولنسه بیله ، مسافری قبوله قانوناً بورجلو اولدیغندن هر برینك خیمه‌سنده مسافر اقامه‌سنه و قهوه پیشیروب ایچورمکه مخصوص آیروجه بر محل واردر §

عرباندن بعضیلری مسافرك ظهوریله فوق‌الغایه ممنون اولدقلرندن هر صباح مسافر ورودینی انتظار وجناب حقه او یولده مناجاته ابتدار ایدرلر §

هر هانکی بر عربان قریه‌سنه بر مسافر کلسه ، اومسافر کرك آشنا اولسون وکرك بیکانه بولنسون ، کندوسنی اوکویك سکنه‌سی بر برینی مسابقه صورتنده استقباله غیرت وکیروده قالانلر اللرنده کی دکنکلری کندیلرینی کچنلرك اوزرندن اولمق اوزره مسافرك اوکنه انداختله ادعای مسابقت ایدرك مسافری خانه‌لرینه ایندیررلر §

بريسنك خانه‌سنده مسافر وار ايكن ديكر بر مسافر ياقه‌لاسه كويلودن برآخرى كنديسنده چند كوندنبرى مسافراولمديغندن بحثله بومسافرى خانه‌سنه دعوت وبوصاحب خانه ايله مسافر دخى بوشخصى رنجيده دل ايتامك ايچون دعوت واقعه‌يه ارائهٔ روى موافقت ايدرلر §

عربان عربلرينك مسافره برنجى اكراملرى بربرينى متعاقب اوچ فنجان قهوه ويرمكدر ؛ فقط بوقهوه‌نك مسافر ورودندن‌صكره قاوروله‌رق هوانده دوكولوب (جبه‌نه) دنيلان طوپراق ابريق (جزبه) ده طبخ اولنمق وبوقهوه مسافرى اداره‌دن فضله اولمامق وجبه‌نه‌نك آغزنده ليف بولنمق مشروطدر §

علاوه — آناطولى كوى اوطه‌لرنده دخى مسافر ايچون بوصورتله قهوه پيشيرمك عادتدر ؛ فقط بر اوطه‌يه مسافر كلديكنى ايشيدن كويلو برپارچه چيك قهوه آلمسيله مسافرك اولديغى اوطه‌يه عزيمت وقهوه‌نى قهوه‌جى‌يه اعطايه مسارعت ايدر ، قهوه‌جى قهوه‌نى قاووروب دوكدكدن صكره پيشيروب مسافره اعطا وقهوه صاحبى اولوقت مسافره خطاباً (مرحبا) ديوب سؤال خاطر ايدر ؛ انتهى §

بعض مقتدرلرى قهوه‌دن اول قهوه آلتى مقامنده خورما ايله برابر تره ياغى وكاهيجه ساده ياغ و ايچمك ايچون صو يرينه آيران و بونلردن صكره قهوه‌سنى تقديم و سؤال خاطر طريقيله اجراى مراسم نوازش وتكريم ايتدكدن صكره تهيه ايدلمش اولان اطعمه‌نى احضار و اشبو (حَيَّاكَ اللّٰهُ عَلٰى مَوْجُودِنَا) عباره‌سيله تكليف تناوله ابتدار ايدرلر §

{ حياك الله على موجودنا } عباره‌سى « الله‌سنى حاضراولان طعاممزله اكرام ايتسون » معناسنده و تهيه قلنان اطعمه‌نك درجهٔ كفايه‌ده اولمديغنى افاده معرضنده بر جملهٔ اعتذاريه‌در §

صاحب خانه‌نك مسافر ايله برلكده طعام ايتمسى بين العربان عادت اولمديغندن مسافرينى اطعام قصديله احضار اطعمه ايدنلر بركوشه‌يه چكيلور وقومشولردن موجود بولنانلر مسافر ايله برلكده اوتورر §

احضار اولنان طعام بتون قويون ويا قوزى ايسه اولوقت مسافر كندى اليله احضار ايدلمش اولان قويون ويا قوزينك باشندن ماعدا هر بر اعضاسنك برر ربعنى خانه صاحبنك داخليه‌ خلقى ايچون آييروب سفره‌ده بولنانلرك برسيله حرم دائره‌سنه كوندردكدن صكره اكل وتناوله بسمله‌كش شروع اولور §

بكلر ينوب بيتردكدن صكره حضاردن بريسى « اى ! بزى ضيافت كشيده‌سيله اطعام ايدن ذات ، الله تعالى سكا انعام بيورسون !) مفادينى شامل اولان (يامضيفنا انعم الله عليكَ) كلاميله صاحب خانه‌يه خطاب و صاحب خانه درعقب نزد مسافره تقرب ايدرك « شفا وعافيت اولسون ، قصورمزه باقماين ، بز سزك شانكزه شايان درجهٔ اكرامده بولنه‌مدق ، قصورمزى اعتراف ايتدك ، چونكه سزك قدريكز دها بيوكدر !!! » مآلنى حاى اولان اشبو (هنيئاً وعافيةً ولاتروا علينافيما قصرنابه، قدركم عندالله اعظم) مقاله‌سيله حضارى تلطيفه شتاب ايلر §

صاحب ضيافت بوندن صكره بقيهٔ اطعمه‌يى يعنى سفره اوزرنده قالمش اولان بكلرى سائر قومشولرينى جلبله برلكده يرلر ، اركك قويون كسه‌رك ضيافت كشيده‌سنه مقتدر اولميانلر سوديله تعيش ايتدكلرى كچى وياقويونلرى كسوب مسافرلرينى آغيرلارلر §

عرباندن بعضيلرى دخى مسافرى اويله اوزاقدن استقبال ايتميوب كلان مسافر هركيمك خانه‌سى اوكنه اينر ايسه ، اوخانه صاحبى طرفندن حسن تلقى

وقبول واکر خانه صاحبی بولنمز ایسه آنك امر ضیافتی صاحب خانه‌نك حرمی طرفندن حدّ مطلوبه موصول اولنور §

مسافره اکرام ایده‌جك سودلی دوه‌دن ماعدا دیکر برحیوانه مالك اولمیانلر دخی دوه‌نك سودینی صاغوب مع الاعتذار اکرام و بعضیلریده حال عجز یله برابر چارشودن یاخود قومشولردن بورج حرج بر کچی و یا قویون اشتراسیله اطعام مسافره اهتمام ایدرلر وبوکا وقتلری مساعد دکل ایسه یعنی قومشولری بولوب بر قویون پازارلق ایده‌جك قدر زمان یوق ایسه اوحالده قومشولردن برینك برقویون ویا کچیسنی طوتوب کسر ، بعده آقچه‌سنی تهیه وتأدیه ایلر وقومشولر دخی بوکا برشی دیمیوب عادتا شو حالك وقوعنی تحسین ایدرلر §

حیوانلرك سودی اولمدیغی ، یاخود حیوانلرك ندرتی بولندیغی زمانلرده وارد اولان مسافرلره موسم بهارده تدارك ایدیلان پینیر ایله اکرام ایدرلر §

برخیمه‌ده یمك پیشیرایکن شاید برمسافر کلسه ، مسافرك بلاتکلیف سفره‌یه اوتورمسی اقتضا ایدر ، اکر مسافر سفره‌یه اوتورمز ایسه بومسافره خائن نظریله باقیلور؛ یمك پیشمش وسفره قالدیرلمش اولسه بیله خدمتجی قادین مسافری دعوت ایدر §

مسافرخانه ویاخیمه‌یه کیردیکی آنده حضّار قیام واوچ فنجان قهوه ایچیردکدن صکره حال وخاطر نی وکیم اولدیغنی وهانکی عشیرته منسوب بولندیغنی وسبب ورودینی استفسار ایدرلر §

برمسافر یوله چیقوب متوجه اوله‌جغی موقعه کیدر ایکن حرامیلر طرفندن صویولور وبناءً علیه ینه آقشام مسافر اولدیغی خانه‌یه عودت ایلمش اولور ایسه او یله مسافر درجهٔ مسافر یتنه کوره خانه صاحبنك صحابتنه مظهر اولور §

فرضا خانه صاحبنك يالكز قهوه‌سنى ايچمش ايسه صاحب خانه منزلندن درت ساعت وسود دخى ايچمش اولديغى حالده اون ايكى ساعت ايلرويه قدر كيدوب وظيفهٔ حمايتنى ايفا وچالينان شيلرى استرداد ايله صاحبنه اعطا ايتمك واكر يمك دخى يمش ايسه يكرمى درت ساعتلك مسافه داخلنده سرقت اولنان اشيانى سارقلردن آليويرمك قوانين عربانيه احكامى اقتضاسندن اولمق حسبيله خانه صاحبلرى مسافر حقنده وظائف قانونيه‌لرينى اولوجهله اكمال وايفا ايدرلر §

صاحب‌خانه مسافرك وقايه ومحافظه‌سى امرنده حياتنى ، اولاد وعيالنى ، عشيرتنى فدا ايدر ، بناءً عليه مسافر دخى كنديسنى بسط حصير پارهٔ مسافرت ايلديكى خانه خلقندن عد ايله هجوم ايده‌جك دشمنى مدافعه‌يه وظهور ايدن مشكللرى حله مجبوردر §

معجزه — بدويلرده مسافردن حظ ايتميان بولنسه دخى حسب القانون فكرينى اظهار ايده‌ميوب يالكز قلبندن كچيرر ؛ سيد المكرمين ﴿ عليه سلام الله المعين ﴾ افنديمز حضرتلرى بوقبيلدن اولان بدويلردن برينك خيمه‌سنه سايه بخش اجلال اولمشلر ايدى ، صاحب خيمه موجود اولمديغندن زوجه‌سى تشريف نبويه‌لرندن مسرور وايفاى لوازم مهمانداريه مجبور اولوب زوجى ايچون تهيه ايده بيلمش اولديغى مرجمك چورباسنى احضار وتنزلاً تناول بيورلمسنى رجايه ابتدار ايلمش ايدى ، بوصره‌ده زوجى كلوب كنديسنه مخصوص اولان چورباىى مسافرك اوكونده كورونجه فناحالده جانى صيقلمش ايسه‌ده حسب القانون سسنى چيقاره مامش ودرعقب چادر خارجنده اولان حيوانى خسته‌لنمغله شاشيروب ضمناً عليه الصلاة والسلام افنديمزدن استمداد ايلمشدر ، رحمةً للعالمين افنديمز بدوينك هم زوجه‌سندن ممنون قالديغنى وهمده كنديسنك مسافرسومديكنى ميدانه قويوب بدوينى اصلاح ايتمك ايچون ﴿ امرأة بشوشة ﴾

ورجل عبس • الضيف محمد • والطبيخ عدس • اخرج ايها المفز • عن هذه الفرس } ديەرك حيوانه اوفورمسيله حيوانك صانجيسى باذن الله تعالى كسيلمش اولديغندن بدوى مسافرينك كيم اولديغنى آكلايوب استرحام عفو ومرحمت ايلمشدر §

شيمدى هركيم بوحديث شريفى ييقانمش بر يورطه اوزرينه يازوبده صانجيسى اولان حيوانك آلننده قيرار واو يورطەيى حيوانك آغزينه سورر ايسه باذن الله تعالى حيوانك صانجيسى كسيلور §

آچلغه وصوسزلغه تحمل — عربانك اهل ثروت ويسارى غايتله آزدر ، بلاى فقر وضجرته دوچار اولنلرى چوق وقبائل عربانيه كبى شدائد احتياجيەيه صبر وتحمل ايدەجك بر ملت ايسه دنيا يوزنده همان يوقدر ، يكرمى درت ساعتده بركره قارننى طويوران عند العربان بختيار وايكى اوچ كون ييەجك بر شى بولەمدقلرى جهتله آچلغه تحمل ايدنلر بى عد وشماردر §

برمحله كيتمك اوزره يوله چيقان عربان برهفتەلك زاده مقابل بركونلك ييەجك آلوب اثناى راهده بعض عربان چادرلرينه تصادف ايله عرض مسافرت ايدرلر ايسه قارنلرينى طويوررلر ، واكر بويله بر عربانه تصادف ايتمزلر ياخود برقريەيه اوغرامزلر ايسه بركونلك طعامله تدريجاً برهفته قدر تعيش ايدرلر §

آقار صولرك ياخود ياغموردن متراكم كوللرك كنارنده حاصل اولان نباتاتله دخى كچنورلر ، يكديكرينى نهب وغارت ايچون جمعيتله برمحله كيتدكلرى وقتده اكثريسنك بغداى وپرنج كبى ارزاقلرى اولمديغندن دخن و بروق تعبير اولنان طارى وآغاج ييراقلرينى اوكوتەرك ايجابى قدر دقيق تدارك ايدرلر ، وآچلق طارى اولدقجه بودقيقدن آغزلرينه برر مقدار شئ آلوب اوزرينه صو ايچرلر §

هله قلت امطاردن حاصل اولان قحط و غلا اوانـنده آردیج تخمیله گچنورلر §

عربانك آچلغه صورت تحملاری یومرکزده وصوسزلغه صبرلری بوندن دها زیاده اولدیغندن صوسز اولان مسافات بعیده‌یی بادسموم حکمنی شدتله اجرا ایلدیکی وحرارتدن کزمکلکك امکانی اولمدیغی موسملرده کرك راکباً و کرك ماشیاً طی بوادی ایدرك کشت وگذار ایدرلر §

بویله آج و بیعلاج یاشه‌ملرینه نظراً جسماً علیل و صحت وجودلری مالی سائره افرادندن قلیـل اولمق لازم کلورکن بالعکس غایت قوی و تندرست اولورلر §

شوقدرکه اقوام سائره افرادی کبی قوتلری کمالده اولمیوب بنیه‌لری نحیف ومشربلری غایة الغایه ظریفدر §

ایچلرنده یوز یاشنی گچمش اولدیغی حالده دیشـلرینك صره‌سی بیله بوزولمامش بك چوق کیمسه‌لر بولنور §

بوطائفه بادیه‌دن بادیه‌یه کزوب برمحلده دائمی صـورتله اوتورمدقلرندن و حتی قاریشـیق اطعمه اکلنه منهمك اولمیوب هواسی صاغلم یرلرده اقامتی اختیار ایلمش بولندقلرندن ایچلرنده چیچك چیقارانی بیاغی یوق کبیدر §

چیچك علتنك سرایتنه ذاهب وغایت مهلك برخسته‌لق ایدوکنه معتقد اولدقلرندن هرهانکی برینك اوزواحد اولادی بیله چیچك چیقارسه اولدن چیچك چیقارمش برکیمسه بوله‌بیلور ایسه آنك یاننه و بوله‌مدیغی تقدیرده مأکولات ومشروبات کافیه تدارکیله خسته‌نك اطرافنه براقه‌رق کوجه‌بجه فرار ایدرلر §

فقط بواعتقاد صرف بادیه نشین اولان عربان قبائلنه مخصوصدر ، چونکه جزیرة العربده کائن بلدان وقرایا وسائره‌ده سـاکن ومتمدن اولان عربان

بلاد سائره اهاليسی کبی صباوتده چیچك علتندن قورقوب فرار ایتمزلر ؛ علت مبحوثه‌یه مخصوص علاجلرك تداركيله مريضه مداوات ايدرلر §

﴿ صورت ﴾

{ ٤ }

عربان بیننده غزوه ومناخ اطلاق اولنان محاربه‌لره و جرود عسكريله تدابير حربيه وخرسزلغه عائد اصول وقواعد ذكرنده‌در §

غزوه — برقبيله برقبيله‌يی اوروب يكديكرك اموال و مواشيسنی نهب وغارت ايتمك يغما كرلكنه ؛ بين العربان (غزوه) دينور §

غزوه ، فعل اقبحی وهابی مذهبنده بولنان عربان نظرنده غايت مقبول وممدوح وزعملرنجه دائرهٔ فاخرهٔ مدنيته كيروب امر زراعت وفلاحت وبالخاصه اخذ وعطا وكسب وتجارت ايله مشغول اولمق غايت مذموم ومقدوحدر §

كثرت جهالت وقلّت علم وديانت اثری اولمق اوزره (غزا) لفظندن مأخوذ اولان (غزوه) يی حلال اعتقاديله قويلری ضعيف بولدقلرينی حرباً نهب و غارت و نقد جانلرينی آلنجه‌يه قدر ايصال غدره جسارت ايدرلر ، بناءً عليه بعضا دنيا قدر مال ومواشی‌يه مالك اولانلرك ثروت و سامانلری آن واحدده زائل و بركچی اولاغنه صاحب اولميانلر بر حمله‌ده وفور ثروت وغنايه نائل اولورلر §

چاپولجيلغه چيقان عربان ايچلرندن برينی متبوع عدّيله آنك دائرهٔ رأيندن خارجه چيقمازلر ، موجودلرينك نصفی سواری و نصف ديكری پياده اولمق چاپولجيلق قوانين مرعيه‌سی احكامندندر ؛ مقاتله اثناسنده اسلحهٔ ناريه استعمال ايتميوب يالكز قلنج و مزراق وبونلره مماثل آلات جارحه قوللانيرلر ، تداركات حربيه ومهمات مقتضيه‌لرينی تهيه واحضار ونهب وغارت

ایده‌جكلری قبیله مقرگاهی اطرافنه یاقلاشدقلرنده برمحله صاقلانوب جاسوسلق ایچون ایچلرندن ایکی کشی سوق وتسیار ایدرلر ، جاسوسلر منازل عربانه یقین برطاغك باشنه چیقوب کیجه ایسه یالکز آتشلرینی ، کوندوز ایسه دوه‌لرینك ، قویونلرینك ، قنغی طرفده اوتلادقلرینی ، چادرلره نقدر اوزاق بولندقلرینی ، کوروب خبر ویردکدن صکره کیجه اولوب کوزلرینه کسدیررلر ایسه علی الصباح باصوبماللرینی ، حیوانلرینی نهب و غارت و کوندوز ایسه چوبانلرینی برر آغاجه باغلایه‌رق عربان طویوبده تعقیب ایتمسون ایچون نهب ایلدکلری مواشی‌یی سرعتله سوره‌رك مأوالرینه عودت ایدرلر §

مال صاحبلری حیوانلرینك اقشام اوزری کلمسندن نهب اولندقلرینی استدلال وخیمه‌لرنده احتیاطاً آلیقودقلری دوه وآتلره بینوب درحال چوبانلردن تحقیق مسئله ایتدکدن صکره ایز سوره‌رك بر ایکی کون قدر تعقیبه مباشرت ویتیشوب حرباً ماللرینی استرداد ایدرلرایسه محللرینه مسروراً یاخود یتیشوبده کوزلرینه کسدیره‌مزلرسه مأیوساً عودت ایدرلر §

اکر نفوساً چوقلوقلرینه ویاخود جماعتلرینك شجاعت ویارارلقلرینه کووه‌نیرلر ایسه ناهبلرك ایزلرینی مأوالرینه قدرسوروب هم کندی حیوانلرینی حرباً استرداد وهمده خصملرینك ماللرینی واشیالرینی اخذ وغصبله حریفلری برباد ایدرلر §

محاربات ویامدافعات واقعه‌ده طرفیندن برچوق تلفات وقوعبولسه دخی بوکبی تلفاتك وقوعنه بین‌العربان تأسف ایدلمز §

بعضاً بش آلتی هجینلو ایله بش آلتی آدم برلشوب یوللرده راست کلدکلری عربان ویولجیلردن ضعیف بولدقلرینك اوزرلرنده نه‌بولورلر ایسه اخذ وغصبله صاحبلرینی نالان وبعض کره‌لر دخی اون بش یکرمی کشی پیاده اولدقلری

حالده برلشوب طاغلرك تپه‌لرنده و حيوانله چيقيله‌ميه‌جق يرلرده اله كچوردكارى اموال ومواشى‌يى آلوب بيچاره‌لرى طريق حجده صويولمش حجاج كبى عريان ايدرلر §

اويله كثرت وقلتله چاپولجيلق افكارنده بولنوبده برقاچ كون قدر مأوالرندن آيريلانلر كندولرندن دها قوتلو ، چاپولجى چته‌لرينه تصادف ايدرلر ايسه دمياط، پرنجه كيدركن چادرلرنده اولان ييه‌جكلرندن وبلكه اثناى مدافعه‌ده جانلرندن محروم اولورلر §

بويله بر بليه‌يه دوچار ومقاومتده عاجز وناچار اولدقلرى وقتلرده جبل آردسى كبى برير بوله بيلورلر ايسه بوراده اختفا ايله تخليص جانه چاليشوب فقط ناچار قالدقلرى تقديرده ايكى طرف رئيسنك تشويق واغراسيله يكديكره دفعةً هجومله محاربه‌يه قويوشورلر ؛ هجومده تقدم ايدن فرقه‌نك افرادى اوبر فرقه‌نك افرادى عددندن آز اولسه بيله بين العربان ابتدا هجوم ايدنلر غالبيتى قزانيرلر ؛ بالفرض مغلوب اولسه‌لر دخى بوحال آنلرجه موجب شرف وشان اولديغندن اولومى خاطره كتورميه‌رك بالافتخار ميدان معركه‌يه آتيلورلر وهجومدن اول پياده بولنانلر دوه‌سى اولانلرك آرقه‌لرينه بينه‌رك وبر آره‌لق دوه‌دن اينوب شجر وحجر كبى شيلرى مترس ايدينه‌رك قارشو طرفك پياده‌سيله محاربه وحيوانات اوزرلرنده بولنانلر دخى دشمنك راكبلريله غالبيت ومغلوبيت حالى تبين ايدنجه‌يه قدر مقاتله ايدرلر §

غالب كلان طرفك مغلوبلرك جانلرينه قصد ايده‌جكلرى آكلاشيلور ايسه افراد مغلوبه همان فرقهٔ غالبه‌نك وجهنه كيروب عرض دخالت واحتما وفرقهٔ غالبه اوحالده مغلوب اولان فرقه افرادينك جاننه قصد ايتميوب يالكز اموال واشياسنى اخذ ايله اكتفا ايدرلر §

مغلوباً فرار ايدنلر كرك آتلو وكرك هجينلو اولسون ، تعقيبنده بولنانلر

ابتـدا جانلرینه امان و یرمك اوزره آرقه‌لرندن چاغیروب تبلیغ ایدرلر ، بالآخره جانلریله حیوانلرینك نصفنه امان ویررلر ، فرار ایدنلر کندیلرینك حیوانلریله قورتیله‌جقلرینی عقللری کسرسه طورمیوب قاچارلر وشاید بیتاب قالیرلر ایسه ، جانلریله حیوانلرینك نصفنه امان ویرلدیکی آنده تسلیم اولوب حیوانلرینه تقدیر ایدیلان بهانك یاریسنی یانلرنده بولنان آقچه و اشـیادن تسویه ایدرلر §

محاربه‌ده قتل اولنانك دوه‌سیله آتی واوزرنده بولنان اشـیاسی قاتلی طرفندن آلنور ، قاتلی اکر معلوم دکل ایســه ، هرکیم اوّل قوشوب طونار وصویار ایسه بواشیا آنك اولور §

مناخ — مناخ ، عربان بیننده جاری‌اولان محارباتدن نظر استغرابی‌جالب برغوغانك اسمیدر §

شویله‌که : ایکی قبیله آره‌سنـده جریان‌ایدن جنك وجدال برخیلی وقت ممتد وهرایکی طرفك تلفات واقعه‌سی جماعت موجوده‌لرینه نسبتله ازید وبناءً علیه طرفینك غیظ وحدتی مشتد اولوبده هرایکی طرف قبیله‌جه قیرلمغی کوزه آلدیررلر ایســه هربریسی اناث و اطفال واموالنی جمع ایدوب ایکی قبیله‌نك برادیلشده غایت جمیل ونازك وحسن وآن وملاحت فوق‌العاده‌یه مالك اولان کرایم ومخدرات اصل زاده‌لرندن طرفینك انتخاب کرده‌سی اولان برچوق قیزلری (هودج) دیدکاری مخفه‌لره ارکاب و اوکلرینه قاتوب معرکه اتخاذ اولنان ساحهٔ وسیعه‌یه سوق واسراب ایدرلر §

بو قیزلرك هر بری تلاقیٔ صفین وقوعنـده هودجلرینك پرده‌لرینی ، یوزلرینك نقابلرینی رفع ایدوب ختام مقاتله‌یه‌دکین صوت بلندایله ابنای‌قبیله‌یی جنك وصواشـه تشجیع و اغرا ایده‌جك بر طاقم منظوم و منشور فخریه‌لر

ايراد وانشاد وطرفين ارلرى دخى غالبيت ومغلوبيت اثرى ظهور ايدنجه يه دكين مقاتلهٔ رستمانه ايله بربرلرينى محو وبرباد ايدرلر §

غالبيته نائل اولان فرقه ميدان معركه ده مغلوب قالان فرقه نك چادرلريله بالجمله مواشى و چارپارلرينى اخذ و غصب ايتمك (مناخ) مقاتله سى قواعد متخذه سندندر §

فرقهٔ مغلوبه نك جان وعرضلرينه تسلط ايدلمك بين العربان عادت دكلسه ده غالب اولان فرقه نك شجاعت وبهادرلقده اك مشهورى هر كيم ايسه فرقهٔ مغلوبه دلاورلرينى تشجيع ايچون هودج سوار عزّوناز اولان دختران پرى پيكرانك اك جميل ومليحنى تحت اسارته آلوب قيزك قبيله لوسى طرفندن نظر طمعى جلب ايده جك قدر آقچه و يرلديكى حالده اول دختر قمر طلعتى آنلره دفع ياخود ماله ميل ايتميه رك قيزك كوكلنى يا په بيلورسه كندوسنه عقدايله حجاب بكارتنى رفع ايدر §

جرود — جرود ، عربان عسكرى ديمك ايسه ده افراد عربانيه ادارهٔ مملكت جهتيله ايكى فرقه يه منقسمدر §

برفرقه سى تابع اولدقلرى اميرك تحت امارت واطاعتنده بولنور وبرفرقه سيده باشلو باشنه ياشايوب بر حادثه ظهورنده قبيله جه مدافعه يه حاضرلنور §

جرود ، دنيلان عربان عسكرى دشمنه مدافعه ضمننده بو ايكى فرقه دن برنقطه ده تحشد ايدن قوهٔ عسكريه دن عبارتدر §

تحت اطاعت وانقياده اولانلر متبوعلرى طرفندن واقع اولان امروتنبيه اوزرينه ذخاير مقتضيه و لوازمات حربيه لرينى تماماً تدارك وتهيه ايدرك تعيين اولنان محله كيدرلر كه امير اولان ذات تعيين ايلديكى نقطه ده تحشد ايدن عسكرى برشيخك قومانداسنه تفويض ايله اخيراً و يره جكى امره قدر انتظار ايتملرينه دائر تعليمات مقتضيه اعطاسيله برمحله وياخود برقبيلهٔ عاصيه اوزرينه سوق ايدر §

امیرك غیابنده جرود فرقه‌سنك زمام اداره‌سی امیر طرفندن منصوب بر شیخك النده اولدیغندن بوشیخ آلدیغی تعلیمات موجبنجه مأمور اولدیغی محله کیدوب بوراده امیرك ورودینه ویاخود کوندره‌جکی امره منتظر اولور ؛ امیر اکر بالذات کیتمیوبده قبیلهٔ عاصیه اوزرینه هجوم امرینی کوندرر ایسه جرود فرقه‌سی شیخی قوهٔ موجوده‌سنی اوچه تقسیم ایدوب برقسمنی قبیلهٔ عاصیه‌نك اموال ومواشیسنی اخذ وسوقه وبرقسمنی دیکر بر دشمنك ورودی ملحوظ اولان نقاط حاکمه‌یی محافظه‌یه برقسمنیده قره اول خدمتنی ایفایه تعیین ایتدکدن صکره اوره‌جنی قبیله مقرکاهنه هجوم ایدر وبوقبیله افرادی عرض استیمان ودخالت ایدنجه‌یه قدر هربرینك اموال واشیا ومواشیسنی غارت ایدوب حتی جانلرینه بیله‌قییار ، فقط قبیله‌جه منقاد اولوب ارائهٔ روی مخالفت ومدافعه ایتمزلر ایسه عمومنك هیچ بر شیئنه طوقونمیوب متبوعی اولان امیر طرفندن تنسب اولنان تضمینات آقچه‌سنی آلدقدن وسنوی بروبرکوی مقطوع اعطاسنی قرارلاشدیردقدن صکره عودت ایدر §

مغلوبیت واقعه اوزرینه قبیلهٔ مغلوبه عربان بیوکلرینك امیر غالبه تقدیم ایتمك اوزره نقداً طوپلادقلری شیئی بالذات امیره ایصال ومقطوع اولان ویرکولرینك تقلیل وتخفیفی خصوصنی رجا ایله استحصال ایتملری دخی قوانین مرعیه‌دندر §

بویله بر محاربه‌یه احضار و تهیه ایدیلان عربانك هر فردی ییه‌جکنی ایچه‌جکنی وقورشون ایله باروتنی بالذات تدارك ایدر ؛ امیر اولانلر یالکز دائره‌سی خلقنه کفایت ایده‌جك قدر دقیق ، پرنج ، خورما ایله ایجابی قدر جبه‌خانه و احتیاطاً براز مهمات آلوب محاربه ممتد و جماعتنك ذخیره وجبخانه‌دن طولایی احتیاجی مشتد اولور ایسه توزیع واعطا ایدرلر §

امیر محاربه‌یه کیدوب فقط مهاجمین ایچنده بولنمیه‌رق نتیجهٔ حاله انتظاراً

احتياط فرقه‌سيله برطرفده بكلر ايسه غارت ايديلن اموال واشيانك ربعى وشايد مهاجمين ايله برلكده بولنور ايسه اشياى منهوبه‌نك ثلثى اميرك اولوب قصورى جرود فرقه‌سنى تشكيل ايدن عربان افرادينه متساوياً تقسيم اولنور §

بر بدوى بلا تعب بر يغما قازانور ايسه نهب ايلديكى اشيانى اصولى دائره‌سنده توزيع ايدلمك ايچون منسوب اولديغى قبيله‌نك شيخنه تسليم ايتمكه قاعدة بورجلودر ، فقط دشمنى قتل ايدوبده اموال واشياسنى وياخود آتنى ، دوه‌سنى آلديغى تقديرده بونلر قانوناً كنديسنك اولور §

بر اميرك تحت امارت و اداره‌سنده اولميه‌رق باشلو باشنه ياشامقده اولان عربان فرقه‌لرى بر حادثه ظهورنده كنديلرندن استمداد ايدن شخصك باشنه طوپلانورلر §

يوم ابيض — برشخص برخاتونه اجراى فعل شنيع قصديله اجبار ياخود فعل مذكورى اجرا تشبثنه ابتدار ايلديكى صره‌ده خاتون فرياد ايدرايسه آنك فريادينه يتيشوب مستمدلرك خصمى تعقيب ايله اخذ ثاره اقدام وعرض بحثى عندلرنده اعاظم جناياتدن اولمق حسبيله خاتونك (بكا اجراى فعل شنيع ايتمك ايستدى) ديو واقع اولان فريادينى تكذيب ايتميه‌رك اول شخصى يتشدكلرى يرده (جنبيه) تعبير اولنان خنجر ايله پاره پاره ايدرلر §

جانئ مرقوم آخر برقبيله افرادندن ايسه خاتونك قبيله‌لوسى طوپلانوب دشمنلرى اوزرلرينه كله‌جكلرينى اولجه اعلان واشاعت وآنلر دخى ميدان مقابله‌يه چيقوب عظيم برمقاتله اجراسنه غيرت ايدرلر §

(عربان بومقاتله‌نك يوم وقوعنه (يوم ابيض) اطلاق ايدرلركه بوعباره عرضمزه تسلط ايدنى بولوب اولدوره مدكسه‌ده قبيله‌لوسيله غوغا ايدرك يوزيمزى آغرتوب ناموسمزى اكمال ايتدك) مقامنده برجمله‌در §

بو یله بر وقوعات ظهورنده قبیله‌جه بر برلرینه اول درجه‌معاونت ایدرلر که بینلرنده قان اولان خصملریله بیله بوصره ده باریشوب دشمنلرینه غالب کلنجه‌یه‌قدر اتفاقدن آیرلمزلر ، مع مافیه ایشنك ختامنده ینه یکدیکردن اخذ ثار وانتقام ایتمك فکرینه دوشرلر §

تدابیر وحیل حربیه — عربان کافهٔ فتیللو اسلحه استعمال ایدرلر § ایکی فرقه مقاتله ضمننده بر بریله چارپیشه‌جقلری وقتده ایکی طرفدن صوت بلند ایله (الله اکبر) دیه اعلان هجوم ایدلمك وترهیب دشمن ایچون (لولو) تعبیریله پك چوق ولوله وغلغله ایدوب اورتالغی یایغره‌یه ویرمك بین العربان عادات مرعیه‌دندر ، لکن میدان محاربه‌سنه کیریشه‌میوب اکثر محاربانده طاغلرده وطار بوغازلرده اتخاذ ایلدکلری طاشدن معمول مترسلرك آرقه‌لرندن نشان آلورلر وآتدقلری قورشونلر بوشه کیتمسون ایچون صیق صیق تفنك آتمقدن چکنورلر ، فی الواقع آتدقلری قورشونلر بوشه کیتمیوب البته دشمنلرینك برینه وياخود حیوانلرینه اصابت ایدر §

قورشونلرینه کوندکلرندن یانلرنده اوتوز عدد فشنکدن زیاده جبه‌خانه بولندیرمق معیباتدندر §

محاربه ایدرلر ایکن دشمنه قارشو طورانلردن ماعدا پوصوده دخی قوهٔ خفیهٔ احتیاطیه براغوب محاربه‌یه کیرشدکلرنده آنلر دخی دشمنی شاشرتمق ایچون آرقه‌لرندن ولوله ایله هجوم ایدرلر §

اثنای محاربه‌ده کونش ایله روزکاری آرقه‌لرینه آلوب دشمنلرینی کونش ویا روزکاره قارشو دوشورمك وشو تدبیری برنجی مرتبه‌ده اسباب غالبیتدن عد ایلمك وفرصت بولورلر ایسه شبیخون قاعده‌سنه توفیقاً کیجه‌لری دخی دشمنلرینك بولندقلری محللری باصمق ، عربانك اك زیاده کوزتدیکی شیلردندر §

فريقين يكديكريله كسب اتصال ايدنجه‌يه قدر قورشـونله مقاتله ايدوب كوكس كوكسه كلدكلرى آنده قبضهٔ سـيفه ال آتارلر وآتلو آتلو ايله پياده‌لر دخى ياياﻟﺮ ايله محاربه ايدوب آتلولر پياده اوزرينه آت سورمزلر §

فارسلرنده اويله شجيع آدملر بولنوركه برآتلو يوز آتلويه قارشو قويه‌رق ايچلرينـه طالوب چوغنى آب شمشـير ايله ريّان واكثريسنى پريشان ايدر وبوشهرتى قزانمق ايچون نفسنجه محاربه‌لرده ابراز شجاعت وميـدان مبارزه و دلاوريده شجعان سالفه‌نك جسارتلرينى حكايهٔ تنظم ايدلمش اولان اشعار اسـلافى انشاد وجدلريله كنـديلرينك اسملرينى ياد ايدرك عرض مباهات و افتخار و بعده دشمنه اقتحام ايلرلر §

بونلر دخى ايكى صنفدر ، برنجى صنفى ، حرمين محترمين طريقنده بولنان عربان اولوب محاربه‌لرى جبال اوزرلرينه منحصردر ، بونلرك ميدان محاربه‌سنه بوزلرى اولمديغندن جبال اوزرلرنده وطاغ اتكلرنده وطار بوغازلر ايله طاش آرقه‌لرينه كيزلنوب خرسز كبى مقاتله ايدرلر §

ايكنجى صنفى ، نجد وجبل شمر ايله عراق عرب وشام چوللرنده ساكن اولان قبائلدر §

بوصنفك افرادى حيوانلرينه ركوبله ميدان مقاتله‌ده دشمنه قارشو صف باغلايه‌رق ايچلرندن معتبر برآدمك امروقوماندا‌سى تحتنده حركت واولوجهله اشـعال كانون وغايه غيرت ايدرلركه بين العربان وفور شجاعتله نامور اولان بهادرلر بو صنفه منتميدرلر §

عربان خرسزلغى — مدينهٔ منوره‌نك طرف شرقيسنه (نجد) وجانب غربيسنه (غور) اطلاق ايدرلر §

نجد طرفنك عربانى بربرلرينى اوروب مال وحيـوانلرينى غارت ايتمكه

مصر و (غور) جهتنك عربانی حجاج وزوارايله ابنای سبيل وتجار قافله‌لرینی نهب و غارته مکب اولديغندن غور يلرك تعديلری تجديلرك تعديسندن دها مضردر §

غوريلر اللرنده برر طپوز ايله غايت كسكين برر بچاق طاشرلر، بعضيلرنده تفنك دخی واردر ؛ مدار كسب ومعيشتلری چاپولجيلق وخرسزلق اولديغندن آياقلرينه اولقدر چابوقدرلركه آرقه‌لرندن آتلولر بيله كوج يتيشور ؛ اللرينه برخورج ياخود صحاره ، ويا آغير برهيبه نجميه كورسون ، بوشيلر نقدر آغر اولسه دخی اوموزلدقلری كبی جبله قدر كيدرلر §

انسانك آلتنه ياتوب اوتورديغی ، ياخود باشنك آلتنه قويوب حفظنه تقيد ايلديكی بوغچه واشيايی وبرقاچ صحاره بريرده بولنديغی حالده ايچلرنده بولنان اشيانك اك قيمتلوسنی اللريله قويمش كبی بولوب چارپارلر §

سرقت دنيلان فعل قبيح بونلرك عندنده برامرمباح اولديغندن بويولده قازاندقلری نقود وماله عادتا حلال نظريله باقارلر §

ايچلرنده « كلن كچن يولجيلر يسونلر ايچسونلر ايچون خرسزلقدن قازاندقلری پاره‌لری خورما آغاجی ديكمك ، قويولر حفر ايتمك كبی » خيرات جاريه يه صرف ايدنلرده واردر §

چالدقلری اموال واشيانك صاحبی هرهانكی بر عربان النده برشی كوروبده او شی كندوسنك اولديغنی اثبات ايدر ايسه آندن استرداد ايده بيلور ، فقط اوآدم النده بولنان شيلری بالذات سرقت ايتمديكنی سويلر وصاتون آلديغی كيمسه‌يی ارائه ايله برده يمين ايلر ايسه اوحالده آنك ويرمش اولديغی آقچه مال صاحبی طرفندن و يريلور §

اشيا صاحبی اكر بونلردن ايسه سارق اولان آدمی بولوب اشيای

مسروقه‌سنك بقيه‌سيله آقچه‌سنی ويرمش اولديغی اشـيانك بهاسنی تماميله اخذ واسترداد ايتمك دخی قوانين عربانيه احكامی اقتضاسندندر §

يدنده مال مسروق بولنان عرب اومالی كندوسی سرقت ايتمديكنی وسائر عرباندن صاتون آلديغنی وصاتان آدمی دخی بيلمديكنی (آند) ايچه‌رك صاحب اموالی تأمين ايدر ايسه مال صاحبی آنك ويرديكی آقچه‌يی ويروب النده بولنان اشيايی آلور وآندن صكره آقچه ايله اطرافه جاسوسلر كوندروب اصل سارق كيم ايسه آنی بولوب يقاسنی اله كچوردكده بقيهٔ اشيا ايله مار الذكر صاتون آلديغی شيلرك بهاسنی وجاسوسلره ويرمش اولديغی اجرتی حسب القانون بوسارقدن تماميله اخذ واسترداد ايدر §

❋ صورت ❋
{ ٥ }

بين العربان چوجقلرك نه‌صورتله تربيه ايدلديكنی وعربانك وليمه وختان جمعيتلری حقنده جاری اولان اصوللرينی تعريف ايدر §

تربيهٔ اطفال — قبائل عربانيـه افرادی اركك چوجقلرينی اوچ ياشلرينه قدر ساكن اولدقلری كويلرك اطرافنده وردت ياشـنه كيردكلری زمانلر دها اوزاجق يرلره‌ده (كچی) اولاقلرينـه و (قويون) قوزولرينه چوبانلق ايتديررلر §

بش ياشـلرنده كندی دوه‌لرينك آرقه‌لرنده طورملرينی وآلتی ياشلرنده يالكز باشـنه دوه‌يه بينملرينی اوكرتيرلر §

عربان چوجقـلری آتلره و دوه‌لره بينمك خصوصنده او قدر ملكه و ممارسه كسب ايدرلر كه بر دوه نقدر سرعتله سيكيرتســه يتيشوب اوزرينه

صچرامق و براسب كحيلانى هر نقدر سركش وصبا رفتاراولسه اوزرينه بينوب قوشديرمق اطفال عربانيه ايچون اويونجاق نوعندندر §

سنى بورادەيى كچن چوجقلره تفنك آتمەسنى وجنبيه (خنجر) قوللانمسنى تعليم ايدرلر و محاربەلره برابر كوتوروب كوندوزلرى كونشك آلتنده ، كيجەلرى تحت سماده وبعضاً چادر آلتلرنده چير چپلاق كزديررلر §

ثروت وسامانى اولنلر ايسه چوجقلرينه قيش كونلرى يالكز برر كوملك كيديروب محارباته كيدنلره ترفيق ايدرلر §

والحاصل عربان دها سن بلوغه وارمزدن اول حيوانه بينوب ايمپه و هر نوع متاعب سفريەيه وبالخاصه حرب وجداله آلشديرلمقده اولدقلرندن اويله شيلرده بولنمقدن هيچ بر وقتده فتور كوسترميوب ميدان مقاتلەيه عزيمتلرنده دوكون اوينه كيدر كبى يكديكرى مسابقت ايدرلر و كونشك ياخود صوغوغك تأثيرندن چكينميوب هر يرده اولسەلر چير چپلاق كزرلر §

قيز چوچقلرى ، برايكى ياشنه كيردكده عورت يرلرينى ستر واخفا ايچون بللرينه قويون ياخود كچى دريسندن معمول بركمر قوشادرلر §

بو كمر كنددندن صاچاقلى وتحف تحف يوسكلى يارم ياخود براندازه طولنده اولوب چپلاق بدن اوزرينه طوتيلور §

قيزلر اون ياشنه قدر اركك چوجقلر ايله برابر قويون و كچى چوبانلغى ايشنده بولنوب كنديلرينه بومدت ظرفنده قويونلرك وكچيلرك سوتلرينى صاغمق وآيران ، پينر ، ياپمق اصولنى اوكرتيرلر وسنلرى حد بلوغه ياقلاشدقده بللرنده اولان پوسكللى قوشاقلرى چيقاروب يرينه كوملك اكساسيله « يوكدن چادر ياپمق » امورنده استخدام ايديليرلر §

وقتا كه بالغه اولورلر ، همان نصيبلولرينى بولوب ويررلر ؛ فقط برادر

وهمشيره زاده‌لرندن بولنان ارککلرك اوچر دانه حرملری اولسه بیله ، قیزلری بر کره بونلره عرض ایتمدکجه آخره ویره‌مزلر ؛ بونلر ایسترلر ایسه کندیلرینه عرض اولنان قیزلری دخی عقد و تزویج وایسته‌مزلر « یعنی ناموسلرینی کوزتمزلر » ایسه طالبلولرینه برر مقدار آقچه آلمدقچه نکاح ایدملرینه عدم مساعده ایله هم قیزلری وهمده طالبلولرینی تزعیج ایدرلر §

صورت تأهل واصول ازدواج — عربانك کرك برادر زاده‌لری وکرك همشیره زاده‌لری کریمه‌لرینه نسبةً کفو اولدقلرندن برقیزك ذکراولنان کفولری مجرّد اولور ویاخود متأهل اولوبده کندینه عرض اولنان بر قیزك آخر طالبلوسنه تزویج ایدلمسنه مخالفتده بولنور ایسه اوقیزك عقد و ازدواجی غیر ممکندر §

بومثللو ایلیشکی اولمیان یاخود آنلرك رضاله‌ریله قیزلرینی اره ویرمك ایستیانلر قیزلرینه کفو آرارلر ، آرانیلان کفو ایسه قیزلری ویره‌جکلری آدمك طبعاً سخی ، حرباً جسور ، نسباً متعارف ومشهور ، بولنمسیدر §

تأهل ایده‌جك رجال عربان ، قیزلرك حسن وجمال ومال ومنالنی دکل منسوبه اولدقلری قبائلك قوت وسطوتنی ، اقربا وتعلقاتنك کثرت وعصبیتنی تحرّی ایدرلر §

شروط مبحوثه‌یی حائز اولان کیمسه تزوجنی مراد ایلدیکی قیزك بابا واقرباسنك موافقتنی استحصال ایتدکدن صکره حیثیتنه کوره ویره‌جکلری مهردن بشقه برده هدیه کوندرر §

آنلرجه (مهر) دنیلان شی زنکینلره کوره « بیوك برکلیم ایله آلتوندن

معمول برجفت قول بیله‌زیکی وایکی قات البسه و برمقدار دوه وقویون » دن و فقرایه کوره « کموشدن بر چفت بیله‌زیك وسیاه امریقان بزندن برقات البسه » دن عبارتدر §

ولیمه جمعیتنده قویون کسوب پلاو پیشورمك ومدعو اوله‌رق کلان مسافرلره تهیه ایدلمش اولان پلاودن ضیافت ویرلمك عادات جاریهٔ عربانیه جمله‌سندندر §

قیزك باباسی اغنیادن ایسه قیزه قوجه‌سی طرفندن (مهر) صورتیله کوندریلان شیلردن ماعدا برخیلو دوه وقیون ایله برنفر جاریه وبرده کوپك اعطا ایدر §

قریه‌لرنده طلبهٔ علوم وسائره‌دن برکیمسه بولنور ایسه عقد وتزویج خصوصنده بوکا مراجعت ضروری ایسه‌ده بویله برطالبه ویاخواجه بولنمدیغی صورتده قیزی ایستیان آدم قیزك باباسنه یاخود قرنداشنه وبونلر یوق ایسه اقرباسنه « بن سنك قیزیکی ، ویاخود قیز قرنداشکی ایستیورم » تکلیفیله قیزی تزوجه طالب اولدیغنی بیانه مسارعت وآنلر دخی « سکا ویردك » فقره‌سنی درمیان ایله اظهار موافقت وشو مقاوله‌یی عقدك صحتنه حمل ایله اجرای زفافه مبادرت ایدرلر §

بعض محللرده قیزك پدری یاخود قرنداشی النه بردکنك آلوب بودکنكك برباشنی قیزك طالبی وبرباشنی‌ده قیزك باباسی ویاخود قرنداشی طوته‌رق اوّلا قیزك باباسی یاخود قرنداشی یعنی دکنکك برباشنی طوتان شخص « فلانه‌یی سکا ویردم » دیه دکنکك اوبرباشنی طوتان شخصه خطاب ایدر ومتعاقباً دکنکی اورته یرندن قیروب یره القا ایلر §

ایشته بووضعك اجراسی بین العربان اوقیزك اوآدمه عقد ایدلمش اولدیغنه علامت صحیحه‌دن عد اولنور §

عربان کرك بیاض وکرك سیاه جاریه آلوب خدمتلرنده قوللانورلر، لکن جوارینك حسب ونسبلری مجهول اولدیغندن استفراشنه میل ایتمزلر، جاریه استفراشی عربان بیننده افعال مذمومه‌دن معدوددر، ازقضا بریسنك جاریه‌دن دنیایه برچوجغی کلسه (جاریه اولادی) دیه‌رك کافهٔ عربان اوچوجغه نظرذلت وحقارت ایله باقار ولوسلّم اعیاندن بریسنك اوغلی اولسون بیودیکنده عرباندن وضیع القدر برآدم دخی آکا قیز ویرمیه‌رك «آنك قرنداشی که (دائیسیدر) شووجهله نسبی آلچقدر » معناسنی شامل اولان اشبو (رَدِیُّ الْخَالْ) فقره‌سیله تحقیر ایدرلر §

مکهٔ مکرمه ومدینهٔ منوره ایله حوالیسنده بولنان اشرافك اکثریسی و عربان مشایخندن بعضیلری تسرّی ایدرلر، فقط بونلرك جواریدن اولان چوجقلری بنات عرباندن اولان حرملرندن اولان چوجقلرك یاننده عادتا (کوله) منزله‌سنده قالوب خلق دخی بونلره اونظرله باقارلر §

ختان جمعیتی — عربان علی الاکثر ارکك چوجقلرینی صورت مسنونه اوزرینه ولادتلرینك یدنجی وبعضیلری قرقنجی کونلرنده وبعضیلری دها صکره‌جه سنت ایدرلر؛ مکهٔ مکرمه قربنده ساکن اولان (هذیل) قبیله‌سی عربانی چوجقلرینی تأهل ایدنجه‌یه قدر سنت ایتمامك یعنی آله‌جقلری قیزلرك عقدینه قرار ویردکاری صرده‌ده امرمسنون ختانی اجرا ایلمك اصولنی عادت ایدنمشلردر؛ قبیلهٔ مرقومه افرادینك سنت جمعیتنده سنت ایدیله‌جك اوغلانك علی العموم احبّا وتعلقاتی وقرای متجاوره جماعاتی دعوت اولنمق اصول عربانیه‌دندر، مدعو اولانلرك هر بری قدرتلرینه کوره دوکون

صاحبنه بر و ایکی و دها زیاده قویون ویا دوه یاخود کچی و یا اوکوز اهدا ایتمسی و هرفردك اهدا ایده‌جکی حیوانلری اوکونه قاتوب اجرای ختاندن برایکی کون اول دوکون اوله‌جق قریه‌یه کیتمسی دخی عادات مرعیه‌دندر §

محل دعوته یالکزجه کیتمك خلاف اصول اولدیغنه یعنی دوکونه مدعو بولنانلرك بریره طوپلانوب اللیشر آلتمیشر کیشی بردن کیدلمك متخذاولان اصول ایجابندن بولندیغنه مبنی هرنه‌زمان برسنت دوکونی اولسه اوچ بش قریه اهالیسی برلشه‌رك و طبانجه ، تفنك انداخت ایدرك یوله چیقارلر ودوکون اوله‌جق کویه یاقلاشدقلری وقت برآغزدن دوکون صاحبنك ستایش واوصافنی حاوی شعرلر ، قصیده‌لر ، اوقومغه وایچلرندن بر طاقمی جمعیتك اوکونده تفنك ویا قارغی یاخود مزراقلرایله اوینامغه باشلار §

دوکونجیلرك کوی خارجنه ورود ایتدکاری ، دوکون صاحبی طرفندن خبر آلندقده کویلولر علی‌الاتفاق مسافرلری تفنك ، طبانجه آته‌رق استقبال واوکلرنده قصائد وابیات ایرادیله مدح و ستایش ایدرك مسافرلری موقع مخصوصنه ایصال ایدرلر §

مدعوّین اقدمجه ترتیب ایدلمش اولان مواقعه ایصال ایدلدکده دوکون صاحبی بونلردن هراون کیشی‌یه برقویون ومقدار کافی پرنج وبرده قزغان ویروب اقامه ایدلدکاری موقعده کندی عالملرنده اولملرینی رجا ایدر §

مسافرلرك اقامه ایدلدکاری موقعلر بیوت ومنازل اولمیوب قریه خارجنده برر وادی یاخود طاغ اتکیدر §

مدعوّین وارده دوکون صاحبی طرفندن ویریلان قویونلری کندیلری بوغازله‌یوب سوکوش اوله‌رق بیشیردکدن صکره پارچه‌لیوب یرلر وبعده صویونه پلاو صالوب اکل وتناول ایدرلر §

بوندن صكره هر كوى و خيمه اهاليسى كنديلرينــه ارائه ايديلان محله طوپلانوب اوكارينه برر بيوك آتش ياقارلر وآياق اوزرنده اولدقلرى حالده ياقيلان آتشك اطرافنده ايكى فرقه‌يه انقساملة برآغزدن بربرلرينى مدح وذمنه متعلق كونا كون مديحه‌لر و حرف اندازلقــلر ايله صباحه قدر امرار وقت ايدرلر §

مدعوين ايرتسى كونى على العموم « آرده [٢] » تعبير اولنور (اويون) ايله سنت ايديله‌جك اوغلانى اقربا وتعلقاتندن برطاقم آدملرله اوكارينه قاتوب وقادينلرى آرقه‌لرنده براغوب آلاى كوستره‌رك سنت محلى اتخاذ اولنان ميدانه طوپلانيرلر ، بعده سنت اوله‌جق اوغلان ايله قيزك اقاربندن ايكيشر كيشى سنتجى ايله برلكده برطرفه چكيلور وسنت اوله‌جق اوغلان بونلردن آيريله‌رق ايكى النده (جنبيه) خنجرى اولديغى وسنتجينك اوكنه كلوب آياق اوزره طورديغى حالده كمال سربستى وافتخار ايله « بن فلان ابن فلانم » ديه آبا واجدادينى تعداد وجسارته متعلق برطاقم شعرلر ايراد ايدر وسنتجى غايت كوچك برچاق ايله مرقومك كوبكى آلتنده قيل بتن يردن بدأ ايله ايكى دقيقه ظرفنده مقعدينه وارنجه‌يه قدر ذكرينك دريسنى كاملاً يوزوب طولوم چيقارر §

بعض روايته كوره سنت ايديلان شخصك ، مالايقالى دريسنى مقعدندن بالذات كسمك وبوعملياتى نشانلو اولان قيزك قارشوسنده اجرا ايتديرمك جمله‌ٔ آداب وعادات عربانيه‌دن اولديغى كبى بوعملياتك اثناى اجراسنده باغيروب چاغرمق ، آغلايوب صزلامق ، بيوك عيبلردن ايمش §

بويله برعيبده بولنان دلى قانلو ياووقلوسنى آلمق حقندن قانونلرنجه ساقط

[٢] آرده ، تفنكلر ايله اجرا اولنور عربانه مخصوص برطاقم محاربه اويونلريدر .

اوله‌جغندن قبیله‌سی نظرنده جبانلق وطبانسزلقله شهرت بولور وآكا هیچ برکیمسه قیز ویرمدیكندن بالضروره ثیبه قادین آلمغه مجبور ومحتاج اولور §

بناءً علیه سنت اوله‌جق شخص هرنه قدر جانی یانسه وجریحه‌سی صبر وتحمل اولنه‌جق درجه آجیسه دخی بالضروره صبر وتحمل ایدوب مفتخرانه سوزلر وبوبولده نظم ایدلمش شعرلر ، ایرادیله ختام عملیاته دكین آه ویا اوف دییه‌رك اظهار ثبات ایدر §

بوصورتله ابرازشجاعت ایدنلره یعنی‌سنت اولورکن آغریلره مبالاتسزلق کوسترنلره عشیرتلری طرفندن آلقشلر اولنور وقیز طرفندن تقدیر وتحسین ایدیله‌رك یاره اوكالدیغی آنده دوكونه باشلانیلور §

بوكبی یاره‌لر نهایت درت آیده التیام پذیر اولوب بویاره‌دن یوزده قرق آدم قورتیله‌مدیغی جهتله تلفاتك وقوع دائمیسی درکار ایسه‌ده قبیلهٔ مذكوره افرادی بوبولده سنت اولمغی علامت دلیری وشجاعت عد ایتمكده اولدقلرندن اكر هر سنت اولانك وفات ایده‌جكنی یقیناً جزم ایتسه‌لر دخی بوعادتی ترك ایده‌مزلر §

هذیل ، عربلری قاعدهٔ مضرهٔ مبسوطه وجهله سنت اولمغه محب وبناءً علیه اجرای اقتضاسنه قبیله‌جه مصر ومكب ایسه‌لرده حدیث السن اولانلر اول صورتله عملیات اجراسنه تحمل ایده‌میه‌جكلرندن برچوجغی اون بش یكرمی یاشنه وارمانجه سنت ایتمزلر وختان جمعیتنی اكثریتله بیرام كونلرنده اجرا ایدرلر §

قبیلهٔ مرقومه عربانی اصول مسنونهٔ معروفه وجهله سنت اولمغی معیبات مذهبیه‌دن وتعریف ایدیلان صورتده یعنی شریعته، انسانیته، یاقشمز ومهلك برحالده ختان اجراسنی كندی مذهبلرنده بولنانلر ایچون محسنات دینیه‌دن

عدّ ايلدكلری جهتله ايچلرنده بوقاعده‌یه توفيق حركت ايتميان اولور يعنی برآدم اوغلی شريعت غرّا احكامنه موافق برصورتده سنت ايتديرمش بولنورايسه بونك اوغلی بين النسـوان اركك صايلمز وبو كبی سنتسزلره هيچ برقيز وارمز §

اوغلان صورت مشروحه وجهله سنت اوله‌رق سنتجينك النده ياقه‌يی قورتاردقده برقاچ آدم ايلری چيقارق « بن فلانك اوغلی فلانم، شويله پهلوان، بويله يكيتم » ديه قهرمانلق صاتار وبوز آدم قدر قوشوب ابراز علايم مردانكی وشجاعت ايلرايسـه دوكونجيلر كندوسـنی قات اوك ايدرك اركلر تفنك آته‌رق ، قادينـلر دف چالوب موال اوقويه‌رق ، كويك درت طرفنی طولاشديررلر وبالآخره خانه‌سـنه كتيروب ياتيررلر ؛ آندن صكره دوكون صاحبنك حاضرلمش اولديغی حمير آشنی ييوب طاغليرلر §

بوحمير آشی ، اوزرينه زيتون ياغی دوكولمش دقيق مطبوخدر §

اوغلان يتاغه ياتيريلوركن تعلقاتی باشـندن برآوچ قوری اوزم سرپوب جمعيته نهايت ويرلديكنی اعلان ايدرلر §

درسی يوزولمش اولان مالايقالك بوزولوب قالمسی قواعد طبيعيه ايجابندن اولمغله سنت اولان عربلرك تعريف اولنديغی وجهله ذكرلرينك دريلری يوزولوب چيقارلدقده ذكرك قامت اعتدالنه اعوجاج كلمامك ايچون سنت ايديلان حريفلری يتاغه ياتيردقلری صره ده مالايقاللرينی غايت كركين اولمق شرطيله برتخته‌يه كررلر §

﴿ صورت ﴾

{ ٦ }

قبائل عربانيـه بيننده خورما آغاجلريله جنس آتلرك اسـباب مقبوليتی

ودوه‌لره اوریلان (وسم) نشانه‌لرینك صورتی و اراضیٔ منبته محافظه‌سنك سبب وحکمتی بیاننده‌در §

خورما آغاجلری — خورما آغاجی‌صوسزلقله برابر شـدت حرارته طیانور وغلّه‌سـیله لیقه‌سندن بشقه دالندن بوداغندن دخی استفاده اولنور ویوز سـنه قدر معمر اولور مبارك برشجراولدیغی وزراعت وحراست کبی شـیلر صویه محتاج اولمغله برابر حجازجه برچوق آفانه اوغرامقده بولندیغی جهتلرله عربلر بومبارك آغاجی دوام ثروته مدار عدّ وشمار وزحمتی دیکلیوب میوه ویرنجه‌یه قدر اولدیغنـدن غارس ومالـکلری حصوله کلان خورمانك برمقداریله تعیشه وقصوریله اخذ وعطایه ابتدار ایدرلر §

بومبارك آغاج حجازك هرمحلنده یتشمدیکی‌جهتله غارسلری سیل اوغراغی کبی مواقع کنارلرینه وصویی سطح زمینه یقین یرلره ورطوبتلی اولان محللره غرس ایدرك دیکدکاری زمان طمرلری زمینه یرلشمك تصـوریله تمام قرق کیجه صواروب بعده یاغموره اعتماداً کندی حالنه براقیرلر §

یکی دیکیلانلری اکر صویی چوق محللره تصادف ایتمش بولنور ایسـه اوچ نهایت درت وقوراق یرلره تصادف ایلدیکی تقدیرده بش آلتی‌سنه ظرفنده میوه ویرمکه باشلار §

خورمانك تازه‌سـنه مرآت مدینه جلدلرنده تعریف اولندیغی اوزره (زهو) وقیزاروب پیشمکه یوز طوتدیغنده (رطب) دینور §

خورما مغذّی ومقوی برمیوه اولدیغندن کرك بدویلر وکرك مدنیـلر تازه‌سـنك اکلنه قورومشندن زیاده رغبت وبلده‌لره قریب اولان خورما

آغاجلرينك رطبلريني صانوب مدينهٔ منوره يه مخصوص اولان جلبی خورماسيله دها سائر برقاچ نوعنی قوروته‌رق حجاج و زواره فروختله تجارت ايدرلر §

بدويلر ايسه اومثللو خورمالرينی قوريدوب تازه‌سی يتيشنجه‌يه قدر اكمك مقامنده يرلر ، چونكه عربان خورمايی بولدقدن صكره بغدايی فلانی خاطره بيله كتيرمزلر §

خيل — عربستانده بازكيرك اركككنه (خيل) ديشيسنه (فرس) تعبير واطلاق ايدرلر §

اركك آتی فقط دولونی آلمق ايچون بسليه كلدكلرندن يانلرنده اركك طای طوتميوب بلاد اطرافه سوقله صاتارلر ، فقط محاربه‌لرده بينمك ايچون قيصراق طايلری يانلرندن آيرمازلر وبويله طايلری اللرندن چيقارمغی ايستمزلر وجنس واصلی مثبت اولمدق قيصراغه رعايت ايتمزلر §

قنغی جنس حيوانك اولادندن اولديغنی صاحبی تعداد ايدر ، و بعضيسنك جنسی محفوظ اولان نسبنامه‌سنده يازيلو اولمغله طوغوردقجه باباسنك واناسنك اسميله ذيلنه قيد ايدرلر §

بويله اصيل وكحيلی فرسه احاد ناس مالك اوله‌ميوب متمولاندن بريسی ياخود برقاچ كيشی ايله مشتركاً مالك اوله بيلورلر و بوكبی قيصراقلری ميانه‌لرنده آلتمش يتمش بيك غروشه قدر آلوب ويررلر §

بريسی برقيصراق طای صاتمش اولسه بوقيصراغك برنجی و اوچنجی مرتبه‌ده طوغوره‌جغی طای قيصراق اولور ايسه بوطايك كندوسنه عائديتنی شرط ايدوب فقط اركك طای طوغورر وآندن صكره نه كتورر ايسه بونلر

صاتون آلانك مالى اولور وبايعك صاتديغى قيصراق حامله ايسه طوغوره‌جغى طاى كرك اركك و كرك قيصراق اولسون صاتان كمسه‌يه ويريلور §

حامله قيصراغى آلانلر قيصراق هر نه طوغوررسه كتم ايتمه‌رك طوغريسنى سويلر ، اكر ديشى طوغوررده اركك طوغوردى ديه يالان سويلرلر « يعنى كتم حقيقت ايدرلر» ايسه اوطاى ياشايه‌ميوب هلاك اولور، بومسئله بين العربان مسائل مجرّبه‌دن اولمق جهتيله كتم حقيقت ايده‌مزلر §

وسم — عربان چارپا نوعندن على الاكثر دوه‌يه مالكدر ، دوه دنيلان حيوان يارادليشده بر برينه مشابه اولديغى وبونلردن سرقت اولنانلرله ضايع ايديلانلرك بيلنمسى غاية الغايه كوچ و دشوار بولنديغى جهتلرله هر قبيله كندوسنه مخصوص برر داغ نشانه‌سى اتخاذ ايتمشلردر §

بوداغلرى دوه‌نك صاغ قولاغيله بوينونك صاغ طرفى وسطنه وقولاغنك آرقه‌سيله بوينونك صول طرفى وسطنه وينا قلريله آنلرينه وبورنى ايله صاغ وصول آرت بجاقلرينك قبا اتنه وفخذى كميكنك اورته‌سنه وديز قپاقلرينه وضع ايدرلر ، يعنى آتشده قيزديردقلرى تيموردن معمول علامت مبحوثه ايله ذكر اولنان يرلرى داغلرلر كه « وَسْم » بوقيزغين تيموردن حاصل اولان نشانه اولوب بوصورت هركسك بيلديكى شيدر §

برقبيله‌نك دوه‌سندن ديكر برقبيله‌لويه صاتيلور ايسه صاتون آلنان دوه‌نى قبيله‌سنه مخصوص نشانله وسمدار ايدرلر ، وبر دوه قاچ قبيله‌يه صاتلمش ايسه اوزرنده اولمقدار داغ اولوب الك صكره‌كى نشانه دلالتيله سرقت اولنان ويا ضايع اولان دوه‌نى صاحبى نره‌ده كوررسه بيلوب استرداد ايده‌جكندن آشنا برقبيله‌يه كندولكندن كيتمش اولان دوه‌لرى داغندن بيله‌رك كتيروب صاحبنه تسليم ايدرلر §

ذکر اولنان وسم نشانه‌لری زیرده کوستریلان اشکال اوزرینه مرتب اولوب بونلرك هر بری برقبیله‌یه مخصوص داغلردر §

علائم مبحوثه‌نك بعضیلری ایکی ویا اوج قبیله بیننده مشترك ایسه‌ده بونلر مواضعنك اختلافیله تفریق اولنور §

چاپولجی برقبیله افرادی نهب ایده‌جکلری دوه‌لرك ابتدا نشانه‌لرینه دقت ایدرك قبیله‌لو ویاخود آخر آشنا بر قبیله عربانك دوه‌لرندن ایسه طوقنمزلر وکیجه حالیله نهب ایتدکلری مواشی ایچنده اویله شـیلر وارایسه صاحبلری کلنجه‌یه دکین تأخیر ایدوب ورودلرنده اللرینه تسلیم ایدرلر §

قویون وکچی ایچون نشانهٔ مخصوصه یوقدر ، لکن هرطرفك او مثللو حیوانلری شکلاً یکدیکرینه شـبیه اولمدیغندن هر بری کندی حیوانلرینی برقاچیوز مواشینك آره‌سـنده اولسه دخی الیله قویمش کبی بیلوب چیقارر §

اراضیٔ منبته حمایه‌سی — بر قبیـله‌یه مخصوص اراضی داخلنـده یاغموردن یتشمش خدایی نابت اوتلرك اطرافنه برشخص برطاقم قازیقلر رکز ایتسه یاخود علائم سائره ایله بوموقعك اطرافنی چویروب تفریق حدود ایلسه بورایه دیکرلری طرفندن مداخله یه قانوناً مساغ یوقدر §

بواصوله کندولرندن بریسی قصداً ویاجهلاً رعایت ایتمامش اولسه محل مذکوری دائره ایچنـه آلمش اولان آدم اول کیمسه‌نك آرقه‌سـنه دوشوب قانونك جواز کوستردیکی صورتله مؤاخذه وداخلنده مخصوصاً قویو ویریلان حیوانی اوتلارکن طوتارسه ضبط ومصادره ایلر §

دوه یاخود آت وسائر حیواناتدن برحیوان صاحبنك سوقیله اولمیه‌رق محل مذکوره کیررایسه اول موقعك صاحب وحافظی بومثللو حیوانلری طوتوب صاحبلری کلنجه‌یه دکین حفظ ایلر وصاحبلری ورودنده (طراصه) نامیله طوتدیره بیلدیکی قدر برشی آلوب حیوانی صاحبنه اعطا ایدر §

آخر قبیله‌دن برآدم حیوانلرینی اوتلاتمق ایچون بویله برموقعه کیرر وبرقاچ ساعت قدر اقامت واستراحت ایلر ایسـه صاحب الارض طرفندن بو مقوله کیمسه‌لره برشی دنیله‌مز §

موسم بهارده هر برمحل اوتلو اولديغندن حيوانلر اومثللو محال محدوده خارجنده اوتلارلر ايسه ده ياز كونلرى ياغمور ياغمديغى و حيوانلر اوت بوله میوب آچ كلدكارى وقتلرده حيوان صاحبلرى وقتيله دائره داخلنه آلدقلرى محللرك اوتنى حيوانلرينه يديره رك مواشيسنى اداره ايدر §

حيوان صاحبى اولميانلر دخى وقتيله داخل حدوده آلدقلرى مواقعده يتيشان اعشاب ونباتاتى قوروتجه يه قدر محافظه ايدوب آندن صكره بچرلر وآيرى آيرى دمتلر يابه رق بلاد متجاوره يه كتيروب صاتارلر ، اصحاب اموال ومواشيدن اولميان عربانك مدار اداره وتعيشلرى بوكبى اخذ وعطادر §

﴿ خاتمهٔ كتاب ﴾

افادهٔ مخصوصه — ١٢٨٩ سنه سندنبرى تأليف وترتيبيله مشغول اولديغم ﴿ مرأت الحرمين ﴾ ك بلد الامين مآثرينى شامل اولان ﴿ مرأت مكه ﴾ جلدى اقدمجه رهين ختام اولمسيله بازار انتشاره چيقارلمش و متعاقباً هجرتسراى رسول رب العالمين بلدهٔ مسعوده سى مفاخرينى احتوا ايدن ﴿ مرأت مدينه ﴾ جلدى طبع ونشر اولنمش ايدى §

سايهٔ تسهيلاتوايهٔ حضرت پادشاهيده تاريخ مذكورك ﴿ مرأت جزيرة العرب ﴾ ناميله بنام اولان اوچنجى جلدينك طبعى دخى تمام اولديغندن آنيده حقايق جويان عصرك نظرگاه مطالعه سنه عرض واهدايه موفق اولدم ؛ المنة لله §

احاطهٔ وقوعات جهتيله مرأت الحرمين ، اقطار حجازيه تاريخلرينك اك مكمل ومفصلى اولديغنى ادعاده تردد ايتمم ! واقعا مورخين اسلافدن بعض ذوات قطر حجاز احوالنه دائر برقاچ جلد تاريخ يازمشلر ايسه ده بو تاريخلرك

برطاقى يالكز « مكهٔ مكرمه » يه و برطاقيده « مدينهٔ منوره » يه حصر اولنمقله برابر طرز افاده و ضبط وقوعات خصوصنده اختيار ايجاز و اختصار ايدلمش اولديغندن بونلرك هيچ برى ﴿ مرأت الحرمين ﴾ صحيفه‌لرنده صورنماى وجود اولان اسرار حكميه و اخبار اسلاميه وجاهليه‌يى جامع دكلدر §

مرأت الحرمينك تأليف وطبعنده حاصل اولان موفقيت « كه اميرالمؤمنين و خليفهٔ رسول رب العالمين افنديمز حضرتلرينك موفقيات هدايت آيات خلافتپناهيلرى جملهٔ جميله‌سندن اولديغنه » ذره قدر شبهم يوقدر ، عبدعاجز ايچون برلطف بى عديلدر §

بولطف جليل ربّ جليله مظهريت ، محرّر كمبضاعه حقنده دامن قيامته قدر مدار مباهات ومفخرت اوله‌جغندن آتى الذكر مقالهٔ عربيه ايله مرات الحرمينه خط خاتمه چكدم ؛ مقاله‌نك عربى اولمسندن مقصدم تبركدر §

التحديث بالنعمة — قداحسن واهب النعم سبحانه و تعالى با تمام طبع كتابى المنقسم الى ثلاث مجلدات والمسمى ﴿ مرأت الحرمين ﴾ و قرت به من اهل الاخلاص والصفا كل عين وقد وفق الله فجاء اكمل من اكثر التواريخ الّتى صنفت بشأن البلدتين المباركتين ، على انه نظم مافى البلدتين من المآثر وذكر مالها من المفاخر وجمع مايحتاج اليه القارئ من اخبار تلك الديار الزكيه فى الاسلام والجاهليه وانّى بفضل الله بغوامض اسرار تاريخية جليله ، حافلة بغرّ الفوائد الجميله ولم يجتمع كل ذلك فى كتاب آخر وما ذلك الا بعناية روح سيد البشر وصاحب التاج والمغفر ﴿ عليه صلوات الله واكمل تسليمات الله ﴾ وبنفحة آله الطاهرين واصحابه المرضيين وقدساعدعلى جمعه وترتيبه وطبعه الانتهاض لتاليفه فى زمن سيدنا ومولانا الخليفة المعظم ، ظل الله فى العالم ، حضرة امير المؤمنين وناصر كلمة الحق و الدين ، الملك المنصور المعان ، امامنا الغازى

السلطان ﴿ عبد الحميد خان ﴾ نصره الرحمن فانه ايد الله شوكته وصان دولته، نشط الهمم بالتفاته للعلوم واصحابها والمعارف واربابها وتباهت ايامه على الايام السالفة بوجوده الكريم و افتخرت على الاعصار الخالية بتموّج بحر احسانه العميم ، فعلى هذه التوفيقات الصمدانية ، منا فى كل آن ، الشكر لله وعلى هذه النعم الجمة الربانية ، فى كل طرفة عين §

اللهم انى اسئلك بحرمة القرأن القديم و الذكر الحكيم و بحبك لنبيك الكريم، اجعلنا من خاصة اهل التوحيد وا كتبنا فى ديوان عبيدك الّذين اطلقتهم من وهدة التقييد و اثبتنا فى دفاتر الصديقين و احشرنا مع عبادك الصالحين ، تحت لواء نبيك سيد المخلوقين وامام المرسلين ﴿ عليه افضل الصلوات واشرف التسليمات ﴾ وانظمنا بسلك الفقراء والاولياء الابطال ووفقنا للتخلق باخلاقهم الشريفة فى جميع الافعال والاقوال واختم لنا بالصالحات وامتنا عند ختام الاجل على الايمان الكامل ، يامجيب الدعوات ! وصلّ و سلم على نبيك وسيد رسلك وحبيبك سيدنا و نبينا وشفيعنا محمد ﴿ صلى الله عليه وسلم ﴾ وعلى جميع اخوانه النبيين والمرسلين وآل كلّ وصحب كلّ اجمعين و الحمد لله رب العالمين §

يقول عبدالفقير مؤلفه كان الله له و لوالديه وللمسلمين ، تمّ تأليف و طبع هذا التاريخ الخصوصى المسمى ﴿ مرأت الحرمين ﴾ بفضل الله وعونه ، فى اوائل جماذى الآخرة سنة ست و ثلاثمائة والف من هجرة نبى الاعظم ، صاحب العزّ و الشرف §

زبدة المحاسن والمكارم ، قدوة الاكابر والاعاظم ، شيخ الشيوخ زمان ومعدن الفضل والعرفان بشكطاش شازلى دركاه شريفى پوست نشينى رشادتلو شيخ محمد ظافر افندى حضرتلرينك عبد عاجز جامع الحروفى تلطيف مقصد كاملانه سيله يازمش اولدقلرى تقريض بديعدر §

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

الحمد لله الذى خلق الانسان من العدم وشمله بانواع اللطف والنعم والفضل والكرم وعلمه مالم يكن يعلم وكان فضل الله عليه عظيما والصلاة والسلام على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم تسليما وبعد فقد اطلعت على الكتاب الذى جمع معاهد ارض الحجاز والتزم فيه مؤلفه ﴿رضى الله عنه﴾ الحقيقة لاالمجاز ووسمه بمرأت الحرمين الشريفين ولا غرو فانه اسم على مسمى من غير شك ولامين وكيف لا وجامعه الهمام الاوحد والاديب الفاضل المفرد ذوالسعادة (ايوب صبرى باشا) حفظه الله تعالى وبلغه من كل خير ماشاء ووفقه لجميع الخيرات بجاه سيدالسادات ﴿صلى الله عليه وسلم﴾ آمين §

كتبه خادم الفقراء محمد (ظافر المدنى) كان الله له ولوالديه ولجميع المسلمين

UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00316977 8